శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము
మొదటిసర్గ.

శ్రీరాముడు హనుమంతుడు చెప్పిన మాటలను శ్రద్ధగా విన్నాడు. చాలా సంతోషించాడు. "హనుమా! ఇతరులకు దుర్లభమైన కార్యమును నువ్వు నెరవేర్చావు. నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. నూరు యోజనముల దూరము ఉన్న సముద్రమును వాయు దేవుడు, గరుడుడు, నీవు తప్ప తక్కిన వారు దాటలేరు. అంతే కాదు, దేవతలకు, దానవులకు, గంధర్వులకు, నాగులకు కూడా ప్రవేశించుటకు వీలుకాని లంకానగరములోకి ప్రవేశించి క్షేమంగా తిరిగి వచ్చావు. అది నీకే సాధ్యమయింది.

దీనిని బట్టి చూస్తే లంకా నగరములోకి హనుమంతుడు, అతనికి సమానమైన బలపరాక్రమ ములు కల వాడు తప్ప, ఇతరులు ప్రవేశించలేరు అని తేలింది. కేవలము హనుమంతుడే తన బలమును పరాక్రమమును ఉపయోగించి సుగ్రీవుని ఆజ్ఞను నెరవేర్చాడు. అది ఎంత కష్టమైన కార్యము అయినా, దానిని ఆసక్తితో, చాకచక్యముతో నెరవేర్చినవాడే భృత్యులలో ఉత్తముడు అని చెప్పబడతాడు. బుద్ధిమంతుడు, సమర్థుడు అయి ఉండి కూడా, చెప్పిన పనిని ఎంత వరకు చెప్పాడో అంతవరకే చేసేవాడిని మధ్యముడు అని చెప్పబడతాడు. బుద్ధిమంతుడు, సమర్థుడు అయి ఉండి కూడా, రాజు చెప్పిన కార్యమును శ్రద్ధతో చేయడో, అతడు అధముడుఅని చెప్పబడతాడు.హనుమంతుడు ఉత్తముడైన భృత్యుడు. సుగ్రీవుడు చెప్పినదాని కంటే ఎక్కువే చేసుకొచ్చాడు

హనుమంతుడు. పైగా అత్యంత చాకచక్యంతో సమర్థతతో చేసుకొచ్చాడు. సుగ్రీవునకూ, నాకూ సంతోషాన్ని కలిగించాడు. ఈ హనుమంతుడు లంకకు పోయి సీతను చూచి వచ్చి నన్ను, లక్ష్మణుని, రఘువంశమును రక్షించాడు. నాకు ఇంతటి ప్రియమును చేకూర్చిన హనుమంతునికి నేను ఏమీ ప్రత్యుపకారము చేయలేకున్నాను. నాకు చాలా బాధగా ఉంది. హనుమా! ఇటురా. ఈ ఆనంద సమయంలో నేను నీకు నా ఆలింగనము తప్ప వేరే ఏమీ ఇవ్వలేకున్నాను." అని పలికి రాముడు హనుమంతుని తన రెండు చేతులు చాచి గాఢంగా కౌగలించుకున్నాడు. తరువాత రాముడు సుగ్రీవుని, దక్షిన దిక్కుకు వెళ్లిన వానరములను, వానర సైన్యాధిపతులను చూచి ఇలా అన్నాడు. "మీరందరూ సీతాన్వేషణమును విజయవంతంగా పూర్తిచేసారు. సీతను గురించిన సమాచారమును తీసుకొని వచ్చారు. కాని నూరు యోజనముల పొడవు ఉన్న సముద్రమును తలచుకుంటేనే భయంగా ఉంది. సీతను గురించి తెలిసినది కానీ, మన వానర సైన్యము ఆ సముద్రమును ఎలా దాటగలదో తెలియకుండా ఉంది." అని చింతాక్రాంతు డయ్యాడు రాముడు.

యుద్ధకాండము
రెండవ సర్గ.

రాముడు పలికిన పలుకులు విన్న సుగ్రీవుడు రామునితో ఇలా అన్నాడు. "రామా! నీవుమహా వీరుడవు. ఈ చిన్నవిషయానికి సామాన్యుని వలె ఇంతగా చింతించవలెనా! ఓరామా! ఇప్పుడు మనకు సీత ఎక్కడ ఉందో తెలిసింది.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

ఆమెను ఎవరు అపహరించుకొని వెళ్లారో, శత్రువు ఎక్కడ ఉంటాడో తెలిసింది. ఇంక యుద్ధమే మిగిలింది. దీనికి దు:ఖించడం ఎందుకు? రామా! నీవు బుద్ధిమంతుడవు. సకల శాస్త్ర పారంగతుడవు. మంచి ఆలోచనా శక్తి కలవాడవు. ఎంతటి క్లిష్ట సమయంలో కూడా సరి అయిన నిర్ణయాలు తీసుకోవడంలో సమర్థుడవు. కాబట్టి ఈ చిన్న చిన్న విషయాల గురించి ఆలోచించడం వదిలిపెట్టు. మనం అందరం అపారమైన వానరసేనతో సముద్రమును దాటి లంకకు వెళుతున్నాము. నీ శత్రువును సంహరిస్తున్నాము. సీతను అయోధ్యకు తీసుకొని వస్తున్నాము. ఓ రామా! నిరుత్సాహంతో, బుద్ధిమందగించి, చేయబోయే కార్యమును గురించి దిగులు పడే వాడికి అతడు తలపెట్టిన కార్యములు నెరవేరవు. పైగా అన్నీ కష్టాలే కలుగుతాయి.

ఓ రామా! ఒక్కసారి ఈ వానర నాయకులను ఒక్కసారి చూడు. వీరు అత్యంత శూరులు. ఏ పని చెయ్యడానికైనా సమర్థులు. నీవు ఆజ్ఞాపిస్తే అగ్నిలో కూడా దూకడానికి వెనుకాడరు. వారి మొహాలలో తొణికిస లాడుతున్న సంతోషాన్ని గమనించు. కాబట్టి, లంకను ఎలా చేరుకోవాలా అనే సందేహమును వదిలిపెట్టి, రావణుని ఎలా జయించాలో, సీతను ఎలా తీసుకురావాలో ఆలోచించు. నూరు యోజనముల పొడవు ఉన్న సముద్రము మీద సేతువును ఎలా నిర్మించాలో ఆలోచించు. సముద్రము మీద సేతువును నిర్మించకుండా మనము సాగరమును దాటలేము. మనము సేతువును నిర్మించి, సముద్రము దాటి లంకను చేరితే చాలు, మన రాకను విని రావణుడు సగం చస్తాడు.

ఇదంతా జరగాలంటే ముందు నీ మనస్సులో మెదులుతున్న వైక్లబ్యాన్ని విడిచిపెట్టాలి. ధైర్యంగా ఆలోచించాలి. మనస్సు బలహీనమైతే, మనిషిలో ఉన్న శౌర్యము నశించిపోతుంది. నీ సహజ శౌర్యాన్ని, బలాన్ని ప్రదర్శించు. కార్య సాధనకు ఉపక్రమించు. అంతే గాని సముద్రము ఎలా దాటాలా అనే దాని గురించి ఆలోచిస్తూ దిగులుపడవద్దు, శోకము సకల కార్యములను నాశనం చేస్తుంది. నీకుసాయంగా నేను ఉన్నాను. ఈ వానర వీరులు ఉన్నారు. మనమంతా కలిసి శత్రువును జయిస్తాము. సందేహము లేదు. రామా! నీవు ధనుస్సు చేత ధరించి, రణరంగములో నిలిస్తే, నీకు ఎదురు నిలిచేవాడు ఈ ముల్లోకములలో లేడు. అటువంటప్పుడు నీవు ఇలా శోకించడంలో అర్థం లేదు. నీ శోకాన్ని విడిలి పెట్టు. మనమంద రమూ సముద్రమును దాటి లంకను చేరి, సీతను చూస్తాము. ఇది నిజం. కాబట్టి మనం అందరం ఇప్పుడు సముద్రమును ఎలా దాటాలా అని ఆలోచించాలి. ఒక సారి సముద్రము దాటితే జయం మనదే అవుతుంది అనడంలో సందేహము లేదు. ఎందుకంటే ఈ వానరులు అందరూ పరాక్రమవంతులు. రాక్షసులను నాశనం చేయగల సమర్థులు. మనం అందరం ఏదో విధంగా సముద్రమును దాటగలమని అనుకుం టున్నాను. నాకు మంచి శకునములు కనపడుతున్నాయి. మనకు విజయం తథ్యం." అని ధైర్యవచనాలు పలికాడు సుగ్రీవుడు.

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మూడవ సర్గ.

సుగ్రీవుడు చెప్పిన మాటలను శ్రద్ధగా విన్నాడు రాముడు. సముద్రము మీద వారధి కట్టి సముద్రమును దాటాలి అన్న ఆలోచన రామునికి బాగా నచ్చింది. వెంటనే హనుమంతుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "హనుమా! సముద్రమును దాటడానికి మూడు మార్గాలు ఉన్నాయి. ఒకటి తపశ్శక్తి, రెండు. సముద్రమును ఎండించి, అప్పుడు దాటడం. మూడవది సముద్రము మీద వారధి కట్టడం. ఈమూడు చేయడానికి నేను సమర్థుడను. నీవు లంకను బాగా పరిశీలించావు కదా! లంకలో ఎన్ని దుర్గములు ఉన్నాయి? అవి ఎలా నిర్మింపబడ్డాయి. రక్షణ ఏర్పాట్లు ఎలా ఉన్నాయి. లంకలో ఎంత మంది సైనికులు ఉన్నారు. నగరంలో ప్రవేశించడానికి ద్వారములు ఎన్ని ఉన్నాయి. నగరం పరిమాణం ఎంత. నాకు సవిస్తరంగా చెప్పు. " అని అడిగాడు.

రాముడికి నమస్కరించి హనుమంతుడు ఇలా చెప్పసాగాడు. "ఓ రామా! నాకు తెలిసినంతవరకూ, లంకా నగరము గురించి, దుర్గ నిర్మాణము గురించి చెబుతాను. లంకలో లెక్కకు మించి ఏనుగులు, రథములు ఉన్నాయి. లంక చాలా విశాలమైన నగరము. అది ఒక పర్వతము మీద నిర్మింపబడి ఉంది. లంకా నగరమునకు నాలుగు పక్కలా నాలుగు ప్రధాన ద్వారములు ఉన్నాయి. ఆ ద్వారములకు ధృడంగా, గట్టిగా నిర్మించ బడ్డ దుర్భేద్యమైన తలుపులు పెద్ద పెద్ద గడియలతో బంధింపబడి ఉన్నాయి. కోటలో నుండి పెద్ద పెద్ద బండ రాళ్లు, బాణములు శత్రువుల మీద ప్రయోగించడానికి రకరకాలైన యంత్రములు కోట గోడల మీద అమర్చబడి ఉన్నాయి. వాటి సాయంతో బయట నుండి వచ్చే శత్రు సైన్యములను అరికట్టవచ్చును. అవే కాకుండా వందల కొద్దీ శతఘ్నులు ఇనుముతో తయారు చేయబడినవి ద్వారముల వద్ద అమర్చబడి ఉన్నాయి. వాటిని ఏ క్షణంలో అయిన ఉపయోగించడానికి వందలకొద్దీ రాక్షసులు సర్వసన్నద్ధంగా ఉన్నారు.

లంకా నగరమునకు అమర్చబడిన ద్వారములు అన్నీ బంగారుతో చేయబడి ఉన్నాయి. లంకా నగరము చుట్టు ఉన్న పరిఖలలో అంటే కందకములలో నీళ్లు పుష్కలంగా ఉన్నాయి. ఆ కందకములలో భయంకరమైన మొసళ్లు ఉన్నాయి. ఆ పరిఖల మీద నాలుగు ద్వారముల వద్ద నాలుగు వంతెనలు అమర్చబడి ఉన్నాయి. ఆ వంతెనల వద్ద కూడా పెద్ద పెద్ద యంత్రములు అమర్చబడి ఉన్నాయి. శత్రు సైన్యములు దాడి చేసినప్పుడు, రాక్షసులు ఆ యంత్రముల ద్వారా బాణములు, బండరాళ్లు విసిరి ఆ వంతెనలను కాపాడుతూ ఉంటారు. రావణుడు కూడా ఎల్లప్పుడూ యుద్ధమునకు సిద్ధముగా ఉన్నాడు. చాలా అప్రమత్తంగా ఉన్నాడు. రావణుని సైన్యము కూడా ఏ క్షణంలో ఆపద వచ్చినా ఎదుర్కోడానికి సిద్ధంగా ఉంది. ఆ లంకానగరము ఎత్తైన పర్వత శిఖరము మీద ఉండటం వలన, చుట్టూ పర్వతములు, దట్టమైన అరణ్యములు ఉండటం వలనా, లంకా నగరము చేరుకోడానికి తగిన ఆధారములు లేవు. మనము లంకకు చేరుకోడానికి నౌకా మార్గము లేదు. లంక నుండి వార్తలు కూడా బయటకు వెళ్లలేవు. ఆ లంకా నగరము చుట్టు ఎత్తైన గోడ,

అమరనేథ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కందకములు, పెద్ద పెద్ద ద్వారములు, వాటిని రక్షించు శతఘ్నులు, యంత్రములు ఉండటం వలన లంకలో వానర సేన ప్రవేశించడం చాలా కష్టం.

లంక తూర్పు ద్వారమును పదివేల మంది రాక్షసులు శూలములు, ఖడ్గములు ధరించి రక్షిస్తున్నారు. లంక దక్షిణ ద్వారము వద్ద లక్ష మంది సైనికులు కాపలాగా ఉన్నారు. పశ్చిమ ద్వారము వద్ద పది లక్షల మంది సేనలు ఉన్నాయి. అందరూ కత్తులు, డాలులు ధరించి ఉన్నారు. వారు అస్త్ర విద్యలో కూడా నిపుణులు. ఉత్తర ద్వారము వద్ద కోటి మంది సైనికులు కాపలాగా ఉన్నారు. వారందరూ రథములు, అశ్వములు వాహనములుగా ఉపయోగిస్తున్నారు. లంకా నగరము మధ్యలో ఉన్న సైనిక శిబిరములలో దాదాపు కోటికి మించిన రాక్షస వీరులు ఉన్నారు. రామా! నేను లంకా దహనము చేసేటప్పుడు నాలుగు పక్కల ఉన్న వంతెనలను కూల్చివేసాను. ప్రాకారములు కూల్చాను. నా మీదికి యుద్ధమునకు వచ్చిన రాక్షస వీరులను చంపాను. రాక్షస సేనలను నాశనం చేసాను. రామా! ఇదీ లంకా నగరస్వరూపము. మనము సముద్రము దాటి లంకా నగరము చేరుకుంటాము. ఇది నిశ్చయము. ఇంక మన సేనల సంగతి. మనవారిలో అంగదుడు, ద్వివిదుడు, మైందుడు, జాంబవంతుడు, పనసుడు, అనలుడు, నీలుడు వీరు చాలు లంకను సర్వనాశనము చేసి, రావణుని చంపి సీతను తీసుకురావడానికి, కాబట్టి లంక మీద దండయాత్ర చేయడానికి మంచి ముహూర్తము నిశ్చయించండి." అని పలికాడు హనుమంతుడు.

యుద్ధకాండము
నాలుగవ సర్గ.

హనుమంతుడు చెప్పిన మాటలను శ్రద్ధగా విన్నాడు రాముడు. రామునిలోని శౌర్యము, ప్రతాపము ఉప్పొంగింది. "మనమందరము లంకకు చేరుకొని దానిని నాశనం చేద్దాము. సుగ్రీవా! వెంటనే ప్రయాణమునకు ముహూర్తము నిశ్చయించు. వానర సేనలను సర్వసన్నద్ధము కావించు. నా సీతను అపహరించిన ఆ రావణుడు నన్ను తప్పించుకొని ఎక్కడకు పోగలడు? సుగ్రీవా! నేడు ఉత్తరఫల్గునీ నక్షత్రము. రేపు చంద్రుడు హస్తా నక్షత్రంలో ప్రవేశిస్తాడు. అంతే కాకుండా శుభశకునములు కనపడు తున్నాయి. కాబట్టి ప్రయాణమునకు ఇదే మంచి ముహూర్తము. మనకు విజయము తథ్యము. సుగ్రీవా! సైన్యములను బయలుదేరమని ఆజ్ఞాపించు." అని అన్నాడు రాముడు.

సుగ్రీవుడు, లక్ష్మణుడు రాముని ఆదేశములను శిరసావ హించారు. తరువాత రాముడు వానర సేనాపతులకు ఈ ప్రకారంగా ఆదేశాలు ఇచ్చాడు. "నీలుడు లక్షమంది సైనికులను తీసుకొని మార్గమును సరి చూచుకుంటూ ముందు వెళతాడు. మన సైనికులు వెనక వస్తారు. నీలుడు మార్గమధ్యంలో ఫలములు, దుంపలు, చల్లని నీడనిచ్చే అడవులు, నీరు, తేనె ఉన్న మార్గములను ఎంచుకొని ఆ దారిలో ప్రయాణిస్తూ మనకు మార్గము చూపుతాడు. ఓ నీలుడా! మనము సైన్యముతో వస్తున్నామని తెలిసి రాక్షసులు దారిలో కాపు

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కాచి మనకు ఆహారము దొరక కుండా చేసే అవకాశము ఉంది. కాబట్టి జాగ్రత్తగా ఉండు. మన సైనికులకు సమృద్ధిగా ఆహారము సమకూర్చే బాధ్యత నీది. నీ సైనికులు మార్గ మధ్యంలో ఉన్న పల్లపు ప్రాంతములు, కొండలు గుట్టలు అన్నీ గాలిస్తూ, రాక్షసులు ఎక్కడన్నా దాక్కుని ఉంటారేమో అని చూడవలెను.
తరువాత, కిష్కింధా నగర రక్షణ కొరకు కొంత మంది సైన్యమును ఇక్కడే ఉంచండి. మిగిలిన సైన్యము గుంపులు గుంపులుగా ఏర్పడి వారి వారి నాయకుల ఆజ్ఞానుసారము ముందుకు నడవాలి. మహాబలవంతులైన గజుడు, గవయుడు, గవాక్షుడు సైన్యము ముందు నడుస్తారు. ఋషభుడు వానర సైన్యమునకు కుడి పక్కన రక్షణగా నడుస్తాడు. మహావీరుడైన గంధమాధనుడు సైన్యము ఎడమ పక్కన రక్షకుడిగా నడుస్తాడు. నేను హనుమంతుడు మీద ఎక్కి సైన్యము మధ్యలో నడుస్తాను. లక్ష్మణుడు అంగదునిమీద ఎక్కి నడుస్తాడు. జాంబవంతుడు, సుషేణుడు, వేగవంతుడు సేనలకు మధ్యలో నడుస్తారు." అని సైన్యములకు ఆదేశాలు ఇచ్చాడురాముడు.
వెంటనే సుగ్రీవుడు వానర సేనలకు రాముడు చెప్పినట్టు చేయమని ఆజ్ఞాపించాడు. సుగ్రీవుని ఆజ్ఞవినగానే వానరులంతా ఒక్కుమ్మడిగా పైకి లేచాయి. అంతా దక్షిణ దిక్కుగా ప్రయాణమయ్యారు. రాముడు, హనుమంతుడు ముందు నడుస్తుంటే వానర సేనలు వారిని అనుసరించి వెళ్లాయి. వానరులంతా గాలిలో ఎగురుతూ వెళుతున్నారు. దారిలో కనపడ్డఫలములను తింటూ తేనెను తాగుతూ ఆకలి తీర్చుకుంటూ ప్రయాణము చేస్తున్నారు. ఆ వానర సేనలు దారిలో ఆడటాడుకుంటూ ఒకరిని ఒకరు తోసుకుంటూ నెట్టుకుంటూ రాక్షసులను ఎలా చంపాలో ముందుగా చూసుకుంటున్నారు.

రాముడి ఆదేశము ప్రకారము నీలుడు, ఋషభుడు, కుముదుడు ముందు నడుస్తూ సైన్యము ప్రయాణించే మార్గమును సరిచూస్తున్నారు. వానర రాజు సుగ్రీవుడు, రామలక్ష్మణులు, సేనలకు మధ్యలో నడుస్తున్నారు. దాదాపు పదికోట్ల మంది వానర సైన్యమునకు శతబలి అనే వానరుడు సైన్యాధ్యక్షుడుగా ఉన్నాడు. నూరు కోట్ల వానరములకు కేసరి, పనసుడు, గజుడు ఆధిపత్యము వహిస్తున్నారు. సుషేణుడు, జాంబవంతుడు, సైన్యమునకు వెనక భాగమును రక్షిస్తున్నారు. వానర వీరుడు నీలుడు సర్వసైన్యాధ్యక్షుడుగా ఉన్నాడు. వలీముఖుడు, ప్రజంఘుడు, జంభుడు, రభసుడు సైన్యము నాలుగుపక్కలా తిరుగుతూ తొందరగా నడవండని ఉత్సాహపరుస్తున్నారు. కోట్ల కొలది వానర సేన పర్వతములు, కొండలు, గుట్టలు అరణ్యములు దాటుకుంటూ ప్రయాణము చేస్తున్నారు.

కొంతమంది వానరులు గాలిలో ఎగురుతుంటే మరి కొంతమంది దుముకుతూ, మరి కొంతమంది నడుస్తూ ప్రయాణిస్తున్నారు. వారి మధ్యలో ఉన్న రాముడు, లక్ష్మణుడు, సూర్యచంద్రుల మాదిరి వెలిగి పోతున్నారు. రాముడు ఎక్కడ శోకసముద్రంలో మునిగిపోతాడో అని లక్ష్మణుడు రాముని చక్కని మాటలతో ఉత్తేజపరుస్తున్నాడు. "రామా!

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మనమందరము శీఘ్రమే లంకకు చేరి, రావణుని చంపి, సీతను తీసుకొని వస్తాము. అందరమూ అయోధ్యకు వెళదాము. మనకు అన్నీ శుభ శకునములు కనపడుతున్నాయి. వాయువు మనకు అనుకూలంగా వీస్తున్నాడు. ఈ సమయములో శుక్రుడు నీకు అనుకూలంగా ఉన్నాడు. (శుక్రమహర్దశ) విశాఖ నక్షత్రము వేరే దుష్ట గ్రహములతో కలవకుండా నిర్మలంగా ఉంది. విశాఖ నక్షత్రము మన ఇక్ష్వాకు వంశీయుల నక్షత్రము. రాక్షస నక్షత్రమైన మూలా నక్షత్రమునకు అధిదేవత నిర్వతి. ఆ మూలా నక్షత్రమును తోకచుక్క ఆవహించింది. అది రాక్షసులకు అనర్థహేతువు. రాక్షసులకు మృత్యువు ఆసన్నమయింది అనడానికి ఇదే సంకేతము. కాబట్టి రామా! ఈ శుభశకునములను చూచి నీవు సంతోషించాలి." అని పలికాడు లక్ష్మణుడు. ఆ వానరసేనలు ప్రయాణిస్తుంటే వానరులతో భూమి అంతా కప్పబడి పోయిందా అన్నట్టు కనపడుతూ ఉంది. ఆ వానర సేనలు ఎక్కడా నిలువ కుండా నిరంతరాయంగా ప్రయాణం సాగిస్తున్నాయి. వానర సేనలు సహ్య, మలయ పర్వతములను అధిగమించి ముందుకు సాగుతున్నారు. ఆ పర్వతముల మీద ఉన్న చెట్ల నుండిఫలములను కోసి తింటూ, తేనెను తాగుతూ, చెట్లను కింద పడవేస్తూ, ఆడుతూ పాడుతూ గెంతుతూ, ప్రయాణిస్తున్నారు. వారందరూ సహ్యపర్వతమును, మలయ పర్వతమును దాటి సముద్ర తీరము చేరుకున్నారు.

రాముడు మహేంద్ర పర్వత శిఖరము మీద నిలబడి సముద్ర మును చూచాడు. ఇలా అన్నాడు. "సుగ్రీవా! మనము మొదట్లో అనుకున్న చింత మరలా మొదలయింది. ఇంత విశాలమైన సముద్రమును, అలలతో భయంకరంగా ఉన్న సముద్రమును ఎలా దాటడమా అని ఆలోచిస్తున్నాను. ఈ సముద్రమునకు ఆవల గట్టు కనిపించడం లేదు. దీనిని ఏదో ఒక ఉపాయమే చేత దాటాలి కానీ మరొక విధంగా దాటలేము. కాబట్టి సుగ్రీవా! మన సైన్యమును ఇక్కడే ఉండమని చెప్పు. మనము ఈ సముద్రమును ఎలా దాటాలో ఆలోచిద్దాము." అని అన్నాడు రాముడు. రాముని ఆదేశము మేరకు సుగ్రీవుడు వానర సేనను అక్కడ ఆగమని ఆజ్ఞాపించాడు. అందరూ అక్కడ ఉన్న చెట్ల కింద విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు. ఎవరి అధీనములో ఉన్న సేనలను వారు ఆజ్ఞాపిస్తున్నారు. వానర సేన అరిచే అరుపులు, పెట్టే కేకలు, చేసే ధ్వనులు సాగర ఘోషను మించిపోయాయి. అప్పటికి సాయంకాలము అయింది. చంద్రుడు ఉదయిస్తున్నాడు. చంద్రోదయ కాలంలో సాగరము ఉధృతంగా ఉప్పొంగుతూ ఉంది. పెద్ద పెద్ద అలలు ఎగిసిపడుతూ తీరాన్ని తాకుతూ ఉన్నాయి. చూచే వారికి ఆకాశము సముద్రము కలిసిపోయాయా అన్నట్టు కనపడుతూ ఉంది. రెండూ నీలి రంగులో ఉండటం వలన ఆకాశానికి సముద్రానికి భేదం తెలియకుండా ఉంది. సముద్రము ఒడ్డున కూర్చుని ఉన్న వానర ప్రముఖులు అనంతమైన ఆ సముద్రాన్ని చూస్తూ ఉన్నారు. ఆమహాసముద్రమును ఎలాదాటాలా అని ఆలోచిస్తున్నారు.

యుద్ధకాండము
ఐదవ సర్గ.

భారతీయ-సనాతన ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నీలుడు తన సేనలను సముద్రము ఉత్తర దిక్కుగా నిలిపాడు. మైందుడు, ద్వివిదుడు వానర సేనలు విడిది చేసిన ప్రాంతం అంతా సంచరిస్తూ, వారి రక్షణ గురించి తగు జాగ్రత్తలు తీసుకుంటున్నారు. ఆ సముద్రమును చూస్తున్నరాముడు లక్ష్మణునితో ఇలా అన్నాడు.
"లక్ష్మణా!రోజులు గడిచే కొద్దీ మనిషిలో ఉన్న శోకము తగ్గి పోతుంది అంటారు. కానీ సీత గురించి నేను పడుతున్న శోకము తగ్గకపోగా రోజు రోజుకూ పెరిగిపోతూ ఉంది. లక్ష్మణా! ఈ గాలి ముందు నా సీత మీద ప్రసరించి, తరువాత నా మీద ప్రసరిస్తే నేను నా సీతను స్పృశించిన సుఖమును పొందుతాను. నా సీత ఇప్పుడు చంద్రుడిని చూస్తూ ఉంటుంది. నేను కూడా అదే చంద్రుడిని చూస్తున్నాను. అప్పుడు మా ఇరువుని చూపులు కలిసినట్టే కదా! నేను, సీత ఇదే భూమి మీద ఉన్నాము. అంటే నేను నా సీత దగ్గర దగ్గరగా ఉన్నట్టే కదా! నా సీతను రావణుడు తీసుకొని పోతుంటే నా సీత అరిచిన అరుపులు నాకు హృదయవిదారకంగా వినపడుతున్నాయి. నేను ఏమీ చేయలేని అసమర్థుడిలా మిగిలిపోయాను.
సీత లేని తాపము నేను భరించలేను. ఈ సముద్రము జలములలో మునిగి నా తాపమును చల్లార్చు కుంటాను. నేను ఎన్నడు ఈ సముద్రమును దాటి, రావణుని చంపి, నా సీతను తిరిగి పొందుతానో కదా! ఆ రాక్షసుల మధ్య అనేక బాధలు పడుతూ ఉన్న నా సీత, నాధుడు కలిగి ఉండి కూడాఅనాధగా విలపిస్తూ ఉందికదా!పుట్టినప్పటి నుండి జనక మహారాజు సంరక్షణలో ఎన్నోభోగాలు అనుభవించి, తరువాత దశరథమహారాజు ఇంటికి కోడలిగా వచ్చిన నా సీత ఆ క్రూరులైన రాక్షస స్త్రీల మధ్య ఎలా ఉందో కదా! నా మీద దిగులుతో సరిగా ఆహారం కూడా తీసుకోని సీత, ఎంతగా చిక్కిపోయిందో కదా! నేను ఆ రావణుని ఎప్పుడు చంపి నా సీతను పొందుతానో కదా!" అని తీవ్రంగా రాముడు విలపి స్తున్నాడు. ఆప్రకారంగా విలపిస్తున్న రాముని లక్ష్మణుడు ఓదార్చాడు. తరువాత వారు సాయంసంధ్యలో చేయవలసిన సంధ్యావందనాది కార్యక్రమములు నిర్వర్తించారు.

యుద్ధకాండము
ఆరవ సర్గ.

ఇక్కడ పరిస్థితి ఇలా ఉంటే అక్కడ లంకాపురిలో రావణుడు చింతాక్రాంతుడయి ఉన్నాడు. ఒక కోతి వచ్చి లంకను దహనం చేసింది. తన కుమారుని చంపింది. వేలకొద్దీ రాక్షస వీరులను హతమార్చింది. రావణుని మనసంతా కలత చెందింది. తన మంత్రులతో సమావేశము ఏర్పాటు చేసాడు. "ఒక వానరము శత్రుదుర్భేధ్యమైన లంకా నగరంలో ప్రవేశించి అశోక వనములో ఉన్న సీతను చూడగలిగాడు. అంతే కాకుండా అశోక వనములో ఉన్న చైత్యప్రాసాదమును నాశనం చేసాడు. ఎందరో రాక్షసులను చంపాడు. లంకను కాల్చాడు. ఇప్పుడు మనం ఏం చేయాలి. ఏం చేస్తే బాగుంటుంది. మీకు తోచిన విధంగా నాకు సలహాలు ఇవ్వండి. ఈ సమయములో నేను ఒక్కడినే నిర్ణయం తీసుకోవడం మంచిది కాదు. ఇదంతా రాముని వలన జరిగింది. రాముని విషయంలో మనం ఏం చెయ్యాలి.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

లోకంలో మూడు రకాలైన మనుషులు ఉంటారు. వారు ఉత్తములు, మధ్యములు, అధములు. రాజు హితము కోరేవారు, మంత్రాంగములో సమర్థులు, హితులతోనూ, బంధువులతోనూ బాగా ఆలోచించి నిర్ణయం తీసుకొనే వాళ్లు, దైవానుకూలము కొరకు ప్రయత్నము చేసేవారు ఉత్తములు అని పిలువబడుతారు. ఇతరుల ప్రమేయం లేకుండా, ఇతరులతో ఆలోచించకుండా, సొంత నిర్ణయాలు తీసుకొనే వాడు, ఇతరుల సాయం లేకుండా ఒంటరి గానే పనులు చేసేవాడు, మధ్యముడు అని పిలువబడతాడు. పురుష ప్రయత్నం లేకుండా, కేవలం దైవము మీదనే ఆధారపడేవాడు అధముడు అని పిలువబడతాడు.

అలాగే మంత్రాంగములో కూడా ఉత్తమము, మధ్యమము, అధమము అని ఉన్నాయి. శాస్త్రములలో చెప్పిన మాదిరి, మంత్రులతో కలిసి చేసే ఆలోచన ఉత్తమమైన ఆలోచన, మంత్రులతో చర్చించినపుడు బేధాభిప్రాయాలు వచ్చినా, తుదకు చేసే ఏకాభిప్రాయము, సమిష్టి నిర్ణయం మధ్యమము అని చెప్పబడుతుంది. అలా కాకుండా ఎవరికి తోచినట్టు వారు మాట్లాడుతూ, ఒకరితో ఒకరు విభేదిస్తూ ఎంతకూ ఏకాభిప్రాయానికి రాని మంత్రాంగము అధమము అని చెప్పబడుతుంది. కాబట్టి మీరందరూ ఆలోచించి ఒక అభిప్రాయమునకు రండి. దానిని రాజుగా నేను అమలుపరుస్తాను. అదీ కాకుండా, నాకు అందిన సమాచారము ప్రకారము రాముడు అసంఖ్యాకమైన వానర సేనలతో లంకా నగరము మీదికి దండెత్తి వస్తున్నాడు అని నాకు తెలిసింది. వారంతా సాగరమును దాటి లంకను చేరుకోగలరు అని నేను అనుకుంటున్నాను.రాముడు తన బలపరాక్రమ ములతో సముద్రమును ఎండింపచేయగలడు. లేక మరే ఉపాయము చేతనైనా సముద్రమును దాటవచ్చును. కాబట్టి ఈ క్లిష్ట సమయములో మీరు బాగా ఆలోచించి నాకు ఉత్తమమైన సలహా ఇవ్వండి." అని ముగించాడు రావణుడు.

యుద్ధకాండము
ఏడవ సర్గ.

రాక్షస రాజు రావణుని మాటలు శ్రద్ధగా విన్నారు రావణుని మంత్రులు. బాగా ఆలోచించారు. వారికి తోచిన ఉపాయములను ఇలా చెప్పసాగారు. 'రాక్షసేంద్రా! మన రాక్షస బలము తక్కువ కాదు. పరిఘులు, కత్తులు, పట్టిశములు మొదలగు మారణాయుధములను ధరించిన రాక్షససేన లెక్కకు మించి ఉంది. నీకు దిగులుపడాల్సిన పనిలేదు. ఇంక నీ బలపరాక్రమములు తక్కువేమీ కాదు. నీవు పాతాళములో ఉన్న భోగవతీ నగరమును జయించిన వీరుడివి. యక్షులను జయించి, యక్షరాజు, నీ సోదరుడు అయిన కుబేరుని ఓడించిన శూరుడవు. మహేశ్వరునకు కుబేరుని వద్దనుండి పుష్పకమును తీసుకొని వచ్చిన ధీరుడవు. దానవ రాజు మయుడు నీ బలపరాక్రమములకు భయపడి తన కుమార్తె మండోదరిని నీకు ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. నీతో బంధుత్వము కలుపు కున్నాడు. దానవ వీరుడు, నీ సోదరి కుంభీనసి భర్త అయిన మధువును ఓడించిన పరాక్రమశాలివి. నీవు

అమరనాథ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రసాతలములో ఉన్న వాసుకి, తక్షకుడు, శంఖుడు మొదలగు నాగులను జయించి, నాగజాతిని వశం చేసుకున్నావు. నీవు ఒంటరిగానే కాలకేయులు అనే దానవులను జయించావు. వాళ్ల దగ్గర నుండి అనేక మాయలను గ్రహించావు. చతురంగ బలములు కలిగిన వరుణ పుత్రులను జయించిన మహా వీరుడవు నీవు.

నీవు యమలోకమును జయించి యముని యమలోకము నుండి పారిపోయేట్టు చేసావు. నీవు ఈ భూలోకములో ఉన్న ఎంతో మంది క్షత్రియులను సంహరించావు. వారితో పోలిస్తే ఈ రాముడు ఎంత? మీరు దీని గురించి ఆలోచించడం అనవసరం. తమరి కుమారుడు ఇంద్రజిత్తు చాలు ఆ వానరులను తుదముట్టించడానికి. ఇంద్రజిత్తు సామాన్యుడు కాదు. మహేశ్వరునే మెప్పించి వరములను పొందిన వాడు. దేవతలను ఓడించి దేవేంద్రుని పట్టి బంధించి తెచ్చిన ధీరుడు ఇంద్రజిత్తు. అంతలో బ్రహ్మదేవుడు జోక్యము చేసుకొని దేవేంద్రుని విడువమని ఇంద్రజిత్తును అర్థించాడు. అప్పుడు ఇంద్రజిత్తు దేవేంద్రుని విడిచిపెట్టగా, దేవేంద్రుడు బ్రహ్మలోకానికి వెళ్లాడు. అటువంటి పరాక్రమవంతుడు ఇంద్రజిత్తు. ఆ ఇంద్రజిత్తును పంపితే చాలు, ఆ వానరసైన్యమును రామునితో సహా సమూలంగా నాశనం చేస్తాడు.

ఓ రాక్షసేంద్రా! ఒక సామాన్యమానవుని వలన వచ్చిన ఈ ఆపదకు చింతించకు. రాముని నీవు వధిస్తావు. విజయము నీకు స్వంతమవుతుంది." అని పలికారు రావణుని మంత్రులు.

యుద్ధకాండము

ఎనిమిదవ సర్గ.

తరువాత ప్రహస్తుడు అనే రాక్షస సేనాధిపతి లేచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ రాక్షసేంద్రా! నీవు యుద్ధములో దేవతలను, గంధర్వులను, దానవులను, నాగులను జయింప సమర్థుడవు. ఇంక ఈ ఇద్దరు మానవులు నీముందు నిలువగలరా! హనుమంతుడు అనే వానరము వచ్చినప్పుడు మనమం దరమూ అప్రత్తంగా, యుద్ధమునకు సిద్ధంగా లేము. అందువలన ఆ వానరము అంతటి దురాగతములు చేయగలిగాడు. లేని ఎడల, ఆ తుచ్ఛ వానరము లంకను దాటి పోగలడా! నీవు ఆజ్ఞాపిస్తే చాలు. ముల్లోకములలో వానరము అనే మాట వినపడకుండా చేస్తాము. వానర జాతిని సర్వనాశనము చేస్తాము. ఓ రాక్షసరాజా! మీరు సుగ్రీవుని విషయం నాకు విడిచిపెట్టండి. వాడిని నేను కట్టడి చేస్తాను. సీతను తీసుకు వచ్చినందుకు మీరేమీ చింతించకండి." అని పలికాడు ప్రహస్తుడు. తరువాత దుర్ముఖుడు అనే రాక్షసుడు లేచి ఇలా పలికాడు. "ఓ రాజా! ఆ వానరుడు మన లంకకు చేసిన అపకారము సహించరానిది. ఒక వానరుడు లంకాధిపతిని ఎదిరించడమా! అది మేము సహించడమా! నేను ఇప్పుడే పోయి ఆ వానర జాతిని వారు ఎక్కడ దాక్కున్నా వెతికి వెతికి సర్వనాశనము చేస్తాను." అని అన్నాడు.

తరువాత వజ్రదంష్ట్రుడు అనే రాక్షసుడు ఇలా అన్నాడు. "మనము ఆ వానరము హనుమంతుని గురించి ఆలోచించడం

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

తగని పని. మన దృష్టి ఎప్పుడూ సుగ్రీవుడు, రాముని మీద ఉండాలి. వారిని చంపితే ఈ వానరుడు ఎంత! నాకు అనుమతి ఇస్తే వెంటనే పోయి ఆ రామలక్ష్మణులను, సుగ్రీవుని చంపి వస్తాను. ఎవడైతే సోమరి తనమును విడిచిపెట్టి ఉపాయములతో శత్రునాశనము చేస్తాడో, వాడికి విజయం దక్కుతుంది. మన దగ్గర కామరూపులైన రాక్షసులు ఎందరో ఉన్నారు. వారిచేత మానవ రూపములు ధరింపజేసి, రాముని వద్దకు పంపుదాము. వారు రామునితో ఇలా అంటారు. "ఓ రామా! మేము భరతుని వద్దనుండి వస్తున్నాము. మమ్ములను భరతుడు పంపాడు. భరతుడు తన సేనలతో తమరికి సాయంగా వస్తున్నాడు." అని అంటారు. అప్పుడు రామలక్ష్మణులు, వానర సేన, భరతుని సైన్యముల కొరకు ఎదురు చూస్తూ ఉంటారు. అప్పుడు మనము హటాత్తుగా వారి మీద ఆకాశము నుండి దాడి చేద్దాము. వాళ్ల మీద రాళ్లవాన కురిపిద్దాము. వానర సైన్యమును సర్వనాశనము చేద్దాము. ఆవిధంగా మన వలలో చిక్కిన వానరులను రామలక్ష్మణులను చంపుదాము." అని అన్నాడు.

తరువాత కుంభకర్ణుని కుమారుడు నికుంభుడు అనువాడు లేచి ఇలా అన్నాడు. "మహారాజా! దీనికి ఇంత చర్చ అవసరమా! నన్ను పంపండి చాలు. రామలక్ష్మణులను, సుగ్రీవుని, వానరులను త్రుటిలో చంపి వస్తాను." అని అన్నాడు. తరువాత వజ్రహనువు అనే రాక్షసుడు లేచి "మీరందరూ హాయి మద్యము సేవిస్తూ, మీ మీ ప్రియురాళ్లతో క్రీడించండి. ఆ వానర సైన్యమును నాకు వదిలిపెట్టండి. ఆ వానరులనంతా నేను ఒక్కడినే తినేస్తాను. నరులను వానరులను చంపుతాను." అని అన్నాడు.

యుద్ధకాండము
తొమ్మిదవ సర్గ.

తరువాత రాక్షసవీరులైన నికుంభుడు, రభసుడు, సూర్యశత్రువు, సుప్తఘ్నుడు, యజ్ఞకోపుడు, మహాపార్శ్వుడు, మహోదరుడు, దుర్ధర్షుడు, రశ్మికేతువు, రావణుని కుమారుడు ఇంద్రజిత్తు, ప్రహస్తుడు, విరూపాక్షుడు, వజ్రదంష్ట్రుడు, ధూమ్రాక్షుడు, నికుంభుడు, దుర్ముఖుడు అనే పేరు గల రాక్షస వీరులు రావణునితో తమ తమ శౌర్యప్రతాపాలను ప్రదర్శిస్తూ, వెంటనే హనుమంతుని చంపివేద్దాము అని ప్రతిజ్ఞలు చేసారు. రావణుని మెప్పు సంపాదించడం కోసరం రాక్షస వీరులు చెప్పిన మాటలను రావణుని తమ్ముడు విభీషణుడు శ్రద్ధగా విన్నాడు. వారందరినీ శాంతింపజేసి వారి వారి స్థానములలో కూర్చోపెట్టాడు.

తరువాత విభీషణుడు లేచి సభను ఉద్దేశించి ఇలా అన్నాడు. "ఏదైనా ఒక కార్యమును సాధించాలంటే సామ, దాన, భేదోపాయములను ముందు ప్రయోగించాలి. అవి సఫలము కానప్పుడు దండోపాయమును ప్రయోగించాలి అని తెలివికలవాళ్లు చెబుతారు.

శత్రువు ఏమరిపాటుగా ఉన్నప్పుడు, ఇతర రాజులచేత ఓడింపబడినప్పు, వారికి దైవము అనుకూలంగా లేనప్పుడూ, శత్రువును మన పరాక్రమము ఉపయోగించి

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

లొంగదీసుకోవచ్చును. ప్రస్తుతము మన శత్రువు రాముడు, మహా పరాక్రమవంతుడు. ఏ మాత్రం ఏమరిపాటు లేని వాడు. కోపమును జయించిన వాడు. ఎటువంటి క్లిష్ట సమయములో నైనా సరైన నిర్ణయములు తీసుకోగల సమర్థుడు. అటువంటి మహా వీరుడిని మీరంతా ఎలా ఎదుర్కోగలము అని అనుకుంటున్నారు. ఒక వానరము హనుమంతుడు అనే పేరుకలవాడు, సముద్రమము దాటివచ్చి, సీతను చూచి, లంకను దహించి వెళ్ళాడు అంటే నమ్మగలరా! కనీసం ఊహించగలరా! మీరంతా ఇప్పటిదాకా మీ మీ పరాక్రమములు గురించి చెప్పుకొన్నారు. మరి శత్రువుల బల పరాక్రమముల గురించి ఆలోచించారా! ఇంక అసలు విషయానికి వద్దాము. ఈ రాక్షస రాజు రావణుడు, జనస్థానములో ఉన్న రాముని భార్య సీతను, రాముడు ఇంటలేని సమయమున అపహరించి తెచ్చాడు. ఎందుకు? రాముడు రావణునికి ఏమైనా అపకారముచేసాడా! జనస్తానములో ఉన్న ఖరుడు ఏమి చేసాడో విచారించారా! ఖరుడు తన పరిధిని దాటి, మితిమీరి ప్రవర్తించబట్టే రాముడు ఖరుని దండించాడు. రాముడు తన ప్రాణములను, తనవారి ప్రాణములను రక్షించుకోడానికి ఖరుని చంపాడు. తప్పు మన దగ్గర పెట్టుకొని రాముని అనడంలో ఏమి ప్రయోజనము. అపహరించి తెచ్చిన సీతను తిరిగి రామునికి అప్పగించి యుద్ధమును నివారించడమే ఉత్తమము. మనము యుద్ధమును కొని తెచ్చుకున్నాము. దానికి నివారణ చేయడం మంచిది. మనము రామునితో అకారణంగా వైరము పెట్టుకున్నాము. రాముడు సముద్రమును దాటి లంకకు వచ్చి, రాక్షసులను చించి చెండాడక ముందే సీతను రామునికి అర్పించి ఆ వైరమును మాన్పుకుందాము. అపారమైన వానర సేన సముద్రమును దాటి లంకను ముట్టడించకముందే సీతను రాముని వద్దకు పంపుదాము. అలా జరగని ఎడల, లంక సర్వనాశనం అవుతుంది. ఇప్పటికే హనుమంతుడు లంకను దహించి అపార నష్టం కలుగచేసాడు. ఓ రావణా! నేను నీకు మంత్రినే కాదు. తమ్ముడను. బంధువును. అందుచేత ఇంతదాకా చెబుతున్నాను. నీ మెప్పు కోసం మాటలాడటం నాకు చేత కాదు. నీకు మంచి జరిగే మాటలు చెబుతున్నాను. నా మాట విను. సీతను రాముని వద్దకు పంపు. రాముడు తన వాడి అయిన బాణములను లంక మీదికి సంధించకముందే, సీతను రామునికి ఇచ్చివేయి. రాముని మీద నీకు ఉన్న కోపాన్ని విడిచిపెట్టు. లంక సుఖము కోరి యుద్ధము నివారించు. రాముని వద్దకు సీతను పంపితే మనమందరమూ భార్యాబిడ్డలతో సుఖంగా జీవించగలము." అని పలికి విభీషణుడు మౌనంగా ఉన్నాడు. అప్పటిదాకా రాక్షసవీరులు పలికిన వీరోచిత ప్రగల్భాలూ, వాటికి విభిన్నంగా ఉన్న విభీషణుని మాటలు విన్న రావణుడు అందరినీ పంపివేసి మౌనంగా తన అంత:పురమునకు వెళ్లిపోయాడు.

యుద్ధకాండము
పదవ సర్గ.

తాను ఎన్ని హితమైన వాక్యములు చెప్పినా ఏమీ మాట్లాడ కుండా వెళ్లిపోయిన రావణుని ప్రవర్తన చూచి కూడా తన పట్టు వీడలేదు విభీషణుడు. వ్యక్తిగత శ్రేయస్సుకన్నా సమాజ

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

శ్రేయస్సు ముఖ్యమని నమ్మిన విభీషణుడు మరలా తన ప్రయత్నాలను కొనసాగించాడు. మరునాడు ప్రాతఃకాలముననందే లేచి రావణుని గృహమునకు వెళ్లాడు. రావణుని గృహములో వేదఘోషలు మిన్నుముడుతున్నాయి. రావణుని విజయాన్ని ఆకాంక్షిస్తూ పండితులు వేదములు పఠిస్తున్నారు. మరి కొందరు పుణ్యాహవచనములు చదువుతున్నారు. రాక్షసులతో పూజింపబడుతున్న రావణుని చూచి విభీషణుడు భక్తితో నమస్కరించాడు. రావణుడు విభీషణుని పక్కనే ఉన్న ఆసనము మీద కూర్చోమని సంజ్ఞ చేసాడు. విభీషణుడు రావణుడు చూపిన ఆసనము మీద కూర్చున్నాడు. రావణుడు విభీషణుని చూచి ఎందుకు వచ్చావు అన్నట్టు చూచాడు. అప్పుడు విభీషణుడు రావణునితో ఇలా అన్నాడు.

"ఓ రాక్షసరాజా! నీకు జయము కలుగుగాక! సీత లంకలో అడుగు పెట్టినది మొదలు అశుభశకునములు కనపడుతున్నాయి. తరచుగా పాలు విరిగిపోతున్నాయి. హోమాగ్ని ప్రకాశవంతంగా వెలగడం లేదు. గుర్రములు గాడిదలు ఏదో తెలియని రోగాలతో బాధపడుతున్నాయి. కాకులు గుంపులు గుంపులుగా ఇండ్ల మీద కూర్చుని దీనంగా అరుస్తున్నాయి. అకారణంగా గద్దలు జనావాసాల మీద తిరుగుతున్నాయి. సాయంత్రము వేళలో నక్కలు కూస్తున్నాయి. ఇవన్నీ చూస్తుంటే లంకకు ఏదో చేటు కలుగుతుందని అనిపిస్తూ ఉంది. దీనికి ఒకటే పరిష్కారము. సీతను తిరిగి రాముని వద్దకు పంపివేయడమే.

ఓ రాజా! నేను ఈ మాటలు నా స్వార్థము కొద్దీ అజ్ఞానంతో పలుకుతున్నాను అని అనుకొన్నాబాధలేదు. లంక క్షేమము నాకు ముఖ్యము. నేను చెప్పిన దుశ్శకునములు నాకు ఒక్కడికే కాదు. ఇక్కడ అందరికీ కనపడు తున్నాయి. కాని వారంతా నీ మీద భయంతో చెప్పడం లేదు. మంత్రులు నీతో ఈ విషయాలు చెప్పడానికి సందేహిస్తున్నారు. కాబట్టి నేను చెప్పవలసి వచ్చింది. తరువాత నీకు ఏది న్యాయము, ధర్మము అని తోస్తే అది చెయ్యి." అని పలికి ఊరుకున్నాడు విభీషణుడు. రావణునికి విభీషణుడు చెప్పిన మాటలు రుచించలేదు. పైగా కోపం వచ్చింది. విభీషణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ విభీషణా! ఈ దుశ్శకునములు చూచి భయపడవలసిన కారణము ఏదీ నాకు కనిపించడం లేదు. రాముడు లంకకు రాలేడు. సీతను చూడలేడు. రాముడు ఒక్కడే కాదు. ఇంద్రుడు మొదలగు దేవతలందరూ కలిసి వచ్చినా నన్ను యుద్ధములో గెలువలేరు. ఇది నిశ్చయము. ఇంక నీవు వెళ్లవచ్చు." అని అన్నాడు రావణుడు.

యుద్ధకాండము
పదకొండవ సర్గ.

సీత మీద రావణుడు పెంచుకున్న వల్లమాలిన కామము విభీషణుడు చెప్పిన మంచి మాటలను తలకు ఎక్కనీయలేదు. రాముడితో యుద్ధము సంభవిస్తే ఎలాంటి వ్యూహములు పన్నాలి అని మంత్రులతోనూ, మిత్రులతోనూ ఆలోచిస్తున్నాడు. ఉదయము ఆచరించవలసిన విధులు నిర్వర్తించి రావణుడు సభకు వెళ్లాడు. రావణుడు రాజమార్గములో వందిమాగధులు

అమరనాథ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వెంటరాగా వెళుతుంటే మార్గమునకు ఇరుపక్కలా జనం నిలబడి జయజయధ్వానాలు చేస్తున్నారు. రావణుడు సభాస్థలిని ప్రవేశించాడు. జయజయధ్వానముల మధ్య సింహాసనము మీద ఆశీనుడయ్యాడు.

యుద్ధము నిశ్చయము అయినది. రాక్షసవీరులను అందరినీ సమావేశపరచమని ఆదేశాలు ఇచ్చాడు. రాక్షస వీరులందరూ రావణుని సభాభవనమునకు వచ్చి రావణునికి పాదాభివందనము చేసి తమకు కేటాయించిన ఆసనముల మీద తివాచీల మీద కూర్చున్నారు. రావణుని మంత్రులందరూ వారి వారి ఆసనముల మీద కూర్చున్నారు. రావణుని తమ్ముడు విభీషణుడు, మంత్రి ప్రహస్తుడు, శుకుడు రావణుని సభకు వెళ్ళారు. రావణునికి నమస్కరించి ఉచితాసనము మీద కూర్చున్నారు అందరూ రావణుని వంక చూస్తూ రావణుడు ఏమి చెబుతాడా అని ఎదురుచూస్తున్నారు. రాక్షస సభలో ఉన్న రావణుడు ఇంద్రసభలో ఉన్న దేవేంద్రుని మాదిరి ప్రకాశించాడు.

యుద్ధకాండము
పన్నెండవ సర్గ.

రాబోవు యుద్ధములో సదా విజయమును కాంక్షించు రావణుడు ప్రహస్తుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ప్రహస్తా! ప్రస్తుతము మనం యుద్ధవాతావరణంలో ఉన్నాము. నగరంలో కాపలా కట్టుదిట్టం చేయండి. సైనికులను సర్వసన్నద్ధంచేయండి." అని ఆదేశించాడు. ప్రహస్తుడు రావణుని ఆజ్ఞను అమలుపరిచాడు. తరువాత రావణుడు మంత్రులను సేనాపతులను చూచి ఇలా అన్నాడు. "ధర్మము, అర్థము, కామము వీటి గురించి సంఘర్షణ తలెత్తినపుడు, మనకు ఏది మంచిదో, ఏది చెడో, ఏది ప్రియమో, ఏది అప్రియమో, ఏది లాభమో, ఏది నష్టమో, నిర్ణయించడంలో మీరందరూ సమర్థులు. మీరు మంత్రాంగము చేసి చెప్పిన ఆలోచనలు ఏనాడూ వృధాకాలేదు. నాకు విజయాన్ని సంపాదించి పెట్టాయి. రాముడు లంకను ముట్టడించడానికి వస్తున్న విషయము కుంభకర్ణునికి ఇంతవరకూ తెలియపరచలేదు. కుంభకర్ణుడు నిద్రలో ఉండటం వలన ఈ విషయాలు ఏమీఅతనికి తెలియవు. ఆరుమాసముల నిద్ర తరువాత కుంభకర్ణుడు నిద్రలేచే సమయము ఆసన్నమయింది.

నేను, రాముని భార్య సీతను మన రాక్షసుల స్థావరమైన దండకారణ్యములోని జనస్థానము నుండి తీసుకొని వచ్చాను. సీత వంటి సౌందర్యవతి మూడులోకములలోనూ లేదు అన్నది నిర్వివాదాంశము. కాని సీత నాకు లొంగలేదు. నాతో పక్కను పంచుకొనడానికి అంగీకరించడం లేదు. సీత ప్రతి అంగమూ అందంగా, శోభాయమానంగా ఉంటుంది. అందుకే ఆమె అంటే నాకు మక్కువ. నాకు ఆమె మృదువైన పాదాలు చూచినా కామం చెలరేగుతుంది. ఇంక సీత ముఖారవిందము చూస్తే చెప్పేదేముంది. నాలో కామం అగ్ని వలె ప్రజ్వరిల్లుతుంది. నాకు కోపం వచ్చినా, శాంతంగా ఉన్నా, సర్వకాల సర్వావస్థలయందూ సీత మీద మోహము నన్ను నిలువనీయడం లేదు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

దాదాపు సంవత్సర కాలము నుండి సీత నన్ను వరిస్తుందేమో అని ఎదురుచూచాను. రాముడు యుద్ధానికి వచ్చాడు కానీ సీతలో మార్పురాలేదు.
రాముడు సముద్రము ఆవల ఉన్నాడు. భయంకరమైన సముద్రమును దాటడం రామునికి సాధ్యం కాదు. కాకపోతే ఒక వానరుని వలన లంక చాలా నష్టపోయింది. ఆ వానరుని రాక గురించి మనకు ముందుగా తెలియక పోవడం వలన ఇంత నష్టం జరిగింది. ఇంకనైనా జాగ్రత్తగా ఉండండి. మీ మీ బుద్ధికి తోచిన సలహాలు ఇవ్వండి. నాకు నరుల వలన వానరుల వలనా ఎలాంటి భయం లేదు. కానీ వారి గురించి కూడా ఆలోచించవలసిన సమయం వచ్చింది. సుగ్రీవుడు రాముని కొరకు తన సేనలతో సముద్రము ఆవలకు వచ్చి ఉన్నాడు. సీతను రామునికి అప్పగించకుండా, రాముని చంపే ఉపాయము గురించి ఆలోచించండి. ఈ మహాసముద్రమును దాటడానికి కేవలం రాక్షసులకే సాధ్యం అవుతుంది కానీ వానరులకు సాధ్యం కాదు. కాబట్టి జయం మనదే!" అని అన్నాడు రావణుడు.

అప్పుడు ఆ సభలో కూర్చుని ఉన్న కుంభకర్ణుడు లేచి రావణునితో ఇలా అన్నాడు. " ఓ రాక్షసరాజా! నీవు ఇప్పుడు చేస్తున్న మంత్రాంగము, ఆలోచన సీతను అపహరించక ముందు చేసి ఉండవలసినది. అప్పుడు ముందూ వెనుకా ఆలోచించకుండా, నిప్పును తెచ్చి మూటగట్టుకున్నట్టు, సీతను తెచ్చి లంకలో పెట్టి ఇప్పుడు విచారించి ప్రయోజనము ఏమి? నీవు సీతను రాముని వద్దనుండి అపపహరించక ముందు ఈ ఆలోచన చేసి ఉండిన బాగుండేది. ఏ రాజు అయిన న్యాయబద్ధంగా ప్రవర్తిస్తే, తరువాత చింతించవలసిన పని ఉండదు. అనాలోచితంగా చేసిన పనులు విపరీత ఫలితాలను ఇస్తాయి. నీతికి అవినీతికి తారతమ్యము తెలియని వాడే ముందు చేయాల్సిన పని వెనుకా, వెనుక చేయాల్సిన పని ముందూ చేసి కష్టాలపాలవుతాడు. మనకే కదా బలం, పరాక్రమము ఉంది కదా అని కాని పనులు చేస్తే సర్వనాశనం తప్పదు.

ప్రస్తుతము నీవు చేయకూడని కార్యము చేసావు. నీ అదృష్టం కొద్దీ నిన్ను రాముడు ఇంకా చంపలేదు. సరే అయినది ఏదో అయింది. మంచో చెడో చేసావు. దానిని గురించి విచారించి ప్రయోజనములేదు. నేను నీ శత్రువులను చంపి నీకు వచ్చిన ఆపదను పోగొడతాను. నిశ్చింతగా ఉండు. మన శత్రువు రాముడే కాదు, ఇంద్రుడు, వరుణుడు, సూర్యుడు, అగ్ని, కుబేరుడు, వాయువు అయినా సరే నేను వారిని జయిస్తాను. రాముడు ఒక బాణం వేసి రెండో బాణము తీసేలోపల నేను రాముడి రక్తం తాగుతాను. ముందు రామలక్ష్మణులను చంపుతాను. తరువాత వానరసేనను భక్షిస్తాను. రాముని వలన భయం విడిచిపెట్టు. హాయిగా తిని, తాగి, మదనసుఖములు అనుభవించు. రాముడి చావు వార్త వినగానే సీత నీకు వశమవుతుంది." అని పలికాడు కుంభకర్ణుడు.

(పాఠకులకు ఒక్క మనవి. ఇంతకు ముందే రావణుడు "కుంభకర్ణుని ఆరునెలల నిద్ర అయిపోయినది. అతనిని నిద్రలేపండి." అని ఆదేశించాడు. 60వ సర్గలో రాక్షసులు నానా పాట్లు పడి కుంభకర్ణుని నిద్రలేపినట్టు ఉంది.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మరి ఈ కుంభకర్ణుడు ఎవరు? రావణుని తమ్ముడు కుంభకర్ణుడు కాడా! కాకపోతే మరెవరు? మరొకడైతే రావణుని ముందు అంత ధైర్యంగా మాట్లాడగలడా! కుంభకర్ణుని మాటలు విని రావణుడు ఊరుకుంటాడా! ఇవన్నీ జవాబు లేని ప్రశ్నలు. కాబట్టి కుంభకర్ణుని గురించిన ఈ సర్గ తరువాత చేర్చబడినది అని పెద్దల అభిప్రాయమ.)

యుద్ధకాండము
పదమూడవ సర్గ.

కుంభకర్ణుడు మాట్లాడిన తరువాత మహా పార్శ్వుడు లేచాడు. కుంభకర్ణుని మాటలతో రావణునికి కోపంవచ్చినట్టు గ్రహించాడు. రావణునికి ప్రీతి కలిగించేవిధంగా ఇలా అన్నాడు. "ఓ రాక్షసరాజా! ఎంతో కష్టపడి మధువును సేకరించి దానిని త్రాగకుండా ఎదురుగా పెట్టుకొని చూస్తూ ఉండటం అవివేకము. నీవు అందరికీ ప్రభువు. ఇంక నీకు ప్రభువు ఎవరున్నారు? నిన్న శాసించే వాళ్లు ఎవరున్నారు? నువ్వు ఎవరికి భయపడాలి? కష్టపడి తెచ్చిన సీతను బలవంతంగానైనా తృప్తిగా అనుభవించు. ఆనందించు. తరువాత వచ్చే పరిణామాలను మేము చూసుకుంటాము. సీత నీకు వంటింటి కుందేలు. నీ చెప్పు చేతలలో ఉంది. నీ కోరిక తీర్చుకో. ఆలస్యం చేయకు. నేను, ఇంద్రజిత్తు, కుంభకర్ణుడు యుద్ధరంగంలో నిలబడితే మాకు ఎదురు నిలిచి పోరాడగల యోధుడు ముల్లోకములలో ఎవరున్నారు. కార్యసాధనకు కొంతమంది సామ, దాన, భేదోపాయములను ఉపయోగిస్తారు. కాని వీరులు దండోపాయమునే ఉపయోగిస్తారు. మనము వీరులము. మనకు దండోపాయమే తరుణోపాయము. నీ శత్రువులను అందరినీ మేము యుద్ధములో అంతమొందిస్తాము. నీవు నిశ్చింతగా ఉండు. " అని వీరోచితంగా పలికాడు మహాపార్శ్వుడు.

మహాపార్శ్వుని మాటలకు రావణుడు ఎంతగానో సంతోషిం చాడు. అతనితో రావణుడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ మహాపార్శ్వా! నీవు చెప్పినది మిగుల యుక్తియుక్తముగా ఉంది. కానీ ఇక్కడ ఒక చిక్కు వచ్చిపడింది. అది ఒక రహస్యము. చాలా కాలం కిందట నేను పుంజికస్థల అనే అందమైన అప్సరసను చూచాను. ఆ సమయంలో ఆమె బ్రహ్మలోకానికి వెళుతూ ఉంది. ఆమెను వెంబడించాను. ఆమెను పట్టుకున్నాను. బలవంతంగా అనుభవించాను. ఆమె ఏడుస్తూ బ్రహ్మదేవుని వద్దకు వెళ్లింది. బ్రహ్మదేవునికి జరిగిందంతా చెప్పినట్టుంది. బ్రహ్మదేవుడు నన్ను పిలిపించాడు. "ఇంకమీదట నీవు ఏ స్త్రీనైనా ఆమె అనుమతి లేకుండా, బలవంతంగా అనుభవిస్తే, నీ తల వేయి ముక్కలైపోతుంది. ఇదే నా శాపము." అని దారుణంగా శపించాడు. ఆ కారణంచేత నేను సీతను బలవంతంగా అనుభవించడానికి భయపడుతున్నాను. లేకపోతే నేను సీతను లంకకు తీసుకొని వచ్చిన రోజే అనుభవించి ఉండేవాడిని. అందుకే సీత నన్ను వరించే వరకూ ఎదురు చూడక తప్పదు.

రాముడికి నా గురించి, నా వేగము గురించి బాగా తెలియదు. అందుకని, పర్వతగుహలో నిద్రపోవుచున్న సింహము జూలుపట్టుకొని లాగినట్టు నాతో యుద్ధమునకు కాలుదువ్వుతున్నాడు.

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రాముని నా బాణములకు బలి చేయడం సీతను నేను అనుభవించడం నిజం. రాముడు దేవేంద్రుని గానీ, వరుణుని గానీ సాయం తెచ్చుకున్నా నేను రాముని జయించి తీరుతాను. నేను కుబేరుని యుద్ధములో ఓడించి లంకానగర మును ఆక్రమించుకున్నానన్న సంగతి రామునికి తెలియదు." అని గర్వంతో పలికాడు రావణుడు.

యుద్ధకాండము
పదునాలుగవ సర్గ.

వీళ్ల మాటలన్నీ ఓపిగ్గా వింటున్నాడు విభీషణుడు. తరువాత విభీషణుడు లేచి ఇలా అన్నాడు. "రాక్షసరాజా! వీళ్లంతా కలిసి సీత అనే మహాసర్పమును నీ మెడకు చుడుతున్నారు. వానరులు సముద్రమును దాటి లంకను ముట్టడించక ముందే సీతను రాముని వద్దకు పంపించు. రాముడి వింటి నుండి వెలువడ్డ బాణములు రాక్షసుల కంఠములు ఉత్తరించకముందే సీతను రాముని వద్దకు పంపించు. నీవు ఎవరి అండ చూచుకొని ఈ యుద్ధానికి దిగుతున్నావో ఆ కుంభకర్ణుడు, మహాపార్శ్వుడు, ఇంద్రజిత్తు, మఘోదరుడు, నికుంభుడు, కుంభుడు, అతికాయుడు వీరెవ్వరూ యుద్ధములో రాముని ముందు నిలువలేరు. నిన్ను రాముని బాణము తరుముతుంటే అప్పుడు ఇంద్రుడు, సూర్యుడు, మరుత్తులు, యముడు వీరెవ్వరూ నీ మొర ఆలకింపరు. కాబట్టి సీతను రాముని వద్దకు పంపు. రామునితో యుద్ధము నివారించు." అని పలికాడు విభీషణుడు.

వెంటనే ప్రహస్తుడు లేచాడు. "రాక్షసరాజా! మాకు ఇప్పటి వరకూ భయము అనే మాటకు అర్థము తెలియదు. దేవ, దానవ, గంధర్వులు, నాగులు ఎవరి వల్లకానీ మాకు ఎలాంటి భయమూ లేదు. అటువంటిది ఒక నరుని వలన, వానరుల వలన మాకు భయం ఎందుకుంటుంది."అని అన్నాడు. ఆ మాటలకు విభీషణుడు దీటుగా జవాబు ఇచ్చాడు. "ఓ ప్రహస్తా! నీవు చెప్పినట్టు చేస్తే, మనకు యమలోక ప్రయాణము తప్పదు. రాముడు ధర్మము తప్పని వాడు. మీరు ధర్మము తెలియని వారు. ధర్మము తప్పని రాముని ముందు దేవతలు కూడా తలెత్తి నిలబడలేరు. దేవతలు మనకు భయపడతారు. రాముని గౌరవిస్తారు. ఓ ప్రహస్తా! నీకు రామ బాణముల రుచి తెలియదు. అందుకని ఇటువంటి ప్రగల్భములు పలుకుతున్నావు. రాముడు రణరంగములో నిలిస్తే నీవూ, ఇంద్రజిత్తూ, నికుంభుడు, త్రిశీర్షుడు, దేవాంతకుడు, నరాంతకుడు, అతికాయుడు, అకంపనుడు ఎవరూ ఎదిరించి నిలువలేరు. ఇంక ఈ వ్యసనపరుడైన రావణుడు ఎంత? వ్యసనలోలుడు, ఆలోచనా రహితంగా పనులు చేసేవాడు అయిన ఈ రావణుడు చేసే ప్రతిపనీ మీరు పొగుడుతూ తలలు ఊపుతున్నారు. రావణుని వినాశనానికి పునాది వేస్తున్నారు. మీకు రాజుకు హితము చెప్పడం, మంచి చేయడం చేతకాదు. ఇప్పటికైనా మించి పోలేదు. మీ రాజును మంచి దారిలో, సరి అయిన దారిలో నడిపించండి. లంకను రక్షించండి. ఇప్పటి దాకా మీరందరూ రావణుడు చేసే అకృత్యము లను పొగిడి లబ్ధిపొందారు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఇప్పటికైనా రావణునికి హితబోధచేయండి. యుద్ధము నివారించండి. మరి కొంత కాలము రావణుని వలన లబ్ధిపొందండి. సుఖాలు, భోగాలు అనుభవించండి.

నేను నా స్వార్ధము కొరకు ఇలా చెప్పడం లేదు. లంక క్షేమము కోరి, రావణుని క్షేమం కోరి, లంకలోని రాక్షసుల క్షేమం కోరి, మీ అందరి సుఖసంతోషాలు కాపాడటానికి ఈ హితబోధ చేస్తున్నాను. సీతను రాముని వద్దకు పంపండి, యుద్ధము నివారించండి. లంకను కాపాడండి. మరొక్క మాట. తన బలమును ఎదిరి బలమును ఎరింగి, మనకు ఉన్న కష్ట నష్టములను పరిశీలించి, రాజుకు తగిన హితమును చెప్పువాడే ఉత్తముడు అయిన మంత్రి. మీరు ఉత్తములైన మంత్రులో కాదో మీరే తేల్చుకోండి." అని చెప్పి కూర్చున్నాడు విభీషణుడు.

యుద్ధకాండము
పదునైదవ సర్గ.

విబీషణుడు పలికిన పలుకులకు ఇంద్రజిత్తు కోపంతో ఊగిపోయాడు. "చిన్నాన్నా! ఏమిటి మీరు మాట్లాడేది? తెలివి ఉండే మాట్లాడుతున్నారా! రాక్షసకులములో పుట్టినవాడు మాట్లాడవలసిన మాటలేనా ఇవి! ఒక సామాన్య కులంలో పుట్టిన వాడు కూడా ఇంత పిరికి మాటలు మాట్లాడడు. మీకు ఈ పిరికి తనం ఎలా వచ్చింది?ఉన్నతమైన మన రాక్షస కులంలో ఇంత పిరికివాడు, బలహీనుడు, వీరత్వము లేనివాడు, పరాక్రమము, ధైర్యము, శౌర్యము లేని వాడు మీరొక్కరే కనపడుతున్నారు. లేకపోతే మానవాధములకు భయపడతారా! ఈ రాముడు, లక్ష్మణుడు రాజకుమారులు, మనుష్యులు. లంకలో పుట్టిన ఒక సామాన్య రాక్షసుడు కూడా వారిని చంపగలడు. ఆ సంగతి తెలిసి కూడా మమ్ములను ఎందుకు ఇంతగా భయపెడుతున్నారు నా సంగతి మీకు తెలియదా! నేను దేవేంద్రుని జయించిన వీరుడను. నా పరాక్రమానికి జడిసి దేవతలందరూ తలొకదిక్కుకు పారిపోయారు. నేను ఐరావతమును కింద పడదోసి, దాని దంతములు పీకిన వీరుడను. దైత్యులు కూడా నాకు భయపడతారు. అంతటి పరాక్రమవంతుడనైన నేను సామాన్య మానవులను, వారి వెంట వచ్చిన వానరులను ఓడించలేనా! ఇద్దరు రాజ కుమారులకు నేను భయపడాలా! సిగ్గుచేటు." అని కూర్చున్నాడు. ఇంద్రజిత్తు మాటలు విన్న విభీషణుడు మరలా ఇలా అన్నాడు. "రాకుమారా! నీవు వయసులో చిన్నవాడవు. ఉడుకు రక్తంలో ఉప్పొంగిపోతున్నావు. నీ బుద్ధి ఇంకా వికసించలేదు. నీకు పూర్వాపరాలు తెలియవు. నీకు మంత్రాంగము గురించి తెలియదు. అందుకే ఆవేశంతో వినాశనానికి దారి వెతుకుతున్నావు. అర్ధం లేకుండా మాట్లాడుతున్నావు. నీవు నీ తండ్రి క్షేమం కోరిమాట్లాడటం లేదు. ఆయనకు ఒక శత్రువుగా యుద్ధానికి పురికొల్పుతున్నావు. నీకు ఆవేశము, సాహసము ఎక్కువ. అటువంటివాడిని మంత్రాంగము చేయునపుడు అనుమతించడం తప్పు. నీకు మౌఢ్యము ఎక్కువ. తెలివితో ఆలోచించడం తెలియదు. నీకు ఆవేశం తప్ప ఆలోచన తెలియదు. నీకు రామ బాణముల గురించి తెలియక అలా మాట్లాడుతున్నావు. అవి యమదండములతో సమానమైనవి.

అమరనాథ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఓ రాక్షసేంద్రా! ఈ బాలుని మాటలు పట్టించుకోకు. నా హితము విను. సీతను రాముని వద్దకు పంపు. భార్యాబిడ్డలతో సుఖంగా జీవించు. " అని అన్నాడు విభీషణుడు.

యుద్ధకాండము
పదునారవ సర్గ.

విభీషణుడు చెప్పిన హితకరమైన మాటలు రావణునికి రుచించలేదు. పైగా కోపం కూడా వచ్చింది. "విభీషణా! నీవు నాకు బంధువు కావు. మిత్రుడు అంతకన్నా కావు. నీవు నాకు శత్రువు. బద్ధశత్రువును అయినా ఇంట్లో పెట్టుకోవచ్చుకానీ, బంధువు, మిత్రుడు అని చెప్పుకుంటూ నా నాశనము కోరేవాడిని ఇంట్లో ఉంచుకొనకూడదు. నీవు నాకు జ్ఞాతివి. జ్ఞాతులు ఎప్పుడూ సాటి జ్ఞాతుల మేలు కోరరు. అది లోకధర్మము. అదీ కాకుండా తన కన్నా ఉన్నతుడు, ఐశ్వర్యవంతుడు అయిన జ్ఞాతిని చూస్తే ఇతర రైతులకు అసూయ, ద్వేషము, పగ. అలాగే నువ్వు కూడా నా ఉన్నతిని నా సుఖమును చూచి ఓర్వలేకున్నావు. పైగా నాకు ఆపద వచ్చినప్పుడు సానుభూతి చూపకపోగా, ఆపదలలో ఉన్న నన్ను చూచి సంతోషిస్తున్నావు. ఎవరికైనా గానీ అగ్నివలన, అస్త్ర,శస్త్రముల వలన పాశముల వలన కలుగు భయం కంటే క్రూరులైన జ్ఞాతుల వలన కలిగే ఆపదలు, భయాలు ఎక్కువ. కాబట్టి అన్ని భయముల కన్నా జ్ఞాతుల వలన భయం గొప్పది. ఆవులలో సంపద ఉంటుంది. స్త్రీలలో చంచలత్వవు ఉంటుంది. బ్రాహ్మణులలో తపస్సు ఉంటుంది. కానీ జ్ఞాతులలో సాటి జ్ఞాతుల ఎడల శత్రుత్వము ఉంటుంది. నీవు నాకు జ్ఞాతివి. నా గౌరవమును, పేరు ప్రతిష్టలను, నాకు ఉన్న ఐశ్వర్యమును, నా శత్రువులలో నన్ను గురించి ఉన్న భయమును చూచి నీవు ఓర్వలేకున్నావు. నీవు చెడ్డవాడివి. నీతో నాకు స్నేహము తగదు. చెడ్డవారితో స్నేహము అవశ్యము విడువతగినది. ఓ విభిషణా! నీవు నా శత్రువును పొగుడుతూ ఎప్పుడెప్పుడు నా శత్రువుల వద్దకు పోవలెనా అని ఎదురుచూస్తున్నావు. కాబట్టి నీతో బంధుత్వము, స్నేహము ఎలాంటి ఫలితాన్ని ఇవ్వకపోగా నాకు చేటు తెస్తుంది. ఎంత చెడ్డా నువ్వు నా సోదరుడవు, బంధువు. అందుకని నీవు ఎన్ని మాటలు మాట్లాడినా క్షమించాను. అదే ఇంకొకరయితే ఈ పాటికి వాడి ప్రాణాలు అనంతవాయువుల్లో కలిసిపోయి ఉండేవి. నీవు రాక్షస కులములో చెడబుట్టావు." అని అత్యతంత పరుషమైనమాటలతో విభీషణుని దూషించాడు రావణుడు.

రావణుని నోటినుండి అటువంటి మాటలు విన్న విభీషణుడు ఇంక అక్కడ ఒక్కక్షణం కూడా నిలువలేకపోయాడు. వెంటనే తన గదాయుధమును తీసుకొని ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. విభీషణుని తోపాటు అతని మిత్రులు నలుగురు ఆకాశంలోకి ఎగిరారు. ఆకాశంలో నిలిచి విభీషణుడు రావణునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ రాక్షసరాజా! నీవు నాకు సోదరుడవు. నాకన్నా పెద్దవాడవు. నీవు ఎన్ని అన్నా తప్పులేదు. నీవు నాకు తండ్రి స్థానములో ఉన్నావు. నీ మీద నాకు అపారమైన గౌరవము భక్తి ఉన్నాయి. ఎందుకంటే, తండ్రి, అన్న అధర్మపరులైనా వారు గౌరవనీయులు. కానీ నువ్వు నేను చెప్పిన హితములను పట్టించుకోకపోగా,

అమరనాథ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నన్ను అత్యంత పరుషమైన పదజాలంతో దూషించావు. వాటిని నేను సహించలేను. నీ వద్ద ఉండలేను. ఓ రావణా! ప్రస్తుతము నీ మనసు నీ అధీనములో లేదు. కామముతో నిండి పోయింది. కాలానికి లొంగిపోయింది. కాబట్టి నేను చెప్పిన మంచి మాటలు నీ చెవికి ఎక్కలేదు. ఓ రాజా! నిన్ను పొగిడేవారు, నీకు ఇష్టమైన మాటలు మాట్లాడేవారు, నీ ప్రాపకము కోసం పాకులాడేవారు ఎంతో మంది ఉన్నారు. కాని, నీకు ఇష్టం లేకపోయినా, నీ మనసుకు కష్టమైనా, నీకు మంచి మాటలు చెప్పేవాళ్లు దొరకడం కష్టం. ఒకవేళ దొరికినా, వాళ్ల మాటలు నీవు వినవు. సర్వనాశనమునకు మూలమైన దారిలో నీవు నడుస్తున్నావు. అది చూచి నేను ఊరుకోలేకపోతున్నాను.

ఓ రావణా! నిన్ను రాముడు తన బాణములతో చంపుతూ ఉంటే నేను చూడలేను. ఎంత శూరుడైనా, పరాక్రమవంతుడైనా, అజేయుడైనా, కాలాను గుణంగా నశించక తప్పదు. నీకు ఆ గతి పట్టకూడదని, నీకు అకాల మరణం రాకూడదనీ నా సంకల్పము. అందుకే ఇన్ని మాటలు చెప్పాను. కాని నా మాటలు నీకు నచ్చవని నాకు తెలుసు. నా మాటలతో నీ మనసుకు కష్టం కలిగించి ఉంటే నన్ను క్షమించు. నిన్ను నీవు రక్షించుకో. ఈ లంకను, లంకలో ఉన్న రాక్షసులను రక్షించు. నేను వెళ్లిపోతున్నాను. నీవు శుభం కలుగు గాక!" అని పలికి విభీషణుడు ఆకాశమార్గాన తన అనుచరులతో వెళ్లిపోయాడు.

యుద్ధకాండము
పదునేడవ సర్గ.

విభీషణుని అన్న రావణుడు విభీషణునికి శత్రువు అయ్యాడు. రావణుని శత్రువు రాముడు విభీషణునికి మిత్రుడు అయ్యాడు. తన శత్రువుకు శత్రువు తనకు మిత్రుడు అవుతాడు కదా! ఆ రాజనీతి ప్రకారము విభీషణుడు రావణుని శత్రువు రాముడి వద్దకు వెళ్లాడు. సముద్రము దాటి వానర సేన ఉన్న చోటికి వెళ్లాడు.

ఆకాశంలో నిలిచి ఉన్న విభీషణుని నేల మీద ఉన్న వానర నాయకులు చూచారు. విభీషణుని పక్కన ఉన్న నలుగురు రాక్షసులను కూడా వారు చూచారు. వెంటనే ఈ విషయము సుగ్రీవునికి చెప్పారు. సుగ్రీవుడు కూడా ఆకాశంలో వెలిగిపోతున్న ఐదుగురు రాక్షస వీరులను చూచాడు. తన వానరనాయకులతో ఇలా ఆలోచించాడు. "ఆకాశంలో ఉన్న వారు రాక్షసులు. సందేహము లేదు. వారి చేతులలో ఆయుధములు కూడా ఉన్నాయి. వారు కవచములు ధరించి ఉన్నారు. వారు లంక నుండి మనలను చంపడానికి వచ్చి ఉంటారు. కాబట్టి మీరు సర్వసన్నద్ధంగా ఉండండి." అని పలికాడు సుగ్రీవుడు. వెంటనే వానరులు చేతికి అందిన రాళ్లు, వృక్షములు, కొమ్మలు తీసుకొని వారిని ఎదుర్కోడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. "రాజా! మాకు అనుమతి ఇవ్వండి. మేము వెంటనే ఎగిరి పోయి ఆ నలుగురిని హతమారుస్తాము" అని పలికారు వానరులు.

వానరులు వెళ్లి తమ నాయకుడికి చెప్పడం, ఆ నాయకుడు తన వంక చూడ్డం, తన వారితో మాట్లాడటం, వానరులు తలా ఒక ఆయుధము చేత ధరించడం చూస్తూనే ఉన్నాడు

సనాతన ధర్మం SANATANA DHARMAM అమరనాథ అమర

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

విభీషణుడు. అతనికి విషయం అర్థం అయింది. వెంటనే విభీషణుడు, పెద్ద కంఠంతో, సుగ్రీవునికి వానరులకు వినబడేటట్టు ఇలా అరిచాడు. "ఓ వానర వీరులారా! రావణుడు లంకకు రాజు. రాక్షసుడు. నేను అతని తమ్ముడను. నా పేరు విభీషణుడు. నా అన్న రావణుడు రాముని భార్య సీతను జనస్థానము నుండి అపహరించి తెచ్చాడు. దారిలో అడ్డుకున్న జటాయువును చంపాడు. సీతను అశోక వనములో ఉంచాడు. ఆమెకు రాక్షస స్త్రీలను కాపలా పెట్టాడు. నా అన్న రావణుడు చేసిన పని నాకు నచ్చలేదు. అది తప్పు అని చెప్పాను. సీతను రామునికి ఇచ్చివేయమన్నాను. కాని రావణుడు నా మాట వినలేదు. నన్ను అవమానించాడు. నన్ను రాజ్యములో నుండి వెళ్లగొట్టాడు. అందుకని నేను భార్యాబిడ్డలను వదిలి రాముని శరణుకోరి వచ్చాను. నా రాక గురించి రామునికి తెలుపండి. " అని గట్టిగా అరిచి చెప్పాడు విభీషణుడు. ఈ మాటలు విన్న సుగ్రీవుడు కంగారుగా రామలక్ష్మణుల వద్దకు వెళ్లాడు. రామునికి ఈ విషయం చెప్పి, విభీషణుని రాక తెలియజేసాడు. ఇంకా ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! వీడు మనకు శత్రువు. వీడిని మనము మనలో చేర్చుకుంటే గుడ్లగూబ కాకి పిల్లలను తిన్నట్టు వాడు మనలను తినేస్తాడు. కాబట్టి ఓ రామా! బాగా ఆలోచించి ఒక నిర్ణయం తీసుకో. నీ నిర్ణయం మీద ఈ వానరవీరుల జీవితాలు ఆధారపడి ఉన్నాయి. శత్రువులు ప్రయోగించు మంత్రాంగములు, వ్యూహములు, గూఢచర్యము, వీటిని గుర్తించి నిర్ణయం తీసుకో.

వీరు రాక్షసులు. కామరూపులు. కపటోపాయములు తెలిసిన వారు. అక్కడ మాయం అయి ఇక్కడ ప్రత్యక్షం అవుతుంటారు. వారి మాయలు మంత్రాలు తెలిసి ప్రవర్తించాలి మనం. వారిని ఎన్నటికీ నమ్మకూడదు. ఈ వచ్చిన వాడు రావణుని గూఢచారి అయి ఉంటాడు. వీడు మనలో చేరి, మనలో మనకు విభేదాలు కల్పించి మనలను నిర్వీర్యులుగా చెయ్యడానికే వచ్చాడు అని అనుకుంటున్నాను. లేకపోతే వీడు మనలో ఒకడుగా చేరి. మన విశ్వాసమును పొంది, మన ఆనుపానులు,మన సైనిక రహస్యములు తెలుసుకొని, రావణునికి చేరవేయగలడు. ఓ రామా! ప్రస్తుతము విభీషణుడు అనబడే రావణుని సోదరుడు, తన నలుగురు అనుచరులతో కలిసి నీ శరణుగోరి వచ్చాడు. ఇతడు రాక్షసుడు. రావణునికి సోదరుడు. రావణుని దగ్గర నుండి వస్తున్నాడు. ఇతనిని ఎలా నమ్మడం? కాబట్టి వీరిని పట్టి బంధించి చంపివేయడమే ఉత్తమమైన మార్గము. తరువాత మీ ఇష్టము."అని పలికి ఊరుకున్నాడు సుగ్రీవుడు. రాముడు సుగ్రీవుడు చెప్పిన పలుకులు సావధానంగా విన్నాడు. సుగ్రీవుని పక్కనే హనుమంతుడు, మిగిలిన వానర వీరులు నిలబడి ఉ న్నారు. వారందరినీ చూచి రాముడు ఇలా అన్నాడు. "మన శరణు కోరి వచ్చిన విభీషణుని గురించి సుగ్రీవుడు చెప్పిన మాటలను మీరంతా విన్నారు కదా! మీరంతా నాకు మిత్రులు, శ్రేయోభిలాషులు. మీ మాటలు నాకు ఎంతో విలువైనవి. కాబట్టి ఈ విషయంలో మీ మీ అభిప్రాయాలు తెలియజెయ్యండి." అని అడిగాడు రాముడు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అప్పుడు హనుమంతుడు రాముని చూచి ఇలా అన్నాడు. "రామా! నీకు తెలియని విషయములు లేవు. మేమంతా నీ శ్రేయోభి లాషులము కాబట్టి మా అభిప్రాయాలు అడుగుతున్నావు. అది నీ మంచి తనము. మాకు నీవు ఇస్తున్న మర్యాద. వానర నాయకులు ఒక్కరొక్కరుగా తమ తమ అభిప్రాయాలు నీకు వినిపిస్తారు. ముందుగా యువరాజు అంగదుడు తన అభిప్రాయాన్ని వినిపిస్తాడు." అని అన్నాడు. అప్పుడు అంగదుడు లేచి ఇలా అన్నాడు. "రామా! ఇతడు రాక్షసుడు. రాక్షసరాజు రావణుని వద్దనుండి వచ్చాడు. ఇతని రాక సందేహాస్పదంగా ఉంది. ఇతనిని నమ్మడానికి వీలు లేదు. కాబట్టి ఇతనిని తొందర పడి మనలో చేర్చుకొన కూడదు. ఇతనిని అన్నివిధాలా పరీక్షించాలి. ఎందుకంటే మనసులో కుటిలము పెట్టుకొన్న వారు పైకి చాలా సౌమ్యంగా నమ్రతగా కనిపిస్తారు. సమయం వచ్చినప్పుడు దారుణంగా కోలుకోలేని దెబ్బ తీస్తారు. కాబట్టి మనము ఇతని పట్ల చాలా అప్రమత్తంగా ఉండాలి. ఈ విభీషణుడు మంచి వాడైతే స్వీకరించవచ్చును. ఏమాత్రం సందేహము కలిగినా ఇతనిని చంపడమే యుక్తము." అని పలికాడు అంగదుడు. శరభుడు అనే వానరుడు ఇలా అన్నాడు. "రామా! ఇతనిని పరీక్షించడానికి ఒక సూక్ష్మ బుద్ధిగల గూఢచారిని పంపడం ఉత్తమమైన మార్గము. ఆ గూఢచారి అతనిని అన్ని విధములా పరీక్షించిన తరువాత, అతడు ఉత్తముడు అని తేలితే అతనికి శరణాగతి ఇవ్వవచ్చును. అతని ప్రవర్తన సందేహాస్పదంగా ఉంటే అతనిని విడిచిపెట్టడమే మంచిది." అని పలికాడు శరభుడు.

తరువాత జాంబవంతుడు లేచి ఇలా అన్నాడు. "ఈ వచ్చినవాడు నీ శత్రుడు రావణుని తమ్ముడు. ఇతడు శాంతి కాలంలో రాలేదు. మనము రావణునితో యుద్ధము చేయు సమయములో వచ్చాడు. కాబట్టి ఇతనిని నమ్మడానికి వీలు లేదు." అని అన్నాడు. తరువాత మైందుడు లేచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! ఇతడు రాక్షస రాజు అయిన రావణుని తమ్ముడు. అందుకని ఇతనిని పరుషంగా కాకుండా సరళంగా ప్రశ్నించడం మంచిది. అప్పుడు అతడు మంచివాడో చెడ్డవాడో తెలుసు కొనవచ్చును. తరువాత ఏది యుక్తమో అది చేయ వచ్చును." అని అన్నాడు. తరువాత హనుమంతుడు లేచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! నీవు బుద్ధిలో బృహస్పతితో సమానుడవు. నీకు చెప్పదగిన వాడిని కాను. కానీ నీవు నా అభిప్రాయమును చెప్పమన్నావు కాబట్టి చెబుతున్నాను. నాకు ఉచితము యదార్ధము అని తోచిన విషయాలు చెబుతాను. ఇప్పుడు చెప్పిన వారిలో కొంత మంది మంత్రులు విభీషణుని రాక వలన మనకు కలుగు లాభనష్టములను గురించి మాట్లాడారు. కాని అందులో నాకు దోషము కనపడుతూ ఉంది. ఒక మనిషిలోని సామర్థ్యము తెలుసుకోవాలంటే అతనిని మనము ఏదైనా పనిలో వియోగించాలి. అతడు ఆ పనిని ఎంత చాకచక్యంతో చేస్తాడో చూడాలి. అప్పుడు అతని సమర్ధత నిర్ణయించాలి. కేవలం అతనితో మాట్లాడినంత మాత్రాన అతని సామర్థ్యము మనకు తెలియదు కదా! కొంత మంది విభీషణుని వద్దకు గూఢచారులను పంపవలె నని చెప్పారు. అది కూడా సరికాదు. గూఢచర్యము ఎదుటి మనిషికి తెలియకుండా చెయ్యాలి.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మన ఎదురుగా ఉన్న వారి మీద గూఢచర్యము ఎలా చెయ్యగలము. మరి కొందరు ఏమన్నారంటే, విభీషణునికి మనం శత్రువులం. పైగా ఇది యుద్ధసమయం. కాబట్టి దేశంకాని దేశానికి, కాలం కాని కాలంలో వచ్చాడు కాబట్టి విభీషణుని తిరస్కరించాలి అని అన్నారు. అది కూడా సరి కాదు. ఎందుకంటే మనిషిని బట్టి అవసరాన్ని బట్టి దేశ, కాలములు మారుతుంటాయి. ఇతడు రావణుని దుర్మార్గమును, నీతి బాహ్యమైన చర్యలను చూచి విసిగిపోయి మనదగ్గరకు వచ్చాడేమో! అటువంటప్పుడు ఏసమయంలో వచ్చాడు మనము ఎక్కడ ఉండగా వచ్చాడు అన్న ప్రశ్న తలెత్తదు కదా!

మరి కొంత మంది ఇలా అన్నారు. విభీషణునికి తెలియని కొంత మందిని పంపి అతనిని ప్రశ్నించి నేర్పుగా అతని రహస్యములను రాబట్టాలి అని అన్నారు. అది కూడా సరి కాదు. విభీషణుని వద్దకు పోయి అతని గురించి అడిగితే, విభీషణుడు ఆ ప్రశ్నలు అడిగిన వాడి గురించి అనుమాన పడవచ్చు కదా! విభీషణుడు విముఖుడై వెళ్లిపోతే, మనము ఒక మంచి మిత్రుడిని పోగొట్టుకున్నవాళ్లము అవుతాము కదా! ఓ రామా! ఎదుటి వాళ్లు ఎలా మాట్లాడుతున్నారో, ఏ కంఠస్వరంతో మాట్లాడుతున్నారో, మాట్లాడేటప్పుడు ఎటువంటి హావభావాలు ప్రదర్శిస్తున్నారో సునిశితంగా పరిశీలిస్తే తప్ప, ఎదుటి వాళ్ల మనసులోని భావాలను కనిపెట్టలేము. విభీషణుడు తన గురించి చెప్పినప్పుడు నేను అతనిని నిశితంగా పరిశీలించాను. అతని మాటల్లో ఎలాంటి దుష్టభావన నాకు కనపడలేదు. అతనిలో నాకు ఎలాంటి కపటము కనపడలేదు. పైగా మనసులో కపటబుద్ధికలవాడు, అంత ధైర్యంగా మనదగ్గరకు రాడు. కాబట్టి అతనిని గురించి అనుమాన పడవలసిన అవసరము లేదు. అదీకాకుండా, ఓ రామా! మనసులో భావాలను బయట పడకుండా దాచడం అంత సులభంకాదు. ఎందుకంటే, మనసులో మెదులుతున్న భావనలను శరీరం బలవంతంగానైనా బయటకు ప్రకటిస్తుంది. (ఫేస్ ఈజ్ ది ఇండెక్స్ ఆఫ్ ది మైండ్ అన్న విషయాన్ని వాల్మీకి మహర్షి మనకు త్రేతాయుగంలోనే రామాయణ కావ్యంలో చెప్పాడు.) విభీషణుడు సరి అయిన కాలములోనే మన వద్దకు వచ్చాడు. తన అన్న రావణునితో విభేదించి వచ్చాడు. తన అన్న రావణునికి శత్రువైన నీ వద్దకు వచ్చాడు. నీ గురించి బాగా తెలుసుకొని నీ వల్ల ప్రయోజనం పొందడానికి వచ్చాడు. నీవు వాలిని చంపి సుగ్రీవుని కిష్కింధకు పట్టాభిషిక్తుడిని చేసావు. వాలిని చంపిన నీవు, రావణుని కూడా చంపి తనను లంకకు పట్టాభిషిక్తుని చేస్తావనే ఆలోచనతో, ఆశతో, విభీషణుడు నీ వద్దకు వచ్చాడు. లంకకు రాజు కావాలనే కాంక్షతోనే విభీషణుడు నీ వద్దకు వచ్చాడు. అతనిని మనం సక్రమంగా ఉపయోగించుకుంటే, మనకు విజయం చేకూరుతుంది. కాబట్టి ఈ రాక్షసుడు, విభీషణుడు, నమ్మదగినవాడు. ఇతనిలో ఏ దుర్బుద్ధీ లేదు. అని నా భావన. తరువాత మీ ఇష్టము."అని యుక్తియుక్తముగా పలికి కూర్చున్నాడు హనుమంతుడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

పదునెనిమిదవ సర్గ.

అందరూ మాట్లాడడం అయిన తరువాత రాముడు తన అభిప్రాయాన్ని ఈ విధంగా వెల్లడించాడు. "వానరవీరులారా! విభీషణుని గురించి మీరంతా చెప్పినది విన్న తరువాత నా అభిప్రాయం కూడా చెబుతున్నాను. ఎవరైనా నా దగ్గరకు వచ్చి "నేను నీకు మిత్రుడను, శరణాగతుడను" అని చెబితే వారిలో ఎన్ని దోషాలు ఉన్నాకూడా, నేను వారిని విడిచిపెట్టను. అది నా వ్రతము. అన్నీ సుగుణములు ఉన్న వాడిని రక్షించే దానికంటే, దోషములు ఉన్న వాడిని రక్షించడంలోనే మన మంచితనం బయటపడుతుంది." అని ఒక్క వాక్యంలో తన నిర్ణయం తెలిసాడు రాముడు.

ఆ మాట విన్న తరువాత కూడా సుగ్రీవుడు తన పట్టుదల విడువ లేదు. "రామా! వచ్చిన వాడు రాక్షసుడు. వాడు దుష్టుడో కాదో మనకు అనవసరము. ఈ విభీషణుడు తనకు బాగా జరిగినంత కాలము తన అన్న రావణుని వద్ద ఉన్నాడు. ఇప్పుడు రావణునితో విభేదము కలిగేటప్పటికి రావణుని విడిచిపెట్టి నీ దగ్గరకు చేరాడు. స్వంత అన్ననే వదిలిన వాడు, రేపు నిన్ను నన్ను కూడా విడిచిపెట్టకుండా ఉంటాడా! అటువంటి వాడు తన స్వార్థం కోసం ఎవరినైనా విడిచిపెడతాడు. ఎంతటి ఘాతుకానికైనా ఒడిగడతాడు. ఇటువంటి స్వార్ధపరుడికి, అవకాశవాదికి, ఆశ్రయం ఇవ్వడం శ్రేయస్కరము కాదు." అని పలికాడు సుగ్రీవుడు. (ఒక పార్టీలో ఉండి ఎన్నికలలో నెగ్గి, ఏపదవీ లేకపోతే, ఏ ప్రాధాన్యము లేకపోతే, నాయకుడితో విభేదించి, అలా సంవత్సరంలో నాలుగు పార్టీలు మార్చి, ఎక్కడా లాభసాటిగా కనపడకపోయే సరికి, మరలా "అబ్బే అదేం లేదు. మనం మనం ఒకటి" అని సన్నాయి నొక్కులు నొక్కుతూ, సిగ్గూ ఎగ్గూ లేకుండు అసలు పార్టీలో చేరిన వాళ్లను మనం రోజూ చూస్తున్నాము. అదే విషయాన్ని సుగ్రీవుడు విపులంగా చెప్పాడు. అవకాశ వాదం నాడూ నేడూ ఒకే విధంగా ఉంది.).

సుగ్రీవుని మాటలు విన్న రాముడు అతనితో ఏమీ మాట్లాడలేదు. లక్ష్మణుని వంక చూచి ఇలా అన్నాడు. "లక్షణా! సుగ్రీవుడు లౌక్యంగా మాట్లాడుతున్నాడు కానీ, శాస్త్ర పరంగా మాట్లాడటం లేదు. ఇటువంటి మాటలు సామాన్యులు కూడా మాట్లాడరు. ఇక్కడ ఒక ధర్మసూక్ష్మము ఉంది. రావణుడు, విభీషణుడు అన్నదమ్ములు. ఇద్దరూ రాక్షస కులమునకు చెందినవారు. కానీ ఒకరికి ఒకరు శత్రువులు అయ్యారు. రావణుడు లంకకు రాజు. రాజైన వాడు ఒక్కోసారి సాటివారు ధర్మపరులు అయినా వాళ్లను నమ్మరు. పైగాశంకిస్తారు. ఈ విభీషణుడు ధర్మపరుడు కావచ్చును. కానీ రాజధర్మము ప్రకారము రావణుడు అతనిని శంకించి ఉండవచ్చు అంతమాత్రాన మనము ఇతనిని అనుమానించరాదు. మన శత్రువుల వద్దనుండి వచ్చినంత మాత్రాన అతడు కూడా మనకు శత్రువు కానవసరం లేదుకదా! మనశత్రువుకు శత్రువైన విభీషణుడు మనకు మిత్రుడు కావచ్చు కదా! పైగా మనము విభీషణుని కులమునకు చెందిన వారము కాము. వారు రాక్షసులు. మనము క్షత్రియులము. విభీషణునికి మనకూ సహజమైన శత్రుత్వము లేదు.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఈ విభీషణునికి లంకను పాలించవలెనని కోరికగా ఉన్నటు తెలుస్తూ ఉంది. బుద్ధిహీనత వలన అలా కోరుకుంటున్నాడా అని అనుకున్నాకూడా, రాక్షసులు అందరూ బుద్ధిహీనులు కారు కదా! రాక్షసులలో కూడా విద్వాంసులు, పండితులు, శాస్త్రవేత్తలు, వేద వేదాంగ పారంగతులు ఉన్నారు. కాబట్టి విభీషణుని మనము మిత్రునిగా స్వీకరించడంలో తప్పులేదు. లోకంలో దాయాదులు ఎవరూ మిత్రుల మాదిరి కలిసి మెలిసి ఉండరు. వారిలో వారికి మనస్పర్ధలు ఉంటుంటాయి. అందుకే జ్ఞాతులు సాధారణంగా విడిపోతుంటారు. విభీషణుడు కూడా రావణుడికి తమ్ముడు. సీత కారణంగా అన్నదమ్ములకు భేదాభిప్రాయాలు వచ్చి ఉంటాయి. అందుకే అన్న తమ్ముడిని తరిమేసాడు.

లక్ష్మణా! సోదరులు అందరూ భరతుని మాదిరి ఉంటారా చెప్పు. అలాగే కుమారులందరూ నా మాదిరి తండ్రి మాటను పాటించేవారు ఉంటారా! సుగ్రీవా ! స్నేహితులందరూ నీ వంటి వాళ్లు ఉంటారా!" అని నర్మగర్భంగా అన్నాడు రాముడు.

రాముడి మాటలలో ఉన్న అంతరార్థము అర్థం చేసుకున్నాడు లక్ష్మణుడు. కాని సుగ్రీవుడు మాత్రము తన పాత మాటకే కట్టుబడి ఉన్నాడు. విభీషణుని మిత్రుడిగా అంగీకరించుటకు అతని మనసు ఒప్పుకోడం లేదు. అందుకని రామునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! నామాట విను. ఈ రాక్షసుడు రావణుని గూఢచారి. అతనిని నమ్మకు. అతనిని చంపడమే యుక్తము. అతనికి శరణాగతి ఇవ్వడం అనర్ధదాయకము. ఈ విభీషణుడు రావణుని ఆదేశము మేరకు నిన్ను, లక్ష్మణుని, నన్ను చంపడానికే ఇక్కడకు వచ్చాడు. ఇందులో సందేహము లేదు. ఇతడు ఆ క్రూరుడైన రావణుని సోదరుడు అని మరిచిపోకూడదు. కాబట్టి ఇతనిని ఇతని మంత్రులతో సహా బంధించి శిక్షించాలి." అని చెప్పి ఊరుకున్నాడు సుగ్రీవుడు .

సుగ్రీవుని మాటలు విన్న రాముడు తన మనోనిశ్చయాన్ని ఇలా ప్రకటించాడు. "వానరవీరులారా! మన వద్దకు వచ్చిన రాక్షసుడు దుష్టుడు అయినా, కాకపోయినా మనకు వచ్చిన భయం ఏమీ లేదు. ఇతడు నాకు గానీ మీలో ఎవరికైనా గానీ ఎటువంటి అపకారమూ చేయలేడు. సుగ్రీవా! నేను తలచుకుంటే ఈ భూమి మీద ఉన్న రాక్షసులను, దానవులను, యక్షులను ఒంటి చేత్తో చంపగలను. ఈ ఐదుగురు రాక్షసులు ఏ పాటి! ఇంక శరణాగతి గురించి చెబుతాను. ఇది వరకు ఒక పావురము తన శరణు జొచ్చిన శత్రువునకు తన మాంసమునే ఆహారముగా పెట్టినది అని విన్నాము కదా! తన భార్యను చంపిన శత్రువు తన ఇంటికి వస్తే, అతనికి ఆతిధ్యము ఇచ్చినపావురము సంగతి మనకందరికీ తెలుసు కదా! ఒక పక్షి అలా చేసినపుడు మన మానవులము దానికి భిన్నంగా

ఎలా నడుచుకుంటాము? కణ్వమహర్షి కుమారుడు కండుడు అను వాడు ధర్మము తెలిపే కథలను కొన్ని చెప్పాడు. వాటిని ఒకసారి గుర్తుకు తెచ్చుకో! రెండు చేతులూ జోడించి, దీనంగా తనను శరణు కోరిన శత్రువును క్షత్రియులు చంపకూడదు. అలాగే ఇతరుల చేత చిక్కిన తన శత్రువును, క్షత్రియుడు తన ప్రాణములనైనా పణంగా పెట్టి రక్షించాలి. తన శరణుజొచ్చిన శత్రువును కూడా కాపాడలేక పోయిన క్షత్రియుడు

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మహాపాపము చేసిన వాడితో సమానమవుతాడు. అలాగే, తన శరణుజొచ్చిన వాడిని తాను కాపాడ లేకపోగా, పైగా, అతడు తన కళ్లముందే మరణిస్తే, ఆ మరణించిన వాడు, తాను శరణుజొచ్చిన వాడి పుణ్యమును అంతా తన వెంట తీసుకొనిపోతాడు. ఇప్పుడు విభీషణుడు మన శరణు కోరి వచ్చాడు. ఇప్పుడు మనము అతనిని నిరాకరిస్తే, పైన చెప్పిన పాపములు అన్నీ మనకు చుట్టుకుంటాయి. పైగా మనకు అపకీర్తి వస్తుంది. కాబట్టి నేను కండు మహర్షి చెప్పిన ధర్మములను పాటిస్తాను. నా శరణు కోరి వచ్చిన విభీషణునికి అభయం ఇస్తాను. ఈ విభీషణుడే కాదు, ఎవడైనా సరేనా ముందుకు వచ్చి, నన్ను శరణు కోరితే, నేను వాడికి అభయం ఇస్తాను. ఇదే నేను అవలంబించుచున్న వ్రతనియమము. దీనికి తిరుగు లేదు.
ఓ సుగ్రీవా! ఆ వచ్చినవాడు, రావణుని తమ్ముడు విభీషణుడైనా, లేక సాక్షాత్తు రావణుడు అయినా సరే. అతనిని నా వద్దకు తీసుకొని రమ్ము. నేను అతనికి అభయము ఇచ్చాను అని చెప్పు." అని పలికాడు రాముడు. ఆ మాటలు విన్న సుగ్రీవుడు రాముడి ధర్మపాలనకు ఆశ్చర్యపోయాడు. సామాన్యుడైన తనకు రాముని ధర్మాచరణ సాధ్యం కాదనుకున్నాడు. రామునికి నమస్కరించి ఇలా అన్నాడు.

"ఓ రామా! నీకు తెలియని ధర్మము లేదు. నీవు మూర్తీభ వించిన ధర్మస్వరూపుడవు. మహా బలశాలివి. పరాక్రమవంతుడివి. నీవు ఈ విధంగా మాట్లాడటంలో ఆశ్చర్యం ఏముంది. నీమాటలు వింటుంటే నాకు కూడా విభీషణుడు మంచి వాడు, అభయము ఇవ్వతగ్గవాడు అనిపిస్తూ ఉంది. అందుకని ఈ విభీషణుని కూడా మన మిత్రునిగా అంగీకరిద్దాము. ఇప్పటినుండి విభీషణుడు కూడా మనకు అందరికీ మిత్రుడు. నేను ఇప్పుడే వెళ్లి విభీషణుని సగౌరవంగా తీసుకొని వస్తాను." అని అన్నాడు సుగ్రీవుడు.

యుద్ధకాండము
పంతొమ్మిదవ సర్గ.

ఆకాశంలో నిలబడి ఉన్న విభీషణుడు, రాముడి ముందు వానర నాయకులు నిలబడి మాట్లాడటం వారిలో వారు వాదించుకోవడం అంతా చూస్తున్నాడు. చివరకు పర్యవసానము ఎలా ఉంటుందో అని భయపడుతున్నాడు. ఎందుకంటే రాముడి వద్దకు వెళదామని రావణునితో విభేదించి వచ్చాడు. రాముడూ కాదంటే ఎక్కడకు వెళ్లాలి అని ఆలోచిస్తున్నాడు. ఇంతలో సుగ్రీవుడు విభీషణుని కిందికి రమ్మని చెయ్యి ఊపాడు. పట్టరాని సంతోషంతో విభీషణుడు తన అనుచరులతో కిందికి దిగాడు. పరుగు పరుగున రాముని వద్దకు వెళ్లాడు. రాముని ముందు సాగిల పడ్డాడు. రాముని పాదములను స్పృశించాడు. రామునితో ఇలా అన్నాడు.
"రామా! నా పేరు విభీషణుడు. రావణుని సోదరుడను. నా అన్న రావణుడు నన్ను అవమానించి రాజ్యమునుండి వెళ్లగొట్టాడు. నీవు శరణాగతరక్షకుడవు అని విని నీ శరణుకోరి వచ్చాను. నేను లంకను, లంకలో ఉన్న నా భార్యాబిడ్డలను, నా బంధుమిత్రులను అందరినీ వదిలి వచ్చాను. నా రాజ్యము, నా జీవితము నీ మీదనే ఆధారపడి ఉన్నాయి." అని అన్నాడు.
రాముడు విభీషణుని పట్టుకొని లేవనెత్తాడు. విభీషణుని ప్రేమతో చూస్తూ ఇలా అన్నాడు."

అమరనాధ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నీవు రాక్షసుల బలాబలముల గురించి నాకు వివరంగా చెప్పు" అని అడిగాడు. విభీషణుడు విషయం అర్థం చేసుకున్నాడు. రావణుని బలము, బలహీనతల గురించి చెప్పనారం భించాడు. " ఓ రామా! రావణుడు బ్రహ్మ గురించి తపస్సు చేసి వరములు పొందాడు. ఆ వర ప్రభావంతో రావణుని దేవ, దానవ, గంధర్వ, నాగజాతులు చంపజాలవు. రావణునికి నాకూ మధ్యలో కుంభకర్ణుడు అనే సోదరుడు ఉన్నాడు. వాడు మహాబలవంతుడు. దేవేంద్రుడు కూడా యుద్ధములో అతని ముందు నిలువలేడు. రావణునికి ప్రహస్తుడు అనే సేనాపతి ఉన్నాడు. అతడు మణిభద్రుడు అనే యక్షుడిని కైలాస పర్వతము మీద ఓడించాడు.

రావణుని కుమారుడు ఇంద్రజిత్తు. యుద్ధవిద్యలలో ఆరితేరినవాడు. అతడు అదృశ్యరూపంలో యుద్ధంచేయగల నేర్పరి. వారు కాకుండా మహోదరుడు, మహాపార్శ్వుడు, అకంపనుడు అని రావణునికి సేనాధిపతులు ఉన్నారు. లంకలో ఉన్న రాక్షసులు అందరూ కామరూపులు. తమ ఇష్టం వచ్చిన రూపములు ధరించడంలో సమర్థులు. వారందరూ మాంసాహారులు. రావణుడు లోకపాలకులను, దేవతలను యుద్ధములో ఓడించాడు. వారిని తన వశంలో ఉంచుకున్నాడు." అని విభీషణుడు లంక రహస్యములను అన్నీ చెబుతూ ఉంటే రాముడు కళ్లు మూసుకొని వింటున్నాడు. అన్నీ మనసుకు పట్టించుకుంటున్నాడు. కళ్ళు తెరిచి విభీషణునితో ఇలా అన్నాడు. "విభీషణా! నీవు నీ అన్న రావణుని గురించి అతని బలమును, పరాక్రమమును గురించి అతని సేనల గురించి చెప్పావు. నేను వాటిని చక్కగా ఆకళింపు చేసుకున్నాను. ఇప్పుడు నీకు నేను మాట ఇస్తున్నాను. నేను రావణుని, ఇంద్రజిత్తును, ప్రహస్తుని చంపి, నిన్ను లంకకు రాజును చేస్తాను. రావణుడు ముల్లోకములలో ఎక్కడ దాక్కున్నా వెదికి వెదికి చంపుతాను. నేను నా ముగ్గురు సోదరుల మీద ఒట్టుపెట్టుకుంటున్నాను. నేను రావణుని, అతని కొడుకులను, బంధు మిత్రులను చంపకుండా అయోధ్యలో ప్రవేశించను. ఇదే నా ప్రతిజ్ఞ" అని పలికాడు.

ఆ మాటలకు విభీషణుడు ఉబ్బితబ్బిబ్బయ్యాడు. రామునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! మీరు లంకను ముట్టడించడంలోనూ, లంకను జయించడంలోనూ, రావణుని చంపడంలోనూ నేను సాయం చేస్తాను. నా శక్త్యానుసారము నేను రాక్షసులతో యుద్ధము చేస్తాను."అని అన్నాడు విభీషణుడు. రాముడు వెంటనే సముద్రము నుండి జలమును తెప్పించాడు. లక్ష్మణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "లక్ష్మణా! ఈ సముద్ర జలముతో నీవు విభీషణుని లంకా రాజ్యమునకు పట్టాభిషిక్తుడిని చెయ్యి అది చూచి నేను సంతోషిస్తాను." అని పలికాడు. రాముని ఆదేశానుసారము లక్ష్మణుడు సమస్తవానరుల సమక్షంలో విభీషణుని లంకా సామ్రాజ్యానికి పట్టాభిషిక్తుని చేసాడు. అది చూచి వానరులంతా సంతోషంతో కేరింతలు కొట్టారు. ఆడారు పాడారు. ఇప్పుడు హనుమంతుడు, సుగ్రీవుడు కలిసి విభీషణుని సూటిగా ఒక మాట అడిగారు.

"అంతా బాగానే ఉంది. ఇప్పుడు మనమందరము ఈ సముద్రాన్ని దాటి లంకను చేరుకొనేది ఎటుల సాధ్యమో మీరు చెప్పండి.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"అని అన్నాడు. దానికి విభీషణుడు ఇలా అన్నాడు. "రాముడు సముద్రమును దారి ఇమ్మని అర్థించడం మంచిది. ఎందుకంటే సముద్రమును త్రవ్వించిన సగరుడు ఇక్ష్వాకు వంశమునకు చెందిన వాడు. రామునికి పూర్వీకుడు. రాముడు అర్థిస్తే సాగరము తప్పక సాయం చేస్తుంది. దారి ఇస్తుంది." అని అన్నాడు విభీషణుడు. అవేమాటలు సుగ్రీవుడు, హనుమంతుడు రామలక్ష్మణులకు చెప్పారు. ఈ ఆలోచన రామునికి కూడా నచ్చింది. రాముడు లక్ష్మణుని, సుగ్రీవుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "సుగ్రీవా! విభీషణుని ఆలోచన నాకు బాగా నచ్చింది. మీరు ఇరువురూ కలిసి సుముహూర్తమును నిర్ణయించి నాకు తెలియజేయండి." అని అన్నాడు. అప్పుడు లక్ష్మణుడు రాముని చూచి ఇలా అన్నాడు. "రామా! విభీషణుని ఆలోచన నాకూ నచ్చింది. కానీ, ఇంత విశాలమైన సాగరము మీద సేతువు కట్టకుండా దాటడం సాధ్యమా! సేతువు కట్టకుండా దేవతలు, దానవులు కూడా ఈ సముద్రమును దాటలేరు కదా! కాబట్టి సేతువు నిర్మాణమునకు సముద్రుని సాయం అడగండి." అని అన్నాడు లక్ష్మణుడు. వెంటనే రాముడు సముద్ర తీరంలో దర్భలతో ఒక శయ్య ఏర్పాటుచేసుకున్నాడు. దాని మీద పడుకున్నాడు.

యుద్ధకాండము
ఇరువదవ సర్గ.

విభీషణుడు తన వద్దనుండి వెళ్లగానే రావణుడికి అనుమానం కలిగింది. శార్దూలుడు అనే రాక్షసుని పంపించాడు. శార్దూలుడు మారువేషంలో వానర సైన్యం వద్దకు వచ్చాడు. వానర సైన్యము పన్నిన వ్యూహములు అన్నీ గమనించాడు. వెంటనే లంకకు చేరుకున్నాడు. రావణునికి వానర సైన్యము గురించి వివరంగా చెప్పాడు. "మహారాజా! వానర సైన్యము అపారంగా ఉంది. ఇంత అని చెప్పవీలు లేదు. వారందరూ సముద్రము ఆవల ఒడ్డున నిలిచి ఉన్నారు. వారికి రామలక్ష్మణులు నాయకత్వము వహిస్తున్నారు. వానర సైన్యము సముద్రము ఒడ్డున పదియోజనముల దూరము విస్తరించి ఉంది. నేను పైపైన చూచి వచ్చాను. తమరు మరి కొంత మంది గూఢచారులను పంపిన వారు సమగ్రమైన సమాచారమును సేకరించగలరు. ప్రస్తుతము ఆ వానర సేనతో యుద్ధము కన్నా సామో పాయము, దానో పాయము, భేదోపాయము ప్రయోగించడం ఉచితము." అని అన్నాడు శార్దూలుడు. శార్దూలుని మాటలు విన్న రావణుడు కొంచెం కంగారు పడ్డాడు. ఏదో వానరులు కదా, రామలక్ష్మణులు నరులు కదా అని ఉపేక్ష చేసాడు. కానీ ప్రస్తుత పరిస్తితి చూస్తుంటే వానరులతో యుద్ధము అంత సులభం కాదనిపించింది. వెంటనే రావణుడు శుకుడు అనే రాక్షసుని పిలిపించాడు. "నీవు నా పంపున సుగ్రీవుని వద్దకు దూతగా వెళ్లు. నేను చెప్పు మాటలను సౌమ్యంగా ఉన్నది ఉన్నట్టు చెప్పు.

"సుగ్రీవా! నీవు ఉత్తమ కుల సంజాతుడవు. ఋక్షస్సు కుమారుడవు. నీకూ నాకు ఎలాంటి వైరము లేదు. నీవు నాకు సోదరుని వంటి వాడవు. ఈ యుద్ధమువలన నీకు ఎలాంటి ప్రయోజనము లేదు. నేను రాముని భార్యను తీసుకొని వచ్చాను. అది నాకూ

అమరనాథ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రామునికి సంబంధించిన విషయము. ఇందులో నీకు ఎలాంటి సంబంధము లేదు. కాబట్టి నీవు నీ సేనలతో కిష్కింధకు తిరిగి పొమ్ము. పైగా నీ వానర సైన్యము సాగరమును దాటి లంకలో ప్రవేశించడం కష్టం. అందరూ సముద్రములలో మునిగి పోతారు. ఎందుకంటే ఈ సాగరమును దాటడం దేవతలకు, దానవులకు, గంధర్వులకు కూడా వశం కాదు. ఇంక ఈ నరులు, వానరులు ఎలా దాటుతారు? కాబట్టి ఈ యుద్ధమును విరమించి కిష్కింధకు తిరిగి వెళ్లు ." అని నామాటలుగా సుగ్రీవునికి చెప్పు." అని పలికాడు రావణుడు.

రావణుని సందేశమును తీసుకొని శుకుడు రివ్వున ఆకాశం లోకి ఎగిరాడు. సముద్రమునకు ఆవల నిలిచి ఉన్న వానర సేన వద్దకు చేరుకున్నాడు. ఆకాశంలోనే నిలబడి సుగ్రీవునితో ఇలా అన్నాడు. "సుగ్రీవా! నేను లంకేశ్వరుడు రావణుని వద్దనుండి వచ్చాను. రావణుడు నీకు చెప్పమన్న మాటలను యధాతథంగా చెబుతున్నాను. సావధానంగా విను" అంటూ రావణుడు చెప్పిన మాటలను ఉన్నది ఉన్నట్టు చెప్పాడు. శుకుడు రావణుడు చెప్పమన్న మాటలు చెబుతూ ఉండగానే కొంత మంది వానరులు ఆకాశంలోకి ఎగిరారు. శుకుడిని పట్టుకున్నారు. వాడిని కొట్టుకుంటూ తన్నుకుంటూ కిందికి తీసుకొని వచ్చారు. అప్పుడు శుకుడు పెద్దగా అరుస్తున్నాడు.

"ఓ రామా! నేను రావణుని దూతను. దూతను చంపకూడదని నియమం ఉంది కదా! నన్ను రక్షించు. ఈ వానరులను వెనక్కురమ్మని చెప్పు. నన్ను కొట్టవద్దని చెప్పు నేను రావణుని చెప్పని మాటను ఒక్కటి కూడా అధికంగా చెప్పలేదు. రావణుడు చెప్పమన్న మాటలనే చెప్పాను. రావణుడు చెప్పమన్న దానికన్నా నేను అధికప్రసంగం చేసి ఉంటే నన్ను దండించడం, చంపడం యుక్తము. కాని నేను అలా చేయలేదు. నేను దూత నియమములను తప్పలేదు. నన్ను రక్షించు." అని పెద్దగా అరిచాడు. శుకుని మాటలను ఆలకించిన రాముడు "అతనిని విడిచి పెట్టండి. చంపకండి" అని ఆదేశించాడు. తనకు ప్రాణభయం లేదని తెలుసుకున్న శుకుడు మరలా ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. ఆకాశంలో నిలిచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ సుగ్రీవా! రావణుని సందేశమును విన్నావు కదా! నీవు రావణునికి ఏమి సందేశము ఇస్తావు. రావణునికి నన్ను ఏమని చెప్పమంటావు?" అని అడిగాడు. అప్పుడు సుగ్రీవుడు శుకునితో ఇలా అన్నాడు.

"ఓ రావణా! నీవు నాకు మిత్రుడవు కావు. బంధువు కావు. నీకూ నాకూ మిత్రత్వము కానీ సంబంధము కానీ లేదు. ఇదివరలో నీవు నాకు ఎలాంటి ఉపకారము చేసి ఉండలేదు. కాబట్టి నీ మాటలు పాటించవలసిన అవసరము నాకు లేదు. నీవు అకారణంగా రాముని భార్య సీతను అపహ రించావు. రామునితో విరోధము కొనితెచ్చుకున్నావు. పరుల భార్యలను అపహరించిన వాడు దండనార్హుడు. అతనికి మరణదండన విధించవలెను. కాబట్టి నీకు రాముని చేతిలో మరణము తప్పదు. నేను నా వానర సైన్యముతో సముద్రమును దాటి లంకకు వచ్చి, నిన్ను, నీ పుత్రులను, బంధువులను అందరినీ సమూలంగా నాశనం చేస్తాను. ఓ రావణా! నీవు మూర్ఖుడవు. రామునితో విరోధము పెట్టుకున్నావు. నీవు సూర్యలోకములో గానీ, పాతాళములో

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కానీ, కడకు ఈశ్వరుని పాదముల వద్ద ఉన్నా గానీ, రాముడు నిన్ను విడిచి పెట్టడు. నిన్ను చంపి తీరుతాడు. నిన్ను రక్షించగల వీరుడు ముల్లోకములలో నాకు కనిపించడం లేదు. నీవు అక్రమంగా సీతను అపహరిస్తున్నావు అని మంచి మాటలు చెప్పిన పక్షిరాజు జటాయువును నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపావు. నీవు నిజంగా వీరుడివి, పరాక్రమవంతుడివి అయితే, నీవు రాముడు ఇంట ఉండగా రాముడికి లక్ష్మణునికి తెలిసేటట్టు సీతను ఎందుకు అపహరించలేదు! రాముడంటే భయమా! రామ బాణము అంటే భయమా! రాముడి గురించి నీకు సరిగా తెలియదు. రాముడు తలుచుకుంటే ఈ భూమి మీద రాక్షసజాతి అనేది లేకుండా చేయగలడు. జాగ్రత్త" అని అన్నాడు సుగ్రీవుడు. వానర రాజు సుగ్రీవుడు చెప్పిన తరువాత యువరాజు అంగదుడు కూడా ఇలా అన్నాడు.

"ఓ సుగ్రీవా! ఇతడు దూత కాడు.
రాక్షసుల గూఢచారి. పైన నిలబడి మన సేనలను తేరిపార చూస్తున్నాడు. మన సేనల వివరాలు తెలుసుకుంటున్నాడు. ఇతడు తిరిగి లంకకు వెళ్లకూడదు. ఇది నా అభిప్రాయము." అని పలికాడు.

ఎప్పుడెప్పుడా అని ఉన్న సుగ్రీవునికి అంగదుని మాటలు ఊతాన్ని ఇచ్చాయి. వెంటనే శుకుని బంధించమన్నాడు. వానరులు వెంటనే ఆకాశం లోకి ఎగిరి శుకుని బంధించారు. శుకుడు పెద్దగా ఏడుస్తున్నాడు. మరలా "రామా రామా రక్షించు" అని అరుస్తున్నాడు. "ఓ రామా! ఈ వానరులు నన్ను బంధించారు. నన్ను కొడుతున్నారు. నా కళ్లు పీకుతున్నారు. ఇప్పుడు నేను వీళ్ల చేతిలో చస్తే నా పాపాలన్నీ నీకు చుట్టుకుంటాయి." అని అరుస్తున్నాడు. మరలా రాముడు జోక్యం చేసుకొని శుకుని వానరుల బారి నుండి రక్షించాడు.

యుద్ధకాండము
ఇరువది ఒకటవ సర్గ.

పంతొమ్మిదవ సర్గలో ముగించినట్టు రాముడు సముద్ర తీరంలో, సముద్రునికి నమస్కారము చేసి, "నేను ఈ సముద్రమును దాటనైనా దాటవలె. లేకపోతే ప్రాయోపవేశము చేసి మరణించవలె. మరొక మార్గము లేదు." అని సంకల్పించి, దర్భల మీద పడుకొని ఉన్నాడు. ఆ ప్రకారంగా మూడు రాత్రులు గడిచాయి. మూడు రోజులూ రాముడు సముద్రుని ఉపాసిస్తున్నాడు. కాని, సముద్రుడు రాముని వద్దకు రాలేదు. రాముడికి కోపం వచ్చింది. కళ్లు ఎర్రబడ్డాయి. పక్కనే ఉన్న లక్ష్మణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "లక్ష్మణా! ఈ సముద్రునికి ఎంత గర్వము. నేను ఎంత వేడుకున్నను నా వద్దకు రాలేదు. నాలో ఉన్న శాంతి కాముకత, ఓర్పు, మంచి తనము నా చేతగాని తనంగా పరిగణిస్తున్నాడు సముద్రుడు. సాధారణంగా ఈ లోకంలో తనను తాను పొగుడుకొనే వాడికి, దుర్మార్గుడికి, అందరిమీద అధికారము చూపేవాడికి, అకారణంగా అటు ఇటు హడావిడిగా పరుగెత్తేవాడికి, అందరి మీదా

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

బలప్రయోగము చేసేవాడికి ప్రజలు భయపడతారు. భక్తితో కొలుస్తారు. (ఈ సూక్తి ఈనాటి అధికార జులుంకు, గూండాయిజానికి సరిగ్గా సరిపోతుంది.) ఈ లోకంలో మంచి తనంతో, సౌమ్యతతో పనులు సాధించలేము. యుద్ధములో విజయము దక్కించుకోలేము. నేను నా బాణములచేత ఈ సముద్రమును ఎండింపజేస్తాను. సముద్రజలాలు ఇంకిపోయి సముద్రములో ఉన్న జలచరములు అన్నీ బయటపడేట్టు చేస్తాను. నేను ఓర్పుగా ఉన్నానని, నా ఓర్పును నా అసమర్థతగా, చేతగాని తనంగా పరిగణిస్తున్నాడు సముద్రుడు. ఇటువంటి వాని విషయంలో ఓర్పుగా ఉండటం మహా తప్పు.

లక్ష్మణా! నా ధనుర్బాణములు తీసుకొని రా! నా బాణముల శక్తి ఏమిటో ఈ సముద్రునికి తెలియజేస్తాను. ఈ సముద్రమును ఎండింపజేస్తాను. అప్పుడు వానరసేనలు హాయిగా సముద్రములో నడిచి లంకకు చేరుకుంటాయి." అని పలికి రాముడు తన ధనుస్సును సంధించాడు. రాముడు కోపం తెచ్చుకున్నాడు. రాముని కళ్లు ఎర్రబడ్డాయి. ప్రజ్వరిల్లుతున్న ప్రళయాగ్నిలాగా ప్రకాశిస్తున్నాడు. సముద్రుని మీద శరవర్షము కురిపిస్తున్నాడు. రామ బాణములు సముద్రములోకి ప్రవేశించాయి. సముద్రములోని నీరు ఆవిరి కాసాగింది. సముద్రములోని జలచరములు ఈ ఉత్పాతానికి తల్లడిల్లిపోతున్నాయి. సముద్రములోనుండి పొగలు చెలరేగుతున్నాయి. సముద్రము అలలు ఆకాశాన్నంటుతున్నాయి. ఆ అలలతోపాటు మొసళ్లు పాములు జలచరములు పైకి ఎగిసి పడుతున్నాయి. రాముని పక్కన ఉన్న లక్ష్మణుడు కూడా రాముని ఉగ్రస్వరూపమును చూచి భయపడ్డాడు. బాణములు సంధిస్తున్న రాముని చేయి గట్టిగా పట్టుకొని "రామా! వద్దు ఇంక చాలు. ఇంక ఆపు" అని వేడుకున్నాడు. "రామా! మన కార్యము కొరకు కోట్లకొలదీ జలచరములకు ఆలవాలంగా ఉన్న సముద్రమును ఇంకింపజేస్తావా! మనము, మన వానరసేన సముద్రము దాటడానికి, సముద్రాన్ని ఇంతగా క్షోభింపచెయ్యాలా! మన కార్యము వేరేవిధంగా పూర్తిచేసుకోవచ్చు కదా! కోపము అన్ని అనర్థములకు మూలము. నీ వంటి ఉత్తములు కోపానికి వశులవడం మంచిది కాదు కదా! నీ పూర్వీకుల ఉత్తమ గుణములను గుర్తు తెచ్చుకో! నీ స్వార్థము కోసరం సముద్రమును క్షోభింపచేసి అపకీర్తిపాలుగాకు!" అని పలికాడు లక్ష్మణుడు.

యుద్ధకాండము
ఇరవై రెండవ సర్గ.

రాముడు తన మాట మీదనే ఉన్నాడు. సముద్రుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ సముద్రమా! నిన్ను ఇప్పుడే ఎండింపచేస్తాను. నేను నా బాణములతో నీ లోని నీటిని ఆవిరిగా మారుస్తాను. జలచరములను అన్నిటినీ చంపుతాను. అప్పుడు వానరులు నీ మీదుగా హాయిగా నడుచుకుంటూ లంకకు చేరుతారు. ఓ సముద్రుడా! నేను ఎన్ని విధముల బతిమాలిననూ, ప్రార్థించిననూ కనీసము నా ముందుకు వచ్చి నాతో మాట్లాడలేదు. నా పౌరుషాన్ని, నా పరాక్రమాన్ని నువ్వు గుర్తించలేదు. కాబట్టి ఇప్పుడు నీకు ఈ గతి పట్టింది." అంటూ రాముడు

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

బ్రహ్మాస్త్రమును సంధించాడు. పోఅప్పుడు భూమి ఆకాశము బద్దలు అయినట్టు శబ్దము వచ్చింది. పర్వతములు కంపించాయి. లోకమంతా చీకట్లు కమ్మాయి. సరస్సులు, నదులు గతులు తప్పాయి .చంద్రుడు సూర్యుడు తమ తమ గమనమును మార్చుకున్నాయి. ఆకాశం నుండి ఉల్కాపాతము మొదలయింది. మహావేగంతో విపరీతంగా గాలి వీచింది. వృక్షములు కూలిపోతున్నాయి. మేఘాలు చెదిరిపోతున్నాయి. ఆకాశంలో ఉరుములు మెరుపులు ఉధృతిగా ఉన్నాయి. పిడుగులు పడుతూ విద్యుత్ సంబంధమైన మంటలు మండు తున్నాయి. ఆ పిడుగుపాటుకు సమస్తజీవజాతులు అల్లల్లాడి పోతున్నాయి. సముద్రము అల్లకల్లోలము అయింది. ఆకాశం ఎత్తు అలలు తీరం మీద విరుచుకుపడుతున్నాయి. తీర ప్రాంతాలు మునిగిపోతున్నాయి. రాముడు, వానర సేన ఉన్న ప్రాంతము నుండి సముద్రము ఒక యోజనము వెనక్కు వెళ్లింది.

ఆ సమయంలో సముద్రగర్భము నుండి సముద్రుడు బయటకు వచ్చాడు. సముద్రుడు రత్నహారములు ధరించి ఉన్నాడు. సువర్ణ ఆభరణములు ధరించి ఉన్నాడు. సముద్రునిలో కలిసిన నదులన్నీ సముద్రుని వెనుక నిలబడి ఉన్నాయి. సముద్రుడు రాముని ముందు చేతులు జోడించి నిలబడ్డాడు. రామునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! ఈ సృష్టిలో పంచభూతములైన భూమి, వాయువు, ఆకాశము, జలము, అగ్ని ఇవి అన్నీ తమ తమ స్వభావమును బట్టి ప్రవర్తిస్తుంటాయి. నేను సముద్రుడను. లోతుగా ఉండటం, నీటితో నిండి ఉండటం నా స్వభావము. సముద్రము లోతుగా లేకపోతే అది నా స్వభావమునకే విరుద్ధము. సముద్రంలో జలచరములు, మొసళ్లు విరివిగా ఉంటాయి. వాటికి నేను భయపడి గానీ, నా స్వప్రయోజనమునకు కానీ, లోభము వలన కానీ, నా కోరికలు తీర్చుకోడానికి కానీ, ఆ జలచరములను నేను చంపను. అవి నాతోపాటే ఉంటుంటాయి.

నీవు నీ వానర సేన క్షేమముగా సముద్రమును దాటుటకు తగిన ఏర్పాట్లు నేను చేస్తాను. నాలో ఉన్న జలచరములు మీకు ఏ అపకారమూచెయ్యకుండా నేను చూస్తాను. దయచేసి బ్రహ్మాస్త్రమును ఉపసంహరించు." అని వేడుకున్నాడు సముద్రుడు. అప్పుడు రాముడు సముద్రునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ సముద్రమా! నీవు ఎంతకూ రాక పోతే నేను బ్రహ్మాస్త్రమును సంధించాను. దానిని నేను వెనుకకు మరల్చలేను. కాబట్టి ఈ బ్రహ్మాస్త్రమును ఎక్కడ ప్రయోగించాలో చెప్పు." అని అడిగాడు రాముడు. "ఓ రామా! ఇక్కడకు ఉత్తరముగా ద్రుమకుల్యము అనే పవిత్రమైన స్థలము ఒకటి ఉంది. ఆ స్థలమును కొంత మంది దుర్మార్గులు ఆక్రమించుకొని అన్నిరకాల అక్రమాలు చేస్తున్నారు. వాళ్లు దస్యులు. వాళ్లు నా జలములో స్నానం చేస్తున్నారు. వాళ్ల పాపాలన్నీ నాకు అంటుకుంటున్నాయి. నేను ఆ పాపములను సహించలేక పోతున్నాను. కాబట్టి నీవు ఈ బ్రహ్మాస్త్రమును వారి మీద ప్రయోగించు." అని అన్నాడు.

సముద్రుని కోరిక ప్రకారము రాముడు తాను సంధించిన బ్రహ్మాస్త్రమును ద్రుమకుల్యములో ఉన్న దస్యులమీద విడిచిపెట్టాడు. రాముడు ప్రయోగించిన బ్రహ్మాస్త్రము భూమిని చీల్చుకుంటూ పాతాళములోనికి ప్రవేశించింది. పాతాళ గంగ భూమిని చీల్చుకుంటూ ఆకాశంలోకి ఎగిసింది. బ్రహ్మాస్త్రము పడ్డచోట పెద్ద గొయ్యి ఏర్పడింది.

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

దానికి వ్రణము అనే పేరు వచ్చింది. ఆ వ్రణము నుండి నిరంతరము స్వచ్ఛమైన జలము పైకి ఉబుకుతూ ఉంటుంది. ఆ ప్రదేశమునకు మరుకాంతారము అనే పేరు వచ్చింది. ఆ మరుకాంతారము పెద్ద పెద్ద పచ్చికబయళ్లతో, పశుసంపద, పాడి పంటలు వృద్ధిచెందుటకు అనువుగా ఉండింది. అక్కడ ఫలవృక్షములు, చల్లని నీడ నిచ్చే చెట్లు సమృద్ధిగా పెరిగాయి. అనేక రకములయిన ఓషధులు అక్కడ పెరుగుతున్నాయి. ఆ ప్రకారంగా మరుకాంతారము మంగళకరంగా శోభిల్లింది.

తరువాత సముద్రుడు రామునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! మీదగ్గర ఉన్న వానరులలో నీలుడు అనేవాడు ఉన్నాడు. అతడు విశ్వకర్మ కుమారుడు. తండ్రి వలన వరములను పొంది ఉన్నాడు. ఆ నీలుడు తన తండ్రి విశ్వకర్మతో సాటిగా నిర్మాణ పనులు చేయగలడు. ఆ నీలుడు నా మీద సేతువును నిర్మిస్తాడు. ఆ సేతువును నేను భరిస్తాను."అని పలికి సముద్రుడు వెళ్లిపోయాడు. అప్పుడు నీలుడు రాముని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! సముద్రుడు చెప్పిన మాట నిజమే. నేను విశ్వకర్మకుమారుడను. నేను ఈ సముద్రము మీద సేతువును నిర్మించెదను. సముద్రుడు తనలో లోతు లేని ప్రాంతమును మనకు చూపించాడు. అక్కడ నుండి సేతువును నిర్మిస్తాను. ఇంక నా గురించి చెబుతాను. నేను విశ్వకర్మకు ఔరస పుత్రుడను. నా తండ్రితో సమానంగా నిర్మాణ కౌశలము కలవాడిని. మీరు అడగకుండా నా గుణగణముల గురించి నాకుగా నేను చెబితే బాగా ఉండదని నా సంగతి మీకు చెప్పలేదు. ఇప్పుడు సముద్రుడు చెప్పాడు కాబట్టి నా గురించి నేను చెప్పుకున్నాను. ఈ సముద్రము మీద నూరు యోజనముల దూరము సేతువు కట్టే సామర్థ్యము నాకు ఉంది. కాబట్టి వానర వీరులందరూ సేతువును కట్టుటకు తగిన ప్రయత్నములను చేయండి." అని పలికాడు.

రాముడు సేతువు నిర్మాణానికి అనుమతి ఇచ్చాడు. వెంటనే కోట్ల కొద్ది వానరులు అరణ్యములలోకి పరుగులు తీసారు. వారంతా ఆ అరణ్యములో ఉన్న మహా వృక్షములను, బండరాళ్లను, పర్వతశిఖరములను మోసుకొచ్చి సముద్రంలో పడవేసారు. నీలుడు వాటిని ఒక క్రమపద్ధతిలో అమరుస్తున్నాడు. వానరులు సాలవృక్షములు, అశ్వకర్ణ, ధన, వెదురు, కుటజ, అర్జున, తాళ, తిలక, తినిశ, మారేడు, కర్ణికార, చూత, అశోక వృక్షములను మోసుకొని వచ్చి సముద్రం ఒడ్డున పడవేసారు. (పైన చెప్పిన చెట్లలో చాలా వరకు నేడు కూడా భవన నిర్మాణపనులలో వాడుతున్నారు కదా!టేకు అనే పదము అప్పుడు వేరే పేరుతో ఉండేదేమో!)

వానరులు ఎక్కువగా తాటి చెట్లను, మామిడి చెట్లను, దానిమ్మ చెట్లను, కొబ్బరి చెట్లను, విభీతక వృక్షములను, వేప చెట్లను పెకలించి తీసుకొని వచ్చి సముద్రము ఒడ్డున పడవేసారు. చెట్లు తెచ్చే వాళ్లు చెట్లను తెస్తుంటే, మరి కొందరు వానరులు పెద్దపెద్ద బండరాళ్లను మోసుకొని వచ్చి సముద్రము ఒడ్డున పడవేస్తున్నారు. ఇక్కడ వాల్మీకి ఒక శ్లోకంలో యంత్రములు వాడారు అని రాసారు.

హస్తిమాత్రాన్ మహాకాయాః పాషాణాంశ్చ మహాబలాః
పర్వతాంశ్చ సముత్పాట్య యన్త్రైః పరివహన్తి చ.

అమరనాథ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

పెద్ద పెద్ద శరీరము కల వానరులు, మహాబలవంతులు అయిన వానరులు, ఏనుగు ప్రమాణములో ఉన్న బండ రాళ్లను పర్వత ప్రాంతముల నుండి పెకలించి, యంత్రముల ద్వారా మోసుకుంటూ సముద్రతీరమునకు తీసుకువచ్చారు. అంటే ఈ నాటి క్రేన్ల మాదిరి యంత్రములు ఈ నాటి క్రేన్ల రూపంలో కాకపోయినా మరోరూపంలో ఉండి ఉండవచ్చు. ఈ యంత్రములు అనే మాట లంకా నగర వర్ణనలోకూడా వాడారు. పెద్ద పెద్ద బండరాళ్లను కోట బురుజుల మీది నుండి బయట ముట్టడించి ఉన్న శత్రువుల మీదికి విసరడానికి యంత్రములు అమర్చబడి ఉన్నాయి అని రాసారు కదా!

వానరములు తెచ్చిన పెద్ద పెద్ద బండ రాళ్లను సముద్రంలో పడవేస్తుంటే, సముద్రము నీరు ఆకాశం అంత ఎత్తుకు ఎగిరిపడుతున్నాయి. ఆ ప్రకారంగా నీలుడు వానరులు తెచ్చిన రాళ్లను చెట్లను పెద్ద పెద్ద వృక్షములను నీటిలో పడవేస్తుంటే కొంత మంది వానరులు దారములు పట్టుకుంటూ ఆ రాళ్లను, వృక్షములను క్రమ పద్ధతిలో పేరుస్తున్నారు. ఆ ప్రకారంగా నూరు యోజనముల దూరం వరకూ కొలతదారములను పట్టుకొని రాళ్లతోనూ వృక్షములతోనూ సేతువును నిర్మిస్తున్నారు. కొందరు వానరులు రాళ్లను తీసుకొని వస్తున్నారు. మరి కొందరు గడ్డి, కర్రలతో సేతువులోని కొన్ని భాగములను నిర్మిస్తున్నారు. మరి కొందరు వానరులు పెద్ద పెద్ద బండరాళ్లను పట్టుకొని అటు ఇటు పరుగెడుతున్నారు. కొంత మంది వాళ్లు తెచ్చిన బండ రాళ్లను ఒక క్రమంలో అమరుస్తున్నారు.

కోట్ల కొద్దీ వానరుల సాయంతో నీలుడు మొదటి రోజున పదునాలుగు యోజనముల దూరము గల సేతువును నిర్మించాడు. రెండవ రోజున ఇరువది యోజనముల దూరము గల సేతువును నిర్మించాడు. మూడవ రోజున ఇరువది యోజనముల దూరము గల సేతువును నిర్మించాడు. నాలుగవ రోజున ఇంకొక ఇరువది యోజనముల దూరము గల సేతువును నిర్మించాడు. ఐదవ రోజున మరొక ఇరువది మూడు యోజనముల సేతువును నిర్మించి సముద్రము ఆవల ఒడ్డుకు చేరుకున్నారు... విశ్వకర్మ కుమారుడైన నీలుడు వానరుల సాయంతో అత్యంతం నైపుణ్యంతో సముద్రమునకు అడ్డంగా నూరుయోజనముల దూరం గల సేతువును నిర్మించాడు. వానరులు సౌకర్యంగా నడవడానికి ఆ సేతువు మీద చక్కని నున్నటి దారిని ఏర్పరిచారు. ఆ సేతువు ఆకాశంలో కనపడే నక్షత్ర మార్గంలాగా ప్రకాశిస్తూ ఉంది. సముద్రానికి తీసిన పాపిడి లాగా ఉంది. దేవతలు, దానవులు, గంధర్వులు ఆకాశంలో నిలబడి ఈ వింతను తిలకిస్తున్నారు. ఆ సేతువు పది యోజనముల వెడల్పు నూరుయోజనముల పొడవుతో ఉంది.

ఆ సేతువును చూచిన వానరముల సంతోషానికి అంతు లేదు. కొంత మంది వానరులు ఆ సేతువు మీద ఎక్కి దుముకుతున్నారు. ఆడుతున్నారు గెంతుతున్నారు. కొంతమంది వానరులు అప్పుడే ఆవల ఒడ్డుకు చేరుకున్నారు. సుగ్రీవుడు రాముని హనుమంతుని బుజం మీద, లక్ష్మణుని అంగదుని బుజం మీద ఎక్కమన్నాడు. వారు రామలక్ష్మణులను ఆకాశమార్గంలో ఆవల ఒడ్డుకు తీసుకొని వెళ్లారు.

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వానరులు కొంత మంది సేతువు మధ్యలో నడిచివెళుతున్నారు. మరి కొంత మంది సేతువు పక్కలనుండి వెళుతున్నారు. కొందరు కాసేపు నీటిలో ఈదుతూ మరికొంతసేపు సేతువు మీద నడుస్తున్నారు. మరి కొందరు ఆకాశంలో ఎగురుతూ వస్తున్నారు. సేతువు మీద నడుస్తున్నప్పుడు వానరులు చేసే ధ్వనులు సముద్రఘోషను మించిపోయాయి. వానర రాజు సుగ్రీవుడు వానర సేనలను సముద్రము ఆవలకు దాటించి అక్కడ ఫలములు, పుష్పములు, తేనె, స్వచ్ఛమైన జలము దొరికే చోటునందు విడిదిచేయించాడు. రాముడు సముద్రమును దాటగానే ఆకాశము నుండి మహర్షులు వారి మీద మంత్రజలమును చల్లి ఆశీర్వదించారు.

యుద్ధకాండము
ఇరువది మూడవ సర్గ.

లంకా ద్వీపములో అడుగు పెట్టగానే రాముడు లక్ష్మణునితో ఇలా అన్నాడు. "లక్ష్మణా! మన వానర సేనలను వివిధ భాగములుగా, వ్యూహములుగా విభజించి వారిని సమృద్ధిగా ఫలములు, తేనె, జలము దొరుకు స్థలములలో నిలుపు. లక్ష్మణా! మనకు కనపడు శకునములను చూస్తుంటే ఇటు వానరులకు అటు రాక్షసులకు మహాభయంకరమైన ఆపద రాబోతుతున్నదని అనిపిస్తూ ఉంది. భూమి కంపిస్తూ ఉంది. ధూళితో కూడిన గాలి చెలరేగుతూ ఉంది. ఆ గాలి దెబ్బకు పర్వత శిఖరములు కంపిస్తున్నాయి. చెట్లు కూలిపోతున్నాయి. ఆకాశము నుండి ఉల్కాపాతము జరుగుతూ ఉంది. అడవి మృగములు తూర్పుదిక్కుగా చూచి వికృతంగా అరుస్తున్నాయి. చంద్రుడు కాంతి విహీనంగా కనపడుతున్నాడు. సూర్యమండలము చుట్టు ఎర్రని వలయము కనపడుతూ ఉంది, మధ్యలో నల్లని మచ్చకనపడుతున్నాయి. ఇవన్నీ రాబోవు ప్రళయాన్ని సూచిస్తున్నాయి. ఈ యుద్ధభూమి వానరులు, రాక్షసుల రక్తంతో తడిసిపోయే కాలం సమీపిస్తూ ఉంది. యుద్ధము తప్పదు. లంకను ముట్టడించమని వానర సేనలకు ఆదేశాలు ఇవ్వండి." అని పలికాడు రాముడు. తన ధనుస్సు తీసుకొని లంకా నగరం దిశగా వెళ్లాడు రాముడు. విభీషణుడు, సుగ్రీవుడు వానర సేనలతో రాముని అనుసరించారు.

యుద్ధకాండము
ఇరువది నాలుగవ సర్గ.

రాముని వెంట వెడుతున్న వానర సేన పాదఘట్టనలకు భూమి అదురుతూ ఉంది. లంక బయట ఇలా ఉంటే, లంకా నగరంలో కూడా రాక్షస సేనలు యుద్ధానికి సన్నద్ధమవుతున్నాయి. రాక్షస సేనలు చేసే సింహనాదాలు, భేరీ మృదంగ ధ్వనులు లంక బయట ఉన్న వానర సేనలకు వినబడుతున్నాయి. వానర సేనలు కూడా వాటికి మించిన ధ్వనులు చేస్తున్నారు. దూరం నుండి లంకా పట్టణమును చూచిన రామునికి సీత గుర్తుకు వచ్చింది. "ఆహా!నా సీత ఈ లంకా నగరంలోనే కదా బంధింపబడి ఉంది!" అని మనసులో అనుకున్నాడు. పక్కనే ఉన్న లక్ష్మణుని చూచి రాముడు ఇలా అన్నాడు. "లక్ష్మణా! ఆ పర్వతశిఖరము మీద విశ్వకర్మచేత నిర్మింపబడిన

అమరనాథ అమర
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఆ కాంచన లంకను చూచావా! ఆ లంకా నగరము ఆకాశాన్ని తాకుతూ ఉన్నదా అన్నట్టు లేదూ! ఎంతో కాలము కిందట నిర్మింపబడిన ఈ లంకా నగరము ఎత్తైన భవనములతో అత్యంత శోభాయమానముగా ఉంది." అని అన్నాడు.

తరువాత రాముడు వానర సేనలను వ్యూహములుగా విభజించాడు. గరుడ వ్యూహాకారంరలో సేనలను నిలబెట్టాడు. సేనలకు ఈ విధంగా ఆదేశాలు ఇచ్చాడు. "అంగదుడు తన సేనలతో, ఈ గరుడవ్యూహమునకు వక్షస్థల భాగమున నిలువ వలెను. ఋషభుడు తన సేనలతో ఈ గరుడ వ్యూహమునకు కుడి వైపున ఉన్న రెక్క భాగములో నిలువ వలెను. గంధమాధనుడు తన సైన్యములతో గరుడవ్యూహమునకు
ఎడమ వైపున ఉన్న రెక్క భాగములో నిలువవలెను. నేను లక్ష్మణుడు గరుడవ్యూహమునకు శిరస్సస్థానములో నిలుస్తాము. జాంబవంతుడు, సుషేణుడు, వేగదర్శి ఈ ముగ్గురూ గరుడవ్యూహమునకు పొట్ట భాగములో నిలుస్తారు. సుగ్రీవుడు తన సేనలతో గరుడ వ్యూహమునకు తోక భాగమును రక్షిస్తూ ఉంటాడు." అని సమస్త వానర సేనను గరుడ వ్యూహంగా రచన చేసాడు రాముడు. వానరు లందరూ ఆ గరుడా కారంలో పెద్ద పెద్ద బండరాళ్లు, వృక్షములు ఆయుధములు ధరించి లంక వైపుకు కదిలారు.
అప్పుడు రాముడు సుగ్రీవుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "సుగ్రీవా! మనము లంకకు చేరుకున్నాము. గరుడవ్యూహరచన పూర్తి అయింది. ఇంక నీ అధీనములలో ఉన్న శుకుడు అనే రాక్షస దూతను విడిపించు." అని అన్నాడు. రాముని ఆదేశానుసారము సుగ్రీవుడు శుకుడిని విడిపించమని వానరులకు చెప్పాడు. బతుకుజీవుడా అనుకుంటూ శుకుడు రావణుని వద్దకు వెళ్లాడు.

దీనంగా ఉన్న శుకుని చూచి రావణుడు నవ్వుతూ ఇలా అన్నాడు. "ఏంటీ! అలా ఉన్నావు. నీ రెక్కలు విరిగిపోయినట్టున్నాయి. నీవు శత్రువుల చేతికి చిక్కావా!" అని అడిగాడు. అప్పుడు శుకుడు రావణునితో ఇలా అన్నాడు. "రాక్షసేంద్రా! నీకు జయమగుగాక! నేను తమరి ఆజ్ఞానుసారము సుగ్రీవుని వద్దకు పోయి తమరు చెప్పమన్న మాటలు యధాతథంగా సౌమ్యంగా చెప్పాను. నన్ను చూడగానే ఆ వానరులు పైకి ఎగిరి నన్ను పట్టుకున్నారు. నన్ను కొడుతూ, గుద్దుతూ కిందికి తీసుకు పోయారు. నారెక్కలు పీకారు. అమ్మో ఆ వానరులు చాలా కోపం కలవారు. వారితో మాట్లాడటం మనకు శక్యంకాదు. కోపం వస్తే వారు ఏమైనా చేస్తారు.
ప్రస్తుతము రాముడు, సుగ్రీవుడు వానరసేనలతో కలిసి, సముద్రము మీద సేతువును నిర్మించి, సముద్రమును దాటి లంకను చేరుకున్నారు. లంకను ముట్టడించారు. భయంకరమైన వానర సేనలు భూమి కనపడకుండా నిలిచి ఉన్నాయి. రాక్షసులకు, వానరులకు దేవ దానవుల మాదిరి యుద్ధము తప్పేట్టు లేదు. వానరులు లంకా నగర ప్రాకారము దగ్గరకు చేరుకుంటున్నారు. ఓ రాక్షసేంద్రా! ప్రస్తుతము నీకు మిగిలి ఉన్నవి రెండే మార్గములు. ఒకటి సీతను రామునికి ఇచ్చి, సంధి చేసుకోవడము. లేకపోతే రామునితో వానర సేనలతో యుద్ధము చేయడం. మొదటిది లంకను రక్షిస్తుంది. రెండవది,

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

లంకను నాశనం చేస్తుంది. నీకు తోచినది చెయ్యి" అని చెప్పి ఊరుకున్నాడు శుకుడు. శుకుని మాటలు విన్న రావణుడు కోపంతో మండిపడ్డాడు. శుకునితో ఇలా అన్నాడు. "దేవతలు, దానవులు, గంధర్వులు వచ్చి వేడినను నేను సీతను ఇవ్వను. రామునితో యుద్ధము చేస్తాను. నా శరపరంపరతో రాముని గెలుస్తాను. నా విల్లు నుండి వెలువడ్డ బాణములతో రాముని శరీరం ఎప్పుడు రక్తసిక్తము అవుతుందో కదా! నేను అజేయుడను. వానర సైన్యమును క్షణంలో నిర్మూలిస్తాను. నాకు వాయువు అంత బలము, సముద్రము అంత వేగము ఉన్నాయి. పాపం రాముడు నా గురించి పూర్తిగా తెలియక నాతో యుద్ధానికి వస్తున్నాడు. శలభంలా నా కోపాగ్నికి మాడి పోతాడు. రాముడికి నా వద్ద ఉన్న అస్త్రముల గురించి శస్త్రముల గురించి తెలియదు. అందుకే నాతో యుద్ధానికి వస్తున్నాడు. ఇంతకు ముందు రాముడు ఏ యుద్ధములో పాల్గొనలేదు. నేను ఎన్నో యుద్ధములు చేసి రాటు తేలి ఉన్నాను. రాముడు ఎన్నడూ నాతో యుద్ధము చేయలేదు.

అందుకే నా బాణముల రుచి రామునికి తెలియదు. దేవేంద్రుడు, వరుణుడు, యముడు, కుబేరుడు యుద్ధములో నా ముందు నిలువలేరు. ఇంక ఈ రాముడు ఎంత?" అని గర్వంగా పలికాడు రావణుడు.

యుద్ధకాండము
ఇరువది ఐదవ సర్గ.

తరువాత రావణుడు ఇద్దరు గూఢచారులను పిలిపించాడు. అందులో ఒకడి పేరు శుకుడు. (కొంత మంది పెద్దల వ్యాఖ్యల ప్రకారము పైన చెప్పబడిన శుకుని వృత్తాంతము ప్రక్షిప్తము అని అభిప్రాయము. కాని పైన చెప్పబడిన శుకుని వృత్తాంతము కధాగమనానికి ఎలాంటి భంగం కలిగించలేదు కాబట్టి దానిని అలాగే ఉంచినా తప్పులేదు. కాకపోతే ఇప్పుడు పంపుతున్న గూఢచారి పేరుకూడా శుకుడు అని ఉండడం గమనార్హం. మీరు రామాయణంలో వచ్చిన పేర్లను గమనించి ఉంటారు. అన్ని పేర్లు వారి వారి గుణగణాలను ఆకారాలను, తెలిపేవి. ఇక్కడ కూడా శుకుడు లాంటి పేరుగల గూఢచారులు ఇద్దరు ముగ్గురు ఉండి ఉండవచ్చు.) రావణుడు పిలిపించిన గూఢచారుల పేర్లు శుకుడు, సారణుడు. రావణుడు వారితో ఇలా అన్నాడు. "రాముడు వానర సైన్యముతో సముద్రము దాటినాడు అని వార్త వచ్చింది. ఇదివరలో ఎవరూ చేయజాలని సేతువును రాముడు నిర్మింపజేసాడు.

రాముడు వానరులతో నూరుయోజనముల దూరము సేతువును నిర్మించాడు అంటే ఇప్పటికీ నమ్మలేకపోతున్నాను. ఇంతకూ వానరుల బలము ఎంత అని మనం ముందు తెలుసుకోవాలి. వారి యుద్ధ వ్యూహములను తెలుసుకోవాలి. కాబట్టి మీరు ఇద్దరూ కోటదాటి వెళ్లండి. వానర రూపములతో వానరసేనలలో కలిసిపోండి. వానర సేన ఎంత ఉంది. వారి నాయకులు ఎవరు. ఎవరి దగ్గర ఎంతెంతమంది వానర సేన ఉంది. సముద్రము మీద సేతువును నిర్మించిన వారు ఎవరు. ఎవరి సాయంతో నిర్మించారు.

అమరనాధ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

సుగ్రీవునితో ఉన్న మంత్రులు ఎవరు. ఎంత మంది. వానర సేనలకు ముఖ్య సేనాని ఎవరు? వానర సేనలో ముందు నిలిచి యుద్ధం చేసే వారు ఎవరు.
వానర సేన ఉపయోగించే ప్రధాన ఆయుధములు ఏవి? నాకు ఈ సమాచారమును వెంటనే సేకరించి తెలియపరచండి." అని ఆదేశించాడు. రావణుని ఆదేశము ప్రకారము శుకుడు, సారణుడు వానర రూపములను ధరించి వానర సేనలతో ప్రవేశించారు. వారు వానర సేనలను లెక్కబెట్టడానికి ప్రయత్నం చేసారు కానీ వారి వల్ల కాలేదు. వారు ఎక్కడకు పోయినా వానర సైన్యము కనపడుతున్నారు. కొండలు గుట్టలు,పర్వతములు, అడవులు, చెట్లు ఒకటేమిటి నేల ఈనినట్టు ఎక్కడ చూచినా వానర సైన్యము కనపడుతున్నారు. సముద్రము మాదిరి కనపడుతున్న వానర సేనను చూచి శుకసారణులు ఆశ్చర్యపోయారు. వానరులు వీరిని కనిపెట్టలేకపోయారు. కానీ రాక్షస మాయలు తెలిసిన విభీషణుడు వానర వేషములలో ఉన్న శుకసారణులను సులభంగా కనిపెట్టాడు, వారిని పట్టుకొని రాముని వద్దకు తీసుకొని వచ్చాడు.
"రామా! వీరు ఇద్దరూ
రావణుని గూఢచారులు. రావణుడు పంపగా వచ్చారు. వీరి పేరు శు కుడు, సారణుడు. వీరిని వెంటనే చంపమని ఆజ్ఞాపించు." అని అన్నాడు. అప్పటికే శుకుడు సారణుడు ప్రాణాల మీద ఆశ వదులుకున్నారు. చేతులు జోడించి రామునితో ఇలా అన్నారు. " మేము రావణుని గూఢచారులము. వానర సైన్య రహస్యములను తెలుసుకోడానికి మేము రావణుడు పంపగా ఇక్కడకు వచ్చాము." అని వారి తప్పు ఒప్పుకున్నారు. వారిని చూచి రాముడు నవ్వాడు. "మీరు వచ్చిన పని పూర్తి అయిందా. వానర సేనలను అంతా చూచారా, నన్ను కూడా చూచారా. ఇంక వెళ్లండి. మీ రాజుకు మా గురించి మా సేన గురించి చెప్పండి. మీరు ఇంకా చూడవలసినది ఏమన్నా ఉంటే చూడండి. మీకు తెలియక పోతే మీ రాజు విభీషణుడు మీకు అన్నీ చూపిస్తాడు. హాయిగా చూడండి. మీ ప్రాణములకు వచ్చిన భయం ఏమీ లేదు. మీరు మాకు దూతలుగా వచ్చారు. దూతలను మేము ఎప్పుడూ చంపము. విభీషణా! మనము మన శత్రువులను చంపాలి కానీ మారువేషములలో వచ్చిన గూఢచారులను చంపకూడదు. వీరు వారి రాజు ఆజ్ఞపాలించారు. ఇందులో వీరితప్పు ఏమీ లేదు కదా! కాబట్టి వీరిద్దరినీ విడిచిపెట్టండి.

ఓ శుకసారణులారా! మీరు ఇద్దరూ లంకకు పోయి మీ రాజు రావణునితో నా మాటలుగా ఇలా చెప్పండి. "ఓ రావణా! మేము నీ మీదికి యుద్ధానికి వచ్చాము. నువ్వు ఏ బలం చూచుకొని నా భార్య సీతను అపహరించావో, ఆ బలాన్ని ఇప్పుడు నా ముందు చూపించు. యుద్ధము నకు రేపు ఉదయము ముహూర్తము నిశ్చయించాము. రేపు ఉదయము ననే మేము నీ లంకా నగరమును ముట్టడించి, నువ్వు చూస్తూ ఉండగానే, నీ సైన్యములను నా బాణములతో చించి చెండాడతాను."
ఇవి నా మాటలుగా రావణునితో చెప్పండి. ఇంక వెళ్లండి." అన్నాడు రాముడు. శుక సారణులు విడిచిపెట్టిందే చాలని లంకకు పారిపోయారు. రావణుని ముందు నిలిచి "ఓ రాక్షసేంద్రా! మీరు

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఆదేశించినట్టు మేము మారువేషములలో వానరసైన్యములో చేరాము. కాని విభీషణుడు మా మారువేషములను కనిపెట్టి, మమ్ములను చంపబోగా, రాముడు మాకు ప్రాణభిక్ష పెట్టాడు. రాక్షస రాజా! వానర సేన సముద్రము అంత ఉంది. అది అటుండనిమ్ము. రాముడు, లక్ష్మణుడు, సుగ్రీవుడు, విభీషణుడు, ఈ నలుగురూ చాలు మన లంకానగరమును నాశనం చెయ్యడానికి. ఇంక వానర వీరులు కూడా విజృంభిస్తే లంక వల్లకాడు అవుతుంది. రాముడు ఒక్కడే చాలు నిన్ను నీ లంకను మట్టుపెట్టడానికి. సుగ్రీవుని ఆధ్వర్యములో ఉన్న వానర సేనను జయించడం ఎవరి వల్లా కాదు. కాబట్టి మా విన్నపము ఏమిటంటే తమరు వెంటనే సీతను రామునికి ఇచ్చి వేసి, రామునితో సంధి చేసుకోవలెను. లంకను రక్షించవలెను." అని పలికి ఊరుకున్నారు.

యుద్ధకాండము
ఇరువది ఆరవ సర్గ.

ఇంత మంది ఇన్ని సార్లు ఇన్ని మాటలు చెప్పినా రావణుడు తన మూర్ఖపు పట్టుదల విడువ లేదు. "ఎవరు ఎన్ని చెప్పినా నేను వినను. దేవ, దానవ, గంధర్వ, యక్షులు ఒక్కుమ్మడిగా నా మీదికి వచ్చినా, నేను సీతను విడువను. మీరు ఇద్దరూ వానరుల చేతిలో దెబ్బలు తిని బాగా భయపడినట్టున్నారు. అందుకే భయంతో ఇలా మాట్లాడుతున్నారు. నాకు ఎవరిని చూచినా భయం లేదు. నన్ను ఎవరూ ఓడించలేరు. ఇంతకూ రాముని సైన్యము పరిమాణము ఎంత? వారు ఎక్కడ ఉన్నారు. నాకు చూపించండి." అని అన్నాడు రావణుడు.

శుకుడు, సారణుడు రావణుని ఒక ఎత్తైన ప్రాసాదము మీదికి తీసుకొని వెళ్లారు. అక్కడ ముగ్గురు నిలబడ్డారు. అక్కడి నుండి వానర సైన్యము సుస్పష్టంగా కనపడుతూ ఉంది. వానర సేన భూమి అంతా కప్పినట్టు ఉంది. అసలు భూమి కనిపించడం లేదు. పూర్తిగా వానరులతో నిండిపోయినట్టు ఉంది. రావణునికి వానర సేన మరొక సముద్రం లాగా కనిపిస్తూ ఉంది. రావణుడు సారణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. " ఆ కనిపిస్తున్న వానర సేనలో ముఖ్యమైన వారు ఎవరు? బలవంతులు, శూరులు, పరాక్రమ వంతులు ఎవరు? ముందు నిలిచి యుద్ధము చేసే వాళ్లు ఎవరు? సుగ్రీవుడు ఎవరి మాట వింటాడు? సేనానాయకులు ఎవరు? వీళ్లు సాధారణ వానరులా! వీరి ప్రభావము ఎంత? ఈ విషయాలన్నీ నాకు వివరంగా చెప్పు." అని అడిగాడు రావణుడు. సారణుడు ఇలా చెప్పసాగాడు. "రాక్షస రాజా! అటు చూడండి. లక్ష మంది వానర నాయకులు చుట్టు ఉండగా లంక వంక చూస్తూ పెద్ద పెద్దగా అరుస్తున్నాడో, వాడి పేరునీలుడు. వానర సేనానాయకుడు.

అతడే సుగ్రీవుని ముందు నిలబడి మాట్లాడుతున్నాడు. అదుగో అక్కడ ఒక వానరుడు చేతులు పైకెత్తి లంక వంక చూస్తూ మాటి మాటి కి తోకను విదిలిస్తూ కోపంతో మాట్లాడుతున్నాడో వాడి పేరు అంగదుడు. వాలి కుమారుడు. కిష్కింధకు యువరాజు. రాముడి కోసరం ఏమి చెయ్యడానికైనా సిద్ధంగా ఉన్నాడు. సీతాన్వేషణ కొరకు దక్షిణ దిక్కుగా పంపబడిన వానరసమూహమునకు నాయకుడు ఈ అంగదుడు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అంగదునివెనక నిలబడి ఉన్న వాడు నలుడు. అతని ఆధ్వర్యములో అపారమైన సైన్యమునిలిచి ఉంది. నూరుయోజనముల దూరము గల సముద్రమునకు సేతువు ఇతని ఆధ్వర్యములోనే నిర్మింపబడింది. ఈ నలుడు చందన వనములో ఉంటాడు. ఇతని కింద వెయ్యి కోట్ల ఎనిమిది లక్షల వానములు ఉన్నాయి. వారంతా భయంకరమైన వానరములు. ఈ సేనలతో లంకను నాశనం చెయ్యడానికి నలుడు అభిలషిస్తున్నాడు.

వెండి మాదిరి తెల్లని శరీరంతో మెరిసిపోతున్నవాడు, మహాపరాక్రమ వంతుడు శ్వేతుడు అనే వానరుడు సుగ్రీవునితో మాట్లాడి మరలా వెళుతున్నాడు. గోమతీ నదీ ప్రాంతంలో రమ్య అనే పర్వతము ఉంది. ఆ ప్రాంతములో ఉండే వానరములకు అధిపతి కుముదుడు. అతడు లక్షలకొలదీ వానరములకు నాయకుడు. తానొక్కడే తన సేనలతో లంకను ముట్టడిద్దామని ఉత్సాహపడుతున్నాడు. ఓ రాక్షస రాజా! ఎరుపు తెలుపు కల శరీర ఛాయతో, ముఖమంతా జూలుతో, సింహము వలె కనపడుతున్న వాడు రంభుడు. అతడు లక్ష వానరములతో వింధ్యపర్వతము, కృష్ణగిరి, సహ్యాద్రి, సుదర్శనము మొదలగు పర్వతముల మీద నివసిస్తూ ఉంటాడు. వీరు భయంకరమైన వానరులు.

ఆ పక్కన ఉన్న వాడు శరభుడు. వీడికి ఎవరన్నా లెక్కలేదు. చివరకు మృత్యువుకు కూడా భయపడడు. ఇతడు సాల్వేయ పర్వతము మీద నివసిస్తూ ఉంటాడు. ఇతని కింద విహారులు అనే పేరు గల లక్ష్మ వానరములు ఉన్నాయి. వీరు చాలా బలవంతులు. పారి యాత్ర అనే పర్వతము మీద నివసించే వానరుడు పనసుడు యాభైలక్షల మంది వానరములకు ఇతడు నాయకుడు. ఆ యాభై లక్షల మందిని ఇతడు వివిధ యూధములుగా విభజించి వాటికి ప్రత్యేకంగా సేనానాయకులను నియమించాడు. వారందరూ ఈ పనసుని ఆజ్ఞలను జవదాటరు. ఆ సముద్రము పక్కన రెండవ సముద్రము మాదిరి కదులుతున్న సేనలకు నాయకుడు వినతుడు. ఇతడు వేణీ నదీ తీరంనుండి వచ్చాడు.(వేణీ అంటే క్రిష్ణవేణి అనగా క్రిష్ణానది అని పండితుల అభిప్రాయము) ఇతడు అరువది లక్షల మంది వానరులకు నాయకుడు. తరువాత క్రథనుడు అనే వానర నాయకుడు తన సైన్యమును వివిధ వ్యూహములుగా విభజించాడు. వారందరూ యుద్ధోన్మాదంతో ఊగి పోతున్నారు. గవయుడు అనే వానరుడు బలగర్వితుడు. ఇతని కింద డెబ్బది లక్షల వానరములు ఉన్నాయి. వీరంతా తమ తమ సైనిక సమూహములతో నీ మీద యుద్ధానికి ఉవ్విళ్లూరుతున్నారు." అని పలికాడు సారణుడు.

యుద్ధకాండము
ఇరువది ఏడవ సర్గ.

సారణుడు వానర యూధముల గురించి ఇంకా చెప్పసాగాడు. "ఓ రాక్షస రాజా! రాముని కొరకు తమ ప్రాణములను కూడా లెక్కచేయకుండా యుద్ధము చేయడం కోసం ఉరకలు వేస్తున్న వానర నాయకుల గురించి ఇంకా చెబుతాను విను. నున్నటి తోకతో, ఒళ్లంతా ఎర్రటి,పచ్చటి,తెల్లటి రోమములు విస్తారముగా కలిగిన ఆ వానర నాయకుని పేరు హరి. అతని వెంట వందల కొద్దీ వానరులు ఉన్నారు.

అమరనాధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వారందరూ సుగ్రీవుని నాయకత్వంలో రాక్షసులతో యుద్ధానికి కాలుదువ్వుతున్నారు. అదుగో అటు చూడు. నల్లని మేఘముల వలె కనపడుచున్నది భల్లూకసేన. సముద్రము నల్లగా ఉంటే ఈ భల్లూక సేనకూడా నల్లగా మరొక సముద్రంలా ఉంది. వీరందరూ పర్వత ప్రాంతముల నుండీ, సమతల భూముల నుండి, మరి కొందరు నదీతీరముల నుండీ వచ్చారు. వీరంతా చాలా భయంకరంగా యుద్ధం చేయడంలో నిపుణులు. ఈ భల్లూకములకు నాయకుడు ధూమ్రుడు. ఈతడు నర్మదా నదీ తీరంలో ఉన్న ఋక్షవంతము అనే పర్వతము మీద ఉంటాడు. ఆ పక్కనే ఉన్న వాడు ధూమ్రుని తమ్ముడు. ఇద్దరూ ఒకే రూపంలో ఉన్నారు కదూ. ఇతడు అన్నకంటే పరాక్రమ వంతుడు. ఇతని వెంట కూడా ఎన్నో భల్లూక సేనలు ఉన్నాయి. భల్లూకములలోకి అంతటికీ వృద్ధుడు జాంబవంతుడు. ఇతని వెంట అపారమైన భల్లూకసేన ఉంది. జాంబవంతునికి పరాక్రమము దానికి తగ్గ వినయము రెండూ ఉన్నాయి. ఈ జాంబవంతుడే దేవాసుర యుద్ధములో దేవేంద్రుని పక్షమున అసురులతో పోరాడి, దేవేంద్రుని వలన వరములను పొందాడు. జాంబవంతుని సేనలో ఉన్న భల్లూకములు పెద్ద పెద్ద పర్వతముల మీద ఉండి, బండరాళ్లను కింద ఉన్న శత్రువుల మీదికి విసిరి చంపడంలో ఆరితేరినవారు. వీరికి చావంటే భయం లేదు.

వానర సేనలో మరొక ముఖ్యుడు దంభుడు అనే వానరసేనా నాయకుడు. దేవేంద్రుడు కూడా అప్పుడప్పుడు ఇతని సాయం తీసుకుంటూ ఉంటాడు. ఇతడు వానరులకు సర్వసేనాని. అందరి కన్నా ఎత్తుగా ఉన్న ఆ వానరనాయకుని చూడండి. అతని పేరు. సంనాదుడు. అతడు వానరుల కందరికీ పితామహుడి లాంటి వాడు. అతడు ఒక గంధర్వ కన్యకు అగ్నిదేవుని వలన పుట్టినవాడు. అగ్నివలె తేజోవంతుడు. ఇతడు యుద్ధములో దేవేంద్రునితో కూడా యుద్ధం చేసాడు.

మరొక వానర సేనాని పేరు క్రథనుడు. ఇతడు కైలాస పర్వతము మీది నుండి వచ్చాడు. కైలాస పర్వతము అతని స్థావరము. ఇతనికి వెయ్యి కోట్ల వానరసైన్యము ఉంది. అతడు ఒక్కడు చాలు లంకా నగరమును నాశనం చెయ్యడానికి. పూర్వము వానరములకు ఏనుగులకు వైరం ఉండేదట. ఈ వానర నాయకుడు గంగా నదీ ప్రాంతములో ఉన్న ఉశీరబీజ పర్వతము, మంధర పర్వతము యొక్క గుహలలో నివసిస్తూ ఏనుగులను భయపెట్టేవాడట. దొరికిన ఏనుగును దొరికినట్టు చంపే వాడట. వాడు కూడా తన వేయి లక్షల వానరములతో ఈ యుద్ధములో పాల్గొనడానికి వచ్చాడు. ఏనుగులను చంపేవాడికి మన రాక్షసులు ఒక లెక్కా! ఇంతకూ ఇతని పేరు చెప్పలేదు కదూ! ఇతని పేరు ప్రమాథి. అదుగో అక్కడ మేఘము మాదిరి ఎగురుతున్నాడు. జాగ్రత్తగా చూడండి. అతని చుట్టు ఉన్నదే అతని సైన్యము. రాక్షసరాజా! మరొక జాతి వానరములు కనపడుతున్నాయి చూడండి. నల్లని ముఖములతో భయంకరంగా ఉన్నాయి. వాటి పేరు గోలాంగూలులు. వాటికి నాయకుడు గవాక్షుడు. అతని సేన వంద లక్షలు ఉంటుంది. లంకను ఎప్పుడెప్పుడు నంచుకు తిందామా అని గర్జిస్తున్నారు ఆ వానరులు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఓ రాక్షసేంద్రా! వానర నాయకులలో ముఖ్యుడు కేసరి. మీరు ఎవడి తోకకు నిప్పంటిస్తే, అతడు మన లంకనే తగలబెట్టాడే ఆ ఘనుడు, హనుమంతుని తండ్రి ఈ కేసరి. ఇతడు మేరుపర్వతము మీద నివసిస్తూ ఉంటాడు. మేరు పర్వతము ప్రాంతములో ఉన్న అరవైవేల బంగారు పర్వతములలో ఆఖరి పర్వతము మీద కొన్ని వానరములు నివసిస్తూ ఉంటాయి. ఆ వానరములు నల్లగానూ తెల్లగానూ,ఎర్రటి ముఖములతో, పెద్ద ఆకారాలతో ఉంటాయి. వీరు అత్యంత వేగంగా పరుగెత్తగలరు. వీళ్లకు తమ గోళ్లు, కోరలే ఆయుధములు. వీరు పెద్ద పులుల మాదిరి భయంకరులు. మరొక వానర నాయకుని పేరు శతబలి. ఇతడు సూర్యదేవుని ఉపాసకుడు. ఇతని వెంట కూడా అపారమైన వానర సేన ఉంది. రాముని కొరకు తన ప్రాణములను కూడా లెక్క చెయ్యని వీరుడు శతబలి. వీరు కాక, గజుడు, గవయుడు, నలుడు, నీలుడు, ఒక్కొక్కరు కోట్లకొలది వానరులతో వచ్చి ఉన్నారు. ఇంకా వింధ్యపర్వత ప్రాంతములనుండి లెక్కకు మిక్కిలి వానరములు వచ్చి ఉన్నవి. వీరిని లెక్కించడం మాకు శక్యం కాలేదు. వీరిలో ఎవరూ సామాన్యులుకారు. అందరూ మహాపరాక్రమవంతులు. వీరిని గెలవడం అంత సులభం కాదు." అని చెప్పి ఊరుకున్నాడు సారణుడు. భించాడు.

యుద్ధ కాండము
ఇరువది ఎనిమిదవ సర్గ,,

సారణుడు చెప్పడం పూర్తిచేసిన తరువాత శుకుడు తాను తెలుసుకున్న విషయాలు చెప్పనారంభించాడు. "ఓ రాక్షసరాజా! సారణుడు చెప్పినది అక్షర సత్యము ఈ వానరులు మహాబలవంతులు. ఎవరిచేతా జయింప శక్యము కాని వారు. మన మాదిరే కామరూపులు. వారి ఇష్టం వచ్చిన రూపం ధరించగలరు. ఇందులో దేవతలకు, గంధర్వులకు పుట్టిన వానరులు ఎంతోమంది ఉన్నారు. వారందరూ సుగ్రీవునితో పాటు కిష్కింధలో నివసిస్తూ ఉంటారు. అందులో అచ్చము దేవతల వలె పోలికలు ఉన్న వానరులు ఇద్దరు ఉన్నారు. వారి పేర్లు మైందుడు, ద్వివిదుడు. వారు ఇద్దరూ అన్నదమ్ములు. యుద్ధములో వారిని ఎదిరించి నిలిచే వారు లేరు. బ్రహ్మదేవుని కృపచేత వారు అమృతము తాగారు. అందుకే అజేయులు అయ్యారు. ఓ లంకేశ్వరా! ఇదివరకు లంకకు వచ్చి సీతను చూచి లంకా దహనము చేసిన వాడు మరలా వచ్చాడు. వాడి పేరు హనుమంతుడు. కేసరి పుత్రుడు. వాయుదేవునికి ఔరస పుత్రుడు. నూరుయోజనముల దూరము కల సముద్రమును దాటగలిగాడు. అతడు కామ రూపుడు. అత్యంత వేగము కలవాడు. ఈ హనుమంతుడు బాలుని గా ఉన్నప్పుడే ఉదయిస్తున్న సూర్యుని చూచి అది ఫలము అని భ్రమించి దానిని తినుటకు సూర్యమండలము వైపునకు ఎగిరిపోయిన మహాబలవంతుడు. అది చూచి ఇంద్రుడు తన వజ్రాయుధముతో కొట్టగా ఉదయ పర్వతము మీద పడ్డాడు. అప్పుడు అతని గడ్డమునకు చిన్న దెబ్బ తగిలింది. అందుకే అతనికి హనుమంతుడు అనే పేరు సార్థకమయింది. ఈ విషయములన్నీ నా ఆప్తుల నుండి సేకరించాను. అతని బల పరాక్రమముల గురించి చెప్పనలవి కాదు. ఈ హనుమంతుడు అంటించిన అగ్ని

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఇంకా లంకలో మండుతూనే ఉంది. అతనిని మనము అంత తొందరగాఎలా మరిచిపోగలము?

మహారాజా! హనుమంతుని పక్కన ఉన్న నీలమేఘచ్ఛాయ కలవాడు రాముడు. అతడే అయోధ్యరాకుమారుడు. అతడు యోధులలో అతిరథుడు. ఇక్ష్వాకు వంశపు మహారాజు. అతడు ఎల్లప్పుడూ ధర్మానికి కట్టుబడి ఉంటాడు. అతడికి బ్రహ్మాస్త్రము ప్రయోగము తెలుసు. రాముడు తన బాణములతో ఆకాశమును, భూమిని ఏకం చేయగలడు. వాటి రెండింటినీ చీల్చివేయగలడు. ఆ రాముని భార్యనే నీవు జనస్థానము నుండి అపహరించుకొని వచ్చావు. ఎప్పుడెప్పుడు లంకమీద దండెత్తి, నిన్ను సంహరించి, సీతను దక్కించుకుందామా అని ఉరకలు వేస్తున్నాడు. ఆ రాముడు. ఆ రాముని పక్కనే నిలబడి ఉన్న వాడు లక్ష్మణుడు. అతడు రామునికి తమ్ముడు. మహా పరాక్రమవంతుడు. ఈ లక్ష్మణునికి కోపం ఎక్కువ. కాని బుద్ధిమంతుడు. ఎల్లప్పుడూ జయాభిలాష కలవాడు. రాముని క్షేమం కోరేవాడు. రాముని కోసరం ప్రాణాలు కూడా ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు. ఇతడొక్కడే రాక్షసులనందరినీ చంపవలెనని ఎదురు చూస్తున్నాడు.

ఆ రామునికి ఆవల పక్క నిలబడి ఉన్నవాడు తమరి తమ్ముడు విభీషణుడు. అతని చుట్టు వలయంగా నిలబడి ఉన్న నలుగురూ విభీషణుని అనుచరులు అయిన రాక్షసులు. తమరు ఉండగానే, రాముడు తమరి తమ్ముడైన విభీషణుని లంకా రాజ్యమునకు పట్టాభిషిక్తుని చేసాడు. వారి దృష్టిలో ఇప్పుడు లంకేశ్వరుడు విభీషణుడే! ఆ విభీషణుడు కూడా లంక మీద యుద్ధానికి కాలుదువ్వుతున్నాడు. ఇంక ఈ వానర వీరులందరికీ నాయకుడు, కిష్కింధకు రాజు, సుగ్రీవుడు. ఇతడు మహాతేజస్సు కలవాడు. తెలివిగలవాడు. నిరంకుశు డు. అతని మెడలో ఉన్నది దేవతలు వాలికి ఇచ్చిన బంగారు మాల. వాలి మరణించేటప్పుడు ఆ మాలను సుగ్రీవునికి ఇచ్చాడు.

ఓ రాజా! ఇంక వానర వీరుల లెక్కలను చెబుతాను వినండి. వందలక్షలు ఒక కోటి అని అంటారు. అటువంటి కోట్లు లక్ష అయితే శంకువు. అటువంటి శంకువులు వేయి అయితే మహాశంకువు. వెయ్యి మహాశంకువులు ఒక వృందము. అటువంటి వేయి వృందములు ఒక మహావృందము. వెయ్యి మహావృందములు ఒక పద్మము. వెయ్యి మహాపద్మములు ఒక ఖర్వము. వెయ్యి ఖర్వములు మహా ఖర్వము. వెయ్యి మహాఖర్వములు ఒక సముద్రము. వెయ్యి సముద్రములు ఒక ఓఘము. వెయ్యి ఓఘములు ఒక మహౌఘము. ఇదీ పెద్దలు చెప్పిన లెక్క. ఇప్పుడు వానర సేన ఎంత ఉందంటే వెయ్యి కోట్లు, నూరు శంకువులు, వెయ్యి మహాశంకువులు, నూరు వృందములు, వెయ్యి మహావృందములు, నూరు పద్మములు, వెయ్యి పద్మములు, నూరు ఖర్వములు, నూరు సముద్రములు, ఒకమహఘము, కోటి మహౌఘములు సంఖ్యగల వానర సైన్యము నీ మీదికి యుద్ధమునకు వస్తున్నారు. కాబట్టి తమరు మనకు జయము కలిగేట్టు చేయండి." అని వినయంగా చెప్పాడు శుకుడు.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము
ఇరువది తొమ్మిదవ సర్గ.

రావణుడు శుకుడు సారణుడు చెప్పిన మాటలను సావధానంగా విన్నాడు. కాని తన ముందు తన శత్రువులను, శత్రుసేనలను పొగడడం సహించలేకపోయాడు. కోపంతో ఉగ్రుడయ్యాడు. వారితో ఇలా అన్నాడు. "మీరు నా కింద బతుకుతున్నారు. నా ముందు నాకు అప్రియమైన మాటలు పలకడానికి మీకు నోరు ఎలా వచ్చింది. రాజు ఎదుట రాజుకు ఇష్టము లేని మాటలను పలకడం యుక్తము కాదు అని తెలియదా! శత్రువులు బలవంతులే అయి ఉండవచ్చు అంతమాత్రాన శత్రువును రాజు ముందు పొగుడుతారా! శత్రువును నా ముందు స్తుతిస్తారా! మీరు రాజనీతి నేర్చుకోలేదా! మీ గురువులు రాజనీతి మీకు నేర్పలేదా! లేదా నేర్చుకొని కూడా మీకు అర్థం కాలేదా! లేదా అజ్ఞానంతో ఇలా మాట్లాడుతున్నారా! మీ లాంటి మూర్ఖులను నా మంత్రులుగా, గూఢచారులుగా పెట్టుకొని ఇంకా నేను బతికి ఉన్నాను అంటే అది నా అదృష్టము కాని వేరు కాదు.

నా ఎదుట ఇలా శత్రువును పొగిడినందుకు మీకు మరణ దండన విధించబడును అన్న విషయం మీకు తెలియదా! ఒకసారి నా ఆగ్రహానికి గురి అయిన వాళ్లు ఈలోకంలో బతకడం కల్ల అన్న విషయం కూడా తెలియదా! కాని ఒకే ఒక కారణం చేత మీ ఇద్దరినీ క్షమిస్తున్నాను. మీరు ఇంతవరకూ నాకు, లంకకు చేసిన సేవలను గుర్తు పెట్టుకొని మీ ఇద్దరినీ క్షమించి వదిలిపెడుతున్నాను. జీవితంలో మీ ముఖాలు నాకు చూపించకండి. నా దృష్టిలో మీ ఇద్దరూ చచ్చినట్టే వెళ్లండి." అని పరుషంగా దూషించాడు రావణుడు. ఆ శుక సారణులు, రావణుని ఆగ్రహానికి గురి అయి కూడా, ప్రాణాలతో బయటపడ్డందుకు సంతోషిస్తూ, రావణునికి జయం పలుకుతూ అక్కడినుండి వెళ్లిపోయారు. రావణుడు పక్కనే ఉన్న మహోదరుని చూచి "సమర్థులైన గూఢచారులను పిలిపించు" అని ఆజ్ఞాపించాడు. వెంటనే శార్దూలుడు అనే రాక్షసుడి నాయకత్వంలో కొంతమంది గూఢచారులు వచ్చి రావణుని ముందు తలవంచుకొని నిలబడ్డారు.

"రాముడు అనే నరుడు వానర సేనలతో వచ్చి లంకను ముట్టడించి ఉన్నాడు. మీరు గుప్తంగా ఆ వానర సేనలలో ప్రవేశించి రాముని యుద్ధప్రయత్నములు గురించి తెలుసుకోండి. అతనికి ఎవరు దగ్గరవారు, ఎవరి మాట రాముడు వింటాడు, అతని ఆంతరంగికులు ఎవరు అనే విషయాలు ఆరాతీయండి. రాముని దినచర్య నాకు కావాలి. ఎప్పుడు లేస్తాడు, ఎప్పుడు నిద్రిస్తాడు, దినములో ఎప్పుడు ఏ పని చేస్తాడు. రాముని అలవాట్లు ఏమిటి? ఈ విషయాలన్నీ నాకు కావాలి. మీ లాంటి సమర్థులైన గూఢచారులు సేకరించిన సమాచారము వలననే రాజులు శత్రువులను సులభంగా జయించగలరు. వెళ్లండి. మీకు అప్పగించిన పని జయప్రదంగా పూర్తిచేసుకొని రండి. " అని ఆజ్ఞాపించాడు రావణుడు. వెంటనే వాళ్లు కార్యరంగంలోకి దూకారు. వానర సేనలో ప్రవేశించారు. నేరుగా రాముడు ఉన్న ప్రదేశానికి వచ్చారు. సువేల పర్వతము మీద ఉన్న రామలక్ష్మణులను పక్కనే ఉన్న విభీషణ సుగ్రీవులను చూచారు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రామ లక్ష్మణులను, వానర సైన్యమును చూడగానే వాళ్లకు ముచ్చెమటలు పట్టాయి. కాళ్లు తడబడ్డాయి. ఆ తడబాటులో వాళ్లు విభీషణుని కంట బడ్డారు. విభీషణుడు ఆ ఇద్దరినీ రాక్షస గూఢచారులుగా గుర్తుపట్టాడు. వాళ్లను పట్టుకొని రాముని వద్దకు తీసుకొని వచ్చాడు.

"వీడి పేరు శార్దూలుడు. గూఢచారులకు అధిపతి. వీడు రాక్షసుడు. మారువేషంలో ఉన్నాడు." అని చెప్పాడు విభీషణుడు. ఆ మాటలు విన్న వానరులు, వాడి మీద పడి వాడిని చంపడానికి ప్రయత్నిస్తుంటే రాముడు వారిని వారించాడు. వాడితో పాటు వచ్చిన ఇతర రాక్షస గూఢచారులను కూడా విడిపించాడు రాముడు. శార్దూలుడు కూడా బయటపడిందే చాలు అనుకొని తన అనుచరులతోసహా లంకకు పారిపోయాడు. వెంటనే వారు రావణుని వద్దకు పోయి రాముని సైన్యము సువేల పర్వతము దగ్గర ఉంది అని మాత్రము చెప్పారు.

యుద్ధకాండము
ముప్పదవ సర్గ.

"ఓ రాక్షసేంద్రా! రాముడు తన అపార మైన సేనలతో సువేల పర్వతము మీద ఉన్నాడు." అని శార్దూలుడు రావణునితో చెప్పాడు. ఈ సారి రావణుడు కొంచెం కంగారు పడ్డాడు. కాస్త భయపడ్డాడు. కాని ఆ భయాన్ని బయటకు కనపడనీయలేదు. శార్దూలుడి మొహంలోకి చూచాడు. వాళ్లమొహంలో సంతోషము ఉత్సాహము లేదు. వీళ్లు కూడా వానరుల చేతిలో తన్నులు తిని వచ్చి ఉంటారు అని అనుకున్నాడు. అంత భయంలో కూడా రావణునికి నవ్వు వచ్చింది. "ఏంటీ! మీ మొహాలు వాడిపోయి ఉన్నాయి. చాలా దీనంగా ఉన్నారు. మీరు కూడా శత్రువులకు పట్టుబడ్డారా!" అని నర్మగర్భంగా అడిగాడు. ఆ మాటలకు శార్దూలుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు. "ఓ రాక్షస రాజా! మన గూఢచర్యము వానర సేన ముందు ఫలించడం లేదు. వారందరూ రాముని అనుక్షణం అప్రమత్తంగా కాపలా కాస్తున్నారు. కనీసము మాకు రామునితో మాట్లాడటం కూడా కుదర లేదు. వానరుల వలయాన్ని ఛేధించుకొని పోవడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. మేము వానర సైన్యములో ప్రవేశించగానే విభీషణుడు మమ్ములను గుర్తించాడు. వానరులు మా అందరినీ పట్టుకున్నారు. మమ్ములను కాళ్లతోనూ చేతులతోనూ మర్ధించారు. మా శరీరాలు రక్తసిక్తం అయ్యాయి. మమ్ములను రాముని ముందు నిలబెట్టారు. మేము రాముని కాళ్ల మీద పడి క్షమించమని వేడుకున్నాము. రాముడు మాకు క్షమాభిక్ష పెట్టాడు. ఆ కారణం చేత మేము బతికి బయటపడ్డాము.

రాముడు లంక ద్వారమును సమీపించాడు. రాముడు తన సేనలను గరుడవ్యూహాకారంలో నిలిపాడు. వానరులు లంకను నలువైపుల నుండీ చుట్టుముడుతున్నారు. రాముడు లంక ప్రాకారమును దాటి లంకలో ప్రవేశించక ముందే ఏదో ఒకటి చేయండి మహారాజా! సీతను రామునికి అప్పగించండి. లేకపోతే యుద్ధము చేయండి." అని చెప్పి ఊరుకున్నాడు శార్దూలుడు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"సీతను రామునికి అప్పగించే మాట అటుంచు. మీరు వానరసైన్యములోకి ప్రవేశించారు కదా! ఆ సైన్యములో శూరులు ఎవరు! ఎంత మంది ఉన్నారు? ఏయే వానరుడు ఎలాంటి ప్రతిభ కలిగి ఉన్నాడు? వారు ఎవరి కుమారులు? వారి పూర్వీకులు ఎవరు? ఈ విషయాలన్నీ వివరంగా చెప్పు. శత్రువుల బలాబలాలను పరిశీలించిన తరువాత తగు నిర్ణయం తీసుకుంటాను." అని అన్నాడు రావణుడు. శార్దూలుడు రావణునితో ఇలా చెప్పసాగాడు. "ఓ రాక్షసేంద్రా! వానర సేనలో జాంబవంతుడు అనే భల్లూకరాజు ప్రసిద్ధుడు. ఆయన గద్గదుని కుమారుడు. తరువాత సుగ్రీవుడు కిష్కింధ దేశాధి పతి. ఆయన ఋక్షరజస్సు కుమారుడు. వీరిని జయించడం చాలా కష్టము. గద్గదుని మరొక కుమారుడు ధూమ్రుడు అనే వాడు ఉన్నాడు. ఇతడు బృహస్పతి కుమారుడు. ఇతనిని కేసరి అని కూడా అంటారు. ఈ కేసరి కుమారుడే హనుమంతుడు. ఈ హనుమంతుడే నూరుయోజనముల సముద్రము దాటి లంకలో ప్రవేశించి, వేలకొలది రాక్షసులను చంపి, లంకను దహించిన వాడు.

తరువాత యమధర్మరాజు కుమారుడు సుషేణుడు, చంద్రుని కుమారుడు దధిముఖుడు కూడా ఉన్నారు. సాక్షాత్తు మృత్యుదేవతలను బ్రహ్మ సృష్టించాడా అన్నట్టు సుముఖుడు, దుర్ముఖుడు, వేగదర్శి వానరసేనలో ఉన్నారు. యుద్ధంలో వారికి ఎదురుపడితే నేరుగా మృత్యు సదనానికి పోవలసిందే! అగ్నిదేవుని కుమారుడు నీలుడు. ఇతను వానర సేనలకు సైన్యాధిపతి. అలాగే వాయుదేవుని కుమారుడు హనుమంతుడు. వాలి గురించి తమకు తెలుసు. వాలి దేవేంద్రుని కుమారుడు. ఆ వాలి కుమారుడు అంగదుడు. మహావీరుడు. బలవంతుడు. అశ్వినీదేవతల పుత్రులు మైందుడు, ద్వివిదుడు. యముని కుమారులు గజుడు, గవయుడు, గవాక్షుడు, శరభుడు, గంధమాధనుడు. వారి ఆధ్వర్యంలో కోట్లకొలదీ వానరులు. ఇంక రాముడు వారి మధ్యలో ఉన్నాడు. ఆ రాముడు ఎవరో కాదు. జనస్థానంలో ఖర,దూషణులను, త్రిశిరుడిని చంపిన వాడు. వాళ్లనే కాదు విరాధుడినీ, కబంధుడినీ కూడా చంపాడు ఆ రాముడు. రాముని వంటి వీరుడు పరాక్రమవంతుడు ముల్లోకములలో లేడు. జనస్థానములో ఉన్న 14 వేల మంది రాక్షసులను చంపిన రాముని గురించి మేము తమరికి వేరుగా మీకు చెప్పపనిలేదు. ఎవని బాణములకు పొరపాటున దేవేంద్రుడు అడ్డం వస్తే, ఆ దేవేంద్రుడు కూడా భస్మమైపోతాడో, ఆ మహావీరుడు, లక్ష్మణుడు, రాముడి పక్కనే ఉ న్నాడు.

వారే కాకుండా సూర్యుని కుమారులైన శ్వేతుడు, జ్యోతి ర్ముఖుడు, వరుణుని కుమారుడైన హేమకూటుడు, విశ్వకర్మ కుమారుడు నీలుడు, వసువుల కుమారుడు దుర్ధరుడు కూడా వానర సేనలో ఉన్నారు. వీరందరికీ ప్రధాన సలహాదారుగా తమరి తమ్ముడు విభీషణుడు రాముని పక్కనే ఉన్నాడు. రాక్షసేంద్రా! సువేల పర్వతము మీద ఉన్న వానర సేన గురించి, వానర నాయకుల గురించి, రామలక్ష్మణుల గురించి మీకు వివరంగా చెప్పాను. తరువాత ఏ నిర్ణయం తీసుకుంటారో తమరి ఇష్టం." అని చెప్పి ఊరుకున్నాడు శార్దూలుడు.

యుద్ధకాండము
ముప్పది ఒకటవ సర్గ.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రాముడు, లక్ష్మణుడు, సుగ్రీవుడు కోట్లకొలదీ వానరసైన్యములతో వచ్చి లంకను ముట్టడించారు అన్న విషయం గూఢచారుల వలన తెలుసుకున్నాడు రావణుడు. రావణుని మనసులో భయం ప్రవేశించింది. తన ముందు ఉన్నవి రెండే మార్గాలు. ఒకటి సీతను రామునికి అప్పగించడం. అది తనకు ఇష్టం లేదు. రెండవది రామునితో యుద్ధము చేయడం. తన మంత్రులు తనకు ఈ విషమ సమయంలో ఏదైనా సలహా చెప్పకపోతారా అని ఆశపడ్డాడు. వెంటనే మంత్రులను అందరినీ సభకు రావలసినదిగా ఆదేశాలు పంపాడు. రావణుని మంత్రులందరూ సభకు వచ్చారు. రావణుడు వారితో మంత్రాంగము సాగిస్తున్నాడు.

మంత్రులు తమకు తోచిన ఉపాయములను వారు చెప్పారు. అవి ఏవీ రావణునికి రుచించలేదు. సభచాలించి అంత:పురమునకు వెళ్లాడు. రావణునికి ఒక విషయం స్ఫురించింది. సీతను తను జనస్థానమునుండి అపహరించుకు రావడమే వంచనతో మొదలయింది. ఇప్పుడు కూడా ఆ వంచనా శిల్పాన్ని ప్రయోగిస్తే ఎలా ఉంటుంది అని అనుకున్నాడు. ఇటువంటి మాయలకు పెట్టింది పేరు అయిన విద్యుజ్జిహ్వుని పిలిపించాడు. వానితో ఇలా అన్నాడు. "జనకుని కుమార్తె సీత మన దగ్గర ఉంది. ఆమెను మాయతో భ్రమింపచేయాలి. సీత భర్త రాముడు. రాముని తలను పోలిన తలను, రాముని ధనుర్బాణములను తయారు చేయించి తీరుకొనిరా." అని ఆజ్ఞాపించాడు.

విద్యుజ్జిహ్వుడు రావణుని ఆజ్ఞమేరకు రాముని తలను పోలిన తలను, రాముడు ధరించే ధనుర్బాణములను, తయారు చేసి తీసుకొని వచ్చాడు. ఆ తలను విద్యుజ్జిహ్వుని ద్వారా మోయించుకొని రావణుడు అశోకవనమునకు వచ్చాడు. విద్యుజ్జిహ్వుని దూరంగా నిలబెట్టాడు. రావణుడు సీత వద్దకు వెళ్లాడు. సీత దీనంగా శింశుపా వృక్షము కింద కూర్చుని ఉంది. సీత మనసులో రాముని ధ్యానిస్తూ ఉంది. సీత చుట్టు రాక్షస స్త్రీలు కూర్చుని ఉన్నారు. వారందరూ రావణుని చూచి లేచి నిలబడ్డారు.

రావణుడు సీతను చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ సీతా! ఇప్పటి దాకా నీవు ఎవరి అండచూచుకొని నన్ను ఎదిరిస్తున్నావో, ఎవరున్నారనే ధైర్యంతో నా పక్కలోకి రావడానికి ఇష్టపడటం లేదో, ఆ రాముడు యుద్ధంలో నా చేతిలో మరణించాడు. నేను చెబితే నువ్వు నమ్మవు కాబట్టి రాముని తలను తీసుకొని వచ్చాను. ఖండింపబడ్డ రాముని శిరస్సు నుండి వెచ్చటి రక్తం ఇంకా కారుతూ ఉంది. ఇంక నైనా నీ మొండి పట్టుదల మానుకో. నాకు భార్యగా ఉండు. సకల సుఖాలు అనుభవించు. రాముడు రణ రంగంలో ఎలా మరణించాడో సావధానంగా విను. రాముడు సుగ్రీవునితో కలిసి వానర సేనతో సముద్రమువద్దకు వచ్చాడట. రాముడు తన సైన్యముతో సముద్ర తీరంలో నిలిచి ఉన్నాడు. నేను నా గూఢచారులను పంపాను. వారు వానర సేనలతో కలిసిపోయి, వానర సేనలను బాగా పరిశీలించారు. వెంటనే నా సేనాని ప్రహస్తుడు తన సేనలతో రాత్రి పూట వానరులు నిద్రించువేళ హటాత్తుగా దాడి చేసి వానరసేనలను తునుమాడాడు. వానరులందరినీ సమూలంగా చంపివేసాడు. ఆ సమయంలో ప్రహస్తుడు రాముని శిబిరంలోకి ప్రవేశించాడు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

తన ఖడ్గంతో నిద్రిస్తున్న రాముని శిరస్సును ఖండించాడు. విభీషణుని బంధించాడు. లక్ష్మణుడు, వానర నాయకులు తలొకదిక్కుగా పారిపోయారు.

మా రాక్షస వీరులు సుగ్రీవుని పట్టుకొని అతని కంఠమును విరిచారు. హనుమంతుని పట్టుకొని పరిమార్చారు. వృద్ధుడైన జాంబవంతుని ఒక్కవేటుతో నరికారు. మైందుడు, ద్వివిదుడు, మొదలగు వానర వీరులు పారిపోతుంటే మా రాక్షస వీరులు వారిని పట్టుకొని నడుములు విరగగొట్టి చంపారు. పనజుడు, దధీముఖుడు,కుముదుడు నా బాణములకు బలి అయ్యారు. అంగదుడు చావుబతుకుల మధ్య ఉన్నాడు. ఇతర వానరులు మా గజబలము చేత మర్ధింపబడ్డారు. మరికొందరు వానరులు పారిపోయారు. కొంత మంది సముద్రములో పడిపోయారు. మరి కొందరు చెట్టమీద తలదాచుకున్నారు. కాని మా రాక్షసులు ఆ వానరులను వెతికి వెతికి చంపారు.

మా సేనానాయకుడు రాముని శిరస్సును నాకు కానుకగా పంపాడు. నేను నీకు చూపించడానికి ఆ శిరస్సును తీసుకొని వచ్చాను." అని సీతతో చెప్పి వెంటనే పక్కనే ఉన్న రాక్షసిని చూచి, "నీవు పోయి ఈ శిరస్సును యుద్ధరంగము నుండి నా వద్దకు తీసుకొని వచ్చిన విద్యుజ్జిహ్వుడు అనే సైనికుడిని తీసుకొనిరా" అని అన్నాడు. రాక్షసి పోయి పక్కనే ఉన్న విద్యుజ్జిహ్వుని తీసుకొని వచ్చింది. విద్యుజ్జిహ్వుడు ఖండింప బడ్డ రాముని తలను, రాముని ధనుర్బాణములను తీసుకొని వచ్చాడు. రావణునికి నమస్కరించి నిలబడ్డాడు. "విద్యుజ్జిహ్వా! నీవు కదా రాముని తలను యుద్ధరంగము నుండి తీసుకొని వచ్చినది. ఆ తలను సీతకు చూపించు. తన భర్తకు కలిగిన దురవస్థను సీత కళ్లారా చూస్తుంది." అని అన్నాడు. విద్యుజ్జిహ్వుడు రాముని తలను రాముని ధనుర్బాణములను సీత దగ్గరగా పెట్టాడు. "సీతా! చూడు. నీ భర్త రాముడు ఇంక ఈ భూమి మీద లేడు. నేను నీకు భర్తను, నాధుడను. ఇంకనైనా నువ్వు నన్ను భర్తగా స్వీకరించక తప్పదు." అని అన్నాడు.

యుద్ధకాండము
ముప్పది రెండవ సర్గ.

ప్రశాంతంగా కూర్చుని మనసులో రాముని తలచుకుంటున్న సీతకు ఇదంతా కలగా అనిపించింది. ఎదురుగా పడి ఉన్న రాముని ఖండిత శిరస్సు, ధనుర్బాణములు చూచింది. నాడు హనుమంతుడు వానర సేనానాయకుల గురించి, సుగ్రీవుని గురించి ఏమి చెప్పాడో అవే రావణుడు కూడా చెప్పడం గమనించింది సీత. రాముని శిరస్సు వంక చూచింది. సంవత్సరాల తరబడి పరిచయం ఉన్న ముఖం రామునిది. ఆ కళ్లు, ముఖము, నుదురు, అవన్నీ చూచి ఆ శిరస్సు రామునిదే అని నిర్ధారించుకుంది సీత. సీతకు దు:ఖము ముంచుకొచ్చింది. తట్టకోలేక పోయింది. వలా వలా ఏడిచింది. ఇన్ని ఆపదలకు కారణమైన తన అత్తగారు కైకను నిందించింది.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"అమ్మా కైకమ్మతల్లీ! నీ కోరిక తీరిందా! రాముని అయోధ్యలో లేకుండా చేద్దామని అనుకున్నావు. తుదకు ఈ లోకంలోనే లేకుండా పోయాడు. నీవు మమ్ములనే కాదు ఇక్ష్వాకు వంశమునే నాశనం చేసావు. నాకు, రామునికి నార చీరలు ఇచ్చి అడవులకు పంపావు. నేను, నా రాముడు, నీకేమి అపకారం చేసాము. నీవు అరణ్యములకు పంపబట్టికదా నాకు రామునికి ఇన్ని కష్టాలు వచ్చి పడ్డాయి." అని దీనంగా విలపించింది. తన పాచిక పారినందుకు రావణుడు లోలోపల సంతోషి స్తున్నాడు, పైకి మాత్రం గంభీరంగా ఉన్నాడు. సీత ఒక్కసారి రాముని శిరస్సు వంక చూచింది. " ఓ రామా! అజేయుడవైన నీవు ఈనాడు ఈ మాదిరి దిక్కులేని చావు చచ్చి నన్నుకూడా జీవచ్ఛవాన్ని చేసావా? వైధవ్యాన్ని నాకు అంటగట్టావా! భార్యలో ఏదైనా దోషం ఉంటే, భర్త భార్యకంటే ముందు మరణిస్తాడు. నాలో ఏదో లోపం ఉండబట్టే నీవు ముందుగా మరణించి నన్ను విధవరాలిగా చేసావు. నన్ను రక్షించడానికి వచ్చి నువ్వు చంపబడ్డావా రామా! ఎంతో మంది జ్యోతిష్కులు నీకు పూర్ణాయుర్దాయము ఉందని చెప్పారు కానీ నీవు అల్పాయుష్కుడవని తెలుసులేకపోయారు గదా! ఆ జ్యోతిష్కులమాటలు అసత్యములు చేసి వెళ్లిపోయావా రామా! కాలాతీతుడ వైన నిన్ను కూడా కాలం కాటేసిందా రామా!

రామా! నీవు ఎంతో పరాక్రమవంతుడివే! నీకు ఎన్నో ఉపాయములు తెలుసు కదా! మరి ఈ మాదిరి శత్రువుల చేతికి చిక్కి ఎలా హతమయ్యావు రామా! మహాభయంకరమైన మృత్యుదేవత నిన్ను నా నుండి బలవంతంగా లాగుకొని పోయిందా రామా! ఎదురుగా ఉన్న నన్ను విడిచి పెట్టి భూదేవిని కౌగలించుకొని శాశ్వతంగా నిద్రిస్తున్నావా రామా!

రామా! ఈ ధనుస్సును నీవు ఎల్లప్పుడూ భక్తితో పూజించేవాడివి. అటువంటి ధనుస్సు కూడా నిన్ను రక్షించలేదా రామా!నీవు ఈ పాటికి నీ తండ్రి గారు దశరథుని కలుసుకొని ఉంటావు కదా రామా! ఓ రామా! మన ఇద్దరికీ బాల్యంలో ఉండగానే వివాహం అయింది. ఇంతకాలము ఇద్దరం కలిసిమెలిసి ఉన్నాము. ఈ నాడు నన్ను ఒంటరిగా వదిలివెళ్లి పోయావా రామా! మౌనంగా ఉన్నావు ఎందుకు రామా! మాట్లాడు. నీ సీతకు బదులు చెప్పు. మన వివాహసమయంలో నా చేతిని పట్టుకొని జీవితాంతము నన్ను వదిలిపెట్టనన్నావు. నాతోనే ఉంటానన్నావు. ధర్మాచరణము చేస్తానన్నావు. అవన్నీ మరిచిపోయి ఒంటరిగా వెళ్లి పోయావా! నన్ను కూడా నీతో తీసుకొని వెళ్లు రామా! ఎప్పుడూ మంగళప్రదంగా ఉంటూ సకలాభరణాలతో శోభిల్లే నీ శరీరము ఇప్పుడు యుద్ధభూమిలో మృగములకు ఆహారంగా మారిందా రామా! రామా! నీవు ఎన్నో యజ్ఞాలు యాగా చేసావు. దాన ధర్మాలు చేసావు. కానీ ఈనాడు నీ శరీరం అంతిమసంస్కారానికి కూడా నోచుకోలేదు కదా! అనాథ ప్రేతం లాగా మిగిలిపోయింది
కదా రామా! మీ తల్లిగారు కౌసల్యనుండి అనుమతి తీసుకొని అయోధ్య నుండి మనము ముగ్గురము అరణ్యములకు వచ్చాము. కాని ఇప్పుడు లక్ష్మణుడు ఒక్కడే తిరిగి అయోధ్యకు వెళుతున్నాడు. కౌసల్య నీ గురించి అడిగినప్పుడు నిన్ను నీ సైన్యమును శత్రువులు వధించారు

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అని చెబుతాడు లక్ష్మణుడు. నీవు శత్రువులతో చంపబడ్డట్టు, నేను ఇక్కడ రాక్షసుల మధ్య ఉన్నట్టు తెలిసి కౌసల్య జీవించలేదు. ఓ రామా! నా కోసరము నూరుయోజనముల సముద్రాన్ని దాటిన నీవు, విధివక్రించికేవలము ఆవు గిట్టంత చిన్న కుంటలో పడి మరణించినట్టు మరణించావు కదా! రామా! నా కొరకు నీవు ఇంతదూరము వచ్చి ఇక్కడ అకాల మృత్యువుకు గురైనావు. నేనే నీ పాలిట మృత్యుదేవతనయ్యాను కదా రామా! ఓ రామా! నేను నీ భార్యనై ఉండి కూడా, నీ తోపాటు ఎన్నో పుణ్యకార్యములు చేసి కూడా, ఈనాడు ఇటువంటి దు:ఖములు అనుభవిస్తున్నాను అంటే నేను ఏ నాడో ఘోరమైన పాపాలు చేసి ఉంటాను. ఆ పాపఫలమును అనుభవిస్తున్నాను." అని పరి పరి విధాలా దు:ఖించింది సీత.

తల ఎత్తి రావణుని చూచి "ఓ రావణా! రాముడు లేని సీత లేదు. రాముడు మరణించగానే సీత కూడా మరణించింది. ఈ శరీరం మాత్రం మిగిలి ఉంది. ఈ శరీరాన్ని ఖండించి నన్ను రామునితో కలుపు. ఓ రావణా! నా రాముని శరీరాన్ని కూడా తెప్పించి నా శిరస్సును రాముని శిరస్సుతోనూ, నా శరీరాన్ని రాముని శరీరంతోనూ కలుపు. నేను స్వర్గంలో నారాముని కలుస్తాను." అని ఏడుస్తూ అంది సీత. ఇదంతా రావణుడు చూస్తున్నాడు. వింటున్నాడు. ఇంతలో ఒక రాక్షస భటుడు రావణుని వద్దకు వచ్చి ఇలా అన్నాడు. "జయము జయము మహారాజా! సర్వసైన్యాధిపతి ప్రహస్తులవారు వచ్చి ఉన్నారు. తమరి దర్శనము కోరుతున్నారు." అని పలికాడు. వెంటనే రావణుడు అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు. రాజసభ ఏర్పాటు చేసాడు. ప్రహస్తుని వలన యుద్ధరంగము విశేషాలు తెలుసుకున్నాడు. ఏ క్షణంలో అయినా యుద్ధ ప్రారంభం కావచ్చు అని తెలుసుకొన్నాడు. సైన్యాధి పతులందరికీ ఈ విధంగా ఆజ్ఞలు ఇచ్చాడు. "సైన్యాలను సిద్ధం చేయండి. యుద్ధభేరీలు మోగించండి. సైన్యములను తరలించండి. యుద్ధము ఎక్కడ ఎవరితో అని ఎవ్వరికి చెప్పవద్దు." అని పలికాడు. రావణుని సైన్యాధిపతులు రావణుని ఆజ్ఞలను అమలు పరిచారు.

యుద్ధకాండము
ముప్పది మూడవ సర్గ.

ఎప్పుడైతే రావణుడు, రావణుని వెంట విద్యుజ్జిహ్వుడు అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయారో, వారి మాయచేత కల్పితమైన రాముని ఖండిత శిరస్సు, రాముని ధనుస్సు, బాణములుకూడా మాయం అయ్యాయి. అది చూచిన సీత నిశ్చేష్టురాలయింది. ఆ సమయంలో అక్కడే ఉన్న సరమ అనే రాక్షస స్త్రీ సీత దగ్గరకు వచ్చింది. రాక్షసులలో కూడా మంచి వాళ్లు ఉన్నట్టు సరమ రాక్షస స్త్రీ అయినా సీత అంటే ఆమెకు ప్రేమ అభిమానము. సీత కు కూడా సరమ అంటే ప్రీతి, నమ్మకము. సరమ సీతను చూచి ఇలా అంది. "సీతా! ఏడవకు. ఊరుకో. ఈ పరిణామాలు చూచి బాధపడకు. రావణుడు ఇక్కడకు వచ్చినప్పటి నుండి అతడు పలికిన పలుకులు, నువ్వు నీ భర్త గురించి పడ్డ ఆవేదన, నువ్వు రావణునితో పలికిన పలుకులు అన్నీ నేను ఆ చెట్టు చాటున ఉండి విన్నాను.

అమరనాధ అమర

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నాకు రావణుడు అంటే ఏ మాత్రం భయం లేదు. ఏం చేస్తాడు. చంపుతాడు అంతే కదా, నీకోసం నా ప్రాణాలు కూడా ఇస్తాను. నన్ను నమ్ము. సీతా! నువ్వు ఒక్కటి గమనించావో లేదు. రాముడు చనిపోయాడు అని నిన్ను నమ్మించడానికి రాముని శిరస్సు తీసుకొని వచ్చిన రావణుడు, సేవకుడు వచ్చి ప్రహస్తుడు వచ్చాడు అనగానే వెంటనే ఇక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు. నేను కూడా వారిని రహస్యంగా వెంబడించి అసలు విషయం తెలుసుకున్నాను.

నీ రాముడు మరణించలేదు. నీ రాముని ఎవరూ చంపలేదు. రావణుడు చెప్పినట్టు ఏ వానరుడూ చావలేదు. వారంతా రాముని రక్షణలో సుఖంగా ఉన్నారు. రావణుడు అన్నీ అసత్యాలు చెప్పాడు. నీ దగ్గర తన మాయలు ప్రయోగించాడు. అందుకే వాడు వెళ్లిపోగానే వాడు మాయతో సృష్టించిన రాముని శిరస్సు ధనుర్బాణములు కూడా మాయం అయ్యాయి. కాబట్టి రాముడు క్షేమంగా ఉన్నాడు. నీవు దిగులు చెందనవసరం లేదు. పైగా, రాముడు నూరుయోజనముల సముద్రమును అపారమైన వానర సేనతో దాటి లంకను చుట్టుముట్టాడు. అందుకే రావణుడు తొందర తొందరగా ఇక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు. ఈ విషయం నిర్ధారణ చేసుకోడానికి నేను నగరం బయటకు వెళ్లి వానర సేనా మధ్యలో ఉన్న రామలక్ష్మణులను నా కళ్లారా చూచాను. ఈ విషయం నిర్ధారించు కోడానికి రావణుడు తన గూఢచారులను పంపాడు. వారు వానరసేన లంకను చుట్టుముట్టినది అన్న వార్త తీసుకొని వచ్చారు. ఈ వార్త విన్న రావణుడు వెంటనే ఇక్కడి నుండి వెళ్లిపోయాడు. తన మంత్రులతో సభచేసి వారితో మంత్రాంగము సాగిస్తున్నాడు." అని సరమ సీతతో చెబుతూ ఉండగానే యుద్ధభేరీలు మోగుతున్నాయి. సైనికుల కోలాహలం వినిపించింది.

"సీతా! విన్నావుగా! అదుగో రణభేరి మోగుతూ ఉంది. ఆశ్వికసేన, గజసేన కదన రంగమునకు కదులుతున్న సవ్వడి వినిపిస్తూ ఉంది. సైనికుల హుంకారాలు వినిపిస్తున్నాయి. రావణుడు రాముడి మీదికి యుద్ధానికి వెళుతున్నాడు. రావణుడు పలకినట్టు రాముడు మరణించి, వానరసైన్యము పారిపోతే ఇప్పుడు ఎవరి మీదికి యుద్ధానికి వెళుతున్నాడు. కాబట్టి రావణుడు పలికిన పలుకులు అన్నీ అబద్ధము అని తెలుసుకో! నీకు త్వరలో మంచి రోజులు వస్తున్నాయి. నీ రాముడు నిన్ను చేరుకుంటాడు. ఈ రాక్షసులకు పొయ్యేకాలం దాపురించింది. రావణుడు యుద్ధంలో మరణించడం, రాముడు నిన్ను పొందడం తథ్యం. నీ దు:ఖములు అన్నీ తొలగి పోతాయి. నువ్వు నిశ్చింతగా ఉండు. ప్రత్యక్షదైవమైన ఆ సూర్యునికి నమస్కరించు. నీకు అన్నీ శుభాలు కలుగుతాయి." అని పలికింది సరమ.

యుద్ధకాండము
ముప్పది నాలుగవ సర్గ.

అమృతముతో సమానమైన సరమ మాటలు విన్న సీత పరమానంద భరితురాలైంది. రాముడు బతికి ఉన్నాడు మరణించలేదు అన్న మాటలు ఆమె కర్ణపేయములుగా వినిపించాయి. సీత సంతోషమును చూచి సరమ ఇంకా ఇలా అంది. "ఓ సీతా! ఇప్పటికి ఈ విషయాలు

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మాత్రము సేకరించాను. నేను ఇప్పుడే పోయి మరిన్ని విశేషములను సేకరించి తీసుకొని వస్తాను. నీవు నిశ్చింతగా ఉండు. ఎలాగా అంటే నాకు ఆకాశగమనము తెలుసు. హాయిగా ఆకాశంలో ఎగురుతూ వెళ్లగలను." అంది సరమ.

ఆ మాటలు విన్న సీత సరమతో ఇలా అంది. "సరమా! నీవు అటు ఆకాశములో గానీ, ఇటు పాతాళములో గాని నిర్భయంగా పోగలవని నాకు తెలుసు. రాముడు బతికి ఉన్నాడని చెప్పావు. చాలా సంతోషంగా ఉంది. కానీ ఈ సమయంలో రావణుడు ఏంచేస్తున్నాడు. అతని యుద్ధతంత్రము ఏమిటి? అనే విషయములు తెలుసుకొని వచ్చి నాకు చెప్పగలవా! ఆ రావణుడు తన మాయలతో నన్ను మోహింపజేస్తున్నాడు. దానికి తోడు ఈ రాక్షస స్త్రీలను ప్రేరేపించి నన్ను భయపెడుతున్నాడు. కాబట్టి ఏది నమ్మాలో ఏది నమ్మకూడదో తెలియడం లేదు. అందుకని రావణుని మాయల గురించి, అతడి యుద్ధతంత్రముల గురించి నాకు తెలియజేస్తే నేను నిశ్చింతగా ఉంటాను." అని అడిగింది సీత.

సీత మాటలకు సరమ ఇలా అంది. "ఓ సీతా! ఆ విషయం నాకు నువ్వు చెప్పవలెనా! చిటికలో వెళ్లి రావణుని మంత్రాంగము అంతా తెలుసుకొని వచ్చి నీకు చెపుతాను." అని పలికి సరమ అక్కడి నుండి తొందరగా వెళ్లిపోయింది. రావణుని మందిరమునకు వెళ్లింది. రావణుడు తన మంత్రులతో మాట్లాడే మాటలను రహస్యంగా పొంచి ఉండి విన్నది. వెంటనే అశోకవనమునకు తిరిగి వచ్చింది. తన రాక కోసం ఎదురు చూస్తున్న సీతను చూచి ఇలా అంది. "సీతా! నీవు చెప్పిన ప్రకారము నేను రావణుని ఆంతరంగిక మందిరమునకు వెళ్లాను. అక్కడ రావణుడు మంత్రులతో చర్చలు జరుపుతున్నాడు. రావణుని తల్లి కైకసి కూడా అక్కడే ఉంది. నిన్ను వెంటనే విడిచిపెట్టమని, రాముని వద్దకు పంపమనీ కైకసి తన కుమారుడు రావణుని బతిమాలుతూ ఉంది. ఆమే కాదు, అవిద్ధుడు అనే వృద్ధుడైన మంత్రి కూడా నిన్ను వెంటనే రాముని వద్దకు పంపమని, యుద్ధము నివారించమనీ రావణునికి నచ్చచెప్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాడు.

కైకసి, అవిద్ధుడు రావణునితో ఈ విధంగా అంటున్నారు. "జనస్థానములో రాముడు ఒంటరిగా ఎంత మందిని చంపాడో నీకు తెలుసు కదా! అది తెలిసి కూడా ఇప్పుడు రామునితో యుద్ధము చేయడం అవసరమా! వెంటనే సీతను రాముని వద్దకు సగౌరవంగా పంపించు. యుద్ధము నివారించు. అదీకాకుండా నిన్న కాక మొన్న హనుమంతుడు అనే పేరుగల ఒక వానరము, లంకలో సృష్టించిన భీభత్సము అప్పుడే మరిచిపోయావా! ఆ వానరము నూరుయోజనముల సముద్రమును దాటి, లంకకు వచ్చి, సీతను చూచి, లంకను తగలబెట్టి మరీ పోయింది. ఒక్కడే ఇంత చేస్తే, మిగిలిన వానరములు ఎంతటి ప్రళయాన్ని సృష్టిస్తాయో ఆలోచించు." అని పరి పరి విధాలా రావణునికి నచ్చచెప్పడానికి ప్రయత్నించారు. కానీ రావణుడు సుతరామూ వారి మాటలు వినలేదు. ఎన్ని చెప్పినా రావణునికి నిన్ను విడవడం ఇష్టం లేదు. యుద్ధములో చావడానికైనా ఇష్టపడుతున్నాడు కానీ, నిన్ను విడవడానికి ఇష్టపడటం లేదు ఆ రావణుడు. సీతా! రావణుడికి పోయేకాలం

SANATANA DHARMAM

దాపురించే ఎవ్వరు చెప్పినా వినడం లేదు. వాడు రాముడి చేతిలో చావడం తథ్యం. నువ్వు నీ భర్త రామునితో కలిసి అయోధ్యానగర ప్రవేశం చేయడం ఖాయం." అని చెబుతూ ఉండగానే భూమి కంపిస్తున్నట్టు యుద్ధభేరీలు మోగడం, వానర సేనల సింహగర్జనలు హుంకారాలు వినిపించాయి. అవి విన్న రాక్షసులు రావణుడు చేసిన అపరాధమునకు మనం అంతా నాశనం కాబోతున్నాము అని ఆందోళన చెందుతున్నారు.

యుద్ధకాండము
ముప్పది ఐదవ సర్గ.

లంకా నగరము బయట వానర సైన్యము యొక్క యుద్ధ సన్నాహాలు, వారి యుద్ధభేరీ శబ్దాలు విన్న రావణుడు తన మంత్రుల వంక చూచాడు. వారిని ఉద్దేశించి ఇలా అన్నాడు. "ఓ మంత్రులారా! రాముడు వానర సేనతో సముద్రమును దాటిన విషయము, లంకను ముట్టడించిన విషయము మీ ద్వారా విన్నాను. ఎంత సేపటికీ రాముని పొగడడం, రామునితో సంధిచేసుకోమని నాకు సలహా ఇవ్వడం, సీతను తీసుకొని పోయి రామునికి అప్పగించమనడం తప్ప మీరు ఏమీ చేయడం లేదు. చేతకాని వారిలా చేతులు ముడుచుకొని కూర్చున్నారు. ఒకరి ముఖాలు ఒకరు చూచుకుంటున్నారు. ఇదంతా నేను చూస్తూనే ఉన్నాను. మీ పౌరుషము, పరాక్రమము ఏమైనాయి. రామునికి, వానర సేనలకు భయపడుతున్నారా!" అని నిష్ఠూరంగా కోపంగా అన్నాడు.

అప్పుడు మాల్యవంతుడు అనే రాక్షస మంత్రి లేచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ రాక్షసేంద్రా! నీతి మార్గమును, ధర్మ మార్గమును అనుసరించు రాజు ఎల్లప్పుడూ విజయమును పొందుతాడు. అటువంటి రాజుకు శత్రువులు కూడా భయపడతారు. యుద్ధము వచ్చినపుడు సమయానుకూలంగా ప్రవర్తించాలి. మన బలము ఎదిరి బలమును గుర్తెరిగి యుద్ధము చేయడమో సంధిచేసుకోవడమో చేయడం ఉత్తమం. అటువంటి రాజు ఎల్లప్పుడూ జయమును పొందుతాడు. రాజు యొక్క బలము శత్రువు యొక్క బలము కన్నా తక్కువగా ఉన్నప్పుడు, లేక శత్రు బలంతో సమంగా ఉన్నప్పుడు, జయము సందేహాస్పదము. కావున సంధిచేసుకొనడం ఉత్తమం. రాజు బలము శత్రుబలము కన్నా ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు తప్పకుండా యుద్ధము చేసి శత్రువును జయించవలెను. ఇది రాజధర్మము. యుద్ధనీతి. ప్రస్తుతము ఈ యుద్ధము అనవసరము. రాముని బలము మన బలము కన్నా ఎక్కువగా ఉన్నట్టు కనపడుతూ ఉంది. ఈ సందర్భంలో సంధి చేసుకొనడం ఉత్తమం.

ఇదంతా రాముని భార్య సీత వలన జరిగింది. నీవు ఆ సీతను అపహరించావు. తన భార్యకోసరం రాముడు వానరసేనతో లంక మీదికి దండెత్తివచ్చాడు. నీవు సీతను రాముని వద్దకు సగౌరవంగా పంపితే యుద్ధము నిలిచిపోతుంది. లంక క్షేమంగా ఉంటుంది. ముల్లోక ములలో ఉన్న దేవతలు, దానవులు, గంధర్వులు, ఋషులు అందరూ రామునికే జయము కలగాలని కోరుకుంటున్నారు. నీవు ఒక్కడివి ఒక స్త్రీ కొరకు రామునితో విరోధం సాగించడం అనవసరము. కాబట్టి రామునితో సంధిచేసుకోవడం ఉత్తమం.

అమరనాధ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఓ లంకేశ్వరా! బ్రహ్మ దేవతలను, అసురులను సృష్టించాడు. దేవతలు ఎల్లప్పుడూ ధర్మమార్గమునే అనుసరిస్తున్నారు. అసురులు అధర్మమార్గమునే అనుసరిస్తున్నారు. ఆ కారణం చేత దేవతలు అంటే ధర్మ స్వరూపులనీ, అసురులు అధర్మస్వరూపులనీ లోకులు అనుకుం టున్నారు. అధర్మమును ధర్మము ఎప్పుడు అణగదొక్కుతూ ఉంటుందో అప్పుడు కృతయుగము ప్రవర్తిస్తూ ఉంటుంది. ఎప్పుడైతే ధర్మము క్షీణించి, అధర్మము ధర్మమును అణగతొక్కుతుందో అప్పుడు కలియుగము మొదలవు తుంది.

నీవు అధర్మాన్ని ఆశ్రయించావు. ధర్మాన్ని నాశనం చేసావు. అందరి తోనూ శత్రుత్వమును పెంచుకున్నావు. ధర్మం మన శత్రువుల పక్షాన ఉంది. అందుకే వారు మనకన్నా బలవంతులు అయ్యారు. నీవు సీతను అపహరించుకొని వచ్చి అధర్మానికి పాలుపడ్డావు. ధర్మాన్ని కాలదన్నావు. నీ అధర్మమే మనలనందరినీ నాశనం చేస్తూ ఉంది. దేవతలందరూ ధర్మాత్ములయిన శత్రుపక్షము వహించారు. అందుకే శత్రువులు మనకన్నా బలంగా ఉన్నారు.

ఓ లంకేశ్వరా! నీకు భోగములు అనుభవించడంలో ఉన్న ఆసక్తి ధర్మాచరణములో లేదు. అందుకే అగ్నితో సమానులైన మహాఋషులను బాధించావు. వారి ఆగ్రహానికి పాత్రుడవు అయ్యావు. ఋషులు ఎల్లప్పుడూ ధర్మపక్షపాతులు. ధర్మాన్ని కాపాడుతుంటారు. వారి ప్రభావము నీకు బాగా తెలియదు. వారి మనస్సులు తపస్సుచేత పునీతమయినవి. వారు యజ్ఞయాగములు చేస్తూ, వేదములను అధ్యయనము చేస్తూ ఉంటే ఆ వేదమంత్రముల ఘోషలో నీ రాక్షసులు తలోక దిక్కుగా పారిపోతారు. వారు వేల్చే అగ్నిహోత్రముల నుండి వెలువడే ధూమము నలుదిక్కులా వ్యాపించి రాక్షసుల తేజస్సును హరించి వేస్తుంది. ఆ ఋషులు ప్రతి దినము తమ తమ ప్రాంతాలలో చేసే తీవ్రమైన తపస్సుకు, నీ రాక్షసులు తల్లడిల్లిపోతారు.

ఓ రాక్షసేంద్రా! నీవు దేవతల వలన, దానవుల వలనా, యక్షుల వలనా చావు లేకుండా వరమును పొంది ఉన్నావు. నరులను, వానరులను మరిచావు. ఇప్పుడు ఆ నరులు, వానరులు, భల్లూకములు నీ మీదికి యుద్ధానికి కాలుదువ్వుతున్నాయి. ఎప్పుడెప్పుడు నిన్ను నీ సైన్యాన్ని కబళిద్దామా అని ఉరకలు వేస్తున్నాయి. అదీ కాకుండా లంకలో అనేక దుశ్శకునములు ఉత్పాతాలు కనపడుతున్నాయి. రాక్షస వినాశము కాబోతోంది అని సంకేతాలు ఇస్తున్నాయి. రక్తవర్షము కురుస్తూ ఉంది. అశ్వశాలలో ఉన్న అశ్వములు, గజశాలలో ఉన్న ఏనుగుల కంటి నుండి కన్నీరు పెల్లుబుకుతూ ఉంది. గజాశ్వములు రోదించడం మనకు క్షేమం కాదు. అడవులలో ఉండవలసిన నక్కలు, తోడేళ్లు క్రూరమృగములు నగరంలోకి ప్రవేశిస్తున్నాయి. వికృతాకారులైన స్త్రీలు వికృతంగా నవ్వుతూ స్వప్నములలో సాక్షాత్కరిస్తున్నారు. దేవతలకు అర్పించిన బలులు కుక్కలు తింటున్నాయి. ఇటువంటి దుశ్శకునములు ఎన్నో కనపడుతున్నాయి. మృత్యుదేవత లంకా నగరంలో తాండవం చేస్తూ ఉంది. ఓ రావణా! రాముడు సామాన్యుడు కాడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

సాక్షాత్తు విష్ణుస్వరూపుడు లేకపోతే నూరుయోజనముల దూరము కల సముద్రము మీద సేతువు కట్టడం ఇతరులకు సాధ్యంకాదు. కాబట్టి రామునితో సంధి చేసుకో. లంకను కాపాడు. " అని పలికాడు మాల్యవంతుడు. రావణుని ముఖం వంక చూచాడు. రామునిలో ఏ మార్పూ లేదు. చేసేది లేక మౌనంగా కూర్చున్నాడు మాల్యవంతుడు.

యుద్ధకాండము
ముప్పది ఆరవ సర్గ.

రావణునికి రెండే గుణాలు. అతనికి తెలియదు. ఒకరు చెబితే వినడు. వీళ్లనే మూర్ఖులు అంటారు. ఆ మూర్ఖులలో కెల్లా అగ్రగణ్యుడు రావణుడు. రావణునికి ఎంతో మంది చెప్పారు, తల్లి కైకసి కూడా చెప్పింది. సీతను రామునికి ఇచ్చి యుద్ధము నివారించు అని. కాని వినలేదు. ఇప్పుడు మాల్యవంతుడు చెప్పాడు. రావణుడు వినలేదు. పైగా కోపం వచ్చింది. (ఇదే లక్షణాలు మీకు దుర్యోధనుడిలో కూడా కనపడతాయి. తన స్వార్ధానికి, మూర్ఖత్వానికి పదకొండు అక్షౌహిణీల సైన్యాన్ని బలి పెట్టాడు. కేవలం పాండవులకు ఇవ్వవలసిన రాజ్యభాగమునకు లోభించి యుద్ధాన్ని ఆహ్వానిం చాడు. రావణుడు కూడా ఎంతో మంది అందమైన స్త్రీలు ఉన్నా కేవలం సీత కోసం రాముడితో యుద్ధాన్ని ఆహ్వానిస్తున్నాడు.)

మాల్యవంతుడు చెప్పిన మాటలకు రావణుడికి కోపం వచ్చింది. మాల్యవంతునితో ఎంతో కఠినంగా ఇలా అన్నాడు. "మాల్యవంతా! నీ హితబోధలు నాకు అక్కరలేదు. మీరు శత్రుపక్షము వహించి, నాకు హితబోధ చేస్తే అవి నాచెవికి ఎక్కవు. రాముడు కేవలం మానవుడు. రాజ్యము పోగొట్టుకొని అడవులు పట్టి తిరుగుతున్న అభాగ్యుడు. సైన్యము లేక, ఎవరూ దొరక్క, వానరుల సాయం తీసుకున్నాడు. అటువంటి వాడు నన్ను గెలువగలడా! రామునికి అంత సమర్ధత ఉందా! నేను ఎవరు; రాక్షసులకు రాజును. దేవతలను జయించిన వాడను. పరాక్రమ వంతుడను. దిక్పాలకులను నా పాద దాసులుగా చేసుకున్న మేటిని. నన్ను భీరుడుగా, బలహీనుడుగా ఎందుకు అనుకుంటున్నావు.

మాల్యవంతా! నీవూ రాక్షసుడవే. నేను రాక్షసుడనే. ఇరువురమూ ఒకే జాతికి చెందిన వారము. కానీ నీవు మానవుల పక్షము వహించి నన్ను కించపరుస్తున్నావు. ఇది శత్రువుల మీద పక్షపాతమా! లేక నా మీద అసూయనా! లేక మీరు ఏమి అన్నా నేను ఏమీ అనడం లేదనా! నా మంచి తన్నాన్ని నా చేతగానితనంగా అనుకుంటున్నారా! నీవు శాస్త్రములను అధ్యయనము చేసిన వాడవు. రాజుతో ఇలాగేనా మాట్లాడేది. ఇది నీకుగా నువ్వు మాట్లాడుతున్నావా! లేక మన శత్రువులు ఎవరైనా నీ చేత ఇలా పలికిస్తున్నారా! సీతను అంత కష్టపడి జనస్థానము నుండి తీసుకొని వచ్చినది రామునికి భయపడి తిరిగి ఇచ్చివేయడానికా! అలా భయపడితే అసలు సీతను తీసుకొని వచ్చి ఉండేవాడినే కాదు!

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మాల్యవంతా! యుద్ధము మొదలైన రోజే వానరులు, రామలక్ష్మణులు, సుగ్రీవుడు, వానర వీరులు నాచేతిలో హతమవుతారు. ఇది సత్యము. నాలో సహజంగా వీరత్వము రోషము పౌరుషము ఎక్కువ. నేను చావనైనా చస్తాను కానీ ఎవరికీ లొంగను. ఎవరితోనూ సంది చేసుకోను. ఎంతో మంది వానరుల సాయంతో సముద్రము మీద సేతువు నిర్మించి సముద్రమును దాటినంత మాత్రాను రాముడు దేవుడు అయిపోడు. కాబట్టి రాముడికి నేను భయపడవలసిన అవసరము లేదు. సముద్రమును దాటి లంకకు వచ్చిన రాముడు, వానరులు తిరిగి సముద్రాని దాటి వెళ్లరు. ఇదే నా ప్రతిజ్ఞ, " అని అత్యంత పరుషంగా మాట్లాడిన రావణుని మాటలు విన్న మాల్యవంతుడు మౌనంగా ఉండిపోయాడు. వెంటనే రావణునికి జయము పలికి, ఆశీర్వదించి, తన గృహమునకు వెళ్లిపోయాడు.

ఇది చూచిన మిగిలిన మంత్రులు రావణునికి వ్యతిరేకంగా చెప్పడం ఒంటికి మంచిది కాదని రావణుడు చెప్పినట్టు చేయాలని నిశ్చయించుకున్నారు. రావణుడు వారితో లంకా నగరము రక్షణ గురించి తీసుకోవలసిన చర్యలను విపులంగా చర్చించాడు. లంకా నగరానికి పటిష్టమైన రక్షణ ఏర్పాట్లు చెయ్యమని ఆదేశించాడు. ఒక్కొక్క ద్వారము నకు ఒక్కొక్క సేనాధిపతిని నియమించాడు. తూర్పు ద్వారమునకు ప్రహోస్తుని, దక్షిణ ద్వారమునకు మహోదరుని, మహా పార్శ్వుడిని, పడమటి ద్వారమునకు తన కుమారుడు ఇంద్రజిత్తును రక్షకులుగా నియమించాడు. ఉత్తర ద్వారమును శుకుడు,సారణుల సాయంతో తానే రక్షిస్తానని చెప్పాడు. విరూపాక్షుడు అనే సైన్యాధ్యక్షుని తన అపారమైన రాక్షస సేనతో మధ్య భాగంలో నిలిపాడు. ఈ విధంగా లంకా నగర రక్షణము తగిన ఏర్పాట్లు చేసిన రావణుడు, ఆ ఏర్పాట్లతో సంతృప్తి చెంది. తన అంతఃపురమునకు వెళ్లిపోయాడు.

యుద్ధకాండము
ముప్పది ఏడవ సర్గ.

లంకా నగరంలో రావణుని పరిస్థితి ఇలా ఉంటే, అక్కడ లంకా నగరము వెలుపల మోహరించి ఉన్న వానర సైనికుల మధ్య ఉన్న రాముడు, లక్ష్మణుడు,సుగ్రీవుడు, విభీషణుడు, హనుమంతుడు, అంగదుడు, జాంబవంతుడు, శరభుడు, సుషేణుడు, మైందుడు, ద్వివిదుడు, గజుడు, గవాక్షుడు, కుముదుడు, నలుడు, పనసుడు, ఇంకా తదితరులు కూర్చుని ఆలోచిస్తున్నారు. మనమందరమూ రావణుని చేత పరిపాలింపబడుతున్న లంకా పట్టణమును చేరుకున్నాము. తదుపరి కార్యక్రమమును గురించి ఆలోచించండి అని ఒకరితో ఒకరు అనుకొంటున్నారు. లంకా పట్టణము గురించి బాగా తెలిసిన విభీషణుడు లేచి ఇలా అన్నాడు. "రామా! నా వెంట నా అనుచరులు నలుగురు రాక్షసులు వచ్చారు. నేను ఆ నలుగురిని లంకకు పంపాను. వారు లంకలో జరుగుతున్న విషయాలను జాగ్రత్తగా పరిశీలించి వచ్చారు. వారు పక్షిరూపములలో రాక్షస సేనలలో ప్రవేశించి వారి ప్రయత్నములు అన్నీ తెలుసుకొని వచ్చారు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రావణుడు చేయుచున్న సైనిక ఏర్పాట్లను గురించి వారు నాకు తెలిపిన విషయాలను నేను మీకు లంకకు నాలుగు ప్రధాన ద్వారములు కలవు. తూర్పు ద్వారమునకు ప్రహస్తుడు, మహాపార్శ్వుడు, మహోదరుడు దక్షిణ ద్వారము వద్ద, ఇంద్రజిత్తు పశ్చిమ ద్వారము వద్ద, తమ తమ సేనలతో మోహరించి నగరమును రక్షిస్తున్నారు. రావణుడు తానే స్వయంగా ఉత్తర ద్వార పరిరక్షణ గావిస్తున్నాడు. విరూపాక్షుడు తన సైన్యములతో నగర మధ్యమున ఉండి నగర రక్షణ చేస్తున్నాడు. రావణ సైన్యములో పదివేల మంది గజబలము, పదివేల మంది రథములను అధిష్టించిన యోధులు, రెండు వేల మంది అశ్వదళము, కోటికి పైగా సైనికులు ఉన్నారు. వీరందరికీ ఒక్కొక్క వీరునికి పది లక్షల మంది రాక్షసులు పరివారముగా ఉన్నారు. ఇదీ వీరు తెచ్చిన సమాచారము.

రామా! పూర్వము రావణుడు కుబేరుని మీదికి యుద్ధమునకు వెళ్లినపుడు అతనితో పాటు 60 లక్షల మంది రాక్షసులు వెళ్లారు. వారందరూ అధికమైన పరాక్రమవంతులే. రామా! నేను శత్రుబలములను గూర్చి ఎక్కువగా చెబుతున్నందుకు కోపించకు. ఇది కేవలము శత్రుబలముల గురించిన సమాచారము మాత్రమే. నీవు దేవ దానవులను గెలువ సమర్థుడివి. కాబట్టి మనము కూడా వానర సేనను నలుదిక్కులకు నాలుగు వ్యూహములుగా విభజించవలెను. దానికి తగిన వ్యూహములను నిర్ణయించు." అని అన్నాడు విభీషణుడు.

అప్పుడు రాముడు ఇలా అన్నాడు. "సుగ్రీవా! నీలుడు తన వానర సైన్యముతో తూర్పుదిక్కున ఉన్న ద్వారము దగ్గర ప్రహస్తుని ఎదుర్కొంటాడు. అంగదుడు తన సేనలతో దక్షిణ ద్వారమును రక్షిస్తున్న మహాపార్శ్వ మహోదరులను ఎదుర్కొంటాడు. హనుమంతుడు తన సేనలతో పడమటి ద్వారమును రక్షిస్తున్న ఇంద్రజిత్తును ఎదుర్కొంటాడు. ఇంక ఉత్తర ద్వారమును రక్షిస్తున్న రావణుని నేనే స్వయంగా ఎదుర్కొంటాను. నాకు సాయంగా లక్ష్మణుడు ఉంటాడు. మేము ఇద్దరమూ రావణుని ఓడించి ఉత్తర ద్వారము గుండా లంకలో ప్రవేశిస్తాము. సర్వసేనాని సుగ్రీవుడు, భల్లూకములకు నాయకుడు జాంబవంతుడు, విభీషణుడు సైన్యమధ్యలో ఉండి నలుదిక్కులను రక్షిస్తూ ఉంటారు. వానరులు అందరూ కామ రూపులు. అయినా వారందరూ వానర రూపములలోనే ఉండాలి. ఎవరూ మనుష్యరూపము ధరించకూడదు. అదే మనసైన్యమునకు గుర్తు. నేను, లక్ష్మణుడు, మాత్రము మనుష్యరూపములలో ఉంటాము. విభీషణుడు, అతని అనుచరులు నలుగురు రాక్షసులైనను, వారు కూడా మనుష్యరూపములలో మా వెంట ఉంటారు. వీరు తప్ప మిగిలిన వానరులు అందరూ తమ సహజ వానరూపములలోనే ఉండవలెను. అప్పుడే మన సైన్యమును గుర్తు పట్టడానికి వీలు అవుతుంది." అని పలికాడు రాముడు.

తరువాత రాముడు లంకలోని సైన్యమును అంతా పైనుంచి విహంగ వీక్షణము చేయవలెనని అనుకున్నాడు. అందుకని సువేల పర్వతము మీదికి ఎక్కాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనథ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ముప్పది ఎనిమిదవ సర్గ.

రాముడు లక్ష్మణునితో సహా సువేల పర్వతమును ఎక్కడానికి నిర్ణయించుకొని, సుగ్రీవుడు, విభీషణునితో ఇలా అన్నాడు. "మేము ఇద్దరమూ సువేల పర్వతమును ఎక్కి అక్కడ ఈ రాత్రికి ఉంటాము. తన చావును చేజేతులా కొనితెచ్చుకున్న రావణుని నివాసమైన లంకా నగరమును నేను లక్ష్మణుడు చూడవలెనని కుతూహలపడుతున్నాము. రావణుని పేరు వింటేనే నాకు ఒళ్లంతా తాపము కలుగుతూ ఉంది. వాడి ఒక్కడి మూలంగా రాక్షసజాతి యావత్తు నాశనం కాబోతోంది. ఒక్కడు చేసిన పాపమునకు రాక్షస కులము నశించడం తప్పదు." అని అన్నాడు రాముడు.

తరువాత రాముడు లక్ష్మణునితో కూడి సువేల పర్వతమును ఎక్కడం మొదలెట్టాడు. రామలక్ష్మణుల వెంట సుగ్రీవుడు, అతని మంత్రులు, విభీషణుడు కూడా వెళ్లారు. వారి వెంట హనుమంతుడు, అంగదుడు మొదలగు వానర వీరులు కూడా వెళ్లారు. అందరూ సువేల పర్వతమును ఎక్కి అక్కడి నుండి సుందరమైన కాంచన లంకను చూచారు. లంకా నగరము ప్రాకారముల మీద నల్లని శరీర ఛాయగల కొండల వంటి దేహములు గల రాక్షసులు నిలబడి ఉండటం వలన, నల్లటి రాళ్లతో మరొక ప్రాకారము కట్టారా అన్న భ్రమ కలుగుతూ ఉంది. ఆ రాక్షసులను చూచి వానరులు వింత వింత కిచ కిచ ధ్వనులు చేసారు. అంతలోనే సూర్యాస్తమయము అయింది. రాత్రి వేళ చంద్రుడు వెన్నెల ప్రసరిస్తున్నాడు. రామలక్ష్మణులు, విభీషణుడు, సుగ్రీవుడు ఇతర వానర ప్రముఖులు ఆ రాత్రి సువేల పర్వతము మీద సుఖంగా గడిపారు.

యుద్ధకాండము
ముప్పది తొమ్మిదవ సర్గ.

వానర సేనలకు అధిపతులు ఆ రాత్రి సువేల పర్వతము మీద ఉండి, అక్కడి నుండి లంకా నగరాన్ని చూచారు. లంకా నగరంలో ఉన్న ఉద్యానవనములను, ఎత్తైన భవనములను, చూచారు. ఇంద్రుని రాజధాని అయిన అమరావతి వలె ప్రకాశించుచున్న లంకా నగర సౌందర్యమునకు వారంతా ఆశ్చర్యపోయారు. కొంత మంది వానరులకు లంకా నగరంలో ప్రవేశించవలెనని కోరిక కలిగింది. వారు సుగ్రీవుని అనుమతి తీసుకొని లంకా నగరం వైపుకు వెళ్లారు. ఆ వానరులు పెద్ద పెద్దగా అరుస్తూ, ఆ పర్వతము మీద ఉన్న మృగములకు ఏనుగులకు భయం కలిగిస్తూ వెళు తున్నారు. వారి అరుపులకు కేకలకు ఆ పర్వత ప్రాంతము అదిరిపోతూ ఉంది. వారి అరుపులకు క్రూరమృగములు నలుదిక్కులకు పారిపోయాయి. సువేల పర్వతము పక్కన ఎత్తైన త్రికూట పర్వత శిఖరము ఉంది. దానిని ఎక్కడానికి ఎవరి తరమూ కాదు. ఆ త్రికూట పర్వత శిఖరము మీద లంకా నగరము నిర్మింపబడి ఉంది. ఆ లంకానగరము ఇరవై యోజనముల పొడవు, పది యోజనముల వెడల్పు కలిగి ఉంది. ఆ లంకా నగరం ఎత్తైన గోపురములు, బంగారముతోనూ వెండితోనూ

అమరనాథ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కట్టబడిన ప్రాకారములతోనూ, పెద్ద పెద్ద భవనములతోనూ, ఎత్తైన ప్రాసాదములతోనూ, విమానములతోనూ,శోభిల్లుతూ ఉంది. ఆ లంకా నగరంలో వెయ్యి స్తంభముల మీద నిర్మింపబడిన చైత్య ప్రాసాదము లంకా నగరానికే అలంకారంగా నిలిచి ఉంది. లంకా నగరము అంతా బంగారుకట్టడములతో నిండి ఉండి, కాంచన లంక అనే పేరును సార్థకం చేసుకుంది. ఆ శోభాయమానమైన లంకను దూరంనుండి చూచారు ఆ వానరులు.

యుద్ధకాండము
నలుబదవ సర్గ.

(ఈ సర్గ వాల్మీకి రామాయణంలోనిది కాదని, తరువాతి కాలంలో ఎవరో ఉత్సాహవంతుడైన కవి కల్పించి చేర్చినది అనీ, ఈ సర్గ ప్రాచ్యపాఠంలో లేదని ఆచార్య పుల్లెల శ్రీరామచంద్రుడు గారు తమ రామాయణ మహా కావ్యము బాలనందినీ వ్యాఖ్యలో అభిప్రాయ పడ్డారు. కాబట్టి ఈ సర్గను సరదాగా చదువుకోండి. తర్కం కోసరం వెతక్కండి. ఈ నడుమ బద్రీనాద్ అనే సినిమా వచ్చింది. అందులో హీరో బద్రీనాద్ లో ఎగిరి అమర్ నాద్ లో దూకి, అక్కడ కసా కసా మనుషులను నరికి మరలా అమర్ నాద్ లో ఎగిరి బద్రీనాద్ లో వచ్చి పడతాడు. ఇదీ అలాంటిదే! సినిమా కథలు, అందులో సంఘటనలు ఎక్కడినుంచో రాలేదు. మన పురాణాల నుంచే వచ్చాయి. పురాణాలు మనం చదవక అదేదో కొత్త సృష్టి అనుకుంటున్నాము.)

రాముడు, సుగ్రీవునితోనూ, వానర సేనాధిపతులతోనూ సువేల పర్వతము మీద ఎక్కాడు. అక్కడి నుండి అన్ని దిక్కుల వంక చూచాడు. విశాలమైన త్రికూట పర్వత శిఖరము మీద నిర్మింపబడిన లంకా నగరాన్ని చూచాడు. దూరంగా కనిపిస్తున్న లంకా నగరంలో రావణుడు, ఎత్తైన తన మందిరం పైన కూర్చుని ఉండటం రాముడు చూచాడు. రావణుని ఇరు పక్కల సుందరీమణులునిలబడి వింజామరలు వీస్తున్నారు. రావణుని తల మీద విజయ ఛత్రము శోభాయమానంగా ప్రకాశిస్తూ ఉంది. రావణుడు ఎర్రని చందనము పూసుకొని ఉన్నాడు. ఐరావతము పొడిచిన దంతపు పోట్లు రావణుని వక్షస్థలము మీద కనిపిస్తున్నాయి. అటువంటి రావణుని సుగ్రీవుడు చూచాడు.

సుగ్రీవుని కోపం తారస్థాయికి చేరుకుంది. దిగ్గున పైకి లేచాడు. సువేల పర్వతము మీది నుండి రావణుని మందిరము మీదికి దూకాడు. రావణుని ఎదురుగా నిలబడి ఇలా అన్నాడు. "ఓరి రాక్షసాధమా! నేను ముల్లోకములకు ప్రభువైన రాముని మిత్రుడను. ఒక్క మిత్రుడనే కాదు. రాముని దాసుడను. నేను నిన్ను విడువను." అంటూ రావణుని మీదికి దూకాడు. రావణుని కిరీటము లాగి కిందపడేసాడు.

రావణుడు సుగ్రీవుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఒరేయ్ వానరా! నీవు ఇప్పటిదాకా సుగ్రీవుడవే(మంచి కంఠము కలవాడివే) కాని ఇప్పటి నుండి హీనగ్రీవుడవు(కంఠము లేని వాడివి)." అంటూ రావణుడు సుగ్రీవుడిని పట్టుకొని కిందపడేసాడు. ఇద్దరూ కొట్టుకుంటున్నారు. ఇద్దరి శరీరముల నుండి చెమటలు కారుతున్నాయి.

అమరనధ్ అమర్
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కొట్టుకుంటున్నారు. ఇద్దరి శరీరముల నుండి చెమటలు కారుతున్నాయి. ఇద్దరి దేహముల నుండి రక్తం కారుతూ ఉంది. (ఇంత జరుగుతున్నా రావణుని దగ్గరకూ అంగరక్షకులు ఎవరూ రాలేదు). సుగ్రీవుడు, రావణుడు ఆ గోపురము మీద ముష్టియుద్ధము చేస్తున్నారు. ఒకరిని ఒకరు కిందపడేసుకుంటున్నారు. మరలా లేస్తున్నారు. ఒకరిని ఒకరు గట్టిగా పట్టుకొని నలిపేసుకుంటున్నారు.

పెద్దపులీ సింహము మాదిరి పోరాడుతున్నారు. ఒకరిని ఒకరు పట్టుకోడానికి గుండ్రంగా తిరుగుతున్నారు. మధ్యలో ఉన్న ఆహార పదార్ధము కోసరం పోట్లాడే పిల్లులవలె పోట్లాడు కుంటున్నారు. (ఇందాక పెద్దపులి సింహము అన్నారు. ఇప్పుడు పిల్లులు అంటున్నాడు. వాల్మీకి ఇలా రాయడు.) రావణుడు సుగ్రీవుడు మల్లయుద్ధము చేస్తున్నారు. చుట్టు తిరుగుతున్నారు. గిరగిరా తిరుగుతున్నారు. వంకర టింకరగా తిరుగుతున్నారు. ఇంతలో రావణుడు తన మాయాజాలాన్ని ప్రయోగించాడు. సుగ్రీవుడు ఈ విషయాన్ని పసికట్టాడు. రావణునికి అందకుండా ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. చేసేది లేక రావణుడు ఆకాశంలోకి చూస్తున్నాడు. సుగ్రీవుడు రావణుని మందిరము పైనుండి ఎగిరి సువేల పర్వత శిఖరము మీద ఉన్న రాముని ముందు దూకాడు.

యుద్ధకాండము
నలుబది ఒకటవ సర్గ.

రావణునితో బాహాబాహీ యుద్ధము చేసి వచ్చిన సుగ్రీవుని రాముడు కౌగలించుకున్నాడు. "సుగ్రీవా! ఏమిటా సాహసము? నాతో ఒక్కమాట కూడా చెప్పకుండా అలా పోవడమేనా! ఇటువంటి పని చేసి నన్ను లక్ష్మణుని విభీషణుని భయపెట్టావు. నీకు ఏమవుతుందో అని మేమంతా కంగారు పడ్డాము. ఇకమీదట నాకు చెప్పకుండా ఇటువంటి సాహసము చెయ్యకు. నీకు ఏమైనా అయితే నేను లంకను జయించి సీతను పొందినా, నా పక్కన లక్ష్మణుడు, విభీషణుడు ఉన్నా ఏమి ప్రయోజనము. నీవు తిరిగి వచ్చావు కాబట్టి సరిపోయింది. నీకు ఏదైనా జరగకూడనిది జరిగి ఉంటే నేను ఈ క్షణమే రావణుని, లంకను సర్వనాశనం చేసి ఉండేవాడిని. విబీషణుని లంకకు పట్టాభిషిక్తుని చేసి ఉండేవాడిని. తరువాత భరతునికి అయోధ్యను అప్పగించి, నీ కొరకు నేను నా ప్రాణములు త్యాగము చేసి ఉండేవాడిని. నీ బలపరాక్రమములు నాకు బాగా తెలిసినా నాకు అలా అనిపించింది. అందుకని ఇంక మీదట అటువంటి సాహసములు చెయ్యకు." అనిసున్నితంగా మందలించాడు రాముడు.

సుగ్రీవుడు రాముని చూచి ఇలా అన్నాడు. "రామా! నీ భార్యను ఎత్తుకెళ్లిన ఆ రావణుని చూచిన తరువాత నాకు కోపం ఆవేశం ఆగలేదు. అక్కడికక్కడే వాడిని చంపి సీతను తీసుకొని వద్దామనుకున్నాను. కాని నీకు నియమ భంగం అవుతుందని తిరిగి వచ్చాను." అని అన్నాడు సుగ్రీవుడు.

(ఇక్కడి దాకా ఉన్న శ్లోకములు అన్నీ తరువాత చేర్చబడ్డవి అని పండితుల అభిప్రాయము. ఎందుకంటే ఈ శ్లోకములు వాల్మీకి రామాయణం ప్రాచ్యప్రతిలో లేవు.)

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

సువేల పర్వతము మీద ఉన్న రాముడు లక్ష్మణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "లక్ష్మణా! మనం లంకా నగరాన్ని చూచాము కదా. ఇంక కిందికి వెళుతాము. లక్ష్మణా! ఇంక మనము యుద్ధమునకు సిద్ధముగా ఉండవలయును. మన వానర సైన్యమును ఫలములు, నీరు సమృద్ధిగా ఉన్న ప్రదేశములో ఉండేట్టు చూడు. లక్ష్మణా! లోక నాశనమును భయాన్ని కలిగించే దుర్నిమిత్తములు కనపడుతున్నాయి. ఈ వానర సైన్యము భల్లూక సైన్యము, రాక్షస సైన్యము అంతా సమూలంగా నశించే సూచనలు కనపడుతున్నాయి. గాలులు తీవ్రంగా వీస్తున్నాయి. భూమి కంపిస్తూ ఉంది. పర్వతముల మీది నుండి వీచే గాలి తీవ్రంగా ధ్వని చేస్తూ ఉంది. ఆకాశంనుండి రక్త బిందువులు వర్షంలాగా కురుస్తున్నాయి. సూర్య మండలము నుండి ఉల్కాపాతం జరుగుతూ ఉంది. ఆకాశం రక్తవర్ణంలో మెరుస్తూ ఉంది. మృగములు పక్షులు సూర్యుని వంక చూస్తూ వికృతంగా అరుస్తున్నాయి. చల్లని వెన్నెల కురిపించాల్సిన చంద్రుడు రాత్రిళ్లు భయంగొల్పుతున్నాడు. సూర్యుని చుట్టు నల్లని వలయము కనపడుతూ ఉంది. నక్షత్రములు గతులు తప్పుతున్నాయి. ఈ దుశ్శకునములు అన్నీ ప్రళయ కాలాన్ని సూచిస్తున్నాయి. ఈ భూమి అంతా రక్తమయం అయే కాలం సమీపించినట్టుంది. కాని యుద్ధము తప్పదు. ఎలాజరగాలో అలా జరగాలి కదా! వానరసేనలను లంకా నగరాన్ని చుట్టుముట్టమని ఆదేశాలు ఇవ్వు. ఇంక మనము కిందికి దిగుదాము." అని అన్నాడు రాముడు.

తరువాత రాముడు లక్ష్మణుడు, సుగ్రీవునితో సహా సువేల పర్వతమును దిగాడు. సుగ్రీవునితో వానర సైన్యమును సిద్ధముగా ఉండమని ఆదేశించాడు. రాముడు తన ధనుస్సును అందుకున్నాడు. లంకా నగరం వైపు నడిచాడు. రాముని వెంట లక్ష్మణుడు, విభీషణుడు, సుగ్రీవుడు, హనుమంతుడు, జాంబవంతుడు, నలుడు,నీలుడు వెళ్లారు. వారి వెనక అపారమైన వానర సేన భల్లూక సేన నడిచింది. వానరులు భల్లూకములు తమ చేతికి ఏది అందితే అది, పెద్ద బండరాళ్లు, వృక్షములు, కొమ్మలు, పట్టుకొని ఉత్సాహంగా నడుస్తున్నారు. అందరూ లంకా నగరాన్ని సమీపించారు. వానర సేనలు లంకా నగరాన్ని చుట్టుముట్టారు.

రాముడు లక్ష్మణునితో సహా ఉత్తర ద్వారము వద్ద నిలిచి లోపలి వారు బయటకు రాకుండా అడ్డుకుంటున్నాడు. రాముని వెంట లక్షలాది వానరులు నిలిచి ఉన్నారు.

నీలుడు, మైందుడు, ద్వివిదుడు తమతమ సేనలతో తూర్పు ద్వారమును ముట్టడించారు. అంగదుడు, గవాక్షుడు, గజుడు, గవయుడు దక్షిణ ద్వారము చేరుకున్నారు. హనుమంతుడు తన వానర సేనలతో పడమటి ద్వారము వద్ద నిలిచి ఉన్నాడు. సుగ్రీవుడు తన వానర సేనలతో సేనామధ్యంలో నిలిచి ఉన్నాడు. సుగ్రీవుని వెంట ముప్పది ఆరు కోట్ల సైనికులు నిలిచి ఉన్నారు. లక్ష్మణుడు, విభీషణుడు ఒక్కొక్క ద్వారము వద్ద కోటి మంది సైనికులను నిలిపారు. సుషేణుడు, జాంబవంతుడు తమ తమ సైన్యములతో రామునికి పడమటి దిశగా నిలబడి ఉన్నారు. వానరులు అందరూ ఆ అడవిలో ఉన్న పెద్ద పెద్ద వృక్షములను పెకలించి ఆయుధములు గా ధరించి ఉన్నారు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వారికి సహజంగా చేతి వేళ్లు, గోళ్లు, కోరలు ఆయుధములుగా ఉన్నాయి. ఆ వానరులు ఒక్కొక్కరు, పది ఏనుగులు, నూరు ఏనుగులు, వెయ్యి ఏనుగులు బలము కలవారు. ఆ వానర సైన్యమును చేస్తుంటే మిడతల దండు లంకమీద దాడి చేసిందా అన్నట్టు కనపడుతూ ఉంది.

అప్పటికి కొంత మంది వానరులు లంక చుట్టు చేరారు. కొంతమంది చేరుతున్నారు. ఒక్కొక్క యూథములో కోటి మంది వానరులు, కోటి మంది భల్లూకములు లంకకు అన్ని వైపులా నిలిచి ఉన్నాయి. వారంతా కట్టలు తెంచుకున్న సముద్రంలా లంక మీద విరుచుకుపడుతున్నారు. ఆ వానరులు అరిచే అరుపులకు, చేసే శబ్దాలకు లంకా నగరం అదిరిపోతూ ఉంది. తరువాత రాముడు వానర మంత్రులను సేనాధి పతులను సమావేశ పరిచాడు. బాగా ఆలోచించాడు. రాజ ధర్మము ప్రకారము యుద్ధమునకు ఉపక్రమించే ముందు రావణుని వద్దకు ఒక రాయబారిని పంపడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. ఎవరిని రాయబారిగా పంపాలా అని విభీషణుని సలహా అడిగాడు. విభీషణుడు అంగదుని పంపమని సలహా ఇచ్చాడు. రాముడు అంగదుని పిలిచి ఇలా అన్నాడు.

"ఓ అంగదా! నీవు లంకా నగరమునకు పోయి, రావణుని సముఖమున నిలిచి ఏ భయమూ లేకుండా నేను చెప్పిన మాటలను యధాతథంగా రావణునితో చెప్పు. "ఓరావణా! నీవు లంకా నగరానికి రాజువు. కాని మదంతో కళ్లు మూసుకు పోయి ఋషులను, మునులను, దేవతలను, గంధర్వులను, అప్సరసలను, నాగజాతిని, యక్షులను, భూలోకములో ఉన్న క్షత్రియులను నానా బాధలు పెట్టావు. పాపం మూటగట్టుకున్నావు. ఆ పాపఫలమును ఇప్పుడు అనుభవించబోతున్నావు. బ్రహ్మ దేవుడు నీకు ఇచ్చిన వర గర్వంతో విర్రవీగిన నీకు అదే వరము నీ నాశనానికి కారణం అయింది. అకారణంగా నా భార్యను నీవు అపహరించావు. ఆ తప్పుకు నీకు తగిన దండన విధించాల్సి ఉంది. నిన్ను శిక్షించుటకు నేను లంకకు వచ్చి లంకా నగర ద్వారము వద్ద నిలిచి ఉన్నాను. నీవు ఇప్పటిదాకా చంపిన వారు ఏ మార్గంలో వెళ్లారో అదే మార్గంలో వెళ్లడానికి సిద్ధంగా ఉండు. నువ్వు ఏ బలం ఏ శక్తి ఏ పరాక్రమము చూచుకొని నేను ఇంటలేని సమయంలో నా భార్యను అపహరించావో, ఆ బలపరాక్రమములు ఇప్పుడు చూపించు. నీకు చివరి అవకాశము ఇస్తున్నాను. నీవు నా వద్దకు వచ్చి నా సీతను నాకు అప్పగించి నా శరణు వేడితే నేను నిన్ను క్షమించి వదిలిపెడతాను. లేకపోతే ఈ లోకంలో రాక్షసుడు అనే జాతి లేకుండా నాశనం చేస్తాను. నీ తమ్ముడు విభీషణుడు నా దగ్గరే ఉన్నాడు. నిన్ను చంపి విభీషణుని లంకా రాజ్యమునకు పట్టాభిషిక్తుని చేయుటకు నిశ్చయించుకున్నాను. ఇంక మీదట నీవు లంకా రాజ్యమును పాలించే అర్హతను కోల్పోయావు. ఎందుకంటే నీ మంత్రులు నిన్ను సన్మార్గంలో నడపడం లేదు. నీకు ఆత్మనిగ్రహము, మనోనిగ్రహము లేదు. అటువంటి వాడు రాజుగా ఉండతగడు. నీకు నన్ను శరణుకోరడానికి ఇష్టం లేని పక్షంలో నాతో యుద్ధం చేసి వీరస్వర్గము పొందు. నీవు ముల్లోకములు తిరిగినను నా బాణముల బారి నుండి తప్పించుకోలేవు. నీకు మరణము తథ్యము. కాబట్టి నీవు బతికి ఉండగానే నీ శ్రాద్ధకర్మలు జరిపించుకో.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నీవు చచ్చిన తరువాత నీకు అపర కర్మలు జరిపించడానికి ఎవరూ ఉండరు. నీ వారందరినీ ఒక్కసారి తనివిదీరా చూచుకో. చావడానికి సిద్ధంగా ఉండు."

అంగదా ఈ మాటలు నా మాటలుగా రావణునితో చెప్పు." అని అన్నాడు రాముడు. అంగదుడు రాముడి మాటలను శిరసావహించాడు. వెంటనే ఎగిరి లంకా నగరంలో రాముని సభాభవనమునకు చేరుకున్నాడు. సభాభవనంలోకి ప్రవేశించాడు. ఆ సమయంలో రావణుడు తన మంత్రులతో సేనానాయకులతో సభతీర్చి యుద్ధవిషయములను గురించి చర్చిస్తున్నాడు. అంగదుడు వెళ్లి రావణుని దగ్గరగా నిలబడ్డాడు.

"ఓ రావణా! నేను వాలి పుత్రుడను. నా పేరు అంగదుడు. రాముని దూతగా నీ వద్దకు వచ్చాను. రాముని గురించి నీవు విని ఉంటావు. ఆ రాముని భార్యను నీవు దొంగతనంగా అపహరించి తీసుకొని వచ్చావు. ఆ రాముడు ఇప్పుడు లంకకు వచ్చి లంకా నగర ద్వారము వద్ద నిలిచి ఉన్నాడు. ఆ రాముడు నీతో చెప్పమన్న మాటలను చెబుతున్నాను. సావధానంగా ఆలకించు. "ఓ రావణా! నీవు లంకానగరం బయటకు వచ్చి నాతో యుద్ధం చేయి. నీ పరాక్రమాన్ని చూపించు. నిన్ను బంధు, మిత్ర, సపరివార సమేతంగా యుద్ధంలో చంపుతాను మూడు లోకాలకు రాక్షస బాధ లేకుండా చేస్తాను. నువ్వు ఇప్పటిదాకా, ఋషులకు, దేవ, దానవ, గంధర్వ, నాగ,యక్షులకు ఎన్నో కష్టములు కలుగచేసావు. ఆ పాపాలకు ఫలితం అనుభవించే కాలం వచ్చింది. నీవు వెంటనే సీతను తీసుకొని వచ్చి నాకు అప్పగించకపోతే, నీకు సర్వనాశనం తప్పదు. నీ రాజ్యము విభీషణునికి ఇవ్వక తప్పదు." అని అంగదుడు రాముని చెప్పిన మాటలను రావణునితో చెప్పాడు.

అంగదుడు చెప్పిన ఒక్కొక్క మాటా రావణుని హృదయంలో బాణాల్లా గుచ్చుకున్నాయి. "ఆ కోతిని పట్టుకోండి చంపండి." అని పెద్దగా అరిచాడు రావణుడు. వెంటనే అక్కడ ఉన్న రాక్షసులు అంగదుని గట్టిగా పట్టుకున్నారు. అంగదుడు వారితో గొడవ పడటం ఇష్టం లేక వారికి లొంగిపోయాడు. రావణుడు అంగదుని చంపమని ఆదేశించాడు. అంగదునికి కోపం వచ్చింది. తనను పట్టుకున్న రాక్షసులను పురుగులను విదిలించినట్టు విదిలించాడు. ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. అంగదుని పట్టుకున్న రాక్షసులు నేలమీద పడ్డారు. తరువాత అంగదుడు రావణుని సభాభవనము మీద ఉన్న శిఖరము మీదికి ఎక్కాడు. అంగదుని వేగానికి ఆ శిఖరము కూలిపోయింది. అంగదుడు అక్కడినుండి ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. లంకను దాటి రాముని వద్దకు వెళ్లాడు. రాముని ముందు నిలబడ్డాడు.

తన సభాభవన ప్రాసాదము పైన ఉన్న శిఖరము కూలిపోవడం చూచి రావణుడు మనసులో కలత చెందాడు. రావణుని ప్రతి చర్య అంగదుని వల్ల విన్న రాముడు ఇంక యుద్ధము అనివార్యము అనుకున్నాడు. సుగ్రీవుడు లంకా ద్వారములను అన్నింటినీ ముట్టడించమని సుషేణుని ఆదేశించాడు. సుషేణుని ఆజ్ఞాప్రకారము, వానరులు లంకకు ఉన్న నాలుగు ద్వారములు బంధించారు. సముద్రములో ఉప్పెనలా కదిలివస్తున్న వానరసేనలను చూచి రాక్షసులు భయంతో వణికిపోయారు.

అమరనథ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అప్పటి దాకా తమను చూచి భయపడే దేవతలను, గంధర్వులను, యక్షులను చూచారు గానీ, తమమీదికి ఉత్సాహంతో ఉరకలు వేస్తూ వస్తున్న వానరులను చూడ్డం ఇదే వారికి ప్రథమం. ఆ వానరుల గంభీర గర్జనలకు రాక్షసులు హాహాకారాలు చేసారు.

యుద్ధకాండము
నలుబది రెండవ సర్గ.

లంకా నగర ద్వారములను రక్షిస్తున్న సైనికులు పరుగుపరుగున రావణుని వద్దకు వెళ్లి వానర సేనలు లంకను ముట్టడించినవని తెలియజేసారు. వెంటనే రావణుడు నగర రక్షణకు తగిన ఏర్పాట్లు చేసాడు. ప్రాకారము మీదికి ఎక్కి వానరసైన్యమును చూచాడు. లంకా నగరమును చుట్టుముట్టిన వానర సేనలను చూచాడు రావణుడు. ఈ వానర సైన్యమును ఎలా జయించడమా అని ఆలోచనలో పడ్డాడు రావణుడు. అంతలోనే ధైర్యము తెచ్చుకున్నాడు. సకల ఆయుధములతో సుశిక్షితులైన రాక్షసుల ముందర కేవలము రాళ్లు, కొమ్మలతో యుద్ధము చేసే వానరులు నిలబడలేరు అని ధీమాతో ఉన్నాడు రావణుడు. వానర సైన్యమునకు సూచనలు ఇస్తున్న రాముని చూచాడు రావణుడు. రాముడు కూడా రాక్షస సైన్యములతో రక్షింపబడుతున్న లంకను తేరిపార చూచాడు. లంకను చూడగానే అందులో ఉన్న సీత గుర్తుకు వచ్చింది రామునికి. నా కొరకు కదా సీత కటిక నేల మీద నిద్రిస్తూ రాక్షసుల చెరలో ఉన్నది అని దు:ఖపడసాగాడు రాముడు. అంతలోనే తేరుకున్నాడు రాముడు. కర్తవ్యమును స్మరించుకున్నాడు. వానరులకు యుద్ధము గురించి సూచనలు అందజేస్తున్నాడు. రాముని అనుజ్ఞ కాగానే వానరులందరూ దిక్కులు పిక్కటిల్లేటట్టు సింహనాదము చేసారు. లంకానగరమును నేలమట్టం చేస్తాము అని రంకెలు వేయసాగారు. వానరులందరూ చేతికి అందిన పెద్ద పెద్ద వృక్షములు, బండలు, శిఖరములు పెకలించి ఆయుధములుగా చేత ధరించి ఉన్నారు. వానరు లందరూ లంక వైపు దూసుకుపోతున్నారు. ప్రాకారములను, నగర ముఖద్వారములను చేతులతోనూ వృక్షములతోనూ బండరాళ్లతోనూ పగలగొడుతున్నారు. ప్రాకారము చుట్టు ఉన్న కందకము లను చెట్లతోనూ బండలతోనూ మట్టితోనూ పూడ్చారు. వానరులు అందరూ లంకా నగరంలోకి చొచ్చుకుపోసాగారు. లంకలోని బంగారు ముఖ ద్వారములను పగులగొడుతున్నారు. ప్రాసాదములను, వాటి మీద ఉన్న శిఖరములను, గోపురములను నేలమట్టం చేస్తున్నారు. ఆ వానరులు ఎగురుతూ దుముకుతూ అరుస్తూ నగరములోకి ప్రవేశిస్తున్నారు.

వానర వీరులలో వీరబాహుడు, సుబాహుడు, నలుడు, పనసుడు అనే నలుగురు సైన్యాధిపతులు లంకా నగర ప్రాకారమును ఆక్రమించారు. కుముదుడు అనే సేనానాయకుడు తన సైన్యముతో లంకా నగరమునకు ఆగ్నేయభాగమున ఉన్న ప్రాకారమును ఆక్రమించాడు. కుముదునికి సాయంగా ప్రసభుడు, పనసుడు తమ తమ సేనలతో నిలబడ్డారు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనథ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మహావీరుడైన శతబలి ఇరువది కోట్ల వానరులతో దక్షిణ ద్వారమును, నైరుతి దిక్కున ఉన్న ప్రాకారమును అడ్డుకున్నాడు. తార తండ్రి సుషేణుడు నైరుతి ద్వారమును కోటి కోట్ల వానరములతో ఆక్రమించాడు. రాముడు, లక్ష్మణుడు, సుగ్రీవుడు ఉత్తర ద్వారమును ఆక్రమించారు. మహాపరాక్రమ శాలి అయిన ధూమ్రుడు రామునికి సాయంగా రాముని పక్కనే కోటి భల్లూక సేనతో నిలిచి ఉన్నాడు. గదాధారి అయిన విభీషణుడు కూడా రామునికి అండగా ఉత్తర ద్వారము వద్ద నిలబడి ఉన్నాడు. వానర శ్రేష్ఠులైన గజుడు, గవాక్షుడు, గవయుడు, శరభుడు నలువైపులా తిరుగుతూ సేనలను పర్యవేక్షిస్తున్నారు. వానర సైన్యము లంకను నలువైపుల నుండి ముట్టడించడం చూచి రావణుడు కోపంతో ఊగి పోయాడు. తనసేనలకు వానరులను అడ్డుకొమ్మని ఆదేశాలు ఇచ్చాడు. రావణుని ఆదేశములను విన్న రాక్షసులు భయంకరంగా అరుస్తున్నారు. కేకలు వేసారు. రణభేరులను దిక్కులు మార్మోగేట్టు మోగించారు. వేల కొలది శంఖములను ఒక్కసారి పూరించారు. రాక్షస సేనలు వానరులతో యుద్ధమునకు బయలుదేరాయి. లంకా నగరము బయట వానర సేనలు లంకా నగరము లోపల రాక్షస సేనలు చేస్తున్న సింహనాదములతో మలయ పర్వతము మార్మోగిపోయింది. భేరీనినాదాలు, శంఖధ్వనులు, గజసేనలఘీంకారాలు, అశ్వముల సకిలింపులు, రథచక్రములు చేయు ధ్వనులు పదాతి దళములు అరిచే అరుపులతో లంకానగరము హోరెత్తిపోయింది.

వానర రాక్షస యుద్ధము దేవాసుర యుద్ధమును తలపిస్తూ ఉంది. రాక్షసులు వానరులను గొడ్డళ్లతోనూ. కత్తులతోనూ శూలముల తోనూ, గదలతోనూ శక్తి ఆయుధముల తోనూ కొడుతున్నారు. దానికి ప్రతిగా వానరులు రాక్షసుల మీద పెద్ద పెద్ద బండ రాళ్లవర్షము కురిపిస్తున్నారు. ఒక్కొక్కక వానరుడు పర్వతశిఖరములను పెద్ద పెద్ద వృక్షములను పెళ్లగించి తెచ్చి రాక్షసుల మీద పడవేస్తున్నారు. ప్రాకారము మీద నిలబడ్డ రాక్షస వీరులు రావణునికి జయజయధ్వానాలు పలుకుతూ వానరులను చించి చెండాడుతున్నారు. దానికి కోపించిన వానరులు ప్రాకారముల మీదికి ఎగిరి అక్కడ నిలబడి ఉన్న రాక్షసులను తమ వాడి గోళ్లతో చీలుస్తున్నారు. ఆ విధంగా జరుగుతున్న యుద్ధములో రాక్షసుల, వానరుల రక్తముతో తడిసి నేల అంతా బురద బురద అయింది.

యుద్ధకాండము
నలుబది మూడవ సర్గ.

ఆ ప్రకారంగా వానరులకు రాక్షసులకు ఘోరంగా యుద్ధం జరుగుతూ ఉంది. రాక్షస సేనలో ఉన్న రాక్షసులకు గుర్రములు, ఏనుగులు, రథములు, కవచములు ఉన్నాయి. కాని వానరములకు ఇవేమీ లేవు. వారికి సహజమైన గోళ్లు కోరలు ఉన్నాయి. తరువాత పెద్ద పెద్ద బండరాళ్లు, వృక్షములు, వారి ఆయుధములు. వానరులు రాక్షసులు ముఖాముఖి పోరాడుతున్నారు. ఒకరితో ఒకరు ద్వంద్వయుద్ధము చేస్తున్నారు. అంగదునితో అంధకాసురుడు అనే వాడు ద్వంద్వయుద్ధము చేస్తున్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

సంపాతి అనే వానరుడు ప్రజంఘుడు అనే రాక్షసుడితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. హనుమంతుడు జంబుమాలితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. విభీషణుడు శత్రుఘ్నుడు అనే రాక్షస వీరునితో యుద్ధము చేస్తున్నాడు. గజుడు అనే వానర వీరుడు తపసుడు అనే రాక్షస వీరునితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. నీలుడు అనే వానర వీరుడు నికుంభుడు అనే రాక్షస వీరునితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. సుగ్రీవునితో ప్రఘసుడు, లక్ష్మణునితో విరూపాక్షుడు అనే రాక్షసుడు యుద్ధం చేస్తున్నాడు. అగ్నికేతువు, రశ్మికేతువు, మిత్రఘ్నుడు, యజ్ఞకోపుడు అనే రాక్షసులు ఒక్కుమ్మడిగా రామునితో యుద్ధానికి తలపడ్డారు. మైందుడు అనే వానర శ్రేష్టునితో వజ్రముష్టి అనే రాక్షసుడు, ద్వివిదుడు అనే వానరునితో అశనిప్రభుడు అనే రాక్షసుడు యుద్ధం చేస్తున్నారు. ప్రతపనుడు అనే రాక్షస వీరుడు నలునితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. సుషేణుడు అనే వానర వీరుడు విద్యున్మాలితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు.

వీరు కాకుండా మిగిలిన వానరులు కూడా ఒక్కొక్క రాక్షసునితో ద్వంద్వయుద్ధము చేస్తున్నారు. రాక్షసులు వానరుల మధ్య ఆ విధంగా యుద్ధం జరుగుతూ ఉంది. రాక్షసులు, వానరుల శరీరముల నుండి కారుతున్న రక్తము ఏరులై ప్రవహిస్తుంటే, ఆ రక్తప్రవాహంలో రాక్షసుల, వానరుల శరీరాలు కొట్టుకుపోతున్నాయి.

ఇంద్రజిత్తు తన గదతీసుకొని అంగదుని కొట్టాడు. అంగదుడు ఆ వేటును తప్పుకొని, ఇంద్రజిత్తు రథమును విరిచాడు. రథమునకు కట్టిన గుర్రములను, రథసారథిని చంపాడు. జంబుమాలి తన రథము మీద నిలబడి యుద్ధము చేస్తున్నాడు. జంబుమాలి శక్తి అనే ఆయుధముతో హనుమంతుని వక్షస్థము పగిలేటట్టు కొట్టాడు. వెంటనే హనుమంతుడు ఒక్క ఎగురు ఎగిరి జంబుమాలి రథము మీద ఎక్కి, రథసారథిని చంపాడు. రథాన్ని విరిచాడు. తన అరిచేత్తో జంబుమాలిని ఒక్క చరుపు చరిచాడు. ఆ దెబ్బకు జంబుమాలి రక్తం కక్కుకొని చచ్చాడు.

రాక్షసవీరుడైన ప్రతపనుడు పెద్దగా గర్జిస్తూ నలుని మీదికి పరుగెత్తాడు. అప్పుడు నలుడు ప్రతపనుడి కళ్లు పొడిచాడు. ప్రఘసుడుఅనే రాక్షసవీరుడు వాడి అయిన బాణములతో సుగ్రీవుని శరీరం అంతా కొట్టాడు. సుగ్రీవుడు ఒక వృక్షమును పెకల్చి ఆ రాక్షసుడు మీదికి విసిరాడు. ఆ వృక్షము కిందపడి ప్రఘసుడు మరణించాడు. లక్ష్మణుడు ఒకేఒక్క బాణంతో విరూపాక్షుడు అనే రాక్షసుని యమపురికి పంపాడు. తమ తమ బాణ పరంపరలతో అగ్నికేతువు, రశ్మికేతువు, మిత్రఘ్నుడు, యజ్ఞకోపుడు అనే రాక్షసులు రాముడిని కొట్టారు. దానికి బదులుగా రాముడు ఆ నలుగురు రాక్షసుల శిరస్సులను నాలుగు శరాఘాతములతో ఛేదించాడు. మైందుడు అనే వానరుడు తన పిడికిలితో వజ్రముష్టి అనే రాక్షసుడు కూలదోసాడు. నికుంభుడు అనే రాక్షసుడు నీలుడు అనే వానర వీరుడిని తన బాణములతో కొట్టాడు. అంతే కాకుండా నీలుడి మీద నూరు బాణములను ప్రయోగించి అట్టహాసంగా అరిచాడు. నీలుడు నికుంభుని రథమును విరిచి, ఆ రథచక్రముతోనే నికుంభుని, అతని రథసారథిని చంపాడు. ద్వివిదుడు అనే వానర ప్రముఖుడు ఒక పెద్ద పర్వత శిఖరముతో అశనిప్రభుడు అనే రాక్షసుని కొట్టాడు. అప్పుడు

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఆ రాక్షసుడు తన బాణములతో ద్వివిదుని కొట్టాడు. ద్వివిదుడు ఒక పెద్ద వృక్షమును పెకలించి ఆ వృక్షముతో ద్వివిదుని రథమును విరిచి, రథసారథిని, రథమునకు కట్టిన గుర్రములను చంపాడు. తరువాత అదే వృక్షముతో అశనిప్రభుణ్ణి కూడా చంపాడు.

విద్యున్మాలి అనే రాక్షస వీరుడు తన రథము మీది నుండి సుషేణుడి మీద బాణవర్షము కురిపించాడు. సుషేణుడు ఒక పెద్ద పర్వత శిఖరము తీసుకొని దానితో విద్యున్మాలి రథమును విరిచాడు. అప్పుడు విద్యున్మాలి రథమునుండి కిందికి దూకి, గదాయుధము తీసుకున్నాడు. సుషేణుడు ఒక పెద్ద బండరాయిని తీసుకొని విద్యున్మాలి మీదికి వెళ్లాడు. విద్యున్మాలి తన గదతో సుషేణుడి గుండెల మీద కొట్టాడు. సుషేణుడు ఆ గదాఘాతమును లక్ష్యపెట్టక, తన చేతిలోని బండరాయితో విద్యున్మాలి గుండెల మీద మోదాడు. ఆ బండరాయి మీద పడగానే విద్యున్మాలి కింద పడ్డాడు. ఆ రాతి కిందపడి నలిగిపోయి మరణించాడు. ఆ ప్రకారంగా వానరులు, రాక్షసులు దేవ దానవుల మాదిరి యుద్ధం చేసుకుంటున్నారు. రణరంగం అంతా వానరులు, రాక్షసుల మృత దేహాలతో నిండి పోయింది. ఆ రణరంగంలో చచ్చి పడిన మృతదేహము లను తినడానికి నక్కలు, తోడేళ్లు గుంపుగుంపులుగా వస్తున్నాయి. ఇంతలో సూర్యాస్తమయము అయింది.

యుద్ధకాండము
నలుబది నాలుగవ సర్గ.

ఆ ప్రకారంగా వానరులకు రాక్షసులకు ఘోరంగా యుద్ధం జరుగుతున్న సమయంలో సూర్యుడు అస్తమించాడు. సాధారణంగా మానవులు రాత్రిళ్లు యుద్ధం చేయరు. కానీ, వానరులు రాక్షసులు రాత్రి యుద్ధానికి సంసిద్ధం అయ్యారు. రాత్రి సమయంలో గాఢంగా చీకటి అలుముకుంది. ఆ చీకట్లో ఎవరెవరో కనిపించడం లేదు. అందుకని రాక్షసులు ఎదుటి వాడు వానరుడని " నువ్వు వానరుడవు చావు" అంటూ చంపుతున్నారు. అలాగే వానరులు కూడా "నువ్వు రాక్షసుడవు చావు" అంటూ చంపుతున్నారు. కాని ,చీకట్లో ఎవరెవరో గుర్తు తెలియక, రాక్షసులు రాక్షసులను, వానరులు వానరులను, వారిని వారే చంపుకుంటున్నారు అన్న సంగతి వారికి తెలియదు. ఎంత సేపటికీ చంపు, కొట్టు, పారిపోకు, నిలువు అంటూ అరుపులు కేకలు వినబడుతున్నాయి. రాక్షసులు నల్లగా ఉండి చీకట్లో కలిసిపోతున్నారు. వారు ధరించిన బంగారు కవచములు మాత్రం తళా తళా మెరుస్తున్నాయి. కవచాలు అటు ఇటు తిరుగుతున్నాయా అన్నట్టు ఉంది ఆ యుద్ధభూమిలో. ఇంతలో కొంతమంది రాక్షసులు వానరులపై బడి వారిని చంపి తినసాగారు. ఇది చూచిన వానరులు రాక్షసులపై బడి వారిని చీలుస్తున్నారు, వారు ఎక్కిన గుర్రములను ఏనుగులను చంపుతున్నారు. ఆ దెబ్బకు రాక్షస సైన్యము కకావికలైంది. ఏనుగులను హయములను వానరులు తమ గోళ్లతో చీలుస్తూ, పళ్లతో కొరుకుతుంటే అవి కుయ్యోమని అరుస్తూ ఇష్టం వచ్చినట్టు పరుగెడుతున్నాయి. రాముడు లక్ష్మణుడు తమ బాణములతో రాక్షసులను విచక్షణా రహితంగా చంపుతున్నారు. అటు రాక్షసులు, ఇటు వానరులు యుద్ధములో మరణించగా వారి శరీరముల నుండి కారిన రక్తము

అమర్నాథ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వరదగా ప్రవహిస్తూ ఉంది. ఎవరికి వారు తాము గెలిచామని భేరీలు, మృదంగములు, పణవములు వాయిస్తున్నారు. శంఖములు ఊదుతున్నారు. ఆ రాత్రి అంతా వానరులు రాక్షసులు ఒకరిని ఒకరు, తమలో తాము, తమవారిని తామే చంపుకుంటున్నారు.

అంతటి చీకట్లో కూడా కొంత మంది రాక్షసులు తమ బాణములను రాముని మీద ప్రయోగించారు. రాముడు కోపించి వాడి అయిన ఆరు బాణములతో ఆ రాక్షసులను కొట్టాడు. యజ్ఞశత్రువు, మహాపార్శ్వుడు, మహోదరుడు, వజ్రదంష్ట్రుడు, శుకుడు, సారణులు అనే ఆ రాక్షసులు రాముని బాణముల దెబ్బలు తిని బతకాలని ఆశతో యుద్ధరంగము నుండి పారిపోయి ప్రాణాలు దక్కించుకున్నారు. రాముడు అంతటితో ఊరుకోకుండా అగ్నిజ్వాలల వంటి తన బాణములతో రాక్షససేనలను సర్వనాశనం చేసాడు. రాముడికి ఎదురుగా వచ్చిన ఏ రాక్షసుడూ ప్రాణాలతో బయటపడలేదు. ఆ చీకట్లో రామ బాణములు ఎగురుతూ వచ్చి రాక్షసులను చంపుతుంటే, కాళరాత్రిలో మిణుగురు పురుగులు ఎగురుతున్నట్టు ఉంది.

మహా పరాక్రమ వంతుడైన రావణ కుమారుడు ఇంద్రజిత్తును అంగదుడు ఎదిరించాడు. అంగదుడు ఇంద్రజిత్తు ఎక్కిన రథమును విరుగగొట్టాడు. రథ సారథిని, అశ్వములను చంపాడు. చేసేది లేక ఇంద్రజిత్తు తనమాయచే అంతర్ధానముచెంది యుద్ధభూమి నుండి పారిపోయాడు. ఇంద్రజిత్తును చిత్తు చేసిన అంగదుని రామలక్ష్మణులు, విభీషణుడు ప్రశంసించారు. ఇంద్రజిత్తు లాంటి వాడిని ఓడించిన అంగదుని వానరవీరులందరూ పొగిడారు. ఒక వానరుని చేతిలో ఓడిపోయిన ఇంద్రజిత్తు కోపంతో ఊగిపోయాడు. అతడు మాయా యుద్ధం చేయడం మొదలెట్టాడు. ఎవరికీ కనపడకుండా వానరుల మీద బాణ వర్షము కురిపిస్తున్నాడు. ఘోరమైన విషసర్పములు ఆవాహనము చేయబడిన ఇంద్రజిత్తు బాణములు వానరులను, రామలక్ష్మణులను బాధించాయి. వారి చర్మాన్ని చీల్చాయి. ఇంద్రజిత్తు ఎవరికీ కనపడకపోవడం వల్ల అతని మీద బాణములు వదలడం వీలు కావడం లేదు. ఈ లోపల ఇంద్రజిత్తు. సర్పశరములతో రామలక్ష్మణులను బంధించాడు.

యుద్ధకాండము
నలుబది ఐదవ సర్గ.

తనతో యుద్ధమే చేసి పారిపోయిన ఇంద్రజిత్తును జాడ తెలుసుకొని రమ్మని పదిమంది వానరులను పంపాడు రాముడు. రాముని ఆజ్ఞ మేరకు సుషేణుని కుమారులు ఇద్దరు, నీలుడు, అంగదుడు, శరభుడు, ద్వివిదుడు, హనుమంతుడు, సానుప్రస్థుడు, ఋషభుడు, ఋషభస్కంధుడు ఇంద్రజిత్తును వెదుకడానికి వెళ్లారు. వారు పెద్ద పెద్ద వృక్షములను ఆయుధములుగా ధరించి నలుదిక్కులు వెదుకుతూ ఆకాశంలోకి ప్రవేశించారు. కాని వారికి ఇంద్రజిత్తు కనపడలేదు. కాని ఇంద్రజిత్తు ప్రయోగించిన నారాచబాణములు ఆ వానరులను గాయపరచసాగాయి. అసలే చీకటి. అందులో ఇంద్రజిత్తు మాయావి. మాయా యుద్ధము చేస్తున్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

తరువాత ఇంద్రజిత్తు ఈ వానరులను వదిలి తన బాణములను రాముని మీద లక్ష్మణుని మీద ప్రయోగించాడు. రామలక్ష్మణుల శరీరములలో గుచ్చుకొనేటట్టు సర్పరూపబాణములు ప్రయోగించాడు ఇంద్రజిత్తు. రామలక్ష్మణుల శరీరాలు ఇంద్రజిత్తు కొట్టిన బాణములతో నిండిపోయాయి. ఇంద్రజిత్తు రామలక్ష్మణులతో వారికి కనపడకుండా ఇలా అన్నాడు. "ఓ నరులారా! నేను మాయాయుద్ధము చేస్తుంటే సాక్షాత్తు దేవేంద్రుడు కూడా తట్టుకోలేడు. ఇంక మానవులు మీరెంత? మీరు నా ముందు నిలువలేరు. ఇప్పుడే మీ ఇద్దరినీ నా బాణములతో కొట్టి యమపురికి పంపుతాను." అని పలికిన ఇంద్రజిత్తు వాడి అయిన బాణములతో రామలక్ష్మణులతో మర్మస్థానములలో కొట్టాడు. రామ లక్ష్మణులను శరబంధనము చేసాడు ఇంద్రజిత్తు, తరువాత సింహనాదము చేసాడు.

రామలక్ష్మణుల దేహములు ఇంద్రజిత్తు ప్రయోగించిన సర్ప బాణములతో కప్పబడి పోయింది. రామలక్ష్మణులు నేల మీదికి ఒరిగిపోయారు.రామలక్ష్మణుల శరీరంలో బాణములు గుచ్చుకోని ప్రదేశము అంగుళము మాత్రము కూడా లేదు. ఇంద్రజిత్తు రామలక్ష్మణుల శరీరాలు తూట్లుపడేటట్టు కొట్టాడు. రామలక్ష్మణుల శరీరములలో నుండి రక్తము ధారగా ప్రవహిస్తూ ఉంది. రాముడు కింద పడి పోయిన తరువాత కూడా ఇంద్రజిత్తు రాముని నారాచములు, అర్ధనారాచములు, భల్లములు, అంజలికములు, వత్సదంతములు, సింహదంష్ట్రములు, క్షురములు అనే బాణములతో కొట్టాడు. ఆ బాణముల దెబ్బలకు రాముడు కిందపడపడగానే రాముని చేతిలోని విల్లు కూడా ఎగిరి అల్లంత దూరంలో పడింది. రాముడు వీరశయనము అలంకరించాడు.

రాముడు పడిపోవడం చూచి లక్ష్మణుడు దు:ఖించాడు. రామలక్ష్మణులకు పట్టిన దుస్థితి చూచి వానర సేనానాయకులు శోకించ సాగారు. అందరూ పెద్దగా ఏడుస్తున్నారు. హనుమంతుడు, సుగ్రీవుడు, జాంబవంతుడు మొదలగు వానరవీరులు రామలక్ష్మణుల చుట్టు నిలబడి శోకిస్తున్నారు.

యుద్ధకాండము
నలుబది ఆరవ సర్గ.

వానర వీరులు అందరూ రాముని చుట్టు చేరి రామునికి రక్షణ వలయంగా నిలబడ్డారు. వానర సేనలకు అధిపతులైన హనుమంతుడు, అంగదుడు, నీలుడు, సుషేణుడు, కుముదుడు, నలుడు, గజుడు, గవాక్షుడు, పనసుడు, సానుప్రసుడు, జాంబవంతుడు, ఋషభుడు, సుందుడు, రంభుడు, శతబలి, పృథుడు మొదలగు సైన్యాధిపతులు తమ తమ వానర, భల్లూ సేనలను యుద్ధానికి సన్నద్ధం చేసారు. ఏ మాత్రం కదలిక కలిగినా అప్రమత్తంగా ఉన్నారు.

అక్కడ లంకలో రావణుడు విజయోత్సాహంతో వచ్చిన ఇంద్రజిత్తును అభినందించి పంపివేసాడు. తరువాత అశోక వనములో సీతకు కాపలా కాస్తున్న రాక్షస స్త్రీలను పిలిపించాడు. త్రిజట ఆధ్వర్యంలో రాక్షస స్త్రీలు రావణుని వద్దకు వచ్చారు.

అమరనధ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రావణుడు మహా సంతోషంగా ఉన్నాడు. రాక్షస స్త్రీలతో ఇలా అన్నాడు. "జాగ్రత్తగా వినండి. రాముడు, నా కుమారుడు ఇంద్రజిత్తు చేతిలో చంపబడ్డాడు. ఈ విషయం సీతకు తెలియజేయండి. సీతను మీరందరూ పుష్పక విమానము ఎక్కించి, రాముని వద్దకు తీసుకొని వెళ్లండి. ఆకాశం నుండి రాముని శవాన్ని ఆమెకు చూపించండి. రాముని శవంతో పాటు లక్ష్మణుని శవం కూడా సీతకు చూపించండి. ఇంత కాలమూ ఎవరు వచ్చి తనను రక్షిస్తారు అని సీత అనుకుంటూ ఉందో, ఆ రాముడు, ఆ లక్ష్మణుడు యుద్ధములో చంపబడ్డారు అని తెలియజెయ్యండి. ఇంక సీతకు నేను తప్ప నాధుడు లేడు. అందుకని సీతను బాగా అలంకరించి నా వద్దకు తీసుకొని రండి. రాముడు చని పోయిన తరువాత సీత తనంతట తానే నా వద్దకు వస్తుందని నాకు నమ్మకం ఉంది. చనిపోయిన రామలక్ష్మణులను చూచిన సీతకు నేను తప్ప వేరే గత్యంతరము లేదు కాబట్టి నన్ను చేరడం నిజం."అని అన్నాడు రావణుడు. రావణుని మాటలు శ్రద్ధగా విన్న ఆ రాక్షస స్త్రీలు అలాగే చేస్తాము అని చెప్పి బయటకు వచ్చారు. రావణుని ఆదేశము మేరకు సీతను పుష్పక విమానములో ఎక్కించుకొని,రాముడు పడి ఉన్న చోటికి తీసుకొని వెళ్లారు. అప్పటికే రావణుడు "రాముని ఇంద్రజిత్తు యుద్ధంలో చంపాడు" అన్న రాముని మరణ వార్తను లంకా నగరం అంతా తెలిసేటట్టు ఘోషణ చేయించాడు. ఊరంతా పతాకములతో అలంకరింప చేసాడు. యుద్ధం ముగిసి పోయిందని రాక్షసులు ఉత్సవాలు జరుపుకుంటున్నారు.

ఇదంతా చూస్తూ సీత పుష్పక విమానములో రాముడు పడి ఉన్న ప్రదేశమునకు వెళ్లింది. యుద్ధభూమిలో చచ్చి పడి ఉన్న వానర వీరులను చూచింది. యుద్ధ రంగములో కేరింతలు కొట్టుకుంటూ ఉ త్సవాలు జరుపుకుంటున్న రాక్షసులను, విషాదవదనములతో ఉన్న వానరులను చూచింది. శరీరం అంతా బాణములతో కొట్టబడి నేల మీద పడి ఉన్న రాముని చూచింది సీత.

రామునికి స్పృహ లేదు. నిర్జీవంగా పడి ఉన్నాడు. లక్ష్మణుడు కూడా పక్కనే పడి ఉన్నాడు. వారి ధనుస్సులు దూరంగా పడి ఉన్నాయి. వారి శరీరాలు శరతల్పము మీద ఉన్నాయి. శరతల్పము మీద పడి ఉన్న రామలక్ష్మణులను చూచి సీత భోరున విలపించింది. ఆమె శోకమునకు అంతులేకుండా పోయింది. రామలక్ష్మణులు మరణించినారు అని తెలుసుకున్న సీత శోకసముద్రంలో మునిగిపోయింది. ఏడుస్తూనే త్రిజటతో ఇలా అంది.

యుద్ధకాండము
నలుబది ఎనిమిదవ సర్గ.

రాముడు, లక్ష్మణుడు అచేతనంగా పడి ఉండడం చూచిన సీత వారు మృతి చెందారని భ్రమించింది. దీనంగా ఏడ్చింది. "అయ్యో భగవంతుడా! నా చిన్నతనంలో నా జాతకము చూచిన జ్యోతిష్కులు నాకు పుత్ర సంతానము కలుగుననియూ, నాకు వైధవ్యములేదనియూ చెప్పి ఉన్నారు కదా! మరలా ఇదేమి ఘోరము. నా రాముడు నన్ను విడిచి వెళ్లిపోయాడు. ఆ పండితులు జ్యోతిష్యులు చెప్పిన మాటలు అన్నీ అసత్యములు

అమరనాథ అమర

అయినట్టే కదా! అదే జ్యోతిష్కులు నేను గొప్ప గొప్ప యజ్ఞములు యాగములు చేసిన మహారాజుకు భార్యను అవుతాను అని చెప్పారు. కాని నా రాముడు అకాల మరణం చెందడంతో అవన్నీ అబద్ధాలు అయినట్టే కదా! వీరుల భార్యలందరిలోనూ నేను అత్యంత గౌరవానికి పాత్రురాలను అగుదును అని పండితులు చెప్పారు కదా. మరి ఆ మాటలన్నీ వమ్ముఅయ్యాయా! వారు అసత్యం చెప్పారా! నేను నమస్కరించిన పండితులు దైవజ్ఞులు అందరూ అఖండ సౌభాగ్యవతి అని నన్ను దీవించారు కదా! మరి ఆ దీవనలన్నీ వృధా అయినట్టేనా! రాముని మరణంతో నా సౌభాగ్యము మంటగలిసినట్టేనా! నా పాదములలో పద్మములు ఉన్నాయనీ, నన్ను వివాహమాడిన వారు చక్రవర్తి అవుతారనీ సాముద్రిక వేత్తలు చెప్పారు కదా! మరి ఆ శుభలక్షణములు అన్నీ నా నుండి మాయం అయి పోయాయా! లోకములో వైధవ్యమును పొంద దగిన స్త్రీలకు ఉండవలసిన లక్షణములు ఏ ఒక్కటి కూడా నాలో మచ్చుకైనా కనిపించవు కదా! మరి నాకు ఈ అకాల వైధవ్యము ఎందుకు ప్రాప్తించినది! మరి నా శరీరములో అఖండ సౌభాగ్యవతికి ఉండవలసిన సాముద్రిక లక్షణములు అన్ని ఎక్కడ ఉండవలసినవి అక్కడ ఉన్నాయి కదా! మరి అవి అన్నీ వృధా అయిపోయినట్టేనా! నా కేశములు, నా శరీర భాగములు, నా నేత్రములు, చేతులు, కాళ్లు, మడిమలు, అన్నీ శుభలక్షణములతో కూడి ఉన్నవి కదా! మరి ఆ శుభలక్షణములు అన్నీ ఎక్కడకు పోయాయి. నాకు ఈ వైధవ్యము ఎందుకు వచ్చింది. నేను నా భర్తతో కలిసి చక్రవర్తి పీఠమును అలంకరిస్తాను అని జ్యోతిష్కులు చెప్పారు కదా! మరి వారి మాటలన్నీ వమ్మయిపోయాయా!

నా కొరకు జనస్థానము నుండి వెదుకుతూ వచ్చి, సముద్రమును దాటిన రాముడు, సాగరమును దాటి ఆవు పాదమంత గుంటలో పడ్డట్టు ఈ దుష్టుడి చేతిలో మరణించాడు కదా! రామలక్ష్మణుల వద్ద వారుణాస్త్రము, ఆగ్నేయాస్త్రము, ఇంద్ర అస్త్రము, వాయవ్యాస్త్రము, బ్రహ్మశిరోనామకాస్త్రము ఇంకా ఎన్నో దివ్యాస్త్రములు ఉన్నాయి కదా. మరి ఆ అస్త్రములు అన్నీ ఏమయిపోయాయి. అవునులే కనపడ్డ వారి మీద అస్త్రములు ప్రయోగించవచ్చు కానీ, కనపడకుండా యుద్ధము చేసే మాయావుల మీద ఏ అస్త్రములు ప్రయోగించిన ఏమి ప్రయోజనము. యుద్ధములో రాముని ఎదుట నిలిచిన శత్రువు ప్రాణాలతో తిరిగి వెళ్లడు కానీ ఈ మాయావి రాముని కంటపడకుండా రాముని చంపాడు. రామలక్ష్మణులు అకాల మరణం చెందడం దైవఘటన కాక మరేమున్నది.

రాముని మరణ వార్త విని కౌసల్య ఎంతగా శోకిస్తుందో కదా! అరణ్యవాసము పూర్తి చేసుకొని అయోధ్యకు రామలక్ష్మణులు ఎప్పుడు తిరిగి వస్తారో అని ఎదురుచూస్తున్న కౌసల్యకు రామలక్ష్మణుల మరణ వార్త అశనిపాతంగా పరిణమిస్తుంది. ఆమెను ఎవరు ఓదారుస్తారు!" అని పరి పరి విధములుగా శోకిస్తున్న సీతను చూచి త్రిజట ఇలా అంది.

"ఎందుకమ్మా ఏడుస్తావు. నీ భర్త రాముడు చనిపోలేదు. బతికే ఉన్నాడు. ఒకసారి అటు చూడు. వానర నాయకులు అందరూ రామ లక్ష్మణుల దేహములను జాగ్రత్తగా రక్షిస్తున్నారు.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వారి ముఖములలో దైన్యము శోకము కనపడుట లేదు. వారు అంతా రాముడు ఎప్పుడు స్పృహలోకి వస్తాడా అని ఎదురు చూస్తున్నారు. కాబట్టి నీ భర్త మరణించలేదు. నా మాటనమ్ము. నీవు అఖండ సౌభాగ్యవతివి అని నాకు నమ్మకం ఉంది. నా నోట అబద్ధము రాదు. నీ పాతివ్రత్యమే నిన్ను రక్షిస్తుంటుంది. నీ పాతివ్రత్యమే నన్ను నీ పట్ల ఆకర్షితురాలిగా చేసింది. అందుకే నీకు శుభం కలగాలని కోరుకుంటున్నాను. ఇంద్రాదులు వచ్చినా రామలక్ష్మణులను జయించలేరు. ఇది నిక్కువము. మరొక్కసారి రామలక్ష్మణుల ముఖములు చూడు. వారి ముఖములలో సహజమైన కాంతీ తేజస్సు తగ్గలేదు. రామలక్ష్మణులు కేవలం స్పృహ తప్పారే కానీ మరణించలేదు. ఈ మూర్ఖరాక్షసులకు స్పృహ తప్పడానికి, మరణించడానికి తేడా తెలియదు. మరణించిన వారి ముఖములు వికృతంగా మారుతాయి. కానీ రామలక్ష్మణుల ముఖములు కాంతితో ప్రకాశిస్తున్నాయి. ముఖములు అలా ప్రకాశిస్తున్న వారు మరణించి నట్టు కాదు. కాబట్టి రామలక్ష్మణులు జీవించి ఉన్నారు. నీ శోకమును వదిలిపెట్టు. రామలక్ష్మణులు జీవించాలని ఆ దైవమును ప్రార్థించు." అని పలికింది త్రిజట.

తిజట మాటలు విన్న సీత ఆమెకు రెండు చేతులు జోడించి నమస్కరించింది. "త్రిజటా! నీ మాటలు యదార్థములు కావాలి." అని మనసులో అనుకొంది సీత. వెంటనే తిజట పుష్పకవిమానమును వెనక్కు తిప్పి లంకకు పోనిచ్చింది. అశోక వనములో సీత, త్రిజట పుష్పకమును దిగారు. తరువాత పుష్పకము రావణుని నివాసమునకు వెళ్లిపోయింది. తిరిగి శింశుపావృక్షము కింద కూర్చున్న సీత రామలక్ష్మణులు సంపూర్ణ ఆరోగ్యవంతులు కావాలని దైవమును ప్రార్థిస్తూ దీనంగా కూర్చుంది.

యుద్ధకాండము
నలభైతొమ్మిదవ సర్గ.

రాముడు లక్ష్మణుని శరీరముల చుట్టు చేరిన వానర వీరులు దీనంగా చూస్తున్నారు. వారికి ఏం చెయ్యడానికి తోచడం లేదు. ఆ శరబంధనం ఎలా వీడుతుందో తెలియడంలేదు. లక్ష్మణుని కన్నా రామునికి మానసిక స్థైర్యము ఎక్కువ. అందువలన రాముడు తొందరలోనే స్పృహలోకి వచ్చాడు. రక్తసిక్తమైన శరీరంతో నేలమీద పడి ఉన్న లక్ష్మణుని చూచాడు రాముడు.రాముడికి దు:ఖము ముంచుకొచ్చింది. లక్ష్మణుని చూచి భోరున విలపించాడు.

"నా లక్ష్మణుడు లేని నాకు ఈ జీవితము, నా సీత ఎందుకు వృధా. భూలోకములో పట్టుబట్టి వెతికితే సీతలాంటి భార్య కనపడవచ్చేమో కానీ లక్ష్మణుడి వంటి తమ్ముడు దొరకడం చాలా కష్టం. ఏ కారణం చేతనైనా లక్ష్మణుడు మరణిస్తే, ఈ వానరుల అందరి ముందగా నేను కూడా ప్రాణత్యాగం చేసుకుంటాను. నన్ను నమ్మి లక్ష్మణుని తల్లి సుమిత్ర లక్ష్మణుని నా వెంట పంపింది. ఇప్పుడు నేను ఒంటరిగా అయోధ్యకు వెళితే, సుమిత్ర నన్ను నిందిస్తుంది. ఆ నింద నేను భరించలేను. హాయిగా అయోధ్యలో ఉండక నా వెంట వచ్చి ఈ శరశయ్యమీద పడుకొని ఉన్నాడు. శర బంధనంలో బంధింపబడ్డాడు

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

లక్ష్మణుడు. ఎంత దురదృష్టము.ఓ లక్ష్మణా! నేను సీత గురించి శోకించినప్పుడు నువ్వు నన్ను ఓదార్చి నాకు ధైర్యము చెప్పేవాడివి ఇప్పుడు నీకోసం నేను ఏడుస్తున్నాను. లేచి నన్ను ఓదార్చు! ఈ రోజు యుద్ధములో నీవు ఎంతో మంది రాక్షసులను చంపావు. కానీ ఆ ఇంద్రజిత్తు చేతిలో మరణించావు. లక్ష్మణా! నీ ముఖంలో కళతగ్గలేదు. సంధ్యాసమయంలో సూర్యుడిలా ప్రకాశిస్తున్నావు. నీవు చావలేదు. నీ కళ్లలో కాంతి ఇంకా మెరుస్తూ ఉంది. నీవే కనుక యమపురికి వెళ్లవలసి వస్తే నేను కూడా నీ వెంట వస్తాను కానీ నిన్ను ఒంటరిగా వెళ్లనివ్వను. ఎందుకంటే నేను ఒంటరిగా అడవులకు వెళు తున్నాను అని నీవు నా వెంట వచ్చావుకదా! అందుకే నేను కూడా నీ వెంట వస్తాను.

లక్ష్మణా! నీ దురవస్థకు నేను కారణము. నా వలన నీకు ఇన్ని కష్టాలు వచ్చాయి. అందరికీ దూరంగా నా వెంట అడవులలో తిరుగుతున్నావు. తుదకు ప్రాణాల మీదికి తెచ్చుకున్నావు. కాని నీకు నా మీద కించిత్ కూడా కోపం రాలేదు. నాతో ఒక్క చెడ్డ మాటకూడా మాట్లాడలేదు. లక్ష్మణా! నీ పరాక్రమము నాకు తెలియనిదా! నీవు కార్తవీర్యార్జునుని కంటే పరాక్రమవంతుడవు. కానీ కాలం కలిసిరాక ఇంద్రజిత్తుచేతిలో ఓడిపోయావు. లక్ష్మణా! అయోధ్యలో పట్టుపరుపుల మీద పరుండవలసిన వాడివి ఇక్కడ ఈ శరతల్పము మీద పడుకున్నావా! ఇంద్రునే జయించగలవాడివి ఇంద్రజిత్తుచేతిలో ఓడిపోయావా!

ఓ సుగ్రీవా! నన్ను లక్షణుని వదిలి వెళ్లిపొండి. రావణుడు మిమ్ములను ఏమీ చేయడు. రావణుని కోపం నా మీదనే కదా. మీరందరూ సముద్రము దాటి కిష్కింధకు వెళ్లిపొండి. నా కోసరము మీ ప్రాణాలు ఎందుకు బలిపెడతారు. ఇప్పటిదాకా మీరు నాకు చేసిన సాయమునకు కృతజ్ఞుడను. నువ్వు జాంబవంతుడు, అంగదుడు, మైందుడు, ద్వివిదుడు, కేసరి,సంపాతి, గవయుడు, గవాక్షుడు, శరభుడు, గజుడు, నా కోసరము రాక్షసులతో ఘోర యుద్ధము చేసారు. నా కొరకు మీ ప్రాణాలను సైతం లెక్కచెయ్యకుండా రాక్షసులతో యుద్ధం చేసారు. కాని మనము దైవ నిర్ణయమును అతిక్రమించలేము కదా! సుగ్రీవా! ఒక స్నేహితుడుగా నీవు నాకు చేయగలిగినది అంతా చేసావు. ఓ వానర ప్రముఖులారా! మీరందరూ నా కోసరం ఎంతో చేసారు. మీ అందరికీ కృతజ్ఞుడిని. నేను మీకు అనుమతి ఇస్తున్నాను. మీ మీ ప్రదేశములకు తిరిగి పొండు. ఇదే నా విన్నపము" అని కళ్ల వెంట నీరు కారుతుండగా రాముడు అందరికీ వీడ్కోలు పలికాడు.

రాముడి మాటలు విన్న ఏ వానరుడూ కన్నీరు పెట్టకుండా ఉండలేకపోయాడు. ఇంతలో విభీషణుడు చేతిలో గద ధరించి సైన్యములకు ధైర్యం చెబుతూ రాముడు ఉన్న చోటికి వచ్చాడు. రావణుడు, అతని తమ్ముడు విభీషణుడు ఒకే పోలికతో ఉండటం వలన, విభీషణుని అంతా రావణుడు అనుకొన్నారు. వారిలో భయం ప్రవేశించింది. ఇంద్రజిత్తు రామలక్ష్మణులను చంపాడు. రావణుడు మనలను చంపడానికి వచ్చాడు అని అరుస్తూ వానరులు తలొక దిక్కుగా పారిపోయారు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఏబదవ సర్గ.

అది చూచిన సుగ్రీవుడు ఇలా అన్నాడు. "ఇదేమిటి. ఈ వానరులకు పిచ్చి పట్టిందా. లేక రావణుని భయం పట్టుకుందా. " అని అన్నాడు. దానికి అంగదుడు ఇలా అన్నాడు. మనకు నాయకులైన దశరథ కుమారులు రామలక్ష్మణులు శరతల్పగతులై ఉన్నారని తమరికి తెలియదా! మరి వానరులు భయపడరా!" అని అన్నాడు. "ఆ విషయం అందరికీ తెలుసు కదా! వానరుల భయమునకు ఏదో వేరు కారణము ఉండి ఉంటుంది. అధిక బలవంతులైన వానరులు ఇలా పారిపోతున్నారంటే వారి భయానికి తగిన కారణం ఉండి ఉండాలి. లేకపోతే ఈ వానరులు సిగ్గు లేకుండా భయంతో పారిపోతున్నారు. ఒకరిని ఒకరు తోసుకుంటూ పరుగెడుతున్నారు. ఎవరైనా కిందపడి పోతే వారిని తొక్కుకుంటూ వారి మీదినుండి పరుగెడుతున్నారు. ముందు వారిలో భయాన్ని పోగొట్టాలి." అని అన్నాడు.

ఇంతలో చేతిలో గద ధరించిన విభీషణుడు అక్కడికి వచ్చాడు. జయజయధ్వానాలు పలుకుతూ రాముడికి అభివాదము చేసాడు. సుగ్రీవునికి అప్పటికి అర్థం అయింది వానరుల భయకారణము. అపర రావణుని మాదిరి గదతో నడిచి వస్తున్న విభీషణుని చూచి అతడే రావణుడు అనుకొని వానరులు పారిపోతున్నారు అని తెలుసుకున్నాడు సుగ్రీవుడు. పక్కనే ఉన్న జాంబవంతుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "జాంబవంతా! విభీషణుని చూచిన వానరులు అతడే రావణుడు అని కానీ, ఇంద్రజిత్తు అని కానీ అనుకొని పారిపోతున్నారు. మీరు వెళ్లి వారికి ధైర్యము చెప్పండి. వచ్చినవాడు విభీషణుడు అనీ, రావణుడు కానీ, ఇంద్రజిత్తు కానీ కాదు అని వారికి తెలియజెప్పండి." అని అన్నాడు.

సుగ్రీవుని ఆదేశము ప్రకారము జాంబవంతుడు వానరులకు ధైర్యము చెప్పడానికి వెళ్లాడు. వానరుల మధ్యకు వెళ్లి వారికి ధైర్యవచనాలు పలికాడు. అందరిలోకీ పెద్ద వాడైన జాంబవంతుని మాటలు విన్న వానరులు, నిజం తెలుసుకొని అందరూ వెనకకువచ్చారు. విభీషణుడు రాముని, లక్ష్మణుని ఆ స్థితిలో చూచి చాలా బాధపడ్డాడు. తను కూడా వారి బాధలో పాలుపంచుకున్నాడు. విభీషణుడు సుగ్రీవునితో ఇలా అన్నాడు. "ఇంద్రజిత్తు రాక్షసుడు. మాయావి. మాయాయుద్ధంలో ఆరితేరినవాడు. కుటిల యుద్ధంలో మేటి. రామ లక్ష్మణులకు నేరుగా యుద్ధం చేయడం తెలుసు కానీ మాయాయుద్ధం తెలియదు. అందుకని ఇంద్రజిత్తు వీరిని జయించగలిగాడు. ఇంద్రజిత్తు వీరి శరీరం అంతా తూట్లుపడేట్టు కొట్టాడు. రామలక్ష్మణుల శరీరం అంతా రక్తసిక్తమయింది. అవసాన దశలో ఉన్నారు. నా అన్న నా శత్రువు అయిన రావణుడు గెలిచాడు. వాడి కోరిక తీరింది. సీత వాడి వశం అయింది." అని భోరున విలపించాడు విభీషణుడు.

సుగ్రీవుడు విభీషణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "విభీషణా! రామలక్ష్మణులు మరణించలేదు. కేవలము స్పృహ తప్పి ఉన్నారు. వీరికి • స్పృహ వచ్చిన తరువాత వీరు ఇద్దరూ రావణుని చంపగలరు. నిన్ను లంకాధీశునిగా అభిషేకించగలరు. ఊరట చెందుము." అని అన్నాడు.

అమరనథ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

సుగ్రీవుడు తన పక్కనే ఉన్న తన మామగారు సుషేణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఈ పరిస్థితిలో రామలక్ష్మణులు ఇక్కడ ఉండటం మంచిది కాదు. నీవు వీరిని తీసుకొని కిష్కింధకు వెళ్లు. నేను నా సేనలతో ఇక్కడే ఉండి రావణుని బంధు పుత్ర మిత్ర సమేతంగా సంహరిస్తాను. సీతను తీసుకొని వస్తాను."అని అన్నాడు.

అప్పుడు సుషేణుడు ఇలా అన్నాడు. "సుగ్రీవా! నాకు మాయా యుద్ధము కొత్త కాదు. దేవాసుర యుద్ధము గురించి నాకు బాగా తెలుసు ఆ రోజుల్లో దానవులు బాణ ప్రయోగంలో ప్రవీణులు. దేవతలు కేవలం అస్త్రములు మాత్రము వాడేవారు. దానవులు తమ మాయాశక్తితో మాయం అయిపోయి, దేవతల మీద బాణవర్షము కురిపించి వారిని ఓడించారు. అసురుల దెబ్బకు దేవతలకు బాగా దెబ్బలు తగిలి స్పృహ తప్పారు. కొంత మంది చనిపోయారు. అప్పుడు బృహస్పతి తనమంత్ర శక్తిచేత, తనకు తెలిసిన ఓషధుల చేత చికిత్స చేసి వారిని బతికించాడు. ఆ ఔషధముల గురించి సంపాతికి పనసునికి బాగా తెలుసు. వారికి సంజీవకరణి, దేవతలు ఉపయోగించిన విశల్యకరణి అనే దివ్య ఔషధముల గురించి బాగా తెలుసు. వారిని పంపి ఆ ఓషధులు తెప్పించు. అలాగే దేవ దానవులు మథించిన క్షీరసముద్రములో చంద్రము, ద్రోణము అనే పర్వతములు ఉన్నాయి ఆ పర్వతములను దేవతలు క్షీరసముద్రములో ఉంచారు. వాయుపుత్రుడైన హనుమంతుని అక్కడకు పంపు. ఆయనకు కూడా ఈ ఓషధుల గురించి బాగా తెలుసు." అని అన్నాడు సుషేణుడు.

ఇంతలో తీవ్రంగా గాలి వీచింది. మేఘములు దట్టంగా అలముకున్నాయి. కొన్ని కొన్ని మహావృక్షములు కూకటి వేళ్లతోసహా పెకలింపబడి సముద్రములో పడిపోతున్నాయి. సముద్రములో ఉన్న జంతువులు సర్పములు అల్లకల్లోలం అయ్యాయి. దీని కంతటికీ కారణము గరుడుని రాక. అతని రెక్కల వేగము వలన అంతటి ఝంఝామారుతము వీచింది. ఆకాశంలో ఎగురుతూ వస్తున్న గరుడుడు వానరులకు కనపడ్డాడు. ఇంద్రజిత్తు రాముని మీద లక్ష్మణుని మీద నాగసర్పములు ఆవాహన చేసిన బాణములను ప్రయోగించాడు. ఆ సర్పబంధనంలో చిక్కుకున్న రామలక్ష్మణులు వాటి ప్రభావం వలన మృతప్రాయులయ్యారు. ఆ సంగతి వానరులకు తెలియదు. గరుడుని రాక చూచి రామలక్ష్మణులను బందించిన సర్పములు భయపడిపోయాయి. వెంటనే ఆ సర్పములు అన్నీ చెల్లాచెదరయ్యాయి. తలా ఒక దిక్కుకుపారిపోయాయి. రాముని లక్ష్మణుని పట్టి ఉంచిన నాగ బంధములు విడిపోయాయి. రామలక్ష్మణులకు శరబంధమునుండి విముక్తి కలిగింది.

గరుడుడు కిందికి దిగి రామ లక్ష్మణుల వద్దకు వచ్చాడు. రామ లక్ష్మణుల శరీరములను తన చేతితో నిమిరాడు. వారి ముఖములను ప్రేమతో నిమిరాడు. గరుడుని స్పర్శతో రామలక్షణుల శరీరము మీద సర్పముల వంటి బాణములతో కలిగిన గాయములు అన్నీ మాయం అయ్యాయి. వారి శరీరం అంతకు ముందు కంటే కాంతి వంతంగా మెరిసిపోతూ ఉంది. రామ లక్ష్మణులకు పూర్వపు తేజస్సు పరాక్రమము, వీర్యము బలము ఉత్సాహము మొదలైన గుణములు అన్నీ మరలా సంక్రమించాయి.

అమరనధ్ అమర్

ఆ వానరులు. రాక్షసుల గుండెల్లో భయం పుట్టేటట్టు అరుస్తూ అందరూ లంకానగర ద్వారముల వైపు పరుగెత్తారు.

యుద్ధకాండము
యాభైఒకటవ సర్గ.

వానరులు చేసే సింహనాదాలు, విజయ దుందుభుల మోతలు రాక్షసుల చెవిని బడ్డాయి. రావణుడి చెవులకు కూడా సోకాయి. వెంటనే రావణుడు మంత్రులను పిలిపించాడు. అత్యవసర సమావేశము నిర్వహించాడు. "విన్నారుగా ఆ వానరుల జయజయధ్వానాలు. వారికేదో గొప్ప సంతోషము కలిగే సంఘటన జరిగినట్టు ఉంది. సందేహము లేదు. ఆ వానరుల కేకలకు సముద్రము కూడా దద్దరిల్లుతూ ఉంది. మన ఇంద్రజిత్తు రామలక్ష్మణులను సర్పబాణములతో శరబంధనము చేసినాడు కదా! దీనవదనములతో శోకించక ఈ వానరులు చేసే జయజయధ్వానాలు నాలో ఎన్నో అనుమానాలు రేకెత్తిస్తున్నాయి."అని పలికిన రావణుడు పక్కనే నిలబడి ఉన్న రాక్షస వీరులను చూచి ఇలా అన్నాడు.

"రామలక్ష్మణుల మృతికి శోకించవలసిన సమయములో వానరులు ఈ ప్రకారంగా సంతోషంగా కేరింతలు కొట్టడానికి గల కారణం తెలుసుకొని రండు." అని ఆదేశించాడు. వెంటనే ఆ రాక్షస వీరులు లంకా నగర ప్రాకారముల మీదికి ఎక్కారు. వానర సైన్యమును జాగ్రత్తగా పరిశీలించారు. శరబంధనంతో నిర్జీవులుగా ఉండవలసిన రాముడు లక్ష్మణుడు సలక్షణంగా ఉండటం చూచారు. రామలక్ష్మణులు ద్విగుణీకృత ఉత్సాహంతో ప్రకాశిస్తున్నారు. రాక్షసుల గుండెల్లో గుబులు రేగింది. వారందరూ ప్రాకారములు దిగి వడి వడిగా రావణుని వద్దకు వెళ్లారు. దిగాలు పడిన మొహాలతో రావణుని ముందు నిలబడ్డారు. తాము చూచింది చూచినట్టు రావణునికి విన్నవించుకున్నారు.

"రాక్షసేంద్రా! జయము జయము. ఇంద్రజిత్తులవారి చేతిలో సర్పబాణబంధీకృతులై మరణించిన రామలక్ష్మణులు తమ బంధనాలు వీడి పునర్జీవితులై ఉదయభానుడి వలె ప్రకాశిస్తున్నారు. కట్లు తెంచుకున్న ఏనుగుల వలె ఉత్సాహంగా ఉన్నారు. ఆ మాటలు విన్న రావణుడికి కోపము భయము ఒకేసారి ముంచుకొచ్చాయి. రావణుడు వివర్ణవదనుడయ్యాడు. "ఏమిటీ! ఇది నిజమా! యుద్ధములో ఇంద్రజిత్తు రామ లక్ష్మణులను ఓడించాడు కదా! తన సర్పబాణములతో బంధించాడు కదా! వారు మృతప్రాయులయ్యారని నాకు చెప్పాడు కదా! మరలా ఇదేమి? అస్త్ర బంధములో చిక్కుకున్న రామలక్ష్మణులు బంధవిముక్తులు కావడాన్ని బట్టి చూస్తే మన రాక్షస బలగముల బలపరాక్రమములు సందేహాస్పద ములుగా ఉన్నాయి. మేము పూర్వము చేసిన యుద్ధములలో ఏ అస్త్ర శస్త్రములు మాకు విజయాన్ని సంపాదించి పెట్టాయో అవే అస్త్ర శస్త్రములు ఇప్పుడు రామలక్ష్మణుల ముందు వ్యర్థమైపోయాయి. " అని పలికి ధూమ్రాక్షుడు అనే రాక్షసవీరుని పిలిచాడు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"ధూమ్రాక్షా! నీవు నీ సైన్యముతో యుద్ధరంగమునకు వెళ్లు, రాముడిని లక్ష్మణుని వానర సేనలను సర్వనాశనం చెయ్యి." అని ఆదేశించాడు. వెంటనే ధూమ్రాక్షుడు రాక్షస సైన్యాధ్యక్షుడిని చూచి "నేను రామలక్ష్మణుల మీదికి యుద్ధానికి వెళ్లాలి. సేనలను సిద్ధం చేయండి" అని అన్నాడు. సైన్యాధ్యక్షుడు ధూమ్రాక్షుడికి సేనలను సమకూర్చాడు. తన అపార సేనావాహినితో వానరుల మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు ధూమ్రాక్షుడు. నల్లని మేఘాల వలె ఉన్న రాక్షస వీరులు, పెద్దగా గర్జిస్తూ, శూలములు, ముద్గరములు, గదలు, పట్టిసములు, ఇనుప ఆయుధములు, పరిఘలు, బల్లెములు, గొడ్డళ్లు తీసుకొని ధూమ్రాక్షుని వెంట యుద్ధానికి బయలు దేరారు. మరి కొందరు రాక్షస వీరులు గాడిదలు లాగుతున్న రథముల మీద యుద్ధానికి బయలుదేరారు. మరికొందరు రాక్షస వీరులు వాయు వేగముతో పరుగెత్తే గుర్రముల మీద, ఏనుగుల మీద బయలుదేరారు. ధూమ్రాక్షుడు కూడా గాడిదలు కట్టిన రథము మీద బయలుదేరాడు. వారందరూ పశ్చిమ ద్వారము వద్దకు చేరుకున్నారు. అక్కడ హనుమంతుడు వానరసేనలతో మోహరించి ఉన్నాడు. గాడిదలుకట్టిన రథము మీద వెళుతున్న ధూమ్రాక్షునికి అనేక అపశకునములు గోచరించాయి. ఒక భయంకరమైన గ్రద్ద ధూమ్రాక్షుని రథమునకు కట్టిన ధ్వజము మీద వాలింది. తలలేని మొండెము ఒకటి ధూమ్రాక్షుని రథము ముందు పడింది. వాయువు ప్రతికూల దిశలో వీచింది. ఈ దుశ్శకునములు చూచి ధూమ్రాక్షుని మనసు కలత చెందింది. అయినా ధైర్యంతో ముందుకు సాగాడు. వానర సేనను అంతా ఒక్కసారి పరిశీలించి చూచాడు.

యుద్ధకాండము
యాభైరెండవ సర్గ.

ధూమ్రాక్షుడు యుద్ధానికి రావడం చూచి వానరులు సంతోషించారు. మరొక రాక్షసుడు బలి కాబోతున్నాడు అని ఆనంద పడ్డారు. వానరులు రాక్షసులు తలపడ్డారు. వానరులు పెద్ద పెద్ద బండరాళ్లను, మహావృక్షములను ఆయుధములుగా ధరించి యుద్ధం చేస్తుంటే, రాక్షసులు పట్టిసములు, శూలములు, ముద్గరలు ధరించారు. ఇరుపక్షముల వారు సమానంగా చస్తున్నారు. కాకపోతే రాక్షసుల చేతిలో బాణాలున్నాయి. వానరుల చేతిలో వృక్షములు బండరాళ్లు ఉన్నాయి. రాక్షసులు తమ వద్ద ఉన్న బల్లెములు, పట్టిసములు, బల్లెములతో వానరులను చీలుస్తున్నారు. కాని వానరులు ఏ మాత్రం భయపడక ముందుకు చొచ్చుకువస్తున్నారు. వానరులు విసిరే బండరాళ్లకింద వృక్షముల కింద పడి ఎంతోమంది రాక్షసులు మరణిస్తున్నారు. వానరులు రాక్షసులను తమ పేర్లు చెప్పి మరీ చంపుతున్నారు రాక్షసులను. బండరాళ్ల కింద, వృక్షముల కింద పడ్డ రాక్షసులు రక్తం కక్కుకొని చస్తున్నారు. వేలకొలది రాక్షసులు మహా వృక్షముల కిందపడి నుగ్గు నుగ్గు అవుతున్నారు. రాక్షసులే కాదు, వానరులు విసిరిన బండరాళ్ల వృక్షముల కిందపడి హయములు, ఏనుగులు కూడా ఛిన్నాభిన్నం అవుతున్నాయి.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వాటి మీద ఎక్కిన రాక్షస వీరులు కూడా వాటి కాళ్ల కింపడి నుగ్గు నుగ్గు అవుతున్నారు. ఆ ప్రదేశముఅంతా ఏనుగులు, గుర్రములు, రాక్షసులు, వానరుల మృతకళేబరములతో నిండి పోయింది.

వానరులు రాక్షసుల మీదికి ఎగిరి తమ వాడి అయిన గోళ్లతో వారిని రక్కి, చీలుస్తున్నారు. దానికి కోపించిన రాక్షసులు వానరులను తమ అరిచేతులతో కొట్టడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఆ రాక్షసులు తమను కొట్టకముందే వానరులు మహావేగంతో ఆ రాక్షసులను పిడికిళ్లతో పొడుస్తూ, పాదముల కింద పడేసి తొక్కుతూ, దంతములతో చీలుస్తున్నారు. వానరుల ధాటికి తట్టుకోలేక రాక్షస సైన్యము పారిపోతూ ఉంది.

ఇది చూచాడు ధూమ్రాక్షుడు. కోపోద్రేకంతో వానరులను ఊచకోత కోస్తున్నాడు. వానరులు ధూమ్రాక్షుడి దెబ్బకు తట్టకోలేక గుట్టలుగా పడి మరణిస్తున్నారు. రాక్షసులు కొట్టిన దెబ్బలకు వానరుల శరీరాలు రక్తసిక్తం అయ్యాయి. రాక్షసులు తాము ధరించిన త్రిశూలములతో చీలుస్తుంటే వానరుల శరీరంలోని పేగులు బయటకు వస్తున్నాయి. వానరులు రాక్షసుల మధ్య ఘోరంగా యుద్ధం జరుగుతూ ఉంది. యుద్ధంలో ముందు నిలబడ్డ ధూమ్రాక్షుడు నవ్వుతూ తన ధనుస్సు ఎక్కుబెట్టి వానరుల మీద బాణ ప్రయోగం చేస్తున్నాడు. ధూమ్రాక్షుని పరాక్రమానికి తట్టుకోలేక వానరులు పారిపోసాగారు.

ఇదంతా చూచిన హనుమంతుడు కోపోద్రేకంతో ఒక పెద్ద బండరాయిని తీసుకొని ధూమ్రాక్షుని వంకకు దూకాడు. ఆ రాయిని ధూమ్రాక్షుని రథంమీద బలంగా విసిరాడు. తన మీదికి వస్తున్న పెద్ద బండరాయిని చూచిన ధూమ్రాక్షుడు తన గద తీసుకొని రథము నుండి కిందికి దూకాడు. నేల మీద నిలబడ్డాడు. రథము మీద పడ్డ బండరాయి, ధూమ్రాక్షుని రథమును తుత్తునియలు చేసింది. తరువాత హనుమంతుడు చేతికందిన బండరాళ్లను, చెట్లను రాక్షసుల మీదికి విసురుతూ వారిని చంపుతున్నాడు. ఆ రాళ్ల దెబ్బకు రాక్షసుల తలలు బద్దలవుతున్నాయి. వృక్షముల కిందపడి రాక్షసులు మరణిస్తున్నారు. ఆది చూచి రాక్షస సైన్యము పారిపోతూఉంది.

హనుమంతుడు ఒక పెద్ద బండ రాయి తీసుకొని ధూమ్రాక్షుని వంకకు పరుగెత్తాడు. ధమ్రాక్షుడు కూడా తన గద, ఎత్తి పెద్దగా గర్జిస్తూ హనుమంతుని వంకకు పరుగెత్తాడు.

ముళ్లతో నిండిన తన గదను ధూమ్రాక్షుడు హనుమంతుని పైకి విసిరాడు. ఆ దెబ్బను తప్పించుకొన్న హనుమంతుడు తాను తెచ్చిన బండ శిలతో ధూమ్రాక్షుని తలపై మోదాడు. ఆ దెబ్బకు తట్టుకోలేక ధూమ్రాక్షుడు నేల మీద వెల్లకిలా పడ్డాడు. రక్తం కక్కుకొని మరణించాడు. ధూమ్రాక్షుని మరణం చూచిన రాక్షస సేనలు లంక వైపుకు పారిపోయారు. వారిని వానరులు తరిమి తరిమి కొట్టి చంపారు. ఆ ప్రకారంగా హనుమంతుని చేతిలో ధూమ్రాక్షుడు దారుణంగా మరణించాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము

యుద్ధకాండము

ఏబది మూడవ సర్గ

రాక్షసరాజు రావణునికి ధూమ్రాక్షుని దారుణ మరణం గురించి తెలిసింది. నిర్ఘాంత పోయాడు. కోపం వచ్చింది. బుసలు కొట్టాడు. వజ్రదంష్ట్రుడు అనే రాక్షసుని పిలిపించాడు.

"నీవు మహావీరుడవు. ఎన్నో యుద్ధములలో పాల్గొన్నావు. నీవు కావలసినంత సైన్యమును తీసుకొని వెళ్లి, రాముడిని, లక్ష్మణుడిని, సుగ్రీవుడిని చంపి తిరిగిరా." అని అన్నాడు రావణుడు.

రావణుని ఆదేశము ప్రకారము కోట్లకొలది రాక్షస సైన్యముతో వజ్రదంష్ట్రుడు వానరుల మీదికి యుద్ధానికి బయలు దేరాడు. అతని సేనలో గజములు, అశ్వములు, గాడిదలు, ఒంటెలు, రథములు ఉన్నాయి. వాటిని ఎక్కిన రాక్షసులు మహా బలవంతులు పరాక్రమవంతులు. వజ్రదంష్ట్రుడు కూడా ఒక మహాధనుస్సును చేత ధరించి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. ఆయన వెంట అశేష రాక్షస సైన్యము బయలుదేరింది.

వారందరూ దక్షిణ ద్వారము నుండి బయటకు వచ్చారు. అక్కడ అంగదుడు తన సేనతో ఉన్నాడు. రాక్షసులకు దుశ్శకునములు గోచరించాయి. ఈ దుశ్శకునములను చూచి వజ్రదంష్ట్రుడు కలవర పడ్డాడు. అయినా ధైర్యంతో ముందుకు నడిచాడు. దక్షిణ ద్వారము నుండి బయటకు వచ్చిన రాక్షస సైన్యమును వానరులు చుట్టు ముట్టారు. రాక్షసులకు వానరులకు ఘోరయుద్ధము జరిగింది. రాక్షసుల సైన్యములు, వానర సైన్యములు సమానంగా నశించాయి. వాటి శరీరముల నుండి కారిన రక్తంతో రణభూమి అంతా రక్తసిక్తమయింది. ఒకరిని మించి ఒకరు యుద్ధం చేస్తున్నారు. వానరులు వృక్షములు పర్వత శిలలను ప్రయోగిస్తుంటే, రాక్షసులు ధనుర్బాణములు వాడుతున్నారు. కొంత మంది రాక్షసులు తన ధనుస్సులను కిందపడవేసి వానరులతో ముష్టి యుద్ధానికి తలపడ్డారు. వానరులు మాత్రము రాళ్లతోనూ వృక్షములతోనూ రాక్షసులను హతమారుస్తున్నారు. వజ్రదంష్ట్రుడు ధనుర్బాణములను ధరించి అపర యముని వలె యుద్ధం చేస్తున్నాడు. రాక్షససేనలు కూడా అధిక సంఖ్యలో వానరులను సంహరిస్తున్నారు. అది చూచిన అంగదుడు కోపంతో ఊగిపోయాడు. రాక్షసులను అందరినీ ఊచకోత కోసాడు. దొరికిన వాడిని దొరికినట్టు చంపాడు అంగదుడు, అంగదుని చేతిలో చిక్కిన రాక్షసులు ప్రాణాలతో తప్పించుకోవడం లేదు. మొదలు నరికిన చెట్లమాదిరి కూలి పోతున్నారు. అంగదుని ధాటికి రాక్షస సేనలు తట్టుకోలేకపోతున్నాయి.

యుద్ధకాండము

ఏబది నాలుగవ సర్గ.

వానర నాయకుడు అంగదుని విజృంభణ, రాక్షస సైన్యము అంతకంతకూ తగ్గిపోవడం గమనించాడు వజ్రదంష్ట్రుడు. అతనిలో క్రోధము తారస్థాయికి చేరింది. తన ధనుస్సును ఎక్కుపెట్టి వానర సేనల మీద శరవర్షము కురిపించాడు.

అమరనథ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వజ్రదంష్ట్రుని అండ చూచుకొని రాక్షసులు కూడా విజృంభించారు. ఇది చూచిన వానరులు చేతికి అందిన పర్వతశిలలను పెకలించి రాక్షసులమీదికి విసిరి, వారిని నుగ్గునుగుచేస్తున్నారు.

రాక్షసులు వివిధ ఆయుధముల తోనూ వానరులు వృక్షములు, పర్వతశిలలతోనూ యుద్ధం చేస్తున్నారు. రాక్షసులు ప్రయోగించిన ఆయుధములను కాచుకుంటూ, పర్వతశిలలనూ, వృక్షములనూ రాక్షసుల మీదకు విసురుతున్నారు వానరులు. ఇరుపక్షములలో ఉన్న సైనికులకు తలలు తెగిపోయాయి. కాళ్లు చేతులు తెగిపోయాయి. వారి శరీరముల నుండి కారిన రక్తము ఏరులైపారుతూ ఉంది. ఆ శరీరములను తినడానికి కాకులు గద్దలు ఆకాశంలో తిరుగుతున్నాయి.

ఆ దృశ్యములను చూచిన పిరికి వారికి గుండె ఆగిపోవడం ఖాయం. అంత ఘోరంగా ఉంది రణరంగము. కాని ఎక్కువగా రాక్షససైన్యమునకే నష్టం జరిగింది. ఇది చూచిన వజ్రదంష్ట్రుడు తానే స్వయంగా వానర సేనను ఎదుర్కొన్నాడు. ఒక్కొక్క బాణానికి ఐదుగురు, పదిమంది, వానరులను చంపుతున్నాడు. వానరుల తలలు బంతుల మాదిరి ఎగురుతున్నాయి. ఇది చూచిన వానరులు అంగదుని వద్దకు పరుగెత్తారు. అంగదుడు విషయం తెలుసుకొని తానే స్వయంగా వజ్రదంష్ట్రుని ఎదుర్కొన్నాడు. ఇద్దరికీ ఘోరంగా యుద్ధం జరిగింది. వజ్రదంష్ట్రుడు తన బాణములతో అంగదుని శరీరం తూట్లు పడేట్టు కొట్టాడు. అంగదుడు కోపించి వజ్రదంష్ట్రుని మీదకు ఒక వృక్షాన్ని విసిరాడు. ఆ వృక్షాన్ని వజ్రదంష్ట్రుడు తన బాణములతో తుత్తునియలు చేసాడు. అంగదుడు ఒక పెద్ద పర్వతమును పెకలించి వజ్రదంష్ట్రుని మీదికి విసిరాడు. అది చూచిన వజదంష్టుడు గద తీసుకొని రథము నుండి కిందికి దుమికాడు. అంగదుడు విసిరిన పర్వతము వజ్రదంష్ట్రుని రథమును నుగ్గునుగ్గు చేసింది.

వజ్రదంష్ట్రుడు తన గదతో అంగదుని గుండెలమీద మోదాడు. తరువాత అంగదుడు, వజ్రదంష్ట్రుడు ఒకరితో ఒకరు ముష్టి యుద్ధము చేసారు. అంగదుడు ఒక వృక్షమును పెకలించి చేత ధరించాడు. వజ్రదంష్ట్రుడు ఏమరిపాటుగా ఉన్నప్పుడు అంగదుడు ఆ వృక్షమును వజ్రదంష్ట్రుని మీదకు విసిరాడు. ఆ వృక్షము తగిలి వజ్రదంష్ట్రుడు కిందపడ్డాడు. తరువాత అంగదుడు ఒక కత్తి తీసుకొని అతని తల తెగనరికాడు. వజ్రదంష్ట్రుని శరీరం రెండు ముక్కలయింది. అతని ప్రాణాలు గాలిలో కలిసిపోయాయి. తమ నాయకుడు వజ్రదంష్ట్రుడు దారుణంగా మరణించడం చూసిన రాక్షస సైన్యము లంక వైపు పారిపోయారు. వజ్రదంష్ట్రుని చంపిన అంగదుని వానరనాయకులు అంతా ప్రశంసించారు.

యుద్ధకాండము
ఏబది ఐదవ సర్గ.

తాను పంపిన వజ్రదంష్ట్రుడు అంగదుని చేతిలో మరణించాడు అన్న వార్త రావణునికి తెలిసింది. వాడిని పంపినంత సేపు పట్టలేదు వాడు చచ్చాడు అన్న వార్త వినడానికి. మరొకడిని పంపడం కన్నా వేరే మార్గము కనిపించడం లేదు రావణునికి. రావణుడు వెంటనే అకంపనుడు అనే సేనానాయకుడిని పిలిపించాడు.

అమరనాధ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అకంపనుడు మహాయోధుడు. వాడికి యుద్ధము లేకపోతే నిద్రపట్టదు. రామలక్ష్మణులను, సుగ్రీవుడిని అకంపనుడు చంపగలడు అనే విశ్వాసము రావణునికి ఉంది. అకంపనుడి పరాక్రమం ముందు దేవతలు కూడా నిలువలేరు. అందుకని ఈసారి రామలక్ష్మణులను చంపే బాధ్యతను అకంపనుడికి అప్పగించాడు రావణుడు. రావణుని ఆజ్ఞను శిరసావహించిన అకంపనుడు తన అధీనంలో ఉన్న రాక్షస సైన్యమును యద్ధమునకు సిద్ధం చేసాడు. వారు రకరకాలైన ఆయుధములు ధరించి అకంపనుడి వెంట యుద్ధమునకు బయలుదేరారు.

అకంపనుడు తన రథమును ఎక్కి సైన్యమును ముందుండి నడిపించాడు. కాని ఎందుకో అకంపనుడి రథమునకు కట్టిన గుర్రములు దీనంగా కదులుతున్నాయి. దానికి తోడు అకంపనుడి ఎడమ కన్ను అదిరింది. ఎన్నో అపశకునములు కనిపించాయి. కాని అకంపనుడు తన పరాక్రమాన్ని నమ్ముకున్నాడు. ఈ అపశకునములను లెక్క చేయలేదు. కదనరంగానికి బయలుదేరాడు.

రాక్షస సేనలు అకంపనుడి నాయకత్వంలో రావడం చూచి వానరులు కొంచెం భయపడ్డారు. కాని అంతలో తేరుకొని రాక్షసులతో తలపడ్డారు. వానరులు రాక్షసులు సమ ఉజ్జీలే. ఒకరికి ఒకరు తీసిపోకుండా యుద్ధం చేస్తున్నారు. వానరులు రాక్షసులు ఒకరితో ఒకరు యుద్ధం చేస్తుంటే వారి పాదఘట్టనలకు దుమ్ము పైకి లేచింది. ఆ దుమ్ములో ఎదుటి వారు కూడా కనపడటం లేదు. ఆ కారణంగా ఒక్కోసారి రాక్షసులను రాక్షసులు, వానరులను వానరులే చంపుకుంటున్నారు. వారి రక్తంతో తడిసిన యుద్ధభూమి అంతా బురద బురదగా మారింది.

వానరములు వృక్షములతోనూ, పెద్ద పెద్ద శిలలతోనూ, రాక్షసులు గదలు, పరిఘలు, తోమరములతోనూ, వానరులు తమ బాహువులతోనూ తమ శత్రువులను చంపుతున్నారు. రాక్షసులు తమచేతిలో ఉన్న ఆయుధములతో వానరులను కొట్టి చంపుతున్నారు. అకంపనుడు కూడా వానరులను ఊచకోత కోస్తూ రాక్షస సేనలకు ఆనందం కలిగిస్తున్నాడు.

వానరులు కూడా పెద్ద పెద్ద శిలలను వృక్షములను రాక్షసుల మీదికి విసిరి వారిని నుగ్గు నుగ్గు చేస్తున్నారు. కుముదుడు, నలుడు, మైందుడు మహా వేగంతో కదులుతూ రాక్షసులను తునుమాడుతున్నారు. ఆ ప్రకారంగా వానరులకు రాక్షసులకు ఘోరంగా యుద్ధం జరుగుతూ ఉంది.

యుద్ధకాండము
యాభై ఆరవ సర్గ.

వానర వీరులు రాక్షస సేనలను ఊచకోత కోస్తూ ఉండడంతో అకంపనుడికి కోపం వచ్చింది. దనుష్టంకారము కావించి తన సారథితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ సారథీ! అక్కడ ఆ వానర వీరులు మన రాక్షస సేనలను చంపుతున్నారు. కేవలము ఏ ఆయుధమూ లేకుండా చెట్లను, బండరాళ్లను ఉపయోగించి మన వాళ్లను నుగ్గు నుగ్గు చేస్తున్నారు.

అమరనధ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మన రథమును అక్కడకు పోనివ్వు." అని అన్నాడు. వెంటనే అకంపనుడి సారథి రథమును వారి వంకకు పోనిచ్చాడు.

అకంపనుడు తన ధనుస్సునుండి బాణములను వానరుల మీద వర్షము వలె కురిపిస్తున్నాడు. అకంపనుడి శరముల ధాటికి తట్టుకోలేక వానరులు పారిపోతున్నారు. దూరంనుండి ఇదంతా చూచాడు హనుమంతుడు. వెంటనే అకంపనుడు యుద్ధం చేసే చోటికి వెళ్లాడు హనుమంతుడు. హనుమంతుడు రావడం చూచిన వానరులు, ధైర్యం తెచ్చుకొని హనుమంతుడి చుట్టు చేరారు. హనుమంతుని చూడగానే వారి బలం రెట్టింపు అయింది. ఇది చూచిన అకంపనుడు హనుమంతుని మీద శరవర్షము కురిపించాడు. కాని హనుమంతుడు తన శరీరములో గుచ్చుకుంటున్న బాణములను లెక్క చేయడం లేదు. అకంపనుడిని ఎలా చంపడమా అని ఆలోచిస్తున్నాడు.

హనుమంతుడు పెద్దగా అరుస్తూ వికటాట్టహాసం చేస్తూ అకంపనుడి మీదికి వెళ్లాడు. అకంపనుడి మీదికి దూకుతున్న హనుమంతుడు అగ్నిగోళము మాదిరి ఉన్నాడు. పక్కనే ఉన్న ఒక కొండను పెకలించాడు. దానిని గిరా గిరా తిప్పుతూ అకంపనుడి మీదికి వెళ్లాడు. ఇది చూచిన అకంపనుడు అర్ధచంద్రాకృతిలో ఉన్న బాణములతో ఆ కొండను చీల్చాడు. అది చూచిన హనుమంతునికి కోపం వచ్చింది. అటు ఇటు చూచి ఒక పెద్ద మద్దిచెట్టును కూకటి వేళ్లతో సహా పెకలించాడు. దానిని తన చేతులతో గిరా గిరా తిప్పాడు. ఆ మద్దిచెట్టుతో హనుమంతుడు రాక్షసులను, వారి రథములను, సారథులను, ఏనుగులను, హయములను చావగొడుతున్నాడు. చేతిలో గద పట్టుకొని ఉన్న యముని మాదిరి హనుమంతుడు తన చేతిలోని మద్దిచెట్టుతో రాక్షసులను సంహరిస్తున్నాడు. ఏ రాక్షసుడు కూడా హనుమంతుడి ఎదుట పడటానికి సాహసించడం లేదు. పక్కకు తిరిగి పారిపోతున్నారు.

అది చూచిన అకంపనుడు బిగ్గరగా కేకలు పెట్టాడు. హనుమంతుడి మీద పదునాలుగు వాడి అయిన బాణములను ప్రయోగించాడు. ఆ బాణములు హనుమంతుని శరీరాన్ని చీల్చాయి. నారాచ బాణములు హనుమంతుని శరీరం నిండా గుచ్చుకున్నాయి. హనుమంతుడు మరొక వృక్షమును పెకలించి చేతిలో ధరించి, దానితో అకంపనుడి తలమీద బలంగా మోదాడు. ఆ దెబ్బకు తట్టుకోలేక అకంపనుడు నేల మీద పడి గిలా గిలా కొట్టుకుంటూ మరణించాడు.

తమ నాయకుడు అకంపనుడు మరణించడం చూచిన రాక్షస వీరులు భయంతో వణికిపోయారు. పారి పోయారు. పారి పోతున్న రాక్షసులను వానరులు తరిమి తరిమి కొట్టారు. నేల మీద పడేసి ఈడ్చారు. కాళ్లతో మర్దించారు. రాక్షసులు ప్రాణాలు అరిచేతిలో పెట్టుకొని, మాటి మాటికీ వెనక్కు తిరిగి చూస్తూ, తమను వెంబడిస్తున్న వానరులను తప్పించుకుంటూ పరుగెడుతున్నారు. రాక్షసులందరూ లంకానగరంలోకి ప్రవేశించారు. అకంపనుడిని చంపిన హనుమంతు డిని వానర నాయకులు అందరూ వేనోళ్ల ప్రశంసించారు. రాముడు, లక్ష్మణుడు, సుగ్రీవుడు, విభీషణుడు హనుమంతుని అభినందించారు. ఆ ప్రశంసలను, అభినందనలను వినయంగా స్వీకరించాడు హనుమంతుడు.

శ్రీమద్రామాయణము

యుద్ధకాండము

యాభై ఏడవ సర్గ.

రామలక్ష్మణులను, సుగ్రీవుడిని చంపడానికి పంపబడిన అకంపనుడు హనుమంతుని చేతిలో వధింపబడ్డాడు అన్న విషయం తెలిసిన రావణుడుకి మతిపోయింది. కోపంతో ఊగిపోయాడు. కాని అంతలోనే రావణుని ముఖంలో దైన్యం తొంగి చూచింది. ఎందుకిలా జరుగుతూ ఉంది. ఇంతమంది వీరాధివీరులు ఎందుకు మరణిస్తున్నారు అని అంతర్మధనం చేసుకున్నాడు. కాని పైకి మాత్రం గంభీరంగా ఉన్నడు. వెంటనే మంత్రి మండలిని పిలిపించారు. వారితో మంతనాలు జరిపాడు.

సేనలను వారి వ్యూహములను సమీక్షించడానికి రాచమందిరం లో నుండి లంకానగరంలోకి వెళ్లాడు. సర్వసైన్యాధ్యక్షుడు ప్రహస్తుని చూచాడు. అతనితో ఇలా అన్నాడు. "ప్రహస్తా! లంకానగరాన్ని శత్రువులు ముట్టడించారు. మనకు యుద్ధం చేయడం తప్ప మరోమార్గం కనిపించడం లేదు. ఇప్పటి దాకా ఒకరి వెంట ఒకరు యోధానుయోధులు యుద్ధానికి వెళుతున్నారు, అందరూ మరణిస్తున్నారు. ఒక్కరూ విజయులై తిరిగి రావడం లేదు. గెలుపుజాడ కనపడటం లేదు.

సర్వసేనాధిపతి వైన నువ్వు, నికుంభుడు, నా తమ్ముడు మాత్రమే ఈ యుద్ధము అనే మహాసముద్రమును తరించగలము అనిపిస్తూ ఉంది. అందుకని నీవు సర్వసైన్యములతో వెళ్లి వానరులతో యుద్ధము చేసి విజయం సాధించు. నీవు వస్తున్నావని తెలిసి వానర సేన దిక్కులు పట్టి పారిపోగలదు. వానరులకు స్థిరత్వము లేదు. చపలులు, వారికి యుద్ధవిద్యలో శిక్షణ లేదు. ఆటవికులు. చెట్లు బండరాళ్లు వాళ్ల ఆయుధములు. మీరు యుద్ధవిద్యలో సుశిక్షితులు. మీరు వస్తున్నారని తెలిసి వానరులు పారిపోవడం నీవే కళ్లారా చూస్తావు. వానర సైన్యము పారిపోయిన తక్షణం రాముడు, లక్ష్మణుడు నీకు లొంగిపోతారు.

మరొక మాట. యుద్ధములో జయాపజయాలు దైవాధీనాలు. నీవు జయించవచ్చు పరాజయం పొందవచ్చు. కానీ యుద్ధం చేయడం మన ప్రస్తుత కర్తవ్యము. నీవు యుద్ధానికి వెళ్లకపోతే మనకు పరాజయం తప్పదు. నిశ్చిత మైన ఫలితం కన్నా, సందేహాస్పదమైన ఫలితం మేలు కదా! ఉన్న విషయాలు అన్నీ విపులంగా చెప్పాను. ఈ సమయంలో మనకు అనుకూలమైన నిర్ణయం తీసుకో." అని అన్నాడు రావణుడు. ఆ మాటలు విన్న ప్రహస్తుడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ రాక్షసేంద్రా! యుద్ధము విషయం గురించి మనం మంత్రి మండలిలో ఎన్నోసార్లు చర్చించాము. దీని గురించి మన మధ్య వాదోపవాదాలు జరిగాయి. మంత్రి మండలి సమావేశాలలో నేను "సీతను రామునికి ఇచ్చి యుద్ధం నివారించడం శ్రేయస్కరము" అని ఎన్నోసార్లు చెప్పాను. సీతను రామునికి ఇవ్వకపోతే యుద్ధం తప్పదని హెచ్చరించాను. కాని నీ ఆగ్రహానికి గురి అయ్యాను.

ఓ రాజా! నేను నీ వద్ద పనిచేస్తున్నాను. నీ వలన ఎన్నో సన్మానాలు, సత్కారాలు, బహుమానాలు పొందాను. అటువంటి నీకు ఆపత్కాలంలో ఆదుకోకుండా ఉంటానా! నీ కొరకు నేను యుద్ధం చేస్తాను.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నీ కొరకు ఆత్మార్పణము చేసుకుంటాను. నాకు నా భార్యబిడ్డలు, బంధువులు స్నేహితులు ముఖ్యం కాదు. నా రాజు, నా కర్తవ్య నిర్వహణ, నాకు ముఖ్యం. నీ మాట ప్రకారము నేను యుద్ధానికి వెళుతున్నాను." అని అన్నాడు ప్రహస్తుడు.

వెంటనే తన సైన్యాధ్యక్షులను సైన్యాలను సిద్ధం చేయ మన్నాడు. లంకా నగరంలో ఉన్న సైనికులు అందరూ యుద్ధానికి సిద్ధం అయ్యారు. రావణుని విజయం కొరకు యజ్ఞములు చేసారు. హోమాలు చేసారు. ఆ హోమాగ్నులలో పునీతమైన మాలలను రాక్షస వీరులు ధరించారు. ప్రహస్తుడు యుద్ధభేరీ మోగించాడు. ప్రహస్తుడు చక్కగా అలంకరింపబడిన రథాన్ని ఎక్కాడు. ఆ రథానికి మంచి జాతి అశ్వాలు కట్టబడి ఉన్నాయి. తన వెంట అశేష సైన్యము రాగా యుద్ధానికి బయలుదేరాడు ప్రహస్తుడు.

భేరీ నినాదాలు, శంఖధ్వనులు మిన్నుముట్టాయి. ప్రహస్తునికి నలువైపులా నరాంతకుడు, కుంభహనువు, మహానాదుడు, సమున్నతుడు, అనే రాక్షసనాయకులు వారి వారి రథాల మీద బయలుదేరారు. ప్రహస్తుడు లంకానగరము తూర్పుద్వారము నుండి బయటకు వచ్చాడు. ఆ ప్రకారంగా ప్రహస్తుడు యుద్ధానికి వెళుతూ ఉంటే, అపశకునాలు ఎన్నో కనపడ్డాయి. కాని ప్రహస్తుడు వాటిని లక్ష్యపెట్టలేదు.

ప్రహస్తుని అతని సైన్యమును చూచారు వానరులు. చేతికి అందిన బండరాళ్లను, చెట్లను ఆయుధములుగా ధరించారు. అటు రాక్షసులు, ఇటు వానరులు భయంకరంగా అరుస్తున్నారు. కేకలు పెడుతున్నారు. తమదే విజయమని ఉత్సాహంగా రంకెలు వేస్తున్నారు. ప్రహస్తుడు తన రథాన్ని సుగ్రీవుడు ఉన్న వంకకు పోనిచ్చాడు.

యుద్ధకాండము
యాభైఎనిమిదవ సర్గ.

అట్టహాసంగా యుద్ధానికి వస్తున్న ప్రహస్తుని చూచాడు రాముడు. చిరునవ్వు నవ్వాడు. విభీషణునితో ఇలా అన్నాడు. "విభీషణా! ఈ రాక్షస వీరుడు, సైన్యాధిపతి ఎవరు? ఇతని పేరు ఏమిటి? ఇతని బలపరాక్రమములు ఎట్టివి? ఇతనిని గురించి సవిస్తరంగా చెప్పు." అని అని అడిగాడు రాముడు. " ఇతని పేరు ప్రహస్తుడు. రావణుని రాక్షస సేనలకు అధిపతి. లంకలో ఉన్న మూడు వంతుల సేనలకు అధిపతి ఇతడే. ఇతడు మహా శూరుడు, పరాక్రమవంతుడు. అస్త్ర విద్యానిపుణుడు." అని అన్నాడు విభీషణుడు.

ఇంతలో ప్రహస్తుడు తన రాక్షస సేనలను వానర సేనల మీదికి పురికొల్పాడు. వానరులు పర్వతములను, బండరాళ్లను, వృక్షములను చేత ధరించి రాక్షసుల మీదికి పరుగెత్తారు. వానరులు రాక్షసులు ఒకరి మీద ఒకరు బండరాళ్లను, వృక్షములను, అస్త్ర శస్త్రములను విసురుతున్నారు. వానరులకు రాక్షసులకు గొప్ప యుద్ధము జరిగింది.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఒకరిని ఒకరు చంపుకుంటున్నారు. ఇరు పక్కలా సైన్యం నష్టపోతున్నారు. రక్తం ఏరులైపారుతూ ఉంది. కొంతమంది శరీరాల్లో శూలాలు గుచ్చుకుంటున్నాయి. కొంతమంది పరిఘలతో కొట్టబడ్డారు. మరి కొంతమంది పర్వతశిఖరముల కిందపడి నలిగిపోతున్నారు. రాక్షసులు వానరులను తమ వద్ద ఉన్న కత్తులతో రెండుగా చీలుస్తున్నారు. వానరులు చెట్ల తోనూ కొండలతోనూ రాక్షసులను పిండి పిండి చేస్తున్నారు. వానరులు చేతులతోనూ కాళ్లతోనూ మర్దిస్తుంటే రాక్షసులు మాంసపు ముద్దలుగా మారిపోతున్నారు. ఒక పక్క దీనాలాపాలు మరొక పక్క సింహనాదాలు, విజయలక్ష్మి అటు ఇటు దోబూచులాడుతూ ఉంది.

ప్రహస్తుని మంత్రులు అయిన నరాంతకుడు, కుంభహనువు, మహానాదుడు, సమున్నతుడు కలిసి కట్టుగా వానరులను ఊతకోత కోస్తున్నారు. ఇంతలో ద్వివిదుడు ఒక పర్వత శిఖరముతో నరాంతకుడిని తుదముట్టించాడు. దుర్ముఖుడు ఒక చెట్టును సమున్నతుడు అనే రాక్షసుని మీదికి విసిరి వాడిని చంపాడు. జాంబవంతుడు ఒక పెద్ద బండరాయిని మహానాదుని గుండెల మీద పడేసాడు. దాని కింద పడి మహానాదుడు గుండెలు పగిలి చచ్చాడు. తారుడు ఒక పెద్ద చెట్టును పెకలించి దానిని కుంభహనువు మీదికి విసిరాడు. ఆ చెట్టు కిందపడి నలిగిపోయిన కుంభహనువు కుంభాన్ని తన్నేసాడు. తన అనుచరులు అంతా అంతం కాగా ప్రహస్తుడు చలించిపోయాడు. వానరుల మీద పట్టరాని కోపంతో శరవర్షం కురిపించాడు. ప్రహస్తుని వీరవిహారానికి వానరులు తట్టుకోలేక పోయారు. కుప్పలు కుప్పలుగా చచ్చి పడిపోతున్నారు. ప్రళయకాల రుద్రునిలా చెలరేగిపోతున్నాడు ప్రహస్తుడు. అతని బాణధాటికి వానరులు నిలువలేకపోయారు. వానర వీరులు కూడా రాక్షసులను అసంఖ్యాకంగా నేలకూలుస్తున్నారు. వానరుల, రాక్షసుల, మృత కళేబరాలతో యుద్ధభూమిలో భూమి కనపడటం లేదు. శవాల కుప్పలు పరిచినట్టు ఉంది. యుద్ధభూమి అంతా రక్తంతో బురద బురద గా తయారయింది. సైనికులు తిరగడానికి కూడా కష్టంగా ఉంది.

కాని ప్రహస్తుడు తన బాణవర్షము కురిపించడం మానలేదు. అది చూచాడు నీలుడు. ప్రహస్తుని నిలువరించకపోతే ఆ రాత్రే యుద్ధం అంతం అయేట్టు ఉందని అనుకున్నాడు. తెగించి ప్రహస్తుని రథం మీదికి దూసుకు వెళ్లాడు. ప్రహస్తుడు కూడా నీలుని లక్ష్యంగా చేసుకొని బాణప్రయోగం చేస్తున్నాడు. ప్రహస్తుడు ప్రయోగించిన బాణములు నీలుని శరీరాన్ని తాకి నేలమీద పడుతున్నాయి. నీలుడు ఒక పెద్ద వృక్షాన్ని పెకలించాడు. ఆ వృక్షంతో ప్రహస్తుని మోదాడు. ఆ దెబ్బ తప్పించుకున్న ప్రహస్తుడు నీలుని మీద తడుస్తున్నాడు నీలుడు.

ఓపఎడ్లయలరోల అవకాశం కోసం ఎదురుచూస్తున్న నీలుడు పెద్ద సాలవృక్షములు పెకలించి దాని తో ముందు ప్రహస్తుని రథమునకు కట్టిన గుర్రములను చంపాడు. అదే సాలవృక్షంతో మరొక దెబ్బ కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు ప్రహస్తుని విల్లు విరిగింది. నీలుడు పెద్దగా సింహనాదం చేసాడు. విల్లు విరగ గానే ప్రహస్తుడు

అమరనధ్ అమర్

సనాతన ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఒక ముసలమును ఆయుధంగా తీసుకొని రథం దిగాడు. అటు నీలుడు ఇటు ప్రహస్తుడు ఇరువురి శరీరముల నిండా రక్తం కారుతూ ఉంది. ఒకరి ఎదురుగా ఒకరు రెండు కొండలవలె నిలబడి ఉన్నారు. మదం కారుతున్న ఏనుగుల వలె ఉన్నారు. ఒకరితో ఒకరు తలపడ్డారు. పులులు సింహాలు కొట్టుకుంటున్నట్టు కొట్టుకుంటున్నారు. ఇద్దరూ వీరులే. ఒకరికి ఒకరు తీసిపోరు.

ప్రహస్తుడు నీలుడి లలాటభాగం మీద ముసలంతో కొట్టాడు. నీలుడు ఒక వృక్షం తీసుకొని ప్రహస్తుని గుండెల మీద కొట్టాడు. ఆ దెబ్బను తప్పించుకొన్న ప్రహస్తుడు తన ముసలంతో నీలుని మీదికి ఉరికాడు. తన మీదికి వస్తున్న ప్రహస్తుని చూచి నీలుడు ఒక పెద్ద బండరాయి తీసుకున్నాడు. ఆ బండరాయితో ప్రహస్తుని తలమీద గట్టిగా మోదాడు. ఆ దెబ్బకు ప్రహస్తుని తల పగిలింది. ముక్కలు ముక్కలు అయింది. మొదలు నరికిన వృక్షం వలె ప్రహస్తుడు నేలకూలాడు. ప్రాణాలు వదిలాడు.

తమ సేనానాయకుడు నేలకూలడంతో రాక్షస సేనలకు ధైర్యం సడలిపోయింది. లంక వైపుకు పారిపోయారు. గట్టు తెగిన ఏరు మాదిరి రాక్షస సేనలు పారిపోతున్నారు. వారిని లంకాద్వారం దాకా తరిమారు వానరులు. రాక్షసులు అందరూ రావణుని వద్దకు వెళ్లారు. కాని వాళ్లనోటమాట రాలేదు. రావణుని వంక అలా చూస్తూ నిలబడ్డారు. ఇక్కడ ప్రహస్తుని చంపిన నీలుని మీద ప్రశంసల జల్లు కురుస్తూ ఉంది. రామలక్ష్మణులు నీలుని మనసారా అభినందించారు.

యుద్ధకాండము
ఏబది తొమ్మిదవ సర్గ.

నీలుడి చేతిలో ప్రహస్తుడు చావడం చూచిన రావణ సేనలు లంకలోకి పారిపోయాయి. అందరూ గబా గబా వెళ్లి నీలుడి చేతిలో ప్రహస్తుడు మరణించాడు అన్న వార్త రావణునితో చెప్పారు. రావణుని మనసులో కోపము, శోకము, బాధ అన్నీ ఒకేసారి కలిగాయి. ఇతర సేనాధి పతులను చూచి రావణుడు ఇలా అన్నాడు. "సేనానాయకులారా! నేను ఇప్పటిదాకా ఓర్పు వహించాను. నా సహనం నశించింది. నా ప్రధాన సేనానాయకులను చంపిన వారిని నేను ఇంక ఎంత మాత్రమూ ఉపేక్షించలేను. నేను స్వయంగా యుద్ధరంగమునకు పోవలెనని నిశ్చయించుకున్నాను. అగ్నిగోళముల వంటి నా బాణములతో శత్రువులను నిర్మూలిస్తాను. వానరుల రక్తంతో భూదేవిని తృప్తి పరుస్తాను. రామలక్ష్మణులు నా బాణములకు ఆహుతి కాక తప్పదు." అని పలికాడు వెంటనే తన రథమును ఎక్కాడు.

స్వయంగా రావణుడే యుద్ధరంగానికి బయలు దేరడం చూచిన రాక్షస సైన్యము ఉత్సాహంతో ఉరకలు వేసింది. తన సేనలు వెంటరాగా రావణుడు లంకా ద్వారము నుండి బయటకు వచ్చాడు. వానర సేనను తేరిపార చూచాడు. రాముడు రావణుని అతని సేనలను చూచాడు. విభీషణునితో ఇలా అన్నాడు.

అమరనాథ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"ఇప్పుడు యుద్ధానికి వస్తున్నది ఎవరు? ఈ భయంకర సైన్యము ఎవరిది? ఇందులో ప్రముఖులు ఎవరు? ఇందులో గజబలము ఎక్కువగా ఉంది. సైన్యము అంతా ఖడ్గములు, శూలములు ధరించి ఉన్నారు. వీరిని గురించి వివరంగా చెప్పు." అని అడిగాడు.

దానికి విభీషణుడు ఇలా బదులు చెప్పాడు. "అదుగో ఏనుగును ఎక్కి వస్తున్నవాడు అకంపనుడు అనే రాక్షస సైన్యాధినేత. సింహమును తన ధ్వజముగా ధరించిన వాడు ఇంద్రజిత్తు. అతడు అజేయుడు. గొప్ప పరాక్రమ వంతుడు. వరగర్వి, ఆ పక్కనే వస్తున్న కొండంత శరీరము కలవాడు అతికాయుడు. ఏనుగును ఎక్కి ఉదయించిన సూర్యుని వలె ఎర్రగా ప్రకాశిస్తున్నవాడు మహోదరుడు. ప్రాసాయుధమును ధరించి, గుర్రము మీద ఠీవిగా వస్తున్నవాడు పిశాచుడు. వాడు పిడుగుతో సమానము. తెల్లటి ఎద్దును ఎక్కి, శూలమును చేతిలో ధరించి, వేగంగా వస్తున్నవాడు త్రిశిరస్కుడు. సర్పాన్ని చిహ్నంగా ధరించి ధనుష్టంకారము చేస్తున్నవాడు కుంభుడు. చేతిలో పరిఘను ధరించి ఉత్సాహంతో ఉరకలు వేస్తూ వస్తున్నవాడు నికుంభుడు. ఆ పక్కనే రథం మీద వస్తున్నవాడు నరాంతకుడు. వీడి ముందు దేవ,దానవ,గంధర్వ,యక్షులు నిలబడి యుద్ధం చేయలేర అందుకని వీడు పర్వతములతో యుద్ధం చేస్తుంటాడు.

వారందరి మధ్యలో రౌద్రరూపంతో వెలిగిపోతున్నవాడు రావణుడు. లంకాధి నేత. ఈ యుద్ధానికి కారకుడు. అతని రథము మీద శ్వేతఛత్రము ఎగురుతూ ఉంది. రావణుడు, యముని దేవేంద్రుని గర్వం అణిచినవాడు. అపజయము ఎరుగని వాడు. అతడే నీ శత్రువు రావణుడు." అని పలికాడు విభీషణుడు. రావణుని వంక అదేపనిగా చూచాడు రాముడు. "ఆహా! ఏమి తేజస్సు, మధ్యందిన మార్తాండుని ఎలా చూడలేమో అదే తేజస్సుతో ప్రకాశిస్తున్న రావణుడు కూడా చూడశక్యముకాకున్నాడు. కళ్లు మిరిమిట్లుకొలుపుతున్నాడు. దేవదానవులకు కూడా ఇంతటి ప్రకాశము, తేజస్సు ఉండదు. సాక్షాత్తు యమధర్మరాజు నడిచి వస్తున్నాడా అన్నట్టు ఉంది. విధి వశాత్తు ఈ పాపాత్ముడు నా కంటపడ్డాడు. వీడికి చావు తప్పదు." అనుకున్నాడు రాముడు.

రామలక్ష్మణులు తమ ధనుస్సులను సంధించారు. రావణుడు తన సేనానాయకులను చూచి "మీరందరూ నగర ద్వారములను, భవనములను, ప్రధాన మార్గములను రక్షించండి. నేను రామలక్ష్మణులను నిరోధిస్తాను." అని అన్నాడు. రావణుని ఆజ్ఞ ప్రకారము సేనానాయకులు నగర రక్షణ కొరకు వెళ్లారు. రావణుడు వానర సైన్యములోకి చొచ్చుకుపోయాడు. ఇది చూచిన సుగ్రీవుడు పెద్ద పర్వత శిఖరమును పెకలించి చేత ధరించి రావణుని వంకకు దూసుకుపోయాడు. ఆ పర్వత శిఖరమును రావణుని వంకకు బలంగా విసిరాడు. రావణుడు ఆ పర్వతశిఖరమును తనబాణములతో ఛేదించాడు.

వెంటనే రావణుడు మహా సర్పము వంటి బాణమును సంధించి సుగ్రీవుని మీదికి ప్రయోగించాడు. ఆ బాణము సుగ్రీవుని శరీరాన్ని చీల్చింది. ఆ శరాఘాతానికి సుగ్రీవుడు పెద్దగా అరిచి స్పృహ తప్పి పడిపోయాడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అది చూచి రాక్షససేనలు ఆనందంతో కేకలు వేసాయి. ఈ పరాణామాన్ని చూచిన గవాక్షుడు, గవయుడు, సుషేణుడు, ఋషభుడు, జ్యోతిర్ముఖుడు, నలుడు గబ గబా చేతికి అందిన పర్వతశిఖరములను తీసుకొని రావణుని వైపుకు పరుగెత్తారు. రావణుడు వారి చేతుల్లో ఉన్న పర్వత శిఖరములను తన వాడి అయిన అత్యంత శక్తివంతమైన బాణములతో నుగ్గు నుగ్గు చేసాడు. అంతే కాకుండా వాడి అయిన బాణములతో ఆ వానర వీరుల శరీరాలు తూట్లు పడేట్టు కొట్టాడు రావణుడు. ఆ బాణము దెబ్బలకు తట్టుకోలేక వానర వీరులు కిందపడిపోయారు. "రామా రామా రక్షించు రామా" అంటూ అరుస్తున్నారు.

ఇది చూచి కోపోద్రిక్తుడయ్యాడు రాముడు. వెంటనే తన బాణమును సంధించాడు. అది చూచిన లక్ష్మణుడు రాముడితో ఇలా అన్నాడు. "రామా! ఈ దుష్టుడిని చంపడానికి నీవు బాణం సంధించాలా! నేను లేనూ. నేను ఇతనిని సంహరిస్తాను. నాకు అవకాశం ఇవ్వు." అని అడిగాడు. "లక్ష్మణా! అలాగే కానీ. కానీ చాలా జాగ్రత్తగా ఉండు. రావణుడు సామాన్యుడు కాడు. అమిత పరాక్రమవంతుడు. శక్తిమంతుడు. అతనికి ఎన్నో విద్యలు మాయలు తెలుసు. రావణుడు ఆగ్రహిస్తే మూడులోకాలను భస్మం చేయగలడు. కాబట్టి అతి జాగరూకతతో వ్యవహరించు. లక్ష్మణా! ముందు రావణుని పరిశీలించు. అతనిలో ఉన్న లోపము, బలహీనత గుర్తించు. అదే మాదిరి నీలో ఉన్న లోపాలు, బలహీనతలను కూడా గ్రహించు. తదనుగుణంగా యుద్ధం చేయి. నిన్ను నీవు రక్షించుకోడం మాత్రం మరిచిపోకు. ముందు స్వీయరక్షణ ప్రాధాన్యము. తరువాత శత్రువును చంపడం." అని అన్నాడు రాముడు.

లక్ష్మణుడు రాముడికి నమస్కరించి రావణునితో యుద్ధానికి వెళ్లాడు.ఆ సమయంలో రావణుడు వానరుల మీద బాణాలను వర్షంలాగా కురిపిస్తున్నాడు. ఆ బాణాల ధాటికి తట్టుకోలేక వానరులు చెల్లాచెదరు అయ్యారు. వానరులను చించి చెండాడుతున్న రావణుని చూచాడు లక్ష్మణుడు. రావణుడు వానరులను చంపడం చూచిన హనుమంతుడు రావణుని బాణధాటిని అడ్డుకోడానికి రావణుని మీదికి వెళ్లాడు. హనుమంతుడు వెళ్లి రావణుని రథం ముందు నిలబడి చేయి పైకెత్తి ఇలా అన్నాడు.

"ఓ రావణా! నీవు దేవ, దానవ, యక్ష, గంధర్వులనుండి చావు లేకుండా వరము పొందావు. కానీ మా వానరులను మరిచావు. వానరులంటే నీకు భయం కదా! నా కుడి చేయి నీ శరీరంలో నుండి జీవాత్మను వేరు చేయడం సత్యం. కాచుకో" అన్నాడు హనుమంతుడు. ఆ మాటలకు రావణుని కళ్లు కోపంతో ఎర్రబడ్డాయి. "ఓ వానరా! నువ్వు అంత బలవంతుడివి అయితా రా! నన్ను కొట్టు. నీ బలం ఏపాటిదో చూస్తాను. తరువాత నిన్ను చంపుతాను." అన్నాడు రావణుడు విలాసంగా.

"నువ్వు అంత మొనగాడివా! నేను నీ కుమారుడు అక్షయుని చంపాను గుర్తులేదా! అప్పుడేం చేసావు." అని హేళన చేసాడు హనుమంతుడు. ఆ మాటలకు కోపంతో ఊగిపోయాడు రావణుడు. తన అరిచేతితో హనుమంతుని గుండెలమీద చరిచాడు. ఆ దెబ్బకు ముందుకు తూలాడు హనుమంతుడు.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కాసేపు నిలదొక్కుకొని హనుమంతుడు తన అరిచేతితో రావణుని గుండెలమీద చరిచాడు. హనుమంతుని దెబ్బకు రావణుని శరీరం అంతా కంపించింది. పక్కకు తూలాడు. కాసేపు కళ్లు బైర్లు కమ్మాయి. అంతలో స్పృహ తెచ్చుకున్నాడు రావణుడు.

"ఓ వానరా! నీవు నాకు తగ్గ శత్రువు. నీ బలం అమోఘం. నీ పరాక్రమం అద్భుతం." అని అన్నాడు రావణుడు. "రావణా! ఇదీ ఒక బలమేనా! నేను కొట్టిన దెబ్బకు, దెబ్బ తిన్న వాడు మరుక్షణం మరణించాలి. కాని నీవు ఇంకా జీవించి ఉన్నావంటే నా బలం అంత గొప్పది కాదు. రావణా! మరలా నన్ను ఒకసారి కొట్టు. ఆ కోపంతో తిరిగి నేను నిన్ను కొడతాను. అప్పుడు నీవు యమలోకం చేరుకుంటావు." అని అన్నాడు హనుమంతుడు.

హనుమంతుని మాటలకు రావణుని కోపం తారస్థాయికి చేరుకుంది. తన కుడి చేతి పిడికిలితో హనుమంతుని గుండెల మీద గట్టిగా మోదాడు. రావణుని దెబ్బకు తట్టుకోలేక హనుమంతుడు బాగా తూలిపోయాడు. స్పృహ తప్పాడు. రావణుడు హనుమంతుని వదిలి నీలుడి వంకకు వెళ్లాడు. రావణుడు నీలుడి మీద సర్పములతో సమానమైన శక్తి కల బాణములను సంధించాడు. నీలుడు ఆ బాణధాటికి తప్పించుకుంటూ రావణుని మీద ఒక పర్వత శిఖరమును విసిరాడు. ఇంతలో హనుమంతుడికి స్పృహ వచ్చింది. రావణుని వంక చూచాడు. ఆ సమయంలో రావణుడు నీలుడితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. ఇతరులతో యుద్ధం చేసేవాడితో తను యుద్ధం చేయడం మంచిది కాదనుకున్నాడు హనుమంతుడు.

రావణుడు, నీలుడు తన మీదకు విసిరిన పర్వత శిఖరమును తన బాణములతో తుత్తునియలు చేసాడు. నీలుడు కోపంతో ఊగి పోయాడు. నీలుడు మద్దిచెట్లను, సాలవృక్షములను రావణుని మీదికి విసురుతున్నాడు. రావణుడు ఆ వృక్షములను చించి చెండాడుతూ, నీలుడి మీద శరవర్షము కురిపిస్తున్నాడు. నీలుడు తన శరీరమును చాలా చిన్నదిగా చేసాడు. ఎగురుకుంటూ వెళ్లి రావణుని ధ్వజము మీద కూర్చున్నాడు. నీలుడు ఎక్కడా కనపడలేదు పైకి చూచాడు రావణుడు. తన ధ్వజము మీద కూర్చుని పెద్దగా అరుస్తున్న నీలుడిని చూచాడు రావణుడు. చిన్న వానర రూపంలో ఉన్న నీలుడు రావణుని ధ్వజము మీది నుండి రావణుని ధనుస్సు మీదికి దూకి, ధనుస్సు చివర కూర్చున్నాడు. తరువాత రావణుని కిరీటము మీద వాలాడు.

నీలుడి కోతి చేష్టలు చూచి రాముడు, లక్ష్మణుడు, హనుమంతుడు ఆశ్చర్యపోయారు. అది చూచిన వానరులు ఆనందంతో అరుస్తూ గెంతులు వేస్తున్నారు. నీలుడు అలా తన ఎదురుగా నీలుడి వంకకు వెళ్లాడు. రావణుడు నీలుడి మీద సర్పములతో సమానమైన శక్తి కల బాణములను సంధించాడు. నీలుడు ఆ బాణధాటికి తప్పించుకుంటూ రావణుని మీద ఒక పర్వత శిఖరమును విసిరాడు. ఇంతలో హనుమంతుడికి స్పృహ వచ్చింది.రావణుని వంక చూచాడు. ఆ సమయంలో రావణుడు నీలుడితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. ఇతరులతో యుద్ధం చేసేవాడితో తను యుద్ధం చేయడం మంచిది కాదనుకున్నాడు హనుమంతుడు.

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రావణుడు, నీలుడు తన మీదకు విసిరిన పర్వత శిఖరమును తన బాణములతో తుత్తునియలు చేసాడు. నీలుడు కోపంతో ఊగి పోయాడు. నీలుడు మద్దిచెట్లను, సాలవృక్షములను రావణుని మీదికి విసురుతున్నాడు. రావణుడు ఆ వృక్షములను చించి చెండాడుతూ, నీలుడి మీద శరవర్షము కురిపిస్తున్నాడు. నీలుడు తన శరీరమును చాలా చిన్నదిగా చేసాడు. ఎగురుకుంటూ వెళ్లి రావణుని ధ్వజము మీద కూర్చున్నాడు. నీలుడు ఎక్కడా కనపడలేదు పైకి చూచాడు రావణుడు. తన ధ్వజము మీద కూర్చుని పెద్దగా అరుస్తున్న నీలుడిని చూచాడు రావణుడు. చిన్న వానర రూపంలో ఉన్న నీలుడు రావణుని ధ్వజము మీది నుండి రావణుని ధనుస్సు మీదికి దూకి, ధనుస్సు చివర కూర్చున్నాడు. తరువాత రావణుని కిరీటము మీద వాలాడు.

నీలుడి కోతి చేష్టలు చూచి రాముడు, లక్ష్మణుడు, హనుమంతుడు ఆశ్చర్యపోయారు. అది చూచిన వానరులు ఆనందంతో అరుస్తూ గెంతులు వేస్తున్నారు. నీలుడు అలా తన ఎదురుగా చురుకుగా ఎగరడం చూచి రావణుడు ఆగ్నేయాస్త్రము తీసుకున్నాడు. వానరుల ఆర్భాటము చూచి రావణునికి ఏమి చెయ్యాలో తోచలేదు. రావణుడు ఆగ్నేయాస్త్రమును నీలుడి మీద సంధించాడు. నీలుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ వానరుడా! నీవు నా ముందు నీ చురుకుదనము మాయలు చూపుతున్నావు. రక రకాల రూపాలతో ప్రత్యక్షం అవుతున్నావు. చేతనైతే ఈ అస్త్రమును కాచుకో. నీ ప్రాణాలు కాచుకో. నీవు ఎన్ని వేషాలు వేసినా ఈ అస్త్రము నీ ప్రాణాలు తీయడం తథ్యం." అని అస్త్రమును ప్రయోగించాడు.

రావణుడు సంధించిన ఆగ్నేయాస్త్రము నీలుడి వక్షస్థలము ను తాకింది. నీలుడు కిందపడిపోయాడు. అగ్నిదేవుని కుమారుడు అవడం వలన నీలుడు ప్రాణాలు పోలేదు. కాని నీలుడు మూర్ఛపోయాడు. రావణుడు నీలుని వదిలి లక్ష్మణుని వంకకు వెళ్లాడు. రావణుడు తన రథము మీద లక్ష్మణుని ముందు నిలిచి ధనుష్టంకారము చేసాడు.

రావణుని చూచి లక్ష్మణుడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ రాక్షసరాజా! అస్త్రములంటే తెలియని ఈ వానరులతో యుద్ధము కాదు. నాతో యుద్ధానికి రా!" అని అరిచాడు. ఆ మాటలకు కోపించిన రావణుడు లక్ష్మణునితో ఇలా అన్నాడు. ఓ లక్ష్మణా! మరణించే ముందు అంతా ఇలాగే అంటారు. నీ మరణము దైవవశాత్తు నాచేతిలో ఉంది. నా శరముల దెబ్బకు ఇప్పుడే యమపురి చేరుకుంటావు." అని అన్నాడు. దానికి లక్ష్మణుడు దీటుగా జవాబు చెప్పాడు. "ఓ రావణా! పాపాత్ములు ఇలాగే మాట్లాడుతారు. నీతి మంతులు, పరాక్రమ వంతులు, ఇలా మాట్లాడరు. నీ వీర్యము, బలము, శౌర్యము ఏపాటిదో నాకు తెలియదా! వృధా ప్రేలాపనలు కట్టిపెట్టి యుద్ధానికి దిగు." అని అన్నాడు లక్ష్మణుడు.

ఇంక రావణుడు బదులు చెప్పలేదు. బాణాలతోనే బదులు చెప్పాడు. లక్ష్మణుని మీద వాడి అయిన ఏడు బాణములు ప్రయోగించాడు. వాటిని మధ్యలోనే తుంచాడు లక్ష్మణుడు. తన బాణములు వృధా కావడం చూచి రావణుడు కోపించాడు. మరి కొన్ని వాడి అయిన బాణములను ప్రయోగించాడు రావణుడు. రావణుని విల్లునుండి బాణములు వెలువడగానే అవి లక్ష్మణుని బాణాలకు బలి అవుతున్నాయి.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఒక్కటీ లక్ష్మణుని చేరడం లేదు. లక్ష్మణుని వేగానికి, నిశితమైన లక్ష్యభేదనకు రావణుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. మరలా మరలా వాడి అయిన బాణములను లక్ష్మణుని మీద ప్రయోగించాడు. లక్ష్మణుడు కూడా అంతకన్నా వాడి అయిన బాణములను రావణుని మీద ప్రయోగించాడు.

రావణుడు తనకు బ్రహ్మదేవుడు ప్రసాదించిన అస్త్రముతో లక్ష్మణుని లలాట భాగంలో కొట్టాడు. ఆ బాణము దెబ్బకు లక్ష్మణుని కళ్లు తిరిగాయి. చేతిలో ధనుస్సు పట్టుజారి పోయింది. అంతలోనే తేరుకున్నాడు లక్ష్మణుడు. వాడి అయిన ఒకే ఒక బాణంతో రావణుని ధనుస్సు ఖండించాడు. వెంటనే మరొక మూడు బాణములతో రావణుని కొట్టాడు లక్ష్మణుడు. లక్ష్మణుని బాణముల ధాటికి రావణుని శరీరం అంతా రక్తసిక్తమయింది. రావణుని కోపము తారస్థాయికి చేరింది. వెంటనే బ్రహ్మదేవుడు ఇచ్చిన శక్తి అనే అస్త్రమును తీసు కున్నాడు. లక్ష్మణుని మీద ప్రయోగించాడు. ఆ శక్తి అస్త్రము,నిప్పులు పొగలు చిమ్ముకుంటూ లక్షణుని మీదికి వెళ్లింది.

లక్ష్మణుడు ఆ అస్త్రమును నిరోధించడానికి శతవిధాలా ప్రయత్నించాడు. కానీ అతని వల్ల కాలేదు. ఆ శక్తి అస్త్రము లక్ష్మణుని వక్షస్థలమును తాకింది. లక్ష్మణుడు నేల మీద పడిపోయాడు. కిందపడిపోయిన లక్ష్మణుని చూచిన రావణుడు తన రథమును దిగాడు. లక్ష్మణుని వద్దకు వచ్చాడు. లక్ష్మణుని తన బాహువులతో ఎత్తడానికి ప్రయత్నించాడు. కాని అతని వల్ల కాలేదు. లక్ష్మణుడు శక్తితో కొట్టబడినా స్పృహ కోల్పోలేదు. లోలోపల విష్ణునామ స్మరణ చేస్తున్నాడు. అందుకని శక్తి అస్త్రము లక్ష్మణుని మీద తన ప్రభావమును పూర్తిగా చూపడం లేదు.

రావణుడు శక్తిని ప్రయోగించడం, లక్ష్మణుడు పడిపోవడం, రావణుడు లక్ష్మణుని ఎత్తడం చూచాడు హనుమంతుడు. వెంటనే అక్కడకు వెళ్లాడు. తన పిడికిలి బిగించి రావణుని గుండెల మీద కొట్టాడు. రావణుడు హనుమంతుని దెబ్బకు చలించిపోయాడు. నేల మీద కూలబడిపోయాడు. రావణుని ముఖం నుండి చెవుల నుండి రక్తం కారుతూ ఉంది. క్రమక్రమంగా రావణుడు మూర్ఛపోయాడు. వెంటనే హనుమంతుడు లక్ష్మణుని తన బుజాల మీద ఎత్తుకొని రాముని వద్దకు తీసుకొని వచ్చాడు.

ఇంతలో రావణునికి తెలివి వచ్చింది. తన ధనుర్బాణములను తీసుకొని మరలా తన రథం ఎక్కాడు. నిరంతరము విష్ణునామ స్మరణ చెయ్యడం వల్ల లక్ష్మణుని శరీరంలో గుచ్చుకున్న శరములు అన్నీ నిర్వీర్యములు అయ్యాయి. వెంటనే రాముడు తన ధనుర్బాణములను తీసుకొని రావణుని వంకకు వెళ్లాడు. అది చూచిన హనుమంతుడు రాముని వద్దకు పోయి " రామా! విష్ణువు గరుడుని మీద ఎక్కినట్టు నువ్వు నా బుజాల మీద ఎక్కు, రావణుని సంహరించు." అని అన్నాడు. హనుమంతుడు రాముని ముందు మోకరిల్లాడు. రాముడు హనుమంతుని వీపు మీద కూర్చున్నాడు. హనుమంతుడు వాయువేగంతో పైకి ఎగిరాడు. రావణుడు ఉన్న ప్రదేశానికి వెళ్లాడు. రాముడు తన రథంలో కూర్చుని ఉన్న రావణుని చూచాడు. లక్ష్మణుని మీద శక్తిని ప్రయోగించిన రావణుని చూడగానే రామునికి కోపం ఆగలేదు. ధనుస్సును సంధించి రావణుని వంకకు దూసుకుపోయాడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రాముడు దిక్కులు పిక్కటిల్లేటట్టు ధనుష్టంకారము చేసాడు. రావణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ రావణా! నిలువు. పారిపోకు. నాకు ఇంత అపకారం చేసి నువ్వు నా నుండి తప్పించుకోలేవు. నా ఎదుట పడ్డ వాడిని ఇంద్రాది దేవతలు కూడా కాపాడలేరు. నిన్ను కాపాడటం ఆ త్రిమూర్తులకు కూడా శక్యం కాదు. నా తమ్ముడు లక్ష్మణుని నీ శక్తితో కొట్టి సంబరపడుతున్నావేమో. తొందరలోనే లక్ష్మణుడు లేచి నీ మీదికి రాగలడు. నిన్ను బంధుమిత్ర సమేతంగా నాశనం చెయ్యగలడు. నా సంగతి నీకు తెలుసు కదా! జనస్థానములో 14000 మంది రాక్షసులను ఒంటి చేత్తో చంపాను. ఇంక నీవెంత. నీ రాక్షస సేనలు ఎంత. తృటిలో నాశనం చేస్తాను." అని పలికాడు రాముడు.

ఆ మాటలు విన్న రావణుడు కోపంతో మండి పడ్డాడు. తన వాడి అయిన బాణములను రాముని వాహనంగా ఉన్న హనుమంతుని మీద ప్రయోగించాడు. రావణుని బాణముల దెబ్బలు తగిలిన హనుమంతుడు మరింత తేజస్సుతో ప్రకాశించాడు. తనను వదిలి హనుమంతుని మీద రావణుడు బాణములను ప్రయోగించడం చూచి రాముడు కోపం తెచ్చుకున్నాడు. రాముడు తన వాడి అయిన బాణములతో రావణుని రథమును, రథమునకు కట్టిన గుర్రములను, సారథిని కొట్టాడు. తరువాత లెక్కలేని వాడి అయిన బాణములతో రావణుని వక్షస్థలమును ఛేధించాడు. రావణుని చేతిలోని ధనుస్సు కిందపడిపోయింది. పక్కకు తూలాడు రావణుడు. వెంటనే రాముడు ఒక అర్థచంద్రబాణంతో రావణుని కిరీటాన్ని కొట్టాడు. రావణుని కిరీటం కిందపడిపోయింది. రావణుడు తన రథం మీద కూలబడ్డాడు.

అప్పుడు రావణుని చూచి రాముడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ రావణా! నీవు లెక్కలేనన్ని పాపాలు చేసావు. ఎందరో వానర వీరులను చంపావు. ఇప్పుడు నిన్ను చంపగలను. కాని అలసి పోయి ఉన్నావు. అలసిపోయిన వారిని చంపడం ధర్మం కాదు. కాబట్టి నిన్ను చంపడం లేదు. ఈ రోజుకు లంకకు వెళ్లు, సేదదీరు. రేపు రా. మరొక రథం ఎక్కిరా. అప్పుడు నా పరాక్రమం ఎట్టిదో చూద్దువుగాని." అని అన్నాడు రాముడు. రాముని మాటలతో రావణుని దర్పం అంతా దిగిపోయింది. దీనంగా చూస్తున్నాడు. మారు మాటాడ కుండా మరొక రథం ఎక్కి లంకకు వెళ్లిపోయాడు రావణుడు. రావణుడు వెళ్లిన తరువాత, రాముడు లక్ష్మణుని శరీరంలో దిగిన బాణములను, వానరుల దేహములో గుచ్చుకున్న బాణములను అన్నీ తీయించాడు.

యుద్ధకాండము
అరవయ్యవ సర్గ.

రాముడి చేతిలో ఓడి పోయిన రావణుడు అవమాన భారంతో లంకకు వెళ్లాడు. ఏమీ చెయ్యడానికి తోచడం లేదు. ఒక మానవుని చేతిలో ఓటమి రావణునికి చాలా బాధాకరంగా, అవమానకరంగా పరిణమించింది. రామ బాణాలను తలచుకుంటేనే రామునికి కంపరంగా ఉంది.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

తన ఆంతరంగికులను పిలిచి ఇలా అన్నాడు. "ఈ రోజు నేను ఒక మానవుని చేతిలో ఓడిపోయాను. నా బలము, పరాక్రమము, నేను చేసిన తపస్సు అంతా వృధా అయిపోయాయి. నేను బ్రహ్మను వరము కోరునపుడు మానవులను బలహీనులుగా తలంచి వారి వలన కూడా చావు లేనట్టు వరము కోరలేదు. అప్పుడే బ్రహ్మ నాకు మానవుల వలన కీడు ఉందని చెప్పాడు. ప్రస్తుత పరిణామములు అలాగే జరుగుతూ ఉన్నాయి. దేవ, దానవ, గంధర్వ, యక్ష, రాక్షస, పన్నగుల నుండి మరణము లేకుండా వరము కోరిన నేను మానవులను ఎందుకు విస్మరించాలి! మానవుల వలన కూడా మరణము లేకుండా వరము కోరి ఉంటే బాగుండేది.

ఇక్ష్వాకు వంశములో పుట్టిన అనరణ్యుడు నాతో అన్న మాటలు యదార్థములు అయ్యాయి. "ఓ రాక్షసుడా! నిన్ను, నీ వంశమును, నాశనము చేయగల వాడు నా వంశములో జన్మించగలడు" అని ఆరోజే అన్నాడు. ఆ మానవుడు రాముడే కావచ్చును. అన్నీ ఇప్పుడు జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నవి. పూర్వము నేను వేదవతి అనే యువతిని అవమానించాను. ఆమె సీతగా జనకుని ఇంట జన్మించినది. అదీ కాకుండా నాకు ఉన్న శాపములు అన్నీ ఇన్నీ కావు. నందీశ్వరుడు, రంభ, పార్వతి, వరుణ పుత్రిక అందరూ నన్ను శపించారు. అవన్నీ ఈ రోజు నిజం అవుతున్నాయి కదా! వారి మాటలు పొల్లుపోతాయా!

కాబట్టి ఇవన్నీ దృష్టిలో ఉంచుకొని మనము ఇంక ప్రవర్తించాలి. నగరం అంతా కట్టుదిట్టమైన కాపలా పెట్టండి. నా తమ్ముడు కుంభకర్ణుని నిద్రలేపండి. ప్రహస్తుడు మరణించాడు. నేను రాముని చేతిలో ఓటమి పొందాను. తరువాత కుంభకర్ణుడు మాత్రమే రామునితో యుద్ధము చేయుటకు తగినవాడు. అతడొక్కడే యుద్ధములో వానరులను, రామలక్ష్మణులను చంపగలడు. అంత పరాక్రమ వంతుడైన కుంభకర్ణునికి ఈ పాడు నిద్ర ఒకటి దాపురించింది. అవసరానికి అందుబాటులో లేకుండా పోయాడు. ఈ సమయంలో యుద్ధం చేయక పోతే ఇంక కుంభకర్ణుని వలన ప్రయోజనం ఏమిటి? ఆపదలో ఉన్నప్పుడు సాయపడ్డవాడే కదా ఆప్తుడు, బంధువు. అందుకని, తొందరగా కుంభకర్ణుని నిద్రలేపండి." అని ఆజ్ఞాపించాడు. రావణుని ఆదేశముల మేరకు రాక్షసులు కుంభకర్ణుని నిద్రలేపడానికి వెళ్లారు.

కుంభకర్ణుని గృహము చాలా పెద్దది. శరీరాన్ని బట్టి ఇల్లు కదా! కుంభకర్ణుడు పట్టేంత ద్వారములతో, ఒక యోజనము వైశాల్యంతో నిర్మించబడింది. రాక్షసులు అందరూ కుంభకర్ణుని పడుకొని ఉన్న విశాలమైన గృహము లోనికి ప్రవేశించారు. కుంభకర్ణుని ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసములకు వారు గడ్డిపోచలవలె ఊగిపోతున్నారు. ఎలాగో నిలదొక్కుకుంటూ కుంభకర్ణుని దగ్గరకు వెళ్లారు. వెల్లకిలా పడుకొని నిద్రపోతున్న కుంభకర్ణుని చూచారు. ఆ కుంభకర్ణుని చూడగానే రాక్షసజాతికి చెందిన వారికి కూడా కడుపులో వికారం కలిగింది. ఒక పెద్ద పర్వతము నేల మీద పడిపోయి ఉందా అన్నట్టు ఉన్నాడు కుంభకర్ణుడు.

రాక్షసులు అందరూ తలొక దిక్కు చేరుకున్నారు. కుంభకర్ణుని నిద్రలేపడానికి పూనుకున్నారు. కుంభకర్ణుని శరీరము మీద ఉన్న వెంటుకలు

అమరనాథ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కత్తులవలె నిక్కపొడుచుకొని ఉన్నాయి. కుంభకర్ణుడు ఊపిరి తీస్తుంటే పాములు బుసకొడుతున్నట్టు ఉంది. కుంభకర్ణుడు ఊపిరి విడుస్తుంటే ఆ గాలి తాకిడికి ఆ రాక్షసులు కొట్టుకుపోతున్నారు. కుంభకర్ణుని శరీరము నుండి మదపు వాసన వేస్తూ రాక్షసులకే వెగటు పుట్టిస్తూ ఉంది. కుంభకర్ణుడు లేవగానే తినడానికి చంపి తెచ్చిన లేళ్లు, దున్నపోతులు, వరాహములు మొదలగు మృగములను రాసులుగా పోసారు. వండిన అన్నమును రాసులుగా పోసారు. రకరకాలైన వండిన మాంసము నంజుళ్లను రాసులుగా పోసారు. తాగడానికి రక్తాన్ని కుండలతో నింపి పెట్టారు. కుంభకర్ణుని శరీరానికి చందనము పూసారు. పూలమాలలతో అలంకరించారు. ధూపం వేసారు. స్తోత్రపాఠాలు చదివారు. పెద్దగా అరిచారు. కుంభకర్ణుని చెవుల దగ్గరు శంఖములు ఊదారు. చెవుల దగ్గర పెద్దగా అరిచారు. కేకలు పెట్టారు. కుంభకర్ణుని చేతులు కాళ్లు పైకెత్తికిందపడేసారు. కాని కుంభకర్ణుడు లేవలేదు.

కుంభకర్ణుని లేపడానికి చేసిన ధ్వనులతో చుట్టుపక్కల ఉన్న పక్షులు మృగములు భయంతో పారిపోయాయి. కొన్ని గిలా గిలా కొట్టుకొని మరణించాయి. ఇంక ఇలా ధ్వనులు చేసి లాభం లేదనుకొని, రాక్షసులు ముద్గరలు, ముసలములు, గదలతో కుంభకర్ణుని గుండెల మీద, చేతుల మీద, కాళ్ల మీద కొట్టనారంభించారు. గదలు విరిగాయి కొట్టి కొట్టి రాక్షసుల చేతులు విరిగాయి. కాని కుంభకర్ణుడు నిద్ర లేవలేదు. అలా కొట్టేటప్పుడు కుంభకర్ణుడు విడిచే శ్వాసకు రాక్షసులు ఎగిరిపోతున్నారు. అది తట్టుకొని కుంభకర్ణుని కొట్టడం చాలా కష్టంగా ఉంది రాక్షసులకు. అయినా ప్రయత్నిస్తున్నారు. అంతా కలిసి పదివేల మంది రాక్షసులు ఈ బృహత్కార్యంలో పాల్గొంటున్నారు. కాని ఫలితం కనిపించడం లేదు.

ఇలా కాదని, వారు, గుర్రములను, ఏనుగులను, ఒంటెలను తీసుకొని వచ్చి, కుంభకర్ణుని శరీరం మీద నడిపించారు. ఒక పక్క భేరీ మృదంగములు మోగుతున్నాయి. మరొక పక్క గదలతోనూ ముసలములతోనూ కొడుతున్నారు. మరొక పక్క ఏనుగులు, గుర్రములు, ఒంటెలు కుంభకర్ణుని శరీరం మీద నడుస్తున్నాయి తొక్కుతున్నాయి. కాని కుంభకర్ణుడు నిద్రలేవలేదు. ఈ కోలాహలానికి లంకానగరం అంతా మార్మోగిపోతూ ఉంది. కుంభకర్ణుని చెవుల దగ్గర భేరీలు అమర్చారు. వాటిని పెద్ద పెద్ద కర్రలతో మోగిస్తున్నారు. ఎంత చేసినా శాపగ్రస్తుడైన కుంభకర్ణుడు నిద్రలేవలేదు.

రాక్షసులకు విపరీతమైన కోపం వచ్చింది. పదివేల మంది రాక్షసులు కుంభకర్ణుని మీద పడ్డారు. కొరికారు. రక్కారు. కొట్టారు. గుద్దారు. చితకబాదారు. కుండలతో నీళ్లు తెచ్చి చెవుల్లో పోసారు. అయినా కుంభకర్ణుడు నిద్రలేవలేదు. అయినా వారి ప్రయత్నములు వీడలేదు. మరలా మొదలెట్టారు. శతఘ్నులు తెచ్చి పేల్చారు. ముద్గరలతో ముసలములతో కొట్టారు. ఏనుగులను కుంభకర్ణుని శరీరం మీద అటు ఇటు వేగంగా పరుగెత్తించారు.

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అప్పుడు కొంచెం కదిలాడు కుంభకర్ణుడు. ఎవరో తనను లేపుతున్నట్టు స్పర్శద్వారా తెలుసుకున్నాడు. నిద్రమధ్యలో లేపినందుకు కుంభకర్ణుడికి కోపం వచ్చింది. ఆవులిస్తూ లేచి కూర్చున్నాడు. చేతులు రెండూ పైకెత్తి పెద్దగా ఆవులించాడు. కుంభకర్ణుడు ఆవులించినపుడు వెలువడ్డ గాలి రెండు కొండల మధ్యనుండి వీచే ప్రచండ జంఝా మారుతంలా వీచింది. కుంభకర్ణుడు లేవగానే రాక్షసులు అతనికి తాము సేకరించి తెచ్చిన ఆహార పదార్థాలు చూపించారు. కుంభకర్ణుడు వాటిని అవలీలగా భక్షించాడు. రక్తమును, మద్యము తాగాడు. తృప్తిగా త్రేన్చాడు. హమ్మయ్య అనుకున్నారు రాక్షసులు.

కుంభకర్ణునికి నమస్కరించి అతని చుట్టు నిలబడ్డారు. "సగం నిద్రలో లేవడం వలన కుంభకర్ణుడి కళ్లు మూతలు పడుతున్నాయి. తూలుతున్నాడు. తనను అర్ధాంతరంగా నిద్రలేపి నందుకు విసుక్కుంటూ నాలుగు పక్కలా చూచి, తన పక్కనే ఉన్న రాక్షసులతో ఇలా అన్నాడు కుంభకర్ణుడు.

" నన్ను ఎందుకు బలవంతంగా నిద్ర లేపారు. రావణుడు క్షేమంగా ఉన్నాడు. ఏమీ ఉపద్రవము రాలేదు కదా! ఎవరన్నా శత్రువు మన లంక మీద దండయాత్ర చేసాడా! లేకపోతే నన్ను ఇంత బలవంతంగా ఎందుకు నిద్రలేపుతారు. పదండి విషయం కనుక్కుందాము. ఇంద్రుడు మరలా విజృంభించాడా!. వాడిని అణిచివేస్తాను. అగ్నిని కాలుస్తాను. ఏదో కారణం లేనిదే నన్ను నా అన్న నిద్రలేపమని ఆదేశము ఇవ్వడు. ఏం జరిగిందో త్వరగా చెప్పండి." అని గబా గబా అడిగాడు కుంభకర్ణుడు.

అప్పుడు రావణుని మంత్రి అయిన యూపాక్షుడు అనే రాక్షసుడు చేతులు జోడించి కుంభకర్ణునితో ఇలా అన్నాడు. "రాజా! మాకు దేవ, దానవ,గంధర్వుల వలన ఏలాంటి భయమూ లేదు. ప్రస్తుతము మానవులవల్లనే మాకు భయం పట్టుకుంది. ఈ మానవుల నుండి మేము పొందుతున్న భయము ఇదివరకు ఎవరి వలనా పొందలేదు. అంతగా భయపడుతున్నాము. మానవులకు వానరులు తోడైనారు. ఆ వానరులు సామాన్యులు కారు. ఒక్కొక్కరూ పర్వతముల వంటి శరీరములు కలవారు. కోట్లకొలది ఉన్న వానరులు లంకను ముట్టడించారు. రాముడు అనే రాకుమారుడు ఉన్నాడు. అతని భార్య సీతను రావణుడు అపహరించి తెచ్చి లంకలో ఉంచాడు. సీత కోసరం రాముడు వానరసేనతో లంకను దిర్బంధం చేసాడు. సీతను వెదుకుతూ వచ్చిన ఒక వానరుడు అక్షకుమారుని చంపాడు. లంకను దహనం చేసాడు. నిన్న సాక్షాత్తు రావణుడే రామునితో యుద్ధానికి దిగాడు. అప్పుడు రాముడు రావణుని ఓడించి, "అలసి పోయిన వానితో నేను యుద్ధం చేయను. నేడు పోయి విశ్రాంతి తీసుకొని రేపురా!" అని చెప్పి పంపాడు రాముడు. రావణుడు ఆ అవమాన భారంతో కుమిలి పోతున్నాడు. రావణునికి ఇటువంటి దుస్థితి దేవ, దానవ,గంధర్వ, యక్షనాగుల వలన కలగ లేదు. ఈ నాటికి ఒక మానవుని వలన కలిగింది." అని చెప్పాడు యూపాక్షుడు.

ఆ మాటలు విన్న కుంభకర్ణుడు కోపంతో రెచ్చిపోయాడు. యూపాక్షునితో ఇలా అన్నాడు. "ఇప్పుడు నేను రావణుని వద్దకు రాను.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నేరుగా యుద్ధభూమికి వెళ్తాను. వానరులను, మానవులను సంహరించి అప్పుడు రావణుని వద్దకు వస్తాను. మీ రాక్షసులు అంతా ఆ వానరుల రక్తము తాగి వానరుల మాంసము ఆరగించండి. నేను ఆ మానవుల రక్తమాంసములు ఆరగిస్తాను." అని అన్నాడు కుంభకర్ణుడు.

ఆ మాటలు విన్న మహోదరుడు ఇలా అన్నాడు. "నామాట కూడా కొంచెం వినండి. ముందు మనము రావణుని వద్దకు వెళదాము ఆయన ఏమి చెబుతాడో విని తరువాత తగిన విధంగా చేయండి." అని వినయంగా పలికాడు. అది యుక్తియుక్తముగా ఉన్నది అని అనుకున్న కుంభకర్ణుడు ఈ వార్త రావణునికి తెలియజెయ్యమని రాక్షసులను రావణుని వద్దకు పంపాడు. . ఈ వార్త రావణునికి చెప్పడానికి రాక్షసులు బయలు దేరి రావణుని వద్దకు వెళ్లారు. రావణునితో ఇలా అన్నారు. "మహారాజా! తమరి ఆదేశము ప్రకారము మేము కుంభకర్ణుని నిద్రలేపాము. ఆయన అటునుండి అటే యుద్ధ రంగమునకు వెళతాను అని అంటున్నాడు. కుంభకర్ణుడు యుద్ధరంగమునకు వెళ్లవలెనా, ఇక్కడకు రావలెనా తెలుపండి." అని అడిగారు.

కుంభకర్ణుడు నిద్రలేచాడు అని తెలియగానే రావణుడు ఎంతో సంతోషించాడు. ఇంక విజయం తనదే అనుకున్నాడు. "మేము కుంభకర్ణుని మా మందిరములో చూడాలని అనుకుంటున్నాము. ఆయనను తగు మర్యాదలతో ఇక్కడకు తీసుకొని రండి." అని ఆదేశించాడు.ఆ రాక్షసులు వెంటనే కుంభకర్ణుని వద్దకు వెళ్లి ఇలా అన్నారు. "మహారాజా! తమరి కొరకు రావణుడు ఎదురుచూస్తున్నాడు." అని చెప్పారు. కుంభ కర్ణుడు తన ఆసనము మీది నుండి లేచాడు. కాలకృత్యములు తీర్చుకున్నాడు. చక్కగా అలంకరించుకున్నాడు. రెండువేల కుండల మద్యము తాగాడు. దానికి తగ్గట్టు మాంసము ఆరగించాడు. ప్రళయకాలంలో యమధర్మరాజు వలె కుంభకర్ణుడు అన్న రావణుని మందిరమునకు బయలుదేరాడు.

కుంభకర్ణుడు నడుస్తుంటే భూమి కంపిస్తూ ఉంది. కుంభకర్ణుడు రాజమార్గములో నడుస్తుంటే, కోటకు ఆవల ఉన్న వానరులు ఆ మహాకాయాన్ని చూచారు. వానరులకు కుంభకర్ణుని ఆకారం చూచి భయం కలిగింది. వెంటనే రాముని వద్దకు పోయి ఏదో ఒక మహాకాయము లంకలో నడుస్తూ ఉంది అని రామునితో చెప్పారు. కొంతమంది వానరులు వీడితో మనకెందుకు అని పారిపోయారు. ఒక పర్వతము నడిచివస్తున్నట్టు వస్తున్న కుంభకర్ణుని చూచి వానరులు భయంతో వణికిపోయారు.

యుద్ధకాండము
అరవయ్యి ఒకటవ సర్గ.

రాముడు కూడా ఆకాశం అంత ఎత్తున ఉన్న కుంభకర్ణుని చూచాడు. ఆ అనూహ్యమైన ఆకారమును చూచి పారిపోతున్న వానరములను చూచాడు. ఆశ్చర్యపోయాడు. విభీషణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "విభీషణా! ఆకాశమంత ఎత్తున ఉన్న ఈ ఆకారము ఎవరు? ఇంత పెద్ద దేహము కలవాడు ఈ భూమి మీద వీడు ఒక్కడే ఉన్నట్టు ఉంది.

అమరనాధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వీడు ఎవరు? వీడి పేరేమి? వీడు అసురుడా, రాక్షసుడా, లేక వేరే జాతి ప్రాణియా. ఎందుకంటే నేను ఇంతవరకూ ఇటువంటి ప్రాణిని భూమి మీద చూడలేదు." అని అన్నాడు.

అప్పుడు విభీషణుడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! ఇతని పేరు కుంభకర్ణుడు. రావణుని సోదరుడు. ఇతడు విశ్రవసుని కుమారుడు. యుద్ధములో ఇంద్రుని, యముడిని ఓడించాడు. రాక్షస జాతిలో ఇంత దేహము కల రాక్షసుడు ఎవరూ లేరు. ఇతడు దేవతలను, గంధర్వులను, పన్నగులను, దానవులను, యక్షులను, విద్యాధరులను ఓడించాడు. ఇతడు శూలం ధరించి యుద్ధభూమిలో తిరుగుతుంటే సాక్షాత్తు యముడు తిరిగినట్టు ఉంటుంది. ఇతడు సహజ బలసంపన్నుడు. ఈ కుంభకర్ణుడు పుట్టి పుట్ట గానే వేలకొలది ప్రాణులను భక్షించాడు. వీడికి ఆకలి ఎక్కువ. దొరికిన దానిని దొరికినట్టు తినేసేవాడు. వాడు అలా తినడం మొదలెడితే భూమి మీద కొంతకాలానికి ప్రాణి అనేది మిగలదు అని తలచి ప్రజలందరూ ఇంద్రుని శరణు వేడారు. ఇంద్రుడు తన వజ్రాయుధముతో కుంభకర్ణుని కొట్టాడు. అప్పుడు కుంభకర్ణుడు బిగ్గరగా అరిచాడు. ఆ అరుపులకు సగం జనం చచ్చారు. తరువాత కుంభకర్ణుడు ఇంద్రుడు ఎక్కిన ఐరావతము అనే ఏనుగు దంతమును ఊడపెరికి దానితో ఇంద్రుని వక్షస్థలము మీద పొడిచాడు. ఆ దెబ్బకు ఇంద్రుడు తల్లడిల్లిపోయాడు.

ఇంక ఇంద్రునితో లాభం లేదని దేవతలు అందరూ బ్రహ్మదేవుని వద్దకు వెళ్లారు. కుంభకర్ణుడు ముల్లోకములనూ పీడిస్తున్నాడనీ, దేవతలను ఎదిరిస్తున్నాడనీ, ఋషులను యజ్ఞ యాగములను చేసుకోనివ్వడం లేదనీ, ఆశ్రమములను నాశనం చేస్తున్నాడనీ, ఇతరుల భార్యలను అపహరిస్తున్నాడనీ, బ్రహ్మతో మొరపెట్టుకున్నారు. ఈ ప్రకారంగా కుంభకర్ణుడు ప్రాణులను తింటూ ఉంటే కొంత కాలానికి ఈ లోకంలో ప్రాణికోటి లేకుండా పోతారు అని కూడా విన్నవించుకున్నారు. వెంటనే బ్రహ్మ రావణుని, కుంభకర్ణుని, ఇతర రాక్షసులను తన దగ్గరకు పిలిపించుకున్నాడు.

కుంభకర్ణుని చూచి బ్రహ్మ ఆశ్చర్యపోయాడు. భయపడ్డాడు. 'ఆ విశ్రవసుడు నిన్ను ముల్లోకాలను నాశనం చెయ్యడానికే పుట్టించాడు రా!' అని మనసులో అనుకున్నాడు. కుంభకర్ణునికి ఘోర శాపం ఇచ్చాడు. "ఈ రోజు నుండి నీవు అచేనంగా పడి ఉండు" అని శపించాడు. బ్రహ్మదేవుని శాప మహిమ వలన వెంటనే కుంభకర్ణుడు నేలమీద పడిపోయాడు. చచ్చినవాడి మాదిరి పడి ఉన్న కుంభకర్ణుని చూచి రావణుడు శోకించాడు. బ్రహ్మదేవుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ బ్రహ్మదేవా! వీడు నీ ముని మనుమడు. నీ మునిమనుమని ఇలా శపించడం ధర్మమా! కాని నీ శాపం అమోఘము. వీడి ఇలా నిద్రావస్థలో ఉండవలసినదే కానీ కొంచెం నీ శాపమునకు విరామము ఇవ్వమని నా ప్రార్థన. వీడు జీవితాంతము నిద్రపోకుండా అప్పుడప్పుడు మేల్కొని ఉండేట్టు వరం ప్రసాదించు." అని ప్రార్థించాడు. అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు కరుణించి ఇలా అన్నాడు. "వీడు ఆరునెలలపాటు నిద్రలో ఉంటాడు. ఒక రోజు మాత్రం మెలుకువగా ఉంటాడు. ఆరోజున ఆహారం తీసుకుంటాడు. మరలా ఆరునెలలు నిద్రపోతాడు." అని అన్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఇదీ వీడి చరిత్ర. ప్రస్తుతము వీడు నిద్రపోవలసిన సమయము. కానీ నీ మీద భయంతో రావణుడు వీడిని నిద్రలేపాడు. ఇప్పుడు వీడు నిద్రలేచి రావణుని వద్దకు వెళుతున్నాడు. అపర మృత్యుదేవతలా ఉన్న వీడిని చూచి వానరులు భయంతో పారిపోతున్నారు. మరి వీడితో వానరులు ఎలా యుద్ధం చేస్తారో ఏమో తెలియకుండా ఉంది" అని అన్నాడు విభీషణుడు.

అప్పుడు రాముడు విభీషణునితో ఇలా అన్నాడు. "ఇతడు రాక్షసుడు అని చెప్పకండి. వీడు యుద్ధములో శవములను తీయుటకు అమర్చబడిన యంత్రము అని ప్రచారం చెయ్యండి. వానరులలో ఉన్న భయాన్ని పోగొట్టండి." అని అన్నాడు. రాముడు నీలుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "నీలుడా! నీవు వానరసైన్యమును యుద్ధమునకు సమాయత్తం చెయ్యి. లంక అన్ని ద్వారముల వద్ద సైన్యమును అప్రమత్తం చెయ్యి. వానరములకు ఆయుధములైన పర్వత శిఖరములను, వృక్షములను, బండరాళ్లను ఒక చోట చేర్చండి. వానరులందరూ బండరాళ్లను, పర్వతములను, వృక్షములను ధరించి యుద్ధమునకు సన్నద్ధము అవుతారు." అని అన్నాడు రాముడు. నీలుడు రాముడు చెప్పిన ప్రకారము వానరులకు ధైర్యము చెప్పి వారిని యుద్ధోన్ముఖులను చేసాడు.

వానరులందరూ కుంభకర్ణుని వల్ల కలిగిన భయమును వదిలిపెట్టి ఆయుధములు చేతబట్టారు.

యుద్ధకాండము
అరవైరెండవ సర్గ.

కుంభకర్ణుడు లంకా నగర రాజమార్గములో నడుస్తున్నాడు. రావణుని మందిరము చేరుకున్నాడు. కుంభకర్ణుని దూరం నుండి చూచాడు రావణుడు. సింహాసనము మీది నుండి లేచి కుంభకర్ణునికి ఎదురుపోయి ప్రేమతో కౌగలించుకున్నాడు. కుంభకర్ణుడు రావణునికి పాదాభివందనము చేసాడు. "అన్నా రావణా! నన్ను ఎందుకు నిద్ర లేపారు? నేను ఏమి చెయ్యాలి?" అని సూటిగా అడిగాడు. అప్పుడు రావణుడు ఇలా అన్నాడు."తమ్ముడా కుంభకర్ణా! నీవు చాలా కాలము కిందట నిద్రకు ఉపక్రమించావు. ఈ లోపల చాలా విషయాలు జరిగాయి. ఇటీవల నాకు రాముడు అనే నరుని వలన కలిగిన భయం గురించి నీకు తెలియదు. ఈ రాముడు అయోధ్య రాజైన దశరథుని కుమారుడు. ఇతని స్నేహితుడు సుగ్రీవుడు అనే వానరుడు. రాముడు, సుగ్రీవుని సాయంతో సముద్రమును దాటి లంకలో ప్రవేశించాడు. లంకానగరాన్ని ముట్టడించాడు. లంకను ఆక్రమించాడు. ఎక్కడ చూచినా వానరులే. ఈ వానరయోధులు మన రాక్షస వీరులను ప్రముఖులను ఎంతోమందిని చంపారు.

వానరులకు కలిగిన నష్టం కంటే మనకు జరిగిన నష్టం అపారము. ఈ వానరులు ఎప్పుడూ యుద్ధం చేసినట్టు గానీ అందులో ఓడిపోయినట్టు గానీ కనపడదు. ఈ విధంగా నాకు నరులతో, వానరులతో భయం కలిగింది. నీవు యుద్ధంలో ఈ నరులను వానరులను చంపి నాకు మనశ్శాంతి కలిగించు. ఈ యుద్ధముతో మన కోశాగారము అంతా వ్యయము అయిపోయింది.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

లంకా నగరంలో స్త్రీలు, బాలురు, వృద్ధులు తప్ప ఎవరూ మిగలలేదు. కాబట్టి నా కోసం ఈ యుద్ధం చెయ్యి. నన్ను, లంకను, రక్షించు. ఇప్పటిదాకా నేను అందరినీ శాసించాను కానీ ఈ ప్రకారంగా ఎవరినీ కోరలేదు. కాబట్టి నా మాటలు మన్నించి యుద్ధం చెయ్యి.

ఓ తమ్ముడా! నీకు యుద్ధము కొత్త కాదు. దేవాసుర యుద్ధంలో నీవు రాక్షసుల పక్షాన పోరాడి వారికి విజయం సంపాదించి పెట్టావు. ఈ సమయంలో కూడా నీ పరాక్రమమును చూపించి నాకు విజయం చేకూర్చు. నీవు ఎలా యుద్ధం చేస్తావో నీ ఇష్టం. కానీ శత్రునాశనం మాత్రం జరగాలి. అదే నా ధ్యేయము." అని పలికాడు రావణుడు.

యుద్ధ కాండము
అరువది మూడవ సర్గ.

ముల్లోకములను గడగడలాడించిన పరాక్రమవంతుడు అయిన రావణుడు తన ముందు అంత దీనంగా మాట్లాడటం చూచి కుంభకర్ణుడు బిగ్గరగా నవ్వాడు. రావణునితో ఇలా అన్నాడు. "అన్నా రావణా! నాకు చూడగా, నీవు నీ మంత్రులతో చర్చించినపుడు, వారు చెప్పిన మంచి మాటలను చెవిని పెట్టినట్టులేదు. అందుకే నీకు ఈ ఆపదకలిగింది. అవునా! ఇది ఎవరో చేసినది కాదు. నీవు చేసుకున్న దుష్కర్మ నీకు ఈ కష్టములను తెచ్చిపెట్టింది. నీవు దుష్కార్యమును చేసావు. అది చేయబోయే ముందు ఎవరితోనన్నా ఆలోచించావా! బాగోగులు విచారించావా! ఆ చేయబోయే పనికి ఫలితం ఎలా ఉంటుందో ఊహించావా! ఇవేమీ ఆలోచించకుండా చేయకూడని పనులు చేసి ఇప్పుడు చింతించి ఏమి ప్రయోజనము.

నీకు బలము, దరర్పము, పరాక్రమము ఉంది కదా అని చేయకూడని పనులు చేస్తే ఫలితం ఇలాగే ఉంటుంది. ఇంకా దారుణంగా కూడా ఉంటుంది. నీవు లంకాధీశుడవు. నీకు తగ్గపనులు చెయ్యాలి కానీ, నీవు చేయకూడని పనులు చేయడం ధర్మమా! ఒక పని చేసే ముందు దేశ, కాలములు అనుకూలంగా ఉన్నవా లేవా అని చూచుకోవాలి కదా! ఏది పడితే అది, ఎప్పుడు పడితే అప్పుడు, ఎక్కడ పడితే అక్కడ చేసెయ్యడమేనా! ఏ పని చేసే ముందు అయినా మంత్రులతో మంచి చెడ్డలు విచారించి ఆయా పనులు చేస్తాడో అతడే నీతివంతుడైన రాజు. నీతి వంతుడైన రాజు తాను చేయబోయే పని గురించి ముందు తాను ఆలోచిస్తాడు. శాస్త్రములు ఏంచెప్పాయో తెలుసుకుంటాడు. తరువాత మంత్రులతో ఆలోచిస్తాడు. తరువాత సరి అయిన నిర్ణయం తీసుకుంటాడు. వాడే ఉత్తముడు నీతి మంతుడు అయిన రాజు.

ధర్మము, అర్థము, కామము మూడు పురుషార్థములు. వాటిని ఏయే సమయములందు ఆచరించవలెనే ఆయాసమయము లలో ఆచరించు వాడు ఉత్తముడు. అలా చేయని వాడు ఎన్ని శాస్త్రములు చదివినా నిష్ప్రయోజనము. ఉపాయములు మూడు విధములు. సామ,దాన,భేదోపాయములు. ఆఖరుది దండోపాయము. వాటిని మంత్రుల సహకారంతో కాలానుగుణంగా ఉపయోగించాలి.

అమరనథ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అటువంటి రాజుకు ఎలాంటి ఆపదలు రావు. రాజు తాను చేయబోయే పనుల యొక్క యదార్థ స్వరూపమును తెలుసుకొని, మంత్రులతో ఆలోచించి, తగు నిర్ణయం తీసుకోవాలి. తనకు ఏది హితము కలుగచేస్తుందో ఆ పనిని మాత్రమే చెయ్యాలి.

నాకు చూడ నీ మంత్రులు నీకు సరి అయిన ఆలోచనలు హితములు చెప్పినట్టు లేదు. అటువంటి వారి ఆలోచనలు ఇలాగే నిన్ను ఆపదలలోకి నెడుతాయి. బుద్ధిలేని వారితో ఆలోచిస్తే పరిణామాలు ఇలాగే ఉంటాయి. నిన్ను పొగిడే వాళ్లను, నీవు ఏం చెప్పినా ఎద్దులా తల ఊపేవాళ్లను దగ్గరకు చేరనీయవద్దు. అంతే కాకుండా శాస్త్ర జ్ఞానము, అర్థశాస్త్ర జ్ఞానము లేని వారిని దూరంగా ఉంచాలి. అలాంటి వారు నీకు మంచి చేయకపోగా, నిన్ను ఆపదలలోకి నెడుతారు. కొంత మంది మంత్రులు శత్రువులతో చేతులు కలిపి రాజుతో చేయకూడని పనులు చేయించి అతనిని అప్రతిష్టపాలు చేస్తారు. అటువంటి వారిని దూరంగా ఉంచాలి. శత్రురాజుల నుండి కానుకలు పుచ్చుకొని, నీకు అనుకూలంగా ఉన్నట్టు నటిస్తూ నీకు ద్రోహం చేసేవారిని ఒక కంట కనిపెట్టి ఉండాలి. ఎలాంటి ఆలోచనా లేకుండా తొందరపాటుతో పనులు చేసే రాజును, శత్రువులు తొందరగా లొంగదీసుకుంటారు. శత్రువుల విషయంలో నిర్లక్ష్యంగా ఉంటూ తనను తాను నిర్లక్ష్యం చేసుకొనేవాడు, ఆపదలు పొందుతాడు. ఆఖరుగా ఒక్క మాట. మన తమ్ముడు విభీషణుడు నీకు ఏమి చెప్పాడో అది చెయ్యి. లేకపోతే నీ ఇష్టం." అని ఊరుకున్నాడు కుంభకర్ణుడు. కుంభకర్ణుని మాటలు విని రావణునికి కోపం వచ్చింది. "తమ్ముడా కుంభకర్ణా! ఏమిటి పెద్ద అన్నీ తెలిసిన వాడి మాదిరి మాట్లాడుతున్నావు. గురువు మాదిరి నాకు ఉపదేశిస్తున్నావు. అనవసరంగా మాట్లాడి నీ సమయం నా సమయం వృధా చెయ్యకు. ప్రస్తుతం వచ్చిన సమస్యకు పరిష్కారం ఆలోచించు. తగిన విధంగా ఆచరించు. తెలిసి చేసానో, తెలియక చేసానో, చిత్తభ్రమతో చేసానో, నా బలపరాక్రమముల మీద నమ్మకంతో చేసానో, రాముడి వద్దనుండి సీతను అపహరించి తెచ్చాను. ప్రస్తుతం దానిని గురించి ఆలోచించడం అనవసరము. నీకు నా యందు ప్రేమ ఉంటే, నాకు సాయం చెయ్యాలని నీకు అనిపిస్తే, ఈ కార్యము చేయతగినది అని నీకు అనిపిస్తే కేవలం నా పొరపాటు వలన సంభవించిన ఈ ఆపదనుంచి నన్ను గట్టెక్కించు. అది నీ ఒక్కడి వల్లనే సాధ్యం అవుతుంది అని నా నమ్మకం. కుంభకర్ణా! నీవు నాకు తమ్ముడివే కాదు. మంచి స్నేహితుడివి కూడా! కష్టములలో ఉన్న వాడిని ఆదుకున్నవాడే స్నేహితుడు. నీతి తప్పి ప్రవర్తించినా, సహృదయంతో సాయం చేసినవాడే బంధువు. ప్రస్తుతము నేను కష్టాలలో ఉన్నాను. నన్ను రక్షించు." అని అన్నాడు.

తన మాటలకు రావణునికి కోపం వచ్చిందని తెలుసుకున్నాడు కుంభకర్ణుడు. అందుకని అన్నతో మృదువుగా మాట్లాడాడు. "అన్నయ్యా! రావణా! నా మాటలకు బాధపడకు. స్థిరచిత్తంతో ఉండు. నేను జీవించి ఉండగా నీకు ఏ ఆపదా రాదు. ధైర్యంగా ఉండు. ఎవరి వలన నీకు ఈ దు:ఖము కలిగిందో ఆ దు:ఖకారకుడిని నేను చంపుతాను. నీవు ఏ పరిస్థితులలో ఉన్నా నీకు హితము చెప్పడం నా ధర్మము. నీకు నాకు ఉన్న బంధుత్వము

వలనా సోదర ప్రేమ వలనా. నాకు తోచిన మంచి మాటలు చెప్పాను. నీకు బాధ కలిగించి ఉంటే క్షమించు. ఇప్పుడు నీ సోదరుడిగా నేను నిన్ను ఆదుకుంటాను. నీ కోసరం యుద్ధం చేస్తాను. శత్రువులను సంహరిస్తాను. నేను రామలక్ష్మణులను యుద్ధంలో సంహరిస్తాను. అది చూచి వానరులు పారిపోతారు. నేను రాముని తలను ఖండించి తీసుకొని వస్తాను. నీకు సంతోషము, సీతకు దు:ఖము కలిగిస్తాను. రాముని చేతిలో చంపబడ్డ రాక్షసుల బంధువులు ఈ నాడు రాముని మరణమును కళ్లారా చూస్తారు. రామలక్ష్మణులనే కాదు, ఆ సుగ్రీవుని కూడా కిందపడవేసి నలిపివేస్తాను. నేను రాముని చంపాలని నిర్ణయం తీసుకున్న తరువాత కూడా ఎందుకు బాధపడుతున్నావు. రాముని మరణం కళ్లారా చూడటానికి సిద్ధంగా ఉండు.

అన్నా రావణా! నేను బతికి ఉండగా రాముడు నిన్ను ఏమీ చెయ్యలేడు. నన్ను చంపిన తరువాతనే రాముడు నిన్ను చంపగలడు. నన్ను చంపడం ముల్లోకములలో ఎవరి తరమూ కాదు. ఇంక ఈ నర, వానరులు ఎంత. రాముడి వెంట ఇంద్రుడు, వరుణుడు, అగ్ని, కుబేరుడు వచ్చినా నేను భయపడను. అందరినీ ఓడిస్తాను. నీకు జయం చేకూరుస్తాను. నేను గట్టిగా గర్జిస్తే ఇంద్రుడు కూడా గడ గడ వణికిపోతాడు. అసలు నేను ఆయుధమును కూడా పట్టుకోపని లేదు. నా ఎదుట నిలిస్తే చాలు. వాడి ప్రాణాలు అనంత వాయువుల్లో కలిసిపోతాయి. నేను నా చేతులతోనే ఎవరినైనా చంపగలను. అంత శక్తి ఉంది నాకు. కాబట్టి నేను రాముని ఒకే ఒక్క పిడికిలి గుద్దుతో చంపుతాను. నా పిడికిలి గుద్దుకు కూడా రాముడు చావకపోతే, అప్పుడే నేను మారణాయుధములు, అస్త్రములు ఉపయోగించి రాముని చంపుతాను.

అన్నా రావణా! నేను ఇప్పుడే యుద్ధమునకు బయలుదేరుతున్నాను.రాముని గురించి భయం వదిలిపెట్టు. సంతోషంగా ఉండు. ఒక్క రాముని కాదు, వానర నాయకుడు సుగ్రీవుని, లంకను కాల్చిన హనుమంతుని చంపుతాను. వానరులను చుట్ట చుట్టి నోటిలో పెట్టుకొని తినేస్తాను. నాకు కోపం వస్తే ఇంద్రుడు, దేవతలు కూడా గడగడవణికిపోతారు. దేవతలు, అసురులు, గంధర్వులు చాలా కాలం తరువాత కుంభకర్ణుని పరాక్రమాన్ని చూస్తారు.

నీవు భయం వదిలిపెట్టు. మద్యం సేవించు. అందమైన స్త్రీలతో క్రీడించు. ఆనందాన్ని అనుభవించు. నేను రాముని చంపిన తరువాత సీత నీపక్కన చేరగలదు. " అని అన్నాడు కుంభకర్ణుడు.

యుద్ధకాండము

అరువది నాలుగవ సర్గ.

కుంభకర్ణుడు రావణునితో పలికిన పలుకులు అన్నీ పక్కనే కూర్చుని ఉన్న మహోదరుడు విన్నాడు. మహోదరుడు కుంభకర్ణునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ కుంభకర్ణా! నీవు ఉన్నత వంశంలో జన్మించావు. కాని ఉన్నతంగా ఆలోచించడం లేదు. గర్వంతో ఎప్పుడు ఏమి చెయ్యాలో తెలియకుండా మాట్లాడుతున్నావు. రావణుడు మహారాజు. ఆయనకు తెలియని నీతి లేదు. నీవు ఇప్పుడు రావణునికి నీతులు చెప్ప పనిలేదు. ఏదో బాల్యచాపల్యంతో మాట్లాడుతున్నావు.

అమరనాథ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రావణుడు లంకాధిపతి. దేశ కాలములను బాగా ఎరిగిన వాడు. ఎప్పుడు ఎక్కడ ఏ పని చెయ్యాలో తెలిసినవాడు. తాను చేయబోయే పని గురించి మంచి చెడ్డలు బాగా తెలిసినవాడు.

నీవు ధర్మము అర్థము కామము గురించి మాట్లాడావు. కానీ వాటి లక్షణముల గురించి, స్వరూప స్వభావముల గురించి నీకు తెలుసా! సుఖం కలిగినా దు:ఖము కలిగినా, దానికి ముందు చేసిన కర్మలే కారణము. కానీ ఒక్కోసారి చెడ్డపనులు కూడా మంచి ఫలితాలను ఇస్తాయి. ధర్మం కోసరం చేసే పనులూ, అధర్మం కోసం చేసే పనులూ రెండూ శ్రేయస్సును కలుగచేస్తాయి. ఒక్కోసారి ధర్మం కొరకు చేసే పనులు కీడును కలిగిస్తాయి. పురుషులు ఈ లోకానికి పరలోకానికి పనికి వచ్చే కర్మలను కోరికలతో చేస్తూ ఉంటారు. ఆ కర్మలు సత్ఫలితాలను ఇస్తున్నాయి కదా! కాబట్టి మంచి పనులు చేస్తే పుణ్యం, చెడ్డ పనులు చేస్తే పాపం వస్తుంది అన్న మాట సరికాదు. ధర్మంగా కర్మలు చేస్తే శ్రేయస్సు కలుగుతుంది. అధర్మ ప్రవృత్తితో కర్మలు చేస్తే దు:ఖము కలుగుతుంది అని చెప్పడానికి కారణం ఏమీ లేదు. అందుకని రావణుడు తనకు తోచిన పని చేసాడు. మేమంతా దానికి సమ్మతించాము. దాని వలన యుద్ధం వచ్చింది. యుద్ధం చెయ్యాలి కానీ జరిగిన దానికి చింతించడం అవివేకము.

ఏదో నువ్వు ఒక్కడివే రాముడిని, లక్ష్మణుడిని, వానర సేనలను అందర్నీ చంపుతాను అని అంటున్నావు. కాని జనస్థానములో ఒంటి చేత్తో 14,000 మంది రాక్షసులను చంపిన రాముని నువ్వు ఎలా చంపగలవు. జనస్థానములో రాముడి చేతిలో నుండి చావు తప్పించుకొన్న రాక్షసులు ప్రస్తుతము లంకలో రాముని వలన భయంతో బతుకుతున్నారు. ఆ సంగతి నీకు తెలియదా! రాముడు నిద్రపోతున్న సింహము అని తెలిసి కూడా ఆ సింహము జూలుపట్టుకొని లాగడానికి వెళుతున్నావు. రాముడికి కోపం వస్తే అతని ముందు ఎవరూ నిలువలేరు. కాబట్టి నువ్వు ఒక్కడివే యుద్ధం చేసి రాముని చంపుతాను అనడం సరికాదు. నీవు ఒంటరిగా యుద్ధానికి వెళ్లడానికి వీలులేదు. ప్రస్తుతము మన బలము క్షీణదశలో ఉంది. రాముని బలం మెండుగా ఉంది. ఇటువంటి సమయంలో ఎవరైనా రామునితో యుద్ధానికి వెళతారా! రామునితో సమానమైన బలపరాక్రమములు కలవాడు ముల్లోకములలో లేడు. అట్టి రామునితో నీవు ఒంటరిగా ఎలా యుద్ధంచేయాలని అనుకుంటున్నావు?"అని పలికాడు మహోదరుడు.

తరువాత రావణుని చూచి మహోదరుడు ఇలా అన్నాడు. "లంకేశ్వరా! నీవు సీతను అపహరించి తెచ్చావు. సీత లంకలో నీ ఎదురుగా ఉంది. ఇంకా ఎందుకు ఆలస్యం చేస్తున్నావు. నీవు తలచుకుంటే సీతను అనుభవించడం క్షణంలో పని. సీతను లొంగదీసుకొనే ఉపాయము ఒకటి చెబుతాను విను. రాముని మీదికి యుద్ధమునకు నేను, కుంభకర్ణుడు, మహోదరుడు, ద్విజిహ్వుడు, సంహ్రాది, వితర్ధనుడు, ఈ ఐదుగురు వెళుతున్నారు అని లంకానగరంలో ప్రచారం చేయించు. మేము రామలక్ష్మణులను, వానరవీరులను జయిస్తే ఇంక ఏ ఉపాయముతో పని లేదు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఒక వేళ, రాముడు విజయం సాధిస్తే, మేము మా ఒంటి మీద రామ బాణములతో గాయములు చేసుకొని యుద్ధభూమి నుండి వస్తాము. "మేము రామలక్ష్మణులను భక్షించాము" అని నీకు విన్నవించుకుంటాము. నీవు మాకు తగిన పారితోషికములను బహుమానములను ఇస్తావు. తరువాత రాముడు లక్ష్మణుడు సుగ్రీవుడు యుద్ధములో మరణించారు అని లంకానగరంలో ఘోషణ చేయించు. నీవు మహా సంతోషంతో ఉన్నట్టు నటించు. రాక్షస సేనలకు బహుమానాలు పంచిపెట్టు. అందరూ మద్యపానము చేస్తూ ఆనందిస్తారు.

తరువాత నీవు సీతను ఏకాంతంగా కలుసుకో. రామలక్ష్మణుల మరణ వార్త సీతకు చెప్పు. ఆమెకు ధనమును, రత్నమణిమాణిక్యాదులను ఆశచూపించు. దీనంగా బతిమాలుకో, వినకపోతే భయపెట్టు. చంపుతానని బెదిరించు. రాముడు ఎటూ మరణించాడు కాబట్టి సీత తనకు ఇష్టం లేకపోయినా, వేరు గత్యంతరము లేక నిన్ను వరిస్తుంది. ఎందుకంటే జీవితమంతా సుఖాలలో పెరిగిన సీత, 12 ఏళ్లు కష్టాలను అనుభవించింది. తను సుఖపడాలంటే నీకు లొంగాలని తెలుసుకున్న సీత సులభంగా నీకు లొంగిపోతుంది. ఇదంతా నేను బాగా ఆలోచించి వేసిన ప్రణాళిక. మనము రామునితో యుద్ధము చేయకుండానే సీతను దక్కించు కోవచ్చు. ఒక సారి సీత నీకు లొంగితే, రాముడు యుద్ధం విరమిస్తాడు. వెనక్కు తిరిగి వెళ్లిపోతాడు. మనకు సైన్య నష్టం లేకుండా, యుద్ధము చేయకుండా, రాముని జయించ వచ్చును. నీకు సీత దక్కుతుంది. సీతతో పాటు కీర్తియశస్తు కూడా దక్కుతాయి. నీవు మనసు పడ్డ సీతతో సుఖిస్తావు." అని అన్నాడు మహోదరుడు.

యుద్ధకాండము
అరువది ఐదవ సర్గ.

మహోదరుని మాటలు విన్న కుంభకర్ణునికి మిక్కుటంగా కోపం వచ్చింది. మహోదరుని ఒక్కసారిగా విదిలించి కొట్టాడు. తన అన్న రావణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "రాక్షసేంద్రా! నీవు నిశ్చింతగా ఉండు. నేను యుద్ధభూమికి పోయి ఆ రామలక్ష్మణులను చంపి నీ భయాన్ని పోగొడతాను. నావంటి శూరులు నీరులేని మేఘముల వలె ఊరికే గర్జించరు. నేను నా పరాక్రమము యుద్ధభూమిలో చూపిస్తాను కానీ మాటలలో చూపించను. నా వంటి శూరుడు తనను తాను పొగుడుకోడు. తనకు శక్యము కాని పనులను కూడా చేసి చూపిస్తాడు.

ఓ మహోదరా! నీ వంటి వారు పలికే మాటలు తమను తాము గొప్పవారము అనుకొనే రాజులు వింటారు కానీ రావణుడు కాదు. మీరు పిరికి పందలు. మీకు యుద్ధము అంటే భయము. కుయుక్తులు, కుతంత్రములతో పని కానిద్దామంటారు. రాజు దగ్గర ప్రగల్భాలు పలుకుతూ రాజు మెప్పు పొందడానికి ప్రయత్నిస్తూ ఉంటారు. రాజును అపకీర్తిపాలు చేస్తుంటారు. రావణుని హితం కోరేవారు, రామునికి మంచి సలహాలు చెప్పేవారు ఈ లంకలో లేనట్టుంది. పాపము రావణుడు ఒంటరివాడయ్యాడు. ఇప్పటి దాకా మీరు చేసిన తప్పులను నేను సరిదిద్దుతాను. ఇప్పుడే యుద్ధమునకు బయలుదేరుతున్నాను." అని అన్నాడు కుంభకర్ణుడు.

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కుంభకర్ణుని మాటలు విని రావణుడు నవ్వాడు. "సహోదరా కుంభకర్ణా! నీవు చెప్పినది సత్యము. ఈ మహోదరుడు రామునికి భయపడుతున్నాడు. అందుకే రామునితో యుద్ధమునకు ఇష్టపడుటలేదు. రామునితో యుద్ధము చేయుటకు నీవే సమర్థుడివి. శత్రువులను సంహరించి విజయుడవై తిరిగిరా! నాకు వేరు గత్యంతరము లేకనే కదా నిన్ను అర్ధాంతరంగా నిద్రలేపాను. ఆ రాజకుమారులను, వానరులను తనివితీరా భక్షించు. నీవు యుద్ధము చేయనక్కరలేదు. యుద్ధభూమిలో నిన్ను చూడగానే వానరులంతా పారిపోతారు. రామలక్ష్మణులకు గుండెలు పగులుతాయి. సునాయాసంగా యుద్ధము ముగిసిపోతుంది. నీకు విజయం సిద్ధిస్తుంది." అని పలికాడు రావణుడు.

తన అన్న రావణుడు పలికిన పలుకులకు కుంభకర్ణుడు మహదానందభరితుడయ్యాడు. యుద్ధమునకు పోవడానికి సన్నద్ధుడయ్యాడు. ఇనుముతో చేయబడిన తన ఆయుధము అయిన శూలమును తీసుకున్నాడు. రావణునితో ఇలా అన్నాడు. "రాక్షసేంద్రా! నాకు ఎవరి సాయమూ అక్కరలేదు. ఎలాంటి సైన్యసాయమూ అవసరము లేదు. నేను ఒంటరిగానే యుద్ధము చేయగలను. వానరులనందరినీ భక్షిస్తాను." అని అన్నాడు. దానికి రావణుడు ఇలా అన్నాడు. "అలాకాదు. యుద్ధమునకు పోవడానికి సైనిక బలము అత్యావశ్యకము. నీ వెంట శూలములు, ముద్గరలు ధరించిన సైనికులు వస్తారు. వారు వానరులను కొరికి చంపుతారు. నీకు సాయంగా ఉంటారు. కాబట్టి నీవు రాక్షస సైన్యముతో కలిసి వెళ్లి రామలక్ష్మణులతో యుద్ధము చెయ్యి" అని అన్నాడు రావణుడు.

తరువాత రావణుడు తన ఆసనము నుండి లేచాడు. మణులతో తయారు చేయబడిన ఒక కంకణమును కుంభకర్ణుని చేతికి కట్టాడు. కుంభకర్ణుడికి సకల అలంకారములు చేయించాడు. నిలబడి ఉన్న కుంభకర్ణుడు పాలసముద్రములో నిలబెట్టబడిన మంథర పర్వతము మాదిరి ఉన్నాడు. సర్వాలంకార భూషితుడైన కుంభకర్ణుడు అన్న రావణునికి ప్రదక్షిణము చేసి నమస్కరించాడు. రావణుడు కుంభకర్ణుని విజయోస్తు అని దీవించాడు. రణదుందుభులు, భేరీలు మోగుతుండగా, శంఖధ్వానములు మిన్నుముట్టగా, గజబలము, ఆశ్వికబలము, కాల్బలములతో కుంభకర్ణుడు యుద్ధమునకు బయలుదేరాడు.

చేత శూలము ధరించిన కుంభకర్ణుడు సేనలకు ముందు నడుస్తున్నాడు. ఆ రాక్షసుల చేతుల్లో శూలములు, కత్తులు, గండ్ర గొడ్డళ్లు, పరిఘలు, గదలు, ముసలములు, పెద్ద పెద్ద తాటి చెట్లు ఆయుధములుగా ఉన్నాయి. కుంభకర్ణుడు చూచేవారికి భయం కలిగించే ఆకారంలో ప్రకాశిస్తున్నాడు. కుంభకర్ణుని శరీరము చుట్టుకొలత నూరు ధనుస్సుల పొడుగు అనగా రెండువందల గజాల పొడుగు, ఆరువందల ధనుస్సుల ఎత్తు, 1200 గజాల ఎత్తు, కలిగి మహాపర్వతము మాదిరి ఉంది. అటువంటి భయంకరాకారము కలిగిన కుంభకర్ణుడు రాక్షసులతో ఇలా అన్నాడు. "ఇప్పుడు మనము వానరులతో యుద్ధం చేయబోతున్నాము. నేను వానరులను చిన్న చిన్న భాగములుగా చేసి కాల్చి తింటాను. ఈ వానరులు అడవులలో, ఉద్యానవనములతో తిరిగేవారు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

నిజానికి వారు నాకు ఏ అపకారమూ చేయలేదు. ఆ వానరులను చంపడం వృధా. దీని కంతటికీ రాముడు మూలము. కాబట్టి ముందు రాముని చంపుతాను. రాముని చంపితే అందరినీ చంపినట్టే. అందుకని మన దృష్టి అంతా రాముని మీద ఉండాలి." అని పలికాడు కుంభకర్ణుడు. ఆమాటలకు రాక్షసులు పెద్దగా హర్షధ్వానాలు చేసారు.

కుంభకర్ణుడు యుద్ధమునకు బయలుదేరగానే, ఇదివరకు మాదిరిగానే ఎన్నో దుశ్శకునములు గోచరించాయి. ఉల్కాపాతం జరిగింది. ఆకాశంలో నల్లటి మేఘాలు కమ్ముకున్నాయి. తీవ్రమైన గాలులు వీచాయి. పిడుగులు పడ్డాయి. నక్కలు వికృతంగా అరుస్తున్నాయి. ఆకాశంలో పక్షులు అపసవ్యంగా తిరుగుతున్నాయి. కుంభకర్ణుని శూలము మీద ఒక గద్ద వాలింది. అతని ఎడమ కన్ను ఎడమ భుజము అదిరింది. సూర్యుడు మబ్బులచాటుకు పోయాడు. అమిత బలపరాక్రమములు కలిగిన కుంభకర్ణుడు ఈ దుర్నిమిత్తము లను ఏ మాతమూ లెక్క చెయ్యలేదు.

పెద్ద పర్వతము మాదిరి నడుస్తున్న కుంభకర్ణుడు లంకా నగర ప్రాకారమును, చిన్న బండరాయిని దాటినట్టు తన పాదములతో దాటాడు. ప్రాకారము వెలుపల మోహరించి ఉన్న వానరసైన్యము ముందు నిలబడ్డాడు. పెద్ద పర్వతము తమ ముందు నిలబడి ఉందా అని భ్రమపడ్డ వానరులు కుంభకర్ణుని చూడగానే దిక్కులు పట్టిపారిపోయారు. తనను చూచి పారిపోతున్న వానరులను చూచి కుంభకర్ణుడు పెద్దగా వికటాట్టహాసము చేసాడు. మేఘము ఉరిమినట్టు గర్జించాడు. కుంభకర్ణుని వికటాట్టహాసము, గర్జన వల్ల పుట్టిన విపరీతమైన ధ్వనికి వానరులు ఎక్కడి వాళ్లు అక్కడ కూలిపోయారు. చేత శూలము ధరించిన కుంభకర్ణుడు గద ధరించిన యమధర్మరాజు మాదిరి యుద్ధభూమిలో నిలబడ్డాడు.

యుద్ధకాండము

అరువది ఆరవ సర్గ.

కుంభకర్ణుని చూచి పారిపోతున్న వానరులలో వానర ప్రముఖులైన నలుడు, నీలుడు, గవాక్షుడు, కుముదుడు మొదలగువారు ఉన్నారు. ఆ ప్రకారంగా పారిపోతున్న వానర ప్రముఖులను చూచి అంగదుడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ వానరవీరులారా! ఒక రాక్షసుని చూచి ఇలా పారిపోవడం ధర్మమా! మీరు ఎంతటి ఉన్నత కుటుంబంలో జన్మించారు. ఒక నీచ రాక్షసునికి భయపడు తున్నారా! అయిన పారిపోయి ఎక్కడికి పోతారు! ఎంత దూరం పోతారు! వెనక్కురండి. ఇతడు రాక్షసుడు కాడు. మనలను భయపెట్టడానికి రాక్షసులు సృష్టించిన పెద్ద విగ్రహము. రండి. మనమందరమూ కలిసి ఈ బొమ్మను తునాతునకలు చేద్దాము." అని ఎలుగెత్తి అరిచాడు.

అంగదుని మాటలకు వానరులకు ధైర్యము వచ్చింది. పారిపోయిన వాళ్లు తిరిగి వచ్చారు. చేతికి అందిన వృక్షములను, పర్వత శిఖరములను పట్టుకొని యుద్ధమునకు సిద్ధం అయ్యారు. ఆ కుంభకర్ణుని చుట్టూ చేరి వాడిని వృక్షములతో పర్వతశిఖరములతో కొట్టారు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము

యుద్ధకాండము

ఆ వానరులు కొట్టే దెబ్బలు కుంభకర్ణునికి చీమకుట్టినట్టయినా లేదు. కుంభకర్ణుని మీదకు విసిరిన వృక్షములు, పర్వతశిఖరములు కుంభకర్ణుని శరీరమునకు తగిలి తునాతునకలై పోతున్నాయి. కుంభకర్ణుడు కోపించి వానరసేనలను తన చేతులతో నలిపేస్తున్నాడు. యుద్ధభూమి అంతా వానరుల శవాలతో నిండిపోయింది. కుంభకర్ణుని చేతిలోపడకుండా తప్పించుకున్న వానరులు కొంతమంది పారిపోయారు. కొంతమంది సముద్రంలో దూకారు. మరి కొంత మంది ఆకాశంలోకి ఎగిరిపోయారు. దొరికిన వారిని దొరికినట్టు చంపుతున్నాడు కుంభకర్ణుడు.

కుంభకర్ణుని ధాటికి తట్టుకోలేక భల్లూకములు కొన్ని చెట్టు ఎక్కాయి. కొన్ని పర్వతముల మీదికి పారిపోయాయి. మరి కొన్ని కొండగుహలలో తలదాచుకున్నాయి. మరి కొంత మంది వానరులు, భల్లూకములు చచ్చినట్టు నేలమీద కదలకుండా పడుకున్నారు. ఇలా ఎవరి దోవన వారు పారిపోతున్న వానరులను చూచి అంగదుడు బిగ్గరగా అరుస్తున్నాడు.

"ఓ వానరవీరులారా! భయపడకండి పారిపోకండి. యుద్ధము చేయండి. ఎక్కడికి పోయి ప్రాణాలు రక్షించుకుంటారు. వెనక్కురండి. యుద్ధమునుండి పారిపోయి వచ్చిన మిమ్మల్ని చూచి మీ భార్యలు పరిహాసం చేస్తారు. ఆ అవమానం కంటే యుద్ధంలో చావడం మేలు కదా! మనమందరమూ ఉత్తమ కులంలో పుట్టాము. సాధారణ వానరుల వలె పారిపోవడం భావ్యమా! అది గౌరవ ప్రతిష్ఠలను తెచ్చిపెడుతుందా! యుద్ధానికి బయలుదేరేముందు మీరు అన్న మాటలు పలికిన వీరాలాపాలు ఒక్కసారి జ్ఞప్తికి తెచ్చుకోండి. ఇప్పుడు ఆ వీరాలాపాలు అన్నీ ఎక్కడికి పోయాయి. యుద్ధము నుండి పారిపోయి, పదిమంది చేత ఛీ అనిపించుకోడం కన్నా, యుద్ధంలో మరణించి వీరస్వర్గం పొందడం మేలు కదా!

ఓ వానరవీరులారా! మనకు ఆయుర్దాయము లేకపోతే ఎక్కడ ఉన్నా చస్తాము. ఆయుర్దాయము ఉంటే యుద్ధములో విజయం సాధిస్తాము. ఒక్కమాట! మనము యుద్ధంలో గెలిస్తే కీర్తి పొందుతాము. మరణిస్తే వీరస్వర్గము పొందుతాము. కాని పారిపోతే దిక్కులేని చావు చస్తాము. కాబట్టి పారి పోకండి. వెనుకకు రండి. రాముడి పరాక్రమము ముందు ఈ రాక్షసుడు ఎంత! క్షణంలో నాశనమై పోతాడు.

ఇప్పటి దాకా మనము ఎంతో మంది రాక్షస వీరులను జయించాము. ఈ ఒక్కడికి భయపడి పారిపోతే మనము ఇప్పటిదాకా గడించిన కీర్తి అంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరు అవుతుంది. రండి. వెనుదిరగండి. యుద్ధము చేయండి" అని అరుస్తున్నాడు కానీ ఎవరూ అతని అరుపులు పట్టించుకోవడం లేదు. కాని కొంతమంది వానర వీరులు అంగదునితో ఇలా అన్నాడు. "అంగదా! ఇప్పటిదాకా చేసిన యుద్ధము చాలు. మాకు ఈ యుద్ధము అక్కరలేదు. మా ప్రాణాలే మాకు తీపి. నీవుకావలిస్తే ఆ భయంకరాకారుడితో యుద్ధం చెయ్యి" అని పలికి పారిపోయారు.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కాని అంగదు వారిని బతిమాలి వెనుకకు తీసుకొని వస్తున్నాడు. వెనకకు వచ్చినవారంతా అంగదుని ఆజ్ఞల కొరకు ఎదురుచూస్తున్నారు. డు తన ప్రయత్నము మానుకోలేదు. పోయిన వారు పోగా మిగిలిన

యుద్ధకాండము
అరువది ఏడవ సర్గ.

పారిపోయి తిరిగివచ్చిన వానర వీరులు ప్రాణాలకు తెగించి యుద్ధం చేస్తున్నారు. వారు పెద్ద పెద్ద వృక్షములను, గండ శిలలను, పర్వత శిఖరములను తీసుకొని కుంభకర్ణుని మీదికి విసురుతున్నారు. కుంభకర్ణుడు తన గదను అటు ఇటు ఊపుతూ వానరులను చెదరగొడుతున్నాడు. ఆ చెదర గొట్టడంలో వందలు వేలు వానరులు దూరంగా విసిరివేయబడుతున్నారు. కుంభ కర్ణుడు వందల కొద్దీ వానరులను రెండు చేతులతో పట్టుకొని నోట్లో కుక్కుకొని తింటున్నాడు. అయినా వానరులు కుంభకర్ణుని మీదికి వృక్షములు, రాళ్లు విసురుతూ యుద్ధం చేస్తున్నారు.

ఇంతలో ద్వివిదుడు ఒక పర్వత శిఖరమును పెకలించి చేతపట్టుకొని కుంభకర్ణుని వైపుకు పరుగెత్తాడు. ద్వివిదుడు ఆ పర్వతమును తీసుకొని పైకి ఎగిరి దానిని కుంభకర్ణుని మీదికి విసిరాడు. ఆ పర్వత శిఖరము కుంభకర్ణుని మీద పడకుండా రాక్షససేనల మీద పడింది. ఆ పర్వతము కిందపడి వందలకొద్దీ రాక్షసులు మరణించారు. అది చూచిన రాక్షస సైనికులు వానరుల మీద పడి బాణములతో వానరుల శిరస్సులను బంతుల మాదిరి ఎగురగొడుతున్నారు. వానరులు కూడా పెద్ద పెద్ద వృక్షములను బండరాళ్లను తీసుకొని రాక్షసులను చంపుతున్నారు.

హనుమంతుడు ఆకాశంలోకి ఎగిరి పైనుండి కుంభకర్ణుని మీదికి బండరాళ్లను, వృక్షములను విసురుతున్నాడు. కుంభకర్ణుడు తన శూలముతో వాటిని అటు ఇటు చెదరగొడుతున్నాడు. హనుమంతుడు పెద్ద పర్వత శిఖరమును చేతబట్టుకొని కుంభకర్ణుని ముందు నిలబడ్డాడు. తన శరీరాన్ని కుంభకర్ణునితో సమానంగా పెంచాడు. ఆ పర్వతశిఖరంతో కుంభకర్ణుని శిరస్సు బద్దలు కొట్టాడు. కుంభకర్ణుని శరీరం అంతా రక్తసిక్తము అయింది. దానికి కోపించిన కుంభకర్ణుడు తన శూలముతో హనుమంతుని గుండెల మీద కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు హనుమంతుని ముఖం నుండి రక్తం స్రవించింది. హనుమంతుడు పెద్దగా అరుస్తున్నాడు. రక్తం కక్కుతున్న హనుమంతుని చూడగానే రాక్షసులు ఆనందంతో కేరింతలు కొట్టారు. హనుమంతుని చూచిన మిగిలిన వానర సేనలు భయంతో పారిపోయారు.

ఇది చూచిన నీలుడు వానర సైన్యమునకు ధైర్యము చెప్పి వారిని వెనక్కు మళ్లించాడు. కుంభకర్ణునిమీదికి ఒక పెద్ద పర్వత శిఖరమును విసిరాడు. అది చూచిన కుంభకర్ణుడు పిడికిలి బిగించి ఆ పర్వత శిఖరమును గట్టిగా గుద్దాడు. ఆ గుద్దుకు పర్వత శిఖరము బద్దలైపోయింది. ఇంతలో ఋషభుడు, శరభుడు, నీలుడు, గవాక్షుడు, గంధమాధనుడు ఒక్కుమ్మడిగా కుంభకర్ణుని మీదికి వెళ్లారు. వారందరూ వృక్షములతోనూ, పర్వతశిఖరములతోనూ కుంభకర్ణుని నలువైపులా మోదారు. ఆ దెబ్బలకు కుంభకర్ణుడు చలించలేదు.

అమరనాథ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఋషభుడిని కుంభకర్ణుడు గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. తన చేతులతో నలిపేసాడు. ఋషభుడు రక్తం కక్కుకుంటూ నేలమీద పడ్డాడు. కుంభకర్ణుడు కోపించి శరభుడిని తన పిడికిలితోనూ, నీలుడిని తన మోకాలితోనూ, గవాక్షుడిని తన అరిచేతితోనూ, గంధమాధనుడిని కాలితోనూ తన్నాడు. ఆ దెబ్బలకు తట్టుకోలేక ఆ వానరవీరులు కింద పడి గిలా గిలా కొట్టుకున్నారు.

ఇంక తెగించిన వానరులు వేల కొద్దీ కుంభకర్ణుని మీదికి పరుగెత్తారు. వారందరూ అతని చేతికి కాలికి దొరకకుండా కుంభకర్ణుని మీదికి ఎక్కారు. అతని శరీరం అంతా గోళ్లతోరక్కారు. కొరికారు. పిడికిళ్లు బిగించి కొట్టారు. కుంభకర్ణుడి ఒంటినిండా వానరులు పాకుతున్నారు. కుంభకర్ణుడు ఆ వానరులను చేతికి దొరికిన వారిని దొరికినట్టు నోట్లో పెట్టుకొని తింటున్నాడు. కుంభకర్ణుని నోట్లోకి పోయిన వానరులు కుంభకర్ణుని ముక్కు, చెవి రంధ్రములలోనుండి బయటకు వస్తున్నారు. కుంభకర్ణుని కాళ్ల కిందపడి చాలా మంది వానరులు మరణిస్తున్నారు.

కుంభకర్ణుడు ఎంతకూ లొంగడం లేదని వానరులు అందరూ రాముని వద్దకు పరుగెత్తారు. ఇంతలో అంగదుడు ఒక పెద్ద పర్వత శిఖరమును తీసుకొని కుంభకర్ణుని తలమీద మోదాడు. ఆ దెబ్బతిన్న కుంభకర్ణుడు కోపంతో అంగదుని వైపు పరుగెత్తాడు. తన శూలమును అంగదుని మీదికి విసిరాడు. కాని అంగదుడు పక్కకు ఎగిరి ఆ శూలమును తప్పించుకున్నాడు. అంగదుడు పైకి ఎగిరి కుంభకర్ణుని వక్షస్థలము మీద బలంగా చరిచాడు. ఆ దెబ్బకు కుంభకర్ణుడు కళ్లు బైర్లు కమ్మాయి. తూలిపోయాడు. అంతలోనే తేరుకున్న కుంభకర్ణుడు పిడికిలి బిగించి అంగదుని గుద్దాడు. ఆ దెబ్బకు అంగదుడు నేల మీద పడి మూర్ఛపోయాడు.

తరువాత కుంభకర్ణుడు తన శూలము తీసుకొని సుగ్రీవుడు ఉన్న వైపుకు వెళ్లాడు. కుంభకర్ణుడు తన వైపుకు రావడం చూచిన సుగ్రీవుడు ఒక పెద్ద పర్వతమును చేత్తో పట్టుకొని పైకి ఎగిరాడు. కుంభకర్ణుని వైపుకు వేగంగా వెళ్లాడు. తన వైపు వస్తున్న సుగ్రీవుని చూచి కుంభకర్ణుడు రొమ్ము విరుచుకొని నిలబడ్డాడు. అప్పుడు కుంభకర్ణుని చూచి సుగ్రీవుడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ కుంభకర్ణా! సాధారణ వానరులను ఎందుకు చంపుతావు. అది ఒక కీర్తి అనుకుంటున్నావా! నేను నీ మీదికి ఈ పర్వతమును విసురుతున్నాను. ఈ దెబ్బకాచుకో!" అన్నాడు సుగ్రీవుడు. ఆ మాటలు విన్న కుంభకర్ణుడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ సుగ్రీవా! నీవు బ్రహ్మదేవుని మనుమడివి. ఋక్షరజస్సు కుమారుడివి. ఊరికే ఎందుకు అరుస్తావు. నీకు చేతనయింది చెయ్యి." అన్నాడు కుంభకర్ణుడు.

అప్పుడు సుగ్రీవుడు తన చేతిలో ఉన్న పర్వతమును కుంభకర్ణుని వక్షస్థలము మీదికి విసిరాడు. ఆ పర్వతము కుంభకర్ణుని గుండెలకు తగిలేలా నుగ్గు నుగ్గు అయిపోయింది. అది చూచి రాక్షసులు పెద్దగా కేకలు పెట్టారు. వానరులు దిగులుతో దిగాలు పడ్డారు. కుంభకర్ణుడు తన శూలమును సుగ్రీవుని మీదికి బలంగా విసిరాడు.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఇంతలో సుగ్రీవుడు పైకి ఎగిరి ఆ శూలమును చేత్తో పట్టుకొని రెండుగా విరిచాడు. అది చూచి వానరులు హర్షధ్వానాలు చేసారు. తన చేతిలో ఉన్న శూలం విరిగిపోవడంతో కుంభకర్ణుడు కలవరపడ్డాడు. కుంభకర్ణుడు ఒక పర్వత శిఖరమును పెకలించి సుగ్రీవుని మీదికి విసిరాడు. ఆ దెబ్బకు సుగ్రీవుడు కిందపడి మూర్ఛపోయాడు. రాక్షసులు పెద్దగా కేకలు పెట్టి కుంభకర్ణుని పొగిడారు.

కుంభకర్ణుడు సుగ్రీవుడిని పైకి ఎత్తుకున్నాడు. అక్కడి నుండి వెళ్లిపోతున్నాడు. "వీడిని చంపితే వానర సైన్యము అంతా పారిపోతుంది." అని అనుకున్నాడు కుంభకర్ణుడు. సుగ్రీవుడిని కుంభకర్ణుడు మోసుకొని పోవడం, అది చూచి వానర సేనలు పారిపోవడం, చూచాడు హనుమంతుడు. ఇలా ఆలోచించాడు. "అయ్యో! సుగ్రీవుని కుంభకర్ణుడు తీసుకొని పోతున్నాడు. వానరులు పారిపోతున్నారు. ఇప్పుడే నేనేంచెయ్యాలి. నా శరీరాన్ని పెంచి కుంభకర్ణుని శరీరాన్ని పిడికిళ్లతో గుద్ది చంపేస్తాను. సుగ్రీవుడిని విడిపిస్తాను. అప్పుడు వానరులు అంతా సంతోషిస్తారు. కుంభకర్ణుడు కొట్టిన దెబ్బకు సుగ్రీవుడు స్పృహ కోల్పోయాడు. లేకపోతే సుగ్రీవుడు దేవతలు, దానవులు, గంధర్వులు పట్టుకున్నా విడిపించుకోగల సమర్థుడు. సుగ్రీవునికి స్పృహ వస్తే చాలు, తనంత తాను కుంభకర్ణుని నుండి విడిపించుకోగల సమర్థుడు. ఇప్పుడు నేను సుగ్రీవుని విడిపిస్తే అతనికి అపకీర్తి తెచ్చినవాడిని అవుతాను. నేను విడిపించడం సుగ్రీవునికి రుచించకపోవచ్చు. అందుకని సుగ్రీవునికి స్పృహ వచ్చేవరకూ వేచిఉండక తప్పదు. ఈ లోపల పారిపోతున్న వానరసేనలకు ధైర్యం చెప్పడం అవసరం." అని అనుకున్నాడు హనుమంతుడు.

వెంటనే హనుమంతుడు పారిపోతున్న వానర సేనలకు ధైర్యము చెప్పి వెనుకకు మళ్లించాడు. ఈ లోగా కుంభకర్ణుడు సుగ్రీవుని తీసుకొని లంకానగరంలోకి వెళ్లిపోయాడు. సుగ్రీవుని బందీగా తీసుకొని వచ్చిన కుంభకర్ణుని మీద లంకా నగరవాసులు పుష్పవర్షము కురిపించారు. చల్లగా పూలు, గంధము నీరు తన మీద పడటంతో సుగ్రీవునికి మెల్లగా స్పృహవచ్చింది. తాను కుంభకర్ణుని బుజంమీద ఉన్నట్టు తెలుసుకున్నాడు సుగ్రీవుడు. ఇలా అనుకున్నాడు. "నన్ను కుంభకర్ణుడు బందీగా పట్టుకున్నాడు. ఇప్పుడు నేనేం చెయ్యాలి." అని క్షణకాలం ఆలోచించాడు. ఆలస్యం చేయకుండా తన గోళ్లతోనూ, దంతాలతోనూ కుంభకర్ణుని చెవులను కొరికాడు. పీకాడు. ముక్కును శరీరాన్ని చీల్చాడు. ఆ బాధ తట్టుకోలేక కుంభకర్ణుడు సుగ్రీవుని నేలకేసి కొట్టాడు. వెంటనే సుగ్రీవుడు బంతి మాదిరి ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. లంకా నగరం అవతల సేనల మధ్యలో ఉన్న రాముని దగ్గర పడ్డాడు.

చెవులూ ముక్కు కొరకబడిన కుంభకర్ణుని శరీరం రక్తసిక్తం అయింది. మరలా యుద్ధరంగానికి పరుగెత్తాడు కుంభకర్ణుడు. తన చేతిలో ఒక ముద్గరను తీసుకున్నాడు. మరలా వానరులను పట్టుకొని తినడం మొదలెట్టాడు కుంభకర్ణుడు. వారూ వీరూ అని చూడటం లేదు. దొరికిన వాళ్లను దొరికినట్టు తింటున్నాడు. వానరులను, ఎలుగుబంట్లను, రాక్షసులను కూడా తినేస్తున్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఒక పక్కనుండి వానరులు పర్వతశిఖరములతో, వృక్షములతో కొడుతూ ఉంటే మరొక పక్క కుంభకర్ణుడు వానరులను భక్షిస్తూ ఉన్నాడు. వానరులందరూ గబ గబా రాముని వద్దకు వెళ్లారు. తమను కుంభకర్ణుని బారి నుండి కాపాడమని రాముని శరణువేడారు. ఇదేమీ పట్టని కుంభకర్ణుడు తన ఆకలి తీరేట్టు వానరులను తింటూఉన్నాడు. ఒక్కో పట్టుకు పది, ఇరవై, యాభై మంది వానరులను పట్టుకొని నోట్లో కుక్కుకుంటున్నాడు. కుంభకర్ణుని నోటి నుండి దంతముల నుండి వానరుల పేగులు వేలాడుతున్నాయి. అతని శరీరం అంతా వానరుల రక్తంతో తడిసిపోయింది.

అది చూచిన లక్ష్మణుడు కుంభకర్ణునితో యుద్ధానికి తలపడ్డాడు. మొదటగా ఏడు బాణములను కుంభకర్ణుని శరీరంలో నాటాడు. ఇంకా పెక్కు బాణములను కుంభకర్ణుని మీద ప్రయోగించాడు. కాని ఆ బాణములు కుంభకర్ణుని ఏమీ చేయలేకపోయాయి. వాటిని చేతితో విదిలించుకున్నాడు కుంభకర్ణుడు. లక్ష్మణునికి కోపం వచ్చింది. కుంభకర్ణుని శరీరం అంతా తన బాణములను నాటాడు. కుంభకర్ణుని శరీరం అంతా బాణములతో నిండిపోయింది.

అది చూచి కుంభకర్ణుడు లక్ష్మణుని తో ఇలా అన్నాడు.

"కుమారా! నీ ధైర్యానికి పరాక్రమానికి నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. యముడు కూడా నా ఎదుట నిలబడ్డానికి భయపడతాడు. అటువంటిది నువ్వు నా ఎదురుగా ధైర్యంగా నిలబడి నా మీద బాణవర్షము కురిపించావు. నా ఎదుట ధైర్యంగా నిలబడ్డందుకే నిన్ను గౌరవించాలి. ఇంక యుద్ధం కూడా చేసినందుకు చెప్పపనిలేదు. ఇప్పటి దాకా నాతో చేసిన యుద్ధము చాలు. ఇంక నీవు రాముని వద్దకు వెళ్లు. నీ వంటి ధైర్యవంతుడిని, పరాక్రమవంతుడిని చంపడం నాకు ఇష్టం లేదు. నా గురి రాముని మీదనే. రాముని చంపితే అందరినీ చంపినట్టే కదా! ముందు నేను రాముణ్ణి చంపుతాను. తరువాత మా సైనికులు మిగిలిన వాళ్లను చంపుతారు." అని అన్నాడు.

కుంభకర్ణుడు తనను తాను పొగుడుకుంటూ పలికిన మాటలకు లక్ష్మణుడు బిగ్గరగా నవ్వాడు. "ఓ రాక్షస వీరుడా! ఇది యుద్ధ భూమి. పౌరుషము పరాక్రమము చూపించవలసిన సమయము. నీ ముందు ఇంద్రుడు మొదలగు దేవతలు నిలువలేరని పలికావు. అది నిజమే కావచ్చు. ఎందుకంటే ఇప్పటిదాకా నీ పరాక్రమమును కళ్లారా చూచాము. కాని నీ పరాక్రమము, పౌరుషము పర్వతము మాదిరి నిలబడి ఉన్న రాముని ముందు గడ్డిపోచతో సమానము. నీ వీరత్వము రాముని మీద చూపించు." అని అన్నాడు లక్ష్మణుడు.

ఆమాటలకు కోపించిన కుంభకర్ణుడు లక్ష్మణుని వదిలి రాముని వైపుకు దూసుకు వెళ్లాడు. తన వంక వస్తున్న కుంభకర్ణుని మీద రాముడు రౌద్రాస్త్ర అస్త్రమును ప్రయోగించాడు. అది కుంభకర్ణుని వక్షస్థలమును తాకింది. ఆ దెబ్బ తిన్న కుంభకర్ణుని ముఖము నుండి అగ్నిగోళములు వెలువడ్డాయి. రౌద్రాస్త్రము దెబ్బతిన్న కుంభకర్ణుడు పెద్దగా అరుస్తూ రాముని వంకకు పరుగెత్తాడు.

అమరనథ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రాముడు మరలా వాడి అయిన బాణములను కుంభకర్ణుని వక్షస్థలమునకు గురి చూచి కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు కుంభకర్ణుని చేతిలోని గదజారిపోయింది. రాముడు కుంభకర్ణుని మీద ఎడతెరిపి లేకుండా బాణవర్షము కురిపిస్తున్నాడు. కుంభకర్ణుని శరీరం అంతా రక్తంతో తడిసిపోయింది. సెలయేరు మాదిరి రక్తం ప్రవహిస్తూ ఉంది. అయినా కుంభకర్ణుడు చేతి కందిన వానరులను, భల్లూకములను తినడం మానలేదు.

కుంభకర్ణుడు ఒక పర్వత శిఖరమును పెకలించి రాముని మీదికి విసిరాడు. రాముడు ఏడు బాణములతో ఆ పర్వతశిఖరమును ఖండించాడు. ఆ శిఖరము కిందపడి రెండు వందల మంది వానరులు చనిపోయారు. అప్పుడు లక్ష్మణుడు రామునితో ఇలా అన్నాడు. "రామా! ఇతడికి వానరులు ఎవరో రాక్షసులు ఎవరో తెలియడం లేదు. రాక్షసులను కూడా భక్షిస్తున్నాడు. మన వానరులు అందరూ ఈ కుంభకర్ణుని మీదికి అన్ని వైపుల నుండీ ఎక్కుతారు. మన వానర సేనానాయకులు వీడి చుట్టు చేరి ఇతడికి దిక్కుతోచకుండా చేస్తారు. వానరుల బరువుకు వీడు నిలబడలేక నేల మీద పడిపోతాడు. అప్పుడు వీడు మన వానరులను చంపలేడు." అని అన్నాడు.
ఆ మాటలు విన్న వానరులు సంతోషంతో గంతులు వేసారు. అందరూ అన్ని వైపుల నుండి కుంభకర్ణుని చుట్టు ముట్టి వాడి మీదికి ఎక్కారు. వాడి శరీరం అంతా వానరులతో నిండి పోయింది. కుంభ కర్ణుడు తన మీదకు ఎక్కిన వానరులను చీమలు దులిపినట్టు దులిపేసాడు.

ఈ ఉపాయం కూడా పనిచేయకపోవడంతో రాముడు మరలా తన ధనుస్సును తీసుకున్నాడు. లక్ష్మణుడు వెంట రాగా కుంభకర్ణుని మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. వానర వీరులు రామలక్ష్మణులను అనుసరించారు. కుంభకర్ణుని చుట్టూ రాక్షసులు వలయంలా రక్షణ కవచంలా నిలబడ్డారు. వారందరూ వానరులను తరుముతున్నారు. మధ్యలో ఉన్న కుంభకర్ణుడు వానరులను భక్షిస్తూ, తన నాలుకతో పెదాలకు అంటుకున్న రక్తాన్ని నాక్కుంటున్నాడు. రాముడు కుంభకర్ణుని సమీపించి ధనుష్టంకారము చేసాడు. ఆ ధ్వని విన్న కుంభకర్ణుడు తలతిప్పి రాముని వంక చూచాడు.రాముని వైపుకు నడిచాడు.

అప్పుడు రాముడు కుంభకర్ణుని చూచి ఇలా అన్నాడు.
"ఓ రాక్షస వీరుడా! నాతో యుద్ధానికిరా. చావబోతున్నానని దిగులుపడకు. నేను ధనుస్సు పట్టుకొని నీ ఎదుట నిలబడ్డాను. నిన్నేకాదు నీ రాక్షస వంశమును పూర్తిగా నాశనం చేస్తాను. ఇంకొద్దిసేపట్లో నీ ప్రాణాలు గాలిలో కలిసిపోతాయి." అని అన్నాడు రాముడు. కుంభకర్ణుడు రాముని తేరిపార చూచాడు. అతని వైపు అడుగులు వేసాడు. పెద్దగా వికటాట్టహాసం చేసాడు. రామునితో ఇలా అన్నాడు. "నువ్వేనా రాముడివి. ఓ రామా! నేను విరాధుడిని, కబంధుడిని, ఖరుడిని, మారీచుడిని, వాలిని కాను. నన్ను వాళ్ల మాదిరి అనుకోకు. నేను కుంభకర్ణుడను. నీ చేతిలో ధనుస్సు ఉంటే నాచేతిలో ముద్గర ఉంది. దీనితో నేను దేవతలను, దానవులను జయించాను.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నాముక్కు చెవులు మీ వానరులు తినేసారు. కాని నాకు ఏ బాధా లేదు. నీకు పరాక్రమము ఉంటే నా శరీరం అంతా కొట్టు. నీ బలపరాక్రమములను చూచిన తరువాత నిన్ను భక్షిస్తాను." అని గర్వంగా పలికాడు కుంభకర్ణుడు.

రాముడు మారు మాట్లాడకుండా కుంభకర్ణుని మీద వాడి అయిన బాణములను ప్రయోగించాడు. కాని రాముని బాణములు కుంభకర్ణునికి ఏమీ బాధ కలిగించలేదు. కుంభకర్ణుడు తన ముద్గరను వేగంగా తిప్పుతూ ఆ బాణములను మధ్యలోనే తునాతునకలు చేస్తున్నాడు. ఒక పక్క రాముని బాణములను అడ్డుకుంటూ మరొక పక్క ముద్గరతో వానరులను తరుముతున్నాడు కుంభకర్ణుడు. రాముడు వెంటనే వాయవ్యాస్త్రమును సంధించాడు. ముద్గర ఉన్న కుంభకర్ణుని చేతిని భుజము దగ్గర ఖండించాడు. కుంభకర్ణుని చేయి ముద్గరతో సహా ఎగిరి అవతల పడింది. కుంభకర్ణుడు పెద్దగా కేకపెట్టాడు. ఎగిరి పడ్డ కుంభకర్ణుని చేతి కిందపడి వందలకొద్దీ వానరులు మరణించారు. మిగిలిన వానరులు పక్కలకు పరుగెత్తి రాముడు, కుంభకర్ణుని యుద్ధమును ఆసక్తిగా చూస్తున్నారు.

ఒక చేతిని పోగొట్టుకున్న కుంభకర్ణుడు రెండవ చేత్తో ఒక వృక్షమును పెకలించి, దానిని చేతబట్టుకొని, రాముని మీదికి పరుగెత్తాడు. రాముడు ఇంద్ర అస్త్రమును ప్రయోగించి కుంభకర్ణుని రెండవ చేతిని వృక్షముతో సహా ఖండించాడు. కుంభకర్ణుడి చేయి భుజము దాకా తెగి కిందపడింది. రెండు చేతులు లేకపోయినా, కుంభకర్ణుడు రంకెలు వేస్తూ వానర సైన్యము మీదికి పరుగెడు తున్నాడు. రాముడు రెండు అర్ధచంద్రబాణములతో కుంభ కర్ణుని రెండు కాళ్లు ఖండించాడు. మొదలు నరికిన వృక్షము వలె కుంభకర్ణుడు నేలమీద పడిపోయాడు. కుంభకర్ణుని రెండు కాళ్లు రెండు వైపులకు విసిరివేయబడ్డాయి. అయినా కుంభకర్ణుని పౌరుషము చావలేదు. పాక్కుంటూ, దేక్కుంటూ రాముని వైపుకు వెళుతున్నాడు. రాముడు వాడి అయిన బాణములను కుంభకర్ణుని ముఖం నిండా కొట్టాడు. కుంభకర్ణునికి అరవడానికి కూడా వీలులేదు. ఆ స్థితిలో కుంభకర్ణుడు మూర్ఛపోయాడు.

తరువాత రాముడు ఇంద్ర అస్త్రమును తీసుకున్నాడు. అది వాయువేగము కలది. సూర్యుని వలె ప్రకాశవంతమైనది. ఆ అస్త్రమును రాముడు కుంభకర్ణుని మీద ప్రయోగించాడు. ఇంద్రుని వజ్రాయుధ మును పోలిన ఆ అస్త్రము కుంభకర్ణుని మీదికి దూసుకొని వెళ్లింది. కుంభకర్ణుని శిరస్సును ఖండించింది. చేతులు కాళ్లు తల లేని కుంభకర్ణుని మొండెము నేల మీద పడిపోయింది. కిరీటముతోనూ కుండలములతోనూ ప్రకాశిస్తున్న కుంభకర్ణుని తల ఎగిరి ప్రాకారము అవతల పడింది. ఆ శిరస్సుదెబ్బకు లంకా ప్రాకారము కూడా విరిగిపోయింది. లోకకంటకుడైన ఒక మహారాక్షసుని మరణానికి దేవతలు, ఋషులు, గంధర్వులు, యక్షులు, ఆకాశము నుండి రాముని మీద పుష్పములు కురిపించారు. రాముని పరాక్రమమునకు ఎంతో సంతోషించారు. కుంభకర్ణుడు మరణించడం చూచి రాక్షసులు బిగ్గరగా అరిచారు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

ఏడిచారు. భయంతో పరుగెట్టారు. వానరులందరూ సంతోషంతో కేరింతలు కొట్టారు. బిగ్గరగా హర్షధ్వానాలు చేసారు.

యుద్ధకాండము

అరవై ఎనిమిదవ సర్గ.

కుంభకర్ణుడు మరణించడం కళ్లారా చూచిన రాక్షసులు పరుగు పరుగున లంకా నగరం వైపు పరుగెత్తారు. రావణునికి ఈ వార్త చెప్పారు. "లంకేశ్వరా! మహావీరుడు కుంభకర్ణుడు ఎంతో మంది వానరులను చంపి, భక్షించి, కాలవశమున వీరగతి పొందాడు. కుంభకర్ణుడు తన పరాక్రమమును ప్రదర్శించి, తుదకు రాముని బాణములకు హతమైనాడు. చేతులు, కాళ్లు తెగి పడి, ముక్కు చెవులు కొరకబడి, శిరస్సు తెగి, మాంసపు ముద్ద వలె పడి ఉన్నాడు. " అని వివరించారు. కుంభకర్ణుని మరణ వార్త విని రావణుడు నిర్ఘాంత పోయాడు. నేల మీద పడి మూర్ఛపోయాడు. తమ పినతండ్రి మరణించిన వార్త విన్న త్రిశిరుడు, దేవాంతకుడు, నరాంతకుడు, అతికాయుడు రోదించారు. మహోదరుడు, మహాపార్శ్వుడు చింతించారు.

రావణునికి తెలివి వచ్చింది. కుంభకర్ణుని తలచుకుంటూ రోదిస్తున్నాడు. "తమ్ముడా కుంభకర్ణా! నీవు శత్రువులను చంపి నాకు సంతోషము కలిగిస్తావు అని అనుకున్నాను కానీ నన్ను విడిచి యముడిని కలుసుకోడానికి పోతావని అనుకోలేదు. నాకు శత్రువులనుండి విముక్తి కలిగించ కుండానే నన్ను ఒంటరిగా వదిలి ఎక్కడికి వెళ్లిపోయావు. నీ మరణంతో నా కుడిభుజము పడిపోయి నట్టు అయింది. దేవతలను, దానవులను జయించిన వాడివి, నిన్ను ఒక మానవుడు ఎలా చంపగలిగాడో అర్థం కావడం లేదు. దేవేంద్రుడి వజ్రాయుధము కూడా నిన్ను ఏమీ చేయలేకపోయింది. అటువంటిది ఒక మానవుడైన రాముని బాణములకు బలిఅయిపోయావా! నీకు ఇంతబలము ఇంత శౌర్యము ఉండి కూడా దైవ వశమున యమలోకమునకు వెళ్లిపోయావా! హంసతూలికా తల్పము మీద తప్ప శయనించని వాడవు, కటికనేలమీద పడి ఉన్నావా!

దేవతలు, ఋషులు, యక్షులు, గంధర్వులు ఆకాశంలో నిలబడి నీ మరణ వార్త విని హర్షధ్వానాలు చేస్తున్నారు. నీవు మరణించగానే ఆ వానరులకు అడ్డు ఆపు లేకుండా పోతుంది. లంకానగర ప్రాకారములు ఎక్కి లంకానగరంలోకి ప్రవేశిస్తారు. నీవులేని నాకు ఈ లంకా రాజ్యము ఎందుకు? ఈ సీత ఎందుకు? ఆ రాక్షస సైన్యము ఎందుకు? నీవులేని నాకు ఈ జీవితము మీద కూడా ఆసక్తి లేదు. నా సోదరుడు కుంభకర్ణుని చంపిన రాముని చంపి పగతీర్చుకుంటాను. లేకపోతే నేను జీవించి ఉండి కూడా వృధా! నేను తక్షణం నా తమ్ముడిని చూడాలి. నేను అక్కడకు వెళ్లాలి. నేను నా తమ్ముడిని విడిచి క్షణకాలం కూడా ఉండలేను. నీ అండలేని నన్ను చూచి దేవతలు నవ్వుతారు. పరిహాసం చేస్తారు. నువ్వు లేకుండా నేను ఇంద్రుని మీదికి ఎలా యుద్ధానికి పోగలను. ఇంద్రుని ఎలా జయించగలను. ఆనాడు విభీషణుడు చెప్పిన మాటలు నేను నా అజ్ఞానంతో పెడచెవిని పెట్టాను.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఆ మాటలు ఈనాడు నిజం అయ్యాయి. కుంభకర్ణుడు, ప్రహస్తుడు ప్రాణాలు కోల్పోయారు. విభీషణుని మాటలు ఒక్కొక్కటి నిజం అవుతున్నాయి. నేను నా తమ్ముని అవమానించిన దానికి ఫలితం ఇప్పుడు అనుభవిస్తున్నాను. మహావీరుడైన నా తమ్ముడు కుంభకర్ణుని పోగొట్టుకున్నాను." అలా పరి పరి విధాలుగా విలపిస్తూ రావణుడు మూర్ఛపోయాడు.

యుద్ధకాండము
అరవై తొమ్మిదవ సర్గ.

రావణుని తమ్ముడు, మహావీరుడు, కుంభకర్ణుడు, రాముని చేతిలో మరణించాడు. కుంభకర్ణుడు మరణించాడని తెలిసి రావణుడు భోరున విలపించాడు. అప్పుడు త్రిశిరుడు రావణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ రాక్షస రాజా! కుంభకర్ణుడు మరణించాడు. నిజమే. కాని వీరుడవైన నీవు ఈ మాదిరి శోకించడం తగదు. నీవు మూడు లోకములను గెలువ సమర్థుడవు. అట్టి నీవు ఒక సామాన్యుని వలె ఇలా శోకించడం తగదు. నీ వద్ద బ్రహ్మదేవుడు ప్రసాదించిన అస్త్రములు, శక్తి కవచము, ధనుస్సు, దివ్యమైన రథము ఉన్నాయి కదా, మరి చింత ఎందుకు. ఓ రావణా! నీవు పెక్కు సార్లు దేవతలను, దానవులను ఓడించావు. అట్టి నీవు నీ వద్ద ఉన్న అస్త్రములు, శస్త్రములతో రాముని ఓడించలేవా! పైగా మేమంతా నీ వెంట ఉన్నప్పుడు నీకు దిగులు ఎందుకు. ఇప్పుడే నేను రణభూమికి వెళ్తాను. నీ శత్రువులను సంహరిస్తాను. విజయంతో తిరిగి వస్తాను. నాచేత చంపబడ్డ రాముని నీవు చూడగలవు." అని పలికాడు త్రిశిరుడు.

త్రిశిరుని మాటలకు రావణుడు ఎంతో సంతోషించాడు. త్రిశిరుని వెంట దేవాంతకుడు, నరాంతకుడు, అతికాయుడు బయలుదేరారు. వారి వెంట రావణుని కుమారులు కూడా యుద్ధానికి బయలుదేరారు. వారందరూ ఆకాశంలో ఎగరగల సమర్థత ఉన్నవారు. పైగా మాయా యుద్ధములో ఆరితేరినవారు. అందరూ దేవతలతోనూ, దానవులతోనూ, యక్షులు, గంధర్వులు, పన్నగులతోనూ యుద్ధము చేసి వారిని ఓడించిన పరాక్రమవంతులు. అందరికీ అస్త్ర విద్య బాగా తెలుసు. పైగా అందరూ వరములు పొందినవారే. రావణుడు తన కుమారులను కౌగలించుకొని వారిని ఆశీర్వదించి యుద్ధమునకు పంపాడు. రావణుడు తన కుమారుల రక్షణ కొరకు ప్రత్యేకంగా తన సోదరులు, యుద్ధోన్మత్తుడు అయిన మహోదరుని, మత్తుడు అయిన మహాపార్శ్వుడిని పంపాడు. త్రిశిరుడు, అతికాయుడు, దేవాంతకుడు, నరాంతకుడు, మహోదరుడు, మహాపార్శ్వుడు యుద్ధానికి మహోత్సాహంతో బయలుదేరారు.

మహోదరుడు ఐరావతమును పోలిన ఏనుగును ఎక్కి యుద్ధానికి వెళ్లాడు. రావణుని కుమారుడు త్రిశిరుడు రథము మీద బయలుదేరాడు. (త్రిశిరుడు అంటే మూడు తలలు కలవాడు అని అర్థం చెప్పుకోవచ్చు. తరువాతి శ్లోకంలో వాడు మూడు కిరీటములు ధరించాడు అని ఉంది. కాబట్టి వాడికి మూడు తలలు ఉన్నాయని చెప్పవచ్చును.) రావణుని కుమారుడు అతికాయుడు కూడా రథము మీద బయలుదేరాడు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నరాంతకుడు తెల్లటి గుర్రమును ఎక్కి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. చేతిలో ప్రాస అనే ఆయుధమును ధరించాడు. దేవాంతకుడు పరిఘ అనే ఆయుధమును ధరించి బయలు దేరాడు. మహాపార్శ్వుడు గదను చేత ధరించి బయలు దేరాడు. వారి వెనక రాక్షస సైన్యము బయలు దేరింది. వారందరూ, వస్తే విజయులై తిరిగిరావాలి లేకపోతే యుద్ధములో మరణించి వీరస్వర్గము పొందాలి, అనే కృతనిశ్చయంతో బయలుదేరారు. వారందరూ పెద్దగా గర్జిస్తూ సింహనాదాలు చేస్తూ వెళుతున్నారు. వాళ్ల అరుపులతోనూ సింహనాదాలతోనూ భూమి ఆకాశము బద్దలవు తున్నాయా అన్నట్టు ఉంది.

వారందరూ లంకానగరము వెలుపలికి వచ్చి వానర సైన్యమును చూచారు. వానరులు కూడా రాక్షససైన్యమును చూచారు. వానరులు అందరూ తమ తమ చేతులలో పెద్ద పెద్ద వృక్షములను పర్వతములను ఎత్తి పట్టుకొని అరుస్తున్నారు. యుద్ధానికి సన్నద్ధము అవుతున్నారు. వానరుల అరుపులు విన్న రాక్షసులు వారి కన్నా ఇంకా పెద్దగా అరుస్తున్నారు. గర్జిస్తున్నారు. వికటాట్టహాసం చేస్తున్నారు. వానరులు కొంత మంది నేల మీదా మరి కొంతమంది ఆకాశంలోకి ఎగిరి యుద్ధం చేస్తున్నారు. రాక్షసుల మీద వృక్షములను, రాళ్లను, విసురుతున్నారు. రాక్షసులు వదులుతున్న బాణములను ఎదుర్కొంటూ రాక్షసుల మీదికి పర్వతములను విసురుతున్నారు. వానరులు విసురుతున్న పర్వతముల కిందపడి రాక్షసులు పొడి పొడి అవుతున్నారు. వానరులు విజృంభించి కవచములను ధరించిన రాక్షసులను వెతికి వెతికి మరీ చంపుతున్నారు. వారి రథములను విరగొడుతున్నారు. మరి కొందరు వానర వీరులు గుర్రములను, ఏనుగులను, వాటి మీద ఎక్కిన వారిని చంపుతున్నారు. రాక్షసులు బాణాలు వేసే లోపల వారి మీద పెద్ద పెద్ద పర్వత శిఖరములు పడుతున్నాయి. ఆ దెబ్బకు వారు చేతిలో బాణములు చేతిలోనే ఉన్నట్టు మరణిస్తున్నారు. కింద పడ్డ రాక్షసులను వానరులు గోళ్లతో చీలుస్తున్నారు, పిడికిళ్లతో గుద్దుతున్నారు. రాక్షసులు కూడా వాడి అయిన బాణములతో వానరుల శరీరములను చీలుస్తున్నారు. శూలములతోనూ ముద్గరలతోనూ, కత్తులతోనూ కొడుతున్నారు. చంపుతున్నారు.

ఆ ప్రకారంగా వానరులు రాక్షసులు, వారి వారి ప్రభువులకు జయము సంపాదించి పెట్టడానికి, ఒకరిని ఒకరు దారుణంగా చంపుకుంటున్నారు. రణభూమి అంతా రక్తసిక్తమయింది. రణభూమి అంతా వానరుల యొక్క రాక్షసుల యొక్క మృతకళేబరములతో నిండి పోయింది. తమ తమ ఆయుధములు విరిగి పోగా రాక్షసులు వానరులతో ద్వంద్వయుద్ధము చేస్తున్నారు. ఒకరిని ఒకరు చంపుకుంటున్నారు. రాక్షసుల మీదికి విసరడానికి వానరులు తెచ్చిన వృక్షములను, పర్వతములను వారి నుండి లాక్కుని రాక్షసులు వానరులను చంపుతున్నారు. అలాగే వానరులు కూడా రాక్షసుల చేతిలో ఉన్న ఆయుధములను లాక్కొని, వాటి తోనే రాక్షసులను చంపుతున్నారు. వానరులు రాక్షసులు ఒకరి శరీరములను ఒకరు బద్దలు కొట్టుకుంటున్నారు. సింహనాదాలు చేస్తున్నారు. యుద్ధము చేయడానికి వృక్షములు, పర్వతములు దొరకని వానరులు, విరిగిన రథములను,

అమరనద్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఏనుగు కళేబరములను ఆయుధములుగా చేసుకొని రాక్షసులను చంపుతున్నారు. వానరులు విసురుతున్న వృక్షములను, పర్వతశిఖరములను రాక్షసులు అర్ధచంద్రబాణము లతోనూ, భల్లబాణములతోనూ పిండి పిండి చేస్తున్నారు. యుద్ధభూమి అంతా వానరులు, రాక్షసుల కళేబరాలతోనూ, ఏనుగులు, గుర్రముల కళేబరములతోనూ, విరిగిన రథములతోనూ నిండి పోయి నడవడానికి కూడా వీలుకాకుండా ఉంది.

వానరులు ఇంక తెగించారు. రాక్షసులతో తెగించి పోరాడుతున్నారు. వానరుల దెబ్బకు రాక్షసులు వందలు వేలు మరణిస్తున్నారు. వానరులు హర్షధ్వానాలు చేస్తున్నారు. పైనుండి దేవతలు, గంధర్వులు, యక్షులు రాక్షసుల పరాజయాన్ని చూచి సంతోషిస్తున్నారు. ఇది చూచిన నరాంతకుడికి కోపం మిన్నుముట్టింది. తన గుర్రము మీద ప్రాస అనే ఆయుధమును ధరించి వాయువేగంతో యుద్ధభూమి అంతా కలయ దిరుగుతున్నాడు. నరాంతకుడు తన ప్రాస ఆయుధంతో దెబ్బకు ఏడువందలమంది వానరులను చంపుతున్నాడు. వానరులు అతడిని ఎదుర్కోవాలి అనుకునే లోపలనే నరాంతకుడు వారిని చంపుతున్నాడు. అంతవేగంగా తిరుగుతున్నాడు నరాంతకుడు. వానరులు వృక్షములను, కొండలను పెకలించే లోపే నరాంతకుని ప్రాసకు బలి అవుతున్నారు. కార్చిచ్చు అరణ్యమును కాల్చినట్టు నరాంతకుడు వానర సేనలను కాలరాస్తున్నాడు.

నరాంతకుడు ఆ ప్రాసను ఎత్తుకొని గుర్రం మీద తిరుగుతుంటే వానరులు మాటలాడుకోడానికి కానీ, నిలబడుటకు కానీ వీలు కావడం లేదు. నిలబడ్డవారిని నిలబడ్డట్టు, ఎగిరిన వారిని ఎగిరినట్టు కొడుతున్నాడు నరాంతకుడు. ఆ నరాంతకుడు వానరాంతకుడుగా ప్రకాశిస్తున్నాడు. నరాంతకుని ప్రాస ఆయుధము ధాటికి తట్టుకోలేక వానరులు పెద్ద గా కేకలు పెడుతున్నారు. వారందరూ సుగ్రీవుని వద్దకు పరుగెత్తారు. సుగ్రీవుడికి నరాంతకునికి భయపడి పారిపోతున్న వానరసేన కంటబడింది. వారి వెంట గుర్రము ఎక్కి తరుముతున్న నరాంతకుడు కనపడ్డాడు.

వెంటనే అంగదుని చూచి సుగ్రీవుడు ఇలా అన్నాడు. "అంగదా! అటు చూడు. ఆ గుర్రము మీద ఎక్కి వానరులను తరుముతున్న ఆ రాక్షసుడిని చూడు. వాడిని వెంటనే చంపు. వానరులను వెనక్కు మళ్లించు." అని అన్నాడు. వెంటనే అంగదుడు ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. నరాంతకుని ముందు నిలిచాడు. వాడితో ఇలా అన్నాడు. "నీ ప్రాస ప్రతాపము సామాన్య వానరుల మీద కాదు. నీ ప్రాసను నా మీదికి విసురు." అని రొమ్ము విరుచుకొని నిలబడ్డాడు. ఆమాటలు విన్న నరాంతకుడుతన ప్రాసను అంగదుని మీదికి విసిరాడు. అది అంగదుని వక్షస్థలమును తాకి రెండు ముక్కలై కిందపడి పోయింది. వెంటనే అంగదుడు తన అరిచేతితో నరాంతకుడు ఎక్కిన గుర్రము తలమీద బలంగా కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు ఆ గుర్రము కిందపడి పోయింది. గిలా గిలా కొట్టుకొని మరణించింది.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

తన గుర్రము చావడం చూచిన నరాంతకుడు తన పిడికిలితో అంగదుని తలమీద కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు అంగదుని తల పగిలింది. రక్తం కారింది. స్పృహ తప్పింది. అంతలోనే తెలివి వచ్చిన అంగదుడు తన పిడికిలి బిగించి నరాంతకుని వక్షస్థలము మీద బలంగా మోదాడు. ఆ దెబ్బకు నరాంతకుడి గుండెలు బద్దలయ్యాయి. కిందపడిపోయాడు. గిలా గిలా కొట్టుకొని మరణించాడు.
అంగదుని చేతిలో నరాంతకుడు చావగానే వానరులు హర్షధ్వానాలు చేసారు. నరాంతకుని చంపినందుకు రాముడు అంగదుని ప్రశంసించాడు.

యుద్ధకాండము
డెబ్బయ్యవ సర్గ.

నరాంతకుడు మరణించడం చూచిన దేవాంతకుడు, త్రిశిరస్సు, మహోదరుడు పెద్దగా శోకించారు. మహోదరుడికి కోపం మిన్ను ముట్టింది. ఒక పర్వతము మాదిరి ఉన్న పెద్ద ఏనుగును ఎక్కి అంగదుని మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. తన అన్నయ్య మరణాన్ని కళ్లారా చూచిన దేవాంతకుడు అంగదుని మీద పగ తీర్చుకోవాలని అనుకున్నాడు. తన పరిఘను తీసుకొని అంగదుని మీదికి ఉరికాడు. త్రిశిరస్సుడు కూడా తన రథము మీద ఎక్కి అంగదుని మీదికి వెళ్లాడు. ఈ ముగ్గురు రాక్షస వీరులు ఒక్కుమ్మడిగా అంగదుని చుట్టు ముట్టారు.
ఇది చూచిన అంగదుడు ఒక పెద్ద చెట్టును పెకలించాడు. ఆ చెట్టును దేవాంతకుని మీదికి విసిరాడు అంగదుడు. త్రిశిరస్సుడు ఆ చెట్టును తన బాణములతో ఛేదించాడు. అది చూచిన అంగదుడు ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. ఆకాశంనుండి అంగదుడు చెట్లను, బండరాళ్లను వర్షం మాదిరి కురిపించాడు. త్రిశిరస్సుడు వాటిని తన బాణములతో నుగ్గు నుగ్గుచేసాడు. మహోదరుడు తన మీదికి విసిరిన వృక్షములను తన పరిఘతో విరుగగొట్టాడు. త్రిశిరస్సుడు బాణములను అంగదుని మీద వర్షిస్తూ అతని మీదికి వెళ్లాడు. మహోదరుడు తన ఏనుగు మీద అంగదుని వద్దకు పోయి తన తోమరము అనే ఆయుధముతో అంగదుని గుండెలమీద కొట్టాడు. దేవాంతకుడు కూడా తన పరిఘతో అంగదుని కొట్టి దూరంగా పారిపోయాడు.

ఆ ప్రకారంగా ముగ్గురు రాక్షస వీరులు ఒక్కుమ్మడిగా తనను చుట్టుముట్టి బాధపెడుతున్నా అంగదుడు చలించలేదు. అంగదుడు సమయం చూచి తన అరిచేతితో దేవాంతకుడు ఎక్కిన ఏనుగును బలంగా మోదాడు. ఆ దెబ్బకు ఆ ఏనుగు కిందపడి చచ్చిపోయింది. అంగదుడు ఆ ఏనుగు దంతమును ఊడపీకి, దానినే ఆయుధముగా ధరించి]దేవాంతకుని కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు దేవాంతకుడికి దిమ్మతిరిగి రక్తం కక్కుకున్నాడు. అంతలోనే తేరుకున్న దేవాంతకుడు తన పరిఘను తీసుకొని అంగదుని కొట్టాడు.ఆ పరిఘ దెబ్బకు అంగదుడు బోర్లాపడ్డాడు. వెంటనే పైకి లేచాడు. ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. అలా ఎగురుతున్న అంగదుని లలాటమునకు గురిపెట్టి మూడు బాణములను కొట్టాడు త్రిశిరస్సుడు.

అమరనథ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఆప్రకారంగా ముగ్గురు రాక్షస వీరులు అంగదుని చుట్టుముట్టడం చూచిన హనుమంతుడు, నీలుడు అంగదునికి సాయంగా వెళ్లారు. నీలుడు ఒక పర్వతమును ఎత్తి త్రిశిరస్సుని మీదకు విసిరాడు. దానిని త్రిశిరస్సుడు తన బాణాలతో బద్దలు కొట్టాడు. ఇంతలో దేవాంతకుడు పరిఘను చేత ధరించి హనుమంతుని మీదికి వెళ్లాడు. అది చూచిన హనుమంతుడు వేగంగా పైకి ఎగిరి తన పిడికిలితో దేవాంతకుని తలమీద కొట్టాడు. హనుమంతుడు కొట్టిన దెబ్బకు దేవాంతకుని తల ముక్కలైపోయింది. దేవాంతకుడు నేలమీద పడి ప్రాణాలు వదిలాడు. అది చూచిన త్రిశిరస్సుడు నీలుని వక్షస్థలమునకు గురిచూచి బాణాలు వదిలాడు. మహోదరుడు కూడా తన ఏనుగును ఎక్కి నీలుని మీద శరవర్షము కురిపించాడు. ఆ ఇరువురు రాక్షస వీరులు కురిపించిన శరవర్షమునకు నీలుని శరీరం తూట్లు పడిపోయింది. నీలుడు కదలలేక కూలబడిపోయాడు. స్పృహ తప్పాడు. అంతలోనే తేరుకొని, నీలుడు ఒక పర్వతమును పెకలించి గాలిలోకి ఎగిరాడు. ఆ పర్వతముతో మహోదరుని తల మీద మోదాడు. ఆ దెబ్బకు మహోదరుని తల బద్దలు అయింది. నేల మీద పడి మరణించాడు.

మహోదరుని మరణం చూచిన త్రిశిరస్సుడు కోపంతో ఊగిపోయాడు. తన ధనుస్సును సంధించి హనుమంతుని మీద వాడి అయిన బాణములను ప్రయోగించాడు. హనుమంతుడు ఒక పెద్ద పర్వత శిఖరమును ఎత్తి త్రిశిరస్సుడి మీదికి విసిరాడు. త్రిశిరస్సుడు ఆ పర్వత శిఖరమును తన బాణములతో ముక్కలు చేసాడు. తాను విసిరిన పర్వతశిఖరము వృధాకావడం చూచిన హనుమంతుడు వృక్షములను పెకలించి త్రిశిరస్సుడి మీదికి వేగంగా విసురుతున్నాడు. తన మీదికి వేగంగా వస్తున్న వృక్షములను త్రిశిరస్సుడు తన బాణము లతో ఖండిస్తున్నాడు. హనుమంతునికి కోపం మిన్నుముట్టింది. వేగంగా త్రిశిరస్సుడి రథం మీదికి దూకి రథమునకు కట్టిన గుర్రములను తన గోళ్లతో చీల్చాడు. అది చూచిన త్రిశిరస్సుడు శక్తి ఆయుధమును హనుమంతుని మీద ప్రయోగించాడు. హనుమంతుడు ఆ శక్తి ఆయుధమును ఒడుపుగా తన చేతితో పట్టుకొని రెండుగా విరిచాడు. అది చూచిన వానరులు హర్షధ్వానాలు చేసారు కేరింతలు కొట్టారు. వారి కేరింతలు విన్న త్రిశిరస్సుడు కోపంతో తన కత్తిని హనుమంతుని గుండెల్లో గుచ్చాడు. ఆ దెబ్బను తప్పించుకున్న హనుమంతుడు తన అరిచేతితో త్రిశిరస్సుని గుండెల మీద చరిచాడు. ఆ దెబ్బకు త్రిశిరస్సుడు చేతిలోని ఆయుధము కిందపడిపోయింది. వాడికి స్పృహ తప్పింది. హనుమంతుడు కిందపడిపోయిన త్రిశిరస్సుని ఖడ్గమును తీసుకొని పెద్దగా అరిచాడు. అంతలోనే స్పృహవచ్చిన త్రిశిరస్సుడు గాలిలోకి ఎగిరి హనుమంతుడిని తన పిడికిలితో మోదాడు. ఆ దెబ్బను తప్పించుకున్న హనుమంతుడు తన చేతిలోని కత్తితో త్రిశిరస్సుని శిరస్సులను ఖండించాడు. త్రిశిరస్సుని మూడు తలలూ నేలమీదపడి దొర్లాయి.

త్రిశిరస్సుని మరణమును కళ్లారా చూచిన రాక్షసులు లంకా నగరం వైపుకు పారిపోయారు. వానరులు హర్షధ్వానాలు చేస్తూ పారిపోతున్న రాక్షసులను తరుముతున్నారు. ఇంక మహాపార్శ్వుడు మిగిలాడు.

అమరనాథ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మహాపార్శ్వుడు తన గదను చేత ధరించాడు. పూర్వము ఆ గదతో మహాపార్శ్వుడు ఇంద్రుని ఐరావతమును కూడా కొట్టాడు. అటువంటి గదను చేత ధరించి మహాపార్శ్వుడు వానరుల మీదికి వెళ్లాడు. అది చూచిన ఋషభుడు అనే వానర వీరుడు ఎగిరి వచ్చి మహాపార్శ్వుడి ముందు నిలబడ్డాడు. మహాపార్శ్వుడు తన గదతో ఋషభుని గుండెలమీద మోదాడు. ఆ దెబ్బకు ఋషభుని గుండెలు బద్దలయ్యాయి. రక్తం కారుతూ ఉంది. ఋషభుడు స్పృహ తప్పిపోయాడు.

చాలాసేపటికి కానీ అతనికి స్పృహ రాలేదు. తనకు స్పృహరాగానే ఋషభుడు మహాపార్శ్వుడు కోసం వెదికాడు. మహాపార్శ్వుడు కనపడగానే ఋషభుడు తన పిడికిలి బిగించి మహాపార్శ్వుని గుండెల మీద బలంగా మోదాడు. ఆ దెబ్బకు మహాపార్శ్వుడు మొదలు నరికిన చెట్టు మాదిరి కిందపడి మూర్ఛపోయాడు. ఋషభుడు వెంటనే ఆ రాక్షసుని గదను తీసుకొని భయంకరంగా అరిచాడు.

ఇంతలోనే స్పృహ వచ్చిన మహాపార్శ్వుడు ఋషభుణ్ణి కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు కోపించిన ఋషభుడు తన చేతిలో ఉన్న గదతో మహాపార్శ్వుని గుండెలమీద మోదాడు. ఆ గదా ఘాతానికి మహాపార్శ్వుని గుండెలు బద్దలయ్యాయి. అంతటితో ఆగకుండా ఋషభుడు మహాపార్శ్వుని, గదతో కొట్టిన చోట కొట్టకుండా, కొట్టాడు. ఆ దెబ్బలకు మహాపార్శ్వుడు మరణించాడు. తిరుగులేని రాక్షస వీరుడు మహాపార్శ్వుడు కూడా మరణించడం చూచిన రాక్షస సేనలు తమ ప్రాణాలు రక్షించుకోడానికి పారిపోయాయి.

యుద్ధకాండము

డెబ్బై ఒకటవ సర్గ.

ఇంక మిగిలిన వాడు అతికాయుడు. వాడు సామాన్యుడు కాడు. బ్రహ్మచేత వరములను పొందిన వాడు. దేవతలను, దానవులను జయించిన వాడు. అటువంటి అతికాయుడు తన వాళ్లు అందరూ మరణించడం చూచి ఆగ్రహోదగ్రుడు అయ్యాడు. వెంటనే తన రథము ఎక్కి వానరుల మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. పెద్దగా సింహనాదం చేస్తున్నాడు.

అతికాయుని శరీరము, అరుపులు, ధనుష్టంకారములు వానరుల గుండెల్లో గుబులుపుట్టించాయి. అతికాయుని చూడగానే కుంభకర్ణుడు మరలా లేచి వచ్చాడా అన్నట్టు అనిపించింది వానరులకు. ఇదంతా రాముడు దూరంనుండి చూచాడు. కుంభకర్ణుని వంటి దేహము కల అతికాయుని చూచిన రాముడు విభీషణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "విభీషణా! కుంభకర్ణుడు మరలా బతికి వచ్చాడా అన్నట్టు ఉన్న ఈ రాక్షసుడు ఎవరు? వీడు పర్వతము వలె ఉన్నాడు. వీడు రథం మీద వస్తుంటే మృత్యుదేవత వస్తున్నట్టు ఉంది. వీడి రథము కూడా విచిత్రంగా ఉంది. దానికి వెయ్యి అశ్వములు కట్టారు. నలుగురు సారథులు ఉన్నారు. వీడి రథము నిండా ధనుస్సులు అస్త్రములు, శస్త్రములు సమృద్ధిగా ఉన్నాయి. వీడి చేతిలో ఉన్న ఒక్కొక్క ఖడ్గము పదిచేతుల పొడుగు ఉంది. ఇంతకూ వీడు ఎవరు? వీడి చరిత్ర ఏమిటి? ఎందుకంటే వీడిని చూచి వానరులు అంతా పారిపోతున్నారు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వీడిని త్వరగా సంహరించకపోతే వానరులు యుద్ధం చేసేటట్టు లేరు."అని అన్నాడు రాముడు. విభీషణుడు రామునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓరామా! రావణుడు, కుబేరుడు అన్నదమ్ములు. రావణునికి ధాన్యమాలికి పుట్టిన వాడు ఈ అతికాయుడు. వీడు అత్యంత శక్తిమంతుడు. ఇతడు రావణునితో సమానమైన బలపరాక్రమములు కలవాడు. వేదాధ్యనము చేసినవాడు. సకల శాస్త్ర పారంగతుడు. అస్త్ర,శస్త్ర విద్యలు తెలిసినవాడు. మంచి ఆలోచనా పరుడు. నీతిమంతుడు. ఇతని బాహు బలముతోనే లంక సురక్షితంగా ఉంది. ఇతడు బ్రహ్మను గూర్చి తపస్సు చేసి వరములను పొందాడు. దేవ, దానవులను, యక్షులను యుద్ధములో ఓడించాడు. రాక్షసులను సదా రక్షిస్తూ ఉంటాడు. తన అస్త్రములతో ఇంద్రుని కూడా కదలకుండా చేసిన మహావీరుడు అతికాయుడు. ఇతడిని వరుణ పాశము కూడా ఏమీ చేయలేదు. ఓ రామా! నీవు ఇతనిని తొందరగా చంపాలి. లేకపోతే వానర సేనలకు అపార నష్టం కలుగుతుంది." అన్ని అన్నాడు విభీషణుడు.

ఒక పక్క విభీషణుడు ఈ మాటలు రామునితో అంటూ ఉండగానే అతికాయుడు తన రథం మీద సింహము లేళ్లగుంపు లోకి చొరబడ్డట్టు వానర సేనలోకి చొరబడ్డాడు. తనతో యుద్ధం చేయడానికి వచ్చిన వానరులను తన బాణాలతో కొడుతున్నాడు. ఇది చూచిన కుముదుడు, ద్వివిదుడు, మైందుడు, నీలుడు, శరభుడు అందరూ కలిసి ఒక్కుమ్మడిగా వృక్షములతోనూ, పర్వత శిఖరముల తోనూ అతికాయుని మీద దాడి చేసారు. అతికాయుడు తన వాడి అయిన బాణములతో ఆ వృక్షములను, పర్వత శిఖరములను పగలకొడుతున్నాడు. అంతే కాకుండా తన వాడి అయిన బాణములతో వానర వీరుల శరీరములను కొడుతున్నాడు. అతికాయుని బాణముల ధాటికి వానర వీరుల శరీరములు శిధిలమైపోయాయి.
అతి కాయుడు ఒక నియమాన్ని పాటిస్తున్నాడు. కేవలం తనతో యుద్ధముచేస్తున్నవారి మీదనే బాణ ప్రయోగము చేస్తున్నాడు. ఇతరుల వంక కన్నెత్తి కూడా చూడ్డం లేదు. అతికాయుని ధాటికి భయపడి ఎవరూ అతని ఎదుటికి పోవడం లేదు. అందుకని అతికాయుడు తన రథాన్ని రాముని వద్దకు పోనిచ్చాడు. రాముని ఎదుట నిలిచి ఇలా అన్నాడు.

"ఓరామా! ఈ చిన్న చిన్న వానరులను చంపి ఏమి ప్రయోజనము. నేను నీ ఎదుట నిలబడి ఉన్నాను. నీకు శక్తి, ఉత్సాహము, పరాక్రమము వీరత్వము ఉంటే నాతో యుద్ధం చెయ్యి." అని రాముని యుద్ధానికి పిలిచాడు. ఆ మాటలకు లక్ష్మణునికి కోపం వచ్చింది. వెంటనే లక్ష్మణుడు అతికాయుని ఎదుట నిలబడి ధనుష్టంకారము చేసాడు. అతికాయుడు లక్ష్మణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "లక్ష్మణా! నాతో పోలిస్తే నీవు బాలుడవు.. యుద్ధ విద్యలో నీకు నేర్పు లేదు. అనుభవమూ లేదు. కాలయముని వంటి నాతో నీవు యుద్ధము చేయలేవు. నా ధనుస్సు నుండి వెలువడిన బాణములకు హిమవత్పర్వతము కూడా ఎదురు నిలువ లేదు. నా వాడి అయిన శరములకు భూమ్యాకాశాలు బద్దలు అవుతాయి. నాలో ఉన్న ప్రళయాగ్నిని నిద్రలేపకు, దయచేసి వెళ్లిపో, నీ ప్రాణాలు దక్కించుకో, నా లక్ష్యం రాముడు కానీ నువ్వు కాదు. వెళ్లు. నా మాట వినకుండా మొండిగా ఇలాగే ఉన్నావనుకో, నేను ఏమీ చెయ్యలేను-- అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నీతో యుద్ధంచేసి నిన్ను చంపడం తప్ప. యముని సందర్శనమునకు సిద్ధంగా ఉండు. నీకు మరొక సారి చెబుతున్నాను. నా బాణములు సామాన్యమైనవి కావు. నా బాణములు పరమేశ్వరుని పాశు పతాస్త్రముతో సమానములు. నిన్ను క్షణంలో కూలుస్తాయి. కాచుకో" అని అన్నాడు అతికాయుడు.

లక్ష్మణుని మీద బాణమును సంధించాడు. అతి కాయుని మాటలు విన్న లక్ష్మణుడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ రాక్షసాధమా! నేను నీ ఎదుట నిలిచి ఉన్నాను. చేతనైతే నీ బలం పరాక్రమం చూపించు. కేవలం నిన్ను నీవు పొగుడుకోవడం వల్ల ప్రయోజనం లేదు. ఎవరిని వారు పొగుడుకొనేవారు ఉత్తములు కారు. పరాక్రమం చూపేవాడినే శూరుడు అంటారు కానీ కేవలం మాటలతో పొద్దుపుచ్చేవాడిని కాదు. ఇక్కడ నోరు కాదు, బాణాలు మాట్లాడాలి. నీవు రథం మీద ఉన్నావు. అన్ని రకములైన అస్త్ర శస్త్రములు కలిగి ఉన్నావు. ఇంకెందుకు ఆలస్యం. శరప్రయోగం చెయ్యి. ఆ తరువాత నా పరాక్రమము ఏపాటిదో చూద్దువుగానీ! నేను కొట్టిన ఒకే ఒక బాణమునకు, పక్వమైన తాటి పండు చెట్టునుండి పడినట్టు నీ తల తెగి నేలమీద పడుతుంది. నా బాణాలు నీ రక్తం తనివిదీరా తాగుతాయి. నీవు చెప్పినట్టు నేను నీ కన్నా చిన్నవాడినే. కాని గట్టి వాడను. చిన్న వాడు అని చులకనగా చూడకు. నేను చిన్నవాడినైనా వృద్ధుడను అయినా నీ పాలిట మృత్యువును. మృత్యువుకు వయోబేధం లేదు కదా! బాలుడైన వామనుడు బలి చక్రవర్తిని పాతాళానికి అణగతొక్కడం నీవు వినలేదా! నేనూ అంతే." అని ముగించాడు లక్ష్మణుడు.

ఏదో చిన్నవాడు కదా, చెబితే వింటాడు కదా అని అనుకున్నాడు అతికాయుడు. కానీ లక్ష్మణుడు రెచ్చిపోవడం చూచి సహించలేకపోయాడు. ఆగ్రహోదగ్రుడయ్యాడు. వెంటనే బాణమును సంధించాడు. ఏం జరుగుతుందో ఏమో అని ఆకాశం నుండి దేవతలు, గంధర్వులు, యక్షులు, ఋషులు ఆతురతగా ఎదురుచూస్తున్నారు. అతికాయుడు ఒక వాడి అయిన బాణమును లక్ష్మణుని మీదకు వదిలాడు. తన మీదికి దూసుకువస్తున్న ఆ అస్త్రమును లక్ష్మణుడు ఒక అర్ధచంద్రబాణంతో రెండుగా ఖండించాడు. తాను విడిచిన శరము వృధా కావడంతో అతికాయుడికి కోపం వచ్చింది. వెంటనే లక్ష్మణుని మీద ఐదుబాణములను సంధించాడు. దానికి సిద్ధంగా ఉన్న లక్ష్మణుడు ఆ బాణములను కూడా మధ్యలోనే విరిచాడు. అతికాయుడు ఆశ్చర్యపోయాడు. లక్ష్మణుడు ఆలస్యం చేయకుండా మరొక వాడి అయిన బాణంతో అతికాయుని నుదుటి భాగమునకు గురి చూచి కొట్టాడు. లక్ష్మణుని బాణము అతికాయుని నుదుటిలో లోతుగా దిగబడింది. రక్తం ధారగా కారుతూ ఉంది.

ఆ దెబ్బకు అతి కాయుడు అటు ఇటు తూలాడు. అంతలోనే సర్దుకున్నాడు. లక్ష్మణుని వంక ప్రశంసాపూర్వకంగా చూచాడు. "ఇన్నాళ్లకు నాకు సరి అయిన శత్రువు దొరికావు. నీ అస్త్ర లాఘవానికి మెచ్చుకుంటున్నాను. కానీ నా నుండి తప్పించుకోలేవు. కాచుకో." అన్నాడు అతికాయుడు.

భారతీయ సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వెంటనే తన ధనుస్సు నుండి వరుసగా రెండు, ఐదు, ఏడు బాణములను ఒకే సారి సంధించి వేగంగా లక్ష్మణుని మీదికి విడిచిపెట్టాడు. తన మీదికి దూసుకువస్తున్న వాడి అయిన ఆ బాణములను చూచి లక్ష్మణుడు ఏ మాత్రం కంగారు పడలేదు. తాను కూడా వాటికి దీటుగా బాణములను సంధించి అతికాయుడు సంధించిన బాణములను అన్నిటినీ మధ్యలోనే తుంచాడు.

ఒకే ఒక బాణంతో లక్ష్మణుని చంపవచ్చు అనుకున్న అతికాయునకు. తన బాణములు అన్నీ వృధా కావడం చూచి మండిపోయింది. ఈ సారి అమోఘము వాడి అయిన బాణం ఒకటి తీసాడు. ఆ బాణమును లక్ష్మణుని గుండెలకు గురిచూచి కొట్టాడు. ఆ బాణము సూటిగా వచ్చి లక్ష్మణుని వక్షస్థలమును తాకింది. రక్తం ధారగా కారింది. లక్ష్మణుడు ఆ బాణమును తన శరీరమునుండి లాగేసాడు. లక్షణుడు ఒక బాణమును తీసి దాని మీద ఆగ్నేయాస్త్రమును సంధించి అతికాయుని మీదకు ప్రయోగించాడు. దానికి ప్రతిగా అతికాయుడు తన బాణము మీద సౌరాస్త్రమును ఆహ్వానించి సంధించాడు. లక్ష్మణునికి గురిచూచి వదిలాడు. లక్ష్మణుడు ప్రయోగించిన ఆగేయాస్త్రము అతికాయుడు ప్రయోగించిన సూర్యాస్త్రము ఆకాశంలో ఒకదానిని ఒకటి ఢీకొన్నాయి. రెండు అస్త్రములు కాలిపోయి నేలమీద పడ్డాయి.

తన అస్త్రము వృధా కావడం చూచిన అతికాయుడు మరొక అస్త్రమును సంధించి దాని మీద త్వష్ట అనే దేవతను ఆహ్వానించి, లక్ష్మణుని మీదికి ప్రయోగించాడు. అప్పుడు లక్ష్మణుడు ఆ అస్త్రమును ఇంద్రాస్త్రముతో నిర్వీర్యము గావించాడు. అతికాయుడు మరొక బాణం మీద యముడిని ఆహ్వానించి దానిని లక్ష్మణుని మీదికి విడిచిపెట్టాడు. లక్ష్మణుడు ఆ యమ అస్త్రమును వాయవ్యాస్త్రముతో ఛేదించాడు. రెండు అస్త్రములు పనికిరాకుండా పోయాయి. ఇలా అస్త్రములతో లాభం లేదని లక్ష్మణుడు అతికాయుని మీద శరవర్షము కురిపించాడు. ఎడతెరిపి లేకుండా బాణవర్షము కురిపించాడు. లక్ష్మణుడు ప్రయోగించిన బాణములు అన్నీ అతికాయుని కవచమునకు తగిలి విరిగిపోతున్నాయి. అయినా లక్ష్మణుడు తన పట్టువిడువలేదు. మరొక వేయి బాణములను అతికాయుని మీద వర్షము వలె కురిపించాడు. కాని ఆ బాణముల బారి నుండి అతికాయుని దివ్య కవచము రక్షిస్తూ ఉంది. కాబట్టి లక్ష్మణుని బాణ పరంపరకు అతికాయుడు ఏ మాత్రం బెదరడం లేదు. అతికాయుడు సర్పము వంటి బాణము ఒకదానిని తీసుకొని దానిని లక్ష్మణుని మీద ప్రయోగించాడు.

ఆ బాణము దెబ్బకు లక్ష్మణుడు క్షణకాలము మూర్ఛపోయాడు. వెంటనే తేరుకున్నాడు. అతికాయుడిని వదిలి పెట్టి వాడి రథము మీద పడ్డాడు. నాలుగు బాణములతో అతికాయుని రథము మీద జెండాను విరగగొట్టాడు. మరొక నాలుగు బాణములతో అతికాయుని రథమునకు కట్టిన హయములను చంపాడు. మరొక బాణంతో సారధిని చంపాడు. ఇప్పుడు అతికాయుడు విరథుడు అయ్యాడు. తరువాత లక్ష్మణుడు ఎన్నోబాణములను అతికాయుని చంపడానికి ప్రయోగించాడు కానీ ఆ బాణములు అతికాయుని ఏమీ చెయ్యలేకపోయాయి. అప్పుడు వాయుదేవుడు

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

లక్ష్మణుని మీదుగా వీస్తూ అతని చెవిలో ఇలా అన్నాడు. "కుమారా! ఇతడు బ్రహ్మదేవుని గురించి తపస్సుచేసి వరములు పొందాడు. ఆ కవచము బ్రహ్మదేవుడు ప్రసాదించింది. నీవు ఎన్ని బాణములు వేసినను అతనిని ఏమీ చేయలేవు. ఆ కవచమును బహ్మాస్త్రముతో ఛేదించు. అతని కవచము ఉన్నంతవరకూ నీవు అతనిని చంపలేవు." అని అన్నాడు వాయుదేవుడు.

వెంటనే లక్ష్మణుడు ఒక బాణమును సంధించి దాని మీద బ్రహ్మాస్త్రమును ఆవాహనం చేసాడు. బ్రహ్మాస్త్రమును అతికాయుని మీద సంధించాడు. తన మీదికి నిప్పులు చిమ్ముకుంటూ వస్తున్న బ్రహ్మాస్త్రమును చూచాడు అతికాయుడు. తన దగ్గర ఉన్న అన్ని రకములైన బాణములతో ఆ బ్రహ్మాస్త్రమును కొట్టాడు. కానీ ప్రయోజనం లేకపోయింది. బ్రహ్మాస్త్రము అతికాయుని సమీపించింది. అతి కాయుడు ఏ మాత్రం కంగారు పడలేదు. తన వద్ద ఉన్న అన్ని అస్త్ర శస్త్రములను ప్రయోగించాడు. ఆ ఆయుధములు అన్నీ వృథా అయ్యాయి. బ్రహ్మాస్త్రము అతికాయుని సమీపించింది. దివ్యమైన కిరీటమును కుండలములను ధరించిన అతికాయుని శిరస్సును ఖండించింది. అతికాయుని శిరస్సు నేలమీద పడిపోయింది. శిరస్సు తెగిపోగానే అతి కాయుని మొండెము పెద్ద వృక్షము కూలినట్టు నేలమీద కూలిపోయింది. అతికాయుని మరణము చూచిన రాక్షసులు శోకించారు. వారికి భయంపట్టుకుంది. ఆ భయంతో పెద్ద పెద్దగా అరుస్తున్నారు. కేకలు పెడుతున్నారు. నలువైపులా పరుగెట్టారు. కొంత మంది లంకానగరం వైపు పారిపోయారు. వానర వీరులు, వానరులు లక్ష్మణుని చుట్టు చేరి అతనిని శ్లాఘించారు. వానరులందరితో కలిసి లక్ష్మణుడు రాముని వద్దకు వెళ్లాడు.

యుద్ధకాండము
డెబ్బయ్యి రెండవ సర్గ.

అతికాయుని మరణవార్త విన్న రావణునికి ఒంట్లో భయం ప్రవేశించింది. మంత్రులను పిలిపించాడు. వారితో ఇలా అన్నాడు. "ధూమ్రాక్షుడు, అకంపనుడు, ప్రహస్తుడు, కుంభకర్ణుడు వీరందరూ మహాబలవంతులు. కానీ మానవుడైన రాముని చేతిలో చంపబడ్డారు. వీరే కాదు వీరిని అనుసరించిన రాక్షస సైన్యము కూడా నాశనం అయింది. ఒక రోజు నా కుమారుడైన ఇంద్రజిత్తు రామలక్ష్మణులను సర్పబాణములతో శరబంధము చేసాడు. వారిరువురిని మూర్ఛపోయేట్టు చేసాడు. ఇంద్రజిత్తు చేసిన శరబంధము నుండి రామలక్ష్మణులను విడిపించడం, దేవ,దానవ,గంధర్వ, యక్ష, కిన్నర,సాధ్య,సిద్ధులకు కూడా సాధ్యము కాదు. కాని ఏజరిగిందో ఏమిటో అర్థం కాలేదు. రామలక్ష్మణులు ఆ శరబంధం నుండి విడిపించుకున్నారు. అది వాళ్ల మహిమో, లేక ఏమన్నా మాయచేసారో, వేరేవాళ్ల ప్రభావమో అర్థం కావడం లేదు. నా ఆదేశము ప్రకారము యుద్ధమునకు వెళ్లిన రాక్షస యోధులు అందరూ ఆ వానరుల చేతిలో మరణించారు. ప్రస్తుతము రామలక్ష్మణులను, సుగ్రీవుని, విభీషణుని వానరులను చంపదగిన వీరుడు పరాక్రమవంతుడు లంకలో నాకు కనపడటం లేదు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కేవలము రాముని పరాక్రమము చేత రాక్షసయోధు లందరూ మరణించారు. అట్టి రాముని పరాక్రమము ఎంత గొప్పది. అతని అస్త్రముల శక్తి అమోఘము. కాబట్టి మనము లంకను, లంకలో ఉన్న సీతను, సీత ఉన్న అశోక వనమును అనుక్షణము అప్రమత్తంగా రక్షించుకొనాలి. ఏ క్షణంలో నైనా వానరులు లంకా నగరమును స్వాధీనం చేసుకోవచ్చు. లంకానగరంలో నుండి బయటకు వెళ్లేవాళ్లను, లోపలకు వచ్చేవాళ్లను నిశితంగా పరిశీలించి మరీ వదలండి. ఏమరిపాటు తగదు. మీరందరూ వానరుల సంచారమును ఒక కంట కనిపెట్టి ఉండండి. వారి మాయలకు లోబడకండి. పగలు కానీ, రాత్రి కానీ అన్ని యామములు అప్రమత్తంగా ఉండండి. వానరుడు కనపడితే చంపండి దయాదాక్షిణ్యము చూపకండి. లంకా నగరమును ముట్టడించిన వానరుల నందరినీ ఒక కంట కనిపెట్టి ఉండండి. వారి వ్యూహములను ఎప్పడికప్పుడు తెలుసుకోండి. ఎప్పుడు యుద్ధానికి తయారవుతున్నారు. ఏ పక్కనుంచి వస్తున్నారు. ఎవరి నాయకత్వంలో వస్తున్నారు మొదలగు విషయాలను తెలుసుకోండి. జాగ్రత్తగా ఉండండి." అని ఆదేశాలు ఇచ్చాడు రావణుడు.

రాక్షస వీరులు రావణుని ఆదేశాలను ఖచ్చితంగా పాటిస్తామని ప్రతిజ్ఞ చేసారు. ఎన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకున్నా రావణునికి కన్నకుమారులను, తన వారు అన్నవారందరినీ పోగొట్టుకున్న దు:ఖము మనసులో నుండి తొలగిపోలేదు. విచార వదనంనతో అంత:పురము నకు వెళ్లిపోయాడు.

యుద్ధకాండము
డెబ్బది మూడవ సర్గ.

దేవాంతకుడు, నరాంతకుడు, త్రిశిరస్సు, అతికాయుడు మొదలగు యోధాను యోధులు యుద్ధములో మరణించారు అన్న వార్త రావణుని కుమారుడు ఇంద్రజిత్తుకు తెలిసింది. వెంటనే తన తండ్రి రావణుని వద్దకు వెళ్లాడు. చింతాక్రాంత వదనంతో ఉన్న రావణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "తండ్రీ! మీరు ఈ రాక్షస రాజ్యమునకు సర్వాధికారులు. మీరు ఇలా చింతించడం తగదు. ఎంతమంది యోధులు మరణించినా నేను ఇంకా జీవించి ఉన్నాను కదా! నా చేతి బాణముల బారిన పడిన వాడు జీవించడం అరుదు. ఈ రోజే నేను యుద్ధమునకు వెళ్లి రామలక్ష్మణులను సంహరిస్తాను. ఈ రోజే యుద్ధము పరిసమాప్తి చేస్తాను. రామలక్ష్మణులు విగతజీవులై యుద్ధరంగములో పడిఉండటం నీవు కళ్లారా చూస్తావు. తండ్రీ! ఇదే నా ప్రతిజ్ఞ, ఈ రోజు రామలక్ష్మణులను శరీరములను నా వాడియైన శరములతో కప్పివేస్తాను. నాకు ఇంద్రుడు, యముడు, విష్ణువు, రుద్రుడు, సాధ్యులు, అగ్ని, వరుణుడు, సూర్యచంద్రులు వీరితో సమానమైన బలపరాక్రమములు ఉన్నాయి. నా పరాక్రమాన్ని రామలక్ష్మణులకు రుచి చూపిస్తాను. మీరు నిశ్చింతగా ఉండండి." అని పలికాడు ఇంద్రజిత్తు.

వెంటనే గాడిదలు కట్టిన రథాన్ని ఎక్కాడు. తండ్రి అనుమతి తీసుకొని యుద్ధ రంగమునకు వెళ్లాడు. వెళ్లే ముందు రావణుడు ఇంద్రజిత్తుతో ఇలా అన్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"కుమారా! నీ బలపరాక్రమములు నాకు తెలియనివి కావు. నిన్ను జయించగలవాడు ముల్లోకములలో లేడు. నీవు దేవతల రాజైన దేవేంద్రుని జయించిన వాడవు. అటువంటి నీకు ఒక మానవుడు రాముడిని జయించడం పెద్ద పనికాదు. విజయుడవై తిరిగిరా" అని ఆశీర్వదించాడు. తండ్రి ఆశీర్వాదము తీసుకొని ఇంద్రజిత్తు యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. ఇంద్రజిత్తు వెంట రాక్షస సేన బయలుదేరింది. వారు ధనుస్సులు, ముద్గరలు, ప్రాసలు, పరిఘులు ధరించి ఇంద్రజిత్తు వెంట బయలుదేరారు. రకరకాలైన వాహనముల మీద వెళ్లారు. కొంతమంది నడిచి వెళ్లారు. అంతా యుద్ధరంగము చేరుకున్నారు. యుద్ధభేరీ మ్రోగించారు. ఇంద్రజిత్తు తన శంఖమును పూరించాడు. అంతా యుద్ధానికి సన్నద్ధము అయ్యారు.

అప్పుడు ఇంద్రజిత్తు యుద్ధరంగము నుండి బయలుదేరి యజ్ఞశాలకు చేరుకున్నాడు. శుచి అయ్యాడు. అగ్నిని రగిల్చాడు. అభిచార హోమం చెయ్యడం మొదలెట్టాడు. బిగ్గరగా మంత్రాలు చదువుతూ హోమం చేస్తున్నాడు. హవిస్సును, పేలాలను, ఎర్రటి పుష్పములను, సుగంధ ద్రవ్యములను అగ్నిలో హోమం చేసాడు. ఆ హోమం చేసేటప్పుడు ఇంద్రజిత్తు శస్త్రములను, శరపత్రములను, విభీతర వృక్షముల నుండి సేకరించిన సమిధలను, ఎర్రటి గుడ్డలను, అగ్నిలో హోమం చేసాడు. హోమం చేసేటప్పుడు ఇనప గరిటెలను ఉపయోగించాడు. అగ్నిహోత్రము చుట్టు శరపత్రములను, తోమరములు అనే ఆయుధములను పరిచాడు. ఒక నల్లని మేకను బలి ఇచ్చాడు. ఆ మేక మాంసమును అగ్నిలో హోమం చేసాడు. అప్పుడు హోమాగ్ని భగ్గుమని పైకి లేచింది. అది విజయసూచకంగా కనపడింది ఇంద్రజిత్తుకు. తరువాత తన ధనుస్సును, బాణములను అగ్ని ముందు ఉంచాడు. తన రథమును కూడా అగ్ని ముందు నిలబెట్టాడు. ధనుర్బాణములను, రథమును అభిమంత్రించాడు. తరువాత బ్రహ్మాస్త్రమును ఆవాహన చేసాడు. ఇంద్రజిత్తు బ్రహ్మాస్త్రమును ఆవాహన చేస్తుంటే భూమి చలించింది.

ఆ ప్రకారంగా బ్రహ్మాస్త్రమును ఆవాహన చేసిన ఇంద్రజిత్తు హోమమును పూర్తి చేసాడు. తరువాత తన రథమును ఎక్కి ధనుర్బాణములను తీసుకున్నాడు. తన మంత్ర మహిమతో ఆకాశంలోకి ఎగిరిపోయాడు. యుద్ధరంగము చేరుకున్నాడు. అప్పటికే రాక్షస సైన్యము వానరులతో యుద్ధం చేస్తున్నారు. ఇంద్రజిత్తు అక్కడకు చేరుకొని ఒక్క వానరుని కూడా వదలకుండా చంపమని రాక్షసులను ఉత్సాహపరుస్తున్నాడు. రెట్టించిన ఉత్సాహంతో రాక్షస వీరులు వానరుల మీద శరవర్షము కురిపిస్తున్నారు. ఇంద్రజిత్తు కూడా రక రకాలైన బాణములతో వానరులను చంపుతున్నాడు. రాక్షసులు కూడా గదలతోనూ, ముసలములతోనూ వానరులను చంపుతున్నారు. వానరులు తమ చేతులలో వృక్షములు బండరాళ్లు ధరించి రాక్షసులతో యుద్ధము చేస్తున్నారు. రాక్షసుల ధాటికి వానర సైన్యము నశించి పోతూ ఉంది. ఇంద్రజిత్తు తాను వదిలే ఒకొక్క బాణానికి ఇద్దరు, ముగ్గురు ఐదుగురు ఏడుగురు చొప్పున వానరులను చంపుతున్నాడు. ఇది చూచిన వానర వీరులు ఇంద్రజిత్తు మీదికి ఒక్కుమ్మడిగా వెళ్లారు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కాని ఇంద్రజిత్తు ధాటికి తట్టుకోలేక పారిపోయారు. యుద్ధభూమి అంతా వానరుల మృతకళేబరాలతో నిండిపోయింది. రక్తం ఏరులై ప్రవహిస్తూ ఉంది.

పారి పోయిన వానరులు పారి పోగా, మిగిలిన వానరులు రాముని కొరకు రాక్షసులతో యుద్ధం చేసి మరణిస్తున్నారు. మరి కొంతమంది వానరులు ఇంద్రజిత్తు చుట్టు చేరి వృక్షములను, పర్వతశిఖరములను ఇంద్రజిత్తు మీదికి విసురుతున్నారు. కాని ఇంద్రజిత్తు ఆ వృక్షములను, పర్వత శిఖరములను తన బాణములతో చూర్ణం చేస్తున్నాడు. వానరవీరుల మీద సర్పములవంటి బాణములను ప్రయోగిస్తున్నాడు. పదునెనిమిది బాణములతో గంధమాధనుడిని, తొమ్మిది బాణములతో నలుడిని కొట్టాడు ఇంద్రజిత్తు. ఏడు బాణములతో మైందుడిని, ఐదు బాణములతో గజుడిని కొట్టాడు. జాంబవంతుడిని పది బాణములతోనూ, నీలుడిని ముప్పది బాణములతోనూ కొట్టాడు. మహాబలవంతులైన సుగ్రీవుడిని, ఋషభుడిని, అంగదుణ్ణి స్పృహలేకుండా చేసాడు. వారినే కాకుండా ఇతర వానర వీరులను కూడా తన బాణాలతో ఎడతెరిపి లేకుండా కొట్టాడు. వానర వీరులంతా రక్తపు మడుగులతో తేలియాడుతుంటే ఇంద్రజిత్తు సంతోషంతో అరుస్తున్నాడు.

అంతే కాకుండా ఇంద్రజిత్తు తన మాయాయుద్ధంతో నలువైపుల నుండి వానరుల మీద శరవర్షము కురిపించాడు. ఇంద్రజిత్తు ఎక్కడ ఉన్నాడో తెలియదు. కాని బాణములు మాత్రం వర్షము వలె కురుస్తున్నాయి. ఆ బాణములు తమ శరీరములను చీలుస్తుంటే వానరులు నేలకూలుతున్నారు. ఇంద్రజిత్తు తమకు కనపడకపోవడం వల్ల వానరులు ఇంద్రజిత్తును కొట్టలేకపోతున్నారు. తన మాయాయుద్ధంతో ఇంద్రజిత్తు వానరులను తన బాణములతో చీలుస్తున్నాడు. ఒక్క బాణములనే కాదు శూలములను గండ్ర గొడ్డళ్లను, ఖడ్గములను నలుదిక్కులనుండి ప్రయోగిస్తున్నాడు ఇంద్రజిత్తు, నలువైపుల నుండి బాణములు వచ్చి గుచ్చుకుంటుంటే వానరులు వికృతంగా అరుస్తున్నారు. ఆ బాణాలు ఎక్కడి నుండి వస్తున్నాయో తెలీక ఆకాశం వంక దీనంగా చూస్తూ కింద పడి ప్రాణాలు వదులుతున్నారు వానరులు.

అంతటితో ఆగలేదు ఇంద్రజిత్తు. తన వద్ద ఉన్న అన్ని ఆయుధముల మీద అంటే ప్రాసలు, శూలములు, బాణముల మీద బ్రహ్మాస్త్రమును అభిమంత్రించి వానర వీరులయిన హనుమంతుడు, అంగదుడు, సుగ్రీవుడు, గంధమాధనుడు, జాంబవంతుడు, సుషేణుడు, వేగదర్శుడు, మైందుడు, ద్వివిదుడు, నీలుడు, గవాక్షుడు, నీలుడు, గవయుడు, కేసరి, హరిలోముడు, విద్యుద్దంష్ట్రుడు, సూర్యాననుడు, జ్యోతిముఖుడు, దధిముఖుడు, పావకాక్షుడు, నలుడు, కుముదుడు మొదలగు వానరవీరుల మీద వదులుతున్నాడు. తరువాత రామలక్ష్మణుల మీద కూడా వాడి అయిన బాణములను వర్షము మాదిరి కురిపించాడు.

ఇది చూచిన రాముడు లక్ష్మణునితో ఇలా అన్నాడు. "లక్ష్మణా! ఈ రాక్షసుడు తన బాణముల మీద బ్రహ్మాస్త్రమును అభిమంత్రించి వానరులను చంపుతున్నాడు.

సనాతన ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మన మీద కూడా శరవర్షము కురిపిస్తున్నాడు. ఇతడు బ్రహ్మవర ప్రసాది. ఇతనిని ఎలా జయించాలో తెలియకున్నది. ఇతడు ప్రయోగిస్తున్న అస్త్రములకు శస్త్రములకు అధి దేవత బ్రహ్మదేవుడు. వీటిని మనము అడ్డుకోలేము. లక్ష్మణా! నీవు ఈ అస్త్రములకు భయపడకు నా వెంట ఉండు. ఈ బ్రహ్మాస్త్ర ప్రభావం చేత మనము ఇద్దరమూ కిందపడి పోయి మూర్ఛపోదాము . అప్పుడు ఆ రాక్షస వీరుడు సంతోషంతో బాణ ప్రయోగాన్ని ఆపుతాడు. విజయ గర్వంతో లంకానగరానికి తిరిగి వెళతాడు. ప్రస్తుతానికి ఈ ఆపద గట్టెక్కవచ్చును. లేకపోతే ఇతని చేతిలో మన వానర సేన పూర్తిగా నాశనం అయిపోతుంది." అని అన్నాడ

ఇంద్రజిత్తు బాణములు వేస్తుంటే రామలక్ష్మణులు సహిస్తున్నారు. ఇంద్రజిత్తు సంతోషంతో హర్షధ్వానాలు చేస్తున్నాడు. రామలక్ష్మణులు కిందపడిపోయారు. కదలక మెదలక పడి ఉన్నారు. రాక్షసులు ఇంద్రజిత్తును పొగుడుతూ కేరింతలు కొడుతున్నారు. రాక్షస సేనలు లంకానగరం వైపుకు సాగిపోయారు.

యుద్ధకాండము
డెబ్బది నాలుగవ సర్గ.

ఇంద్రజిత్తు ప్రయోగిస్తున్న బ్రహ్మాస్త్రముల ధాటికి తట్టుకోలేక రామలక్ష్మణులు, వానర నాయకులు మూర్ఛపోయారు. అది చూచిన వానర వీరులు కలవరపడ్డారు. ఇంతలో విభీషణుడు అతనితో ఇలా అన్నాడు. "మీరు ఏమీ దిగులుపడకండి. రాముడు, లక్ష్మణుడు బ్రహ్మాస్త్రమును మన్నించి మూర్ఛపోయారు. ఈ బ్రహ్మాస్త్రమును బ్రహ్మదేవుడు ఇంద్రజిత్తుకు ప్రసాదించాడు. ఆ బ్రహ్మాస్త్రమును ఇంద్రజిత్తు దుర్వినియోగపరుస్తున్నాడు. బ్రహ్మదేవుని అస్త్రమును ఏ అస్త్రమూ వెనుకకు మళ్లించలేదు. కాబట్టి రామలక్ష్మణులు కేవలము మూర్ఛిల్లారు. మీరు దిగులుపడకండి ." అని అన్నాడు.

ఇంతలో హనుమంతుడు బ్రహ్మాస్త్రమునకు కొంచెం సేపు కట్టుబడి తరువాత మూర్ఛనుండి తేరుకున్నాడు. విభీషణుని మాటలు విన్నాడు. "విభీషణా! వానర సైన్యము అంతా బ్రహ్మాస్త్ర ప్రభావంలో ఉంది. వీళ్లలో ఎంతమంది ప్రాణాలతో ఉన్నారో చూడాలి." అని అన్నాడు. తరవాత హనుమంతుడు, విభీషణుడు చేతిలో కాగడాలు ధరించి ఒక్కొక్క వానరుడిని పరీక్షిస్తున్నారు. యుద్ధభూమి అంతా వెదుకు తున్నారు. యుద్ధభూమి అంతా వానర వీరుల మృతశరీరములో తెగిపడిన కాళ్లు చేతులతో నిండి ఉంది. వారు బ్రహ్మాస్త్రమునకు కట్టుబడి ఉన్న సుగ్రీవుడు, మైందుడు, ద్వివిదుడు, అంగదుడు, నీలుడు, శరభుడు, గంధమాధనుడు, గవాక్షుడు, సుషేణుడు, వేగదర్శుడు, నలుడు, జ్యోతిముఖుడు మొదలగు వానర వీరులను చూచాడు. ఆ రోజు ఇంద్రజిత్తు అరవైఏడు కోట్ల వానరములను కొట్టాడు. ఇంతలో వృద్ధుడైన జాంబవంతుడు కూడా అక్కడకు వచ్చాడు.

జాంబవంతుని చూచి విభీషణుడు ఇలా అన్నాడు. "జాంబవంతా మీకు క్షేమమే కదా!" అని అడిగాడు. "లేదు విభీషణా! నా శరీరం అంతా బాణములు గుచ్చుకున్నాయి. కదలలేకుండా ఉన్నాను.

అమరనాధ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నా కళ్లుకూడా కనపడడం లేదు. నీ కంఠస్వరమును బట్టి నిన్ను గుర్తు పట్టాను. విభీషణా! హనుమంతుడు క్షేమమేనా! అతనిని నువ్వు చూచావా!" అని అడిగాడు. విభీషణునికి ఆశ్చర్యం వేసింది. ఇదేమిటి! జాంబవంతుడు రామలక్ష్మణుల క్షేమం గురించి అడగకుండా హనుమంతుని గురించి అడుగుతున్నాడు అని అనుకున్నాడు. ఆతురత ఆపుకోలేక అడిగేసాడు.

"జాంబవంతా! నీవు రామలక్ష్మణుల క్షేమము అడగకుండా, సుగ్రీవుని క్షేమము అడగకుండా కేవలము హనుమంతుని మీద ఎందుకు అధికమైన ప్రేమ చూపుతున్నావు. తెలుసుకోవచ్చునా!" అని అడిగాడు. దానికి జాంబవంతుడు ఇలా అన్నాడు. "విభీషణా! హనుమంతుడు జీవించి ఉంటే మొత్తము వానర సైన్యము జీవించి ఉన్నట్టే. అతడు మరణిస్తే యుద్ధము ముగిసినట్టే. అందుకని అడిగాను. వాయుపుత్రుడైన హనుమ జీవించి ఉంటే మన జీవితములకు భయం లేదు." అని అన్నాడు.

అప్పుడు హనుమంతుడు వినయంగా వృద్ధుడైన జాంబవంతుని పాదాలకు నమస్కరించాడు. భారంగా కనురెప్పలు ఎత్తి హనుమంతుని చూచిన జాంబవంతుడు తాను పునర్జన్మ ఎత్తినట్టు సంతోషించాడు. "హనుమా! వచ్చావా. రా నాయనా. వానర వీరులను రక్షించు. ఇప్పుడు నీ బలపరాక్రమములు చూపే సమయం వచ్చింది. రామలక్ష్మణుల శరీరములో గుచ్చుకున్న బాణములను తొలగించు. హనుమా! ఇప్పుడు నీవు హిమవత్పర్వతమునకు వెళ్లాలి. అక్కడ ఋషభము అనే పర్వతము, కైలాస శిఖరము కనపడతాయి.. ఆ రెండింటి మధ్య ఓషధీ పర్వతము ఉంది. ఆ పర్వత శిఖరము మీద నాలుగు ఓషధీ మొక్కలు ఉన్నాయి. అవి దివ్యంగా ప్రకాశిస్తూ ఉంటాయి. అవే మృతసంజీవని, విశల్యకరణి, సువర్ణకరణి, సంధాన కరణి అనే ఓషధులు. నీవు వెళ్లి ఆ ఓషధులను తీసుకొని రా! అప్పుడు ఈ వానరులందరూ బతుకుతారు." అని అన్నాడు.

ఆ మాటలు విన్న హనుమంతుడు హిమాలయ పర్వతమునకు వెళ్లడానికి ఉద్యుక్తుడయ్యాడు. పక్కనే ఉన్న ఒక పర్వతము మీదికి ఎక్కాడు. కాళ్లతో పర్వతమును తన్ని పెట్టాడు. పెద్దగా గర్జించాడు. తన తోకను పైకి ఎత్తాడు. రెండు చేతులు ముందుకు చాచి ఒక్క ఉదుటున పైకి ఎగిరాడు. ఆ ఊపుకు పర్వతము ఊగిసలాడింది. భూమి కంపించి లంకా నగరము వణికిపోయింది. రాక్షసులు దిక్కుతోచకుండా అటు ఇటు పరుగులు తీసారు. హనుమంతుడు ఉత్తరదిశగా ఉన్న హిమవత్పర్వతము వైపుకు సాగిపోయాడు. హనుమంతుడు పర్వతములను, అడవులను, జనపదములను, నదులను, సరస్సులను దాటుకుంటూ ఆకాశ మార్గంలో వెళుతున్నాడు.

అతి స్వల్పకాలంలోనే హిమవద్పర్వతమును చేరుకున్నాడు. హిమవత్పర్వతము మీద ఎన్నో గుహలు, జల ప్రవాహములు కనపడ్డాయి. తెల్లటి మంచుతో కప్పబడిన పర్వత శిఖరములు ప్రకాశిస్తున్నాయి. హిమత్పర్వత శిఖరముల మీద ఉన్న దేవతా సమూహములను, ఋషి సమూహములను, మునుల ఆశ్రమములను చూచాడు. హిమవత్పర్వతము మీద ఉన్న బ్రహ్మదేవుని నివాసమును, కైలాస పర్వతమును, ఇంద్రుని

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నివాసమును, రుద్రుని క్రీడాస్థలమును, హయగ్రీవుని ఆరాధనా ప్రదేశమును, చూచాడు. అవే కాకుండా బ్రహ్మదేవుడు ఇంద్రునకు వజ్రాయుధము ఇచ్చిన ప్రదేశమును, కుబేరుని నివాసమును, విశ్వకర్మ సూర్యుని బంధించిన స్థానమును, బ్రహ్మ యొక్క ఆసనమును, శంకరుడు తన ధనుస్సును, బాణమును పెట్టుకొనె స్థలమును, పాతాళమునకు వెళ్లుద్వారమును చూచాడు.

హనుమంతుడు కైలాస పర్వతమును, హిమవత్పర్వత శిఖరములను, ఋషభ పర్వతమును, మేరుపర్వతమును, ఓషధీ పర్వతమును చూచాడు. హనుమంతుడు ఓషధీ పర్వతము మీదికి దిగాడు. అక్కడ ఉన్న ఓషధులను వెతికాడు. ఎవరో తమకోసం వెదుకుతున్నారు అని తెలుసుకున్న ఓషధులు హనుమంతునికి కనపడకుండా మాయం అయ్యాయి. అప్పటి దాకా మిలా మిలా మెరుస్తూ ఉన్న ఓషధులు ఒక్కసారిగా అదృశ్యం అయ్యేసరికి హనుమంతునికి కోపం వచ్చింది. గట్టిగా అరిచాడు. కేకలు పెట్టాడు. "ఓ ఓషధీ పర్వతమా! ఈ ఓషధులు రాముని కొరకు తీసుకొని పోవుటకు వచ్చాను. కాని నీవు జాలి చూపడం లేదు. కాని నేను వదలను. నిన్ను పెకలించి తీసుకొని పోతాను. అప్పుడు ఎలా నా వెంట రారో చూస్తాను." అంటూ తన రెండు చేతులతో ఆ ఓషధీపర్వతమును పెకలించాడు. చేతులతో ఎత్తుకొని పైకి ఎగిరాడు. గరుడుని మాదిరి భయంకరమైన వేగంతో లంక వైపు సాగిపోయాడు. హనుమంతుని చేతిలో ఉన్న ఆ పర్వతము రెండవ సూర్యుని వలె ప్రకాశిస్తూ ఉంది. ఆ పర్వతమును తీసుకొని పోతున్న హనుమంతుడు విష్ణుమూర్తి చేతిలో ఉన్న సుదర్శన చక్రము మాదిరి ప్రకాశించాడు.

హనుమంతుడు సముద్రమును దాటి లంకను చేరుకున్నాడు. ఆకాశంలో ఉన్న హనుమంతుని చూచి కింద ఉన్న వానరసేనలు పెద్దగా కేకలు పెట్టాయి హర్షధ్వానాలు చేసాయి. ఆ కేకలకు లంకలో నిద్రపోతున్న రాక్షసులు కంగారుగా నిద్రలేచారు. హనుమంతుడు మెల్లగా వానర సైన్యము మధ్య దిగాడు. ఆ ఓషధీ పర్వతము మీద ఉన్న ఓషధుల వాసన తగలగానే, ఆ ప్రభావానికి ఇంద్రజిత్తు చేతిలో చంపబడిన, గాయపడిన, వానరులు అందరి శరీరములలో నుండి బాణములు తొలగి పోయాయి. గాయములు మానిపోయాయి. అందరూ నిద్రనుండి లేచినట్టు పైకి లేచారు. రామలక్ష్మణుల శరీరములలో గుచ్చుకున్న బాణములు అన్నీ ఊడి కిందపడ్డాయి. రామలక్ష్మణులు ఆరోగ్యవంతులై లేచి కూర్చున్నారు.

వీరే కాకుండా రాక్షసులతో వానరుల యుద్ధము మొదలైనది మొదలు ఆ రోజు వరకూ రాక్షసుల చేతిలో మరణించిన వానరులందరూ ఆ ఓషధుల ప్రభావానికి పునర్జీవితులయ్యారు. కాని ఒక్క రాక్షసుడు కూడా బతకలేదు. దానికి కారణం, రాక్షసులు ప్రతిరోజూ యుద్ధములో వానరుల చేతిలో చచ్చిన రాక్షస సైనికులను ఏ రోజుకు ఆ రోజు రావణుని ఆజ్ఞ మేరకు, సముద్రములో పారవేసేవారు. అందువలన ఆ సమయంలో ఒక్క రాక్షసుని మృతదేహము కూడా యుద్ధభూమిలో లేదు. అందువలన యుద్ధములో చనిపోయిన ఒక్క రాక్షసుడు కూడా, ఓషధీ ప్రభావంతో బతికే అవకాశం లేకపోయింది.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వెంటనే హనుమంతుడు ఆ ఓషధీ పర్వతమును తీసుకొని పోయి దాని యధాస్థానములో ఉంచి వచ్చాడు. వచ్చి రాముని ముందు నిలిచి, రామునికి నమస్కరించాడు.

యుద్ధకాండము
డెబ్బది ఐదవ సర్గ.

ఆ ప్రకారంగా వానర సేనలు అందరూ పునర్జీవితులయ్యారు. సుగ్రీవుడు హనుమంతుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "హనుమా! కుంభకర్ణుడు యుద్ధములో మరణించాడు. ప్రస్తుతము లంకనుండి మనతో యుద్ధము చేయడానికి వచ్చే వాళ్లు ఎవరూ ఉన్నట్టు కనపడటం లేదు. ఈ సమయంలో మన వానరులు అందరూ ఈ రాత్రికి లంకలో ప్రవేశించి రావణుని నివాసమును కాల్చివేస్తారు. ఇది నా ఆజ్ఞ." అని ఆదేశించాడు.

సుగ్రీవుని ఆదేశము ప్రకారము కొంత మంది వానర వీరులు చేతిలో కాగడాలు ధరించి, చీకటి పడగానే లంక వైపుకు వెళ్లారు. ఆ వానరులను చూచి లంకకు కాపలాగా ఉన్న రాక్షసులు పారిపోయారు. చేతిలో కాగడాలు ధరించిన వానరులు లంకా నగరంలో ప్రవేశించారు. లంకలోని నివాసములకు, మేడలకు, చైత్యములకు అన్నిటికి నిప్పుపెట్టారు. లంకా నగరం అంతా తగలబడిపోయింది. ఎన్నో భవనములు చైత్యములు అగ్నికి ఆహుతి అయ్యాయి. ఆయుధములు, రథములు, కవచములు, కత్తులు, డాళ్లు, ధనుస్సులు, బాణములు,, వస్త్రములు, అన్ని కాలిబూడిదఅయ్యాయి. రాక్షస పౌరులందరూ భార్యా పిల్లలతో ప్రాణాలు దక్కించుకోడానికి పరుగులు పెడుతున్నారు. అగ్ని ఒక భవనము నుండి మరొక భవనమునకు వ్యాపిస్తూ అన్నిటినీ దహిస్తూ ఉంది. రాక్షస స్త్రీలందరూ వీధుల్లో పరుగులుపెడుతున్నారు. ఏనుగుల శాలలలో ఉన్న ఏనుగు లను, గుర్రపు శాలలలో ఉన్న గుర్రములను వాటి రక్షకులు కట్టు విప్పి పారి పొమ్మని సైగలు చేస్తున్నారు. ఏనుగులు, గుర్రములు తమ కట్లు విప్పగానే పారిపోతున్నాయి. కొన్ని ఏనుగులు, గుర్రములు బలవంతంగా కట్లు తెంచుకొని పారిపోతున్నాయి. కొద్ది సేపట్లోనే సుందరమైన లంకా నగరమంతా బూడిద అయింది. స్త్రీలు, పిల్లలు చేస్తున్న ఆర్తనాదాలతో లంక అంతా మార్మోగుతోంది.

ఇక్కడ రాముడు, లక్ష్మణుడు రాక్షసుల మీదికి యుద్ధానికి సన్నద్ధము అవుతున్నారు. తమ తమ ధనుస్సులను సారిస్తున్నారు. ధనుష్టంకారములు చేస్తున్నారు. ఒక పక్క ఇళ్లు వాకిళ్లు దగ్ధం అయిపోతుంటే, మరొక పక్క రాక్షస సైనికులు యుద్ధరంగానికి వెళు తున్నారు. రామలక్ష్మణులు లంకా నగరం మీదికి తమ బాణాలు వదులుతున్నారు. ఆ బాణాల దెబ్బకు లంకా నగరంలోని పెద్ద పెద్ద చైత్యములు గోపురములు కూలిపోతున్నాయి. రాక్షస నాయకులకు ఆ రాత్రి కాళరాత్రి అయింది.

సుగ్రీవుడు వానర నాయకులనందరినీ సమావేశ పరిచి వారితో ఇలా అన్నాడు. "వానర నాయకులారా! మీరందరూ మీ మీ స్థానములలో నిలబడి యుద్ధం చేయండి. ఎవరూ నా ఆజ్ఞను ధిక్కరించరాదు" అని ఆదేశించాడు. ఆ ప్రకారము వానర వీరులు తమ తమ సైన్యములతో చేత కాగడాలు ధరించి యుద్ధం చేస్తున్నారు.

అమరనాథ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

లంకా నగర ద్వారముల దాకా వచ్చిన వానర వీరులను చూచి రావణుడు కోపంతో ఊగిపోయాడు. వెంటనే కుంభకర్ణుని కుమారులైన కుంభుడు, నికుంభుడు అనే వారిని రాక్షస సేనలతో యుద్ధానికి పంపాడు. వారి వెంట యూపాక్షుడు, శోణితాక్షుడు, ప్రజంఘుడు, కంపనుడు అనే రాక్షస వీరులను కూడా పంపాడు. వారందరూ సింహనాదాలు చేస్తూ వానరుల మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరారు.

చంద్రుడు ప్రసరించే వెన్నెలలో, నక్షత్రాల కాంతిలో, చేతిలో ఉన్న కాగడాల కాంతిలో వారు ఒకరితో ఒకరు యుద్ధం చేస్తున్నారు. రాక్షసులు పరిఘులు, ప్రాసలు ధరించి యుద్ధము చేస్తున్నారు. వానరులు తమ చేతులలో వృక్షములు, పెద్ద పెద్ద బండరాళ్లు ధరించి యుద్ధము చేస్తున్నారు. దగ్గరకు వచ్చిన రాక్షసులను గోళ్లతో చీలుస్తున్నారు. రాక్షసులు తమ చేతిలో ఉన్న ధనస్సుల నుండి బాణములు సంధించి వానరులను చంపుతున్నారు. వానరులు రాక్షసుల చెవులను కొరుకుతున్నారు. తలలు పగలగొడుతున్నారు. శరీరాలను రాళ్లతో మోదుతున్నారు. కొట్టండి, చంపండి, నిలవండి, వాడిని చంపు వీడిని చంపు అనే మాటలతో యుద్ధరంగము మార్మోగిపోతోంది. కొన్ని బాణములు సూటిగా వచ్చి తగులుతుంటే చాలా మటుకు గురితప్పి వ్యర్థము అవుతున్నాయి. ఈ ప్రకారంగా ఆ రాత్రి రాక్షసులు వానరులు ఒకరితో ఒకరు భీకరంగా పోరాడుతున్నారు.

యుద్ధకాండము
డెబ్బది ఆరవ సర్గ.

రాక్షసులు వానరులు ఆ ప్రకారంగా ఘోరయుద్ధము చేస్తుంటే అంగదుడు, రాక్షస వీరుడు కంపనునితో యుద్ధము చేస్తున్నాడు. అంగదుడు కంపనుని తన గదతో మోదాడు. ఆ దెబ్బకు కంపనుడు చలించిపోయాడు. కాసేపు కళ్లు బైర్లు కమ్మాయి. అంతలోనే తేరుకున్నాడు. ఈ అవకాశాన్ని ఉపయోగించుకొని అంగదుడు కంపనుడి మీద ఒక పర్వత శిఖరమును విసిరాడు. ఆ దెబ్బకు కంపనుడు నేలకూలాడు. గిలా గిలా కొట్టుకొని ప్రాణాలు వదిలాడు.

కంపనుడి మరణమును కళ్లారా చూచిన శోణితాక్షుడు తన రథాన్ని అంగదుని మీదికి పోనిచ్చాడు. కాలాగ్నితో సమానమైన బాణములను అంగదుని మీద ప్రయోగించాడు. క్షురములు, నారాచములు, వత్సదంతములు, శిలీముఖములు మొదలగు వాడి అయిన బాణములను అంగదుని మీద ప్రయోగించాడు. దానికి ప్రతిగా అంగదుడు శోణితాక్షుని ధనుస్సును, బాణములను, రథమును విరగ్గొట్టాడు. అప్పుడు శోణితాక్షుడు రథమును దిగి తన ఖడ్గము, డాలు తీసుకొని ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. అంగదుడు వాడి కన్నా ఎత్తుకు ఎగిరి, వాడి చేతిలోని ఖడ్గము లాక్కుని పెద్దగా అరిచాడు. తన చేతిలో ఉన్న ఖడ్గముతో అంగదుడు శోణితాక్షుని భుజం దగ్గర నరికాడు. శోణితాక్షుడు నేల మీద పడి మూర్ఛపోయాడు.

ఆ ప్రకారంగా శోణితాక్షుని నేలకూల్చిన అంగదుడు చేతిలో ఉన్న ఖడ్గముతో సింహనాదము చేసాడు. రాక్షస సేనలమీదికి వెళ్లాడు. ఇది చూచిన యూపాక్షుడు, ప్రజంఘునుడు ఇద్దరూ అంగదుని మీదికి దూకారు.

అమరనాధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఇంతలో మూర్ఛనుండి తేరుకున్న శోణితాక్షుడు ఒక గదను తీసుకొని అంగదుని ఎదుర్కొన్నాడు. మరొక పక్కనుండి ప్రజంఘుడు తన గదతీసుకొని అంగదుని మీదికి వెళ్లాడు. ఆ ప్రకారంగా ఆ ముగ్గురు రాక్షస వీరులు అంగదుని చుట్టుముట్టారు. ఇది చూచిన మైందుడు, ద్వివిదుడు అంగదుని రక్షణ కోసరం అతని వద్దకు వచ్చారు. ఆ ముగ్గురు రాక్షస వీరులకు, ముగ్గురు వానర వీరులకు ఘోరమైన యుద్ధము జరిగింది. ఆ వానర వీరులు రాక్షసుల మీదికి వృక్షములు, పర్వత శిఖరములు విసురుతుంటే, యూపాక్షుడు తన బాణములతో వాటిని నాశనం చేస్తున్నాడు. ద్వివిదుడు, మైందుడు పెద్ద పెద్ద పర్వత శిఖరములను పెకలించి రాక్షస వీరుల మీదికి విసురుతుంటే వాటిని శోణితాక్షుడు తన గదతో ఎదుర్కొంటున్నాడు. ప్రజంఘుడు తన ఖడ్గము తీసుకొని అంగదుని మీదికి వెళ్లాడు. ప్రజంఘుని తన దగ్గరగా రానిచ్చి, అంగదుడు ఒక పెద్ద మద్దిచెట్టుతో వాడిని తలమీద కొట్టాడు. తరువాత ప్రజంఘుని కత్తిపట్టుకున్న చేతిని విరిచాడు. ప్రజంఘుని ఖడ్గము నేలమీద పడిపోయింది. చేతిలో ఏమీ లేకపోవడంతో ప్రజంఘుడు పిడికిలి బిగించి అంగదుని మీదికి దూకాడు. అంగదుని నుదుటి మీద బలంగా కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు అంగదుడు స్పృహ తప్పాడు. అంతలోనే తేరుకున్న అంగదుడు ప్రజంఘుని తలను పట్టుకొని గిరా గిరా తిప్పి మొండెము నుండి వేరు చేసాడు. ప్రజంఘుని తల నేల మీద దొర్లింది.

ప్రజంఘుడు యూపాక్షునికి పినతండ్రి అవుతాడు. కళ్లముందే పినతండ్రి తల నేల కూలడం చూచిన యూపాక్షుడు చలించిపోయాడు. అప్పటికే అతని వద్ద ఉన్న బాణములు అయిపోయాయి. అందువలన ఖడ్గము చేతిలోకి తీసుకొని రథము నుండి కిందికి దిగాడు. ద్వివిదుడిని ఎదుర్కొన్నాడు. ద్వివిదుడు వాడిని గట్టిగా పట్టుకొని గుండెల మీద కొట్టాడు. తన సోదరుడైన యూపాక్షుని ద్వివిదుడు పట్టుకోడం చూచి, శోణితాక్షుడు ద్వివిదుడిని వక్షస్థలం మీద బలంగా కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు ద్వివిదుడు తొట్రుపడ్డాడు. ద్వివిదుడిని కొట్టడానికి శోణితాక్షుడు గద పైకెత్తాడు. ద్వివిదుడు ఆ గదను లాక్కున్నాడు. ఇంతలో మైందుడు ద్వివిదునికి సాయంగా వచ్చాడు. తన అరిచేతితో యూపాక్షుడిని గుండెల మీద కొట్టాడు. ఒక పక్క మైందుడు, ద్వివిదుడు, మరొక పక్క శోణితాక్షుడు, యూపాక్షుడు ఘోరంగా యుద్ధం చేస్తున్నారు. ద్వివిదుడు శోణితాక్షుని ముఖం అంతా తన గోళ్లతో రక్కాడు. కిందపడేసి తొక్కాడు. శోణితాక్షుడు మరలా లేవలేదు. మైందుడు యూపాక్షుణ్ణి గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. గట్టిగా నలిపేసాడు. మైందుడి చేతుల్లో నలిగిన యూపాక్షుడు ప్రాణాలు కోల్పోయాడు. యూపాక్షుడు, శోణితాక్షుడు చావడం చూచిన రాక్షస సేనలు కుంభకర్ణుని కుమారుడు కుంభుని వైపు పరుగెత్తారు. వారిని చూచిన కుంభుడు వారికి ధైర్యము చెప్పి వారిని యుద్ధోన్ముఖులను చేసాడు. కుంభుడు తన ధనుస్సును తీసుకొని అత్యంత విషపూరితము లైన సర్పములతో సమానమైన బాణములను(అంటే విషము పూసిన బాణములు) వానర సేనల మీదికి సంధించాడు. మొదటిసారిగా ద్వివిదుడిని కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు ద్వివిదుడు తూలి కిందపడ్డాడు. అది చూచిన మైందుడు ఒక పెద్ద గండశిలను తీసుకొని కుంభుడి మీదికి విసిరాడు.

అమర్
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కుంభుడు ఆ శిలను తన బాణములతో ముక్కలు చేసాడు. కుంభుడు మైందుని వక్షస్థలము చీల్చేటట్టు ఒక బాణమును సంధించాడు. ఆదెబ్బకు మైందుడు కిందపడి మూర్ఛపోయాడు.

ఇది చూచిన అంగదుడు కుంభుని మీదికి ఉరికాడు. కుంభుడు ఐదు నాచారములను అంగదుని మీదికి ప్రయోగించాడు. అంగదుడు ఆ బాణములకు భయపడకుండా వృక్షములతోనూ బండరాళ్లతోనూ కుంభుని కొట్టాడు. అంగదుడు తన మీదికి విసిరిన వక్షములను, రాళ్లను తన బాణములతో పొడి పొడి చేసాడు కుంభుడు. అంతే కాకుండా రెండు బాణములతో అంగదుని ఫాలభాగమున కొట్టాడు. తన నుదురు నుండి రక్తం కారుతూ ఉంటే అంగదునికి కళ్లు కనిపించడం లేదు. రక్తం తుడుచుకుంటున్నాడు. అలాంటి స్థితిలో కూడా అంగదుడు ఒక పెద్ద సాలవృక్షమును పెకలించి తీసుకొని కుంభుని మీదికి విసిరాడు. కుంభుడు ఆ సాలవృక్షమును రెండుగా ఖండించాడు.

నుదుటి మీద గాయంతో అంగదుడు అలసిపోయాడు. యుద్ధం చేయలేకపోతున్నాడు. ఈ విషయాన్ని వానరులు రామునికి తెలిపారు. రాముడు జాంబవంతుని వానర సేనలతో అంగదునికి సాయంగా పంపాడు. వానరులందరూ చేతులలో వృక్షములు, రాళ్లు తీసుకొని కుంభుని వైపు పరుగెత్తారు. వారి వెంట జాంబవంతుడు, సుషేణుడు, వేగదర్శీ అంగదునికి సాయంగా వెళ్లారు. ఇది చూచిన కుంభుడు ఆ వానర నాయకుల మీద శరవర్షము కురిపించాడు. ఆ వానర నాయకులు కుంభుని బాణముల ధాటికి తట్టుకోలేకపోతున్నారు. ఇది గమనించిన సుగ్రీవుడు తాను కూడా అంగదునికి సాయంగా వెళ్ళాడు.

సుగ్రీవుడు చేతికందిన వృక్షములను పెకలించి కుంభుని మీదికి వరుసగా ఎడతెరిపి లేకుండా విసురుతున్నాడు. తన మీద వర్షము వలె పడుతున్న ఆ వృక్షములను కుంభుడు తన శరవర్షముతో ఛేదించాడు. తాను విసిరిన వృక్షములు వృధా కావడం చూచిన సుగ్రవుడు, రెట్టించిన ఉత్సాహంతో కుంభుని మీదికి దూకాడు. వాడి ధనుస్సును విరిచాడు. కుంభుని పట్టుకొని ఇలా అన్నాడు.

"ఓ వీరుడా! నీ యుద్ధము ప్రశంసనీయము. నీ శరప్రయోగము అభినందనీయము. యుద్ధములో నీవు, రావణుడు సరిసమానులే. నీ తండ్రికి తగ్గ కుమారుడవు అనిపించుకున్నావు. కాని ఇప్పుడు నేను నీతో యుద్ధము చేస్తున్నాను. నా పరాక్రమం కూడా చూడు. నీ తండ్రి కుంభకర్ణుడు తన సహజ పరాక్రమంతో మమ్ములను ఎదిరించాడు. కాని నీ పినతండ్రి రావణుడు వరబలంతో మమ్ములను ఎదిరించాడు. నువ్వు కూడా నీ తండ్రి మాదిరి సహజమైన బల పరాక్రమములు కలిగిన వాడవు. పరాక్రమంలో రావణుని, బాణ ప్రయోగంలో ఇంద్రజిత్తును మరిపిస్తున్నావు. ఇప్పటి దాకా నేను చూచిన రాక్షస వీరులలో నీవే గొప్పవాడివి. అటువంటి నిన్ను నేను యుద్ధంలో ఎదుర్కొంటున్నాను. ఇప్పటిదాకా నీ అస్త్ర శస్త్ర నైపుణ్యంతో వానర వీరులను నిస్తేజులుగా చేసావు. నీవు ఇప్పటి దాకా వానర వీరులతో యుద్ధం చేయడం వలన అలసినట్టున్నావు,

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కొంచెంసేపు విశ్రాంతి తీసుకొని నాతో యుద్ధానికి తలపడు. అప్పుడు మనం ఇద్దరం బలాబలాలు చూసుకుందాము." అని అన్నాడు సుగ్రీవుడు.

ఈ మాటలు విన్న కుంభునికి అగ్నిలో ఆజ్యం పోసినట్ట యింది. మారు మాటాడకుండా కుంభుడు తన ఎదురుగా ఉన్న సుగ్రీవుని తన బాహువుల మధ్య గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. సుగ్రీవుడు కుంభుడు ద్వంద్వ యుద్ధం చేస్తున్నారు. సుగ్రీవుడు కుంభుని పైకి ఎత్తి గిరా గిరా తిప్పి సముద్రంలోకి గిరాటు వేసాడు. సముద్రంలో పడ్డ కుంభుడు బంతి మాదిరి లేచి వచ్చి సుగ్రీవుని వక్షస్థలము మీద పిడికిలితో మోదాడు. ఆ దెబ్బకు సుగ్రీవుని గుండెల నుండి రక్తం స్రవిస్తూ ఉంది. దెబ్బ తిన్న సుగ్రీవుడు కోపంతో పిడికిలి బిగించాడు. కుంభుని వక్షస్థలము మీద బలంగా కొట్టాడు. ఆ దెబను తట్టుకోలేక కుంభుడు నేలమీద పడిపోయాడు. కుంభుని గుండెలు బద్దలయ్యాయి. కుంభుడు గిలా గిలా కొట్టుకొని మరణించాడు. కుంభుని మరణం చూడగానే రాక్షస వీరులు భయంతో వణికిపోయారు.

యుద్ధకాండము
డెబ్బై ఏడవ సర్గ.

కుంభుని సోదరుడు నికుంభుడు. తన సోదరుని మరణం కళ్లారా చూచిన నికుంభుడు కోపంతో రగిలిపోయాడు. ఒక పరిఘను తీసుకున్నాడు. పెద్దగా అరిచాడు. గర్జించాడు. వాడిని వాడి పరిఘను వానరులు అంతా ఆసక్తిగా చూస్తున్నారు. హనుమంతుడు వాడి ముందు రొమ్ము విరుచుకొని నిలబడ్డాడు. నికుంభుడు తన చేతిలో ఉన్న పరిఘను హనుమంతుని వక్షస్థలమునకు గురి చూచి విసిరాడు. హనుమంతుని వక్షస్థలమునకు తగిలి ఆ పరిఘ ముక్కలయింది.

ఆ పరిఘ దెబ్బకు హనుమంతుడు కూడా కొంచెం చలించాడు. కాని అంతలోనే నిలదొక్కుకున్నాడు. వెంటనే పిడికిలి బిగించాడు. బిగించిన పిడికిలితో హనుమ నికుంభుని గుండెల మీద చాచి ఒక దెబ్బ కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు నికుంభుని కవచము బద్దలయింది. వాడి గుండెలు పగిలి రక్తం కారింది. నికుంభుని కళ్ల ముందు మెరుపు మెరిసినట్టయింది. కొంచెంసేపటికి తేరుకున్న నికుంభుడు హనుమను పట్టుకున్నాడు. పైకి లేపాడు. అది చూచి రాక్షసులు పెద్దగా అరుస్తూ కేరింతలు కొట్టారు. అప్పుడు హనుమంతుడు తన పిడికిలి బిగించి నికుంభుని తలమీద మోదాడు. వాడు హనుమను కిందికి జారవిడిచాడు. కింద పడ్డ హనుమంతుడు పైకి లేచి అదే ఊపుతో నికుంబుని కింద పడదోసాడు. హనుమ పైకి ఎగిరి వాడి గుండెల మీద పడ్డాడు. హనుమ నికుంభుని మెడ పట్టుకొని పిసికాడు. వాడి తలను బలవంతంగా శరీరం నుండి వేరు చేసాడు. ఆ ప్రకారంగా నికుంభుడు హనుమ చేతిలో మరణించాడు.

నికుంభుని చావు చూచిన వానరులు హనుమను పొగిడారు. హర్షధ్వానాలు చేసారు. రాక్షసులకు మనసులో భయం పట్టుకుంది.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

డెభై ఎనిమిదవ సర్గ.

కుంభ, నికుంభుల మరణవార్త రావణునికి తెలిసింది. వరుసగా రాక్షస వీరుల మరణ వార్తలు వినడం అలవాటైపోయింది రావణునికి, అతని దు:ఖానికి అంతులేదు. అయినా పట్టినపట్టు వీడలేదు. అమీ తుమీ తేల్చుకోవాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. జన స్థానంలో రాముని చేతిలో చంపబడ్డ ఖరుని కుమారుడు అయిన మకరాక్షుడిని పిలిపించాడు. రాముని మీదికి యుద్ధానికి వెళ్లమని ఆజ్ఞాపించాడు. మకరాక్షుడు కూడా సంతోషంగా అంగీకరించాడు. వెంటనే తన రథమును. సైన్యమును సిద్ధం చేయమని సేనానాయకునికి ఆదేశాలు ఇచ్చాడు. వెంటనే మకరాక్షునికి ఒక రథము, రాక్షస సైన్యమును సమకూర్చారు. మకరాక్షుడు తన రథమునకు ప్రదక్షిణము చేసి రథము ఎక్కాడు. రాక్షస సేనలను చూచి ఇలా అన్నాడు.

"ఓ రాక్షస వీరులారా! రాక్షసరాజు రావణుని ఆజ్ఞమేరకు మనము రాముని మీదికి యుద్ధానికి పోతున్నాము. మీరందరూ మీ మీ ప్రాణాలు పణంగా పెట్టి వానర సేనలతో యుద్ధం చేయండి. నేను రామలక్ష్మణులతోనూ, సుగ్రీవునితోనూ, ఇతర వానర వీరులతోనూ యుద్ధం చేస్తాను. మనము వానర సైన్యమును అడవిని కార్చిచ్చు కాల్చినట్టు కాల్చివేయాలి." అని సేనలను ఉత్సాహపరిచాడు. రాక్షస సేనలు యుద్ధానికి సన్నద్ధులయ్యారు. భేరీ నినాదాలు మిన్నుముట్టాయి. శంఖములు పూరించారు. సింహ నాదాలు చేసారు. ఉత్సాహంతో యుద్ధభూమికి వెళ్లారు.

అంతలోనే కొన్ని దుశ్శకునములు కనిపించాయి. మకరాక్షుని సారథి చేతిలోని కొరడా జారి కిందపడింది. అతడి ధ్వజము విరిగి కిందపడింది. పెనుగాలులు వీచాయి. కాని మకరాక్షుడు ఆ శకునములను లెక్కచేయలేదు. ముందుకు కదిలాడు. అతని వెంట రాక్షస సేనలు కత్తులు ఝుళిపిస్తూ, జయజయధ్వానాలు చేస్తూ కదిలారు.

యుద్ధకాండము
డెభైతొమ్మిదవ సర్గ.

కొత్తగా వచ్చిన మకరాక్షుడిని వింతగా చూస్తున్నారు వానరులు. వచ్చినవాడు వచ్చినట్టు యమలోకానికి ప్రయాణం కట్టడం యుద్ధము మొదలైనప్పటినుండి ఆనవాయితీ. అందుకని వీడు ఎంతసేపు నిలుస్తాడా అని లెక్కలు వేసుకుంటున్నారు వానరులు. యుద్ధము మొదలయింది. భీకరంగా పోరాడుతున్నారు రాక్షసులు, వానరులు. వానరుల చేతిలో వృక్షములు, శిలలు ఉంటే రాక్షసుల చేతిలో శూలములు, పరిఘలు ఉన్నాయి. వాటితో ఒకరిని ఒకరు పొడుచు కుంటున్నారు, నరుక్కుంటున్నారు.

రాత్రి అయినా కూడా వాళ్లు యుద్ధం ఆపలేదు. రాక్షసులు తమ చేతులలో వివిధ రకకములైన ఆయుధములను ధరించి వానరులను చంపుతున్నారు. వానరులు రాక్షసుల మీద వృక్షములను కొండ శిలలను విసిరి చంపుతున్నారు. ఫలితం నరమేధం. దానికి తోడు మకరాక్షుడు తన బాణములతో వానర సేనలను చికాకు పరుస్తున్నాడు. అతని శరవర్షమునకు భయపడి పారిపోతున్నారు

అమరనాథ అమర

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వానరులు. పారిపోతున్న వానరులను చూచి రాక్షసులు హర్షధ్వానాలు చేస్తున్నారు రాక్షసులు.

ఇది చూచాడు రాముడు. తాను రంగంలోకి దిగాడు. రాక్షస సైన్యం మీద బాణవర్షము కురిపించాడు. రాక్షస సేనలు ముందుకు చొచ్చుకు రాకుండా నిలువరించాడు. మకరాక్షుడు రాముని చూచి ఇలా అన్నాడు.

"ఓ రామా! నీవేనా నా తండ్రిని చంపిన నరుడివి. రా! నా ముందుకు రా! మనం ఇద్దరం యుద్ధం చేద్దాము. నా ధనుస్సునుండి వెలువడిన బాణము నీ ప్రాణాలు తీయగలదు. ఆ నాడు దండకా రణ్యములో తన మానాన తాను బతుకుతున్న నా తండ్రిని అకారణంగా చంపావు. నా తండ్రిని చంపిన దానికి ప్రతీకారము తీర్చుకొనే సమయం వచ్చింది. ఇన్నాళ్లు నీ కోసం నేను మృగము కొరకు సింహము వెదుకుతున్నట్టు వెదుకుతున్నాను. ఆ దేవుడు పంపినట్టు నువ్వే నా ఎదురుగా నిలబడ్డాడు. ఇంక నిన్ను ఎవరూ రక్షించలేరు. నీ చావు నాచేతిలో ఉంది. నిన్ను చంపి నా తండ్రి ఆత్మకు శాంతి చేకూరుస్తాను. నీవు చంపిన రాక్షసులు నీ కొరకు యమలోకంలో ఎదురుచూస్తున్నారు. నీ చేతిలో చచ్చిన నా వాళ్లను కలుసుకో.

రామా! మనం ఎలా యుద్ధం చేయాలో నువ్వే నిర్ణయించు. అస్త్రములా, శస్త్రములా, ద్వంద్వయుద్ధమా, లేక నీకు నచ్చిన, నీవు నేర్చిన యుద్ధవిద్య ప్రదర్శించు. దేనికైనా నేను సిద్ధముగా ఉన్నాను." అని ప్రగల్భాలు పలికాడు మకరాక్షుడు. ఆ మాటలకు రాముడు నవ్వుకున్నాడు. మకరాక్షునితో ఇలా అన్నాడు.

"కుమారా! శూరులు మాట్లాడరు. శౌర్యము ప్రదర్శిస్తారు.

నీవేమో యుద్ధం చేయడం మాని నీ వాక్చాతుర్యాన్ని వాగాడంబరాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నావు. నీవు నన్ను ఏ విధంగా కూడా జయించలేవు. నేను దండకారణ్యములో నీ తండ్రినే కాదు, దూషణుని, త్రిశిరుడిని, పదునాలుగువేలమంది రాక్షస వీరులను చంపాను. ఇంక నీ వంతు వచ్చింది. రా. యుద్ధం చెయ్యి. వృధా మాటలు కట్టిపెట్టు." అని అన్నాడు రాముడు.

రాముని మాటలకు బదులు చెప్పకుండా మకరాక్షుడు రాముని మీద శరవర్షము కురిపించాడు. రాముడు ఆ బాణములను తన బాణములతో మార్గమధ్యములోనే విరిచాడు. రాముడు, మకరాక్షుడు ఒకరితో ఒకరు బాణములతో యుద్ధము చేస్తున్నారు. ఇద్దరి ధనుస్సుల నుండి వెలువడిన బాణములు ఒకదానితో ఒకటి కొట్టుకొని ఉరుములు ఉరిమినట్టు శబ్దం చేస్తున్నాయి. వారి యుద్ధమును చూడటానికి దేవతలు, గంధర్వులు, యక్షులు ఆకాశంలో బారులు తీరి నిలబడ్డారు.

రాముడు, మకరాక్షుడు ఒకరితో ఒకరు తీసిపోకుండా యుద్ధము చేస్తున్నారు. ఒకరు ప్రయోగించిన అస్త్రములను మరొకరు నిర్వీర్యం చేస్తున్నారు. వారు ఒకరి మీద ఒకరు వేసుకుంటున్న బాణములతో ఆకాశం అంతా కప్పబడి పోయింది. ఇలా కాదని రాముడు ఒకే ఒక బాణంతో మకరాక్షుని ధనుస్సును విరిచాడు. ఎనిమిది నారాచములతో సారధిని కొట్టాడు. తరువాత వరుస బాణాలతో రథమును విరిచాడు.

అమరనద్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రథమునకు కట్టిన గుర్రములను చంపాడు. మకరాక్షుడు రథము మీది నుండి దూకి కింద నిలబడ్డాడు. ఒక శూలమును తీసుకున్నాడు. మకరాక్షుడు ఆ శూలమును గిరా గిరా తిప్పి రాముని మీదికి విసిరాడు. రాముడు నాలుగు బాణములతో ఆ శూలమును విరిచాడు. చేతిలో ఉన్న ఆయుధము కూడా విరిగి పోవడంతో మకరాక్షుడు తన పిడికిలి బిగించి రాముని మీదికి దూకాడు. తన మీదికి దూకుతున్న మకరాక్షుని మీదికి ఆగ్నేయాస్త్ర మును ప్రయోగించాడు రాముడు. ఆ అస్త్రము మకరాక్షుని దహించి వేసింది. మకరాక్షుడు కిందపడి మరణించాడు.

మకరాక్షుని మరణమును చూచిన రాక్షసులు రాముని బాణముల బారి నుండి తప్పించుకోడానికి లంకలోకి పారిపోయారు. మకరాక్షుని మరణానికి దేవతలు, గంధర్వులు, యక్షులు అమితానందము పొందారు.

యుద్ధకాండము
ఎనభయ్యవ సర్గ.

మకరాక్షుని మరణాన్ని కూడా యధావిధిగా రావణునికి తెలియజేసారు. రావణునికి దుఃఖం రాలేదు. కాని గుండెల్లో భయం పట్టుకుంది. యుద్ధానికి వెళ్లిన వారు తిరిగి రావడం లేదు. వెళ్లినవాడు వెళ్లినట్టే యుద్ధభూమికి బలి అవుతున్నాడు. అయినా పట్టినపట్టు విడవడం లేదు రావణుడు. తన కుమారుడు ఇంద్రజిత్తును పిలిపించాడు.

"కుమారా! రామలక్ష్మణులను ప్రత్యక్ష యుద్ధములో జయించడం సాధ్యం కాదు అనిపిస్తూ ఉంది. కాబట్టి మన రాక్షస మాయలు, మాయా యుద్ధమే శరణ్యము. మాయా యుద్ధములో నీవు సమర్థుడవు. కాబట్టి నీవు అంతర్హితుడవై రామలక్ష్మణులతో యుద్ధము చేసి వారిని సంహరించు. మాయా యుద్ధము వారికి చేత కాదు. నీవు మాయాయుద్ధములో ప్రవీణుడవు. మాయావి అయిన ఇంద్రుడినే జయించిన సమర్థుడివి. అటువంటిది ఇద్దరు మానవులు నీకు ఒక లెక్కా! కాబట్టి జయం మనకే దక్కుతుంది. విజయోస్తు." అని ఆశీర్వదించాడు రావణుడు.

రావణుని ఆజ్ఞమేరకు ఇంద్రజిత్తు రాముని మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. ముందు యజ్ఞవాటిక వద్దకు వెళ్లాడు. శత్రునాశనము కోరు అభిచార హోమము చేయ సంకల్పించాడు. రాక్షసులు దానికి కావలసిన సంభారములు సిద్ధం చేసారు. ఇంద్రజిత్తు హోమగుండంలో అగ్నిని వేల్చాడు. హోమగుండం చుట్టు రెల్లుగడ్డిని పరిచాడు. విభీతక వృక్షమునుండి సేకరించిన ఎండు పుల్లలను సమిధలుగా ఉపయోగించాడు. తాను ఎర్రని వస్త్రములు కట్టుకున్నాడు. హోమం చెయ్యడానికి ఇనుముతో చేసిన గరిటెను తీసుకున్నాడు. ఒక నల్ల మేకను తీసుకొని వచ్చారు. ఇంద్రజిత్తు ఆ నల్లమేకను బలిఇచ్చాడు. నల్లమేక రక్తంతో హోమం చేసాడు. హోమాగ్ని సుడులు తిరుగుతూ పైకి లేచింది. ఏమాత్రం పొగ లేకుండా భగభగ మండుతూ ఉంది. అగ్ని కూడా ప్రదక్షిణ పూర్వకంగా సుడులు తిరగడం చూచిన ఇంద్రజిత్తు అది శుభసూచకంగా భావించాడు. ఆ ప్రకారంగా హోమం చేసి దేవతలకు, రాక్షసులకు, దానవులకు హవిస్సులు సమర్పించాడు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

తనకు మాత్రమే కనపడుతూ ఇతరులకు కనపడని రథాన్ని తెప్పించాడు. అందులో తనకు కావలసిన ఆయుధములను పెట్టించాడు. ఇంద్రజిత్తు ఆ రథం ఎక్కగానే తాను కూడా మాయం అయ్యాడు. అతని రథము కానీ, అతడు కానీ ఎవరికీ కనిపించడం లేదు.

ఇంద్రజిత్తు తన రాక్షస సేనలతో ఇలా అన్నాడు. "మనకు ఇంత క్షోభకలిగించిన ఆ రామలక్ష్మణులను ఈ రోజు చంపుతాను. వానరుడు అనే వాడు భూమి మీద లేకుండా చేస్తాను."అని పలికి రథముతో కూడా అంతర్ధానము అయ్యాడు ఇంద్రజిత్తు. ఇంద్రజిత్తు ఎవరికీ కనపడకుండా నారాచబాణములను వానరుల మీద ప్రయోగిస్తున్నాడు. రామలక్ష్మణులు కూడా ఆ బాణములు వస్తున్న దిక్కుకు బాణాలు వదులుతున్నారు. దానికి ప్రతిగా ఇంద్రజిత్తు తన బాణములతో రామలక్ష్మణులను కప్పివేసాడు. ఇంద్రజిత్తు ఎవరికీ కనపడకుండా ఆకాశంలో తిరుగుతూ రామలక్ష్మణుల మీద శరవర్షము కురిపిస్తున్నాడు. వాటిని రామలక్ష్మణులు తమ వద్ద ఉన్న దివ్యాస్త్రములను ప్రయోగించి తిప్పి కొడుతున్నారు.

ఇంద్రజిత్తు వేసిన బాణములను ఎదుర్కొంటున్నారు కానీ, ఇంద్రజిత్తును గురి చూచి కొట్టలేకపోతున్నారు రామలక్ష్మణులు. ఎందుకంటే వారికి ఇంద్రజిత్తు కనపడటం లేదు. కనపడని లక్ష్యాన్ని బేధించడం కష్టం కదా! కాని రామలక్ష్మణులు వేసిన బాణములు ఇంద్రజిత్తుకు తగిలాయి అనడానికి గుర్తుగా అవి రక్తంతో తడిసి కిందపడుతున్నాయి. రామ లక్ష్మణులకు, తమ మీద ఇంద్రజిత్తు ప్రయోగిస్తున్న బాణములు కనపడుతున్నాయి కాబట్టి వాటిని మధ్యలోనే భల్లబాణములతో ఛేదిస్తున్నారు. రామలక్ష్మణులు ఇంద్రజిత్తు ప్రయోగిస్తున్న బాణములు వస్తున్న దిక్కుకు అస్త్ర ప్రయోగం చేస్తున్నారు. కాని ఇంద్రజిత్తు ఆకాశంలో తన రథం మీద ఉన్నచోట ఉండకుండా వేగంగా తిరుగుతున్నాడు. అందుకని రామలక్ష్మణుల బాణాలు వృధా అవుతున్నాయి. కాని ఇంద్రజిత్తు రామలక్ష్మణుల మీద గురిచూసి వేస్తున్న బాణములు వారి శరీరములకు తగిలి గాయాలు కలుగజేస్తున్నాయి. రామలక్ష్మణులు కానీ, వానర వీరులు గానీ, ఇంద్రజిత్తు గమన వేగాన్ని కానీ, అతడు ఉన్న దిక్కును కానీ, అతని రూపమును కానీ తెలుసుకోలేకపోతున్నారు. కాని ఇంద్రజిత్తు ప్రయోగిస్తున్న బాణముల ధాటికి వందలకొద్దీ వానరులు మరణిస్తున్నారు.

ఇది చూచి లక్ష్మణునికి కోపం వచ్చింది. రాముని చూచి "అన్నయ్యా! ఇంక లాభం లేదు. భూమి మీద ఉన్న రాక్షస జాతిని మొత్తం నాశనం చెయ్యడానికి బ్రహ్మాస్త్ర ప్రయోగమే ఉత్తమమైన మార్గము. దానిని ప్రయోగిస్తాను." అని అన్నాడు. ఆ మాటలకు రాముడు నవ్వి ఇలా అన్నాడు. "లక్ష్మణా! కేవలం దుర్మార్గులైన రావణుడు, ఇంద్రజిత్తులను చంపడం కోసరం, లోకంలో ఉన్న అమాయకులైన రాక్షస జాతిని నాశనం చెయ్యడం ధర్మం కాదు కదా! యుద్ధ సమయంలో నీతో యుద్ధము చేయని వానిని కానీ, దాగి ఉన్న వానిని కానీ, నమస్కారం చేయుచున్నవాడిని కానీ,

భారతీయ సనాతన ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నిన్ను శరణు వేడిన వాడిని కానీ, పలాయనం చేస్తున్న వాడిని కానీ, చంపడం ధర్మం కాదు. ఇప్పుడు ఇంద్రజిత్తు మనకు కనపడకుండా యుద్ధం చేస్తున్నాడు. కాని మనతో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. ముందు మనము ఇంద్రజిత్తును చంపడానికి ప్రయత్నించాలి. వాడు కనపడకుండా యుద్ధం చేస్తున్నాడు కాబట్టి మన వానర వీరులు ఏమీ చేయలేక పోతున్నారు. అదే ఇంద్రజిత్తు ఎదుట నిలబడి యుద్ధం చేస్తే మన వానర వీరులు ఎప్పుడో అతనిని అంతమొందించి ఉండేవాళ్లు, మనదాకా రానివ్వరు.

వీడు కనపడకుండా యుద్ధం చేస్తూ మనలను బాధపెడుతున్నాడు కాబట్టి వీడిని మనం చంపక తప్పదు. వీడు ముల్లోకములలో ఎక్కడ దాక్కున్నా నా అస్త్రముల ధాటికి బలికాక తప్పదు." అని అన్నాడు రాముడు. తరువాత వానర నాయకులతో కలిసి ఇంద్రజిత్తును ఎలా చంపాలా అని ఆలోచిస్తున్నాడు రాముడు.

యుద్ధకాండము
ఎనభైఒకటవ సర్గ.

ఆకాశంలో నిలబడి ఎవరికీ కనపడకుండా యుద్ధము చేస్తున్న ఇంద్రజిత్తుకు ఈ యుద్ధం ఒక పట్టాన ముగిసేటట్టు కనపడలేదు. పైగా రామలక్ష్మణులు తనను ఓడించడానికి ఉపాయాలు ఆలోచిస్తున్నట్టు గ్రహించాడు. తను కూడా ఒక మాయోపాయం పన్నాలని అనుకున్నాడు. కాసేపు యుద్ధం ఆపి లంకా నగరంలోకి ప్రవేశించాడు. ఒక మాయాసీతను సృష్టించాడు. ఆ మాయాసీతను తన రథం మీద ఎక్కించుకొని చుట్టు రాక్షసులు వెంట రాగా పడమటి ద్వారము గుండా లంకా నగరము నుండి బయటకు వచ్చాడు. తన రథాన్ని వానరులు ఉన్న వైపుకు పోనిచ్చాడు.

ఇంద్రజిత్తు తమ వైపు రావడం చూచి వానరులు రాళ్లు, వృక్షములు చేత ధరించి యుద్ధమునకు సిద్ధంగా ఉన్నారు. హనుమంతుడు కూడా ఒక పెద్ద పర్వత శిఖరమును చేత ధరించి ఇంద్రజిత్తు ఎదురుగా వెళ్లాడు. అంతలోనే హనుమంతునికి ఇంద్రజిత్తు రథంలో ఉన్న సీత కనపడింది. తాను అశోకవనములో శింశుపా వృక్షము కింద ఉండగా చూచిన సీత ఎలా ఉందో అలాగే ఉంది. ఒంటి జడ, నలిగిపోయిన చీర, దీనమైన ముఖము, తైల సంస్కారము లేని జుట్టు, ఒంటి మీద పేరుకుపోయిన దుమ్ము, సరిగ్గా అలాగే ఉంది. యుద్ధభూమిలో ఇంద్రజిత్తు రథంమీద సీతను చూడగానే ఆశ్చర్యపోయాడు హనుమంతుడు. ఈ సీత ఇంద్రజిత్తు పక్కన కూర్చుని ఉంది. "ఇప్పుడు ఈ దుర్మార్గుడు ఈ సీతను ఏమి చేస్తాడో' అని కలవరపడ్డాడు హనుమంతుడు. ఈ విషయాన్ని వానర వీరులందరికీ చెప్పాడు. అందరూ కలిసి ఇంద్రజిత్తు రథం వైపు వెళ్లారు. వానరులు అంతా తన రథం వైపు రావడం, సీత వంక ఆసక్తిగా చూడటం గమనించాడు ఇంద్రజిత్తు. వెంటనే మాయా సీత జుట్టు పట్టుకుని కిందికి లాగాడు. అప్పుడు మాయా సీత " రామా రామా రక్షించు రామా" అని ఏడుస్తూ ఉంది. సీత దుస్థితి చూచి హనుమంతుడు కన్నీరు కారుస్తున్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఇంక తట్టుకోలేకపోయాడు. ఇంద్రజిత్తుతో ఇలా అన్నాడు. "ఓరి దుర్మార్గుడా! పేరుకు బ్రాహ్మణ కులంలో జన్మించావు. కాని రాక్షసత్వము అవలంబించావు. నీ నాశనాన్ని చేజేతులా ఆహ్వనిస్తూ సీత జుట్టు పట్టుకొని లాగుతున్నావు. నీ మరణం తప్పదు. నీవు క్రూరుడవు. అనార్యుడవు. దుర్మార్గుడవు. నీచుడివి. నీకు జాలి దయ ఏకోశానా లేవు. నీవు పాపాత్ముడవు. లేకపోతే ఇంతటి పాపకార్యమునకు ఒడిగట్టవు.

ఈమె నీకు ఏమి అపకారము చేసింది రా ఈమెను అలా కొడుతున్నావు, జుట్టుపట్టుకొని ఈడుస్తున్నావు. రాజ్యము పోగొట్టుకుంది. భర్తకు దూరం అయింది. ఇంకా నీకు జాలిలేదా! ఆ ప్రకారము ఆమెను హింసిస్తున్నావు. నీవు సీతను చంపడానికి కత్తి ఎత్తుతున్నావు. జాగ్రత్త. సీతను చంపిన తరువాత నీవు క్షణకాలం కూడా జీవించలేవు. అందుకే నా ముందు ఇంతటి పాపమునకు ఒడిగట్టుతున్నావు." అని తిడుతూ హనుమంతుడు ఇంద్రజిత్తు మీదికి వెళ్లాడు. కాని చుట్టు ఉన్న రాక్షస సేనలు హనుమంతుని వానరులను ముందుకు రాకుండా నిలువరించాయి. అది చూచిన ఇంద్రజిత్తు వానర సేనల మీద బాణవర్షము కురిపించి వారు ముందుకు రాకుండా చేసాడు.

అప్పుడు ఇంద్రజిత్తు హనుమంతుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఏ సీత కోసరం నువ్వు నూరుయోజనముల దూరం ఉన్న సముద్రమును దాటి లంకకు వచ్చావో, ఏ సీత కోసం సుగ్రీవుడు, రాముడు, నువ్వు ఇక్కడకు వచ్చారో, ఆ సీతను ఇప్పుడే నీ కళ్లముందే చంపుతున్నాను. చూడు. సీతను చంపిన తరువాత నిన్ను, సుగ్రీవుని, విభీషణుని, రాముని కూడా ఇలాగే చంపుతాను. స్త్రీలను చంపకూడదు అని నీవు అన్నావు కదా, కానీ ఈ స్త్రీ లంకను సర్వనాశనం చేసింది. కాబట్టి సీతను చంపడంలో దోషం లేదు." అంటూ ఇంద్రజిత్తు తన చేతిలో ఉన్న కత్తితో, మాయాసీత జుట్టు పట్టుకొని ఆమె మెడను నరికాడు. మాయాసీత నేలమీద పడి మరణించింది.

ఇంద్రజిత్తు మరలా హనుమను చూచి ఇలా అన్నాడు. "రాముని భార్య సీతను నేను నా కత్తితో నరికాను. చంపాను. సీత మరణించింది. మీరు ఇక్కడకు వచ్చిన శ్రమ అంతా వృధా అయింది. ఈ విషయం పోయి నీ రామునితో చెప్పు. ఇంక యుద్ధం అనవసరం అని చెప్పు." అని ఇంద్రజిత్తు పెద్ద పెద్ద గా అరుస్తున్నాడు. సీత మరణించింది అన్న వార్త వానర సేనలలో దావానలంలా వ్యాపించింది. వానరులలో నిరాశ నిస్పృహ పుట్టాయి ఎవరి దారిన వారు పారిపోయారు. తన పాచిక పారినందుకు ఇంద్రజిత్తు పరమానందభరితుడయ్యాడు.

యుద్ధకాండము
ఎనభైరెండవ సర్గ.

వానరులంతా తలొక దిక్కుకు పారి పోవడం చూచి హనుమంతుడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ వానరులారా! ఎందుకు పారిపోతున్నారు. ఇప్పుడు ఏమయింది. యుద్ధము చేద్దాము రండి. మీ పరాక్రమము అంతాపమయింది. యుద్ధములో నేను ముందుంటాను.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మీరంతా ఉత్తమకులంలో పుట్టారు ఇలా పారిపోవడం ధర్మంకాదు." అంటూ వానరులను యుద్ధానికి ఉత్తేజపరిచాడు. తాను కూడా రాక్షస సేనలతో పోరాడుతున్నాడు. ప్రళయ కాలములో యముని మాదిరి విజృంభించి రాక్షస సంహారం చేస్తున్నాడు. చేతికి అందిన పెద్ద కొండ శిలను తీసుకొని ఇంద్రజిత్తు రథం మీద వేసాడు. ఇంద్రజిత్తు రథసారధి రథమును పక్కకు తప్పించాడు. హనుమంతుడు విసిరిన ఆ బండరాయి రథం పక్కన పడి నేలలో పెద్ద సొరంగం చేసింది. ఆ బండరాయి కిందపడి వందలకొద్దీరాక్షసులు మరణించారు.

ఇది చూచిన ఇంద్రజిత్తు తన ధనుస్సును తీసుకొని వానరసేనలోకి చొచ్చుకుపోయాడు. వానర సేన మీద శరవర్షము కురిపించి వానరులను చంపుతున్నాడు. ఇది చూచిన రాక్షసులు రెట్టించిన ఉత్సాహంతో తమ చేతులలో ఉన్న శూలములు, ఖడ్గములు, ముద్గరలతో వానరులను చంపుతున్నారు. హనుమంతుడు పెద్ద పెద్ద వృక్షములను కొమ్మలను తెచ్చి వాటితో రాక్షసులను మోది చంపు తున్నాడు. హనుమంతుని ధాటికి తట్టుకోలేక రాక్షస సైన్యము వెనుకకు తగ్గింది.

అప్పుడు హనుమంతుడు వానరులతో ఇలా అన్నాడు.

"ఇంక యుద్ధం ఆపండి. ఈ రాక్షసులను చంపి ప్రయోజనము లేదు. ఇంత కాలమూ మనము ప్రాణాలకు తెగించి ఎవరికోసరం యుద్ధం చేసామో ఆ సీతను ఇంద్రజిత్తు చంపాడు. ఈ విషయం మనము రామునికి సుగ్రీవునికి చెప్పి వారు ఏమి చెయ్యమంటారో అది చేద్దాము. " అని అన్నాడు. హనుమంతుని మాటలు విన్న వానరులు యుద్ధం విరమించారు. అందరూ రాముని వద్దకు వెళ్లారు. హనుమంతుడు యుద్ధం విరమించి వెళ్లడం చూచిన ఇంద్రజిత్తు తాను కూడా వెనుదిరిగాడు. నికుంభిల అనే దేవత ఉన్న దేవాలయమునకు వెళ్లాడు. నికుంభిల అనే దేవత ప్రీతిగా యజ్ఞం చేయడం మొదలెట్టాడు. హోమగుండంలో రక్తము, మాంసము వేసాడు. రక్తమాంసములతో తృప్తి చెందిన అగ్నిజ్వాలలు నలుదిక్కుకు ప్రజ్వరిల్లాయి. తరువాత ఇంద్రజిత్తు రాక్షసుల విజయము కొరకు హోమం చేసాడు.

యుద్ధకాండము
ఎనభైమూడవ సర్గ.

హనుమంతుడు ఉన్న యుద్ధభూమిలో జరుగుతున్న కోలాహలము చూచిన రాముడు జాంబవంతుని తో ఇలా అన్నాడు. "జాంబవంతా! హనుమంతుడు ఉన్న చోట ఏదో జరిగినట్టుంది. వానరులంతా పెద్దగా అరుస్తున్నారు. హనుమంతుడు ఏదో ఆపదలో ఉన్నట్టున్నాడు. నీవు నీ సేనలతో హనుమంతునికి సాయంగా వెళ్లు." అని అన్నాడు. వెంటనే జాంబవంతుడు తన సేనలతో హనుమంతుడు ఉన్న పశ్చిమ ద్వారం వైపుకు వెళ్లాడు. సగం దూరం వెళ్లేసరికి హనుమంతుడు తన సేనలతో ఎదురుగా రావడం చూచాడు. అందరూ కలిసి రాముని వద్దకు వచ్చారు. రాముని చూచిన హనుమంతునికి దుఃఖం ఆగడం లేదు. సీత మరణించింది అని రామునితో ఎలా చెప్పడమా అని మధనపడుతున్నాడు. తుదకు దు:ఖము ఆపుకొని రామునితో ఇలా అన్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"రామా! ఘోరం జరిగిపోయింది. ఆ దుర్మార్గుడు ఇంద్రజిత్తు సీతను తన రథం మీద తీసుకొని వచ్చి, మా కళ్ల ఎదుట కత్తితో ఆమెను నరికి చంపాడు సీతను అలా చంపడం చూచి నేను దు:ఖించాను. వెంటనే యుద్ధము విరమించి ఈ విషయం చెప్పడానికి తమరి వద్దకు వచ్చాను." అని అన్నాడు.

సీత మరణవార్త విన్న రాముడు కుప్పకూలిపోయాడు. అందరూ రాముని చుట్టు గుమిగూడారు. నీళ్లు తీసుకొని వచ్చి రాముని ముఖం మీద చల్లారు. లక్ష్మణుడు రాముని పక్కనే కూర్చుని రాముని తలను ఒడిలో పెట్టుకొని ఇల అన్నాడు.

"రామా! నీవు ధర్మాత్ముడవు. ధర్మం తప్పకుండా నడుచు కున్నావు. కానీ ఆ ధర్మం నిన్ను కాపాడలేకపోయింది. ధర్మం అనేది అగోచరము. ఎవరికీ కనపడదు. అందుకని ధర్మం ధర్మం అని పట్టుకొని పాకులాడటం వృధా. అసలు ధర్మం అనేది లేదు. ఒకవేళ ఉన్నా మనం ఆచరించవలసిన పని లేదు. లేకపోతే ధర్మాత్ముడివి అయిన నీకు ఇన్ని ఆపదలు చుట్టుముడతాయా!అధర్మం తప్ప ధర్మం అంటే ఏమిటో ఎరుగని రావణునికి ఆపద అంటే ఏమిటో తెలియదా! . ధర్మాన్ని నమ్ముకున్న నీకు ఈ విధంగా కష్టాలు ఎందుకు కలుగుతాయి. రావణుడు అధర్మపరుడైనా సుఖంగా ఉన్నాడు. ఎందుకంటే, అధర్మము సుఖాన్ని ఇస్తుంది. నువ్వు ధర్మాత్ముడివి కాబట్టి కష్టాలపాలయ్యావు. అందుకని ధర్మము కష్టములను కలిగిస్తుంది. ఇదే పరమసత్యము.

ధర్మాన్ని ఆచరిస్తే మంచి ఫలితాలు కలుగుతాయి, అధర్మం ఆచరిస్తే చెడ్డ ఫలితాలు కలుగుతాయి అనేది నిజం అయితే జనులు ఎందుకు అధర్మం పట్ల ఆసక్తి చూపుతున్నారు. ఎందుకంటే, అధర్మపరులకు మంచి ఫలితాలు వస్తున్నాయి కాబట్టి. ధర్మంగా నడుచుకుంటే మంచి ఫలితాలు వస్తే, జనం ఎందుకు అధర్మం పట్ల ఆసక్తి చూపుతారు. అధర్మపరులకు సిరిసంపదలు భోగభాగ్యాలు అభివృద్ధి చెందుతున్నాయి. ధర్మప్రవృత్తి కలవారికి ఆపదలు అభివృద్ధి చెందుతున్నాయి. కాబట్టి ధర్మం, అధర్మం అని అనుకోవడం వల్ల ఎటువంటి ప్రయోజనము లేదు.

ఓ రామా! ధర్మం చచ్చిపోయింది. అధర్మం ప్రజ్వరిల్లుతూ ఉంది. ధర్మాత్ములు అధర్మపరుల చేత వధింపబడుతున్నారు. అధర్మం ధర్మాన్ని నాశనం చేస్తూ ఉంది. ధర్మం నిస్సహాయంగా చూస్తూ ఉంది. ఇంకా మనం ధర్మం ధర్మం అని పాకులాడటం వృధా.

రామా! స్వర్గప్రాప్తికి, మోక్షప్రాప్తికి వేదములలో ఎన్నో యజ్ఞములు, యాగములు, వ్రతములు, పుణ్యకార్యములు చెప్పబడ్డాయి. అలాగే శత్రునాశనమునకు కూడా ఎన్నో హోమములు వేదములలో చెప్పబడ్డాయి. ఆ హోమములు చెయ్యడం అధర్మమయినా, అవి వేదములో చెప్పబడ్డాయి కాబట్టి వేదవిహితములే కదా! అవి అధర్మము ఎలా అవుతాయి. కాబట్టి ధర్మం లేదు. అధర్మంలేదు. అంతా ఒకటే.

రావణుడు అతని కుమారుడు ఇంద్రజిత్తు పాపాలు చేస్తున్నారు. చెడ్డ పనులు చేస్తున్నారు. ధర్మమార్గంలో వాటిని మనం ఎదుర్కోలేకపోతున్నాము.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ధర్మం అధర్మాన్ని రూపుమాపలేకపోతోంది. ధర్మం అనేది ఉంటే ధర్మపరుడవైన నీకు ఏ అపకారమూ జరగకూడదు. కానీ అన్ని ఆపదలూ నీకే వస్తున్నాయి. కాబట్టి ధర్మం అనేది లేనే లేదు. ఒక వేళ ధర్మం అనేది ఉంటే అది దుర్మార్గులచేతిలో బందీ అయి పోయింది. అటువంటి ధర్మము నిన్ను ఎలా రక్షించగలదు. కాబట్టి ఆ అశక్తురాలైన ధర్మాన్ని నమ్ముకోవడం కన్నా దానిని వదిలిపెట్టడమే శ్రేయస్కరము.
ఓ రామా! ధర్మం ఆచరించి నందువలన ఎటువంటి ప్రయోజనము లేనప్పుడు మనం ధర్మాన్ని వదిలి మన బలాన్ని నమ్ముకుంటే మంచిది.

ధర్మాత్ములను రక్షించాలి. అధర్మపరులను శిక్షించాలి అనేది నిజమైతే, అబద్ధం చెప్పడం అధర్మం అయితే, ముందు నీకు రాజ్యం ఇస్తానని చెప్పి, తరువాత భార్య మాటలు విని నీకు రాజ్యం ఇవ్వను అని అబద్ధం చెప్పి మాట తప్పిన నీ తండ్రిని నీవు ఎందుకు శిక్షించలేదు? ఓ రామా! ఇంద్రుడు విశ్వరూపుడు అనే మునిని చంపాడు. తరువాత యజ్ఞం చేసాడు. ధర్మాచరణమే ఇంద్రుని కర్తవ్యము అయితే అతడు ధర్మమయిన యజ్ఞం మాత్రమే చేసేవాడు. మరి విశ్వరూపుని చంపి అధర్మానికి ఎందుకు పాల్పడ్డాడు. ఇంద్రుడికి అధర్మం చేయడమే కర్తవ్యము అయితే ఇంద్రుడు విశ్వరూపుని మాత్రమే చంపి ధర్మకార్యమైన యజ్ఞమును చేసి ఉండే వాడు కాదు. కాని ఇంద్రుడు ధర్మకార్యము, అధర్మకార్యము రెండూ చేసాడు. కాబట్టి, క్షత్రియుడు ధర్మాధర్మములు రెండూ ఆచరించాలి. కేవలం ధర్మం అని కూర్చుంటే ఇదిగో ఇలాగే కష్టాలపాలవుతాము.

నీ తండ్రి నీకు రాజ్యము ఇవ్వకుండా అధర్మానికి పాల్పడ్డప్పుడు, ధర్మం ధర్మం అంటూ అడవులకు రాకుండా, అధర్మము అయినా సరే నీ తండ్రి మాటను ధిక్కరించి, నీ రాజ్యాన్ని దక్కించుకొని, అడవులకు రాకుండా ఉంటే మనకు ఇన్ని కష్టాలు రావు కదా! ధర్మం ధర్మం అంటూ నీవు రాజ్యాన్ని పోగొట్టుకున్నావు. దాని ద్వారా సంక్రమించే ధనాన్ని పోగొట్టుకున్నావు. చేతిలో ధనం ఉంటే కదా ధర్మకార్యాలు. దాన ధర్మాలు చేయడానికి వీలుకలిగేది. దానధర్మాలు చేయడం ధర్మకార్యం అయినపుడు, నీవు ఆచరించిన ధర్మం వలన దానధర్మాలు అనే ధర్మకార్యాలు చేయడానికి వీలులేకుండా పోయింది.

రాజ్యము, ధనము ఉంటే మిత్రులు, బంధువులు పక్కన చేరతారు. ఈ లోకంలో ధనంతో అన్నీ సమకూరుతాయి. ధనం ఉన్న వాడికి ధైర్యము, పరాక్రమము, పాండిత్యము అన్నీ అబ్బుతాయి. చేతిలో ధనం ఉంటే ధర్మము, అర్థము, కామము వాటంతటవే సిద్ధిస్తాయి. ధనం ఉన్న వాడికి కామము, దర్పము, క్రోధము, ఏది ఉన్నా అది శోభిస్తుంది. అటువంటి ధనమును నీవు, ధర్మం ధర్మం అంటూ రాజ్యాన్ని వదిలిపెట్టి, చేజేతులా పోగొట్టుకున్నావు. నీవు ఆనాడు రాజ్యమును వద్దు అన్నప్పుడు కేవలం ధర్మాన్ని ఆలోచించావు కానీ ఈ పరిణామాలను గూర్చి ఆలోచించలేదు. నీవు ధర్మానికి, నీ తండ్రి మాటకు కట్టుబడి, రాజ్యాన్ని, ధనాన్ని వదులుకొని అడవులకు రావడం వల్ల కదా నీ భార్యను ఆ రాక్షసుడు ఎత్తుకుపోయాడు. చివరకు చంపేసాడు.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కాబట్టి రామా! ఇంక ధర్మాధర్మాల ప్రసక్తి లేదు. ఆ పాపాత్ముడైన ఇంద్రజిత్తును అధర్మమార్గంలోనే వధిస్తాను. రామా! లే! సీతను వధించారు అన్న మాట విన్న తరువాత నా మనసు ఆగడం లేదు. ఇప్పుడే పోయి లంకను సర్వనాశనం చేస్తాను." అని శోకం, పౌరుషం, శౌర్యము, పరాక్రమం ఒక్క సారిగా ముంచుకొస్తే, ఆ భ్రమలో పడి ధర్మాధర్మవిచక్షణ కోల్పోయి మాట్లాడుతున్నాడు లక్ష్మణుడు.

యుద్ధకాండము
ఎనభైనాలుగవ సర్గ.

రాముడి పక్కన కూర్చున్న లక్ష్మణుడు ఇలా విలపిస్తుంటే, అంతకు ముందు రాముడు ఇచ్చిన ఆదేశముల మేరకు విభీషణుడు సైనికులకు, సేనాపతులకు తగిన సూచనలు ఇచ్చి ఆ విషయం రామునికి చెప్పడానికి, రాముని వద్దకు వచ్చాడు. అక్కడ అంతా విషాద వాతావరణము నెలకొని ఉండటం చూచాడు. లక్ష్మణుడితో సహా అక్కడ అంతా ఏడుస్తున్నారు. ఎందుకో అర్థం కాలేదు విభీషణుడికి. లక్ష్మణుడి ఒడిలో స్పృహలేకుండా పడి ఉన్న రాముడిని చూచాడు. "ఏమిటిది! రాముడికి ఏమయింది? అందరూ ఎందుకు శోకిస్తున్నారు?" అని ఆతురతగా అడిగాడు. అప్పుడు లక్ష్మణుడు ఇలా అన్నాడు. "సీతను రణభూమికి తీసుకొని వచ్చి హనుమంతుడు ఇతర వానర నాయకుల ఎదురు గుండా ఇంద్రజిత్తు సీతను చంపాడు. ఆ విషయాన్ని హనుమంతుడు రామునికి చెప్పాడు. రాముడు మూర్ఛపోయాడు. వానర నాయకు లంతా శోకిస్తున్నారు........... " అని ఇంకా ఏదో చెప్పబోతుంటే విభీషణుడు ఇలా అన్నాడు.

"ఓ రామా! సముద్రము ఎండి పోయింది అని చెబితే ఎలా ఉంటుందో సీతను ఇంద్రజిత్తు చంపాడు అని చెబితే అలాగే ఉంటుంది. సీతమీద ఈగ వాలినా రావణుడు సహించడు. ఆ విషయం నాకు బాగా తెలుసు. అటువంటిది ఇంద్రజిత్తు సీతను చంపడానికి ఎలా ఒప్పుకుంటాడు? సీతను ఇంత దూరం తీసుకొని వచ్చింది, సీత కోసరం ఇంత యుద్ధం చేస్తున్నది సీతను చంపుకోడానికి కాదు కదా! నేను రావణునితో సీతను విడిచిపెట్టమని ఎన్నోమార్లు చెప్పినా, బతిమాలినా, రావణుడు ససేమిరా అన్నాడు. అసలు సీతను రావణుడు ఎక్కడ ఉంచిందీ ఎవరికీ తెలియదు. ఇంద్రజిత్తుకు కూడా తెలియదు. ఇదంతా ఇంద్రజిత్తు పన్నిన రాక్షస మాయ. అది మీరు తెలుసుకోలేక పోయారు. ఆమె మాయా సీత. సీతను పోలిన రాక్షస స్త్రీ. ఇంద్రజిత్తు మిమ్ములను సమ్మోహితులను చేసాడు. ఇంక సీత విషయం గురించి శోకించడం ఆపి అసలు విషయం వినండి.

ఇప్పుడు ఇంద్రజిత్తు నికుంభిల దేవి ఆలయమునకు వెళ్లాడు. అక్కడ హోమం చేస్తున్నాడు. ఆ హోమం పూర్తి అయితే ఇంద్రజిత్తును ఓడించడానికి ఇంద్రుడి తరం కూడా కాదు. తాను చేయబోయే హోమమునకు వానరులు విఘ్నం కలుగచేయకుండా, వారిని శోక సముద్రంలో ముంచి వారి దృష్టిని మరల్చడానికి సీతను చంపడం అనే మాయను పన్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

మీరు ఆ మాయలో పడ్డారు. ఇంద్రజిత్తు చేస్తున్న హోమం పూర్తి అయేలోగా మనము మన సైన్యములతో అక్కడికి చేరుకోవాలి.
రామా! నీవు అకారణంగా ఇలా శోకిస్తుంటే వానర సేనా నాయకులు అంతా శోకిస్తున్నారు. నీ సీత క్షేమంగా ఉంది. ఆమెకు ఏమీ కాలేదు. నీవు ఇక్కడే ఉండు. లక్ష్మణుని మా వెంట పంపు. మేము నికుంభిలా దేవాలయమునకు వెళతాము. లక్ష్మణుడు తన బాణములతో ఆ యజ్ఞమును విఘ్నము చేయగలడు. అప్పుడు మనము ఇంద్రజిత్తును సులభంగా చంపవచ్చును. మాకు ఆజ్ఞ ఇమ్ము. నీ ఆదేశము కొరకు ఎదురుచూస్తున్నాము. ఇంద్రజిత్తు వధకు అనుజ్ఞ ఇమ్ము" అని పలికాడు విభీషణుడు. నిజం తెలుసుకున్న రాముడు తన శోకాన్ని విడిచిపెట్టాడు.

యుద్ధకాండము
ఎనభైఐదవ సర్గ.

"సీత క్షేమంగా ఉంది. ఆమెకు ఏమీ కాలేదు." అన్నమాట మాత్రం వినబడింది రాముడికి. ఆ ఆనందంలో విభీషణుడు ఏమి చెబుతున్నాడో దేని గురించి చెబుతున్నాడో అర్థం కాలేదు కాసేపటికి రాముడు లేచి కూర్చున్నాడు. విభీషణునితో ఇలా అన్నాడు. "విభీషణా! నీవు ఏమి చెప్పావో నేను సరిగా వినలేదు. ఏదీ మరలా ఒకసారి చెప్పు" అని అడిగాడు. విభీషణుడు మరలా చెప్పనారంభించాడు. "ఓ రామా! నీవు నన్ను సేనలను నిర్ణీత ప్రదేశములలో నిలుపమని చెప్పావు కదా, నేను ఆ పనిలో ఉన్నాను. సైన్యములను విభాగములుగా చేసి వాటిని నిర్ణీత స్థలములలో నిలిపి సేనానాయకులకు తగిన సూచనలు ఇచ్చాను. ఆ విషయము నీతో చెప్పడానికి వస్తే ఇక్కడ నువ్వు ఈ స్థితిలో ఉన్నావు. నీవు అకారణంగా శోకిస్తున్నావు. నీవు ఇలా శోకిస్తున్నావు అని తెలిస్తే ఇంద్రజిత్తు ఇంకా రెచ్చిపోతాడు. కాబట్టి నీ శోకము మాను. కర్తవ్యమును ఆలోచించు. మనము రాక్షసులను సంహరించి సీతను దక్కించుకోవాలంటే ముందు దు:ఖించడం మానుకోవాలి. మనసంతా సంతోషం నింపుకోవాలి. అప్పుడే సరి అయిన నిర్ణయం తీసుకోగలము. ప్రస్తుతము ఇంద్రజిత్తు నికుంభిల అనే దేవి ఆలయములో ఉన్నాడు. ఇంద్రజిత్తును చంపడానికి ఇదే తగిన సమయము. ఆ పనిమీద లక్ష్మణుని నా వెంట పంపు. ఇంద్రజిత్తు తాను తలపెట్టిన హెూమమును నికుంభిల ఆలయములో పూర్తిచేస్తే అతనిని చంపడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు. అతడు మనలను అందరినీ చంపుతాడు. మన మరణము తథ్యము. దీనికి ఒక కారణం ఉంది. ఇంద్రజిత్తు బ్రహ్మను గూర్చి తపస్సు చేస్తే బ్రహ్మదేవుడు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. "ఓ ఇంద్రజిత్! నీవు నికుంభిల ఆలయంలో హోమం చెయ్యి. అప్పుడు నీవు అజేయుడవు అవుతావు. కానీ, నికుంభిల ఆలయం చేరక ముందుకానీ, చేరిన తరువాత, ఆ హోమం చేయకముందుకానీ, ఎవడైతే నిన్ను ఎదిరిస్తాడో అతడే నిన్ను చంపుతాడు. అతడే నీ మృత్యువు. కాబట్టి ఆ హోమాన్ని రహస్యంగా చెయ్యి" అని బ్రహ్మదేవుడు చెప్పాడు. ఇప్పుడు ఇంద్రజిత్తు నికుంభిల ఆలయంలో ఆ హోమం చేయబోతున్నాడు. ఆ విషయం నేను నా మంత్రుల ద్వారా తెలుసుకున్నాను.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కాబట్టి మనం తొందరగా నికుంభిల ఆలయానికి సైన్యాలతో చేరుకోవాలి. దానికి లక్ష్మణుడు నాయకత్వం వహించాలి. లక్ష్మణుని చేతిలో ఇంద్రజిత్తు చంపబడితే, రావణుడు కూడా చంపబడినట్లే." అని అన్నాడు విభీషణుడు. అప్పుడు రాముడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ విభీషణా! రాక్షస మాయలు నాకు కొత్త కాదు. కానీ సీతను తన కళ్లముందే వధించడం గురించి హనుమంతుడు చెప్పగా విని మూర్ఛపోయాను. ఇంద్రజిత్తు సామాన్యుడు కాడు. ఎన్నోమాయలు తెలిసిన వాడు, మహా పరాక్రమవంతుడు. బ్రహ్మాస్త్ర ప్రయోగము తెలిసినవాడు. యుద్ధములో వరుణుని కూడా ఓడించగల సమర్ధుడు. ఎవరికీ కనపడకుండా మాయాయుద్ధము చేయడంలో ఇంద్రజిత్తు దిట్ట. కాబట్టి మీరు జాగ్రత్తగా ఉండాలి. లక్ష్మణా! నీవు, సుగ్రీవుడు, జాంబవంతుడు, హనుమంతుడు అంతా కలిసి వెళ్లండి. ఇంద్రజిత్తు మాయలు, యుద్ధతంత్రములు బాగా ఎరిగిన విభీషణుడు, అతని అనుచరులు మీ వెంట ఉంటారు. ఇంద్రజిత్తును సంహరించండి. విజేతలై తిరిగి రండి." అని ఇంద్రజిత్తును చంపడానికి అనుజ్ఞ ఇచ్చాడు రాముడు.

వెంటనే లక్ష్మణుడు తన ధనుర్బాణములు తీసుకున్నాడు. కవచము ధరించాడు. ఖడ్గము నడుముకు బిగించాడు. రాముని పాదాలకు నమస్కరించి ఇలా అన్నాడు. "రామా! నేను నా పదునైన బాణములతో ఇంద్రజిత్తును సంహరిస్తాను." అని పలికాడు. తరువాత ఇంద్రజిత్తు హోమం చేస్తున్న నికుంభిల ఆలయమునకు వెళ్లాడు. సుగ్రీవుడు, జాంబవంతుడు, విభీషణుడు, హనుమంతుడు లక్ష్మణుని వెంట వెళ్లారు. వారి వెంట వేలకొద్దీ వానర సైన్యము అనుసరించింది.

నికుంభిల ఆలయము చుట్టు మోహరించి ఉన్న రాక్షస సైన్యమును చూచాడు లక్ష్మణుడు. ఎలాగైనా ఆలయమునకు చేరుకోక ముందే లేక హోమము పూర్తి కాకముందే ఇంద్రజిత్తును చంపడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు లక్ష్మణుడు. వానర సేనలు రాక్షస సేనలను ఎదుర్కొన్నాయి.

యుద్ధకాండము
ఎనభై ఆరవ సర్గ.

విభీషణుడు వానర సేనా నాయకులతో ఇలా అన్నాడు. "రాక్షససేనలు ఇంద్రజిత్తుకు రక్షణ కల్పిస్తున్నారు. మీరు ఎలాగైనా వారు మీతో యుద్ధం చేసేటట్టు రెచ్చగొట్టండి. వారు మీతో యుద్ధం చేస్తున్న సమయంలో మేము ఇంద్రజిత్తును ముట్టడిస్తాము." అని అన్నాడు. తరువాత లక్ష్మణునితో ఇలా అన్నాడు. "లక్ష్మణా! ఇంద్రజిత్తు సైన్యం మధ్యలో ఉన్నాడు. నీవు నీ యుద్ధవిద్యాకౌశలంలో ఈ సైన్యాన్ని చీల్చుకుంటూ ఇంద్రజిత్తును పట్టుకో. ఇంద్రజిత్తు హోమం చెయ్యడానికి వెళ్లక ముందే నీవు ఇంద్రజిత్తును సంహరించాలి. ఇంద్రజిత్తును చంపడంలో అధర్మము పాపం లేదు ఎందుకంటే వాడు మాయావి. దుర్మార్గుడు, క్రూరుడు. లోకాలన్నీ వాడిని చూచి భయపడుతున్నాయి. అట్టి వానిని చంపడంలో దోషం లేదు." అని అన్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఆ మాటలు విన్న లక్ష్మణుడు వెంటనే రాక్షస సేనల మీద శరవర్షము కురిపించడం మొదలెట్టాడు. వానర సేనలు భల్లూక సేనలు కూడా వృక్షములతోనూ పెద్ద పెద్ద బండరాళ్లతోనూ రాక్షసులతో యుద్ధం చేస్తున్నారు. రాక్షసులు కూడా ఖడ్గములు, శక్తి ఆయుధములు, తోమరములు ధరించి వానరులతో యుద్ధం చేస్తున్నారు. రాక్షసులకు వానరులకు మధ్య ఘోరమైన యుద్ధం జరుగుతూ ఉంది. ఇరుపక్షముల వారు ఒకరి మీద ఒకరు విసురుకుంటున్న ఆయుధములతో ఆకాశం కప్పబడి పోయిందా అన్నట్టు ఉంది. వానరులు పెద్ద పెద్ద వృక్షములను, కొండ శిలలను చేతులలో ధరించి రాక్షసులను కొట్టి కొట్టి చంపుతున్నారు. తమతో యుద్ధం చేస్తున్న భల్లూకములను, వానరములను చూచి రాక్షసులకు భయం కలిగింది. రాక్షస సేనలు పారిపోసాగాయి.

అప్పటికి ఇంద్రజిత్తు హోమం చెయ్యడానికి కూర్చోబోతున్నాడు. ఇంతలో రాక్షసులు వానరులు, భల్లూకముల ధాటికి తట్టుకోలేక పారిపోతున్నారు అన్న వర్తమానం అందింది. ఇంద్రజిత్తు హోమం ప్రారంభించకుండానే లేచాడు. తన రథము ఎక్కాడు. ధనుర్బాణములు ధరించాడు. వానరుల మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. తమ నాయకుడు యుద్ధము చేయడానికి వచ్చాడు అని తెలియగానే పారిపోతున్న రాక్షస సేనలు వెనక్కు తిరిగాయి. అమితోత్సాహంతో వానరుల మీదికి దుమికాయి.

అప్పుడు హనుమంతుడు ఒక పెద్ద వృక్షమును పెకలించి దానితో రాక్షసులను చితకబాదుతున్నాడు. హనుమంతుని ధాటికి రాక్షస సైన్యము చనిపోవడమో మూర్ఛపోవడమో జరుగుతూ ఉంది.

ఆ ప్రకారంగా రాక్షస సేనలను చంపుతున్న హనుమంతుని చూచిన రాక్షస సేనలు ఒక్కుమ్మడిగా హనుమంతుని చుట్టు ముట్టాయి. హనుమంతుని మీద శూలములను, ఖడ్గములను, శక్తి ఆయుధములను, పట్టిశములను, పరిఘలు, గదలు, కుంతములు, శతఘ్నులు, ఇనుముతో చేసిన ముద్గరలు, గండ్రగొడ్డళ్లు మొదలగు ఆయుధములను ప్రయోగించారు రాక్షసులు. ఆ ఆయుధముల బారి నుండి తప్పించుకుంటూ హనుమంతుడు చేతికందిన రాక్షసుని అందినట్టు చంపుతున్నాడు.

అలా ముందుకు చొచ్చుకుపోతున్న హనుమంతునికి రథము మీద ఉన్న ఇంద్రజిత్తు కనపడ్డాడు. రాక్షసులను మట్టికరిపిస్తున్న హనుమంతుని చూచాడు ఇంద్రజిత్తు. తన రథమును హనుమంతుని ఉన్నచోటికి పోనిచ్చాడు. ఇంద్రజిత్తు హనుమంతుడు ఎదురు ఎదురుగా వచ్చారు. అప్పుడు ఇంద్రజిత్తు హనుమంతుని మీద బాణములు, ఖడ్గములు, పట్టిశములు, గండ్ర గొడ్డళ్లు వర్షంలా కురిపించాడు. ఆ ఆయుధములను లెక్కపెట్టలేదు హనుమంతుడు. ఇంద్రజిత్తును చూచి ఇలా అన్నాడు.

"ఓ రాక్షసాధమా! వీరుడవైతే, చేతనైతే యుద్ధం చెయ్యి. నాముందు నిలబడ్డవాడు ప్రాణాలతో వెనుదిరిగిపోలేడు. రా! నీ రథం దిగిరా. నాతో ద్వంద్వ యుద్ధం చెయ్యి.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నా వేగాన్ని తట్టుకొని నిలబడు. వీరుడవు అనిపించుకో!" అని ఇంద్రజిత్తు మీదికి దూకాడు.

అప్పుడు ఇంద్రజిత్తు తన ధనుస్సు ఎత్తి హనుమంతుని మీద దివ్యాస్త్రములను ప్రయోగించడానికి సిద్ధం అయ్యాడు. ఇదంతా దూరం నుండి చూస్తున్న విభీషణుడు లక్ష్మణునితో "లక్ష్మణా! ఇంద్రజిత్తు హనుమంతుని చంపడానికి వెళుతున్నాడు. ఇంద్రజిత్తు మీద నీ వద్ద ఉన్న అస్త్రములను ప్రయోగించు. ఇంద్రజిత్తును అంతమొందించు." అని అన్నాడు. విభీషణుని మాటలు విన్న లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తు మీద దృష్టి సారించాడు.

యుద్ధకాండము
ఎనభై ఏడవ సర్గ.

లక్ష్మణుడు, విభీషణుడు ఇంద్రజిత్తు ఉన్న వైపుకు వెళ్లారు. కాని వారు ఇంద్రజిత్తుతో యుద్ధం చేయలేదు. ఇంద్రజిత్తు హోమం చేయబోయే ప్రదేశమునకు వెళ్లారు. ఆ ప్రదేశము పెద్ద వనము మధ్యలో ఉంది. అక్కడ బాగా విస్తరించిన మర్రిచెట్టును లక్ష్మణునకు చూపాడు విభీషణుడు. "లక్ష్మణా! ఇంద్రజిత్తు యుద్ధానికి బయలుదేరేటప్పుడు అక్కడే భూత బలులు ఇచ్చి యుద్ధమునకు బయలుదేరుతాడు. అప్పటి నుండి ఇంద్రజిత్తు ఎవరికీ కనపడకుండా యుద్ధం చేస్తాడు. అతడు వేసే బాణాలు కనపడతాయి కానీ అతను కనపడడు. ఇంద్రజిత్తు ఈ మర్రి చెట్టు దగ్గరకు రాక ముందే అతనిని చంపాలి." అని అన్నాడు విభీషణుడు.

లక్ష్మణుడు తన ధనుస్సును ఎత్తి నారిని సారించి, ఇంద్రజిత్తు కోసరం వేచి ఉన్నాడు. ఇంతలో రథమును ఎక్కి ఖడ్గమును ధరించిన ఇంద్రజిత్తు రావడం కనిపించింది. లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తు ముందు నిలబడ్డాడు. "నేను నీతో యుద్ధానికి వచ్చాను. నాతో యుద్ధం చెయ్యి." అని ఇంద్రజిత్తును యుద్ధానికి ఆహ్వానించాడు.

తాను అక్కడకు వస్తున్నట్టు, హోమం చేస్తున్నట్టు లక్ష్మణునికి ఎలా తెలిసిందా అని ఆశ్చర్యపోయాడు ఇంద్రజిత్తు. ఇంతలో లక్ష్మణుని పక్కనే ఉన్న విభీషణుని చూచాడు. ఇంద్రజిత్తు కోపం మిన్నుముట్టింది. విభీషణుని చూచి ఇలా అన్నాడు.

"ఓ విభీషణా! నీవు రాక్షస కులంలో పుట్టావు. లంకలో పుట్టి పెరిగావు. నా తండ్రికి తమ్ముడివి. నాకు తండ్రితో సమానుడవు. అటువంటి నీవు, నీ కుమారుడనైన నాకే ద్రోహం తలపెట్టడానికి నీకు మనసెలా ఒప్పింది. అయిన వాళ్లను అందరినీ కాదని శత్రువులతో చేతులు కలిపినందుకు నిన్ను చూస్తే నాకు జాలి కలుగుతూ ఉంది. సాటి వాళ్లు నిన్ను ఎన్నటికీ క్షమించరు. నీకు అసలు బుద్ధి లేదు. ఉన్నా అది పనిచేయడం లేదు. లేకపోతే బంధువులకు శత్రువులకు తేడా తెలియదా నీకు! బంధువులను వదిలి శత్రువులతో చేతులు కలిపిన నిన్ను బంధువు అని చెప్పుకోడానికి మనసు రావడం లేదు.

నీ శత్రువులు గుణవంతులే కావచ్చు నీ స్వజనులు నీచులే కావచ్చు. కాని గుణవంతులైన శత్రువులకన్నా గుణములేని స్వజనులే మేలు అని తెలియదా! శత్రువు ఎన్నటికీ శత్రువే అని గుర్తుపెట్టుకో! తన వాళ్లను వదిలి శత్రు పక్షము చేరిన వానిని, అవసరం ఉన్నంతవరకూ ఉపయోగించుకొని, అవసరం తీరగానే ఆ శత్రువులే నిన్ను చంపుతారు.

అమరనాధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అదే రాజనీతి. ఆ మాత్రం తెలియదా నీకు! నీకు జాలి, దయ లేదు. అందుకే లక్ష్మణుని ఈ రహస్య ప్రదేశానికి తీసుకొని వచ్చావు. నీవు పౌరుషహీనుడవు. పైగా జ్ఞాతివి. అందుకే ఇంతటి హేయమైన పనికి ఒడిగట్టావు. నీ ముఖం చూడడం కూడా మహాపాపము." అని అన్నాడు ఇంద్రజిత్తు.

ఆ పరుషమైన మాటలకు విభీషణుడు ఇలా అన్నాడు. "కుమారా! ఎందుకు అలా మితిమీరి మాట్లాడతావు. నా గురించి, నా గుణగణముల గురించి, నా స్వభావము గురించి నీకు తెలియదా! నేను నీ తండ్రి సోదరుడను అన్న గౌరవం కూడా లేకుండా మాట్లాడుతున్నావు. నేను దుర్మార్గపు వంశమైన రాక్షస వంశములో జన్మించాను. కాని మానవులకు సహజంగా ఉండే శీలాన్ని, సుగుణాలను స్వంతం చేసుకున్నాను. రాక్షస గుణములను విడిచిపెట్టాను. రాక్షసులకు స్వభావసిద్ధమైన దారుణమైన పనులు చేయడం నాకు ఇష్టం లేదు. అధర్మంగా ప్రవర్తించడం అసలు నచ్చదు. కేవలం నేను మంచి వాడిని అనే నెపంతో, తానే చేసే చెడ్డ పనులను సమర్ధించలేదనే నెపంతో, నీ తండ్రి నన్ను వెళ్లగొట్టాడు. ఏ అన్న అయినా తమ్ముడిని వెళ్లగొడతాడా! అదీ నా మంచికే జరిగింది. దుర్మార్గులను వదిలి సన్మార్గుల పంచన చేరాను. సుఖంగా ఉన్నాను. ఇతరుల ధనాన్ని అపహరించేవాళ్లను, ఇతరుల భార్యలను కోరుకొనే వాడిని వెంటనే విడిచిపెట్టమన్నారు పెద్దలు. ఎందుకంటే ఇతరుల ధనాన్ని కోరడం, ఇతరుల భార్యలమీద కోరిక పెంచుకోవడం, మంచి వాళ్లను అనుమానించడం మంచి లక్షణములు కావు. అవి వినాశహేతువులు.

నీవు, నీ తండ్రి, నీ వాళ్లు చేసిన పనులు ఏమిటి! మహర్షులను చంపడం, దేవతలతో విరోధం పెంచుకోవడం, నా కన్నా గొప్పవాడు లేడని అహంకరించడం, అందరితో శత్రుత్వము పెట్టుకోవడం, ఇవే కదా, ఈ దుర్గుణాలే నిన్ను నీ తండ్రిని చెడుమార్గం పట్టించాయి. ఆ మార్గంలో నేను నడవదలచుకోలేదు. అందుకనే బయటకు వచ్చాను. నీవు నీ తండ్రి ఈ లంకానగర నాశనమునకు కంకణం కట్టుకున్నారు అందుకే నా మాట విని సీతను రామునికి ఇవ్వకుండా, యుద్ధానికి పాల్పడ్డారు.

ఓ కుమారా! నీ తండ్రి మాదిరి నీవు కూడా అహంకారివి. మూర్ఖుడవు. నీకు తెలియదు. ఒకరు చెబితే వినవు. నీకు పెద్దల ఎడల గౌరవము వినయము మచ్చుకైనా లేవు. నీకు యమలోకము సందర్శించు కాలము సమీపించినది. అందుకే నీ ఇష్టం వచ్చినట్టు మాట్లాడుతున్నావు.

ఓ ఇంద్రజిత్తూ! నీ వినాశనం దాపురించింది. నీవు ఈ మర్రి చెట్టులో ప్రవేశించలేవు. లక్ష్మణుణ్ణి ఎదిరించలేవు. జయించలేవు. చేతనైతే యుద్ధం చేసి, లక్ష్మణుడి బాణాలకు బలి కా! యమలోకంలో నీవు చేయవలసిన పనులు చాలా ఉన్నాయి. నీ కన్నా ముందు యమలోకం చేరిన నీ వాళ్లు, నీకోసరం ఎదురు చూస్తున్నారు. త్వరగా వెళ్లు." అని పలికాడు విభీషణుడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఎనభై ఎనిమిదవ సర్గ.

తాను రహస్యంగా హోమం చేసే ప్రదేశాన్ని తన శత్రువులకు తెలిపినందుకు ఇంద్రజిత్తు తన చిన్నాన్న విభీషణుని మీద మండి పడ్డాడు. నోటికి వచ్చినట్టు దూషించాడు. దానికి తగినట్టు సమాధానం చెప్పాడు విభీషణుడు. మాటలతో లాభం లేదని ఇంద్రజిత్తు లక్ష్మణునితో యుద్ధానికి దిగాడు. ఆ సమయంలో ఇంద్రజిత్తు తన రథం మీద ఉన్నాడు. లక్ష్మణుడు హనుమంతుని వీపుమీద ఎక్కి కూర్చుని ఉన్నాడు. ఇంద్రజిత్తు విభీషణుని, లక్ష్మణుని, వానర సేనానాయకులను చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఇప్పటిదాకా మాటలు మాట్లాడాను ఇంక నా యుద్ధం కౌశలం చూపిస్తాను చూడండి. ఆకాశము నుండి కుంభవృష్టి కురిసినట్టు మీ మీద శరవర్షము కురిపిస్తాను. సాధారణంగా వర్షంలో తడుస్తారు. కాని నా బాణవర్షంలో మీరందరూ మాడి మసి అయి పోతారు. మీరందరూ యమసదనమునకు వెళ్లడానికి సిద్ధంగా ఉ ండండి. నా పేరే మేఘనాధుడు. నేను మేఘము వలె గర్జిస్తూ బాణములు వర్షం మాదిరి కురిపిస్తుంటే నా ముందు ఎవడు ఆగగలడు?

కొన్ని రోజుల క్రితం నా చేతిలో పడి నువ్వు నీ అన్న రాముడు మూర్ఛపోయి చావుకు దగ్గరగా వెళ్లారు. అప్పుడే మర్చిపోయారా! ఏదో విధివశాత్తు బతికి బయటపడ్డారు. లేకపోతే ఆ నాడే యుద్ధము పరిసమాప్తి అయి ఉండేది. మరలా ఏముఖం పెట్టుకొని నాతో యుద్ధానికి వచ్చావు? నా చేతిలో చావాలనే కోరికతో వచ్చి ఉంటావు. చావడానికి సిద్ధంగా ఉండు. సిద్ధంగా ఉండటమేమిటి! నీవు ఈ పాటికి యమలోకం చేరుకున్నావు."అని బీరములు పలికాడు ఇందజిత్తు.

ఇంద్రజిత్తు పలికిన పలుకులు అన్నీ సావధానంగా విన్నాడు లక్ష్మణుడు. ఇంద్రజిత్తుతో ఇలా అన్నాడు. "ఓ రాక్షసా! నీవు కేవలము మాటలతోనే కాలం గడుపుతున్నావు. అనుకున్నది చేసేవాడే బుద్ధి మంతుడు. కేవలం మాటలతో పొద్దుపుచ్చేవాడు పిరికివాడు. నీవు పలికేవన్నీ ధర్మపన్నాలు, చేసేవి దుష్టకార్యాలు. ఎదురుగా నిలబడి యుద్ధం చేసేవాడే వీరుడు, పరాక్రవంతుడు. నీ మాదిరి కనపడకుండా యుద్ధం చేసేవాడు చోరుడు. పిరికి పంద. నీ లాంటి దొంగ, ఎదురుగా నిలబడి యుద్ధం చేయడానికి భయపడి అదృశ్యంగా ఉండి యుద్ధం చేస్తాడు. అలా యుద్ధం చేయడం వీరులకు, వీరత్వానికే సిగ్గుచేటు. ఓ రాక్షసాధమా! నేను నీ ఎదురుగా ధనుర్బాణములు పట్టుకొని నిలబడి ఉన్నాను. నీవు కూడా మాటలు కట్టిపెట్టి నా ఎదురుగా నిలబడి యుద్ధం చెయ్యి. చచ్చేముందు వీరుడవు అనిపించుకో. కనపడకుండా యుద్ధం చేసి దొంగలా చావకు." అన్నాడు లక్ష్మణుడు.

ఆమాటలకు ఇంద్రజిత్తుకు కోపము, రోషము, పౌరుషము కలిగాయి. మారు మాటాడకుండా లక్ష్మణుని మీద శరప్రయోగము చేసాడు. విషసర్పముల వంటి బాణములను ప్రయోగించాడు. కాని వాటన్నిటినీ లక్ష్మణుడు తన బాణములతో నిర్వీర్యము చేసాడు. ఇంద్రజిత్తు కొడుతున్న బాణముల దెబ్బకు లక్ష్మణుని శరీరం రక్తసిక్తము అయింది.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"ఓ లక్ష్మణా! చూచావా నా అస్త్ర విద్యాకౌశలము. ఇవిగో ఈ నారాచములతో నీ ప్రాణం తీస్తాను కాచుకో, చచ్చిన నీ శరీరం మీద డేగలు గద్దలు వాలి నీ శరీరాన్ని పీక్కుతింటాయి. అది నేను కళ్లారా చూస్తాను. తను నా చేతిలో చస్తాను అనే భయంతో నీచుడైన రాముడు నిన్ను నా మీదికి యుద్ధానికి పంపాడు. అది నీవు తెలుసు కోలేక తగుదునమ్మా అంటూ నా మీదికి యుద్ధానికి వచ్చావు. నీ తల తెగి నేలమీద దొర్లుతుంటే, అది చూడానికి రాముడు ఇప్పుడు వస్తాడు. చూస్తూ ఉండు." అంటూ వాడి అయిన బాణముల వంటి మాటలు విసురుతున్నాడు ఇంద్రజిత్తు.

ఆ మాటలకు లక్ష్మణుడు నవ్వుతూ "ఏం రాక్షసా! ఊరికే మాట్లాడటమేనా. యుద్ధం చేయడం ఏమన్నా ఉందా. నీ గొప్పలు నీవు చెప్పుకుంటే ప్రయోజనం ఏముంటుంది. అవి చేతలలో చేసి చూపిస్తేనే ప్రజలు నమ్ముతారు. నీ మాదిరి నేను ప్రగల్భములు పలుకను. అలా పలకడం కూడా నా చేత కాదు. నీ మాటలకు నా బాణాలే సమాధానం చెబుతాయి" అంటూ లక్ష్మణుడు ఐదు నారాచబాణములను ఇంద్రజిత్తు మీద ప్రయోగించాడు. అవి సూటిగా వెళ్లి ఇంద్రజిత్తు వక్షస్థలంలో గుచ్చుకున్నాయి. వెంటనే ఇంద్రజిత్తు మూడు బాణములతో లక్ష్మణుని కొట్టాడు.

ఇరువురి మధ్య పోరు భయంకరంగా సాగుతూ ఉంది. లక్ష్మణుడు, ఇంద్రజిత్తు ఒకరికి ఒకరు తీసిపోనట్టుగా పోరాడుతున్నారు. కాక పోతే లక్ష్మణుడు మానవుడు. ఇంద్రజిత్తు రాక్షసుడు. లక్ష్మణుడికి ఎదురుగా నిలబడి యుద్ధం చెయ్యడం తెలుసు. ఇంద్రజిత్తుకు మాయా యుద్ధం తెలుసు. లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తు మీద పగ తీర్చుకోడానికా అన్నట్టు బాణవర్షముకురిపిస్తున్నాడు. ఆ బాణముల ధాటికి ఇంద్రజిత్తు తట్టుకోలేక పోయాడు. కాస్త వెనుకంజ వేస్తున్నట్టు కనపడింది. వెంటనే విభీషణుడు లక్ష్మణునితో ఇలా అన్నాడు. "లక్ష్మణా! ఇంద్రజిత్తు అలసిపోయాడు. ఇదే మంచి సమయము. నీవు తొందరపడు. ఇంద్రజిత్తు మీద అస్త్ర ప్రయోగం చెయ్యి" అని అన్నాడు విభీషణుడు. వెంటనే లక్ష్మణుడు సర్పముల వంటి బాణములను ఇంద్రజిత్తు మీద ప్రయోగించాడు. ఆ బాణముల దెబ్బకు ఇంద్రజిత్తు స్పృహ తప్పి కిందపడ్డాడు. వెంటనే తెలివి వచ్చింది. ఎదురుగా రథము మీద స్థిరంగా నిలబడి ఉన్న లక్ష్మణుని చూచాడు ఇంద్రజిత్తు, లక్ష్మణుని మాటలతో నిర్వీర్యుడిని చెయ్యాలని అనుకున్నాడు ఇంద్రజిత్తు. లక్ష్మణుని చూచి ఇలా అన్నాడు.

"ఓ లక్ష్మణా! అప్పుడే మరిచి పోయావా! యుద్ధము జరిగిన మొదటి రోజు నా శరముల ప్రభావానికి నువ్వు నీ అన్న స్పృహ తప్పి నేల మీద పడ్డారు కదా! నా బాణముల రుచి అప్పుడే మరిచిపోయావా! ఈ రోజు అలా చెయ్యను సరాసరి నిన్ను యమసదానానికి పంపుతాను. ఆ రోజు నువ్వు నాపరాక్రమాన్ని పూర్తిగా చవిచూడలేదు. ఆ ముచ్చట ఈరోజు తీరుస్తాను. బహుశా ఆ రోజు జరిగినది నీకు జ్ఞాపకం లేక ఈ రోజు నాతో యుద్ధానికి వచ్చావు. బతకాలని ఉంటే పారిపో, లేకపోతే నా బాణాలకు బలి అవుతావు. కాచుకో" అంటూ లక్ష్మణుని మీద ఏడు బాణములను సంధించి వదిలాడు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము

యుద్ధకాండము

మరో పది బాణములతో హనుమంతుని కొట్టాడు. దీని కంతకీ కారణమయిన విభీషణుని మీద నూరు బాణములు ప్రయోగించాడు. ఆ బాణములను అన్నిటినీ లక్ష్మణుడు అవలీలగా ఛేదించాడు. మరలా ఇంద్రజిత్తు మీద వాడి అయిన బాణములను ప్రయోగించాడు.

"ఓ రాక్షసా! ఇవేమి బాణములు.నా మీద పువ్వుల మాదిరి పడుతున్నాయి. ఇంతకన్నా వాడి అయిన బాణములు నీ దగ్గర లేవా! నా దగ్గర చూడు ఎంతటి వాడి అయిన బాణాలు ఉన్నాయో" అని ఇంద్రజిత్తు మీద వాడి అయిన బాణములు ప్రయోగించాడు. లక్ష్మణుని బాణముల దెబ్బకు ఇంద్రజిత్తు ధరించిన కవచము ముక్కలయింది. ఇంద్రజిత్తు గుండెల్లో బాణాలు గుచ్చుకొని గాయం అయింది. ఇంద్రజిత్తు కోపంతో ఊగిపోయాడు. లక్ష్మణుని మీద ఒకే సారి వెయ్యి బాణాలు ప్రయోగించాడు. ఇంద్రజిత్తు వేసిన బాణములకు లక్ష్మణుని కవచము కూడా బద్ధలయింది. ఇద్దరూ సమానంగా ఉన్నారు. ఇరువురి దేహములలో బాణాలు దిగబడ్డాయి. రక్తం కారుతూ ఉంది. ఒకరితో ఒకరు అలసట అనేది లేకుండా పోరాడుతున్నారు. వారు ఒకరి మీద ఒరకు వేసుకొనే బాణములతో ఆకాశము కప్పబడి పోయింది. ఆ ప్రకారంగా ఒకరితో ఒకరు ఘోరంగా యుద్ధము చేస్తున్నారు.

యుద్ధకాండము

ఎనభై తొమ్మిదవసర్గ.

లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తు ఒకరితో ఒకరు ఘోరంగా యుద్ధము చేస్తుంటే. పక్కనే ఉన్న విభీషణుడు తన వంతు సహకారాన్ని అందించాడు. తాను కూడా ధనుస్సు చేత పట్టి రాక్షసులను సంహరిస్తున్నాడు. రాక్షసుల ఆనుపానులు తెలిసిన విభీషణుడి బాణముల ధాటికి రాక్షసులు కుప్పలు కుప్పలుగా చచ్చిపడుతున్నారు. విభీషణుడు రాక్షసులను చంపుతుంటే, విభీషణుని నలుగురు మంత్రులు కూడా కత్తులు చేత బట్టి రాక్షసులను నరుకుతున్నారు. విభీషణుడు కూడా వాళ్లను ప్రోత్సహిస్తూ ఇలా అంటున్నాడు.

"ఓ వానరవీరులారా! రావణునికి వీడొక్కడే గతి. వీడు చస్తే రావణుని పక్షాన యుద్ధం చేసే వాళ్లు ఎవరూ లేరు. రాక్షస వీరులైన ప్రహస్తుడూ, నికుంభుడూ, కుంభకర్ణుడూ, కుంభుడూ, ధూమ్రాక్షుడు, జంబుమాలి, మహామాలి, అశనిప్రభుడూ.సుప్తఘ్నుడూ, యజ్ఞకోపుడూ, వజ్రదంష్ట్రుడూ, సంహాది, వికటుడూ, తపనుడూ, మందుడు, ప్రఘాసుడు, ప్రఘసుడూ, జంఘుడూ, ప్రజంఘుడూ, అగ్నికేతువూ, రశ్మికేతువూ, విద్యుజ్జిహ్వుడు, ద్విజిహ్వుడు, సూర్యశత్రువు, అకంపనుడు, సుపార్శ్వుడు, చక్రమాలి, కంపనుడు, దేవాంతకుడు, నరాంతకుడు అందరూ మన చేతిలో చంపబడ్డారు. ఇంక లంకలో మనతో యుద్ధం చేయగల వీరులు ఎవరూ లేదు. ముందుకు దూకండి ఇంద్రజిత్తును చంపండి. రాక్షసులను తునుమాడండి. రాక్షసులతో చేసిన యుద్ధములో యోధానుయోధులను చంపాము. నూరుయోజనముల సముద్రమును దాటిన మీకు ఈ ఇంద్రజిత్తు, ఆవు పాదము

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

(గోష్పాదము)తో ఏర్పడిన చిన్న గుంటలాంటి వాడు. . వీడిని చంపడం మనకు లెక్కలోనిది కాదు. నేనే ఇతనిని చంపగలను. కాని నాకు ఇతడు కుమారుడు. నేను వీడికి తండ్రిని. వీడి మీదున్న పుత్రవాత్సల్యము నన్ను అడ్డుకుంటూ ఉంది. వీడిని చంపాలని అనుకున్నప్పుడల్లా నా కళ్లలో నీళ్లు సుళ్లు తిరుగుతున్నాయి. కాబట్టి లక్ష్మణుడే వీడిని చంపగలడు. ముందు మీరందరూ ఇంద్రజిత్తు చుట్టుమోహరించి ఉన్న రాక్షసులను చంపండి. తరువాత లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తును చంపగలడు" అని వానర వీరులను ప్రేరేపించాడు విభీషణుడు.

విభీషణుని మాటలతో వానరులలో ఉత్సాహం పెల్లుబికింది. సింహనాదాలు చేస్తున్నారు. వానరులు, భల్లూకములు ఒక్కసారిగా రాక్షస సేనల మీద పడ్డారు. వారిని రక్కారు, పీకారు. కొరికారు. రాళ్లతో కొట్టారు. జాంబవంతుడు కూడా యధాశక్తి రాక్షసులను చంపు తున్నాడు. రాక్షసు లందరూ జాంబవంతుని చుట్టు ముట్టారు. తమ చేతులలో ఉన్న పట్టిసములతోనూ, గండ్ర గొడ్డళ్లతోనూ, కత్తులతోనూ దారుణంగా కొట్టారు. జాంబవంతుడు కూడా వారికి తగురీతిలో సమాధానం చెప్పాడు. వానరులకు రాక్షసులకూ యుద్ధం తీవ్రస్థాయిలో జరుగుతూ ఉంది. అప్పటిదాకా లక్ష్మణుని తన వీపు మీద మోస్తున్న హనుమంతుడు, లక్ష్మణుని కిందికి దింపి, ఒక పెద్ద బండరాయిని చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. ఆ బండరాతితో మోదుతూ హనుమంతుడు రాక్షసులను చంపుతున్నాడు. విభీషణుడితో యుద్ధం చేస్తున్న ఇంద్రజిత్తు, ఆయనను వదిలి లక్ష్మణుని మీదికి వెళ్లాడు.

లక్ష్మణుడికి ఇంద్రజిత్తుకు సమరం సంకులంగా మారింది. ఒకరి మీద ఒకరు బాణవర్షము కురిపిస్తున్నారు. ఇద్దరూసమానమైన యుద్ధకౌశలాన్ని ప్రదర్శిస్తున్నారు. వారు సంధించిన బాణములతో ఆకాశం కప్పబడిపోయింది. ఒక సారి లక్ష్మణుడిది పైచేయిగా ఉంటే ఇంకాసేపటికి ఇంద్రజిత్తు విజయకేతనం ఎగరవేస్తున్నాడు. అంతలోనే లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తు మీద పట్టుసాధిస్తున్నాడు.జయాపజయాలు ఇద్దరి మధ్య అటు ఇటు పరుగెడుతున్నాయి. లక్ష్మణుడు, ఇంద్రజిత్తు ఒకరి మీద ఒకరు వేసుకుంటున్న బాణములతో ఆకాశం కప్పబడిపోయింది. చీకట్లు కమ్ముకున్నాయి. వానరులు రాక్షసుల రక్తంతో అక్కడ రక్తపుటేరులు ప్రవహిస్తున్నాయి. ఆ సమయంలో లక్ష్మణుడు నాలుగు బాణములతో ఇంద్రజిత్తు రథానికి కట్టిన గుర్రములను చంపాడు. మరొక భల్లబాణంతో ఇంద్రజిత్తు సారథిని చంపాడు. ఇంద్రజిత్తు మరొక రథాన్ని ఎక్కి తన రథమును తానే తోలుకుంటూ లక్ష్మణునితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. ఆ సమయంలో లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తు మీద తన వాడి అయిన బాణములను ప్రయోగించాడు. మరలా రథమునకు కట్టిన గుర్రములను తన బాణములతో కొట్టాడు లక్ష్మణుడు. అవకాశం దొరకడం ఆలస్యం లక్ష్మణుడు ఆ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకుంటూ ఇంద్రజిత్తును దెబ్బతీస్తున్నాడు. ఇంద్రజిత్తుకు క్రమక్రమంగా సామర్థ్యం సన్నగిల్లింది. అలసిపోతున్నాడు. ఇది చూచిన వానర నాయకులు హర్షధ్వానాలు చేసారు. ఇంతలో ప్రమాథి, రభసుడు, శరభుడు,

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

గంధమాధనుడు అనే వానర శ్రేష్ఠులు ఇంద్రజిత్తు మీదికి దూకారు. ఎగురుకుంటూ వెళ్లి ఇంద్రజిత్తు రథం మీద కూర్చున్నారు. ఇంద్రజిత్తు రథమునకు కట్టిన గుర్రములను బలంగా కొట్టారు. అవి రక్తం కక్కుకున్నాయి. కిందపడి మరణించాయి. తరువాత ఆ నలుగురు వానర వీరులు ఇంద్రజిత్తు ఎక్కిన రథమును ముక్కలు ముక్కలుగా విరుగ గొట్టారు. మరలా వెనక్కు ఎగిరి లక్ష్మణుని పక్కన నిలబడ్డారు. ఇదంతా క్షణాలలో జరిగిపోయింది.
ఆ వానర వీరుల వేగానికి ఇంద్రజిత్తు ఆశ్చర్యపోయాడు. విరిగిన రథము నుండి కిందికి దుమికి వేగంగా బాణములు విసురుతూ లక్ష్మణుని మీదికి వెళ్లాడు ఇంద్రజిత్తు. ఇంద్రజిత్తు తన మీద సంధిస్తున్న బాణములను మధ్యలోనే ఖండిస్తూ, ఇంద్రజిత్తును ముందుకు రాకుండా కట్టడి చేస్తున్నాడు లక్ష్మణుడు.

యుద్ధకాండము
తొంభయ్యవ సర్గ,

రథం విరిగిపోయింది. గుర్రములు నేలకూలాయి. ఒంటరిగా నేలమీద నిలబడి ఉన్నాడు ఇంద్రజిత్తు. అయినా తన ధైర్యాన్ని కోల్పోలేదు. లక్ష్మణుని మీదికి బాణాలు వదులుతున్నాడు. ఇద్దరూ నేల మీద నిలబడి ఒకరి మీద ఒకరు బాణములు సంధించుకుంటున్నారు. రెండు మత్తగజముల మాదిరి పోరాడుతున్నారు. వీరిని చూచి వానరులు, రాక్షసులుకూడా ఒకరితో ఒకరు పోరాడుతూ చంపుకుంటున్నారు. ఇంద్రజిత్తు రాక్షస వీరులతో ఇలా అన్నాడు. "చీకటి పడుతూ ఉంది. ఈ చీకట్లో ఎవరెవరో తెలియడం లేదు. మీరు పోరాడుతూ ఉండండి. నేను లంకా నగరములోకి వెళ్లి మరొక రథమును ఎక్కి వస్తాను. అప్పటి వరకూ నేను ఇక్కడ లేనట్టు తెలియనీయకండి. వానరులు నా వెంటపడకుండా చూడండి." అని అన్నాడు. వెంటనే ఇంద్రజిత్తు రాక్షసులను అడ్డం పెట్టుకొని వెనక నుండి లంకా నగరం వైపు వెళ్లాడు. ఇంద్రజిత్తు రాగానే మరొక రథాన్ని సిద్ధం చేసారు సైనికులు. రథం నిండా ధనుస్సులు, బాణములు, ఆయుధములు పెట్టారు. ఉత్తమ జాతి గుర్రములను కట్టారు. ఆ రథమును ఎక్కి మరలా యుద్ధరంగమునకు వచ్చాడు ఇంద్రజిత్తు. కనుమూసి తెరిచేంతలో మరొక రథముమీద ప్రత్యక్షం అయిన ఇంద్రజిత్తును చూచి, అతని వేగానికి లక్ష్మణుడు, విభీషణుడు, వానర వీరులు ఆశ్చర్యపోయారు.

రెట్టించిన ఉత్సాహంతో రణరంగమునకు వచ్చి ఇంద్రజిత్తు తన బాణములతో వానరులను నిర్దాక్షిణ్యంగా చంపుతున్నాడు. వేల కొలదీ వానరులు ఇంద్రజిత్తు బాణాలకు బలి అవుతున్నారు. ఇంద్రజిత్తు పరాక్రమానికి తట్టుకోలేక వానర వీరులు లక్ష్మణుని వద్దకు వచ్చారు. ఇంక లాభం లేదని, లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తు ధనుస్సును విరగొట్టాడు. ఇంద్రజిత్తు మరొక ధనుస్సును తీసుకున్నాడు. వెంటనే లక్ష్మణుడు ఆ ధనుస్సును కూడా మూడు బాణములతో విరిచాడు. ఇంద్రజిత్తు మరొక ధనుస్సును తీసుకొనే లోపల లక్ష్మణుడు ఐదుబాణములను ఇంద్రజిత్తు గుండెలకు గురిచూచి కొట్టాడు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఆ బాణములు ఇంద్రజిత్తు గుండెల్లో లోతుగా గుచ్చుకున్నాయి. ముఖం నుండి గుండెల నుండి రక్తం కారుతూ ఉంది. అలాగే మరొక ధనుస్సును తీసుకున్నాడు ఇంద్రజిత్తు. లక్ష్మణుడి మీద శరవర్షము కురిపించాడు. లక్ష్మణుడు ఆ బాణముల నన్నిటినీ మధ్యలోనే విరిచాడు. లక్ష్మణుడు విజృంభించాడు. వాడి అయిన బాణములతో రాక్షసులను, ఇంద్రజిత్తును కొట్టాడు. ఇంద్రజిత్తు కూడా వాడిగా ఉన్న బాణములను లక్ష్మణుడి మీద ప్రయోగించాడు. ఆ బాణములను మధ్యలోనే ఛేదించిన లక్ష్మణుడు, ఒక భల్లబాణముతో ఇంద్రజిత్తు సారథి తలను ఖండించాడు. సారథి మరణించినా కూడా ఇంద్రజిత్తు రథమునకు కట్టిన గుర్రములు ఏ మాత్రమూ కంగారు పడలేదు. సారథి ఉన్నట్టే పరుగెడుతున్నాయి. అది చూచిన లక్ష్మణుడు, ఇంద్రజిత్తు రథమునకు కట్టిన గుర్రములను కూడా కొట్టాడు.

ఇది చూచి సహించలేని ఇంద్రజిత్తు లక్ష్మణుని గుండెలకు గురిపెట్టి పది బాణములను కొట్టాడు. ఆ బాణములు లక్ష్మణుని కవచమునకు తగిలి కిందపడిపోయాయి. లక్ష్మణుడు ధరించిన కవచము దుర్భేద్యము అని ఇంద్రజిత్తుకు అర్థం అయింది. ఇంద్రజిత్తు మూడు బాణములను లక్ష్మణుడి నుదుటికి గురిపెట్టి కొట్టాడు. దానికి ప్రతిగా లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తు ముఖాన్ని గురి చూచి ఐదు బాణములను కొట్టాడు. ఈ ప్రకారంగా లక్ష్మణుడు, ఇంద్రజిత్తు ఒకరిమీద ఒకరు వాడి అయిన బాణములను సంధించుకుంటున్నారు. ఇద్దరి శరీరములు రక్తసిక్తములు అయ్యాయి.

ఇదంతా విభీషణుని వలన వచ్చినదన్న కోపంతో ఇంద్రజిత్తు విభీషణుని మీద వాడి అయిన బాణములను ప్రయోగించాడు. విభీషణుడికి కోపం వచ్చింది. ఒక గద తీసుకొని ఇంద్రజిత్తు రథమునకు కట్టిన గుర్రములను చంపాడు. అసలే సారథి లేడు. ఇప్పుడు గుర్రములు కూడా లేవు. అందుకని ఇంద్రజిత్తు రథమును దిగాడు. నేల మీద నిలబడ్డాడు. యముడు తనకు ఇచ్చిన దివ్యమైన అస్త్రమును సంధించాడు. అది చూచిన లక్ష్మణుడు కుబేరుడు తనకు ఇచ్చిన దివ్యాస్త్రమును సంధించాడు. లక్ష్మణుడు, ఇంద్రజిత్తు ఒకరి మీద ఒకరు దివ్యాస్త్రములను ప్రయోగించుకున్నారు. ఆ రెండు అస్త్రములు ఒకదానితో ఒకటి ఢీకొని అగ్ని కణములు రాలాయి. రెండు అస్త్రములు ముక్కలై కిందపడ్డాయి. లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తు మీద వారుణాస్త్రమును ప్రయోగించాడు. ఇంద్రజిత్తు రౌద్రాస్త్రమును లక్ష్మణుడి మీద ప్రయోగించాడు. రౌదాస్త్రము వారుణాస్త్రమును కొట్టేసింది. తరువాత ఇంద్రజిత్తు లక్ష్మణుని మీద ఆగ్నేయాస్త్రమును ప్రయోగించాడు. వెంటనే లక్ష్మణుడు సూర్య అస్త్రమును ప్రయోగించి ఆగ్నేయాస్త్రమును నిర్వీర్యము చేసాడు. ఇంద్రజిత్తుకు కోపం వచ్చింది. వెంటనే అసుర బాణమును ప్రయోగించాడు. ఆ అసుర బాణము నుండి అసంఖ్యాకంగా వివిధ రకములైన ఆయుధములు పుట్టాయి. ఆ ఆయుధములు అన్నీ లక్ష్మణుని వైపుకు దూసుకొని వస్తున్నాయి. అది చూచిన లక్ష్మణుడు మహేశ్వర అస్త్రమును ప్రయోగించి అసుర అస్త్రమును నివారించాడు. ఇరువురి మధ్య జరుగుతున్న ఈ అస్త్ర యుద్ధము లోక వినాశకరంగా పరిణమించింది. ఆ అస్త్రముల తాకిడికి ఆకాశం అంతా కాంతితో నిండిపోయింది.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

తరువాత లక్ష్మణుడు అగ్నితో సమానమైన మరొక అస్త్రమును సంధించాడు.దాని పేరు ఇంద్ర అస్త్రము. ఆ అస్త్రముతోనే పూర్వము దేవాసుర యుద్ధములో ఇంద్రుడు దానవులను జయించాడు. ఆ ఇంద్రఅస్త్రమును సంధించి లక్ష్మణుడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ దివ్యాస్త్రమా! రాముడు, దశరథుని కుమారుడు, సత్యసంధుడు, ధర్మాత్ముడు, పరాక్రమవంతుడు, పౌరుషవంతుడు అయితే నీవు ఇంద్రజిత్తును చంపు." అని ధనుస్సును చెవిదాకా లాగి, ఇంద్ర అస్త్రమును వదిలాడు. ఆ ఇంద్రఅస్త్రమును వాయువేగంతో వెళ్లి, కిరీటము, కుండలములతో శోభాయమానంగా ఉన్న ఇంద్రజిత్తు తలను మొండెము నుండి వేరు చేసింది. ఇంద్రజిత్తు తల నేలమీద దొర్లింది. ఇంద్రుని జయించిన ఇంద్రజిత్తు ఇంద్ర అస్త్రముతో మరణించాడు. ఇంద్రజిత్తు శరీరము చేతిలో ధనుస్సుతోసహా నేలకూలింది.

ఆ దృశ్యము చూచి వానరులు సంతోషంతో కేరింతలు కొట్టారు. ఆకాశం నుండి దేవతలు, ఋషులు, గంధర్వులు జయజయధ్వానాలు చేసారు. ఇంద్రజిత్తు మరణించడం చూచిన రాక్షస సేనలు తలొక దిక్కుగా పారిపోయాయి. చేతిలో ఆయుధములు ఉంటే వానరులు చంపుతారేమోఅని ఆయుధములను పారవేసి పారిపోయారు రాక్షసులు. వారిని వానరులు తరిమారు. కొంత మంది రాక్షసులు సముద్రంలో దూకారు. కొంతమంది లంకానగరంలోకి పారిపోయారు. మరి కొందరు రాక్షసులు చెట్లు ఎక్కారు. కొందరు పర్వతగుహల్లోకి దూరారు. అప్పటి దాకా వేలకొలది రాక్షసులతో నిండుగా ఉన్న రణభూమిలో ఒక్క రాక్షసుడు కూడా కనిపించడం లేదు.

వానర సేనానాయకులు లక్ష్మణుని అభినందనలతో ముంచెత్తారు. విభీషణుడు, హనుమంతుడు, జాంబవంతుడు, లక్ష్మణుని ప్రశంసలతో ముంచెత్తారు. వానరులంతా పెద్దగా అరుస్తూ సింహనాదాలు చేస్తూ లక్ష్మణుని చుట్టు చేరారు. వానరులు వారిలో వారు ఒకరిని ఒకరు కౌగలించుకొని ప్రశంసించుకుంటున్నారు. ఆకాశంలో ఉన్న దేవతలు కూడా ఇంద్రజిత్తు మరణానికి ఎంతో సంతోషించారు.

యుద్ధకాండము
తొంభై ఒకటవ వర్గ.

తన అవక్రపరాక్రమంతో ఇంద్రజిత్తును చంపిన లక్ష్మణుడు తన కన్నా పెద్దవారైన జాంబవంతునికి, హనుమంతునికి, వానరులకు నమస్కరించాడు. బాగా గాయపడ్డ లక్ష్మణుడు హనుమంతుని ఊతగా పట్టుకొని రాముని వద్దకు వెళ్లాడు. రామునికి నమస్కరించి వినయంగా పక్కన నిలబడ్డాడు లక్ష్మణుడు.

విభీషణుడు రామునితో "ఇంద్రజిత్తు తల మన లక్ష్మణుని చేత ఖండింపబడినది" అని చెప్పాడు. అప్పటికే బాగా అలసి ఉన్న లక్ష్మణుడు తాను ఇంద్రజిత్తును ఎలా సంహరించింది రామునితో వివరంగా చెప్పాడు. అప్పుడు రాముడు లక్ష్మణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "తమ్ముడా లక్ష్మణా! నీ విజయ వార్త విని చాలా సంతోషించాను.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నాకు కూడా వల్ల కాని పనిని నీవు సునాయాసంగా ముగించావు. ఇంద్రజిత్తు మరణంతో మనమార్గము సుగమము అయింది. ఇంక రావణుని జయించడం చాలా తేలిక. ఎందు కంటే ఇంద్రజిత్తు చావడం అంటే రావణుడు కూడా చచ్చినట్టే. ఇంద్రజిత్తు చావుతో రావణునికి కుడిభుజము ఖండించినట్టు అయింది. నీ ఈ విజయానికి విభీషణుడు, హనుమంతుడు కూడా చాలా సాయం చేసారు. వారి సాయం లేకపోతే ఇంద్రజిత్తును చంపడం కష్టం. తన కుమారుని మరణ వార్త విని రావణుడు తానే స్వయంగా యుద్ధానికి వస్తాడు. పుత్రశోకంతో కుంగి ఉన్న రావణుని చంపడం చాలా తేలిక. నీ వంటి తమ్ముడు నా పక్కన ఉంటే నేను ఒక్క సీతనే కాదు దేనినైనా సాధించగలను."అని అన్నాడు.

తరువాత లక్ష్మణుని గాఢంగా కౌగలించుకొని వాత్సల్యంతో లక్ష్మణుని శిరమును ముద్దుపెట్టుకొని తన పక్కనే కూర్చోపెట్టుకున్నాడు రాముడు. లక్ష్మణుని శరీరం నిండా బాణములు గుచ్చుకొని చాలా బాధపెడుతున్నాయి. వెంటనే సుషేణుడిని పిలిచి లక్ష్మణునికి త్వరగా చికిత్సచేయించమని ఆదేశించాడు.

"వెంటనే లక్ష్మణుని, విభీషణుని శరీరములలో గుచ్చుకున్న బాణములను తొలగించండి. గాయములకు చికిత్సచేయండి. వీరికే కాదు ఈ యుద్ధములో గాయపడ్డ వానరులందరికీ చికిత్స చేయించండి." అని సుషేణుని ఆజ్ఞాపించాడు. వెంటనే సుషేణుడు లక్ష్మణుని ముక్కు ద్వారా ఒక ఔషధమును లోపలకు పంపాడు ఆ ఔషధ ప్రభావంతో లక్ష్మణుని శరీరంలో గుచ్చుకున్న బాణములు అన్నీ ఊడి కిందపడ్డాయి. గాయములు మానాయి. నొప్పి కూడా తగ్గిపోయింది. తరువాత సుషేణుడు విభీషణునికి తక్కిన వానరులకు కూడా చికిత్సచేసాడు. కొద్దికాలంలోనే వారందరూ నొప్పి తగ్గి, గాయములు మాని, స్వస్థత పొందారు. లక్ష్మణుని చేతిలో ఇంద్రజిత్తు మరణించాడు అన్న విషయం విన్న సుగ్రీవుని ఆనందానికి అవధులు లేవు.

యుద్ధకాండము
తొంభై రెండవ సర్గ,

ఇక్కడ పరిస్థితి ఇలా ఉంటే రాక్షసులనుండి ఇంద్రజిత్తు మరణించాడు అన్న వార్త తెలుసుకున్న రావణుని మంత్రులు ఈ ఇంతలో రావణుని బుద్ధికి మరొక ఆలోచన వచ్చింది. దీని కంతటికీ కారణం సీత. సీతను వెంటనే చంపాలి అని అనుకున్నాడు. వెంటనే రాక్షసులను చూచి ఇలా అన్నాడు. "నా కుమారుడైన ఇంద్రజిత్తు వానరులను మోసం చేయడానికి మాయాసీతను రణభూమికి తీసుకొని పోయి వానరుల ఎదుట వధించాడు. ఇప్పుడు నా కుమారుడే వధింపబడ్డాడు. నా కుమారుడే లేనపుడు నాకు సీత ఎందుకు. నా కుమారునికి ఇష్టం అయిన సీత వధను నేను చేసి చూపిస్తాను. సీతను కసిదీరా వధిస్తాను. ." అని చేతిలో ఖడ్గం ధరించి బయలుదేరాడు రావణుడు. రావణుని చూచి రాక్షసులు సింహనాదములు చేసారు. వారిలో వారు ఇలా అనుకున్నారు. "ఇప్పుడు రావణుని చూచి రామలక్ష్మణులు భయంతో వణికిపోతారు. వానరులు పారిపోతారు.

అమరనాథ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రావణునికి ముల్లోకములలో ఎదురు లేదు. తనకు కావలసిన దానిని అనుభవించగలడు. ఈ సీత ఎంత." అని అనుకొన్నారు. కాని కొంతమంది రావణుని మేలుగోరుస్నేహితులు అతనిని వారించారు. కాని రావణుడు వారిని లక్ష్యపెట్టలేదు. సీత ఉన్న చోటికి వెళుతున్నాడు. అశోక వనంలో ప్రవేశించాడు.

చేతిలో ఖడ్గం పట్టుకొని తన వంక వేగంగా వస్తున్న రావణుని చూచింది సీత. భయంతో వణికి పోయింది. "ఈ దుర్మార్గుడు నా మీద కోపంతో నన్ను చంపడానికి వస్తున్నాడు. ఇన్ని రోజులు నన్ను "నాకు భార్యవు కా" అని అడిగాడు. నేను వ్యతిరేకించాను. ఇన్నాళ్లు వేచి ఉన్న వీడు, విసుగుపుట్టి నన్ను చంపాలని నిశ్చయించుకున్నట్టున్నాడు. లేదా ఈ రోజు యుద్ధములో వీడు విషయాన్ని ధృవపరచుకున్న తరువాత, రావణుని వద్దకు పోయి ఇంద్రజిత్తు మరణాన్ని గురించి చెప్పారు. "ఓ రాక్షసేంద్రా! నీ తమ్ముడు విభీషణుని సాయం చేత, లక్ష్మణుడు నీ కుమారుడు ఇంద్రజిత్తును మా కళ్ల ఎదుట చంపాడు. దేవతలకు అధిపతి అయిన ఇంద్రుని జయించిన ఇంద్రజిత్తు ఒక సాధారణమానవుని చేతిలో వీరగతి పొంది వీరస్వర్గము చేరుకున్నాడు." అని చెప్పారు.

దారుణమైన ఆవార్త విన్న రావణుడు మూర్ఛపోయాడు. కాసేపటికి స్పృహలోకి వచ్చాడు. వీరుడైన పుత్రుని కొరకు కన్నీరు మున్నీరుగా శోకిస్తున్నాడు. "ఓ మహావీరా! ఇంద్రునే జయించిన నీవు ఒక సాధారణ మానవుని చేతిలో ఎలా ఓడిపోయావు? యముడిని కూడా జయించగల నీవు లక్ష్మణుని జయించలేకపోయావా! మృత్యువుకే మృత్యువు అయిన నీకు మృత్యువు కల్పించిన ఆ యముడు నిశ్చయముగా నీ కన్నా గొప్పవాడు. నీవు, నీ ప్రభువు అయిన నా కొరకు, యుద్ధములో నీ ప్రాణాలు అర్పించావు. నీకు వీరస్వర్గము ప్రాప్తిస్తుంది. నాయనా! మేఘనాథా! నీ కొరకు అంతఃపుర స్త్రీలు ఎలా విలపిస్తున్నారో చూడు. నీ మరణంతో దేవతలు, గంధర్వులు భయం లేకుండా సుఖంగా జీవిస్తారులే! నా కుమారా! నీ తండ్రిని, తల్లిని, ఈ రాజ్యమును, రాక్షసులను విడిచి పెట్టి ఎక్కడకు వెళ్లావురా! వెళ్లడానికి నీకు ఎలా మనసొప్పిందిరా! తండ్రి మరణించిన తరువాత, పితృకార్యములు చేయవలసిన వాడవు, నీ అపర కర్మలు నేను చేయవలసి వచ్చినది కదా! ఎంత దురదృష్టము! రామలక్ష్మణులను, సుగ్రీవుని చంపి నాకు శత్రుభయం లేకుండా చేస్తానని అని ప్రతిజ్ఞచేసావు కదా!. కాని ఆ ప్రతిజ్ఞను నెరవేర్చకుండానే వెళ్లిపోయావుకదా!" అని పరి పరి విధాలా దు:ఖిస్తున్నాడు రావణుడు.

రావణునికి ఆ దు:ఖంలో నుండి కోపం ఆవిర్భవించింది. అసలే రావణుడు మహా కోపిష్టి. దానికి తోడు కుమారుని మరణ వార్త విన్నాడు. రావణుని కోపం మిన్నుముట్టింది. కుమారుని చావుకు కారణం అయిన వారిమీద పగ తీర్చుకోవాలని శపథం చేసాడు. తన కుమారుని మరణానికి కారణం సీత. ముందుగా సీతను చంపాలి అని అనుకున్నాడు రావణుడు. కోపంతో రావణుని కళ్లు ఎరుపెక్కాయి. కళ్లనుండి నిప్పులు రాలుతున్నట్టు ఉన్నాయి. పళ్లు పటాపటా కొరికాడు. ఆ విధంగా కోపంతో ఊగి పోతున్న రావణుని చూచి రాక్షసులు భయంతో పక్కకు ఒదిగి ఒదిగినిలబడ్డారు. వారిని చూచి రావణుడు ఇలా అన్నాడు.

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"నేను బ్రహ్మ దేవుని గూర్చి తపస్సు చేసాను. వరములు పొందాను. ఆ వరప్రభావంతో నాకు దేవతల నుండి కానీ, అసురుల నుండి కానీ ప్రాణ భయము లేదు. నాకు బ్రహ్మదేవుడు ఇచ్చిన కవచమును ఇంద్రుని వజ్రాయుధము కూడా బద్దలు కొట్టలేదు. నేను ఆ కవచము ధరించి యుద్ధభూమిలో నిలబడితే గెలవడం ఆ దేవేంద్రుని తరం కూడా కాదు. నా పరాక్రమానికి మెచ్చిన బ్రహ్మదేవుడు దివ్యమైన ధనుర్బాణములను ప్రసాదించాడు. వాటిని ఉపయోగించే అవసరం ఇంతవరకూ రాలేదు. ఇప్పుడు రామలక్ష్మణులను చంపడానికి వాటిని ఉపయోగిస్తాను. వాటిని పూజాగృహమునుండి తీసుకొని రండి. " అని ఆదేశించాడు.

ఇంతలో రావణుని బుద్ధికి మరొక ఆలోచన వచ్చింది. దీని కంతటికీ కారణం సీత. సీతను వెంటనే చంపాలి అని అనుకున్నాడు. వెంటనే రాక్షసులను చూచి ఇలా అన్నాడు. "నా కుమారుడైన ఇంద్రజిత్తు వానరులను మోసం చేయడానికి మాయాసీతను రణభూమికి తీసుకొని పోయి వానరుల ఎదుట వధించాడు. ఇప్పుడు నా కుమారుడే వధింపబడ్డాడు. నా కుమారుడే లేనపుడు నాకు సీత ఎందుకు. నా కుమారునికి ఇష్టం అయిన సీత వధను నేను చేసి చూపిస్తాను. సీతను కసిదీరా వధిస్తాను. ." అని చేతిలో ఖడ్గం ధరించి బయలుదేరాడు రావణుడు.

రావణుని చూచి రాక్షసులు సింహనాదములు చేసారు. వారిలో వారు ఇలా అనుకున్నారు. "ఇప్పుడు రావణుని చూచి రామలక్ష్మణులు భయంతో వణికిపోతారు. వానరులు పారిపోతారు. రావణునికి ముల్లోకములలో ఎదురు లేదు. తనకు కావలసిన దానిని అనుభవించగలడు. ఈ సీత ఎంత." అని అనుకొన్నారు. కాని కొంతమంది రావణుని మేలుగోరుస్నేహితులు అతనిని వారించారు. కాని రావణుడు వారిని లక్ష్యపెట్టలేదు. సీత ఉన్న చోటికి వెళుతున్నాడు. అశోక వనంలో ప్రవేశించాడు.

చేతిలో ఖడ్గం పట్టుకొని తన వంక వేగంగా వస్తున్న రావణుని చూచింది సీత. భయంతో వణికి పోయింది. "ఈ దుర్మార్గుడు నా మీద కోపంతో నన్ను చంపడానికి వస్తున్నాడు. ఇన్ని రోజులు నన్ను "నాకు భార్యవు కా" అని అడిగాడు. నేను వ్యతిరేకించాను. ఇన్నాళ్లు వేచి ఉన్న వీడు, విసుగుపుట్టి నన్ను చంపాలని నిశ్చయించుకున్నట్టున్నాడు. లేదా ఈ రోజు యుద్ధములో వీడు రామలక్ష్మణులను చంపి ఉంటాడు. ఆవిషయాన్ని నాకు చెప్పడానికి వస్తున్నాడు. ఎందుకంటే రామలక్ష్మణుల మరణ వార్త విన్న, రాక్షసులు పెద్దగా అరవడం కేరింతలుకొట్టడం, హర్షధ్వానాలు చెయ్యడం వినపడుతూ ఉంది. నామూలంగా రామలక్ష్మణులు తమ ప్రాణాలు ఈ దుర్మార్గుడి చేతిలో పోగొట్టుకున్నారుకదా!

అదీ కాదేమో! రామలక్ష్మణులు వీడికుమారుడు ఇంద్రజిత్తును చంపితే, ఆ దు:ఖాన్ని తట్టుకోలేక నన్ను చంపడానికి వస్తున్నాడేమో! ఏదైనా కావచ్చు. ఆ నాడు హనుమంతుని మాట విని ఆయన వీపుమీద కూర్చుని కిష్కింధకు వెళ్లి ఉంటే, రామలక్ష్మణులకు ఇన్ని కష్టాలురావు కదా! నాకు ఇంత దుఃఖము ఉండేది కాదు కదా! ఎంత పొరపాటు చేసాను. యుద్ధములో రాముడు మరణించాడు

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అన్న వార్త విన్న కౌసల్య గుండెలు బద్దలు కాక మానుతాయా! రాముడి బాల్య చేష్టలను, రాముని గుణగణాలను తలచుకుంటూ ఆమె కుమిలిపోతుంది కదా! కుమారుని మరణవార్త విన్న కౌసల్య ప్రాణత్యాగం చేసుకుంటుంది. అసలు దీని కంతటికీ మూలకారణం ఆ గూనిది మంథర. దాని వలననే మాకు ఇన్ని కష్టాలు వచ్చాయి." ఈ ప్రకారంగా సీత ఒకదానితో ఒకటి పొంతన లేకుండా వస్తున్న ఆలోచనలతో సతమతమవుతూ ఉంది.

ఆ సమయంలో రావణుని మంత్రి అయిన సుపార్శ్వుడు రావణుని వద్దకు వచ్చాడు. రావణునితో ఇలా అన్నాడు. "రావణా! నీవు సామాన్యుడివి కావు. సాక్షాత్తు కుబేరుని సోదరుడవు. తాత్కాలికంగా వచ్చిన కోపంతో సీతను చంపాలనుకోవడం తగునా! ఈ విధంగా చంపడానికేనా నీవు సీతను తీసుకొని వచ్చింది. నీవు వేదములను, శాస్త్రములను చదువుకున్నావు. ఆ వేదాధ్యయనము, శాస్త్ర పరిజ్ఞానము అంతా ఎక్కడికి పోయింది. ఇంతటి నీచ కార్యానికి ఒడిగడుతున్నావు. నీ పరాక్రమాన్ని రాముని మీద చూపించు అంతే గానీ అబల అయిన సీతను చంపడం పరాక్రమం అనిపించుకోదు. రాక్షసేంద్రా! ఈ రోజు కృష్ణ చతుర్దశి. రేపు అమావాస్య ఈ రోజే రాముని మీదికి యుద్ధానికి బయలు దేరు, అమావాస్యనాడు రామునికి మరణాన్ని ప్రసాదించు. విజయుడివై తిరిగి రా! నీవు వీరుడివి, శూరుడివి అయితే రాముని చంపి సీతను పొందు. అంతేకానీ సీతను చంపితే ఏమి లాభం." అని అనునయించాడు.

రావణుడికి అతనిమాటలు బాగా నచ్చాయి. సీతను చంపే కార్యక్రమాన్ని వదిలిపెట్టి యుద్ధతంత్రములను ఆలోచించడానికి సభకు వెళ్లాడు రావణుడు.

యుద్ధకాండము
తొంభైమూడవ సర్గ.

సీతను చంపడం అనే కార్యక్రమాన్ని విరమించిన రావణుడు తిరిగి తన సభాభవనంలో అడుగు పెట్టాడు. ఒక పక్క దు:ఖము మరొక పక్కకోపము, ఏమి చెయ్యాలో తోచని పరిస్థితుల్లో బుసలుకొడుతున్నాడు రావణుడు. అంతలోనే నిట్టూరుస్తున్నాడు. రావణుడు ఏమి చెబుతాడా అని చావగా మిగిలినసేనానాయకులు ఎదురు చూస్తున్నారు. వారికి నమస్కరించి ఇలా చెప్పసాగాడు రావణుడు.

"మనం ఆఖరి పోరాటం సాగించాలి. మీరందరూ యుద్ధానికి సన్నద్ధులై మీ మీ సైన్యములతో యుద్ధభూమికి రండి. మీ పని ఒక్కటే. రాముని చుట్టుముట్టడం.చంపడం. కేవలం రాముని చంపడం. మిగిలిన వారి సంగతి మీకు అనవసరం. రాముడు చావాలి. అదే నాకు కావాలి. లేకపోతే మరొక పని చేయండి. మీరు ఈ రోజంతా రాముని తో యుద్ధము చేసి రాముని ఘోరంగా గాయముల పాలు చేయండి. రాముడు అలసిపోవాలి. గాయములతో తల్లడిల్లిపోవాలి. రేపు నేను రామునితో యుద్ధము చేసి అవలీలగా చంపేస్తాను. ఏదో ఒకటి చెయ్యండి." అని అన్నాడు రావణుడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రావణుని ఆదేశము మేరకు సైన్యాధిపతులు అందరూ తమ తమ సేనలతో యుద్ధభూమికి వెళ్లారు. రాక్షస సేనలు వానరుల మీదికి బాణములను, పరిఘలను, కత్తులను, గొడ్డళ్లను విసురుతున్నారు. వానరులు వృక్షములను బండరాళ్లను, పర్వతశిఖరములను విసురుతున్నారు. రాక్షసులకు వానరులకు ఘోరంగా యుద్ధం జరుగుతూ ఉంది. రక్తం వరదగా ప్రవహిస్తూ ఉంది. వానరులు ఆకాశంలో ఎగురుతూ రాక్షసుల రథముల మీద ధ్వజములను విరగొడుతున్నారు. రాక్షసుల కవచములను, రథములను విరగొడుతున్నారు. అశ్వములను చంపుతున్నారు. చేతికి దొరికిన రాక్షసుల ముక్కులను చెవులను కొరుకుతున్నారు. వాడి అయిన గోళ్లతో రక్కుతున్నారు. ఒక్కొక్క రాక్షసుని నూరుగురు వానరములు పంచుకొని చంపుతున్నారు.

రాక్షసులు కూడా తమ దగ్గరగా వచ్చిన వానరములను గదలతోనూ, గొడ్డళ్లతోనూ కొట్టి చంపుతున్నారు. కొన్ని వానరములు పోయి రాముని శరణువేడాయి. వారికి అండగా రాముడు రాక్షస సేనల మీద బాణములను వర్షముగా కురిపించాడు. రాముని బాణముల ధాటికి తట్టుకోలేక రాక్షస సేనలు వెనక్కు మరలాయి. రాముని బాణముల దెబ్బకు రాక్షసుల రథములు విరుగుతున్నాయి. కవచములు పగులుతున్నాయి. అశ్వములు చస్తున్నాయి. సారథులు నేలకూలుతున్నారు. రాక్షస నాయకులకు ఎవరికీ రాముని ఎదుట పడటానికి సాహసం లేకపోయింది. రణభూమి అంతా తానే అయి రాముడు రాక్షసులను చంపుతున్నాడు. అడుగో అక్కడ రాముడు గజసేనను చంపుతున్నాడు అని కొంతమంది రాక్షసులు అరిస్తే, ఇడుగో రాముడు ఇక్కడ ఉన్న అశ్వసేనలను నాశనం చేసున్నాడు అని అరుస్తున్నారు. ఎవరికి వారు రాముడు తమ ఎదుటనే ఉండి యుద్ధం చేస్తున్నాడు అని భ్రమపడుతున్నారు. రాముడు రాక్షస సేనల మీద గాంధర్వాస్త్రమును ప్రయోగించాడు. ఆ అస్త్ర ప్రభావం చేత రాముడు రాక్షసులందరికీ వేలకొద్ది రాముడులు గా కనపడుతున్నాడు. ఎవరికి వారే రాముడు తమ ముందే ఉన్నట్టు అనుకుంటున్నారు.

నిరంతరము బాణములను సంధిస్తున్న రాముని ధనుస్సు వలయాకారంలో, మృత్యు చక్రము వలె కనపడుతూ ఉంది. రాముడు ఎప్పుడు బాణము సంధిస్తున్నాడో, ఎప్పుడు నారి లాగుతున్నాడో ఎప్పుడు బాణము వదులుతున్నాడో ఎవరికీ తెలియడం లేదు. రాముని విల్లు నుండి వెలుబడిన బాణములు మాత్రము అగ్నిజ్వాలల మాదిరి దూసుకుపోతున్నాయి. రాముడు ఒక జాము కాలములో పదివేల రథాలను విరిచాడు, పదునెనిమిది వేల ఏనుగులను, పదునాలుగు వేల గుర్రములను, రెండు లక్షల మంది రాక్షస సైనికులను చంపాడు. చావగా మిగిలిన రాక్షసులు రాముని ఎదుట పడలేక లంకానగరం వైపు పారిపోయారు. రణభూమి రుద్ర భూమిలాగా తయారయింది.

అప్పుడు రాముడు విభీషణుని, లక్ష్మణుని, సుగ్రీవుని చూచి "ఈ దివ్యాస్త్ర ప్రయోగము నాకు, ఈశ్వరునికి మాత్రమే తెలుసు." అని చెప్పాడు. రాముని దివ్యాస్త్ర ప్రయోగమునకు, విభీషణుడు, సుగ్రీవుడు, వానరులు అందరూ రాముని ప్రశంసలతో ముంచెత్తారు.

అమరనథ్ అమర్

భారతీయం - సనాతన - ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము

యుద్ధకాండము

తొంభైనాలుగవ సర్గ.

ఆ రోజు మరణించి నంతగా రాక్షసులు ఏ రోజూ మరణించలేదు. చావగా మిగిలిన రాక్షసులు లంకా నగరమునకు పోయి చచ్చిన వారి బంధువులకు వారి మరణవార్త చెప్పారు. మరణించిన సైనికుల భార్యలు, తల్లులు, తండ్రులు, కుమారులు, బంధువులు, మిత్రులు అందరూ
ఎంతగానో విలపించారు. వారంతా ఈ యుద్ధమునకు కారణములను ఎవరికి తోచినట్టు వారు అనుకుంటున్నారు.

ఆ ముసలి శూర్పణఖ, ఆ కురూపి శూరణఖ, ఒక మూల కూర్చోకుండా తగుదునమ్మా అని రాముని వద్దకు ఎందుకు వెళ్లాలి? రాముని ఎందుకు మోహించాలి? మంచి వాడైన రాముని మీద దానికి ఎందుకు మోహం పుట్టిందో? దానికి పుట్టిన దుర్బుద్ధి వలన కదా ఖరదూషణులు, 14,000 వేలమంది రాక్షసులు జనస్థానములో మరణించినది. దానిచావు అది చచ్చింది. అంతటితో ఊరుకోకుండా రావణుని వద్దకు వచ్చి లేని పోని మాటలు చెప్పడం ఎందుకు? రావణుడు పోయి సీతను అపహరించి తీసుకు రావడం ఎందుకు? రావణుడు తన చావు తాను కొని తెచ్చుకోవడమే కాకుండా, లంకా నగరంలో ఉన్న రాక్షసుల చావుకు కూడా కారణం అయ్యాడు. రామణుడికి సీత దక్కలేదు కానీ, రాముడితో వైరం మాత్రం దక్కింది. సీతను పట్టుకున్న విరాధుడి చావు చూచి కూడా రావణుడు సీతను తాకడం ఏమిటి? ఈ నిదర్శనం చాలదా రామునితో వైరం ఎంత వినాశకరమైనదో!

జనస్థానములో రాముడి చేతిలో, 14,000రాక్షసులు, ఖరుడు, దూషణుడు, త్రిశిరస్సు, వారి సేనానాయకులు చచ్చారు కదా! ఈ నిదర్శనము చాలదా! ఇంకా రావణుడు బుద్ధిలేకుండా సీతను అపహరించడం ఏమిటి? రాముడు సామాన్యుడా! అరణ్యములో కబంధుని చంపాడు. ఇక్కడ ఇంద్రజిత్తును చంపాడు. ఈ నిదర్శనము చాలదా రామునితో వైరం ఎంత ప్రమాదకరమో!

అదికాకుండా ఇంద్రుని కొడుకు, మహా బలవంతుడు అయిన వాలిని రాముడు అవలీలగా చంపాడు. ఈ నిదర్శనము చాలదా! సుగ్రీవునితో మైత్రి చేసి, వాలిని చంపి, సుగ్రీవుని కిష్కింధకు రాజును చేసాడు. ఈ నిదర్శనం చాలదా! సీతను రామునికి ఇచ్చి వేసి, లంకను కాపాడమని విభీషణుడు ఎన్నోసార్లు చెప్పాడు. కాని మూర్ఖుడైన రావణుడు వినలేదు. విభీషణుడు చెప్పిన మాటలను విని ఉంటే లంక ఈ నాడు శ్మశానంగా మారేది కాదు. కనీసము కుంభకర్ణుని చావుతో నైనా ఇంద్రజిత్తు చావుతో నైనా రావణునికి జ్ఞానోదయం కలగలేదు. మరలా ఈ రోజు కూడా యుద్ధం చేసి రాక్షసులకు అపార ప్రాణనష్టం కలుగచేసాడు." అని రాక్షస స్త్రీలు రావణుని మూర్ఖత్వం గురించి పరిపరి విధాలుగా అనుకుంటున్నారు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నాకొడుకుపోయాడని ఒకామె, నా భర్త పోయాడని ఒకామె, నాసోదరులు మరణించారని ఒకామె ఏడుస్తున్నారు. మరి కొంత మంది రాక్షసులు, విష్ణువో, ఇంద్రుడో,రుద్రుడో రాముని రూపంలో వచ్చి, రాక్షసులను చంపుతున్నాడు అని అనుకుంటున్నారు. "ఎవరు చంపినా నష్టం మనకే కదా కలిగింది. భర్తలను, కుమారులను, సోదరులను, బంధువులను,మిత్రులను పోగొట్టుకొని అనాధలము అయ్యాయు" అని ఆక్రోశిస్తున్నారు.

"రావణుడు తనకు బ్రహ్మ ఇచ్చిన వరములు ఉన్నాయి అని విర్రవీగుతున్నాడు కానీ, రాముని పరాక్రమం గురించి, రాముని వలన తనకు పట్టిన భయం గురించి, తెలుసుకోలేకపోతున్నాడు." అని మరి కొంతమంది అభిప్రాయపడుతున్నారు.

"రాముడి ఎదుట పడిన వాడు, వాడు రాక్షసుడైనా, అసురుడైనా, దానవుడైనా, పిశాచి అయినా, బతికి బయటపడటం కష్టం." అని అనుకుంటున్నారు. "కనీసం యుద్ధానికి వెళ్లేటప్పుడు కనిపించిన అపశకునములను, దుశ్శకునములను చూచి అయినా రాముడు యుద్ధమును విరమించి ఉంటే బాగుండేది" అని శకున శాస్త్రవేత్తలు అభిప్రాయపడ్డారు.

"రావణుడు ఎంత గర్విష్టి, తెలివితక్కువాడు కాకపోతే, దేవ దానవ,గంధర్వ,యక్షుల నుండి మరణం సంభవించకుండా వరం కోరినవాడు, మానవులను ఎందుకు వదిలేసాడు. అదే ఇప్పుడు రావణుని కొంపముంచింది." అని వాపోతున్నారు. "అది కాదు. నాకు తెలియక అడుగుతాను! బ్రహ్మవలన వరాలు పొందినంత మాత్రాన, దేవతలను, సత్పురుషులను బాధించాలని, చంపాలని, వారి యజ్ఞములు భగ్నం చెయ్యాలని లేదుకదా! అందుకే దేవతలు ఈశ్వరుని గురించి తపస్సు చేసారు. వారికి ఈశ్వరుడు వరాలు ఇచ్చాడు. "రాక్షసులను నాశనం చెయ్యడానికి కారణం అయిన స్త్రీ పుడుతుంది. ఆమె రాక్షసుల వినాశనానికి కారణం అవుతుంది." అని ఈశ్వరుడు చెప్పాడట! ఇప్పుడు అదే నిజం అయింది కదా!" అని అనుకుంటున్నారు.

(ఈ సందర్భంలో ఆ స్త్రీ సీత అని కొంతమంది రాసారు. కాని శూర్పణఖ అనికూడా అనుకోవచ్చు. ఎందుకంటే దీనికంతటికీ కారణం శూర్పణఖ. ఆమె రాముని మోహించకుండా, వెంటపడకుండా ఉంటే, ఎవరి పాటికి వాళ్లు ఉండేవాళ్లు, జనస్థానంలో ఉన్న రాక్షసుల గురించి రామునికి తెలిసేది కాదు. ఏది ఏమైనా ఒక స్త్రీ కారణంగా రాక్షస వంశం నాశనం అయింది అనేది నిర్వివాదాంశము). "ఇంతకూ ఈ రావణుని చెడ్డ ప్రవర్తన, పరస్త్రీ వ్యామోహమే లంకకు చేటు తెచ్చింది. ఈ సమయంలో లంకను, లంకలో ఉన్న రాక్షస జాతినీ రక్షించే వాడు ఎవడున్నాడు? మన పరిస్థితి కార్చిచ్చు చుట్టుముట్టిన అడవిలో ఉన్న జంతువుల మాదిరి అయింది. లంకను చుట్టుముట్టిన వానరసేనలతో లంక మొత్తం తగలబడిపోతోంది. ఇదంతా ముందే ఊహించే, విభీషణుడు ముందు జాగ్రత్త పడ్డాడు. రాముని శరణు జొచ్చాడు. ప్రాణాలు దక్కించుకున్నాడు. " అని కొంత మంది అనుకొన్నారు. ఈ ప్రకారంగా లంకలో ఉన్నరాక్షసులు, రాక్షస స్త్రీలు, ఎవరికి తోచినట్టు వారు అనుకుంటూ, పోయిన వారికోసం కన్నీరు మున్నీరుగా ఏడుస్తున్నారు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయం-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

తొంభై ఐదవ సర్గ.

లంకా వాసులు రావణుని గురించి ఇలా అనుకుంటుంటే, రావణుడు మాత్రం తన పట్టు వదల లేదు. లంకా నగరంలో ఉన్న ఇండ్లలో నుండి ఏడుపులు వినపడుతున్నా అతని మనస్సు చలించలేదు. పైగా క్రోధంతో ఊగిపోతున్నాడు. పళ్లు పటపట కొరుకుతున్నాడు. రావణుడు తన మంత్రులు అయిన మహోదరుని, మహాపార్శ్వుడిని, విరూపాక్షుడిని వెంటనే బయలు దేరి రమ్మని వర్తమానము పంపాడు. వెంటనే ఆ రాక్షస వీరులు రావణుని వద్దకు వచ్చి చేతులుకట్టుకొని నిలబడ్డారు. (ఇదే పేర్లు ఇదివరకు వచ్చాయి. వాళ్లు సైన్యాధిపతులు, రావణుని సోదరులు. వీళ్లు రావణుని మంత్రులు). "ఈ రోజు నేను రాముడిని యమలోకమునకు అతిథిగా పంపుతాను. ఈ రోజు నేను, ఖరుడు, కుంభకర్ణుడు, ప్రహస్తుడు, ఇంద్రజిత్తును చంపినందుకు రాముని మీద ప్రతీకారము తీర్చుకుంటాను. నా బాణములతో అన్ని లోకములను కప్పివేస్తాను. ఒక్కొక్క వానర నాయకుని, అతని సేనలను విడి విడిగా చంపుతాను. నా రథము వాయు వేగంతో ప్రయాణిస్తుంటే, నేను వానరసేనలను ఊచకోత కోస్తాను. వానర సేనల కళేబరములతో ఈ భూమినంతా నింపుతాను. అసలు నేల అనేది కనపడకుండా చేస్తాను. నా ఒక్కొక్క బాణమునకు నూరుమంది వానరులు బలి అవుతారు. నా శత్రువులైన రామలక్ష్మణులను చంపి లంకావాసుల కన్నీళ్లు తుడుస్తాను. నా చేత చంపబడిన వానర సేనల శరీరములతో ఆకాశంలో తిరిగే గ్రద్దలు, డేగలు ఇంకా ఇతర పక్షులు విందుచేసుకుంటాయి. ఇంక ఆలస్యం చేయకండి నా రథము సిద్ధం చేయండి. నా ధనుర్బాణము లను సిద్ధం చేయండి. లంకలో మిగిలిన సేనలు అన్నీ నా వెంట బయలుదేరాలి." అని ఆదేశాలు ఇచ్చాడు రావణుడు.

మహాపార్శ్వుడు వెంటనే సైన్యాధిపతులను పిలిపించి సేనలను సిద్ధం చేయమన్నాడు. రాక్షస సైన్యాధిపతులు సైనికుల ఇళ్లకు వెళ్లి వారిని యుద్ధానికి సన్నద్ధం చేసారు. రావణుని కోసరం ఎనిమిది గుర్రములను కట్టిన రథాన్ని సిద్ధం చేసారు. ఆ రథము నిండా రకరకాల ఆయుధములను, బాణములను పెట్టారు. రావణుడు ఆ రథమును ఎక్కాడు. రాక్షస సేనలు వెంటరాగా, రావణుడు వానరుల మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. రాక్షస సేనలు భేరీలు, మృదంగములు, శంఖములు మోగించారు. రావణుని రాకతో రాక్షససేనలలో నూతనోత్సాహం వెల్లివిరిసింది. హర్షధ్వానాలు మిన్నుముట్టాయి. రాక్షస సేనల పదఘట్టనలకు భూమి అదిరిపోయింది. ఆ శబ్దానికి వానరులు భయపడ్డారు.

రావణుని వెంట రావణుని మంత్రులు అయిన మహాపార్శ్వుడు, మహోదరుడు కూడా తమ తమ రథముల మీద యుద్ధానికి బయలుదేరారు. రావణుడు తన రథమును రాముడు, లక్ష్మణుడు ఉన్న ద్వారము వద్దకు పోనివ్వమన్నాడు. ఆ సమయంలో ఎన్నో దుశ్శకునములు గోచరించాయి. సూర్యకాంతి తగ్గిపోయింది. దిక్కులన్నీ చీకట్లు ఆవరించాయి. పక్షులు వికృతంగా అరుస్తున్నాయి. భూమి కంపించింది. రక్తవర్షము కురిసింది. నక్కలు వికారంగా కూస్తున్నాయి. రావణుని రథమునకు కట్టిన ధ్వజము మీద గ్రద్దవాలింది. రావణునికి ఎడమ కన్ను అదిరింది. కాని రావణుడు ఈ దుశ్శకునములను లెక్కచేయలేదు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ముందుకు కదిలాడు. రాక్షస సేనలు, వానర సేనలు ఒకరిని ఒకరు ఢీకొన్నారు. పోరు భీకరంగా సాగుతూ ఉంది. రావణుడు తన వాడి అయిన బాణములతో వానరులను విచక్షణా రహితంగా చంపుతున్నాడు. కొందరి తలలు తెంచుతున్నాడు. మరి కొందరి గుండెలు చీలుస్తున్నాడు. వానరులను ఊపిరి ఆడకుండా చంపుతున్నాడు. రావణుని ముందు ఎవరూ నిలువలేకపోతున్నారు. రావణుని ఎదురుపడ్డవాడు ప్రాణాలతో బయటపడటం లేదు.

యుద్ధకాండము
తొంభై ఆరవ సర్గ.

రావణుని ధాటికి వానరులు నిలువలేక పోతున్నారు. వానరుల మృతశరీరములతో యుద్ధభూమి అంతా కప్పబడి పోయింది. రావణుని బాణములకు వానరులు అగ్నిలో పడ్డ పురుగుల మాదిరి మాడిపోతున్నారు. కొంత మంది పారిపోతున్నారు. మరి కొందరు రాముని వద్దకు సుగ్రీవుని వద్దకు పారిపోయారు. వానరులు అందరూ రాముడు ఉన్న వైపుకు పారిపోవడం చూచిన రావణుడు తన రథము రాముడు ఉన్న వైపుకు పోనిచ్చాడు. దూరంనుండి ఇది చూచాడు సుగ్రీవుడు. సుషేణుని పిలిచి తన బదులు అక్కడ యుద్ధం చేయమని చెప్పి తాను రావణుడు ఉన్న వైపుకు వెళ్లాడు. సుగ్రీవుడు రావణుని వైపుకు వెళ్లడం చూచిన వానరులు తలా ఒక వృక్షమును, పర్వతశిఖరములు పట్టుకొని సుగ్రీవుని వెంట బయలుదేరారు.

సుగ్రీవుడు పెద్దగా అరుస్తూ అడ్డం వచ్చిన రాక్షసులను చంపుతూ రావణుని వంక దూసుకుపోతున్నాడు. వడగళ్ల వాన కురిసినట్టు రాక్షసుల మీద బండరాళ్లను వర్షంలా విసురుతున్నాడు. సుగ్రీవుని ధాటికి రాక్షసులు తలలు తెగి, కాళ్లు చేతులు విరిగి నేలకూలుతున్నారు. ఇది చూచిన విరూపాక్షుడు తన రథము దిగి ఒక పెద్ద ఏనుగు ఎక్కాడు. తన ఏనుగును వానర సేనల మీదికి పోనిచ్చాడు. సుగ్రీవుని మీద వాడిఅయిన బాణములను ప్రయోగించాడు. పారిపోతున్న రాక్షసులకు ధైర్యం కలిగించాడు. విరూపాక్షుడు ప్రయోగించిన బాణములను తిప్పికొట్టిన సుగ్రీవుడు విరూపాక్షుని చంపాలని నిశ్చయించుకున్నాడు. సుగ్రీవుడు ఒక పెద్ద చెట్టును చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. ఒక్క ఉదుటునపైకి ఎగిరి ఆ చెట్టుతో విరూపాక్షుడు ఎక్కిన ఏనుగు కుంభస్థలము మీద కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు ఆ ఏనుగు తూలి కిందపడి భీకరంగా అరిచింది. గిలా గిలా కొట్టుకుంటూ ప్రాణాలు వదిలింది. విరూపాక్షుడు ఏనుగు మీదినుండి కిందికి దిగాడు. ఖడ్గము, డాలు తీసుకున్నాడు. పెద్దగా అరుస్తూ సుగ్రీవుని మీదికి దూకాడు. వాడి దూకుడు చూసిన సుగ్రీవుడు ఒక పెద్ద బండరాయి తీసుకొని వాడి తల మీద మోదాడు. విరూపాక్షుడు పక్కకు తొలగి ఆ దెబ్బ తప్పించుకున్నాడు. తిరిగి విరూపాక్షుడు సుగ్రీవుని గుండెల మీద పిడికిలితో కొట్టాడు. వెంటనే సుగ్రీవుడు విరూపాక్షుని ముఖం మీద అరిచేతితో చరిచాడు. ఆ దెబ్బకు విరూపాక్షుని ముక్కుల నుండి చెవుల నుండి రక్తం కారింది. కిందపడిపోయాడు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రక్తం కక్కుకుంటున్నాడు. కాళ్లు చేతులుకొట్టుకుంటున్నాడు. కాసేపటికి ప్రాణాలు విడిచాడు. ఆ విధంగా విరూపాక్షుడు సుగ్రీవుని చేతిలో మరణించాడు.

యుద్ధకాండము
తొంబది ఏడవ సర్గ.

మరొక చోట యుద్ధముచేస్తున్న రావణునికి విరూపాక్షుని మరణ వార్త తెలిసింది. రావణుడు కోపంతో మండిపడ్డాడు. పక్కనే ఉన్న మహోదరుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "మహోదరా! నా ఆశలన్నీ నీ మీదనే ఉన్నాయి.నీవే ఈ శత్రు సైన్యమును చంపాలి. ఈ రోజు నీవు ప్రాణాల మీద ఆశవదిలి యుద్ధం చెయ్యి. నీ చక్రవర్తి ఋణం తీర్చుకో." అని అన్నాడు. రావణుని మాటలకు మహోదరుడు కోపంతో రెచ్చిపోయాడు. "రాక్షసేంద్రా! ఈ రోజు నా పరాక్రమం అంతా చూపించి వానరసేనలను తుదముట్టిస్తాను." అంటూ తన సేనలతో వానరసేనలోకి చొచ్చుకొని పోయాడు. వానరులను తన బాణములకు ఆహుతి చేస్తున్నాడు. వానరులు కూడా విరూపాక్షుని మరణంతో రెచ్చిపోయారు. చేతికి అందిన వృక్షములను, బండరాళ్లను తీసుకొని రాక్షసులను మోదుతున్నారు. మహోదరుడు కూడా తన వాడి అయిన బాణములతో వానరులను చంపుతున్నాడు.

మహోదరుని ధాటికి తట్టుకోలేక వానర సేనలు సుగ్రీవుని వద్దకు పరుగెత్తారు. విరూపాక్షుని చంపి సేదతీరుతున్న సుగ్రీవుడు మహోదరుని విజృంభణకు వానరులు బెదిరి పోవడం చూచి సహించలేకపోయాడు. మహోదరుని మీదికి దూకాడు. పర్వతంతో సమానమైన రాతిని మహోదరుని మీదికి విసిరాడు. మహోదరుడు ఆ రాయిని తన బాణములతో నుగ్గు నుగ్గు చేసాడు. సుగ్రీవుడు ఒక పెద్ద సాలవృక్షమును తీసుకొని మహోదరుని మీదికి విసిరాడు. మహోదరుడు ఆ వృక్షమునుకూడా ఖండించాడు. తరువాత వాడి అయిన బాణములతో సుగ్రీవుని శరీరం అంతా చీరుకుపోయేట్టు కొట్టాడు మహోదరుడు. అప్పుడు సుగ్రీవునికి కిందపడి ఉన్న పరిఘ ఒకటి కనిపించింది. సుగ్రీవుడు ఆపరిఘను తీసుకొని ఆ పరిఘతో మహోదరుని రథమునకు కట్టిన గుర్రములనుచంపాడు. వెంటనే మఘోదరుడు రథమునుండి దూకి గదను చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. సుగ్రీవుడు పరిఘతోనూ, మహోదరుడు గదతోనూ యుద్ధము చేస్తున్నారు.

మహోదరుడు తన గదను సుగ్రీవుని మీదికి విసిరాడు. సుగ్రీవుడు ఆ గదను తన చేతిలో ఉన్న పరిఘతో కొట్టాడు. మహోదరుని గదాఘాతమునకు పరిఘ విరిగిపోయింది. తరువాత సుగ్రీవుడు ఒక ముసలమును తీసుకొన్నాడు. దానిని మహోదరుని మీదికి విసిరాడు. మహోదరుడు మరొక గదను సుగ్రీవుని మీదికి విసిరాడు. రెండూ ఒకదానితో ఒకటి కొట్టుకొని కిందపడ్డాయి.

ఇప్పుడు ఇద్దరి చేతులలోనూ ఆయుధములు లేవు. ఇద్దరూ నేల మీద నిలబడి ముష్టి యుద్ధము చేస్తున్నారు. కింద పడుతున్నారు

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

పైకి లేస్తున్నారు. గుద్దుకుంటున్నారు. కొట్టుకుంటున్నారు. ఇంతలో మహోదరుడు అక్కడే పడి ఉన్న కత్తిని డాలును చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. యుద్ధరంగంలో ఎన్నో కత్తులు డాలులు పడి ఉన్నాయి. సుగ్రీవుడు కూడా ఒక కత్తి డాలు తీసుకున్నాడు. ఇద్దరూ కత్తియుద్ధం చేయడం మొదలెట్టారు. మహోదరుడు తన కత్తిని సుగ్రీవుని డాలు మీదికి విసిరాడు. అది సుగ్రీవుని చేతిలోని డాలులోకి దిగబడింది. మహోదరుడు ఆ కత్తిని లాగుతున్నాడు. అదే అదునుగా సుగ్రీవుడు తన చేతిలోని ఖడ్గముతో మహోదరుని తలను ఖండించాడు. మహోదరుని శిరస్సు నేలమీద దొర్లుతూ ఉంది.

మహోదరుని మరణం చూచిన రాక్షససేనలు రావణుని వద్దకు పారిపోయారు. వానరులు మహోదరుని మరణం చూచి జయజయ ధ్వానాలుచేస్తున్నారు. వానరవీరులు అందరూ మహోదరుని చంపిన సుగ్రీవుని పొగడ్తలతో ముంచెత్తుతున్నారు.

యుద్ధకాండము
తొంబది ఎనిమిదవ సర్గ.

మహోదరుడు మరణించడం చూచాడు మహాపార్శ్వుడు. కోపంతో మండి పోయాడు. వానర సైన్యాన్ని అల్లకల్లోలం చేసాడు. వృక్షముల నుండి పండ్లను రాలగొట్టినట్టు వానరుల శరీరముల నుండి వారి శిరష్సులను తన బాణములతో రాలగొడుతున్నాడు మహాపార్శ్వుడు కొందరి చేతులను, కొందరి కాళ్లను విరగగొడుతున్నాడు. మహాపార్శ్వుడి దెబ్బకు చాలా మంది వానరులు స్పృహ తప్పి పడిపోయారు. ఇంతలో అంగదుడు ఒక పరిఘను తీసుకొని మహాపార్శ్వుడిని కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు మహా పార్శ్వుడు మూర్ఛపోయాడు. రథం నుండి కిందపడ్డాడు. వెంటనే జాంబవంతుడు ఎగిరి అతడి రథం ముందు పడ్డాడు. ఒక పెద్ద బండ శిలతో మహాపార్శ్వుని రథమునకు కట్టిన గుర్రములను చంపాడు. రథాన్ని విరుగగొట్టాడు. ఇంతలో మహాపార్శ్వుడు మూర్ఛనుండి తేరుకున్నాడు. మరలా అంగదుని మీద బాణ ప్రయోగం చేసాడు. జాంబవంతుడి మీద మూడు బాణములు, గవాక్షుడి మీద లెక్కలేనన్ని బాణములు ప్రయోగించాడు. ఇంతలో అంగదుడు ఒక పరిఘను చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. ఆ ఇనుప పరిఘను రెండు చేతులతో గిరా గిరా తిప్పి మహాపార్శ్వుని మీదికి బలంగా విసిరాడు. ఆ పరిఘ మహాపార్శ్వునికి తగిలి అతని ధనుస్సును విరిచింది. కిరీటాన్ని పడగొట్టింది.

వెంటనే అంగదుడు అతని మీదికి దూకి అరి చేతితో మహాపార్శ్వుని కణత మీద బలంగా మోదాడు. ఆ దెబ్బను తప్పించుకున్న మహాపార్శ్వుడు ఒక గండ్రగొడ్డలిని తీసుకొని అంగదుని మీదికి విసిరాడు. అంగదుడు ఆ వేటును తప్పించుకున్నాడు. పిడికిలి బిగించాడు. మహాపార్శ్వుని గుండెల మీద బలంగా కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు మహాపార్శ్వుడి గుండెలు పగిలిపోయాయి. వాడు కిందపడి గిలా గిలా కొట్టుకొని మరణించాడు. మహాపార్శ్వుడి మరణం చూచిన వానరులు పెద్దగా కేరింతలు కొట్టారు. హర్షధ్వానాలు చేసారు. అంగదుని పొగడ్తలతో ముంచెత్తారు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము
తొంభైతొమ్మిదవ సర్గ.

తనతో వచ్చిన విరూపాక్షుడు, మహోదరుడు, మహపార్శ్వుడు మరణించడం గురించి రావణునికి తెలిసింది. తాను రణభూమిలో ఒంటరిగా మిగిలిపోయాడు. అయినా తనమూర్ఖపుపట్టు విడవలేదు. రావణుడు. యుద్ధాన్ని కొనసాగించాడు. సారధిని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఈ రోజు నేను రాముడిని లక్ష్మణుడిని సంహరించి, ఈ యుద్ధములో చనిపోయిన రాక్షస వీరుల ఋణం తీర్చుకుంటాను. సుగ్రీవుడు, జాంబవంతుడు, కుముదుడు, నలుడు, ద్వివిదుడు, మైందుడు, అంగదుడు, గంధమాధనుడు, హనుమంతుడు, సుషేణుడు, మొదలగు వానర వీరులను ఈ రోజు చంపుతాను. నారథమును రాముని మీదికి మళ్లించు" అని పలికాడు.

రావణుని రథం రాముడు ఉన్న చోటికి వెళ్లింది. రావణుడు తనకు బ్రహ్మదేవుడు ప్రసాదించిన భయంకరమైన తామసాస్త్రమును వానరుల మీదా ప్రయోగించాడు. ఆ అస్త్రము వానరులను మలా మలా మాడ్చివేసింది. ఆ అస్త్రము ధాటికి తట్టుకోలేక వానరులు పారిపో సాగారు. ఇది చూచిన రాముడు రావణుని ఎదురుగా నిలిచాడు. రావణుడు తన ఎదురుగా నిలబడి ఉన్న రాముని తేరిపార చూచాడు. తామర రేకుల వంటి కళ్లు, ఆజానుబాహువులు, అఖండమైన తేజస్సుతో వెలిగిపోతున్న రాముని చూచాడు రావణుడు. తన మీదికి వస్తున్న రావణుని చూచాడు రాముడు. రాముని పక్కనే నిలబడి ఉన్నాడు లక్ష్మణుడు. రాముడు ధనుష్టంకారము చేసాడు. ఆ ధ్వనిని భరించలేక రాక్షసులు వేల కొద్దీ కిందపడిపోయారు. ఒకపక్క రాముడు మరొక పక్క లక్ష్మణుడు మధ్యలో రావణుడు, సూర్యచంద్రుల మధ్య రాహువు వలె ఉన్నాడు. ముందుగా లక్ష్మణుడు వాడిఅయిన బాణములను రావణుని మీదికి సంధించాడు. కాని రావణుడు ఆ బాణములను మధ్యలోనే విరిచాడు. రావణుడు లక్ష్మణుడిని వదిలి పెట్టి రాముడితో తలపడ్డాడు. రాముడి మీద ఎడతెరిపి లేకుండా బాణవర్షము కురిపించాడు. రాముడు కూడా భల్లబాణములను సంధించి రావణుడు సంధించిన బాణములను మధ్యలోనే విరిచాడు.

రాముడు, రావణుడు ఒకరి మీద ఒకరు శరవర్షము కురిపిస్తున్నారు. ఇద్దరూ తమ తమ రథముల మీద గుండ్రగా తిరుగుతూ బాణాలు సంధించుకుంటున్నారు. వారు వదులుతున్న బాణములతో ఆకాశం కప్పబడి పోయింది. సూర్యుని వెలుగు ప్రసరించకుండా చీకట్లు కమ్ముకున్నాయి. ఇద్దరూ గొప్ప ధనుర్ధారులే. అస్త్ర విద్యలో ప్రవీణులే. ఒకరికి ఒకరు తీసిపోకుండా యుద్ధం చేస్తున్నారు. రావణుడు రాముని నుదుటిమీద మూడు నారాచ బాణములను నాటాడు. దానికి ప్రతిగా రాముడు రౌద్రాస్త్రమును సంధించి, మంత్రము జపించి ప్రయోగించాడు. కాని ఆ రౌద్రాస్త్రము కూడా రావణుని దివ్యకవచమును భేదించలేకపోయింది.

తరువాత రాముడు ఒక అస్త్రమును ప్రయోగించి రావణుని లలాటభాగమును కొట్టాడు. కాని రావణుడు ఆ బాణములను తిప్పి కొట్టాడు. రావణుడు అసురాస్త్రమును ప్రయోగించాడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రావణుడు సింహము, పులి, నక్క, తోడేలు మొదలగు భయంకరమైన మృగముల ముఖముల మాదిరి ఉన్న బాణములను రాముని మీద ప్రయోగించాడు. సర్పముఖముల మాదిరి బుసలుకొడుతున్న బాణములను ప్రయోగించాడు. గాడిద, వరాహము, కుక్క,కోడి, మకరము, మొదలగు జుగుప్సాకరములైన ముఖముల మాదిరి కనపడుతున్న బాణములను ప్రయోగించాడు.

రావణుడు ప్రయోగించిన అస్త్రములకన్నిటికీ సమాధానంగా రాముడు పావకాస్త్రమును ప్రయోగించాడు. ఆ పావకాస్త్రము మహిమకు రావణుని అస్త్రములు అన్నీ బూడిదఅయ్యాయి. రాముడు అగ్ని ముఖములు, సూర్యముఖము, చంద్రము, అర్ధచంద్రము, ధూమకేతు మొదలగు ఆకారములు మొనలుగా గల బాణములను రావణుని మీద ప్రయోగించాడు. ఆ ప్రకారంగా ఒకరు వేసిన అస్త్రములను ఒకరు భగ్నం చేసుకుంటున్నారు. రావణుని అస్త్రములు భగ్నం అయినపుడు వానరులు, రాముని అస్త్రముల భగ్నం అయినపుడు రాక్షసులు హర్షధ్వానాలు చేస్తున్నారు.

యుద్ధకాండము
నూరవ సర్గ.

తను ప్రయోగించిన అస్త్రములను అన్ని వృధా కావడం చూచిన రావణుడు కోపంతో చెలరేగిపోయాడు. మయుడు నిర్మించిన ఒక గొప్ప అస్త్రమును రావణుడు రాముని మీద ప్రయోగించాడు. ఆ అస్త్రము నుండి శూలములు, గదలు, ముసలములు దూసుకుపోతున్నాయి. కాని రాముడు ఆ అస్త్రమును గాంధర్వాస్త్రముతో ఛేదించాడు. రావణుడికి కోపం నసాళానికి అంటింది. వెంటనే సౌర అస్త్రమును రాముని మీద ప్రయోగించాడు. ఆ అస్త్రము నుండి సూర్యుని మాదిరి వెలుగుతున్న చక్రములు నలువైపులకు దూసుకుపోతున్నాయి. రాముడు ఆ అస్త్రమును తన బాణములతో ఖండించాడు.

ఇలా కాదని రావణుడు తన బాణములతో రాముని మర్మస్థానములయందు కొట్టసాగాడు. ఆ బాణములను మధ్యలోనే విరిచి రాముడు కూడా రావణుని మర్మస్థానములలో కొట్టాడు. ఇంతలో లక్ష్మణుడు ఏడు బాణములతో రావణుని ధ్వజమును విరిచాడు. మరొక బాణంతో రావణుని విల్లు విరగొట్టాడు. విభీషణుడు తన గదతో రావణుని రథమునకు కట్టిన గుర్రములను చంపాడు.

తన తమ్ముడే ఇలా చెయ్యడం చూచి ఓర్వలేకపోయాడు రావణుడు. రథము నుండి కిందికి దుమికాడు. వజ్రాయుధముతో సమానమైన శక్తి గల శక్తి అనే అస్త్రమును విభీషణుని మీద ప్రయోగించాడు. కాని లక్ష్మణుడు ఆ అస్త్రము విభీషణుని చేరకముందే మధ్యలోనే తుంచాడు. తరువాత రావణుడు యముడు కూడా భయపడే ఒక మహాశక్తి బాణమును తీసుకున్నాడు. ఆ శక్తి బాణము రావణుని చేతిలోనే అగ్ని కణాలు విరజిమ్ముతూఉంది. రావణుడు ఆ అస్త్రమును విభీషణుని మీదికి విడిచి పెట్టకముందే లక్ష్మణుడు రావణుని చేతిని తన బాణములతో కొట్టాడు. రావణుడు ఆ శక్తిని సంధించలేకపోయాడు. ఇంక విభీషణుని చంపే కార్యక్రమమును విరమించాడు రావణుడు.

అమరనాథ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రావణుడు లక్ష్మణుని మీద పడ్డాడు. లక్ష్మణునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ లక్ష్మణా! నీవు ఈ మహాశక్తినుండి విభీషణుని రక్షించావు. కాని ఈ శక్తిని నీ మీదికి వదులుతున్నాను. ఈ శక్తి నిన్ను చంపి నన్ను చేరుతుంది. చేతనైతే నిన్ను నీవు రక్షించుకో!' అంటూ ఆ మహాశక్తిని లక్ష్మణుని మీదికి ప్రయోగించాడు. వజ్రాయుధముతో సమానమైన ఆ శక్తి అస్త్రము లక్ష్మణుని వైపుకు మహావేగంతో దూసుకువస్తూ ఉంది. ఆ శక్తి సరాసరి వచ్చి లక్ష్మణుని వక్షస్థలములో దిగబడింది. లక్ష్మణుడు నేలమీద పడిపోయాడు. మూర్ఛపోయాడు.

అది చూచిన రామునికి కోపము మిన్నుముట్టింది. ఒక పక్క లక్ష్మణుని పరిస్థితికి శోకము, మరొక పక్క రావణుని మీద కోపము ఒకే సారి వచ్చాయి. రాముడు తమాయించుకున్నాడు. "ఇది దు:ఖించడానికి సమయం కాదు, ముందు రావణుని ఆపాలి." అనుకున్నాడు రాముడు. లక్ష్మణుని గుండెల్లోకి దిగిన శక్తి బాణమును బయటకు లాగాలి అని అనుకున్నాడు రాముడు. అది వారి వల్ల కాలేదు. అప్పటికే వానర యోధుల శరీరముల నిండా బాణములు దిగబడి ఉన్నాయి. రావణుడు ప్రయోగించిన శక్తి లక్ష్మణుని గుండెల్లోకి దూసుకొనిపోయి కింద నేలలో కూడా దిగబడింది. అది చూచి రాముడికి కోపం వచ్చింది. రెండు చేతులతో బలంగా లాగాడు. లక్ష్మణుని శరీరంలో నుండి శక్తి బాణం ఊడి వచ్చింది. దానిని రెండు ముక్కలుగా విరిచాడు రాముడు. రాముడు లక్ష్మణుని శరీరంలో నుండి శక్తి బాణమును లాగుతూ ఉండగా, ఇదే సమయమని రావణుడు రాముని మర్మ స్థానముల మీద శరములను ప్రయోగించాడు.

కాని రాముడు వాటిని లెక్కచేయలేదు. సుగ్రీవుని, హనుమంతుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "మీరు లక్ష్మణుని చుట్టు నిలిచి ఆయనను రక్షిస్తూ ఉండండి. నేను రావణునితో యుద్ధం చేస్తాను. ఇంక కొద్దిసేపట్లో ఈ భూమి మీద రాముడో రావణుడో ఎవరో ఒకరే ఉంటారు. ఇది సత్యము. నా గురించి మీకు తెలుసు. రాజ్యం పోగొట్టుకున్నాను. అడవులలో తిరుగుతున్నాను. భార్యను పోగొట్టుకున్నాను. ఇంతకంటే దు:ఖము ఇంకేమి ఉంటుంది. ఇప్పుడు రావణుని సంహరించి ఆ దు:ఖమును పోగొట్టుకుంటాను. ఓ సుగ్రీవా! ఎవరి కోసరం నేను నీతో స్నేహం చేసానో, ఎవరి కోసరం నూరుయోజనముల సముద్రం మీద వారధి కట్టానో, ఎవరి కోసరం వానరసేనలతో సహా వారధిని దాటి లంకను ముట్టడించానో, ఆ రావణుడు ఇప్పుడు నా కంట బడ్డాడు. వీడిని నేను విడువను. వీడి జీవితం ఈరోజుతో సమాప్తం. మీరు అనవసరంగా యుద్ధం చేసి మీ ప్రాణాలు పోగొట్టుకోకండి. దూరాన నిలబడి రామరావణ యుద్ధం చూడండి. ఈ రామరావణ యుద్ధమును మీరే కాదు దేవ,గంధర్వ,ఋషిగణములు కూడా చూస్తున్నాయి. ఈ భూమి ఉన్నంత వరకూ రామరావణ యుద్ధము గురించి జనం చెప్పుకుంటారు. " అని అన్నాడు రాముడు.

తరువాత వాడి అయిన బాణములను తన ధనుస్సుకు సంధించి రావణుని మీదికి వదిలాడు. రావణుడు కూడా నారాచ బాణములను, ముసలములను, రాముని మీద వర్షం లాగా కురిపించాడు. రాముడు రావణుడు ఒకరి మీద ఒకరు వేసుకుంటున్న బాణములు ఒకదానితో ఒకటి ఢీకొని పెద్ద శబ్దం కలుగుతూ ఉంది.

ప్రసాద్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రాముడు, రావణుడు, ప్రయోగించిన బాణములు ఆకాశమును కప్పేసాయి.

యుద్ధకాండము

నూట ఒకటవ సర్గ.

లక్ష్మణుడు పడిపోవడంతో రాముడి దు:ఖానికి అంతులేదు. కానీ ఉగ్గపట్టుకొని రావణునితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. ఒక పక్క రావణుని మీద బాణాలు సంధిస్తూ, హనుమంతుని, సుషేణుని పిలిచి ఇలా అన్నాడు. "నా తమ్ముడు లక్ష్మణుడు నేల మీద పడి ఎలా కొట్టుకుంటున్నాడో చూడండి. వాడిని చూస్తుంటే నాకు దుఃఖం ఆగడం లేదు. లక్ష్మణుడు నా ప్రాణానికి ప్రాణం. లక్ష్మణుడిని ఈ పరిస్థితిలో చూస్తూ నేను యుద్ధము చేయలేను. నా లక్ష్మణుడు మరణించిన తరువాత నేను రావణునితో యుద్ధము చేసి ఏమి ప్రయోజనము. లక్ష్మణుడు లేకపోతే నేను జీవించి ఉండటం వృధా! లక్ష్మణుని ఈ పరిస్థితులలో చూస్తుంటే నా ధనుస్సు చేతిలో నుండి జారిపోతూ ఉంది. బాణములు సంధించలేకున్నాను. పట్టు చిక్కడం లేదు. కళ్లనిండా నీరు కమ్మి లక్ష్యము కనపడటం లేదు. నా అవయవములు స్వాధీనం తప్పుతున్నాయి. జీవితేచ్ఛనశించింది. ఆ దుర్మార్గుడైన రావణుడు నా లక్ష్మణుని మర్మస్థానములలో కొట్టాడు. అతడు జీవించడం దుర్లభం అనుకుంటాను.

చూడండి నా లక్ష్మణుడు ఎలా దుమ్ములో పడి కొట్టుకుంటున్నాడో. నేను రావణుని వధించి విజయం సాధించినా, లక్ష్మణుడు లేకుండా అది నాకు సంతోషం కలిగించదు. అందుకని నాకు ఈ యుద్ధం ఎందుకు? ఎవరి కోసరం? నేను బతికి ఉండటం ఎవరి కోసరం? లక్ష్మణుడు చచ్చినట్టు భూమిమీద పడి ఉంటే నేను ఎలా యుద్ధం చేయగలను? (ఇక్కడి నుండి ఉన్న శ్లోకములు ప్రాచ్యప్రతిలో లేవు అని,తరువాతి కాలంలో చేర్చబడి ఉంటాయని పండితుల అభిప్రాయం. పాఠకుల సౌకర్యం కోసరం వాటిని కూడా ఇస్తున్నాను. సరదాగా చదువుకోండి.)

నేను అరణ్యములకు వెళుతుంటే ఈ లక్ష్మణుడు ఎలా నావెంట వచ్చాడో అలాగే నేనుకూడా లక్ష్మణుని వెంట యమలోకమునకు వెళతాను. ధర్మయుద్ధం చేస్తున్న లక్ష్మణుని కపట యుద్ధంతో శత్రువులు పడగొట్టారు. భార్యలు, బంధువులు ఎక్కడైనా, ఎంతమందైనా దొరుకుతారు కానీ లక్ష్మణుని వంటి సోదరులు దొరకడం కష్టంకదా! లక్ష్మణుడు లేకుండా నేను ఒంటరిగా అయోధ్యకు వెళ్లి సుమిత్రకు ఏమని సమాధానం చెప్పాలి. నా కుమారుడిని ఏమి చేసావు అని సుమిత్ర నన్ను నిందిస్తే నేను ఏమనాలి. లక్ష్మణుని తో కూడా అరణ్యములకు వెళ్లినవాడివి అతను లేకుండా ఎందుకు తిరిగి వచ్చావు అని భరతుడు శత్రుఘ్నుడు అడిగితే ఏమి సమాధానం చెప్పాలి. తల్లుల చేతా, సోదరుల చేత నిందలు పడటం కన్నా ఇక్కడే చావడం మంచిది. నా తమ్ముడు ఈ విధంగా శవం లాగా పడి ఉండగా చూడటానికి నేను ముందు జన్మలలో ఏమి పాపం చేసానో కదా! లక్ష్మణా! ఏమిటయ్యా ఇది? నన్ను వదిలి పరలోకానికి ఎందుకు వెళ్లావు? లక్ష్మణా!

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నేను నీ అన్నను. నీతో మాట్లాడుతున్నాను.జవాబు చెప్పు. కళ్లు విప్పి నన్ను చూడు. నా బాధను చూడు. నేను అరణ్యములో దిక్కుతోచకుండా తిరుగుతుంటే నాకు ధైర్యం చెప్పేవాడివి కదా! ఇప్పుడు కూడా నేను దు:ఖిస్తున్నాను. లేచి నాకు ధైర్యం చెప్పు. లే లక్ష్మణా! లేచి నాతో మాట్లాడు."అని విలపిస్తున్నాడు రాముడు. (ఇక్కడి దాకా ఉన్న శ్లోకములు సందర్భానికి అనుగుణంగా లేవు. ఒక పక్క రావణుని తో యుద్ధం చేస్తూ ఇంత సుదీర్ఘమైన సంభాషణలు పలకడం సందరోచితంగా లేదు. అందుకని ఇవి ప్రక్షిప్తములు కావచ్చు అని పండితుల అభిప్రాయం.)

రాముని శోకముతో కూడిన మాటలు విన్న సుషేణుడు రామునితో ఇలా అన్నాడు. "రామా! ఏమిటీ వెర్రి! ఇప్పుడు లక్ష్మణునికి ఏమి అయింది. ఏమీ కాలేదు. కేవలం మూర్ఛపోయాడు. మరణించలేదు. లక్ష్మణుని ముఖంలో కళ తగ్గలేదు. శరీరం నల్లబడలేదు. చల్లబడలేదు. కళ్లు కూడా తేజోవంతంగా ఉన్నాయి. మరణించిన వారి శరీర లక్షణములు ఈ విధంగా ఉండవు. ఇంకా ప్రాణం ఉంది. లక్ష్మణుని గుండె ఇంకా కొట్టుకుంటూ ఉంది. కాబట్టి నీ దు:ఖము వదిలిపెట్టు. " అని అన్నాడు సుషేణుడు. సుషేణుడు పక్కనే ఉ న్న హనుమంతుని పిలిచి "హనుమా! నీవు ఇదివరకు జాంబవంతుడు చెప్పగా, ఒకసారి ఓషధీ పర్వతమును తీసుకొని వచ్చావు కదా, మరలా అక్కడికి పోయి, ఆ పర్వతము దక్షిణ శిఖరము మీద ఉన్న విశల్యకరణి, సావర్ణ్యకరణి, సంజీవకరణి, సంధాన కరణి అనే ఓషధములను తీసుకొనిరా, లక్ష్మణుడు బతుకుతాడు." అని అన్నాడు.

చెప్పినదే తడవుగా హనుమంతుడు వాయు వేగంతో ఓషధీ పర్వతమునకు వెళ్లాడు. దక్షిణ శిఖరంమీద దిగాడు. మరలా ఆ ఓషధులు హనుమకు కనిపించలేదు. వాటిని హనుమ గుర్తుపట్టలేక పోయాడు. "వీటికోసరం వెదకడం ఎందుకు. సుషేణుడు చెప్పిన ప్రకారము ఆ ఓషధులు ఈ దక్షిణ శిఖరము మీదనే ఉంటాయి కదా! అందుకని ఈ శిఖరమును పెకలించి తీసుకొనిపోతే బాగుంటుంది కదా! నేను ఈ ఓషధుల కోసరం వెదుకుతుంటే అక్కడ లక్ష్మణునికి ప్రాణాపాయం కలగవచ్చు. అప్పుడు నేను ఈ ఓషధులు తీసుకొని పోయి కూడా ప్రయోజనం లేదు." అని అనుకున్నాడు.

ఈవిధంగా ఆలోచించిన హనుమంతుడు ఆ శిఖరమును పట్టుకొని అటు ఇటు ఊపాడు. ఆ శిఖరము పర్వతము నుండి ఊడి వచ్చింది. దానిని తన చేతులతో పైకి ఎత్తాడు. రివ్వున ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. వాయువేగంతో లంకకు తిరిగి వచ్చాడు. ఆ పర్వత శిఖరమును నేల మీద పెట్టి సుషేణునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ వానరోత్తమా! ఈ సారి కూడా ఆ ఓషధులను గుర్తించలేకపోయాను. అందుకని నీవు చెప్పినట్టు దక్షిణ శిఖరమును తీసుకొని వచ్చాను. నీకు కావనసిన ఓషధులను సేకరించు." అని అన్నాడు. వెంటనే సుషేణుడు ఆ పర్వత శిఖరము మీదికి పోయి ఆ ఓషధులను గుర్తించాడు. ఆ ఓషధులను పెకలించి తెచ్చాడు. సుషేణుడు ఆ ఓషధులను బాగా నలగ గొట్టి వాటి రసాన్ని లక్ష్మణునికి ముక్కు ద్వారా ఇచ్చాడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఆ ఓషధుల రసం పీల్చగానే, నిద్రలో నుండి లేచి నట్టు లక్ష్మణుడు లేచి కూర్చున్నాడు. లక్ష్మణుడు జీవించడం చూచి వానరులు ఎంతో సంతోషించారు.

రాముడు లక్ష్మణుని గట్టిగా కౌగలించుకున్నాడు. "లక్ష్మణా! మృత్యుముఖము నుండి తప్పించుకొని వచ్చిన నిన్ను చూడటం నాకు చాలా ఆనందంగా ఉంది. లక్ష్మణా! నీవు లేని నాకు ఈ విజయంతో గానీ, సీతతో గానీ, తుదకు నా జీవితంతో కానీ పని ఏముంది." అని అన్నాడు రాముడు.

రాముని వాత్సల్యమును చూచి లక్ష్మణుడు ఇలా అన్నాడు. "అదేమిటి అన్నయ్యా! రావణుని చంపుతాను అని శపధం చేసావు కదా. మరలా ఇదేమిటి ఒక సామాన్య మానవుని వలె ఇలా మాట్లాడుతున్నావు. నేను ఉన్నా లేకపోయినా నీ ప్రతిజ్ఞ నెరవేర్చుకోవాలి కదా! అదే కదా క్షత్రియ ధర్మము. నీవు సత్యవాక్పరిపాలకుడవు. నీవే ఇలా మాట్లాడితే ఎలా! నా కొరకు నీవు ఇలా నిరాశ పడటం తగదు. ప్రస్తుత నీ కర్తవ్యము రావణ సంహారము. నీ బాణముల బారిన పడిన రావణుడు తిరిగి లంకకు వెళ్లడు. ఈ రోజు సూర్యాస్తమయము లోగా నీవు రావణుని చంపుతావు. నీ ప్రతిజ్ఞ నెరవేర్చుకుంటావు. అదే నేను కోరుకునేది.

ఓ రామా! నీకు నిజంగా నీ ప్రతిజ్ఞ నెరవేర్చుకోవాలి అనే కోరిక బలంగా ఉంటే, రావణుని చంపవలెనని కోరిక ఉంటే, సీతను పొందవలెనని కోరిక ఉంటే, నా కోసరం చింతించకుండా రావణునితో యుద్ధమునకు ఉపక్రమించు" అని అన్నాడు లక్ష్మణుడు.

యుద్ధకాండము
నూటరెండవ సర్గ.

లక్ష్మణుని మాటలతో రాముడు యుద్ధోన్ముఖుడు అయ్యాడు. ధనుస్సును తీసుకున్నాడు. బాణములను సంధించాడు. రావణుడు కూడా రాముని తన బాణములతో ఎదుర్కొన్నాడు. రథము మీద ఉన్న రావణుడు వాడి అయిన బాణములతో రాముని కొడుతున్నాడు. రాముడు కూడా అగ్నితో సమానమైన బాణములను రావణుని మీద వర్షంలా కురిపించాడు. రామ రావణ యుద్ధమును పై నుండి చూస్తున్న దేవతలకు, గంధర్వులకు, యక్షులకు ఒక అనుమానం వచ్చింది. రాముడు నేల మీద ఉండి యుద్ధం చేస్తున్నాడు. రావణుడు రథం మీద ఉండి యుద్ధం చేస్తున్నాడు. ఇద్దరి మధ్య సమన్వయం కుదరడం లేదని తెలుసుకున్నారు. వారిలో వారు దీనిని గురించి తర్కించుకుంటున్నారు. వీరి మాటలను ఇంద్రుడు విన్నాడు. ఇంద్రునికి కూడా ఇది అన్యాయంగా తోచింది. తన సారథి మాతలిని పిలిచాడు.

"మాతలీ! నీవు వెంటనే నా రథమును తీసుకొని భూలోకమునకు వెళ్లు. అక్కడ రాముడు నేల మీద నిలబడి రావణునితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు. రాముని నా రథము మీద ఎక్కి రావణునితో యుద్ధం చేయమని నా మాటగా చెప్పు." అని అన్నాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనథ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వెంటనే మాతలి ఇంద్రుని ఆజ్ఞానుసారము రథమును తీసుకొని రాముని వద్దకు వెళ్లాడు. ఇంద్రుని రథము బంగారు వర్ణములో ఉంది. రథము నిండా చిరుగంటలు అలంకరింపబడి ఉన్నాయి. ఆ రథమునకు ఉత్తమ జాతికి చెందిన అశ్వములు కట్టబడి ఉన్నాయి. అవి చక్కగా అలంకరింపబడి ఉన్నాయి. మాతలి రథమును రాముని ముందు ఆపి ఇలా అన్నాడు. "రామా! యుద్ధములో నీ విజయమును కోరిన ఇంద్రుడు తన రథమును నీకుపంపాడు. నీవు ఈ రథము మీద ఎక్కి యుద్ధము చెయ్యి నేను సారథ్యము వహిస్తాను. దానితో పాటు దివ్యమైన కవచము, గొప్ప ధనుస్సు, సూర్యశక్తితో సమానమైన బాణములు, శక్తి బాణములను కూడా పంపాడు.నా సారథ్యములో నువ్వు రావణుని సంహరించు." అని పలికాడు మాతలి.

రాముడు దేవేంద్రుడు పంపిన రథానికి ప్రదక్షిణ పూర్వకంగా నమస్కరించాడు. ఆ రథమును ఎక్కాడు. రావణునితో యుద్ధానికి తలపడ్డాడు. రామ రావణులకు ఘోరయుద్ధము జరిగింది. రావణుడు ప్రయోగించిన గాంధర్వాస్త్రమును రాముడు గాంధర్వాస్త్రము చేతనూ, దైవాస్త్రమును అదే అస్త్రము చేతనూ నివారించాడు. రావణుడు కోపంతో రాక్షసాస్త్రమును ప్రయోగించాడు. ఆ అస్త్రము మహా వేగంతో సర్పములను వెదజల్లుతూ రాముని మీదికి రాసాగింది. ఆ సర్పములు తమ పడగలు విప్పి విషమును కక్కుతూ రాముని మీదికి దూసుకొనివస్తున్నాయి. అది చూచిన రాముడు గరుడాస్త్రమును ప్రయోగించాడు. రాముడు ప్రయోగించిన అస్త్రమునుండి వేలకొలదీ గరుడులు వెలువడ్డాయి. రావణుని బాణముతో బయటకు వచ్చిన సర్పములు గరుత్మంతులను చూచి పారిపోయాయి. తన అస్త్రము వృధా కావడం చూచిన రావణుడు రాముని మీద బాణవర్షము కురిపించాడు. మరి కొన్ని బాణములతో మాతలిని కూడా కొట్టాడు. ఒక బాణంతో రాముని రథానికి ఉన్న ధ్వజాన్ని కొట్టాడు. మరి కొన్ని బాణములతో ఇంద్రుని రథమునకు కట్టబడిన అశ్వములను కొట్టాడు.

ఇంద్రుని రథము కూడా ఎందుకూ పనికి రాకపోవడం చూచిన వానరవీరులు దిగులు చెందారు. దానికి తగ్గట్టు రావణుడు తన నిజమైన అవతారము ఎత్తాడు. పది ముఖములతో రథంమీద ఠీవిగా పర్వతం మాదిరి నిలబడ్డాడు. రావణుడు రాముని మీద ఎడతెరిపి లేకుండా బాణములను సంధిస్తున్నాడు. ఆ వేగానికి రాముడు బాణములను సంధించలేకపోయాడు. రాముడు కోపం తెచ్చుకున్నాడు. రాముని కోపానికి సకల ప్రాణులు భయంతో వణికిపోయాయి. రాముని కోపంతో జేవురించిన ముఖం చూచి రావణుడు కూడా భయపడ్డాడు. రావణుడు రాముని మీదికి విసరడానికి ఒక పెద్ద శూలాన్ని తీసుకున్నాడు. మధ్యలో పట్టుకున్నాడు. పెద్దగా సింహనాదం చేసాడు. రామునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! ఈ రోజుతో నీ చరిత్ర పరిసమాప్తి. ఈ శూలము నిన్ను నీ తమ్ముని లక్ష్మణుని బలితీసు కుంటుంది. రామా! అక్కడే నిలబడు. ఈ శూలమును నీ మీదికి విసురుతున్నాను. "అంటూ ఆ శూలమును రాముని మీదికి గురి చూచి విసిరాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రావణుని చేతి నుండి వెలువడిన ఆ శూలము నిప్పులు విరజిమ్ముతూ వస్తోంది. రాముడు ఏ మాత్రమూ భయపడక తన బాణములతో ఆ శూలాన్ని నివారించడానికి బాణాలు ప్రయోగించాడు. కానీ రాముని బాణములు అన్నీ ఆ శూలము నుండి వెలువడే అగ్నిజ్వాలలో భస్మం అయ్యాయి.

అది చూచి రాముడు కోపించాడు. దేవేంద్రుడు తనకు పంపిన శక్తి అస్త్రమును చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. ధనుస్సులో సంధించాడు. ఆ శక్తి ప్రళయ కాలంలో వలె మంటలు వెదజల్లుతూ ఉంది. రాముడు ఆ శక్తిని రావణుడు ప్రయోగించిన శూలం మీదికి వదిలాడు. దేవేంద్రుని శక్తి ఆయుధము రావణుని శూలమును మధ్యలోనే విరిచింది. అప్పుడు రాముడు రావణుడు ఎక్కిన రథమునకు కట్టబడిన గుర్రములను తన బాణములతో కొట్టాడు. రాముడు తన వాడి అయిన బాణములతో రావణుని గుండెలకు గురి చూచి కొట్టాడు. మరి కొన్ని బాణములతో రావణుని లలాటము మీద నాటేట్టు కొట్టాడు. రావణుని శరీరము నుండి రక్తము ధారాపాతంగా కారుతూ ఉంది. రావణుడికి కోపమూ, అలసటా రెండూ ఒకేసారి కలిగాయి.

యుద్ధకాండము
నూటమూడవ సర్గ.

అలసట కలిగినా రావణుడు ఊరుకోలేదు. రామునిమీద బాణ వర్షము కురిపిస్తూనే ఉన్నాడు. కోపంతో దహించుకుపోతున్నాడు. రావణుడు వేసే బాణములను అన్నిటినీ రాముడు తన బాణములతో అడ్డుకుంటున్నాడు. రావణుడు రాముని వక్షస్థలమునకు గురిపెట్టి వేలకొలది బాణములను ప్రయోగించాడు. రాముని శరీరము నుండి రక్తము ధారగా ప్రవహిస్తూ ఉంది. రాముడు కూడా రావణుని మర్మస్థానములకు గురి చూచి బాణములను ప్రయోగించాడు. ఆ ప్రకారంగా రాముడు రావణుడు ఒకరి మీద ఒకరు వాడి అయిన బాణములను ప్రయోగించుకుంటున్నారు. రాముడు రావణుడు ఎదురు ఎదురుగా నిలబడి ఉన్నారు. అప్పుడు రాముడు రావణుని చూచి ఇలా అన్నాడు.

"ఓరీ రాక్షసా! నీవూ ఒక మగాడివేనా! నీదీ ఒక పౌరుషమేనా! భర్త ఇంట లేని సమయమున భార్యను అపహరించి తేవడం పరాక్రమము అనిపించుకుంటుందా! ఇతరుల భార్యలను అపహరించి తేవడం శూరత్వమా! రక్షణ లేని స్త్రీలను వీరులు తాకరు. కానీ నీవు దానికి పాల్పడ్డావు. అది నీచులు చేసేపని. కాని అదేదో ఘనకార్యము, శూరత్వము అనుకుంటున్నావు. సిగ్గు లేకుండా ఇంకా యుద్ధానికి వచ్చావా! వీరులు వీరగతిని పొందుతారు. కానీ నీకు నీచమైన మరణం రాసి పెట్టి ఉంది. అనుభవించు. నీవు కుబేరుని సోదరుడవు. ఎన్నో యజ్ఞాలు యాగాలు చేసావు. తపస్సులు చేసావు. సాటి వారిలో గొప్పయశస్సును సాధించావు.

కాని ఏం లాభం! ఆ కీర్తి అంతా నీవు చేసిన ఈ ఒక్క పాడు పనితో పటాపంచలయింది.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నీవు చేసిన దుర్మార్గానికి తగిన ఫలితం ఇప్పుడే అనుభవిస్తావు. మగవారు ఇంటలేని సమయమున దొంగ వలె ఇంట్లో దూరి, పరుల భార్యను అపహరించడం శూరత్వము అనుకుంటున్నావా! ఆ పని చేయడానికి నీకు సిగ్గువేయడం లేదా! ఆసమయంలో నేను ఆశ్రమంలో ఉంటే, అప్పుడు నిన్ను నీ సోదరుడు, ఖరుని వద్దకు పంపి ఉండేవాడిని. ఆ రోజు తప్పించుకున్న నీవు ఈ రోజు నా కంట పడ్డావు. నిన్ను వదలను. నా వాడి అయిన బాణములతో నిన్ను యమపురికి పంపుతాను. ఈ రోజు రాత్రికి నీ శిరస్సుతో క్రూరమృగములు విందుచేసుకుంటాయి. నీ శరీరమును గ్రద్దలు పీక్కుతింటాయి." అని పలుకుతూ రాముడు రావణుని మీద శరవర్షముకురిపించాడు.

రాముడు రావణుని మీద తనకు మనసులో స్ఫురించిన అన్ని అస్త్రములను ప్రయోగిస్తున్నాడు. రాముడు ఇలా అస్త్రములు ప్రయోగిస్తుంటే, వానరులు రాళ్లతోనూ, వృక్షములతోనూ రావణుని మోదుతున్నారు. రావణునికి ఊపిరి ఆడటం లేదు.రాముని మాటలతో సగం చచ్చిపోయాడు. ధనుస్సు సంధించలేకపోయాడు. అతని మనస్సు బాగా వ్యాకులము అయింది. రావణుని పరిస్థితిని చూచాడు సారథి. రథమును మెల్లిగా యుద్ధభూమి నుండి ఆవలకు తీసుకొని వెళ్లాడు. రావణుని రథము యుద్ధభూమిని విడిచి పెట్టి లంకానగరం వైపు వెళ్లిపోయింది.

యుద్ధకాండము నూటనాలుగవ సర్గ.

ఏం జరుగుతూ ఉందో రావణునికి తెలియడం లేదు. ఏదో మైకం కమ్మినట్టయింది. తెలివి వచ్చి చూచేసరికి తాను యుద్ధభూమిలో లేడు. దూరంగా ఉన్నాడు. సారథిని చూచి ఇలా అన్నాడు." ఓసారథీ! ఏమిటిది! నేను ఎక్కడున్నాను? రాముడు ఎక్కడ?" అని అడిగాడు. సారథి జరిగింది చెప్పాడు. రావణుని రక్షించడానికి రథమును రణభూమి నుండి పక్కకు మరల్చాను అని అన్నాడు. రావణుని కోపం తారస్థాయికి చేరింది. కళ్లు నిప్పులు కక్కుతూ ఇలా అన్నాడు. "ఓరి దుర్మార్గుడా! నేను ఏమన్నా సామాన్యుడిని అనుకున్నావా! అసమర్దుడిని, పౌరుషహీనుడిని, పరాక్రమం లేని వాడిని, భయం కలవాడిని అనుకున్నావా! నేను రావణుడిని! నీ ఇష్టం వచ్చినట్టు రథం తీసుకురావడానికి నీకు అనుమతి ఎవరిచ్చారు? శత్రువుల ముందు నాకు ఎంత అవమానం జరిగిందో నీవు ఊహించావా! నన్ను అడగకుండా, నా అభిప్రాయము తెలుసుకోకుండా రథమును ఎందుకు మళ్లించావు? నేను ఇన్నాళ్లు ఇన్నేళ్లు సంపాదించుకున్న కీర్తిని ఒక్క రోజులో నాశనం చేసావు. నన్ను ఒక భీరువుగా, పరాక్రమ హీనుడిగా, నీచుడిగా చేసావు.

నీవు చేసిన పని శత్రువులు చేయదగినది కానీ మిత్రులు చేయదగినది కాదు. నాకూ చూడ నిన్ను నా శత్రువులు ధనము ఇచ్చి వశం చేసుకున్నట్టు కనపడుతూ ఉంది. నీవు నా దగ్గర చాలా కాలం నుండి సారథిగా పని చేస్తుంటే, నా సంగతి నీకు పూర్తిగా తెలిసి ఉంటే, వెంటనే రథమును రాముడి వద్దకు తీసుకొని వెళ్లు. రాముడు యుద్ధభూమి నుండి వెళ్లిపోక ముందే త్వరగా రాముని ఎదుటికి రథమునుపోనివ్వు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము

యుద్ధకాండము

" అని ఆజ్ఞాపించాడు రావణుడు. రావణుని మాటలకు సారథి భయపడిపోయాడు. రావణుని క్షమాపణ కోరుకున్నాడు. "మహారాజా! నేను ఎవరికీ భయపడలేదు. నన్ను శత్రువులు వశపరచుకోలేదు.నేను శత్రువుల నుండి ఎటువంటి ధనము తీసుకోలేదు. నేనంత మిత్రద్రోహిని కాను. నేను తమరి వద్ద ఎంతో కాలము నుండి పని చేస్తున్నాను. మీరు నాకు చేసిన సహాయములను మరువలేను. నేను తమరి మంచి కోరి, తమరి ప్రాణములను శత్రువుల నుండి రక్షించడానికి ఈ పని చేసాను. నేను చేసిన పని మీకు ఇష్టము ఉండదని తెలుసు. కాని సారథిగా నా ధర్మము నేను నెరవేర్చాను. మీరు నన్ను అకారణంగా, ఒక దుర్మార్గుడిని దూషించినట్టు దూషించకండి. నేను యుద్ధరంగమునుండి తమరి రథమును ఎందుకుపక్కకు తీసుకొని వచ్చానో వివరంగా చెబుతాను వినండి.

తమరు శత్రువుతో యుద్ధముచేసి బాగా అలసి పోయారు. మీరు యుద్ధమునకు సుముఖంగా లేరని తెలుసుకున్నాను. అప్పుడు శత్రువు విజృంభించడం చూచాను. పైగా తమరి రథమునకు కట్టిన అశ్వములు కూడా బాగా అలసిపోయి ఉన్నాయి. రథమును వేగంగా లాగలేకుండా ఉన్నాయి. ఒక్కోసారి అసలు కదలడం లేదు. తరువాత నాకు దుశ్శకునములు కూడా గోచరించాయి. రాక్షసేంద్రా! మంచి సారథి రధికుని యొక్క పరిస్థితిని, అలసటను, ఉత్సాహమును గమనించి రథము నడపాలి. రధికుని ముఖకళవళికలను బట్టి ఆయన మనసును తెలుసుకొని రథము నడపాలి. సారథి అయిన వాడు ఒక్క రథికుని మానసిక పరిస్థితులే కాదు. ఎదురుగా ఉన్న శతువు యొక్క బలాబలములను గమనించి కూడా రథము తోలాలి.

సారథి రథము తోలు మార్గమును కూడా నిశితంగా గమనించాలి. ఎప్పుడు శత్రువుకు దగ్గరగా వెళ్లాలి, ఎప్పుడు శత్రువుకు దూరంగా వెళ్లాలి అనే విషయమును సారథి తెలుసుకొనాలి. తమ యొక్క అలసటను తీర్చి మరలా తమరిని యుద్ధమునకు ఆయత్తము చేయు నిమిత్తము రథమును పక్కకు తీసుకొని వచ్చాను. ఒక తెలివైన సారథి ఆ పరిస్థితులలో ఏమి చెయ్యాలో అదే చేసాను. నేను తమరి మీద భక్తితో గౌరవంతోనే ఈ పని చేసాను కానీ, నా ఇష్టం వచ్చినట్టు చేయలేదు. ఇప్పుడు చెప్పండి. నేను ఏమి చేయాలో. తమరి రథమును తమరి ఇష్టం వచ్చినట్టు నడిపి తమరి ఋణం తీర్చుకుంటాను." అని పలికాడు సారథి.

రావణుడు కూడా బాగా ఆలోచించాడు. తానుకోపం పట్టలేక అన్నాడే కానీ, సారథి తప్పు ఏమీ లేదని తెలుసుకున్నాడు. "సారథీ! రథమును రాముని ఎదుటికి తీసుకొని వెళ్లు. ఈ రావణుడు శత్రువును చంపకుండా వెనుదిరిగి వెళ్లడు." అని అన్నాడు. సారథి అమితోత్సాహంతో రథమును రాముని వంకకు పరుగెత్తించాడు. క్షణకాలంలో రావణుని రథము రాముని ఎదుట నిలిచింది.

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రావణుడు అలసిపోయినట్టే రాముడు కూడా అలసిపోయాడు. అలసిన రావణుని సారథిపక్కకు తీసుకొని వెళ్లాడు. కాస్త విశ్రాంతి తీసుకొని రావణుడు మరలా యుద్ధానికి వచ్చాడు. కాని రాముడు రావణునితో యుద్ధం చేసే పరిస్థితిలో లేడు. పైనుండి రామరావణ యుద్ధాన్ని చూస్తున్న దేవతలు, గంధర్వులతో పాటు అగస్త్య మహాముని కూడా ఉన్నాడు. వెంటనే రామునికి సాయం చేయదలచి అగస్త్య మహాముని రాముని వద్దకు వచ్చాడు. రామునితో ఇలా అన్నాడు. "రామా! ఈ సమయంలో నీకు ఒక మహా స్తోత్రము గురించి చెబుతాను. దానిని చక్కగా పఠించు. దీనిని పఠిస్తే శత్రువులతో చేసే యుద్ధంలో జయం కలుగుతుంది. దీనిపేరు ఆదిత్య హృదయము. దీనిని నిత్యమూ పఠిస్తే సకల శత్రువులను నాశనం చేస్తుంది. విజయం కలుగజేస్తుంది. కాని ఇది చాలా పవిత్రమైనది. అన్ని స్తోత్రములలో కెల్లా ఈ ఆదిత్య హృదయము చాలా మంగళకరమైనది. దీనివలన ఆయుష్షు కూడా వృద్ధి చెందుతుంది. దీనిని నీకు ఉపదేశిస్తాను. ఇది సూర్యుని గురించి చేసే స్తోత్రము. సూర్యుడు లోకముల కెల్లా ఆరాధ్యుడు. ప్రతి రోజూ ఉదయ పర్వతము మీద ఉదయిస్తాడు. ఒక్క మానవులే కాదు దేవతలు, గంధర్వులు, యక్షులు అందరూ సూర్యుని ఉపాసిస్తారు. లోకానికి కాంతిని, ప్రాణాన్ని ప్రసాదిస్తాడు సూర్యుడు. మీ వంశకర్త. అట్టి సూర్యుని ఆరాధించు. విజయం సాధించు. అని మొదలు పెట్టి అగస్త్యుడు రామునికి ఆదిత్య హృదయం ఉపదేశించాడు.

1. రశ్మిమన్తం సముద్యన్తం దేవాసురనమస్కృతం,
   పూజయస్వ వివస్వన్తం భాస్కరం భువనేశ్వరం
2. సర్వదేవాత్మకో హ్యేష తేజస్వీ రశ్మిభావనః
   ఏష దేవాసురగణాన్ లోకాన్ పాతి గభస్తిభి:
3 .ఏష బ్రహ్మా చ విష్ణుశ్చ శివః స్కన్దః ప్రజాపతి:,
   మహేన్ద్రో ధనదః కాలో యమః సోమో హ్యపాంపతి:.
4. పితరో వసవః సాధ్యా అశ్వినౌ మరుతో మను:
   వాయుర్వహ్ని: ప్రజా; ప్రాణ ఋతుకర్తా ప్రభాకర:
5. ఆదిత్యః సవితా సూర్యః ఖగః పూషా గభస్తిమాన్
   సువర్ణసదృశో భానుర్హిరణ్యరేతా దివాకరః
6. హరిదశ్వః సహస్రార్చిః సప్తసప్తిర్మరీచిమాన్
   తిమిరోన్మథనః శమ్భుస్త్వష్టా మార్తణ్ణకో అంశుమాన్
7. హిరణ్యగర్భ: శిశిరస్తపనో అహస్కరో రవి:
   అగ్నిగర్భో అదితేః పుత్రః శఙ్ఖ: శిశిరనాశనః

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

8 వ్యోమనాథస్తమోభేదీ ఋగ్యజుసామపారగః
ఘనవృష్టిరపాం మిత్రో విన్ధ్యవీథీప్లవంగమః
9.అతపీ మణ్డలీ మృత్యు: పిఙ్గల: సర్వతాపన:
కవిర్విశ్వో మహాతేజా రక్త: సర్వభవోద్భవ:
10.నక్షత్రగ్రహతారాణామధిపో విశ్వభావనః
తేజసామపి తేజస్వీ ద్వాదశాత్మన్నమోస్తుతే
11.నమ: పూర్వాయ గిరయే పశ్చిమాయాద్రయే నమ:
జ్యోతిర్గణానాం పతయే దినాధిపతయే నమః
12.జయాయ జయభద్రాయ హర్యశ్వాయ నమో నమః
నమోనమః సహస్రాంశో ఆదిత్యాయ నమో నమ:
13.నమ ఉగ్రాయ వీరాయ సారఙ్గయ నమోనమః
నమః పద్మప్రబోధాయ ప్రచణ్డాయ నమో2స్తు తే.
14.బ్రహ్మేశానాచ్యుతేశాయ సూర్యాయాదిత్యవర్చసే
భాస్వతే సర్వభక్షాయ రౌద్రాయ వపుషే నమ:
15.తమోఘ్నాయ హిమఘ్నాయ శత్రుఘ్నాయామితాత్మనే
కృతఘ్నఘ్నాయ దేవాయ జ్యోతిషాం పతయే నమః
16.తప్తచామీకరాభాయ హరయే విశ్వకర్మణే
నమస్తమోభినిఘ్నాయ రుచయే లోకసాక్షిణే
17.నాశయత్యేష వై భూతం తదేవ సృజతి ప్రభు:
పాయత్యేష తపత్యేష వర్షత్యేష గభస్తిభి:
18.ఏష సుప్తేషు జాగర్తి భూతేషు పరినిష్ఠితః
ఏష చైవాగ్నిహోత్రం చ ఫలం చైవాగ్నిహోత్రిణామ్
19.దేవాశ్చ క్రతవశ్చైవ క్రతూనాంఫలమేవ చ
యాని కృత్యాని లోకేషు సర్వేషు పరమప్రభు:

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఓ రామా! ఇది ఆదిత్యహృదయము అనే స్తోత్రము. ఈ స్తోత్రమును ఆపదలలోగానీ, దుర్గమ ప్రదేశములలో ప్రయాణం చేయునప్పుడు గానీ, భయపడే సమయములలో గాని, పఠిస్తే అతనికి ఏ భయమూ ఉండదు. విజయాన్ని పొందుతాడు. నీవు కూడా ఈ జగత్తునకు ప్రభువైన సూర్యుడి ని పూజించు. ఈ ఆదిత్య హృదయ స్తోత్రమును మూడుమార్లు జపించు. రావణ సంహారం చెయ్యి. నీకు విజయం సిద్ధిస్తుంది." అని అగస్త్యుడు రామునికి ఆదిత్య హృదయము అనే స్తోత్రమును ఉపదేశించి వెళ్లిపోయాడు. రాముడు చాలా సంతోషించాడు. ఆదిత్య హృదయమును నిశ్చలమైన మనస్సుతో ఏకాగ్రతతో మూడు సార్లు పఠించాడు. సూర్యుడికి నమస్కరించాడు.ధనుస్సును చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. రావణుని మీదికి యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. తనను స్తోత్రము చేయుచున్న రాముని అనుగ్రహించాడు సూర్యుడు. త్వరగా రావణుని మీదికి యుద్ధమునకు వెళ్లు అని ప్రేరేపించాడు.

యుద్ధకాండము
నూట ఆరవ సర్గ.

(ఇంత విషయం జరుగుతూ ఉంటే రావణుడు ఊరుకున్నాడా అని మీకు సందేహము రావచ్చు. కాని వాల్మీకి మహర్షి ఆ సందేహానికి మొదటి శ్లోకంలోనే సమాధానం చెప్పాడు. రాముడు యుద్ధానికి సిద్ధం అయేటప్పటికి రావణుని సారథి రథమును నడుపుకుంటూ రాముడి వద్దకు వచ్చాడు అని ప్రారంభించాడు. అంటే అక్కడ రావణుడు సారథిని తిట్టడం, సారథి సమాధానం ఇవ్వడం, రావణుడు తృప్తిపడటం జరిగే సమయంలో ఇక్కడ అగస్త్యుడు రావడం, ఆదిత్య హృదయం ఉపదేశించడం, రాముడు మూడుసార్లు పఠించడం జరిగాయి. ఇది సంభవమే కదా!)

రావణుని మాటలకు సారథి సంతోషించి రథమును నడుపుకుంటూ రాముని వద్దకు వచ్చాడు. అమిత వేగంతో వస్తున్న రావణుని రథమును చూచాడు రాముడు. రావణుని రథమునకు నల్లని గుర్రములు కట్టబడి ఉన్నాయి. రావణుని ధనుస్సునుండి బాణములు వర్షంలా కురుస్తున్నాయి. అది చూచిన రాముడు సారథి మాతలితో ఇలా అన్నాడు. "మాతలీ! అటు చూడు. రావణుడు మహావేగంతో యుద్ధానికి వస్తున్నాడు. బాణాలు వర్షంలా కురిపిస్తున్నాడు. నీవు కూడా మన రథమును రావణుని రథమునకు ఎదురుగా తీసుకొని వెళ్లు. ఈ రోజు రావణుని చరిత్ర సమాప్తమవుతుంది. జాగ్రత్తగా రథాన్ని నడుపు. ఇంద్రుని సారథివైన నీకు నేను చెప్పబనిలేదు. నా ఏకాగ్రత దెబ్బతినకుండా రథమును నడపమని కోరుతున్నాను." అని అన్నాడు రాముడు.

రాముని మాటలలో ఆంతర్యమును గ్రహించిన మాతలి రాముని మనసును బట్టి రథమును నడుపుతున్నాడు. మాతలి ఒక్కసారి తన అశ్వములను

ముందుకు ఉరికించాడు. దుమ్ములేపుకుంటూ రాముని రథము రావణుని రథం చుట్టు ప్రదక్షిణంగా తిరిగింది. ఆ దుమ్ము రావణుని రథాన్ని కమ్మేసింది. ఆ చర్యకు కోపించిన రావణుడు రాముని మీద శరవర్షము కురిపించాడు. రాముడు ఇంద్రుడు తనకు పంపిన దివ్య ధనుస్సును చేతిలోకి తీసుకున్నాడు. ఇంద్రబాణములను సంధించాడు. రావణుని విచక్షణా రహితంగా కొట్టాడు. ఇద్దరి మధ్య పోరు ఘోరంగా జరిగింది. రెట్టించిన ఉత్సాహంతో పోరుతున్న రామరావణ యుద్ధము చూడటానికి దేవతలు, గంధర్వులు,సిద్ధులు, మహర్షులు ఆకాశంలో నిలబడి ఉన్నారు.

ఇంతలో కొన్ని ఉత్పాతాలు కనిపించాయి. ప్రత్యేకించి రావణుని రథము మీద రక్తపు వర్షము కురిసింది. సుడి గాలి రావణుని రథమును చుట్టు తిరిగింది. ఆకాశంలో గ్రద్దలు ఎగురుతూ రావణుని రథం ఎటు తిరుగుతుందో అటు వేపుకు తిరుగుతున్నాయి. అప్పటికి సాయం సంధ్య అయింది. సాయంకాలపు ఎండ ఎర్రగా పడమటి దిక్కు మండుతున్నట్టు ఉంది. ఉరుములు ఉరుముతున్నాయి. ఉల్కలు ఆకాశంనుండి జారిపడుతున్నాయి. భూమి స్వల్పంగా కంపించింది. యుద్ధభూమిలో నక్కలు నోళ్లు తెరుచుకొని రావణుని రథం వంక చూస్తూ అరుస్తున్నాయి. యుద్ధభూమిలో గాలి విపరీతంగా వీస్తూ దుమ్ము లేస్తూ ఉంది. ఆ దుమ్ములో రావణునికి ఎదురుగా ఉన్న రాముని రథం సరిగా కనపడటం లేదు. ఆకాశంలో మేఘములు లేవు. కానీ ఉరుములు ఉరుముతున్నాయి. మెరుపులు మెరుస్తున్నాయి. పిడుగులు పడుతున్నాయి. చుట్టు చీకట్లు కమ్ముతున్నాయి. ఆకాశం అంతా దుమ్ముతో నిండిపోయింది. ధూళి మేఘాలు కమ్ముకున్నాయి. రావణుని రథమునకు కట్టిన గుర్రముల కళ్లనుండి నీళ్లు కారుతున్నాయి. ఈ అపశకునములు అన్నీ రావణుని వినాశనాన్ని, రాముని విజయాన్ని సూచిస్తున్నాయి. ఈ దుర్నిమిత్తములను చూచి రాముడు ఈ రోజు రావణుని వధ తప్పదు అని అనుకున్నాడు. తన పరాక్రమాన్ని ద్విగుణీకృతం చేసాడు.

యుద్ధకాండము
నూట ఏడవ సర్గ

రామ రావణ యుద్ధము ఘోరంగా క్రూరంగా సాగుతూ ఉంది. ఆ యుగములోనే అది ఒక గొప్ప యుద్ధము. ఒక పక్క రామ రావణులు, మరొక పక్క వానర సేన రాక్షస సేన ఘోరంగా పోరాడుతున్నారు. ఒక పక్క నర, రాక్షసులు, మరొక పక్క వానర, రాక్షసులు. రామ రావణ యుద్ధం పాకాన పడింది. వానరులు రాక్షసులు యుద్ధం చేయడం మానేసారు. వారి వారి నాయకుల యుద్ధము చూస్తున్నారు. రాముడు రావణుడు ఎవరికి వారు తామే గెలుస్తామని అనుకుంటున్నారు. రావణుడు తన బాణములను రాముని రథమునకు కట్టిన ధ్వజము మీదకు ప్రయోగించాడు. కాని రావణుని బాణములు శక్తివంతమైన ఇంద్రుని రథమును తాకకుండానే కిందపడ్డాయి.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

దానికి ప్రతిగా రాముడు రావణుని ధ్వజమునకు గురి చూచి కొట్టాడు. రాముని బాణము రావణుని రథమునకు కట్టిన ధ్వజమును విరిచింది. ధ్వజము కిందపడిపోయింది.

అది చూచిన రావణుడు రాముని మీద శరవర్షము కురిపించాడు. రాముని గుర్రములకు గురి చూచి కొట్టాడు. ఇంద్రుని రథమునకు కట్టిన ఆ అశ్వములు ఏమాత్రం తొణకలేదు. నిశ్చలంగా ఉన్నాయి. అది చూచిన రావణుడు కోపించి రాముని రథము మీద వాడి అయిన బాణములను ప్రయోగించాడు. రావణుడు తన మాయచేత బాణములనే కాకుండా గదలను, పరిఘలను, చక్రములను, ముసలములను శూలములను ప్రయోగిస్తున్నట్టు భ్రమకల్పించాడు. రావణుని మాయవలన పెద్ద ధ్వని చేస్తూ ఆయుధములు, బాణములు రాముని మీదికి వర్షం లాగ పడుతున్నాయి.

రావణుడు రాముని వదిలి వానర సేన మీద మాయాయుద్ధము చేస్తున్నాడు. వేలకొలది బాణములు వర్షంలాగా పడుతున్నట్టు భ్రమకల్పించాడు. ఆ రోజు రావణుడు చావో బతుకో తేల్చుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. రావణుని ప్రయాస చూచి రాముడు నవ్వుకున్నాడు. ఆ మాయాయుద్ధము మర్మము ఎరిగిన వాడు కాబట్టి రాముడు రావణుని మాయాయుద్ధమునకు భయపడ లేదు. రాముడు కూడా రావణుని బాణములకు తగు రీతిలో సమాధానం చెప్పాడు. తన బాణములతో రావణుని కప్పేసాడు. రాముడు రావణుడు వేసుకున్న బాణములు గురి తప్పకుండా ఒకరి బాణములతో ఒకటి కొట్టుకొని కిందపడిపోతూ ఉన్నాయి. వారిద్దరూ రెండు చేతులతో బాణములను సంధిస్తున్నారు. ఎడతెరిపి లేకుండా వర్షం కురిసినట్టు బాణములను వేసుకుంటున్నారు.

రావణుని గుర్రములను రాముడు కొడితే, రావణుడు రాముని గుర్రములను కొట్టాడు. ఒకరు చేసిన పని మరొకరు చేస్తున్నారు. బదులుకు బదులు తీర్చుకుంటున్నారు. రాముడు తన రథము మీద ఉన్న ధ్వజమును కూల్చడం చూచిన రావణుడు కోపంతో రగిలిపోయాడు. రాముని మీద వాడి అయిన బాణములను కురిపిస్తున్నాడు. వారి రథములు ఒక దాని చుట్టు ఒకటి గుండ్రంగా తిరుగుతున్నాయి. ఒకదానికి ఒకటి ఎదురు పడుతున్నాయి. అంతలోనే పక్కకు తిరుగుతున్నాయి. ఒకరిని ఒకరు దెబ్బతీయాలని శాయశక్తులా ప్రయత్నిస్తున్నారు. కాని సాధ్యం కావడం లేదు. ఒకరికి ఒకరు తీసిపోకుండా యుద్ధం చేస్తున్నారు. వారిరథములు ఎదురు ఎదురుగా నిలబడి ఒకదానితో ఒకటి ఢీకొంటున్నాయి.

రాముడు తన ధనుస్సునుండి నాలుగు వాడి అయిన బాణములతో రావణుని గుర్రములను కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు రావణుని రథం వెనక్కు తగ్గింది. అది చూచిన రావణుడు రాముని రథాన్ని కూడా వెనక్కు నెట్టాడు. కాని రాముడు ఏమాత్రం తొట్రుపడకుండా రావణునితో యుద్ధం చేస్తున్నాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఇలా కాదని రావణుడు మాతలి మీద వాడి అయిన బాణములను ప్రయోగించాడు. కాని ఆ బాణములు మాతలికి తగలకుండానే కిందపడిపోయాయి. ఎప్పుడైతే రావణుడు మాతలి మీద బాణ ప్రయోగం చేసాడో రాముడు మండిపడ్డాడు. రాముడు రావణుని రథము మీద వెయ్యిబాణములను ప్రయోగించాడు. దానికి ప్రతిగా రావణుడు రాముని రథము మీద గదలను ముసలములను ప్రయోగించాడు.

వారు ఒకరి మీద ఒకరు ప్రయోగించుకొను అస్త్రములతో లోకాలు తల్లడిల్లిపోతున్నాయి. ఇది చూచిన దేవతలు, గంధర్వులు, యక్షులు లోకాలకు ఏమవుతుందో అని చింతిస్తున్నారు. ఋషులు దేవతలు లోకముల శాంతి కొరకు స్వస్తివాచకములు పలుకు తున్నారు. కాని రామరావణ యుద్ధము ఆగలేదు. ఇంతలో రాముడు ఒక వాడి అయిన బాణమును రావణుని కంఠమునకు గురిపెట్టి కొట్టాడు. రావణుని తల కిరీటముతో సహా భూమి మీద పడింది. కాని అంతలోనే రాముని శిరస్సు తెగిన చోట మరొక శిరస్సు పుట్టింది. రాముడు మరలా మరొక బాణంతో ఆ శిరస్సును కూడా తెగ నరికాడు. ఆ స్థానంలో మరొక శిరస్సు పుట్టింది. ఈ ప్రకారంగా రాముడు రావణుని శిరస్సులను తెగగొడుతుంటే, అదే స్థానంలో శిరస్సులు మొలుస్తున్నాయి. ఆ ప్రకారంగా నూరు సార్లు జరిగింది. రావణుడు యధాప్రకారము యుద్ధం చేస్తున్నాడు.

ఎన్ని సార్లు రావణుని శిరస్సు ఛేదించినా, రావణుడు చావకపోవడంతో రాముడు చింతాక్రాంతుడయ్యాడు. "ఏ బాణాలతో మారీచుని, ఖర,దూషణులను, కబంధుని, విరాధుని, వాలిని, సాలవృక్షములను ఛేదించానో, ఆ బాణములు రావణుని పట్ల వృధా అవుతున్నాయి. కారణం తెలియడం లేదు."అని ఆలోచిస్తూ రావణుని మీద బాణములను వర్షంలా కురిపిస్తున్నాడు రాముడు. ఆ ప్రకారంగా రాముడికి రావణుడికి మధ్య ఏడురోజులు పగలు రాత్రి అనే విచక్షణ లేకుండా యుద్ధం జరిగింది. కాని గెలుపు ఎవరిదో తెలియడం లేదు.

యుద్ధకాండము
నూట ఎనిమిదవ సర్గ.

రామ రావణ యుద్ధమును నిశితంగా పరిశీలిస్తున్నాడు మాతలి. రామ రావణ యుద్ధము ఎంతటికీ ముగియడం లేదు. అప్పుడు మాతలి రామునితో ఇలా అన్నాడు. "రామా! ఏమిటి ఈ రాక్షసునితో ఇంతకాలం యుద్ధం కొనసాగిస్తున్నావు. నీకు ఏమీ తెలియకనా లేక తెలిసీ ఇలా చేస్తున్నావా! ఇతడు బ్రహ్మ వర ప్రసాది. ఇతనిని ఒక్క బ్రహ్మాస్త్రము తప్ప వేరు అస్త్రములు చంపలేవు. నీ వద్ద ఉ న్న బ్రహ్మాస్త్రమును ప్రయోగించు. ఈ రాక్షసుని సంహరించు." అని గుర్తుచేసాడు మాతలి.

అగస్త్యుడు తనకు బ్రహ్మాస్త్రమును ఇచ్చిన సంగతి రామునికి గుర్తుకు వచ్చింది. తన అమ్ముల పొదిలో నుండి బ్రహ్మాస్త్రము ను బయటకు తీసాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఆ బ్రహ్మాస్త్రమును పూర్వము బ్రహ్మ ఇంద్రునికి ఇచ్చాడు. ఆ బ్రహ్మాస్త్రమునకు అగ్ని, సూర్యుడు, మేరు పర్వతము, మంధర పర్వతము అధిష్టాన దేవతలు. ఆ బ్రహ్మాస్త్రము అంతా బ్రహ్మ మయము. ఆ బ్రహ్మాస్త్రము బంగారు వర్ణంతో మెరుస్తూ ఉంటుంది. సకల భూతముల యొక్క తేజస్సు ఆ బ్రహ్మాస్త్రములో నిక్షిప్తమై ఉంది.

రాముడు ఆ బ్రహ్మాస్త్రమును అభిమంత్రించి ధనుస్సు మీద సంధించాడు. విల్లుత్రాటిని ఆకర్ణాంతము లాగి ఆ బ్రహ్మాస్త్రమును రావణునికి గురి చూచి ప్రయోగించాడు. రామునిచేత ప్రయోగింప బడిన బ్రహ్మాస్త్రము సూటిగా వెళ్లి రావణుని వక్షస్థములో గుచ్చుకుంది. రావణుని గుండెలు బద్దలయ్యాయి. ఆ బ్రహ్మాస్త్రము రావణుని ప్రాణములను తీసుకొని భూమిలోకి ప్రవేశించింది. తరువాత పైకి లేచి తిరిగి వచ్చి రాముని అమ్ముల పొదిలోకి వచ్చి చేరింది.

బ్రహ్మాస్త్రము చేత రావణుడు సంహరింపబడ్డాడు.

రావణుడు తన రథము నుండి నేల మీదికి దొర్లాడు. రావణుడు మరణించి భూమి మీద పడటం చూచిన రాక్షస సేనలు భయభ్రాంతులయ్యాయి. అన్ని దిక్కులకూ పారిపోయాయి. వానర సేనలు రాక్షసులను తరిమి తరిమి కొట్టారు. రావణుని మరణం చూచిన వానర సేనలు హర్షధ్వానాలు చేసారు. రాక్షస సేనలు పారిపోయి లంకలో ప్రవేశించాయి. ఆకాశంలో దేవ దుందుభులు మోగాయి. పూల వర్షము కురిసింది. దేవతలందరూ రాక్షస సంహారం చేసిన రాముని స్తుతించారు. సుగ్రీవుడు, అంగదుడు, లక్ష్మణుడు, ఇతర వానర ప్రముఖులు రావణుని సంహరించినందుకు గాను రాముడిని ప్రశంసలతో ముంచెత్తారు.

యుద్ధకాండము
నూట తొమ్మిదవ సర్గ.

సకలభోగములు అనుభవించిన రాక్షస చక్రవర్తి, లంకాధినేత, ముల్లోకములను గడగడలాడించిన వీరుడు, రావణుడు నేల మీద దిక్కులేకుండా పడి ఉండటం చూచిన రావణుని తమ్ముడు విభీషణుడు ఎంతో వ్యధ చెందాడు. శోకం కట్టలు తెంచుకుంది. చెప్పిన మాట వినకుండా కోరి కోరి మరణాన్ని కొని తెచ్చుకున్న అన్నను చూచి శోకిస్తున్నాడు విభీషణుడు. రావణుని మృత దేహం పక్కన కూర్చుని ఇలా విలపిస్తున్నాడు.

"ఓ మహా వీరా! రావణా! పట్టు పరుపుల మీద హంస తూలికా తల్పముల మీద శయనించవలసిన వాడవు ఇలా భూమి మీద శయనించి ఉన్నావా! అయ్యో పూజాగృహములో పూజింపబడ్డ నీ కిరీటము నేల మీద దొర్లుతూ ఉంది గదా! అన్నా రావణా! నేను నీకు ఎన్నోసార్లు చెప్పాను రాముడి చేతిలో నీకు మరణం తప్పదని. నా మాటలు నీకు రుచించలేదు. ఇవ్వాళ అదే జరిగింది. నాడు నేను చెప్పిన మాటలను నీవు గానీ, ప్రహస్తుడు, ఇంద్రజిత్తు, కుంభకర్ణుడు, అతికాయుడు ఎవరూ అంగీకరించలేదు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కాని దాని ఫలితం ఈ రోజు కనపడింది కదా! రావణా! నీవు నీతి కోవిదుడవు. ధర్మాత్ముడవు. బలవంతుడవు. కాని ఒక్క స్త్రీలోలత్వము నీలోని అన్ని మంచి గుణములను నశింపచేసింది. ముల్లోకాలలో ఎవరికీ తలవంచని రావణుడు ఈ నాడు దిక్కులేకుండా నేల మీద పడి ఉన్నాడు. రావణుడు అనే మదగజము రాముడు అనే సింహము చేత కొట్టబడి నేల మీద పడుకున్నట్టు ఉంది." అని పరి పరి విధముల అన్న రావణుని గుణ గణములను, ధైర్య, పరాక్రమములను తలచుకొని ఏడుస్తున్నాడు విభీషణుడు.

విభీషణుడు ఇలా శోకించడం చూచాడు రాముడు. విభీషణుని ఓదార్చాడు. "మిత్రమా విభీషణా! నీ అన్న రావణుడు మహా వీరుడు. తన పరాక్రమాన్ని వీరత్వాన్ని చూపాడు. యుద్ధం లో మరణించాడు కానీ పిరికి వాడి మాదిరి పారిపోయి మరణించలేదు. భయం అనేది తెలియని రావణుడు, వీరోచితంగా మరణించాడు. ఆ ప్రకారంగా వీరోచితంగా మరణించిన వారి గురించి శోకించడం నీ వంటి బుద్ధిమంతులకు తగదు.

విభీషణా! నీ అన్న రావణుడు సామాన్యుడు కాదు. ముల్లోకములను గడగడలాడించాడు. అట్టి వీరుని మరణమునకు దు:ఖించడం తగదు. యుద్ధము అన్న తరువాత చంపడం చావడం అనేవి రెండే ఉంటాయి. అందుకని యుద్ధములో వీరోచితంగా మరణించడం వీరునికి ఉచితమైనది. అటువంటి శూరుడిని గూర్చి విచారించకూడదు. కాబట్టి విభీషణా! నీ శోకము మాని కాగల కార్యమును గురించి విచారించు." అని అన్నాడు రాముడు. రాముని ఓదార్పు మాటలతో కొద్దిగా ఉపశమించాడు విభీషణుడు.

"రామా! నా అన్న రావణుడు దేవతలకు, గంధర్వులకు, యక్షులకు భయపడలేదు. వారిచేతిలో ఎన్నడూ ఓడిపోలేదు. కాని నీ చేతిలో ఓడిపోయాడు. నా అన్న రావణుడు ఎన్నో యజ్ఞములు యాగములు చేసాడు. దానధర్మాలు చేసాడు. తపస్సుచేసాడు. వేదములను కూలంకషంగా అభ్యసించాడు. వైదిక కర్మలు నిష్టతో చేసాడు. అటువంటి నా అన్నకు ఇప్పుడు నేను మరణానంతర క్రియలను నీ అనుమతితో నెరవేర్చవలసి ఉన్నది. నీ అనుజ్ఞ కోసరం ఎదురుచూస్తున్నాను." అని అన్నాడు. "విభీషణా! నీ అన్న రావణునితో నా వైరము రావణుని మరణంతోనే సమసిపోయింది. రావణుడు నీ మాదిరి నాకు కూడా సోదరుడే. ఆయన స్వర్గలోక ప్రాప్తి కొరకు అంతిమ సంస్కారములు యధావిధిగా నెరవేర్చు" అని అనుజ్ఞ ఇచ్చాడు రాముడు.

యుద్ధకాండము
నూటపదవ సర్గ.

రావణుని మరణం గురించి లంకలోని అంత:పుర స్త్రీలకు తెలిసింది. వారి దు:ఖానికి

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అంతులేదు. వారు అంత:పురము నుండి బయటకు వచ్చారు. లంకానగర ఉత్తర ద్వారము వద్దకు వచ్చారు. రణరంగమును సమీపించారు. రావణుడు విగత జీవుడై పడి ఉన్న చోటికి వచ్చారు. పెద్దది నల్లనిది అయిన రావణుని మృతదేహం చూడగానే వారి దు:ఖము కట్టలు తెంచుకుంది. భోరున విలపించారు. రావణుని శరీరం మీద పడి తలలు బాదుకుంటున్నారు. ఒకామె రావణుని కౌగలించుకొని ఏడుస్తూ ఉంది. మరొకామె రావణుని పాదములను పట్టుకొని ఏడుస్తూ ఉంది. మరొకామె రావణుని తలను ఒడిలో పెట్టుకొని ఏడుస్తూ ఉంది. ఒకామె నేల మీద దొర్లి దొర్లి ఏడుస్తూ ఉంది. మరొక స్త్రీ రావణుని మృతదేహాన్ని చూచి మూర్ఛపోయింది. ఒకామె తన కన్నీటితో రావణుని ముఖాన్ని తడుపుతూ ఉంది. ఈ విధంగా రావణుని భార్యలు వలా వలా ఏడుస్తున్నారు.

"ఎవడైతే దేవేంద్రుడిని భయపెట్టాడో, ఎవడైతే కుబేరుని జయించి అతని వద్దనుండి పుష్పకమును తీసుకొని వచ్చాడో, ఎవడైతే గంధర్వులకు, ఋషులకు సింహస్వప్తంగా నిలిచాడో, ఎవడైతే దేవతలను యుద్ధంలో ఓడించాడో ఆ రావణుడు, నేడు నేల మీద దిక్కులేకుండా దుమ్ములో ధూళిలో పడి ఉన్నాడు. ఎంత విధివైచిత్ర్యము. ఏ రావణుడికి దేవతలన్నా గంధర్వులన్నా యక్షులన్నా ఏ మాత్రం భయం లేదో అట్టి రావణుడు ఒక మానవునికి భయపడ్డాడు. ఏ రావణుడైతే దేవ, దానవ, యక్ష, గంధర్వులకు చంపశక్యము కాడో అట్టి రావణుడు ఒక సామాన్య మానవునిచేత చంపబడ్డాడు. విధి బలీయము కదా!"అని రావణుని భార్యలు విలపిస్తున్నారు.

మరి కొందరు రావణుని చేష్టలను నిందిస్తున్నారు. "ఓ ప్రభూ! నీకు ఇంత మంది మంత్రులు, మిత్రులు ఉన్నారు కదా! వారి మాటలు వినకుండా సీతను ఎందుకు అపహరించి తెచ్చావు. నీ చావును నీవే అపహరించి తెచ్చుకున్నావా! నీవు చావడమే కాదు కోట్ల కొలది రాక్షసుల మృతికి కారణమైనావు. పోనీ సీతను అపహరించావు. ఆమెను అనుభవించావా! అదీ లేదు! నీ తమ్ముడు విభీషణుడు ఎన్నోసార్లు చెప్పాడు కదా సీతను రామునికి అప్పగించి లంకను రక్షించమని. నీవు ఆయన మాటలు వినలేదు. ఫలితం మేము విధవలము అయ్యాము. లంకా నగరం అంతా విధవరాండ్రతో నిండి పోయింది. నీ మూర్ఖత్వానికి ఫలితం ఇదేనా! నీవు విభీషణుని మాట విని ఉంటే మాకు, లంకానగరస్త్రీలకు వైధవ్యము తప్పి ఉండేది కదా! నీవు అపహరించింది, బంధించింది ఒక్క సీతనే. కాని దానికి ఫలితం మేమంతా అనుభవించాము.

అయినా నిన్ను అనుకొని ఏమి లాభము. ఆ దైవమే నీచేత ఈ పనులు చేయించింది. లేకపోతే సకల శాస్త్ర పారంగతుడివి, శివపూజాదురంధరుడివి నీవు ఒక సామాన్య మానవ స్త్రీకోసం పాకులాడటం ఏమిది. విపరీతం కాకపోతే! యుగాంతం సంభవించింది.

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వానరులు రాక్షసులు ఒకరితో ఒకరు కొట్టుకొని చచ్చారు. ఇదంతా దైవఘటన తప్ప వేరు కాదు. దైవనిర్ణయమును ఏమి చేసినా మార్చలేము కదా!"అని కొంతమంది వేదాంతమును వల్లిస్తూ ఏడుస్తున్నారు.

యుద్ధకాండము
నూటపదకొండవ సర్గ.

ఇంతమంది రావణుని భార్యలు ఇలా విలపిస్తూ ఉంటే రావణుని పట్టమహిషి పెద్ద భార్య మండోదరి మౌనంగా నిలబడి ఉంది. లోలోపల దు:ఖపడుతూ ఉంది. రాముని చేతిలో మరణించిన తన భర్తరావణుని చూచి లోలోపల కుమిలిపోతూ ఉంది. " మహారాజా! నీవు దీర్ఘబాహువు. కుబేరుని తమ్ముడివి. నీకు దేవేంద్రుడు కూడా భయపడతాడు. నీ పరాక్రమానికి భయపడి ఋషులు, మునులు, గంధర్వులు దిక్కుతోచకుండా పారిపోయారు. అటువంటి పరాక్రమ వంతుడివి..... ఒక మానవుని చేతిలో మరణించినందుకు సిగ్గుపడటం లేదా! ముల్లోకములను గడగడ లాడించిన నిన్ను అడవులు పట్టి తిరిగే మానవుడు ఒకడు ఎలా చంపగలిగాడు! ఆశ్చర్యంగా లేదూ!

సందర్భాన్ని బట్టి రూపాలను మారుస్తూ, మనుష్యులు కూడా అడుగుపెట్టలేని ప్రదేశములలో కూడా సంచరించే నీవు మానవుడైన రాముని చేతిలో చావడం ఏం బాగాలేదు. నీ సైనిక బలం సామాన్యమైనది కాదు. అపారమైనది. నీవు కూడా మహాపరాక్రమ వంతుడివి. నీవు యుద్ధంలో నిలబడితే నీ ఎదుట బడటానికి ఎవరూ సాహసించరు. అట్టినిన్ను ఒక మానవుడు రాముడు చంపగలిగాడు అంటే నమ్మలేకపోతున్నాను. జనస్థానములో నీ సోదరుడు ఖరుని, 14,000 మంది రాక్షసులను చంపాడు అని తెలిసినపుడే రాముని శక్తిని గురించి నీవు తెలుసుకొని ఉండాల్సింది. రాముడు మానవ మాత్రుడు కాడు ఏదో దైవశక్తి అని ఊహించి తగు చర్యలు తీసుకోవాల్సింది. దేవతలు కూడా ప్రవేశించడానికి భయపడే లంకానగరంలో ఒక వానరము ప్రవేశించి, అక్షకుమారుని చంపి, లంకను తగలపెట్టిన నాడే మేము కీడును శంకించాము. వానరులు నూరుయోజనముల దూరము వారధిని కట్టి లంకలో ప్రవేశించారు అని విన్న నాడే నాకు రాముడు సాధారణ మానవుడుకాడు అని అనుమానం కలిగింది. సాక్షాత్తు యమధర్మరాజే నిన్ను చంపడానికి రాముని రూపంలో వచ్చాడా అని నాకు అనుమానంగా ఉంది.

నిన్ను చూడ్డానికి కూడా భయపడే దేవేంద్రుడు ఇంత పని చేయలేడు. దేవేంద్రునికి అంత శక్తి లేదు. కాని ఒక మానవమాత్రుడైన రాముడు నిన్ను చంపలేడు. కాబట్టి నిన్ను చంపిన రాముడు ఒక మహాయోగి, చావు లేని వాడు, ఎల్లప్పుడూ ఉండే వాడు, ఆది అంతము లేని వాడు, సర్వజనపోషకుడు, శంఖచక్రగదాధారి, శ్రీవత్సమను మచ్చను వక్షమున కలిగిన వాడు. లక్ష్మీసమేతుడు అయిన ఆ పరమాత్మ తప్ప వేరు కాదు. ఈ వానరులు అంతా రాముని సాయం చేయడానికి వచ్చిన దేవతామూర్తులు. కాబట్టే ఇంత మంది రాక్షసులను సంహరించి నిన్నుకూడా చంపగలిగాడు.

అమరనాధ అమర

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వేరొకరికి సాధ్యం కాని పని తాను చేసాడు. ఓ నాథా! పూర్వము నీవు బ్రహ్మ గురించి, శివుని గురించి తపస్సు చేసినపుడు నీ ఇంద్రియములను అదుపులో పెట్టుకున్నావు. కాని ఇప్పుడా ఆ ఇంద్రియముల వలన పుట్టిన కోరికలే నిన్ను జయించాయి. నిన్ను, నీతోపాటు లంకను సర్వనాశనం చేసాయి. నీకు గుర్తు ఉందో లేదో! నేను కూడా నీతో, రామునితో మైత్రి చేసుకోమని, సీతను రాముని వద్దకు పంపమనీ, చెప్పాను. కానీ నీవు వినలేదు. ఫలితం అనుభవించావు. ఓ లంకాధిపా! నీ నాశనమును నీవే సీతరూపంలో కొని తెచ్చుకున్నావు. నీ ఐశ్వర్యము, నీ సంపదలు, నీ బంధుజనము నాశనం అవడానికే నీవు సీతను తెచ్చి లంకలో పెట్టావు. నీకు సీత మీద కోరిక పుట్టింది నీ నాశనానికే అని గ్రహించలేకపోయావు.

సీత అంటే ఎవరనుకున్నావు. లోకముల అన్నింటి చేతా ఆరాధింపతగినది. భూదేవికే క్షమాగుణం నేర్పగల నేర్పరి. లక్ష్మికే లక్ష్మి. ఆమెకు భర్త అంటే అంతులేని ప్రేమ. వెతికిచూచినా ఆమెలో ఎట్టిదోషము కనపడదు. అటువంటి సీత మీద చెయ్యివేసావు. తన మానాన తాను అడవిలో కందమూలములు తిని బతుకుతున్న సీతను పనిగట్టుకొని అపహరించావు. ఫలితం అనుభవించావు. సీతను అనుభవించాలి అని అనుకోవడమే నీ మరణానికి కారణం. నిన్ను రాముడు చంపలేదు. సీత పాతివ్రత్యము చేతనే నువ్వు చంపబడ్డావు.

ప్రతి వాడికీ మంచి పనికి మంచి ఫలము, చెడ్డ పనికి చెడ్డఫలము ఇంద్రుడు, అగ్ని మొదలగు దేవతలు ఇస్తూ ఉంటారు. నీకు కూడా సీతను అపహరించగానే నీకు తగిన ఫలం ఇవ్వాల్సి ఉంది. కాని దేవతలు నీకు భయపడి ఆ చెడ్డ ఫలమును నీకు ఇవ్వలేదు. అందుకే ఇన్నాళ్లు బతికావు. దేవతలు భయపడ్డా కాలము భయపడదు కదా. నీకు ఇప్పుడు కాలం సమీపించింది. పోయావు. విభీషణుడు మంచి కార్యములు చేసాడు. లంకకు రాజు కాబోతున్నాడు. నీవు చెడ్డ కార్యములు చేసావు లంకాధిపతిగా పరిపాలించే అర్హతను కోల్పోయావు. నాథా! నీకు సౌందర్యవతులైన స్త్రీలకు కొదవ ఏమున్నది. నీ అంత:పురము నిండా వివిధ జాతులకు చెందిన లోకోత్తర సౌందర్యవతులు కోకొల్లలుగా ఉన్నారు. కాని నిన్ను కామపిశాచి ఆవహించినది. వారి సౌందర్యము నీ కంటపడలేదు.

అంత దాకా ఎందుకు. అందములో గానీ, ఐశ్వర్యములో గానీ, వంశములో గానీ ఆ సీత నా కాలి గోటికి కూడా సరిపోదు. ఎదురుగా ఉన్న నన్ను వదిలి నీవు ఆ సీత వెంట బడ్డావు. నీ అజ్ఞానము కాక మరేమున్నది. పుట్టడం యాదృచ్ఛికమే కానీ చావు మాత్రం ఏదో కారణం లేనిది రాదు. నీకు సీత రూపంలో నీ మరణం సంభవించింది. నీకు మృత్యువు ఆసన్నం కాబట్టే ఎక్కడో దండకారణ్యంలో జనస్థానంలో తన మానానతాను కందమూలములు తిని బతుకుతున్న సీతను మోసంతో అపహరించి తెచ్చావు. నీ చావును నీవే తెచ్చి నీ పక్కనే పెట్టుకున్నావు. అదును చూచి ఆ చావు నిన్ను మానుండి అపహరించింది.

భారతీయ సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఓ లంకేశ్వరా! నేను నీ తో కలిసి విమానముల మీద కైలాసపర్వతము మీద, మేరు పర్వతము మీద, ఉద్యానవనములలోనూ, విహరించాను. ఎన్నోదేశములు తిరిగాను అక్కడి వింతలు విశేషాలు చూచాను. నీ మరణంతో నా వైభవము అంతా అంతరించింది. వైధవ్యము ప్రాప్తించింది. నీ కామ కోరికలకు నేను బలి అయ్యాను. రాచభోగములు చంచలములు అని తెలుసుకోలేకపోయాను. నాధా! ప్రతిరోజూ అందమైన వస్త్రములు ధరించి, మైపూతలు పూసుకొని, మద్యము సేవిస్తూ హంసతూలికా తల్పము మీద పరుండే వాడివి ఇప్పుడు ఈ కటికనేలమీద, దుమ్ములో ధూళిలో పడుకొని ఉన్నావా! విధి ఎంత చిత్రమైనది. ఇన్నాళ్లు నీ తో కూడి సురలోకభోగములు అనుభవించాను. అవన్నీ శాశ్వతము అనుకున్నాను. నీకు మరణమే లేదనుకున్నాను. కానీ నీ అకాల మరణంతో నాకు వైధవ్యము ప్రాప్తిస్తుందని కలలో కూడా ఊహించలేదు. నా తండ్రి దానవులకు ప్రభువు అనీ, నాభర్త రాక్షసులకు ప్రభువు అనీ, దేవతలను జయించినవాడు అని గర్వంతో తలెత్తుకు తిరిగేదాన్ని. నా తండ్రికి గానీ, నా భర్తకు గానీ ముల్లోకము లలో ఎదురు లేదని అనుకొనేదాన్ని. అటువంటి నీకు ఒక మానవుని వలన ఈ భయం ఎలా వచ్చిందో అర్థం కాకుండా ఉంది. ఆలోచిస్తుంటే ఇదంతా ఒక స్వప్నంలా ఉంది. నిజంగా నువ్వు చచ్చిపోయావా! నీవు మరణించావు అంటే నమ్మలేకుండా ఉన్నాను. అదీ ఒక మానవుడు అయిన రామునిచేత చంపబడ్డావు అంటే నమ్మశక్యంగా లేదు. మృత్యువుకే మృత్యువుగా ప్రసిద్ధిచెందిన నీవు ఆమృత్యువుకే లొంగిపోయావా!

నా భర్త రావణుడు సామాన్యుడు కాడు. మూడు లోకములలో ఉన్న ఐశ్వర్యముల నన్నిటినీ తన పాదాక్రాంతము చేసుకున్నవాడు. మూడు లోకములను భయపెట్టినవాడు. దిక్పాలకులను తన వాకిట నిలబెట్టినవాడు. కైలాసపర్వతమును కదిపినవాడు. తన ఎదుట ఎవడైనా గర్వంతో నిలబడితే వాడి గర్వాన్ని హరించిన వాడు. శత్రువులను సంహరించి తన వాళ్లను రక్షించుకొనేవాడు. దానవులను, యక్షులను సంహరించిన వాడు. రాక్షసజాతిని రక్షించిన వాడు. నా భర్త ఋషులు చేసే యజ్ఞములను పాడు చేసేవాడు. అధర్మాన్ని ఆచరించేవాడు. మాయాయుద్ధంలో నిపుణుడు. ఏయే దేశాలను జయిస్తాడో ఆయాదేశాల నుండి దేవ, దానవ,గంధర్వ కన్యలను తీసుకొచ్చి అనుభవించినవాడు. ఈ లంకా ద్వీపమునకు రక్షకుడు. ఇట్టి నా భర్తను రాముడు చంపాడు అంటే ఎలా నమ్మడం. అలాంటి భర్త మరణించి శవంగా నేల మీద పడి ఉండటం చూచిన నేను ఇంకా బతికి ఉన్నాను అంటే ఎలా నమ్మడం. నేను చాలా మొండిదానను అందుకే ఇంత ఘోరం జరిగినా ఇంకా బతికి ఉన్నాను.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఓ రాక్షస రాజా! ఈ దుమ్ములో ధూళిలో ఎలా పడుకొని ఉన్నావయ్యా! అలా పడుకోడానికి నీకు మనసు ఎలా ఒప్పిందయ్యా! నీ కుమారుడు ఇంద్రజిత్తును లక్ష్మణుడు చంపినపుడే నేను సగం మరణించాను. నీ మరణంతో పూర్తిగా మరణించాను. జీవచ్ఛవంలా మిగిలి ఉన్నాను. నీవు లేకుండా, నీతో కామభోగములు అనుభవించకుండా శేషజీవితం అంతా దు:ఖిస్తూ, జీవచ్ఛవంలా బతకాలా నేను. నా వల్ల కాదు. కాబట్టి నేను కూడా నీ వెంట వస్తాను. నన్ను కూడా నీ వెంట తీసుకొని వెళ్లు, అసలు నన్ను ఒంటరిగా ఇక్కడ వదిలిపెట్టి నీవు ఎలా వెళ్లగలిగావు. నేను ఇంతగా విలపిస్తున్నా నాతో ఒక్క మాట కూడా మాట్లాడటం లేదు ఎందుకని.

అంత:పురంలో ఉన్న నేను నీవు మరణించావని తెలియగానే మేలి ముసుగు కూడా లేకుండా, పాదచారినై పరుగుపరుగున వచ్చానని నా మీద కోపమా నాధా! నేనే కాదు. అటు చూడు. నీ భార్యలందరూ రాచమర్యాదలను అతిక్రమించి ఎలా నీ కోసం విలపిస్తున్నారో ఒక్క సారి చూడు. నాతో పాటు వాళ్లను కూడా కోప్పడు. వాళ్లను కూడా నిందించు. నీ కోసరం వాళ్లందరూ ఎలా కన్నీరు మున్నీరుగా ఏడుస్తున్నారో చూడు. వాళ్లను ఓదార్చు. వాళ్లంటే నీకు ఇష్టం లేదా! ఉంటే ఎందుకు వారితో మాట్లాడవు. నాధా! నాకు ఒకటి తోస్తూ ఉంది. నీవు ఎంతమందినో చంపి ఉంటావు. వారి భార్యలలో ఎంతో మంది పతివ్రతలు ఉండి ఉంటారు. వారి శాపములు అన్నీ నీకు తగిలి ఉంటాయి. వారు కార్చిన కన్నీరు వృధా పోతుందా! అందుకే ఇలా అకాలమరణం చెందావు. మా అందరినీ విధవలను చేసావు.

ఇంతకూ నాకు అర్థం కాని విషయం ఏమిటంటే... మూడులోకములను జయించిన నీవు, అత్యంత పరాక్రమవంతుడ వైన నీవు, ఒక ఆడుదానిని ఎలా దొంగతనంగా తీసుకొని వచ్చావు? ధైర్యంగా ఆమె భర్తకు తెలిసే తీసుకురావచ్చు కదా! నీవు ఇంత పిరికివాడికి అని నాకు తెలియదు. నీవు ఎప్పుడు కానీ, ఏ యుద్ధములో కానీ, ఎవరికి కానీ భయపడినట్టు నాకు తెలియదు. కానీ, సీత భర్తకు భయపడ్డావు. అదే నీ పాలిట మృత్యువు అయింది. నీవు సీతను తీసుకురాగానే నీ తమ్ముడు విభీషణుడు బాగా ఆలోచించి నీ స్త్రీ వ్యామోహంతో లంకానగరానికి చేటు వచ్చింది అని అన్నాడు కదా! ఆనాడు విభీషణుని మాట ఎందుకు వినలేదు? ఈ రాక్షస కులమును ఎందుకు సర్వనాశనం చేసావు?

నాధా! నీవు వీరమరణం పొందావు. నిజానికి నీ గురించి నేను దు:ఖించకూడదు. శోకించ కూడదు.. విచారించకూడదు. కాని నేను స్త్రీని. నీ భార్యను. అందుకే దు:ఖము ఆపుకోలేక ఏమోమో అంటున్నాను. నామనస్సు మనసులో లేదు. నీవు పుణ్యం చేసావు. పాపాలు చేసావు. నీ పుణ్యపాపములను మోసుకొని నీ దారిన నీవు వెళ్లిపోయావు. నీ మరణం చేత నాకు దు:ఖం మిగిలింది. అందుకే ఈ విచారమంతా!

ఆనాడు నీ బంధుమిత్రులు చెప్పిన మాటలు విని ఉంటే నీకు మాకు లంకకు ఇంతచేటు దాపురించదు కదా! కనీసం నీ తమ్ముడు విభీషణుని మాటలు విన్నా బాగుపడి ఉండేవాడివి. మాకు ఈ దు: ఖము కలిగేది కాదు. నాడు మారీచుని మాట విన్నా బాగుండేది. నా మాట విన్నా బాగుండేది.

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

కనీసం నా తండ్రి గారి మాట విన్నా బాగుండేది. ఇంత అనర్థము జరిగేది కాదు. ఎవరి మాటా వినని ఫలితం ఈ నాడు అనుభవిస్తున్నావు.

ఏమిటి నాథా ఇది! నేను ఇంతగా అడుగుతుంటే. శోకిస్తుంటే, ఆ ప్రకారం దుమ్ములో ధూళిలో పడి ఉన్నావు కానీ ఒక్క మాట కూడా అనడం లేదు. నా మీద కోపమా నాథా! పోనీ నిద్రపోతున్నావా! నేను మేల్కొలుపుతున్నాను కదా! మరి నిద్రలేవవా! నాతో మాట్లాడవా! యుద్ధములో ఎన్నడూ భయంతో వెనుకంజవేయని నీవు నాతో మాట్లాడటానికి భయపడుతున్నావా! నీకు భయపడి సూర్యుడు ఎన్నడూ లంకలో తన కిరణములను తీక్షణంగా ప్రసరించలేదు. ఈ నాడు నీవు లేవని చూడు సూర్యుడు ఎంత తీవ్రంగా ప్రకాశిస్తున్నాడో! నాథా! నాకన్నా ఈ యుద్ధభూమి ఎక్కువయిందా. ఈ ప్రకారంగా గాఢంగా కౌగలించుకొని పడుకొని ఉన్నావు. కనీసం నాతో ఒక్క మాట కూడా మాట్లాడటం లేదు. నా కన్నా భూమి ఎక్కువ అయిందా నీకు. అవునులే. నేనుకఠినాత్మురాలను. అందుకే నీవు నాతో మాట్లాడటం లేదు. లేకపోతే నీ మరణం కళ్లారా చూచి కూడా నా గుండెలు బద్దలు కాలేదంటే నా గుండె బండరాయి కన్నా కఠినం కదా! " అని రావణుని శరీరం మీద పడి మండోదరి పరిపరి విధాల విలపిస్తూ ఉంది. అలా ఏడ్చి ఏడ్చి రావణుని వక్షస్థలముమీద పడి మూర్ఛపోయింది. రావణుని భార్యలు ఆమెను లేపి కూర్చుండబెట్టి సేదదీర్చారు. ఆమెనుమంచి మాటలతో ఓదారుస్తున్నారు.

"అమ్మా మండోదరీ! నీకు తెలియనిది ఏమున్నది. ఈ లోకమే అస్థిరము కదా. మరి ఈ లోకములో ఉన్న జీవులు కూడా అస్థిరములే కదా. ఈ జీవుల ఐశ్వర్యములు భోగభాగ్యములు కూడా అస్థిరములు, చంచలములే కదా. నిన్న ఉన్న రాచభోగములు ఈ రోజు లేవు కదా, విధి వైపరీత్యము. వీటి కోసరం మనము శోకించి ప్రయోజనము లేదు." అని మండోదరిని ఓదారుస్తున్నారు. కాని మండోదరి ఏడుపు మానలేదు. ఇదంతా చూస్తున్న రాముడు విభీషణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "మిత్రమా విభీషణా! నీవు రావణుని భార్యలను ఓదార్చు. నీ అన్న రావణునికి అంతిమ సంస్కారములకు ఏర్పాట్లు చెయ్యి." అని అన్నాడు.

"రామా! నా అన్న ధర్మము తప్పాడు. అతి క్రూరుడుగా ప్రవర్తించాడు. సత్యము పలకడానికి ఏనాడూ ఆసక్తి చూపలేదు. ఇతరుల భార్యల పట్ల మక్కువ పెంచుకున్నాడు. ఇటువంటి దుర్మార్గునికి అంతిమసంస్కారములు నేను చేయలేను. నా కన్నా పెద్దవాడు. కాదనను. కానీ, ఇతడు పెద్దవాడు, పూజ్యుడు అని చెప్ప తగ్గ వాడు కాదు. మంచి మాటలు చెప్పినందుకు నన్ను రాజ్యము నుండి వెళ్లగొట్టాడు. ఇతడు నాకు సోదరరూపంలో ఉన్న శత్రువు. కాని ఒక విషయానికి నేను భయపడుతున్నాను. ఇతని కుమారులందరూ చని పోయారు. నేను తప్ప రావణునికి అంతిమ సంస్కారములు చేయడానికి ఎవరూ లేరు. ఇప్పుడు నేను నిరాకరిస్తే లోకం అంతా నన్ను కనీసము అన్నకు అగ్ని సంస్కారము చేయనందుకు నిందిస్తుంది. కాని లోకం ఇటువంటి దుర్మార్గుడికి అంతిమ సంస్కారములు చేయ నిరాకరించినందుకు

అమర్
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నన్ను పొగుడుతుంది కూడా. నిర్ణయం నీది. నీవు ఏమి చెయ్యమంటే అది చేస్తాను." అని అన్నాడు విభీషణుడు.
అప్పుడు రాముడు ఇలా అన్నాడు. "విభీషణా! నేను నీకు మిత్రుడను కదా. నీ సహాయము వలననే నేను లంకను జయించగలిగాను. నీ అన్న రావణుడు అధర్మ వర్తనుడు, అసత్యవాది కావచ్చును. కానీ ఇతడు మహాపరాక్రమ వంతుడు శూరుడు. వీరుడు. యుద్ధములో వీరుడిగా మరణించాడు. ఇతనిని సాక్షాత్తు దేవేంద్రుడు కూడా జయించలేకపోయాడని విన్నాము కదా! పైగా అతడు నీకు అన్న. నీ చేత దహన సంస్కారములు చేయించుకొనే అర్హత అతనికి ఉంది. దానిని నీవు కాదనలేవు. ఇటువంటి వీరునికి దహన సంస్కారములు చేస్తే నీకు కీర్తి ప్రతిష్టలు కూడా లభిస్తాయి. తరువాత నీ ఇష్టం." అని అన్నాడు రాముడు. రాముని మాటలను శిరసావహించాడు విభీషణుడు. వెంటనే తన అన్న రావణునికి దహన సంస్కారములు చేయడానికి ఏర్పాట్లు చేసాడు.

(మొదట్లో రావణుని మరణానికి ఎంతగానో దు:ఖించిన విభీషణుడు ఇప్పుడు తన అన్నకు దహన సంస్కారములు చేయడానికి నిరాకరించడం అంత సమంజసంగా లేదు. పైగా ఈ శ్లోకములు ప్రాచ్యప్రతిలో లేవు. కాబట్టి ఇవి తరువాత చేర్చి ఉండవచ్చును అని పండితుల అభిప్రాయము).
విభీషణుడు రావణుని ఇంటి నుండి అగ్నిహోత్రమును తెప్పించాడు. కాల్చడానికి కట్టెలను తెప్పించాడు. ఋత్విక్కులను పిలిపించాడు. అగరు, చందనము మొదలగు సుగంధ ద్రవ్యములను తెప్పించాడు. మణులను, ముత్యములను తెప్పించాడు. తరువాత శాస్త్ర ప్రకారము మాల్యవంతునితో రావణుని అంత్య క్రియలను నిర్వహించాడు. రావణుని శరీరాన్ని బాగా అలంకరించిన బంగారు పల్లకీలో ఎక్కించారు. భేరీ మృదంగములు వాయించారు. పూలు చల్లారు. వంది మాగధులు రావణుని గుణగణములను స్తోత్రం చేస్తున్నారు. విభీషణుడు అగ్ని పట్టుకొని ముందు నడువగా, రావణుని పల్లకీ వెనుక బయలుదేరింది. అందరూ శ్మశానం చేరుకున్నారు. అంతఃపుర స్త్రీలు అందరూ వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తున్నారు. రావణుని కడసారి చూపులు చూచుకున్నారు. ఒక పవిత్రమైన ప్రదేశములో చితి పేర్చారు. దాని మీద మెత్తని వస్త్రములను పరిచారు. వాటిని సుగంధ ద్రవ్యములతో తడిపారు. రావణుని మృతదేహాన్ని ఆ చితిమీద ఉంచారు. అగ్నిని ఆగ్నేయదిశలో ఏర్పరిచిన వేదిక మీద ఉంచారు. పెరుగు నెయ్యి కలిపి ఆయన బుజాలకు రుద్దారు. ఒక శకటమును పాదాల దగ్గర ఉంచారు. ఒక రోలును తొడల దగ్గర పెట్టారు. కర్రలతో చేసిన గిన్నెలను, అరణిని, ఉత్తర అరణిని (యజ్ఞము కొరకు నిప్పు పుట్టించడానికి ఉపయోగించే సాధనములు) ఒక రోకలిని వాటి వాటి స్థానములలో ఉంచారు.

విభీషణుడు మొదలగు వారు చితి చుట్టు ప్రదక్షిణం చేసారు. రావణుని చితి దగ్గర ఒక పశువును బలి ఇచ్చారు. దాని శరీరమును చీల్చి, దాని కడుపులో ఉండే పదార్థములను నేతితో తడిపి రావణుని ముఖం మీద ఉంచారు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము

యుద్ధకాండము

రావణుని మీద పుష్పములు గంధము అక్షతలు సుగంధ ద్రవ్యములు ఉంచారు. పేలాలు చల్లారు. విభీషణుడు శాస్త్రోక్తముగా రావణుని చితికి నిప్పు అంటించాడు. తరువాత స్నానం చేసి తడి వస్త్రములతో దర్భలు, నువ్వులను, నీళ్లతో సమర్పించి జలతర్పణము విడిచాడు. కడసారిగా తన అన్న రావణునికి భక్తితో తల వంచి నమస్కారము చేసాడు. అప్పటి దాకా ఏడుస్తున్న అంతఃపుర స్త్రీలను ఓదార్చి అంత:పురములకు పంపాడు. స్త్రీలందరూ వారి వారి గృహములకు వెళ్లిన మీదట విభీషణుడు రాముని వద్దకు వచ్చి నిలబడ్డాడు. విభీషణుడు తన అన్న రావణునికి యధావిధిగా దహన సంస్కారములు జరిపి రావణునికి ఉత్తమ గతులు కలిగించినందుకు చాలా సంతోషించాడు రాముడు. శత్రు సంహారం జరిగింది. విజయము లభించింది. రాముడు తన కోపాన్ని విడిచిపెట్టాడు. ధనుర్బాణములను, కవచమును విడిచిపెట్టాడు. శాంతమూర్తిగా సౌమ్యతను పొందాడు.

యుద్ధకాండము

నూటపన్నెండవ సర్గ.

రామ రావణ యుద్ధమును చూడటానికి వచ్చిన దేవ, దానవ, గంధర్వులు రావణ సంహారమునుచూచి సంతోషించి తమ తమ స్థానములకు వెళ్లిపోయారు. ఇంద్రుడు తనకు పంపిన దివ్యరథమును రాముడు మాతలికి ఇచ్చివేసాడు. మాతలిని సముచితంగా గౌరవించి స్వర్గలోకమునకు పంపాడు. రాముని అనుజ్ఞ తీసుకొని మాతలి రథము తో సహా ఇంద్రుని వద్దకు వెళ్లాడు. తరువాత రాముడు తన స్నేహితుడు అయిన సుగ్రీవుని గాఢంగా ప్రేమతో కౌగలించుకున్నాడు. తరువాత లక్ష్మణునితో సహా తన నివాసమునకు వెళ్లాడు. రాముడు లక్ష్మణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "లక్ష్మణా! మనకు విభీషణుడు ఎంతో ఉపకారము చేసాడు. రావణుని మరణం తరువాత లంకారాజ్య సింహాసనమును అధిష్టించుటకు విభీషణుడు తప్ప వేరెవరూ లేరు. కాబట్టి నీవు విభీషణుని లంకారాజ్యమునకు పట్టాభిషిక్తుని చెయ్యి. నేను విభీషణునికి ఆ విధంగా మాట ఇచ్చాను. నా మాటను నెరవేర్చు. విభీషణుని లంకారాజ్యమునకు రాజుగా చూడవలెనని కోరికగా ఉంది." అని అన్నాడు రాముడు.

లక్ష్మణుడు రాముని ఆజ్ఞను శిరసావహించాడు. వెంటనే ఒక బంగారు పాత్రను తెప్పించాడు. వానరుల చేత ఆ పాత్రనిండా సముద్రజలమును తెప్పించాడు. వానరులు వెంటనే వెళ్లి ఆ బంగారుపాత్రనిండా సముద్రజలమును తీసుకొని వచ్చారు. లక్ష్మణుడు విభీషణుని లంకారాజ్య సింహాసనము మీద కూర్చుండబెట్టాడు. బంగారు పాత్రనిండా తెప్పించిన సముద్రజలముతో లక్ష్మణుడు విభీషణుని వేదోక్తవిధి ప్రకారము లంకా రాజ్యమునకు రాజుగా అభిషిక్తుని చేసాడు. వానరులు రాక్షసులు హర్షధ్వానాలు చేసారు. తనకు విధేయులుగా ఉన్న నలుగురు మంత్రులతో విభీషణుడు లంకారాజ్యము పరిపాలించసాగాడు.

విభీషణుడు లంకారాజ్యమునకు అభిషిక్తుడు అయ్యాడని తెలిసి రాముడు ఎంతో సంతోషించాడు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

విభీషణుడు కూడా రాముడు తన మాట ప్రకారము, లంకా రాజ్యమును తనకు ఇచ్చినందుకు రాముని ఎడల ఎంతో కృతజ్ఞతాభావమును చూపించాడు. రాజ్యాభిషిక్తుడైన తరువాత విభీషణుడు తన మంత్రులతో సహా రాముని వద్దకు వచ్చాడు. ఆయన వెంట రాక్షసులు రాముని కొరకు శుభసూచకంగా లాజలు, పెరుగు, మధురమైన పదార్థములు, ఫలములు, పుష్పములు తీసుకొని వచ్చారు. విభీషణుడు ఆ మంగళ ద్రవ్యములను రామునికి లక్ష్మణునికి భక్తితో సమర్పించాడు. రాముడు సంతోషంతో వాటిని స్వీకరించాడు.

తరువాత రాముడు పక్కనే ఉన్న హనుమంతుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "హనుమా! నీవు లంకాధి పతి అయిన విభీషణుని అనుమతి తీసుకొని, లంకలో ప్రవేశించి, సీతను చూచి. సీతకు నా గురించి, నా క్షేమము గురించి తెలియజెయ్యి, హనుమా! ఇక్కడ నేను, లక్ష్మణుడు, సుగ్రీవుడు క్షేమంగా ఉన్నట్టు సీతకు తెలియజెయ్యి. నా మాటలు విన్న తరువాత సీత ఏమి చెబుతుందో విని, తిరిగి వచ్చి, ఆ మాటలు నాకు చెప్పు." అని అన్నాడు.

యుద్ధకాండము
నూటపదమూడవ సర్గ.

రాముని చేత ఆజ్ఞాపించబడిన హనుమంతుడు, రాక్షసులు తన వెంట రాగా, సీత ఉన్న అశోకవనమునకు బయలుదేరాడు. హనుమంతుడు అశోక వనమును ప్రవేశించే ముందు విభీషణుని అనుమతి తీసుకున్నాడు. అశోక వనములో ప్రవేశించిన హనుమంతుడు శింశుపా వృక్షము కింద కూర్చుని ఉన్న సీతను చూచాడు. ఆమె వద్దకు పోయి ఆమెకు నమస్కరించి నిలబడ్డాడు. మొదట సీత హనుమంతుని గుర్తించలేదు. తరువాత హనుమంతుని గుర్తించి సంతోషించింది. అప్పుడు హనుమంతుడు రాముని సందేశమును సీతకు వినిపించసాగాడు. "అమ్మా సీతమ్మ తల్లీ! రాముడు, లక్ష్మణుడు, సుగ్రీవుడు, విభీషణుడు క్షేమంగా ఉన్నారు. వానర సేనలు కూడా క్షేమంగా ఉన్నారు. రాముడు తన శత్రువు అయిన రావణుని సంహరించి విజయుడైనాడు. నీకు తన క్షేమములు తెలుపమని నన్ను పంపాడు. రాముని క్షేమము గురించి నీకు తెలిపినందుకు నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. ఇంక నీవు దు:ఖమును వదిలిపెట్టి సంతోషంగా ఉండు. ఇక్కడ నిన్ను బాధపెట్టేవారు ఎవరూ లేరు. రావణుడు చంపబడ్డాడు. లంకా నగరము విభీషణుని వశము అయింది. నీ కోసరమే రాముడు నూరు యోజనముల దూరము సేతువును నిర్మించి లంకా నగరం చేరుకున్నాడు. అమ్మా! ఇప్పుడు నీకు ఎటువంటి భయము లేదు. ఎందుకంటే ఇప్పుడు లంకా రాజ్యము విభీషణుని అధీనములో ఉంది. ఇప్పుడు నీవు నీ స్వగృహములో ఉన్నట్టు ఏ భయమూ లేకుండా ఉండవచ్చును. విభీషణుడు కూడా తమరి దర్శనము చేసుకొనవలెనని కుతూహలపడుతున్నాడు." అని పలికాడు హనుమంతుడు.

హనుమంతుని మాటలు సీతకు పరమసంతోషాన్ని కలుగజేసాయి. ఆ ఆనందంలో ఆమెకు నోటి వెంట మాటలు రాలేదు. సీతా దేవి నుండి ఏమీ సమాధానము రాకపోవడంతో హనుమంతుడు కంగారుపడ్డాడు.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"అమ్మా సీతాదేవీ! ఏమమ్మా మాటలాడటం లేదు. నేను ఏమన్నా తప్పుగా మాట్లాడానా! ఎందుకమ్మా నాతో మాట్లాడటం లేదు." అని ఆతురతగా అన్నాడు హనుమంతుడు. అప్పుడు సీత ఆనందభాష్పములు తుడుచుకుంటూ ఇలా అంది. "హనుమా! నీవు చెప్పిన మాటలకు నా ఆనందం హద్దులు దాటింది. ఆనందంతో నోట మాట రాలేదు. గొంతు బొంగురుబోయింది. ఒక్క క్షణం పాటు నన్ను నేను మరిచిపోయాను. ఇంతటి మంచి వార్తను తెచ్చిన నీకు బహుమతిగా ఇవ్వడానికి నా వద్ద ఏమియు లేదు. నీవు చెప్పిన పరమానందకరమైన విషయమునకు ఈ భూమి మీద దొరికే ఏ వస్తువు ఇచ్చినా అది తక్కువే అవుతుంది. వెండి బంగారములు కానీ, మణిమాణిక్యములు కానీ, రత్నభూషణములు, సకల సంపదలు కానీ నీ మాటలకు సాటిరావు." అని పలికింది సీత.

సీత మాటలకు హనుమంతుని ఆనందానికి అవధులు లేవు. సంతోషంతో ఉప్పొంగిపోయాడు. "ఎల్లప్పుడూ నీ భర్త క్షేమాన్నే కోరుకొనే దానవు. నీ భర్తను తప్ప పరపురుషుని కన్నెత్తి చూడని దానవు. అట్టి నీకే ఇలా స్నేహపూరితమైనమాటలు మాట్లాడటం చెల్లింది. అమ్మా! నీవు ఈ దాసుని మీద ప్రేమ అభిమానముతో చెప్పిన మాటలే నాకు రత్నములు, మణులు, మాణిక్యములు, సకల సంపదలతో సమానము. శత్రుసంహారము జరిగిన తరువాత రాముని మొహంలో కనిపించిన సంతోషము, రాముడు క్షేమంగా ఉన్నాడన్న వార్త విన్న తరువాత నీ మొహంలో కనపడ్డ సంతోషము, నాకు త్రిలోకాధిపత్యము లభించినంత ఆనందము కలుగచేసాయి. ఇతకన్నా మీరు నాకు ఇచ్చే బహుమానము ఏమి ఉంటుంది." అని అన్నాడు హనుమంతుడు.

ఆమాటలు విన్న సీత హనుమంతునితో ఇలా అంది. "హనుమా! బుద్ధిమంతుడవైన నీకే ఇలా మాట్లాడటం చెల్లింది. నీవు సామాన్యుడవు కావు. వాయుదేవుని కుమారుడవు. బలవంతుడవు. శౌర్యవంతుడవు. పరాక్రమవంతుడవు. నీకు అధికమైన నేర్పు ఓర్పు ధైర్యము, వినయము ఉన్నాయి. అందు వలననే నీవు సముద్రము దాటి లంకకు వచ్చినన్ను చూచి, ఆ విషయం రామునికి చెప్పి రాముని ఇక్కడకు తీసుకొని రాగలిగావు." అని హనుమంతుని శ్లాఘించింది సీత.

ఆ మాటలు విన్న హనుమంతుడు చుట్టు పక్కల చూచాడు. అప్పటి దాకా సీతకు కాపలాగా ఉన్న వికృతాకారులైన రాక్షసస్త్రీలు కనపడ్డారు. "అమ్మా సీతమ్మ తల్లీ! వీళ్లే కదా ఇన్నాళ్లు నిన్ను నానా బాధలు పెట్టింది. భయపెట్టింది. రావణుని వరించమని బలవంతపెట్టింది. వీరందరినీ ఇప్పుడు ఈ క్షణమే చంపుతాను. ఎందుకంటే వీళ్లు నిన్ను అన్నమాటలు అన్నీ నేను ఈ చెట్టు మీద కూర్చుని విన్నాను. నిన్ను పెట్టిన బాధలు అన్నీ కళ్లారా చూచాను. వారి మాటలు విని నీవు అమితంగా శోకించడం చూచి నాలో నేను బాధపడ్డాను. అమ్మా నాకు అనుమతి ప్రసాదించు. వీళ్లందరినీ నా చేతులతో కొట్టి చంపుతాను. నీకు అపకారము చేసిన వీళ్లను పిడికిళ్లతో గుద్ది చంపుతాను. రక్కుతాను. కొరుకుతాను, జుట్టు పీకుతాను. వీళ్లను కిందపడేసి ఎగిరెగిరి వీళ్లమీద పడి మర్దిస్తాను. ఎముకలు విరుస్తాను.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఏకీలుకాకీలు విడగొట్టి చంపుతాను. వీళ్లు నిన్ను పెట్టిన బాధలకు ఇదే సరిఅయిన శిక్ష, వీళ్లు ఇన్నాళ్లు నిన్ను ఎన్ని బాధలు పెట్టారో అన్ని బాధలూ వీళ్లు అనుభవించాలి." అని కోపంతో అన్నాడు హనుమంతుడు.

సహజంగా దయాగుణము, ఓర్పు కల సీత హనుమంతుని మాటలు విని ఇలా అన్నది. "హనుమా! వీళ్లు కేవలము రావణుని సేవికలు. రావణుడు చెప్పినట్టు చేసారు. ఇందులో వీరి తప్పు ఏముంది. రావణుని ఆజ్ఞ అతిక్రమిస్తే రావణుడు వీళ్లను చంపుతాడు. రావణుని చేతిలో దండనకు భయపడి అలా ప్రవర్తించారే కానీ, ఇందులో వీరి తప్పు ఏమీలేదు. అదీ కాకుండా, నా కాలము బాగా లేదు. అందుకని ఇన్ని బాధలు అనుభవించాను. వీళ్లు కేవలం నిమిత్తమాత్రులు. నేను పూర్వము ఎవరిని ఎన్ని బాధలు పెట్టానో అవి అన్నీ ఇప్పుడు అనుభవించాను. కర్మఫలము అనుభవించకుండా తప్పించుకోవడం ఎవరికీ సాధ్యం కాదు కదా! నేను ఇన్ని కష్టములు ఇన్ని రోజులు అనుభవించవలెనని నా మొహాన రాసి పెట్టి ఉంది. దానిని తప్పించడం ఎవరి తరమూ కాదు కదా! అందుకనే నేను ఈ రావణుని దాసీలు ఎన్ని బాధలు పెట్టినా సహించాను. వారిని ఒక్క మాట కూడా అనలేదు.

ఇప్పుడు రావణుడు లేడు. ఇంక వీళ్లు కూడా నన్ను ఏ బాధలూ పెట్టరు. ఏమీ అనరు. ఎందుకంటే ఇప్పుడు రావణుని భయం వీళ్లకు లేదు. ఈ సందర్భంలో నీకు ఒక పెద్దపులితో ఎలుగుబంటి చెప్పిన విషయము చెబుతాను సావధానంగా విను. సత్పురుషులు ఎప్పుడూ పరులకు అపకారము చెయ్యరు. చేతనైనే ఉపకారం చేస్తారు. అదీ కాకుండా, తమకు అపకారము చేసిన వారికి కూడా అపకారము చెయ్యరు. ఎవరి పాపఫలము వారే అనుభవిస్తారు అని అనుకుంటారు. అదీ సత్పురుషుల లక్షణము. సత్పురుషులు పాపాత్ములను, పుణ్యాత్ములను సమానంగా చూస్తారు. చంపదగిన వారి పట్ల కూడా దయాగుణము ప్రసరిస్తారు. ఎందుకంటే తప్పులు చేయడం ప్రాణులకు సహజలక్షణము కదా! కేవలం ఇతరులను హింసించడమే పనిగా పెట్టుకున్న వారి మీద కూడా దయచూపించడం సత్పురుషుల లక్షణము." అని పలికింది సీత.

సీత దయాగుణానికి ఎంతో సంతోషించాడు హనుమంతుడు. "అమ్మా! నీవు రామునికి తగ్గ ధర్మపత్నివి. అందుకే ఇంతటి దయాగుణమును కలిగి ఉన్నావు. రామునికి ఏమైనా సందేశము ఇస్తే తీసుకొని వెళ్లిరామునికి వినిపిస్తాను." అని అన్నాడు హనుమంతుడు.
"హనుమా! నేను వెంటనే నా భర్త రాముని చూడవలెనని ఉ వ్విళ్లూరుతున్నాను. ఇదే నా సందేశము." అని పలికింది సీత.
ఆమాటలు విన్న హనుమంతుడు సీతతో ఇలా అన్నాడు. "అమ్మా! ఇంక ఆలస్యం ఎందుకు ఇప్పుడే నీవు రాముడిని చూడగలవు. ఇప్పుడే వెళ్లి నీ సందేశమును రామునికి వినిపిస్తాను. " అని హనుమంతుడు. వాయువేగంతో రాముని వద్దకు వెళ్లాడు. సీత చెప్పిన ఏకవాక్య సందేశమును రామునికి వినిపించాడు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నూటపదునాలుగవ సర్గ.

రాముని వద్దకు వచ్చిన హనుమంతుడు రామునికి నమస్కరించి రామునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! ఎవరికోసరం నీవు ఇన్నాళ్లు పరితపిస్తున్నావో, ఎవరికోసరం సేతువును నిర్మించావో, ఎవరికోసరం రావణవధ చేసావో ఆ సీత నిన్ను తక్షణమే చూడవలెనని కోరికగా ఉంది. అందుకని నీవు వెంటనే సీతను చూడాలి. ఆమెను ఓదార్చాలి. ఆమెకు సంతోషమును చేకూర్చాలి. నీ విజయ వార్త విన్న సీత సంతోషంతో ఉప్పొంగి పోయింది. నిన్ను ఎప్పుడెప్పుడు చూస్తానా అని ఎదురు చూస్తూ ఉంది. ఆమె చెప్ప మన్న మాట ఏమంటే-- "కష్టసాధ్యమైన కార్యమును సాధించిన రాముని, లక్ష్మణుని నేను వెంటనే చూడవలెనని కోరుకుంటున్నాను." అని ఏకవాక్యంగా నాతో చెప్పింది." అని హనుమంతుడు. రామునితో సీతా సందేశమును వినిపించాడు.

సీత మాటలు విన్న రామునికి కన్నీళ్ల పర్యంతము అయింది. పక్కనే ఉన్న విభీషణుని చూచి "లంకాధిపా విభీషణా! నీవు వెంటనే సర్వాలంకారభూషితురాలైన సీతను నా వద్దకు తీసుకొని వచ్చుటకు తగిన ఏర్పాట్లు చెయ్యి" అని ఆదేశించాడు. వెంటనే విభీషణుడు లంకా నగరములోకి వెళ్లాడు. తన అంత:పురములోనికి పోయి అక్కడి స్త్రీలతో ఈ విషయం చెప్పాడు. వెంటనే తన అంతఃపుర స్త్రీలను తీసుకొని సీత వద్దకు వెళ్లాడు. అంతఃపుర స్త్రీల ద్వారా రాముని మాటలను సీతకు వినిపించాడు. తరువాత రాక్షస రాజు అయిన విభీషణుడు చేతులు కట్టుకొని సీత ముందు నిలబడి ఇలా అన్నాడు.

"అమ్మాసీతాదేవీ! నీవు వెంటనే స్నాపానాదులు ఆచరించి మైపూతలు పూసుకొని, దివ్యాభరణములు, పట్టుపీతాంబరములు ధరించి, రాముని వద్దకు వెళ్లుటకు వాహనమును ఎక్కుము. నీ భర్త రాముడు నిన్ను చూడవలెనని ఆతురతగా ఉన్నాడు."అని వినయంగా పలికాడు. ఆ మాటలు విన్న సీత విభీషణునితో ఇలా అంది. "ఓ రాక్షస రాజా విభీషణా! నేను ఉన్నపళంగానే నా భర్త రాముని చూడవలెనని అనుకుంటున్నాను. నేను ఇంతకాలము ఎలా ఉన్నానో రామునికి తెలియాలి." అని అంది.

దానికి విభీషణుడు "అమ్మా సీతా! రాముడు చెప్పినట్టు చేయడం మంచిదేమో!" అని అన్నాడు. రాముని ఆదేశము పాటించడం తన ధర్మము అని తలచిన సీత రాముడు చెప్పినట్టే చేయుటకు నిర్ణయించుకుంది. విభీషణుడు దానికి తగిన ఏర్పాట్లు చేసాడు. సీతాదేవి అభ్యంగన స్నానము చేసి, మంచి వస్త్రములు, దివ్యాభరణములు ధరించి, రాక్షసులు మోయుచున్న పల్లకి ఎక్కింది. విభీషణుడు పక్కనే ఉండి సీత ఎక్కిన పల్లకీని రాక్షసుల చేత మోయించుకొని రాముని వద్దకు సీతను తీసుకొని వచ్చాడు. ఆసమయంలో రాముడు ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు. విభీషణుడు రాముని వద్దకు పోయి "రామా! నీ భార్య సీత వచ్చింది." అని అన్నాడు.

(ఇక్కడ రాముడు సీతను ఎలా చూచాడు అప్పుడు రాముని మనోభావాలు ఏమిటి అన్న విషయాన్ని వాల్మీకి ఈ క్రింది శ్లోకంలో చెప్పాడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము

యుద్ధకాండము

తామాగతాముపశ్రుత్య రక్షోగృహచిరోషితామ్,
హర్షో దైన్యం చ రోషశ్చ త్రయం రాఘవమావిశత్||

చాలాకాలంపాటు రాక్షసుని అధీనంలో, రావణుని గృహంలో ఉన్న సీత వచ్చింది అన్న మాట వినగానే రామునికి ఆనందము, దు:ఖము, రోషము మూడు భావనలు ఒకేసారి కలిగాయి. పైకి మాత్రము నిర్వికారంగా ఉన్నాడు. సీత వచ్చింది అని తెలియగానే వానరులు అంతా గుమిగూడారు. ఎందుకంటే వాళ్లు అప్పటిదాకా సీతను చూడలేదు. సీత ఎలా ఉంటుందో చూద్దామని ఉత్సుకతతో ఉన్నారు. రాముడు పక్కనే ఉన్న విభీషణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "విభీషణా! సీతను త్వరగా నా వద్దకు తీసుకొని రా!" అని అన్నాడు.

విభీషణుడు పక్కనే ఉన్న భటులవైపు చూచాడు. వారు కర్రలు పట్టుకొని గుమిగూడినవారిని పక్కకు నెడుతున్నారు. తోస్తున్నారు. తొలగిస్తున్నారు. అప్పుడు వానరులు భల్లూకములు ఒకరిని ఒకరు తోసుకుంటున్నారు. కిందపడుతున్నారు. సీతను చూడవలెనని తలలు పైకెత్తి చూస్తున్నారు. ఇది చూచి రామునికి కోపం వచ్చింది. విభీషణుని చూచి "వాళ్లను ఎందుకు అలా తోసేస్తున్నారు. వాళ్లందరూ నా వాళ్లు నా కోసం ప్రాణాలకు తెగించి వచ్చారు. వాళ్లను ఏమీ అనవద్దు. వాళ్లందరూ సీతను చూడవలెనని కోరుకుంటున్నారు. అంతఃపుర స్త్రీలకు మంచి నడవడికయే అలంకారము కానీ, ప్రాసాదములు, వస్త్రములు, తెరలు కాదు. స్వయంవరములందు, యజ్ఞయాగములందు, వివాహ సమయములయందు, విపరీత పరిస్థితులయందు అంత:పుర స్త్రీలు పరుల కంటపడటంలో తప్పులేదు.

ఇంతకాలము సీత పరపురుషుని ఇంట ఉన్నది. ఇప్పుడు నా దగ్గరకు వచ్చింది. ఈ సమయంలో ఆమెను అందరూ చూడటంలో ఏ మాత్రమూ దోషము లేదు. వాళ్లను అలా దూరంగా తోయవద్దు. సీత ఎన్నో కష్టములు పడింది. ఆమె ఎలా ఉన్నదో చూడాలని అనుకోడంలో తప్పులేదు. పైగా ఆమె భర్తను నేను పక్కన ఉండగా చూడటంలో దోషం లేదు. అందుకని విభీషణా! సీతను పల్లకీ దిగి నడుచుకుంటూ నా వద్దకు రమ్మనండి. ఆమెను దగ్గరనుండి వానరులు అందరూ చూచే అవకాశం కలుగుతుంది." అని పలికాడు రాముడు. ఆ మాటలు విన్న విభీషణుడు సీత వద్దకు పోయి ఆమెను సవినయంగా పల్లకీ లోనుండి దింపి రాముని వద్దకు తీసుకొని వచ్చాడు. సీత వచ్చింది అన్న సంతోషము రాముని ముఖంలో కనిపించడం లేదు. పైగా గంభీరంగా ఉన్నాడు. ఆయన ముఖ కళవళికలను చూచి లక్ష్మణుడు, హనుమంతుడు కంగారు పడ్డారు. సీత సిగ్గుతో తల వంచుకొని విభీషణుడు వెంట రాగా రాముని వద్దకు నడిచింది.

రాముని ఎదురుగా నిలబడ్డ సీత కను రెప్పలు పైకి ఎత్తి రాముని వంక చూచింది. చాలా కాలం తరువాత భర్తను చూచిన సీత మనసు ఆనందసాగరంలో తేలిపోయింది.

యుద్ధకాండము
నూటపదునైదవ సర్గ.

అమరనథ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రాముడు సీత వంక చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ సీతా! నిన్ను రావణుడు అనే రాక్షసుడు నా వద్దనుండి అపహరించుకొని తీసుకొని వెళ్లాడు. నేను పురుష ప్రయత్నంతో రావణుని జయించి నిన్ను మరలా దక్కించుకున్నాను. నేను నీ భర్తను, పురుషుడిని కాబట్టి నాకు తగ్గ ధర్మము నేను నెరవేర్చాను. ఇప్పుడు నాకు రావణుని వలన జరిగిన అవమానము తొలగిపోయినది. రావణ వధతో నా కోపము కూడా ఉపశమించినది. రావణుని చంపి నిన్ను దకించుకోడంతో నా పౌరుషాన్ని లోకానికి చాటి చెప్పాను. నా ప్రతిజ్ఞ నేరవేర్చుకున్నాను.
నేను ఇంటలేని సమయంలో నిన్ను అపహరించి రావణుడు తప్పుచేసాడు. అది దైవికము. ఆ తప్పును నేను నా పురుష ప్రయత్నంతో సరిదిద్దాను. తనకు జరిగిన అవమానమును ఎవడైతో తన పురుష ప్రయత్నంతో తొలగించుకోడో, వాడికి ఎంత పౌరుషము ఉండి ఏమీ ప్రయోజనము లేదు. నేను కాదు. హనుమంతుడు కూడా తన అపారమైన శక్తితో నూరుయోజనముల దూరం ఉన్న సముద్రమును దాటి, నిన్ను చూచి, లంకను కాల్చి, గొప్ప కార్యమును నిర్వర్తించాడు. హనుమంతుని శ్రమ కూడా నేడుసఫలం అయింది. అలాగే అపారమైన వానర సేనలను, భల్లూకసేనలను సమకూర్చి వారధి కట్టి, లంకనుచేరి, రాక్షసులను సంహరించి సుగ్రీవుడు కూడా ఎంతో శ్రమ పడ్డాడు. సుగ్రీవుని శ్రమకూడా నేడు ఫలించింది. అలాగే దుర్మార్గుడైన అన్నను విడిచి నన్ను చేరిన విభీషణుని త్యాగం కూడా నేడు సఫలమయింది." అని అందరికీ కృతజ్ఞతలు చెబుతున్న రాముని చూచిన సీతకు కళ్లలో ఆనందభాష్పాలు రాలుతున్నాయి. ఇంతమందితనకోసం కష్టపడ్డారా అని ఆశ్చర్యపోయింది. అన్ని మాటలు పలికిన రాముడు కొంచెంసేపు ఆగాడు. రాముని హృదయంలో రెండు విధములైన భావములు చెలరేగుతున్నాయి. తుదకు రాముడు ఇలా అన్నాడు.

"నా గౌరవాన్ని కాపాడుకోటానికి, నా కోపము తీర్చుకోడానికి, నా ప్రతిజ్ఞను నెరవేర్చుకోడానికి, నాపౌరుషమును లోకానికి చాటి చెప్పడానికి నేను రావణుని సంహరించి నిన్ను రాక్షస చెరనుండి విడిపించాను. ఒక సాధారణ మానవుడు, పౌరుషవంతుడు, వీరుడు అయిన మానవుడు ఏమి చేస్తాడో అదే నేనూ చేసాను. శత్రువును జయించి నిన్ను రక్షించాను. సీతా! ఒక్క విషయం గుర్తుపెట్టుకో. నేను ఇదంతా నీ కోసరం చేయలేదు. ఇక్ష్వాకు వంశములో పుట్టిన రాముడు తుదకు, ఇతరులు అపహరించిన భార్యను కూడా రక్షించుకోలేకపోయాడు అన్న అపవాదును తొలగించుకోడానికే ఈ యుద్ధము చేసాను. నా వంశ గౌరవాన్ని ప్రతిష్టను కాపాడుకోడానికే ఈ యుద్ధం చేసాను. అంతే కానీ నీకొరకు కాదు.
(ఇక్కడ సీతను ఉద్దేశించి రాముడు అన్న మాటలను వాల్మీకి ఎలా రాసాడో చూడండి.)

ప్రాప్తచారిత్రసందేహా మమ ప్రతిముఖే స్థితా,
దీపో నేత్రాతురస్యేవ ప్రతికూలాసి మే దృఢమ్.

ఈ కొద్దికాలంలో నీ చరిత్ర సందేహాస్పదము అయింది. నీవు నా ఎదురుగా నిలబడి ఉంటే చూడలేకున్నాను. కంటిజబ్బుతో బాధపడుతున్న వాడికి తేజోవంతమైన దీపం చూస్తే ఎంత బాధగా, నొప్పిగా ఉంటుందో అలా ఉంది నాకు." అని అన్నాడు.

అమరనాథ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

(ఇక్కడ కూడా రాముడు సీతను తక్కువ చేయలేదు. సీతను దీదీప్యమానంగా వెలుగుతున్న దీపంతోనూ తనను కంటి జబ్బు ఉన్న మానవునితోనూ పోల్చుకున్నాడు. ప్రస్తుతము రాముడు సీతచరిత్రను సందేహించడం అనే జబ్బుతో బాధపడుతున్నాడు అని ఉపమానంగా చెప్పాడు వాల్మీకి.)

ఓ సీతా! నీకు అనుమతి ఇస్తున్నాను. నీవు నీ ఇష్టం వచ్చినచోటికి వెళ్లవచ్చు. నిన్ను రక్షించడంతో నా పని అయిపోయింది. ఇంక నీతో నాకు పని ఏమీ లేదు. (ఇక్కడ రాముడు అసలు విషయం బయట పెట్టాడు.)

క: పుమాంస్తు కులే జాత: స్త్రియం పరగృహోషితామ్
తేజస్వీ పునరాదద్యాత్ సుహృల్లేఖ్యేన చేతసా

ఉన్నతకులములో పుట్టిన ఏ మగాడైనా కొంతకాలము పరులగృహంలో ఉన్న భార్యను, ఆసక్తిగా తిరిగి స్వీకరిస్తాడా! (ఇప్పుడు ఇంకొంచెం దిగజారాడు రాముడు)

రావణాఙ్కపరిక్లిష్టాం దృష్టాం దుష్టేన చక్షుసా
కథం త్వాం పునరాదద్యాం కులం వ్యపదిశన్ మహత్||

ఇన్నిరోజులూ రావణుని ఒడిలో నలిగినదానవు. రావణుడు నిన్ను తన కామదృష్టితో నిరంతరమూ నిన్ను చూచి ఉంటాడు. అటువంటి నిన్ను ఉన్నత కులంలో పుట్టిన నేను ఎలా స్వీకరిస్తాను.

(ఇలాంటి పరిస్థితి వస్తుందని ఊహించిన సీత, తాను ఈ 12 నెలలు ఏకవస్త్రగా, తైల సంస్కారము లేని జుట్టుతో, ఒంటి జడతో, మట్టి దుమ్ముకొట్టుకున్న శరీరంతో రాముని వద్దకు వస్తాను అని చెప్పింది. కాని మధ్యలో విభీషణుడు ఇచ్చిన ఉచిత సలహా కారణంగా ఆమె సర్వాలంకారభూషితురాలై రాముని ఎదుటికి వచ్చింది.)

నీ మీద నాకు ఎలాంటి ఆసక్తి లేదు. అందుచేత నీవు నీ ఇష్టం వచ్చినచోటికి వెళ్లవచ్చును. ఈ నిర్ణయము నేను తొందరపాటుతో తీసుకున్న నిర్ణయం కాదు. బాగా ఆలోచించి తీసుకున్న నిర్ణయము.

(సీత ఎవరి దగ్గరకు వెళ్లాలో, ఎవరిసంరక్షణలో ఉండాలో కూడా నిర్ణయించాడు రాముడు) కాబట్టి నీవు లక్ష్మణుని సంరక్షణలో కానీ, భరతుని సంరక్షణలో కానీ ఉండవచ్చును. అదీ కాక పోతే నీవు శత్రుఘ్నుని సంరక్షణలో కానీ, సుగ్రీవుని సంరక్షణలో కానీ, లేక విభీషణుని సంరక్షణలో కానీ ఉండవచ్చును. అదీ కాకపోతే నీ ఇష్టం వచ్చిన వారి సంరక్షణలో ఉండవచ్చును.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఓ సీతా! నీవు సౌందర్యాధిదేవతవు. ఇన్నాళ్లు రావణుని అధీనంలో ఉన్నదానవు. ఇంతటి సౌందర్యరాసిని ఎదురుగా పెట్టుకొని కామమోహితుడు అయిన రావణుడు ఊరుకుంటాడా!" అని అన్నాడు రాముడు. ("ఊరుకోడు. నిన్ను ఏదో చేసి ఉంటాడు." అని రాముని అనుమానము. (అనుమానము పెనుభూతము. అది మనసులో నాటుకుంటే చాలు మహావృక్షము అవుతుంది. దానికి రాముడు కూడా మినహాయింపు కాదు అని వాల్మీకి అభిప్రాయము)

రాముడు ఎప్పుడూ రావణుని వైపునుంచి ఆలోచించాడు కానీ, సీత వైపునుండి ఆలోచించలేదు. ఇన్నాళ్లు తనతో కాపురం చేసిన సీత, అన్ని రాచరికపు సుఖాలు వదులుకొని తనతో అడవులకు వచ్చిన సీత, 13 ఏళ్లపాటు తనతో అష్టకష్టములు పడుతూ తన వెన్నంటి ఉన్న సీత, అయోనిజ అయిన సీత, తత్త్వవేత్త అయిన జనకుని కుమార్తె సీత, తాను ప్రాణాధికంగా ప్రేమించిన సీత, కేవలం సంవత్సరకాలం రావణుని వద్ద ఉన్న కారణంగా, రావణుని విలాసాలకు ఆడంబరాలకు లొంగి పోతుందని రాముడు ఎలా అనుకున్నాడు---- అనేది జవాబు లేని ప్రశ్న.

అదీ కాకుండా "నువ్వు లక్ష్మణుడి సంరక్షణలో ఉండు" అని కూడా అన్నాడు. పాపం లక్ష్మణుడు అటు సీత చేతిలో చీవాట్లు తిన్నాడు. ఇటు రాముని చేతిలో అవమాన పడ్డాడు. రాముడు మాయలేడి వెంట పడ్డప్పుడు, రాముని ఆర్తనాదం విని లక్ష్మణుని వెళ్లమంటే, అన్న ఆజ్ఞ జవదాటను అని అన్నప్పుడు సీత అన్నమాటలు గుర్తుకు తెచ్చుకోండి. "నీవు నన్ను పొందాలని అనుకుంటున్నావు. అందుకే మా వెంట అడవులకు వచ్చావు. నేను చావనన్న చస్తాను కానీ నీకు లొంగను." అని లక్ష్మణుని మీద నిందలు వేసింది సీత. ఇప్పుడు రాముడు కూడా సీతతో, అదీ లక్ష్మణుని ఎదురుగుండా, నీవు లక్ష్మణుని సంరక్షణలో ఉండాలను కుంటే ఉండు అని అన్నాడు. ఇప్పుడు లక్ష్మణుని పరిస్థితి ఏమటి? వాల్మీకి రాయలేదు.

యుద్ధకాండము
నూటపదహారవ సర్గ.

రాముని నోటి నుండి వచ్చిన అనకూడని, వినకూడని మాటలు విన్న సీత పెనుగాలి తాకిడికి అల్లల్లాడిన లతలా గజా గజా వణికిపోయింది. తనను భయపెట్టే విధంగా అత్యంత కఠినంగా రాముడు పలికిన పలుకులకు సీత మనసు తీరని వ్యధచెందింది. అంత మందిలో తనను, తన భర్త అయిన రాముడు, తనకు పుత్రసమానులు అయిన లక్ష్మణ, భరత, శత్రుఘ్నుల సంరక్షణలో ఉండు అని అన్నాడు. అంతే కాకుండా, తనకు ఏమాత్రం సంబంధంలేని సుగ్రీవుడు, విభీషణుడు సంరక్షణలో ఉండు అని వాళ్ల ఎదురుగానే, అన్నమాటలకు సిగ్గుతో కుచించుకు పోయింది. భూమి బ్రద్దలైపోయి, అందులోకి తాను కూరుకుపోతోందా అన్నభావన కలిగింది సీతకు. ఒకేసారి వేలాది బాణములు తన శరీరంలో గుచ్చుకున్నాయా అన్న బాధతో కన్నీరు కార్చింది. క్షణకాలంలో తేరుకొని బొంగురు పోయిన గొంతుతో రాముని తో ఇల్లా అంది.

అమరనధ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"కిం మామసదృశం వాక్యమీదృశం శ్రోత్రదారుణమ్
రూక్షం శ్రావయసే వీర ప్రాకృత: ప్రాకృతామివ"

సీత రాముని "ఓ వీరుడా!" అని సంబోధించింది. తరువాత రెండు మాటలు అంది. "నీవు ఒక సామాన్యుడు మరొక సామాన్య స్త్రీతో మాట్లాడినట్టు మాట్లాడుతున్నావు."
(సీత రాముని 'వీరుడా!" అని పిలిచింది. అంతలోనే ' అంతటి వీరుడవై ఉండి కూడా ఏమిటీ! ఒక సామాన్య మానవుడు మరొక సామాన్య స్త్రీతో మాట్లాడి నట్టు మాట్లాడుతున్నావు' అని ఎత్తిపొడిచింది. ఎందుకంటే......
రాముడు సకల శాస్త్ర పారంగతుడు. వేదవేదాంగములు కులగురువు వసిష్టుని వద్ద చదువుకున్నాడు. విశ్వామిత్రుని వద్ద సకల అస్త్ర శస్త్రములు అభ్యసించాడు. ఉన్నత వంశం అయిన ఇక్ష్వాకు వంశంలో పుట్టాడు. రాముని పూర్వీకులు చక్రవర్తులు. సామాన్యులు కారు. అటువంటి రాముడు ఒక సామాన్యుని వలె, ఏమీ తెలియని వాడి వలె మాట్లాడటమా!
సీత తన గురించి కూడా తాను ఒక సామాన్య స్త్రీని కానని చెప్పుకుంది. (సీత ఎలాంటిదో పైన వివరించి ఉన్నాను.) ఇంక రాముడు అన్న మాటలు ఎలాంటివో సీత ఇలా చెప్పింది. "అనకూడని, వినకూడని, చెవులకు వినడానికి దారుణంగా ఉండే మాటలు, చాలా పరుషమైన వాక్యములు మాట్లాడావు." అని అంది. (నీవు సామాన్యుడివికావు. నేను సామాన్యురాలిని కాను. కాని ఒక సామాన్యుడు, ఒక సామాన్య స్త్రీతో మాట్లాడినట్టు మాట్లాడుతున్నావు. అంటే....... ఒక చక్రవర్తి కుమారుడు, ఒక వీరుడు, వసిష్ట, విశ్వామిత్రుల శిష్యుడు, దశరథుని కుమారుడు, ఇక్ష్వాకు వంశంలో పుట్టిన వాడు మాట్లాడాల్సిన మాటలా ఇవి. అదీకూడా, జనకుని కుమార్తెతో, దశరథ మహారాజు కోడలితో, దాదాపు ఇరవై ఏళ్లు నీతో కాపురం చేసిన అనుకూలవతి అయిన భార్యతో మాట్లాడాల్సిన మాటలా ఇవి. అని పరోక్షంగా ఎత్తిపొడిచింది. ఈ ఒక్క శ్లోకం చాలు రాముడు అన్న మాటలకు సీత ఇచ్చిన ఘాటైన సమాధానం. అంతటితో ఆగలేదు సీత.)
"ఓ రామా! నేను నీవు అనుకుంటున్నట్టు నీచంగా ప్రవర్తించలేదు. నన్ను నమ్ము. నేను నా పుట్టినింటిలో గానీ అత్తవారి ఇంటిలోగానీ సంపాదించుకున్న సత్ప్రవర్తన మీద ఒట్టుపెట్టుకొని చెబుతున్నాను.
ఓ రామా! నీవు సామాన్య స్త్రీల ప్రవర్తనను చూచి, నన్ను కూడా ఆమాదిరే అనుకుంటున్నావు. మొత్తము స్త్రీజాతినే శంకించు చున్నావు. నాతో వివాహం అయినప్పటినుండీ నా గురించి, నా సత్ప్రవర్తన గురించి ఆలోచించి నీ అనుమానమును విడిచిపెట్టు.
ఓ రామా! పర్ణశాలలో రావణుడు నా ఎదుట నిలిచినపుడు ఆ భయంకర రూపము చూచి నేను స్పృహ కోల్పోయాను. ఆ పరిస్థితిలో రావణుడు నన్ను తాకి ఉండవచ్చు. అది దైవికము. అంతేకానీ, నేనేమీ కావాలని, ఎటువంటి కామ వాంఛతో రావణుని తాకలేదు కదా! నా హృదయము మాత్రము సదా నీ అధీనములోనే ఉన్నది. నిన్ను స్మరిస్తూ ఉంది. నా అధీనములో లేని శరీరమును పరపురుషుడు తాకడం నా అశక్తత వలననే జరిగింది. దానికి నేనేమి

చేయగలను. (అసలు విషయం ఇప్పుడు చెప్పింది సీత.)

సహసంవృద్ధభావేన సంసర్గేణ చ మానద
యదితే అహం న విజ్ఞాతా హతా తేనాస్మి శాశ్వతమ్||

మన వివాహము అయినప్పటినుండీ మనము ఇద్దరమూ కలిసిమెలిసి ఉన్నాము. ఇంకా నేను ఎటువంటి దాననో నువ్వు అర్థం చేసుకో లేదంటే, నేను బతికి కూడా వృథా.
ఓ రామా! నీవు నన్ను వెదకడానికి హనుమంతుని పంపావు. హనుమంతుడు వచ్చి నన్ను లంకలో రావణుని అధీనంలో ఉండగా చూచాడు. ఆ విషయం నీకు వచ్చి చెప్పాడు. అప్పుడే నీవు నన్ను వదిలిపెట్టి ఉండాల్సింది. ఇంతదూరం వచ్చి, రావణుని చంపి నన్ను ఎందుకు రక్షించావు? అప్పుడే నీవు కనుక నన్ను వదిలిపెట్టి ఉంటే నేను వెంటనే నా ప్రాణాల్ని విడిచి ఉండేదాన్ని. ఆనాడే నేను ప్రాణత్యాగము చేసి ఉంటే ఈ నాడు నువ్వు నన్ను అనుమానించి వ్యర్థముగా, ఇన్ని కర్ణ కఠోరమైన మాటలు మాట్లాడే అవసరం, శ్రమ ఉండేది కాదు కదా! నీ మాటలు విన్ని నీ బంధుమిత్రుల మనసుకు కూడా ఎంతో కష్టము కలిగించావు కదా!

ఓ నృపశార్దూలమా! (రాజులలో పెద్దపులి లాంటి వాడా!) నీవు, ఒక సామాన్య మానవునికి కోపం వస్తే ఒక సామాన్య స్త్రీతో ఎలా మాట్లాడతాడో అలామాట్లాడావు. నన్ను ఒక సామాన్య స్త్రీ అనుకుంటున్నావు.
ఓ వృతజ్ఞ! (మంచి ఆచారవ్యవహారములు తెలిసిన వాడా!) నేను ఎవరో నీకు తెలియదా! నేను జనకుని కుమార్తెను అని లోకానికి తెలుసు. కాని నేను అయోనిజను. భూమిలో నుండి జన్మించాను. కనీసం నా పుట్టుకకు కానీ, నా ప్రవర్తనకు కానీ నీవు గౌరవం ఇవ్వలేదు. నేను నా బాల్యములో ఉండగానే నీ చెయ్యిపట్టుకొని నీ ఇంటికి వచ్చాను. ఈ నాటి వరకూ నీతోనే ఉన్నాను. నీ ఎడల నా భక్తిని, నా శీలమును కూడా పరిగణించకుండా నన్ను అనరాని మాటలు అన్నావు. ఇది నీకు ధర్మమా!" అని పలికింది సీత.

ఇంక దు:ఖమును ఆపుకోలేకపోయింది. రాముని పక్కనే తల వంచుకొని నిలబడి ఉన్న లక్ష్మణుని చూచి "లక్ష్మణా! వెంటనే చితిపేర్పించు. ఇప్పుడు నేను పడుతున్న కష్టములకు అదే దివ్యౌషధము. ఇన్ని మాటలు పడ్డ తరువాత ఇంక జీవించడం వృథా. నాకూ జీవించాలని ఆశలేదు. నా గుణగణములు నా పాతివ్రత్యము నా రామునికి సంతోషము కలిగించలేదు. నన్ను నా ఇష్టం చోటికి వెళ్లమన్నాడు. నా ఇష్టం వచ్చిన చోటు అగ్నిప్రవేశమే. పదిమందిలో భర్తతో అవమానింపబడి, విడిచిపెట్టబడిన భార్యకు అగ్నిప్రవేశమే ఉచితమైన మార్గము. అందుకే అగ్నిప్రవేశము చేయదలచుకున్నాను. వెంటనే చితిపేర్పించు." అని లక్ష్మణుని ఆదేశించింది సీత.
ఇందాకటి నుండి జరుగుతున్నదంతా చూస్తున్న లక్ష్మణుడిని కోపం కట్టలు తెంచుకొని వస్తోంది.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రాముడి వంక తీక్షణంగా కాల్చివేసేట్టు చూచాడు లక్ష్మణుడు. రామునితో ఒక్క మాట కూడా మాట్లాడలేదు. వెంటనే సీత అగ్నిప్రవేశానికి చితి సిద్ధం చేసాడు. ఒక్క లక్ష్మణుడే కాదు, అక్కడ ఉన్న వారెవరూ రామునితో మాట్లాడటానికి కానీ, వద్దు అని చెప్పడానికి కానీ ఇష్టపడలేదు. అగ్ని భగా భగా మండుతూ ఉంది. సీత రాముడి చుట్టు ప్రదక్షిణం చేసింది. చితి దగ్గరకు వెళ్లింది. చేతులు పైకెత్తి దేవతలకు, బ్రాహ్మణులకు నమస్కరించింది. చేతులు జోడించి అగ్నిదేవునికి నమస్కరించింది.

"ఓ అగ్ని దేవా! నా మనస్సు ఎప్పుడూ నా భర్త రాముని యందు లగ్నం అయి ఉంటే, నేను కలలో కూడా పరపురుషుని తలవనిదానను అయితే, ఈ అగ్ని నన్ను రక్షించుగాక! సచ్చరిత్రను, పాతివ్రత్యమును కల నేను రాముడు అనుకున్నట్టు దుష్ట చరిత్ర కలదానిని అయితే, ఈ అగ్ని నన్ను రక్షించుగాక! నేను మనసా, వాచా, కర్మణా (త్రికరణశుద్ధిగా) రాముని తప్ప పరపురుషుని తలవని దానను అయితే, నన్ను ఈ అగ్ని రక్షించుగాక! కర్మసాక్షి అయిన సూర్యుడు, చంద్రుడు, భూమి, వాయువు, నువ్వు, సూర్యాస్తమయాలు నా పాతివ్రత్యాన్ని, రాముని యందు నాకు ఉన్న భక్తిని తెలిసినవారైతే ఈ అగ్ని నన్ను రక్షించుగాక!"అని పలికిన సీత, ఏ మాత్రము భయం లేకుండా అగ్నిలో ప్రవేశించింది.

సీత అగ్ని ప్రవేశము చెయ్యడం చూచి అక్కడ ఉన్న వారంతా హాహాకారాలు చేసారు. సీత అగ్నిప్రవేశానికి పంచభూతములు సాక్షిగా నిలిచాయి. అగ్నిలో ప్రవేశిస్తున్న సీతను చూచి అక్కడ ఉన్న స్త్రీలందరూ పెద్ద పెద్ద గా అరుస్తున్నారు. ఏడుస్తున్నారు. అక్కడ ఉన్న వానర సైన్యము, వానరవీరులు, రాక్షస స్త్రీలు సీత అగ్ని ప్రవేశం చేయడాన్ని చూచి అయ్యో అయ్యో అంటూ పెద్దగా అరిచారు. ఏడిచారు. అక్కడున్న వారే కాదు, పైనుండి దేవతలు, ఋషులు, గంధర్వులు శాపగ్రస్త అయిన దేవకన్యమాదిరి ఉన్న సీత అగ్నిప్రవేశం చేయడం చూచారు.

యుద్ధకాండము
నూటపదిహేడవ సర్గ.

ఇదంతా చూస్తున్న రామునికి ఏమి చేయడానికి తోచలేదు. కన్నీళ్లు ధారాపాతంగా కారుతున్నాయి. అలా నిశ్చేష్టుడయి నిలబడిపోయాడు. భూలోకంలో పరిస్తితి ఇలా ఉంటే ఊర్ధ్వలోకము లలో బ్రహ్మదేవుడు, కుబేరుడు, యముడు, ఇంద్రుడు, వరుణుడు, మహేశ్వరుడు, అందరూ కలుసుకున్నారు. అందరూ విమానముల మీద లంకానగరానికి వచ్చారు. విమానాలు దిగి రాముని వద్దకు వచ్చారు. వారందరినీ చూచి రాముడు చేతులెత్తి నమస్కరించాడు. వారిని చూచి బ్రహ్మదేవుడు, మిగిలిన దేవతామూర్తులు రామునితో ఇలా అన్నారు.

"ఓ రామా! నీవు ఎవరో నీకు తెలియదా? నీ గురించి నీవు ఎందుకు తెలుసుకొనలేదు. నీవు సకల లోకములకు కర్తవు. జ్ఞానివి. అందరిలోకి శ్రేష్టుడవు. అట్టి నీవు సీత అగ్ని ప్రవేశము చేస్తుంటే ఎందుకు చూస్తూ ఊరుకున్నావు. నీవు పూర్వ కల్పములో ఋతధాముడు అనే వసువువు. నీవు ప్రజాపతివి. రుద్రులలో నీవు ఎనిమిదవ రుద్రుడవు. సాధ్యులలో ఐదవ వాడవు. నీ చెవులే అశ్వినీ దేవతలు. సూర్య చంద్రులే నీ నేత్రములు.

అమరనాధ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఓ రామా! నీకు నాశము లేదు. నీవు ఈ సృష్టికి ముందు ఉన్నావు. ఈ సృష్టి అంతం అయిన తరువాత కూడా ఉంటావు. కాని ఒక ఇటువంటి నీవు ఒక సామాన్యమానవుని వలె సీతతో అలా ఎందుకు మాట్లాడావు?" అని అడిగారు. దానికి రాముడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు. "ఓ బ్రహ్మదేవా! నాకు తెలిసినంతవరకూ నేను దశరథపుత్రుడను. రాముడిని. ఒక మానవుడిని. నా గురించి ఇంకా ఏమైనా మీకు తెలిస్తే చెప్పండి." అని అడిగాడు. అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు ఇలా చెప్పసాగాడు. "రామా! నీవు సాక్షాత్తు శ్రీమన్నారాయణుడవు. నీవు వరాహ మూర్తివి. భూతభవిష్యత్కాలములలో దుష్టులను శిక్షించడానికి అవతారాలు ఎత్తుతున్నావు. నీవు ఆది మధ్యాంతరహితుడవు. బ్రహ్మస్వరూపుడవు. యజ్ఞపురుషుడవు. నీకు నాలుగు భుజములు ఉన్నాయి. నీవు సర్వవ్యాపివి. నీవు నీ ఇంద్రియములను నిగ్రహించుకోగలవు. నీ భక్తుల హృదయములలో సదా నివసిస్తుంటావు. పురుషులలో ఉత్తమ పురుషుడవు. నీవు ఉపేంద్రుడివి. నీవే మధుసూదనుడవు. త్రిలోకసేనాధిపతివి నీవే. లోకంలో ఉన్న గ్రామములకు అధిపతివి నీవే. మానవులలో ఉన్న బుద్ధి, ఓర్పు నీవే. సృష్టి, స్థితి, లయములకు కారకుడవు నీవే.

నీవు ఇంద్రుడవు. నాభియందు పద్మము కల పద్మనాభుడవు నీవే. వినాశకారకుడవు నీవే. నీ శరణుజొచ్చిన వారిని రక్షించేవాడివి నీవే. మూడులోకములకు సృష్టికర్తవు నీవే. నీవు స్వతంత్రుడవు. శాఖోపశాఖలుగా విస్తరించిన వేదములు నీవే. సిద్ధులకు, సాధ్యులకు ఆశ్రయము నీవే. యజ్ఞము నీవే. వషట్కారము నీవే. ఓంకారము నీవే. అందరిలోకీ శ్రేష్ఠుడివి నీవే. నీకు పుట్టుక, నాశము లేవు. నీవు ఎవరవో ఎవరికీ తెలియదు. నీవు అందరిలో ఉన్నావు. గోవులలోనూ బ్రాహ్మణులలోనూ, అన్ని దిక్కులలోనూ, ఆకాశంలోనూ, పర్వతముల లోనూ, నదులలోనూ ఉన్నావు. నీవు వేలకొలది పాదములు, వేలకొలది చేతులు. వందలకొద్దీ తలలు. వేలకొలదీ నేత్రములు కలిగి ఉన్నావు. నీవు ఈ భూమినీ, అందులోని సమస్త ప్రాణులను ధరించి ఉన్నావు.

ఓ రామా! నీవు భూమికి అట్టడుగున ఆదిశేషుని రూపంలో మూడులోకములను ధరించి ఉన్నావు. రామా! బ్రహ్మనైన నేను నీ హృదయము. నీ నాలుక సరస్వతి. నీరోమములు సమస్తదేవతలు. నీవు కన్ను తెరిస్తే పగలు, కన్ను మూస్తే రాత్రి. నీ సంస్కారములే వేదములు. నీవు అన్నిటిలోనూ ఉన్నావు నీవు లేని చోటు లేదు. ఈ జగత్తే నీ శరీరము. నీ స్థైర్యమే ఈ భూమి. నీ కోపమే అగ్ని, నీ శాంతమే చంద్రుడు. నీవే మహావిష్ణువు. పూర్వము నీవు వామనావతారములో బలి చక్రవర్తిని మూడు అడుగుల భూమి దానంగా తీసుకొని, బలిని పాతాళానికి అణగదొక్కి, మహేంద్రుని స్వర్గానికి అధిపతిని చేసావు. ఈ సీత ఎవరో కాదు. సాక్షాత్తు లక్ష్మీదేవి. నీవే శ్రీమహావిష్ణువు. కేవలం రావణ వధ నిమిత్తము రాముని అవతారం దాల్చావు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రామా! రావణ వధతో నీ అవతారము పూర్తి అయింది. ఇంక స్వర్గానికి తిరిగి రా! ఓ రామా! నీ వీరత్వము, నీ పరాక్రమము, నీ దర్శనము అమోఘము. నిన్ను స్తుతించుట ఇంకా అమోఘము. ఈ భూలోకంలో నీ మీద భక్తి కల వారి జీవితం సార్థకం అవుతుంది. నీ యందు భక్తి కలవారికి ఈ లోకంలో కానీ, పరలోకంలో కానీ సమస్త సుఖాలు లభిస్తాయి. వారి కోరికలు అన్నీ తీరుతాయి. పురాతనమైన ఈ ఇతిహాసమునకు సంబంధించిన ఈ స్తోత్రమును పఠించు మానవులకు సకల శుభములు చేకూరుతాయి.

(ఈ సర్గలో రాముడు సాక్షాత్తు విష్ణువు అవతారము అని చెప్పబడింది. కానీ ఇప్పటిదాకా నడిచిన రామాయణ మహా కావ్యంలో వాల్మీకి ఎక్కడా, ఏ సందర్భంలో కూడా రాముడు విష్ణువు అవతారము అని రాయలేదు. కాబట్టి రాముడు విష్ణువు అవతారము అని నిరూపించడానికి ఎవరో ఔత్సాహిక కవి చేసిన ప్రయత్నము అని కనపడుతూ ఉంది. ఇటువంటి ప్రయత్నాలే మనం ఇదివరలో కూడా చూచాము. కొన్ని వేల సంవత్సరాల కింద రాయబడిన మహాకావ్యంలో ఇటువంటి చేర్పులు మార్పులు సహజం. దీనికి కారణాలు వివరిస్తాను. ఈ సర్గ మొదట్లో బ్రహ్మదేవుడు, ఇతర దేవతలు రాముని ఋతధాముడు అనే వసువు అన్నారు. ప్రజాపతి అన్నారు. ఎనిమిదవ రుద్రుడు అన్నాడు. ఐదవ సాధ్యుడు అన్నారు. (సిద్ధులు,సాధ్యులు అని మనం చదువుకున్నాము). అశ్వినీ దేవతలు నీ చెవులు అన్నారు. ఇంతలో రాముడు 'ఇంతకూ నేను ఎవరినో చెప్పండి' అనగానే బ్రహ్మదేవుడు నీవు విష్ణువు అని మొదలెట్టాడు. విష్ణువు లక్షణాలన్నీ రామునికి ఆపాదించాడు. మొదట ఒకటి చెప్పి, వెనువెంటనే మరొకటి చెప్పడం వాల్మీకి చెయ్యడు. ఆఖరులో, ఇది స్తోత్రము అనీ, దీనిని చదివితే మంచి ఫలితాలు కలుగుతాయని ఫలశ్రు తి కూడా చెప్పారు. మరొక విషయం ఏమిటంటే. 116 వ సర్గ చివరలో సీత అగ్ని ప్రవేశం చేస్తుంది. ఇది 117 వ సర్గ. 118 సర్గ మొదట్లో, అగ్ని ప్రవేశం చేసిన సీతను తీసుకొని అగ్ని దేవుడు రాముని వద్దకు వస్తాడు. అంటే 116 సర్గ తరువాత 118 వస్తుంది.117 వ సర్గ తరువాత చేర్చబడినది అని అనుకోవచ్చు. ఇదివరలో కూడా కుంభకర్ణుడు నిద్రలేవక ముందే కుంభకర్ణుడు రావణునికి హితబోధ చేసినట్టు ఉంది. తరువాత నాలుగు సర్గల తరువాత నానాయాతన పడి కుంభకర్ణుని నిద్రలేపారు అని మనం చదువుకున్నాము. అలాంటిదే ఇది కూడా అని అనుకోవచ్చు.).

యుద్ధ కాండము
నూటపదునెనిమిదవ సర్గ.

రాముడు ఆడిన కర్ణకఠోరమైన మాటలు విని మనస్తాపము చెందిన సీత అగ్ని ప్రవేశము చేసింది.

(ఇక్కడ ఒక విషయం మనం గమనించాలి. రాముడు సీతను శీలపరీక్ష కోరి అగ్ని పరీక్ష చేయమన్నాడని అక్కడక్కడా ప్రచారంలో ఉ ంది. కాని వాల్మీకి రామాయణం ప్రకారము రాముడు సీతను కేవలం అనుమానించాడు, నీ ఇష్టం వచ్చిన చోటికి వెళ్లమన్నాడు తప్ప అగ్ని ప్రవేశముచేయమన లేదు.)

అమరనాథ్ అమర్
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అగ్ని భగా భగా మండింది. సీతను తనలో కలుపుకుంది. అగ్ని దేవుడు మానవ రూపంతో సీతను ఒక తండ్రి తన కుమార్తెను తీసుకొని వచ్చినట్టు తీసుకొని వచ్చాడు. సీత కూడా అప్పుడే ఉదయించిన సూర్యుని వలె ప్రకాశిస్తూ ఉంది. దోషరహితురాలైన సీతను అగ్నిదేవుడు తీసుకొని వచ్చాడు. రాముని కి అప్పగించాడు. హవ్యవాహనుడైన అగ్ని రామునితో ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! ఇదుగో నీ సీత. నీకే క్షేమంగాఅప్పగిస్తున్నాను. ఈమె ఏ పాపమూ చేయలేదు. ఈమె చరిత్ర పవిత్రమైనది. ఈ సీత త్రికరణశుద్ధిగా నిన్నే నమ్ముకుంది. నిన్నే మనసులో నిలుపుకుంది. పరపురుషుని గురించి కలలో కూడా తలపలేదు. నీవు పర్ణశాలలో లేని సమయములో దుర్మార్గుడైన రావణుడు ఈమెను దొంగతనంగా అపహరించాడు. ఈమెను లంకకు తీసుకొనిపోయి అంత:పురములో ఉంచాడు. రాక్షస స్త్రీలను కాపలా పెట్టాడు. రావణుడు నయానా భయానా సీతను తన వైపుకు తిప్పుకోవాలని చూచాడు. కానీ మనసా, వాచా, కర్మణా నిన్నే నమ్మిన సీత రావణుని ప్రలోభాలకు, బెదిరింపులకు లొంగలేదు. ఆ రాక్షసుడిని ఒక గడ్డిపోచమాదిరి చూచింది. ఈమె మనసులో ఎటువంటి పాపభావన ప్రవేశించలేదు. ఈమెను ఏమీ అనకుండాస్వీకరించు. ఇది నా ఆజ్ఞ" అని ఆదేశించాడు అగ్నిదేవుడు. రాముడు అనుమానంతో కూడిన కోపంలో ఏమేమో అన్నాడే కానీ, మనసులో కుమిలిపోతున్నాడు. కంటివెంట నీళ్లుధారాపాతంగా కారుతున్నాయి. అగ్ని దేవునికి నమస్కరించి ఇలా అన్నాడు.

"నా సీత గురించి నాకు బాగా తెలుసు. కానీ, చాలా కాలము పరాయి గృహములో ఉండటం వలన, అలా అనక తప్పలేదు. నా సీత తాను పరిశుద్ధురాలను అని నిరూపించుకుంది. అలా కాకుండా సీత నా వద్దకు రాగానే నేను స్వీకరించి ఉంటే, ఇక్ష్వాకు వంశములో పుట్టిన రాముడు, దశరథతనయుడు రాముడు, కామాతురుడై రాజధర్మమును మరచి ప్రవర్తించాడు అని ప్రజలు నన్ను నిందించి ఉండేవారు. ఇన్నాళ్లు నన్ను అనుసరించి ఉన్న సీత గురించి నాకు బాగా తెలుసు. ఆమె పాతివ్రత్యమును నేను ఏనాడూ శంకించలేదు. సీతను రావణుడు చెయ్యివేసి ముట్టుకోలేడని నాకు బాగా తెలుసు. రావణునికి సీతను కనీసం మనసులో తలచుకోడానికి కూడా శక్తి లేదు. ఆగర్భ శ్రీమంతురాలైన సీతకు రావణుని ఐశ్వర్యములతో పని ఏముంటుంది. సూర్యుని నుండి తేజస్సు ఎలా విడివడదో అలాగే సీత కూడా నా నుండి విడివడదు. నన్ను తప్ప పరపురుషుని తలుచుకోదు. సీతతో సమానమైన పవిత్రురాలు ముల్లోకములలో లేదని నాకు తెలుసు. అటువంటి సీతను నేను ఎలా వదులుకోగలను. అందుకనే ఆమెకోసం ఇన్ని కష్టములకు ఓర్చి రావణ సంహారము చేసాను. కాని, సత్యమునకు, ధర్మమునకు కట్టుబడిన నేను సీత అగ్నిప్రవేశము చేస్తూ ఉన్నా చూస్తూ ఊరుకున్నానే గానీ ఆపలేదు. మీరు నాకు నా సీతను తిరిగి ప్రసాదించారు. నేను మీ మాటలను తప్పకుండా పాటిస్తాను." అని రాముడు సీతను అగ్నిదేవుని నుండి సంతోషంగా స్వీకరించాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

(రామాయణము మొదలు పెట్టినప్పటినుండీ మనకు ఒక అభిప్రాయం ఉంది.రాముడు కేవలం మానవమాత్రుడు అని. రాముడు తన ప్రవర్తన ద్వారా మానవులు తమ దైనందిన జీవితంలో ఎలా నడుచుకోవాలో మార్గం చూపాడని. దానినే రామాయణం, రామ అయనం, రాముని మార్గము అంటారని మనం చదువుకున్నాము. మరి ఇప్పుడు రాముడు తనతో 20 ఏళ్లు పైగా కాపురం చేసిన సీతను అనుమానించాడు. అవమానించాడు. మరి ఇది కూడా మనం రాముని మార్గం గానే భావించాలా! ఆ మార్గంలో నడవాలా అనే సందేహం కలగడం సహజం.

లోకంలో మంచీ చెడూ రెండూ పక్క పక్కనే ఉంటాయి. భగవంతుడు అన్నింటిలోనూ ఉంటాడు . అలాగే రాముడు మనకు ధర్మమార్గంలో నడవడం ఎంత ఆవశ్యకమని చెప్పాడో అలాగే అధర్మ మార్గంలో నడవడం అనర్ధదాయకము అని ఈ సంఘటన ద్వారా వాల్మీకి నిరూపించాడు. లేకపోతే వాల్మీకి ఈ ఘట్టం రాయనవసరం లేదు. విభీషణుడు సీతను తీసుకురాగానే, రాముడు స్వీకరించి, అయోధ్యకు వెళ్ల వచ్చు. అప్పుడు రాముడికి వచ్చిన అనుమానం లోకంలో ఉన్న అందరికీ వస్తుంది. వాల్మీకి రామాయణం చదివిన అందరికీ వస్తుంది. అది గ్రహించిన వాల్మీకి మహర్షి, మనకు రాబోయే అనుమానాన్ని రాముని ద్వారా బహిర్గతం చేయించి, దానికి సీత ద్వారా ఘాటుగా సమాధానం ఇప్పించి, అగ్ని దేవుని ద్వారా సాక్ష్యం ఇప్పించి సీతను మరలా రామునికి అప్పగించాడు. సంవత్సరాల కొద్దీ కలిసి కాపురం చేసిన భార్యలను అనుమానించడం అనర్థదాయకం, అలా అనుమానిస్తే భార్యలు శాశ్వతంగా దూరమైపోవచ్చు, రాముడికే తప్పలేదు ఇంక సామాన్య మానవులు ఎంత! అనే సత్యాన్ని ప్రజలకు తెలియజేసాడు వాల్మీకి. అందుకే రామాయణంలో ఈ ఘట్టం అత్యంత ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకుంది.

మనకు ఇంకో సందేహం రావచ్చు. సామాన్య మానవులు, చదువుకోని వారు ఇలా భార్యల మీద అనుమాన పడడం సహజం కానీ బాగా చదువుకున్న రాముడు, ధర్మం తెలిసిన రాముడు ఇలా ఎందుకు చేసాడు అనేది మన సందేహం. అనుమానం పెనుభూతం. అనుమానం అణువు రూపంలో ప్రవేశించి పెనుభూతంగా మారుతుంది. దానితో పాటు అసూయ, ద్వేషము వచ్చి చేరుతాయి. వీటి వల్ల కోపం పుట్టుకొస్తుంది. ఆ కోపంలో ఏమి మాట్లాడతామో ఏమి చేస్తామో మనకే తెలియదు. రాముడు అదే పరిస్థితిలో ఉన్నాడు. రాముడిలో అనుమానం ప్రవేశించింది. కామాతురుడైన రావణుడు తన దగ్గర ఉన్న అందమైన సీతను అనుభవించకుండా ఊరుకుంటాడా అన్నదే ఆ అనుమానం. అది అలా అలా పెరిగిపోయింది. తన సీత తనకు కాకుండా పోతుందే అనే కోపం, ద్వేషం ప్రబలింది. ఇష్టం వచ్చినట్టు మాట్లాడాడు. అప్పుడు రామునికి తాను నేర్చుకున్న విద్య, ధర్మములు గుర్తుకు రాలేదు. రావు కూడా, అది మానవ సహజం కూడా. అందుకనే సీత రామునితో అత్యంత ప్రతిభావంతంగా తర్కిస్తుంటే, తన తప్పు నిరూపించమని నిలదీస్తే రాముడు బదులు చెప్పలేకపోయాడు.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఇలాగే, దమయంతి కూడా తనను అర్ధాంతరంగా అడవులలో ఎందుకు విడిచి వెళ్లావు అని నలుని నిలదీసింది. తనను జూదంలో ఎందుకు ఒడ్డావు నీకేం అధికారం ఉంది అని ద్రౌపది ధర్మరాజును నిలదీసింది. అప్పుడు వాళ్లు కూడా సమాధానం చెప్పలేక తలలు వంచుకున్నారు. కాబట్టి ఈ అనుమానం, కోపం, ద్వేషం,పగ ఇవన్నీ అన్ని యుగాలలోనూ తమ ప్రభావాన్ని మానవుల మీద చూపిస్తూనే ఉన్నాయి అనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. అలా చెయ్యడం తప్పు అని చెప్పడానికే వాల్మీకి మహర్షి రామునిచేత సీతమ్మను అనుమానింపజేసాడు. ఈ రోజుల్లో కూడా ఇటువంటి అనుమానపడే వారిని మనం చూస్తూ ఉంటాము. బాగా చదువుకున్న వాళ్లు, ఉన్నత విద్యను అభ్యసించిన వారు, పెద్ద పెద్ద ఉద్యోగాలలో ఉండి లక్షలు సంపాదిస్తున్న వారు, కోటీశ్వరులుకూడా ఈ అనుమానము అనే పెనుభూతానికి బానిసలే. పాతికేళ్లు తనతో కాపురం చేసిన భార్య పాలవాడితోనూ కూరల వాడితోనో చనువుగా నవ్వుతూ మాట్లాడితే అనుమానించే భర్తలు కోకొల్లలు. ఆఫీసుకు పోతూ భార్యను ఇంట్లో పెట్టి తాళం వేసి, సాయంత్రం వచ్చి, తలుపుతీసే భర్తలు లేకపోలేదు. అయిన దానికి కాని దానికి భార్యను అనుమానిస్తూ మానసికంగా శారీరకంగా హింసించే భర్తలు దాదాపు యాభైశాతం ఉన్నారు. భార్యల ప్రవర్తన మీద నిఘాపెట్టడానికి డిటెక్టివులను నియమించే వాళ్లు లేకపోలేదు. కేవలం అనుమానం మీద విడాకుల దాకా వెళ్లిన వాళ్లు, అంతదాకా ఎందుకని, సమయం వస్తే అడ్డంగా నరికేసేవాళ్లు, మనం వార్తల్లో చూస్తుంటాము.

కాబట్టి ఈ అనుమానం, కోపం, ద్వేషం అనేవి అనర్ధహేతువులు, వీటికి మానవుడు లోబడకూడదు, రామునికే తప్పలేదు ఇంక మీరెంత! అని నిరూపించ డానికి వాల్మీకి చేసిన ప్రయత్నమే ఈ సీతను అనుమానించే ఘట్టం. అంతేకానీ రాముని తక్కువ చేసి చూపడం వాల్మీకి ఉద్దేశం కాదు. ఇటువంటి ఆటుపోట్లు అన్నీ తట్టుకొని నిలబడ్డారు కాబట్టే సీతారాములు ఈనాటికీ ప్రతి ఇంట్లో, ప్రతి ఊరిలో, వాడవాడలా, పూజింప బడుతున్నారు. అందరికీ ఆరాధ్యదేవుళ్లయ్యారు.).

యుద్ధకాండము
నూటపంతొమ్మిదవ సర్గ.

ఆ సమయంలో అక్కడకు వచ్చిన మహేశ్వరుడు రాముని చూచి ఇలా అన్నాడు. "ఓ రామా! దైవ యోగము వలన ఇప్పటి వరకూ అన్నీ సక్రమంగానే జరిగాయి. ముల్లోకములకు రాక్షసుడైన రావణుని భయం తొలగిపోయింది. నీవు వెంటనే సీతాలక్ష్మణులతో సహా అయోధ్యకు వెళ్లి నీ తల్లి కౌసల్యకు, సుమిత్రకు సంతోషమును కలిగించు. అయోధ్యను పాలించు. అశ్వమేధయాగము చేసి, తుదకు స్వర్గమునకు వెళ్లు. అడుగో! నీ తండ్రి దశరథుడు స్వర్గమునుండి విమానములో నిన్ను చూచుటకు వచ్చాడు. విమానములో ఉన్నాడు. నీవు, లక్ష్మణుడు ఆయనకు నమస్కరించి, ఆయన ఆశీస్సులు తీసుకోండి." అని అన్నాడు.

వెంటనే రామలక్ష్మణులు విమానంలో ఉన్న దశరథునికి నమస్కరించారు.

భారతీయ-సనాతన ధర్మం
అమరనాథ్ అమర్
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

దశరథుడు తన కుమారులను ఇద్దరినీ ప్రేమతో కౌగలించుకున్నాడు. రామునితో ఇలా అన్నాడు. "రామా! నీవు నా దగ్గరలేకుండా నాకు ఈ స్వర్గసుఖములు అన్నీ వ్యర్థములే కదా! నా పుత్రుడవై పుట్టి నువ్వు నన్ను తరింపజేసావు. రావణుని వధ కొరకు నీవే కాదు దేవతలు కూడా యజ్ఞములు చేసారు. రావణ సంహారముచేసి విజయుడవై తిరిగి వస్తున్న నిన్ను చూచి నీ తల్లి కౌసల్యల ఎంత ఆనందిస్తుందో కదా! నిన్ను అయోధ్యాధిపతిగా చూడబోవు అయోధ్యావాసులు ఎంత అదృష్టవంతులో కదా! నీవు అయోధ్యకు వెళ్లి నీ తమ్ముని భరతుని కలిస్తే చూడవలెనని కోరిక ఉంది. నీవు, నీ భార్య సీతతోనూ, తమ్ముడు లక్ష్మణునితోనూ 14 సంవత్సరములు అరణ్యములలో గడిపావు. వనవాసమును పూర్తిచేసి నీవు నాకు ఇచ్చిన మాట నిలుపుకున్నావు. రావణ సంహారము చేసి లోకాలకు మేలుకలిగించావు. ముల్లోకములలో కీర్తి గడించావు. దీర్ఘాయుష్మంతుడవై వర్ధిల్లు." అని దీవించాడు దశరథుడు.

అప్పుడు రాముడు దశరథునితో ఇలా అన్నాడు. "తండ్రీ! నా మీద దయయుంచి భరతుని మీద, కైకేయి మీద దయచూపించు. నేను అరణ్యవాసమునకు వెళ్లే సమయంలో తమరు వారిని "ఈ రోజునుండి నిన్ను, నీ కుమారుడిని వదిలివేస్తున్నాను" అని అన్నారు. దయచేసి ఈ శాపవచనము వారికి తగలకుండా చూడండి." అని పలికాడు రాముడు. రాముని ఔదార్యానికి సంతోషించి దశరథుడు అట్లే అగుగాక అని వరం ఇచ్చాడు.

తరువాత లక్ష్మణుని ప్రేమగా దగ్గరకు తీసుకొని ఇలా అన్నాడు. "కుమారా! లక్ష్మణా! నీవు నీ అన్న వదినను అయిన సీతారాములను సేవించి నాకు ఎంతో సంతోషం కలిగించావు. ధర్మాన్ని నిలబెట్టావు. నీకు అఖండమైన కీర్తిలభిస్తుంది. రాముని కృపవలన పొందలేనిది ఏదీ లేదు. (రామునితో పాటు లక్ష్మణుడు కూడా ఇంటింటా, వాడవాడలా పూజలందుకుంటున్నాడు కదా!) లక్ష్మణా! ఎల్లప్పుడూ తన స్వార్ధమును మరిచి, లోకక్షేమం కొరకు పాటు పడే రాముని సేవించి తరించు. దేవతలు, సిద్ధులు, మహర్షులు, రాముని సన్నిధి చేరడానికి తహతహలాడుతుంటారు. సీతాసమేతంగా ఉన్న రాముని భక్తితో సేవించుచుతున్న నీవు కీర్తిమంతుడవు అవుతావు." అని లక్ష్మణుని దీవించాడు.

తరువాత రాముని పక్కనే తలవంచుకొని నిలబడి ఉన్న సీతను చూచి ఇలా అన్నాడు. "పుత్రీ! సీతా! కోపావేశంలో నిన్ను అనుమానించి వదిలివేసిన రాముని మీద కోపించకు. నీ మంచి కోరి, నిన్ను పరిశుద్ధురాలుగా నిరూపించడానికే అలా చేసాడు కానీ నీ మీద ప్రేమ అభిమానము లేక కాదు. కానీ నీవు చేసిన పని లోకాతీతమైనది. అందరి స్త్రీలకు ఆదర్శప్రాయమైనది. నీ పతిభక్తిని ఎవరూ శంకించలేరు. నీకు రాముడే పరమ దైవము. రాముని సేవించి తరించు." అని దశరథుడు సీతకు హితబోధ చేసాడు. తరువాత దశరథుడు విమానం ఎక్కి ఇంద్రలోకము వెళ్లిపోయాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము

యుద్ధకాండము

నూటఇరవయ్యవ సర్గ

దశరథుడు వెళ్లిపోగానే ఇంద్రుడు రాముని చూచి ఇలా అన్నాడు. "రామా! నీవు రావణ కుంభకర్ణులను, ఇంద్రజిత్తును సంహారము చేసి దేవతలకు ఎంతో మేలు చేసావు. ఈ సంతోష సమయంలో ఏదైనా వరం కోరుకో ఇస్తాను." అని అన్నాడు. అప్పుడు రాముడు ఇంద్రునితో ఇలా అన్నాడు. "మహేంద్రా! నీకు నా యందు ప్రేమ అభిమానము ఉంటే ఈ యుద్ధములో నా కొరకు తమ ప్రాణములను పణంగా పెట్టిన వానరులనందరినీ తిరిగి జీవించేట్టు చెయ్యి. ఈ యుద్ధంలో చనిపోయిన వానరులందరినీ పునర్జీవితులను చెయ్యి. ఇదే నా కోరిక. ఎందుకంటే వీరందరూ భూమి నాలుగు చెరగుల నుండీ తమ భార్యా బిడ్డలను వదిలి కేవలం నాకోసరం ఇక్కడకు వచ్చారు. నా కోసరం తమ ప్రాణాలను అర్పించారు. ఈ వానరులందరూ ప్రాణభయం లేనివారు. యుద్ధము అంటే ఉత్సాహంగా ముందుకు దూకేవారు. వారందరూ రాక్షసులతో యుద్ధం చేస్తూ మరణించారు. వారిలో వానరులే కాదు, భల్లూకములు, గోలాంగూలములు, ఇంకా ఎన్నో ఇతర జాతుల వానరములు కూడా ఉన్నాయి. వారందరూ సంతోషంగా ఉండాలని నేను కోరుకుంటున్నాను. నీ అనుగ్రహంతో వారందరూ పునర్జీవితులు కావాలి." అని ప్రార్థించాడు రాముడు.

ఆ మాటలు విన్న మహేంద్రుడు చాలా సంతోషించాడు. "రామా! నీవు కోరిన వరము చాలా గొప్పది. నీవు కోరిన వరమును ప్రసాదించాను. ఈ యుద్ధములో చనిపోయిన వారందరూ పునర్జీవితులు అవుతారు. అంతే కాదు, గాయపడ్డవారు కూడా సంపూర్ణ ఆరోగ్యవంతులు అవుతారు. వారందరూ తమ తమ బంధుమిత్రులను సంతోషంగా కలుసుకుంటారు. ఈ ప్రాంతమంతా సస్యశ్యామలము అవుతుంది." అని వరం ప్రసాదించాడు. తక్షణమే అప్పటిదాకా చచ్చి పడి ఉన్న వారు,గాయాలతో బాధపడుతున్నవారు. సంపూర్ణ ఆరోగ్యంతో లేచి కూర్చున్నారు. ఈ హటాత్పరిణామానికి వారు ఆశ్చర్యపోయారు. ఒకరిని ఒకరు అభినందించుకుంటున్నారు.

ఆ సమయంలో దేవతలు అందరూ రామునితో ఇలా అన్నారు. "ఓ రామా! నీవు వచ్చిన పని పూర్తి అయినది. ఇక్కడి నుండి అయోధ్యకు వెళ్లు. వానరములను వారి వారి స్వస్థలములకు పంపివేయి. నీ భార్య సీతను ఓదార్చు. నీకోసరము నిత్యము పూజలు వ్రతములు చేస్తున్న భరతుడిని, నీ తమ్ముడు శత్రుఘ్నుడిని, నీ తల్లులను సంతోషపెట్టు. అయోధ్యా పౌరులకు ఆనందం కలిగించు." అని అన్నారు. తరువాత దేవేంద్రుడు, దేవతలతో కలిసి స్వర్గలోకమునకు వెళ్లిపోయాడు. రాముడు వానరులందరినీ విశ్రాంతి తీసుకోమని అనుమతి ఇచ్చాడు.

యుద్ధకాండము

నూట ఇరవై ఒకటవ సర్గ.

ఆరాత్రి అంతా అందరూ సుఖంగా సంతోషంగా నిద్రించారు. విభీషణుడు కూడా ఆ రాత్రి అక్కడే రామలక్ష్మణుల వద్ద ఉన్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

తెల్ల వారింది. విభీషణుడు రాముని వద్దకు పోయి చేతులుకట్టుకొని నిలబడ్డాడు. "రామా! నీ సేవ కొరకు, నీకు స్నానము చేయించుట కొరకు ఈ స్త్రీలు నిలబడి ఉన్నారు. వీరు నీకు స్నానము చేయిస్తారు. మీరు సిద్ధం కండి" అని అన్నాడు. అప్పుడు రాముడు "విభీషణా! నాతో పాటు లక్ష్మణుడు,సుగ్రీవుడు ఇంకా వానర ప్రముఖులు ఉన్నారు కదా. వారిని కూడా స్నానమునకు ఆహ్వానించు. అయినా ఇప్పుడు నాకు మంగళస్నానములు ఏమిటి విభీషణా! అయోధ్యలో భరతుడు నా కొరకు ఎదురుచూస్తున్నాడు. ముందు నేను భరతుని కలుసుకోవాలి. తరువాతనే ఈ మంగళస్నానములు, మైపూతలు, అలంకారములు, అమూల్యవస్త్ర ధారణ. ఇంతకూ మేము అయోధ్యకు తొందరగా వెళ్లుటకు మార్గము ఏమున్నది. నడిచి వెళితే ప్రయాణము చాలా కష్టము. పైగా చాలా కాలము పడుతుంది." అని అన్నాడు రాముడు.

"రామా! అయోధ్యకు వెళ్లడం గురించి నీవు దిగులు చెందకు. ఒక్క రోజులో మీ అందరినీ నేను అయోధ్యకు చేరుస్తాను. యక్షులకు అధిపతి కుబేరుడు నాకు, రావణునికి అన్నగారు అని తెలుసుకదా! ఆ కుబేరుని వద్ద పుష్పకము అనే విమానము ఉండేది. నా సోదరుడు రావణుడు కుబేరుని యుద్ధములో జయించి ఆ విమానమును స్వాధీనం చేసుకున్నాడు. అది ప్రస్తుతం నా అధీనంలో లంకలో ఉంది. దానిని నీ అధీనం చేస్తాను. నీవు నీ పరివారము అందరూ ఒక్క రోజులో ఆ పుష్పక విమానము మీద అయోధ్యకు చేరవచ్చును. అందుకని అయోధ్యకు వెళ్లడం గురించి ఆలోచించవద్దు. నీవు, సీత, లక్ష్మణుడు నా అతిథులుగా కొన్నాళ్లు ఇక్కడే ఉండి, నేను అర్పించే అతిథి సత్కారములు అందుకొని నన్ను కృతార్థునిగా చెయ్యండి. సుగ్రీవుడు కూడా తన సమస్త సైన్యములతో లంకలో ఉండి నా ఆతిథ్యము స్వీకరించేట్టు చెయ్యి, రామా! నేను నీకు సేవకుడను. ఈ లంకారాజ్యాధిపత్యము నీవు నాకు పెట్టిన భిక్ష ఇది నా అభ్యర్ధన, ఆజ్ఞ కాదు. " అని ప్రార్థించాడు విభీషణుడు.

ఆమాటలు విన్న రాముడు అందరూ వింటూ ఉండగా విభీషణునితో ఇలా అన్నాడు. "విభీషణా! నీవు నాతో స్నేహం చేయడమే నాకు ఒక అతిథి సత్కారము. నీవు నాకు ఈ యుద్ధములో ఎంతో సహాయము చేసావు. నీవు లేకపోతే నేను ఈ యుద్ధము గెలిచి ఉండేవాడిని కాదు. కాబట్టి నీవు అనునిత్యము నన్ను పూజిస్తూనే ఉన్నావు. అతిథి సత్కారములు చేస్తూనే ఉన్నావు. నీకోరికను నేను తప్పకుండా మన్నిస్తాను. కాని నా మనసు భరతుని చూడవలెనని చాలా తొందరపడుతూ ఉంది. నా తల్లులు, నా మిత్రుడు గుహుడు, నా అయోధ్య ప్రజలు నా కోసరం ఎదురుచూస్తూ ఉంటారు. కాబట్టి నన్ను త్వరగా అయోధ్యకు చేర్చు. నీవు అర్పించిన అతిథి సత్కారములు నేను అందుకొనినట్టే భావించు. అన్యథా భావించవద్దు.

విభీషణా! నేను వచ్చిన పని పూర్తి అయింది. ఇంకా ఈ వానర సేనలను ఇక్కడే ఉంచి బాధపెట్టడం నాకు ఇష్టం లేదు. నేను కూడా ఇక్కడ ఎక్కువ కాలం ఉండటం భావ్యం కాదు కదా. కాబట్టి వెంటనే విమానం తెప్పించు." అని అన్నాడు రాముడు. రాముని మాటలను కాదనలేకపోయాడు విభీషణుడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనథ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వెంటనే పుష్పకవిమానమును తెప్పించాడు. ఆ విమానము సూర్యకాంతితో సమానంగా వెలిగిపోతూ ఉంది. మణులతో, రత్నములతో, ముత్యములతో అలంకరింపబడి ఉంది. ఆ విమానమునకు కట్టిన చిరుగంటలు పిల్లగాలికి మృధుమధురంగా సవ్వడి చేస్తున్నాయి. ఆ విమానములో కూర్చోడానికి మెత్తటి ఆసనములు అమర్చబడి ఉన్నాయి.
విమానము వచ్చినట్టు రామునికి తెలిపి విభీషణుడు రాముని పక్కనే నిలబడ్డాడు. రాముడు పుష్పక విమానము వద్దకు వచ్చాడు. ఎత్తైన పర్వతము మాదిరి ఉన్న ఆ విమానమును చూచి రాముడు లక్ష్మణుడు ఆశ్చర్యపోయారు.

యుద్ధకాండము
నూట ఇరవై రెండవ సర్గ.

పుష్పక విమానమును తెచ్చి, తన ముందు నిలిపి, తన ఆజ్ఞ కోసరం ఎదురు చూస్తున్న విభీషణుని చూచి రాముడు ఆదరంతో ఇలా అన్నాడు. "విభీషణా! ఈ వానరములు భల్లూకములు నా కొరకు ఇంత శ్రమపడి వచ్చారు. వారిని అందరినీ ఆభరణములతో, రత్నముల తోనూ, మణులతోనూ, మాణిక్యములతోనూ, ధనముతోనూ నీకు తోచినట్టు సత్కరించు. ఎందుకంటే లంకను జయించడం వీరి త్యాగఫలము మాత్రమే. నేనుచేసింది ఏమీ లేదు. కాబట్టి వీరి త్యాగమునకు తగిన ప్రతిఫలము వారికి బహుమానముల రూపములలో ఇవ్వు. వారందరూ ఆనందిస్తారు. నిన్ను శ్లాఘిస్తారు. విభీషణా! ధనము, ఐశ్వర్యము లభించగానే సరికాదు. ఆ ధనమును ఐశ్వర్యమును సాటి వారితో పంచుకొంటేనే ఆనందం కలుగుతుంది. రాజు తన సైన్యాధిపతులను, సైనికులను ప్రేమించాలి, ఆదరించాలి. అలా కాకుండా ఒక నియంతలాగా యుద్ధాలు చేస్తూ సైన్యమును యుద్ధములో చంపిస్తుంటే, ఆ రాజుకు సైనికులు ఎదురు తిరుగుతారు. త్వరగా విడిచిపెడతారు. " అని అన్నాడు రాముడు.

విభీషణుడు వెంటనే అపారమైన ధనరాసులను, మణి మాణిక్యములను తెప్పించి వానర సేనలకు పంచి పెట్టాడు. వానరులందరూ పరమానందభరితులయ్యారు. విభీషణుని వేనోళ్ల శ్లాఘించారు. అప్పుడు రాముడు పుష్పక విమానమును అధిరోహించాడు. సీతను కూడా చెయ్యి పట్టుకొని ఎక్కించి తన పక్కనే కూర్చుండపెట్టుకున్నాడు. వారి వెంట లక్ష్మణుడు ఎక్కాడు. తరువాత రాముడు సుగ్రీవుని, విభీషణుని, వానర వీరులను, వానరులను చూచి ఇలా అన్నాడు. "మీరంతా నాకు మిత్రులు. మిత్రకార్యమును సాధించడానికి వచ్చారు. వచ్చిన కార్యము ఫలవంతమైనది. ఇంక మీరందరూ మీ మీ స్వగృహములకు వెళ్లండి. సుగ్రీవా! నీవుకూడా నీ సేనలతో మిత్రులతో కిష్కింధకు వెళ్లు. విభీషణా! నీవు ప్రజారంజకంగా లంకారాజ్యమును ధర్మబద్ధంగా పాలించు. అప్పుడు నిన్ను ఎవరూ ఏమీ చేయలేరు. అందరూ నిన్ను ఆదరిస్తారు. నేను మీ అందరి దగ్గరా సెలవు తీసుకొని నా తండ్రిగారి రాజధాని అయోధ్యకు వెళుతున్నాను. నాకు అనుమతి ఇవ్వండి." అని అన్నాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అప్పుడు వానర నాయకులు, వానరులు ముక్తకంఠంతో ఇలా అన్నారు. "రామా! మేమందరమూ అయోధ్యను చూడాలని కోరుకుంటున్నాము. అక్కడ ఉన్న వనములలో విహరించాలని మా కోరిక. మా కోరిక మన్నించు. నీవు అయోధ్యారాజ్యమునకు పట్టాభిషిక్తుడివి కావడం మాకు చూడాలని ఉంది. నీ పట్టాభిషేక మహోత్సవమును చూచిన తరువాత, మీ తల్లి కౌసల్యకు నమస్కరించి, ఆమె ఆశీర్వాదము తీసుకొని మేము తిరిగి మా మా స్వస్థానములకు వెళ్లిపోతాము. కాబట్టి మేము అయోధ్యకు రావడానికి అనుమతి ఇవ్వు." అని ప్రార్థించారు.

అప్పుడు రాముడు వానరులతో ఇలా అన్నాడు. "మీరందరూ అయోధ్యకు వచ్చి, నా ఆతిధ్యము స్వీకరించడం కన్నా నాకు ప్రియం కలిగించే విషయం ఇంకా ఏముంటుంది. మీరందరికీ ఇదే నా ఆహ్వానము. మీరందరూ అయోధ్యకు రండి. సుగ్రీవా! నీవు, నీ వానరనాయకులు, వానర సైన్యముతో సహా విమానము ఎక్కు. విభీషణా, నీవు నీ సచివులు, నీ అనుచరులతో సహా విమానము ఎక్కు." అని అన్నాడు. అంతే. బిలబిల మంటూ వానరవీరులు, రాక్షస వీరులు అందరూ ఆ విమానము ఎక్కారు. అందరూ ఎక్కిన తరువాత ఆ విమానము గాలిలోకి ఎగిరింది. ఆ విమానములో వానరులు, భల్లూకములు, రాక్షసులు అందరూ ఏమాత్రం అసౌకర్యం లేకుండా హాయిగా కూర్చుని ప్రయాణం చేస్తున్నారు.

(పుష్పకవిమానములో ఎంతమంది ఎక్కినా మరొకరికి చోటు ఉ ంటుంది అని మనకు నానుడి. అది కేవలం పుష్పక విమానము చాలా పెద్దది అని చెప్పడానికి అతిశయోక్తి గా అనుకోవచ్చు.).

యుద్ధకాండము
23 సర్గ.

సీతారామలక్ష్మణులు, సుగ్రీవాదులు వానర సైన్యము ఎక్కిన పుష్పక విమానము ఆకాశంలో ఎగురుతూ అయోధ్యవైపు నెమ్మదిగా సాగిపోతూ ఉంది. రాముడు సీతను తన పక్కన కూర్చోబెట్టుకొని ఇలా అంటున్నాడు. "సీతా! అటు చూడు! ఆకాశంలో నుండి లంక ఎంత సుందరంగా కనపడుతూ ఉందో. అది విశ్వకర్మ త్రికూట పర్వత శిఖరము మీద అందంగా నిర్మించిన స్వర్ణ లంక. అదుగో, అదే యుద్ధభూమి. అక్కడే కోటాను కోట్ల మంది రాక్షసులను తన మూర్ఖత్వానికి బలిపెట్టాడు రావణుడు. వాళ్ల రక్తం ఏరుల్లాగా పారించాడు. అక్కడే రావణుడు నా చేతిలో మరణించాడు. అదుగో అక్కడే కుంభకర్ణుడు పడిపోయాడు. ఇక్కడ ప్రహస్తుడు చంపబడ్డాడు. ఇదిగో ఇక్కడే హనుమంతుడు ధూమ్రాక్షుని సంహరించాడు. అదుగో అక్కడే లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తును చంపాడు. ఆ పక్కనే అంగదుడు వికటుడు అనే రాక్షసుని చంపాడు. ఈ యుద్ధభూమిలోనే విరూపాక్షుడు, మహాపార్శ్వుడు, మహోదరుడు, అకంపనుడు, త్రిశిరస్సు, అతికాయుడు, దేవాంతకుడు, నరాంతకుడు, మొదలగు రాక్షస వీరులు చంపబడ్డారు.

అమరనాథ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

వారే కాదు మత్తుడు, కుంభకర్ణుని కుమారులైన నికుంభుడు, కుంభుడు, వజ్రదంష్ట్రుడు, దంష్ట్రుడు ఇంకా చాలా మంది రాక్షస వీరులు చంపబడ్డారు.

అదుగో అక్కడే నేను మకరాక్షుడిని చంపాను, అకంపనుడు, శోణితాక్షుడు, యూపాక్షుడు, ప్రజంఘుడు, విద్యుజ్జిహ్వుడు, యజ్ఞశత్రువు, సుప్తఘ్నుడు,సూర్యశత్రుడు, బ్రహ్మశత్రువు కూడా ఇక్కడే చంపబడ్డారు. సీతా! అక్కడే రావణుని కళేబరము పడి ఉంటే, రావణుని భార్య మండోదరి రావణుని శరీరము మీద పడి ఏడిచింది. సేతువు మీద మేము సముద్రమును దాటిన తరువాత మేమందరమూ అక్కడే విడిది చేసాము. అదే సగర చక్రవర్తి మనుమలు తవ్విన సముద్రము. దాని మీదనే నలుడు సేతువును నిర్మించాడు. సీతా! చూడు ఈ సముద్రము ఎంత విశాలంగా ఉందో. సీతా! అదే మైనాక పర్వతము. ఆ పర్వతమే హనుమంతుడు నిన్ను వెతుకుతూ సముద్రము దాటుతుంటే, ఆయనకు ఆశ్రయము ఇవ్వడానికి ప్రయత్నించింది. అక్కడే వానర సేన సేతువు మీదుగా సముద్రమును దాటారు. అదుగో అక్కడే విభీషణుడు నా వద్దకు వచ్చి నన్ను కలిసాడు. ఆ ప్రదేశము నుండే సేతువును కట్టడం మొదలెట్టాము. దానినే సేతుబంధము అంటారు. (ప్రస్తుతము ధనుష్కోటి అనే ప్రదేశముగా చెబుతారు.) అది పరమ పవిత్రమైన పుణ్యస్థలము. సీతా సీతా! అటుచూడు! మనకు కిష్కింధకు వస్తున్నాము. ఆ కనిపించేదే కిష్కింధా నగరము. ఆ నగర పరిసరములలోనే నేను వాలిని చంపాను." అని అన్నాడు రాముడు.

ఆ కిష్కింధా నగరమును చూచి సీత రామునితో ఇలా అంది. "మనము ఈ కిష్కింధలో ఆగి సుగ్రీవుని అంతఃపుర స్త్రీలు అయిన తార మొదలగు వారిని కలుసుకొని, వారిని కూడా అయోధ్యకు తీసుకొని వెళదాము." అని అన్నది. దానికి రాముడు సంతోషంగా ఒప్పుకున్నాడు. పుష్పక విమానము కిష్కింధలో ఆగింది. అప్పుడు రాముడు సుగ్రీవునితో ఇలా అన్నాడు. "సుగ్రీవా! మీరు, వానర నాయకులు తమతమ భార్యలను కూడా తీసుకురండి. అందరూ కలిసి పుష్పకము ఎక్కండి అయోధ్యకు పోదాము. సుగ్రీవా! నీ భార్యలను తీసుకురమ్మని సీత పదే పదే చెప్పింది. త్వరగా తీసుకురా! " అని అన్నాడు రాముడు.

వెంటనే సుగ్రీవుడు తన అంత:పురమునకు వెళ్లాడు. తారనుచూచి ఇలా అన్నాడు. "తారా! నిన్ను, నా ఇతర భార్యలను కూడా అయోధ్యకు తీసుకు రమ్మని రాముడు ఆదేశించాడు. నీవు త్వరగా ప్రయాణమునకు సిద్ధం కండి. మీరందరూ అయోధ్యలో రాముని తల్లులను చూడవచ్చును." అని పలికాడు సుగ్రీవుడు. ఆ మాటలు విన్న తార, సుగ్రీవుని భార్యలందరనీ పిలిచింది. "రాముని ఆదేశాను సారము మనమందరమూ అయోధ్యకు పోతున్నాము. అక్కడ రాముని వైభవమును చూద్దాము. త్వరగా రండి." అని పలికింది. వెంటనే తారతో సహా అంత:పుర కాంతలందరూ పుష్పక విమానము ఎక్కారు. విమానము పైకి ఎగిరింది. ఋష్యమూక పర్వతము మీద ఎగురుతూ ఉంది. అప్పుడు రాముడు ఇలా అన్నాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"సీతా! ఆ కనపడునదే ఋష్యమూక పర్వతము. ఇక్కడే నేను సుగ్రీవుని కలుసుకున్నాను. మాకు మైత్రీ బంధము ఇక్కడే జరిగింది. అదే పంపానదీ తీరము. ఇక్కడ కనపడే సుందర దృశ్యములనుచూచి నేను నిన్ను తలచుకుంటూ ఎంతగానో విలపించాను. ఈ పంపాతీరమున ఉన్నదే శబరి ఆశ్రమము. అక్కడే నేను శబరిని కలుసుకున్నాను. అదుగో అక్కడే నేను కబంధుని చంపాను. అతడే నన్ను సుగ్రీవుని కలుసుకోమని చెప్పాడు.

సీతా! మనం జనస్థానమునకు వచ్చాము. నిన్ను వెతుకుకుంటూ వస్తుంటే ఇక్కడే మేము జటాయువును కలుసు కున్నాము. నీ కోసరము జటాయువు తన ప్రాణాలు అర్పించింది ఇక్కడే. అదుగో పర్ణశాల. అక్కడే నిన్ను రావణుడు నేను లేని సమయములో అపహరించాడు. నీకు తెలుసు కదా! నేను అక్కడే కదా త్రిశిరస్సునూ, ఖరుడిని, దూషణుడిని, వారి సైన్యమును హతమార్చింది. మనం గోదావరీ తీరంలో పోతున్నాము. అదుగో అదే అగస్త్యుని ఆశ్రమము. ఆ పక్కదే సుతీక్ష్ణుని ఆశ్రమము. అదే శరభంగాశ్రమము. ఇక్కడికే ఆ నాడు దేవేంద్రుడు వచ్చాడు. అటు చూడు... ఆ ఆశ్రమ ప్రాంతములలో మునులు అటు ఇటు తిరుగుతున్నారు. ఇప్పుడు మనము విరాధుడిని చంపిన ప్రదేశమునకు వచ్చాము. ఇక్కడే అత్రి మహాముని ఆశ్రమము ఉంది. ఇక్కడే నువ్వు అనసూయను చూచావు. ఇప్పుడు మనము చిత్రకూట పర్వత ప్రాంతమును చేరుకున్నాము. ఇక్కడే నన్ను భరతుడు తిరిగి రాజ్యభారము వహించమని వేడుకున్నాడు.

సీతా! అదే యమునా నది ఒడ్డున ఉన్న భరద్వాజుని ఆశ్రమము. అది దాటగానే కనిపించేది పరమ పవిత్రమైన గంగానది. ఆ గంగానదీ తీరమున ఉన్నదే గుహుడు పరిపాలించే శృంగిభేర పురము. అదే సరయూ నది. అయోధ్యా నగరము పక్కనుండి ప్రవహించే సరయూ నది. సీతా! చూడు. మనము అయోధ్యకు వచ్చాము. అదే అయోధ్య, నమస్కరించు. ఇదే మా తండ్రిగారు దశరథుడు పరిపాలించిన అయోధ్యానగరము. " అని అన్నాడు రాముడు. రాముడు ఆ మాటలు అనగానే విభీషణుడు, సుగ్రీవుడు, వానరులు, రాక్షసులు బిలా బిలా పైకి లేచారు. అందరూ ఆకాశం నుండి అయోధ్యా నగర సౌందర్యములను కనులారా చూస్తున్నారు. తెల్లని మేడల వరుసలు, విశాలమైన రాజవీధులు, ఏనుగులు, గుర్రములు అటు ఇటా తిరుగుతుంటే ఇంద్రుని రాజధాని అమరావతివలె శోభిల్లుతున్న అయోధ్యానగరమును అందరూ పుష్పకవిమానము నుండి చూచారు.

యుద్ధకాండము
ఇరువది నాలుగవ సర్గ.

రాముడు వెంటనే అయోధ్యలో దిగలేదు. విమానమును భరద్వాజుని ఆశ్రమ పరిసరములలో దింపించాడు. పదునాలుగు సంవత్సరముల తరువాత, పంచమీ తిథి యందు రాముడు భరద్వాజ ఆశ్రమములో అడుగుపెట్టాడు. భరద్వాజమునికి నమస్కరించాడు. ఆయన ఆశీర్వాదములను అందుకున్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

"మునీంద్రా! తమరు క్షేమమే కదా! అయోధ్యలో అందరూ క్షేమమే కదా! భరతుడు, శత్రుఘ్నుడు , మా తల్లులు కౌసల్య, సుమిత్ర,కైకేయి క్షేమంగా ఉన్నారా! భరతుడు పరిపాలన చక్కగా సాగిస్తున్నాడా!" అని అడిగాడు. రాముడు అడిగిన ప్రశ్నలకు భరద్వాజుడు ఈ విధంగా సమాధానం చెప్పాడు. "రామా! భరతుడు నీకోసరమే కళ్లలో వత్తులు వేసుకొని ఎదురు చూస్తున్నాడు. పాదుకలను సింహాసనము మీద పెట్టి నీ బదులు రాజ్యపాలన సాగిస్తున్నాడు. అంత:పురములో అందరూ క్షేమంగా ఉన్నారు. రామా! నీ తండ్రి మాట ప్రకారము నీవు సీత, లక్ష్మణులతో సహా అరణ్యములకు వెళుతుంటే నాకు చాలా జాలి కలిగింది. కాని ఇప్పుడు నీవు రాక్షస సంహారము చేసి విజయుడవై వచ్చిన తరువాత అపరిమితమైన ఆనందం కలిగింది.

నీవు జనస్థానములో ఉండగా రాక్షసులను చంపడం, నీ భార్య సీతను రాక్షసుడు అపహరించడం తెలిసి చాలా బాధపడ్డాను. మారీచుడు మాయలేడి రూపంలో నిన్ను దూరంగా తీసుకొని వెళితే, నీ భార్య సీతను, రాక్షసరాజు అపహరించడం, లంకకు తీసుకొని వెళ్లడం, నీవు కబంధుని చూడటం, సుగ్రీవునితో స్నేహం చేయడం, వాలిని వధించడం, సీత కోసరం వానరులు వెళ్లడం, హనుమంతుడు సీతను చూడటం, లంకను కాల్చడం, నీవు లంకకు పోయి రావణుని సంహరించడం, ఇవన్నీ నేను నా తపోబలముతో తెలుసుకున్నాను. అయోధ్యనుండి వచ్చే నా శిష్యులు నాకు అయోధ్యలో వార్తలు ఎప్పటికప్పుడు తెలియబరుస్తుంటారు. నీవు ఈ రోజు ఇక్కడే ఉండి రేపు అయోధ్యకు వెళ్లు. ఈ సమయంలో ఏదైనా వరము కోరుకో! అని అన్నాడు భరద్వాజుడు.

"ఓ మహామునీ! మీరు చెప్పినట్టు ఈ రోజు ఇక్కడే ఉంటాను. ఇక్కడి నుండి అయోధ్య వరకూ ఉండే రహదారుల వెంట ఉన్న వృక్షములు అన్నిఋతువులలోనూ ఫలపుష్పములతో, తేనెపట్టులతో కళకళలాడుతూ ఉండే వరమును ప్రసాదించండి." అని అడిగాడు. భరద్వాజుడు రాముని కోరికను మన్నించాడు. భరద్వాజుని అనుగ్రహంతో, అయోధ్య నుండి భరద్వాజ ఆశ్రమమునకు మధ్య ఉన్న మూడుయోజనముల దూరములో కల వృక్షములు అన్నీ ఫలములతో పుష్పములతో, కళకళలాడాయి. తేనెలు కురుస్తున్నాయి. రాముడు తనతో వచ్చిన వానరులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆ వరం అడిగాడు. వెంటనే వానరములు అన్నీ ఆ వృక్షములకు కాసిన కాయలను పండ్లను, తేనె పట్టులను తృప్తిగా ఆరగించారు.

యుద్ధకాండము
నూట ఇరువది ఐదవ సర్గ.

రాముడు అయోధ్య దరిదాపులకు చేరుకున్నాడు. ఇప్పుడు ఏం చెయ్యాలి. భరతునికి ఈ వార్త ఎలా తెలపాలి అని ఆలోచించాడు. హనుమంతుని పిలిచాడు. అతనితో ఇలా అన్నాడు. "హనుమా! నీవు ఇక్కడి నుండి శృంగిభేరపురము వెళ్లు. అక్కడ నా మిత్రుడు గుహుడు అనే నిషాదులకు రాజు ఉన్నాడు. అతని క్షేమములు అడుగు. అతనికి నా రాక గురించి చెప్పు. నేను క్షేమంగా ఉన్నానని గుహునికి తెలియజెయ్యి.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

అతడు నీకు అయోధ్యకు వెళ్లే మార్గము గురించి, భరతుడు ఉన్న ప్రదేశము గురించి చెప్పగలడు. తరువాత అక్కడి నుండి అయోధ్యకు వెళ్లు, అయోధ్యలో ఉన్న వారి క్షేమములను అడుగు. అక్కడి నుండి నీవు భరతుని వద్దకు వెళ్లు. భరతునికి నా క్షేమము గురించి సీతా లక్ష్మణుల క్షేమము గురించి చెప్పు.

నేను నా తండ్రి మాట ప్రకారము 14 ఏళ్లు అరణ్య వాసమును పూర్తిచేసుకొని అయోధ్య చేరుకున్నాను అని చెప్పు. రావణుడు సీతను అపహరించడం, నేను సుగ్రీవునితో స్నేహం చెయ్యడం, వాలిని వధించడం, నీవు సముద్రమును దాటి సీతను చూడటం, నేను వానర సైన్యముతో వారధి దాటి లంకను చేరుకోవడం, రావణుని సంహరించడం, దేవతలు వరాలివ్వడం, నేను నా తండ్రి గారిని కలుసుకోవడం, అన్నీ వివరంగా చెప్పు. నేను విభీషణునితోనూ, సుగ్రీవునితోనూ, కలిసి అయోధ్యకు వచ్చినట్టు చెప్పు. రాముడు శత్రుసంహారము చేసి విజయుడై తన మిత్రులతో సహా అయోధ్యకు వచ్చాడని చెప్పు.

నీవు ఈ మాటలు చెబుతూ ఉంటే భరతుని ముఖకళవళికలు గమనించు. నా గురించి భరతుడు మనసులో ఏమనుకుంటున్నాడో అతని చూపులు బట్టి, ముఖములో మారే రంగులను బట్టి, భరతుని మాటలను బట్టి, తెలుసుకో. ఎందుకంటే రాజ్యము ఎవరికి అక్కరలేదు? ఏనుగులు, గుర్రములు, వంశపారంపర్యంగా వచ్చే రాజ్యము, రాజభోగములు ఎవరికి ఇష్టం ఉండదు చెప్పు. రాజ్యాధికారము ఎంతటి వారినైనా ప్రలోభ పెడుతుంది. మనసు మారేట్టు చేస్తుంది. నా ప్రతినిధిగా భరతుడు రాజ్యం చేసినా, 14 ఏళ్లపాటు భరతుడు అయోధ్యను పాలించాడు. అన్నిభోగాలు అనుభవించాడు. ఇంక మీదట కూడా తానే రాజ్యము పాలించవలెను అని అనుకోవచ్చు. భరతునికి ఆ కోరికే ఉంటే, భరతునే అయోధ్యను పాలించమని చెప్పు. కాబట్టి భరతుని మనసులోని ఆలోచనలను తెలుసుకొని రా! అప్పుడు నేను అయోధ్యకు రావాలా లేక మరలా అయోధ్యను వదిలి వెళ్లాలా అనే విషయం నిర్ణయించు కుంటాను. కాబట్టి త్వరగా ఈ విషయం తెలుసుకొని రా!" అని అన్నాడు రాముడు.

(ఇక్కడ కూడా రాముడు ఒక సామాన్య మానవునిలా ప్రవర్తించాడు. భరతుని సత్యనిష్ఠనే శంకించాడు. కానీ రాజనీతిని పాటించాడు. కైక కోరిన వరాలు రెండు. ఒకటి భరతునికి అయోధ్య రాజ్య పట్టాభిషేకము. రెండు రామునికి 14 ఏళ్ల వనవాసము. వనవాసము తరువాత రాముడు వచ్చి అడిగితే భరతుడు తిరిగి రాజ్యము ఇవ్వాలని ఆ ఒప్పందంలో లేదు. కాబట్టి రాముడు 14 ఏళ్ల తరువాత వచ్చి అడిగినా భరతుడు రామునికి రాజ్యం ఇవ్వనవసరం లేదు. ఇవ్వకపోతే ఊరుకోవడమో, యుద్ధం చేయడమో రెండే మార్గాలు. అంతే కాకుండా ఆ నాటి ధర్మం ప్రకారం 14 ఏళ్ల పాటు ఎవరైనా తమ ఆస్తిని, రాజ్యాన్ని అన్యాక్రాంతం చేసి, చూస్తూ ఊరుకుంటే, ఆ తరువాత ఆ ఆస్తిమీద రాజ్యం మీద హక్కు కోల్పోతాడు. అది ద్వాపరంలో 12 ఏళ్లు, కలియుగంలో 12 ఏళ్లుగా ఉంది. (లిమిటేషన్ యాక్టులో పొందుపరచబడిన రూల్ ఆఫ్ ఆడ్వర్స్ పొసెషన్).

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఇవన్నీ తెలిసిన రాముడు, మర్యాదపూర్వకంగా రాజనీతిని పాటించాడు. ముందు హనుమంతుని ద్వారా తాను తండ్రి మాటప్రకారము 14 ఏళ్ల వనవాసము పూర్తి చేసుకొని వచ్చినట్టు తెలియపరిచాడు. ఇదే పద్ధతిని పాండవులుకూడా పాటించారు. అరణ్య అజ్ఞాత వాసములు పూర్తిచేసుకొని వచ్చిన తరువాత ద్రుపద పురోహితుని రాయబారిగా పంపారు. తరువాత కృష్ణుడు రాయబారానికి వెళ్లాడు. కాకపోతే, రామాయణంలో భరతుడు అనుకున్న మాట ప్రకారం రాజ్యం రామునికి ఇచ్చాడు, సుయోధనుడు యుద్ధం చేసి మరణించాడు. ఇంతే తేడా). ఆ ప్రకారంగా రాముని వద్దనుండి ఆజ్ఞలను పొందిన హనుమంతుడు, మనుష్య రూపంలో బయలు దేరాడు. ముందు గంగాతీరంలో ఉన్న శృంగిభేర పుర రాజు గుహుని వద్దకు వెళ్లాడు. రాముని క్షేమములు తెలిపి, రాముడు భరద్వాజ ఆశ్రమంలో ఉన్నాడని తెలిసాడు. పంచమినాడు ఆశ్రమములో ఉండి, మరునాడు బయలుదేరి వస్తున్నాడు అని కూడా చెప్పాడు. తరువాత హనుమంతుడు అక్కడి నుండి బయలు దేరి, భరతుడు నివసిస్తున్న నందిగ్రామమునకు చేరుకున్నాడు.

నందిగ్రామము అయోధ్యా నగరానికి క్రోసెడు దూరంలో ఉ ంది. అక్కడ భరతుడు మునివృత్తిలో ఉన్నాడు. నార చీరలు ధరించాడు. రాముని అరణ్యవాస క్లేశమును తాను కూడా అనుభవిస్తున్నాడా అన్నట్టు బాగా కృశించిపోయాడు. జడలుకట్టిన వెంట్రుకలతో, కేవలం ఫలములను మాత్రమే ఆహారంగా తీసుకుంటూ, ఇంద్రియములను అదుపులో ఉంచుకుంటూ,తాపస ధర్మమును స్వీకరించి, రామ పాదుకలను సింహాసనము మీద ఉంచి, రామునికి మారుగా అయోధ్య రాజ్యమును పాలించుచున్న భరతుని చూచాడు హనుమంతుడు. రాజుతో పాటే సేవకులు అన్నట్టు, భరతుని మంత్రులు, సేనాధి పతులు, రాజోద్యోగులు కూడా కాషాయములు ధరించి ఉన్నారు. వారితో పాటే అయోధ్యా పౌరులుకూడా భోగములకు దూరంగా ఉంటూ నారచీరలు ధరించి ఉండటం చూచాడు హనుమంతుడు. భరతుని సమీపించిన హనుమంతుడు భరతునికి నమస్కరించి ఇలా పలికాడు.

"మహారాజా! దండకారణ్యములో నార చీరలు ధరించి వనవాసము చేయుచున్న ఏ రాముని గురించి నీవు కూడా నారచీరలు ధరించి మునివృత్తి నవలంబించావో ఆ రాముడు వనవాస కాలమును పూర్తిచేసుకొని భరద్వాజుని ఆశ్రమములో ఉన్నాడు. రేపు ఇక్కడకు రాగలడు. రాముడు నీ క్షేమమును విచారించమని నన్ను పంపాడు.

భరతా! నీ శోకమును, మునివృత్తిని విడచిపెట్టు. రాముడు రేపే ఇక్కడకు వస్తున్నాడు. 14 ఏళ్ల తరువాత రాముని నీవు కలుసుకోబోతున్నావు. రాముడు రాక్షస సంహారం చేసి, తన మిత్రులతో సహా వస్తున్నాడు. సీతాదేవి, లక్ష్మణులతో సహా వస్తున్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

" అనిపలికాడు హనుమంతుడు. ఒక్కసారిగా అంతటి సంతోషకరమైన వార్త విన్న భరతుడు పట్టుతప్పి నేల మీద పడిపోయాడు. ఆనంద భాష్పాలు భరతుని కళ్లనుండి జాలువారుతున్నాయి. ఆనందంతో భరతుని ముఖం వెలిగిపోతూఉంది. హర్షాతిరేకంతో మూర్ఛపోయాడు. క్షణకాలంలో మూర్ఛనుండి తేరుకున్నాడు. ఆనందంతో హనుమంతుని గట్టిగా కౌగలించుకున్నాడు. తన కళ్ల నుండి కారుతున్న ఆనందభాష్పాలతో హనుమంతుని తడిపేసాడు. హనుమంతుని చూచి ఇలా అన్నాడు.

"మహాత్మా! నీవు మనుష్యుడవా! లేక మానుష రూపంలో ఉన్న దేవతా మూర్తివా! నాకు ఇంతటి ప్రియమైన వార్త చెప్పిన నీకు ఏమి ఇవ్వగలను. వెంటనే లక్ష గోవులను, నూరు గ్రామాలను బహుమానంగా ఇస్తున్నాను. పదహారు మంది కన్యలను ఇచ్చి నీకు వివాహం చేస్తాను. అంతకు రెట్టింపు సంఖ్యలో అందమైన స్త్రీలను నీకు దాసీలుగా పంపుతాను." అని అన్నాడు. రాముడు వస్తున్నాడు అనే సంతోషంలో భరతుడు మునిగిపోయాడు.

యుద్ధకాండము
నూట ఇరవై ఆరవ సర్గ.

రాముడు వస్తున్నాడు అన్న వార్త విన్న భరతుడు ఆనందాన్ని పట్టలేకపోతున్నాడు. హనుమంతునితో ఇలా అంటున్నాడు. "మహానుభావా! చాలా కాలము కిందట అడవులకు వెళ్లిన నా రాముని గురించి సంతోషకరమైన వార్తలు వింటున్నాను. మానవుడు జీవించి ఉంటే ఏనాటికైనా మంచి వార్తలు వింటాడు అన్న ఆర్యోక్తి నిజం అయింది. రాముడు వానరుల సాయంతో రావణుని జయించాడు అన్నావు కదా! మానవుడైన రామునికి, వానరులకు మైత్రి ఎలా ఏర్పడింది. నాకు వివరంగా తెలపండి." అని అడిగాడు భరతుడు. అప్పుడు హనుమంతుడు భరతునితో ఇలా చెప్పసాగాడు. "మహారాజా! నీ తల్లి వరములు కోరినప్పటినుండి, ఆ వరముల ప్రకారము రాముడు అడవులకు వెళ్లడం వరకూ నీకు తెలుసు కదా! నీవు అన్నగారి పాదుకలను తీసుకొని అయోధ్యకు వచ్చావు. తరువాత కథ చెబుతాను విను.

తరువాత రాముడు, లక్ష్మణుడు, సీతతో కూడి వనవాస కాలము గడపడానికి దండకారణ్యములోకి ప్రవేశించాడు. వారికి విరాధుడు అనే రాక్షసుడు కనపడ్డాడు. రాముడు, లక్ష్మణుడు ఆ విరాధుని చంపి పూడ్చిపెట్టారు. తరువాత శరభంగ మహాముని ఆశ్రమమునకు వెళ్లారు. తరువాత జనస్థానము చేరుకున్నారు. అక్కడ శూర్పణఖ అనే రాక్షస స్త్రీ రామలక్ష్మణులను మోహించి సీతను భక్షించబోగా, లక్ష్మణుడు ఆమె ముక్కుచెవులు కోసాడు. ఆమె ఏడుస్తూ వెళ్లిపోయింది. ఆమె సోదరులు ఖరదూషణులు, 14,000 మంది రాక్షసులతో రాముని మీదికి యుద్ధానికి వచ్చారు. వారి నందరినీ రాముడు సంహరించాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనథ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

తన వారందరినీ కోల్పోయిన శూర్పణఖ, లంకాధీశుడైన తన అన్న రావణుని వద్దకు పోయి జరిగిన సంగతి చెప్పి సీతను అపహరించి పగతీర్చుకొమ్మని ప్రోత్సహించింది. రావణుడు మారీచుడి అనే రాక్షసుని మాయలేడి రూపంలో సీత వద్దకు పంపాడు. ఆ లేడి తనకు కావాలని సీత కోరడంతో రాముడు ఆ లేడిని తరుముకుంటూ వెళ్లాడు. తరువాత లక్ష్మణుడు వెళ్లాడు. ఆశ్రమంలో ఒంటరిగా ఉన్న సీతను రావణుడు సన్యాసి వేషంలో అపహరించాడు. రావణుడు సీతను లంకానగరమునకు తీసుకొని వెళ్లాడు. తన మందిరములో ఉంచాడు. తనను వరించమని బతిమాలుకున్నాడు. సీత రావణునికి లొంగలేదు. తరువాత ఆమెను అశోకవనములో ఉంచాడు.

అక్కడ రాముడు, లక్ష్మణుడు మాయాలేడి రూపంలో ఉన్న మారీచుని చంపి ఆశ్రమానికి వచ్చారు. సీత కనపడలేదు. సీతను వెతుకుతుంటే వారికి రావణుని చేతిలో మరణించిన జటాయువు కనిపించాడు. తరువాత రామలక్ష్మణులు గోదావరీ తీరం అంతా సీత కోసరం వెతికారు. అలా వెతుకకుతూ ఉంటే వారికి కబంధుడు అనే రాక్షసుడు కనిపించాడు. అతడు చెప్పిన ప్రకారము రామలక్ష్మణులు ఋష్యమూక పర్వతము మీద ఉన్న సుగ్రీవుని కలుసుకున్నారు. ఇద్దరి మధ్య గాఢమైన స్నేహం కలిగింది. వారి మధ్య జరిగిన ఒప్పందం ప్రకారం రాముడు సుగ్రీవుని అన్న వాలిని చంపి, సుగ్రీవుని భార్య రుమను అతని వద్దకు వచ్చేట్టు చేసాడు. అలాగే సుగ్రీవుని కిష్కింధకు రాజును చేసాడు. దానికి బదులుగా సుగ్రీవుడు, తన అధీనంలో ఉన్న పదికోట్ల మంది వానరులను నలుదిక్కులకూ పంపి సీత కోసరం వెతికించాడు.

దక్షిణ దిక్కుగా వెళ్లిన వానరులలో నేనూ ఒకడిని. నా పేరు హనుమంతుడు. మేము సీతను వెతుకుతూ వెళుతుండగా, సంపాతి అనే జటాయువు సోదరుడు మాకు రావణుని గురించి చెప్పాడు. నేను నూరుయోజనముల దూరం ఉన్న సముద్రమును దాటి లంకలో ప్రవేశించి, అశోకవనంలో రాక్షస స్త్రీల మధ్య ఉన్న సీతను చూచాను. రాముడు గుర్తుగా ఇచ్చిన ఉంగరమును ఆమెకు ఇచ్చాను. ఆమె కూడా నాకు తాను ధరించిన చూడామణిని ఆనవాలుగా ఇచ్చింది. నేను ఆ చూడామణిని తెచ్చి, రామునికి ఇచ్చాను. సీతను చూచాను అని తెలియజేసాను. రాముడు ఎంతో సంతోషించాడు. లంక మీదికి దండెత్తడానికి నిర్ణయించుకున్నాడు రాముడు.

సుగ్రీవునితో సహా కోటాను కోట్ల మంది వానరులతో అందరం దక్షిణ సముద్ర తీరం చేరుకున్నాము. సముద్రమునకు అడ్డంగా సేతువును నిర్మించాము. ఆ సేతువు మీదుగా సముద్రమును దాటి లంకలో ప్రవేశించాము. వానరులకు రాక్షసులకు ఘోరయుద్ధం జరిగింది. ఆ యుద్ధంలో రాముడు రావణుని, కుంభకర్ణుని, ఇంద్రజిత్తును, చంపాడు. తరువాత దేవతలందరూ వచ్చి రాముని శ్లాఘించి వరాలు ఇచ్చారు. తరువాత రాముడు సీత తో సహా పుష్పకవిమానమును ఎక్కి, వానరులలో, రాక్షసులతో సహా కిష్కింది మీదుగా అయోధ్యకు వచ్చాడు. ప్రస్తుతము భరద్వాజ ఆశ్రమములో న్నాడు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

రేపు పుష్యమీ నక్షత్రము నందు నీవురాముని చూడగలవు." అని హనుమంతుడు రామకథను సంక్షిప్తంగా, మృదుమధురంగా వివరించాడు. రామకథను విన్న భరతుడు ఆనందంతో పరవశించి పోయాడు. రాముని చూడాలన్న తన కోరిక ఇంక ఒక్క దినములో తీరబోతున్నందుకు భరతుని మనసు ఆనందడోలికలలో తేలిపోయింది.

యుద్ధకాండము
ఇరవై ఏడవ సర్గ.

భరతునికి సర్వం అవగతమయింది.రాముని స్వాగతించడానికి ఘనంగా ఏర్పాట్లు చేయసాగాడు. వెంటనే తన తమ్ముడు శత్రుఘ్నుని పిలిచాడు. అతనికి ఈ విధంగా ఆజ్ఞలు ఇచ్చాడు. "శత్రుఘ్నా! మన అన్న రామునికి ఘనస్వాగతం చెప్పాలి. అయోధ్యను దేవేంద్రనగరం వలె అలంకరించాలి. దేవతా పూజలు జరిపించు. నాలుగు రోడ్ల కూడలిలో ఉన్న మండపములను పూలతో అలంకరించు. వాద్యగోష్టులు ఏర్పాటు చేయించు. సూతుల చేత పురాణ ప్రవచనములు ఏర్పాటు చేయించు. వంది మాగధులను పిలిపించు. వారు ఇక్ష్వాకు వంశమువారి స్తోత్రపాఠములను వల్లించాలి. నానా రకములైన వాద్యములతో నగరం మార్మోగిపోవాలి. వేశ్యలతో నృత్యగీతములు ఏర్పాటు చేయించు. రామునికి స్వాగతం పలకడానికి నగరంలో ఉన్న అమాత్యులు, అంత:పుర స్త్రీలు, రాజమాతలు, సైన్యాధికారులు, సైన్యములు, జానపద స్త్రీలు, వేదబ్రాహ్మణులు, క్షత్రియ కుమారులు, గణ నాయకులు, అందరూ బయలుదేరాలి. అందరూ రామునికి ఘనస్వాగతం చెప్పాలి." అని ఆదేశించాడు. శత్రుఘ్నుడు వెంటనే ఆయాపనులు చేసేవారిని పిలిపించి వారికి ఆయాపనులుచేయమని అప్పగించాడు. అయోధ్యా నగరంనుండి నంద్రిగ్రామము వరకు ఉన్న దారులను గోతులను పూడ్చి, శుభ్రం చేసారు. కస్తూరి కలిపిన నీరు జల్లారు. శుభప్రదంగా పేలాలు, పూలుచల్లారు. అయోధ్యానగరం నిండా విజయ పతాకములను ఎగురవేసారు.

ఇంక అయోధ్యానగర పౌరులు తమ తమ ఇండ్లను తమ ఇంట్లో పెళ్లి జరుగుతుంటే ఎలా అలంకరించుకుంటారో ఆ విధంగా అలంకరించారు. రాజ మార్గములను చల్లని నీటితో తడిపి, రంగవల్లరులు తీర్చిదిద్దారు. మార్గముల ఇరు పక్కలా పూలమాలలలో అలంకరించారు. జయంతుడు, విజయుడు, సిద్ధార్థుడు, అర్థసాధకుడు, అశోకుడు, మంత్రపాలకుడు, సుమంత్రుడు మొదలగు మంత్రులు రామునికి ఎదురు వెళ్లారు. కొంతమంది ఏనుగుల మీద, కొంత మంది గుర్రములమీద, మరి కొంత మంది రథముల మీద వెళ్లారు. చేతిలో ఆయుధములు ధరించిన కాల్బలము కూడా వారి వెంట బయలు దేరింది. దశరథుని భార్యలు కౌసల్య, సుమిత్ర, కైకేయి, ఇతర అంత:పుర స్త్రీలతో సహా నందిగ్రామము చేరుకున్నారు. భరతుడు రాముని పాదుకలను శిరస్సుమీద పెట్టుకొని రామునికి ఎదురు వెళ్లాడు. ఆయన వెంట తెల్ల గొడుగులు, తెల్ల వింజామరలు, రాజలాంఛనాలు వెళ్లాయి. భేరీమృదంగ ధ్వానములు మిన్నుముట్టాయి. వంది మాగధులు రఘువంశ చరిత్రను కీర్తిస్తున్నారు. బ్రాహ్మణులు వేదములను వల్లిస్తున్నారు.

అమరనాథ అమర

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

వర్తకులు చేతిలో పూలమాలలతో రామునికి స్వాగతం పలకడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. గుర్రపు డెక్కల చప్పుళ్లతోనూ, ఏనుగు ఘీంకారాలతోనూ, రథముల ధ్వనులతోనూ ఆ ప్రాంతం అంతా మార్మోగిపోతూ ఉంది.
రామునికి స్వాగతం పలకడానికి సర్వం సిద్ధం అయింది. ఇంకా రాముడు రాలేదు. భరతునికి అనుమానం వచ్చింది. హనుమంతుని పిలిచి ఇలా అన్నాడు. "నీ మాటలు నమ్మి నేను ఇన్ని ఏర్పాట్లు చేసాను. రాముడు ఇంకా రాలేదు. నీవు నీ వానరసహజమైన చపల చిత్తంతో ఇదంతా చెప్పలేదు కదా! లేకపోతే రాముడు ఇంకా ఎందుకు రాడు?" అని అన్నాడు.
హనుమంతుడు భరతుని చూచి ఇలా అన్నాడు.
"మహారాజా! భరద్వాజముని ఆశ్రమము పొడుగునా ఫలవృక్షములు, వాటికి ఫలములు, తేనెపట్టులు ఉన్నాయి కదా. వాటిని ఆస్వాదిస్తూ మార్గమధ్యంలో వస్తూ ఉన్న వానరుల కలకలము వినబడుతూ ఉంది కదా! ప్రస్తుతము వానరసేనలు గోమతీ నదిని దాటుతున్నాయి. త్వరలోనే ఇక్కడకు చేరుకుంటాయి. భరద్వాజమునికి ఇంద్రుడు ఇచ్చిన వరం చేత దారి పొడుగునా ఫలవృక్షములు, తేనెపట్టులు సమృద్ధిగా ఉన్నాయి. ఆ కారణంగానే పూర్వము నీకు, నీ సేనలకు భరద్వాజ ముని ఆతిథ్యం ఇవ్వగలిగాడు. అదుగో అక్కడ దుమ్ము పైకి రేగుతూ ఉంది. వానరులు ఆ వనములో ప్రవేశించి ఉంటారు.
మహారాజా! అదుగో పుష్పక విమానము. పూర్వము విశ్వకర్మనిర్మించి, బ్రహ్మకు ఇస్తే దానిని బ్రహ్మ కుబేరునికి ఇచ్చాడు. ప్రస్తుతము అది రావణుని తమ్ముడు, లంకకురాజు అయిన విభీషణుని వద్ద ఉంది. అందులోనే మేమందరమూ లంకనుండి ఇక్కడకు వచ్చాము. ఆ విమానములోనే రాముడు, సీత, లక్ష్మణుడు, సుగ్రీవుడు, విభీషణుడు, అంతఃపుర స్త్రీలు అందరూ ఉన్నారు. అంతలో పుష్పకము నేల మీదికి దిగుతూ ఉంది. కింద ఉన్న వారు అదుగో రాముడు వచ్చేసాడు అని కేరింతలుకొడుతున్నారు.
హర్షధ్వానాలు చేస్తున్నారు. అందరూ తలలు పైకి ఎత్తి విమానము వంక చూస్తున్నారు. భరతుడు చేతులు జోడించి పైకెత్తి రాముని వంక చూస్తున్నాడు. విమానము కిందికి దిగింది. విమానము పైన నిలబడి ఉన్న రామునికి భరతుడు కింది నుండి నమస్కరించాడు. పుష్పకము నెమ్మదిగా నేలమీదికి దిగింది. భరతుడు విమానము పైకి ఎక్కి రామునికి అభివాదము చేసాడు. రాముడు భరతుడిని రెండు బుజములు పట్టుకొని లేవనెత్తి గట్టిగా కౌగలించుకున్నాడు. తరువాత భరతుడు లక్ష్మణుని వద్దకు, సీత వద్దకు పోయి తన ప్రవర చెప్పుకుంటూ నమస్కరించాడు. తరువాత భరతుడు సుగ్రీవుని, జాంబవంతుని, అంగదుని, మైందుని, ద్వివిదుని, ఋషభుని మొదలగు వానరవీరులను కలుసుకొని వారిని కౌగలించుకున్నాడు. తరువాత సుషేణుని, నలుని, గవాక్షుని, గంధమాధనుడిని, శరభుని, పనసుని కూడా కౌగలించుకొని తన అభినందనలు తెలిపాడు. అప్పుడు ఆ వానరులు అందరూ మానుష రూపంలో భరతునికి నమస్కరించారు. కుశలము అడిగారు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ సనాతన ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

తరువాత భరతుడు కిష్కింధాధిపతి సుగ్రీవుని కౌగలించుకొని ఇలా అన్నాడు. "సుగ్రీవా! ఈ రోజునుండి మేము అన్నదమ్ములము నలుగురము కాము. నీతో పాటు ఐదుగురము. నీవు మా నలుగురికీ సోదర సమానుడివి. విబీషణా! మా అదృష్టము చేత నీవు నీ అన్నను వదిలి రాముని పక్షాన చేరి రామునికి సాయం చేసావు. లేకపోతే రాముని కార్యముచాలా కష్టం అయి ఉండేది. " అని అన్నాడు. వెంటనే శత్రుఘ్నుడు రామలక్ష్మణులకు నమస్కరించాడు. వదిన సీతకు నమస్కరించాడు. రాముడు పక్కనే నిలబడి ఉన్న తన తల్లి కౌసల్య వద్దకు వెళ్లాడు. ఆమె పాదములకు నమస్కరించి ఆమె ఆశీర్వాదము తీసుకున్నాడు. తరువాత సుమిత్ర, కైకలకు నమస్కరించాడు. తరువాత కులగురువు వశిష్ఠునికి నమస్కరించాడు. తరువాత పురజనులను చూచి అభివాదము చేసాడు. వారందరూ పెద్దగా ముక్తకంఠంతో రామునికి స్వాగతం పలికారు. అశేషప్రజానీకము ఎత్తిన చేతులు పట్టిన దోసిళ్లతో ఆ ప్రాంతము పద్మసరోవరము మాదిరి భాసించింది.

తరువాత భరతుడు తాను దండకారణ్యములో రాముని వద్దనుండి తీసుకున్న పాదుకలను మరలా రాముని పాదములకు తొడిగాడు. రామునితో ఇలా అన్నాడు. "రామా! ఆ నాడు నేను నీ వద్దనుండి నీ పాదుకలను తీసుకున్నాను. మరలా ఈ నాడు నీ రాజ్యమును, నీ పాదుకలను నీకే భక్తితో సమర్పిస్తున్నాను. నీవు అయోధ్యకు తిరిగి వచ్చి అయోధ్యను పరిపాలించవలెనని కోరుతున్నాను. నీ రాజ్యము నీకు అప్పగించి నాజన్మ చరితార్థము చేసుకున్నాను. నీవు నాకు రాజ్యము అప్పగించిన తరువాత ఈపదునాలుగేళ్లలో కోశాగారమును, గృహములను, సైన్యమును పదింతలు పెంచాను. " అని రాజ్యమును రామునికి అప్పగించాడు భరతుడు. తరువాత రాముడు పుష్పక విమానమును భరతుని ఆశ్రమమునకు పోనిచ్చాడు. విమానము భరతుని ఆశ్రమము చేరుకుంది. రాముడు, సీత, లక్ష్మణుడు, భరతుడు, శత్రుఘ్నుడు, వానర ప్రముఖులు, వానర సైన్యము అంతా విమానము దిగారు. తరువాత రాముడు పుష్పక విమానమునకు నమస్కరించి "ఓ విమానమా! నీవు కుబేరునికి చెందిన దానవు. తిరిగి నీవు నీ అధిపతి కుబేరుని వద్దకు పో." అని ఆదేశించాడు. రాముని ఆదేశము ప్రకారము ఆ పుష్పక విమానము తన పూర్వపు యజమాని కుబేరుని వద్దకు ఎగిరిపోయింది. తరువాత రాముడు తన కులగురువు వశిష్టుని పాదములకు భక్తితో నమస్కరించాడు. అందరితో పాటు ఆశీనుడయ్యాడు రాముడు.

యుద్ధకాండము
నూట ఇరువది ఎనిమిదవ సర్గ.

నలుగురు అన్నదమ్ములు, ముగ్గురు తల్లులు, కులగురువు వసిష్టుడు ఆశీనులయ్యారు. ముందుగా భరతుడు లేచి రామునికి నమస్కరించి ఇలా అన్నాడు. "రామా! 14 ఏళ్ల కిందట మా తల్లిగారి మాట మన్నించి నాకు ఈ రాజ్యము అప్పగించావు. ఆనాడు నీవు నాకు ఇచ్చిన రాజ్యమును 14 ఏళ్ల తరువాత తిరిగి నీకే అప్పగిస్తున్నాను.

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

నీతో పోలిస్తే నేను లేగదూడను. నీవంటి బలము కలిగిన వృషభము మోయగలిగిన ఈ రాజ్యభారమును నా వంటి లేగదూడ మోయలేదు.

పుత్రసంతానము లేని మన తండ్రి గారు. తన రాజ్యమునకు ఉత్తరాదికారి కోసరమ యజ్ఞయాగములు చేసి నలుగురు పుత్రులను కన్నాడు. అందులో పెద్దవాడివైన నీవు ఈ అయోధ్యకు ఉత్తరాధి కారివి. ఆ ఫలితమును చూడకుండానే మన తండ్రిగారుపరమపదించారు. ఆయన కోరికను నీవు తీరకపోతే ఆయన పడ్డ శ్రమకు ఫలితం దక్కదు. మామిడి మొక్కను తెచ్చి పాతి పోషించి అది పెద్దదై ఫలములు ఇవ్వక పోతే ఎలా ఉంటుందో, అలాగే నీవు రాజ్యము చేయకపోతే అలా ఉంటుంది. మన తండ్రగారి కోరిక నెరవేరదు. అంతే కాదు ఈ అయోధ్య ప్రజలందరూ నిన్ను రాజుగా చూడాలని కోరికతో ఉన్నారు. వారి కోరిక తీర్చు. ఆకాశములో సూర్యచంద్రులు, జ్యోతిశ్చక్రము ఉన్నంతకాలము నీవు ఈ భూమిని పాలించాలి. కాబట్టి రామా! ఈ రోజుకు విశ్రాంతి తీసుకో. రేపే నీ పట్టాభిషేకము. పొద్దుటే మంగళస్నానము ఆచరించాలి. అందుకని తొందరగా నిద్రకు ఉపక్రమించు. రేపు ఉదయం మంగళవాద్యములతో, వందిమాగధుల కైవారములతో నిద్రలేద్దువుగాని." అని అన్నాడు భరతుడు.

భరతుని మాట మన్నించాడు రాముడు. మరునాడు ఉదయం రాముడు క్షురకర్మచేయించుకున్నాడు. ముందుగా భరతుడు మంగళ స్నానము చేసాడు. తరువాత రాముని చేత మంగల స్నానం చేయించారు. ఒంటికి చందనాదులు పులిమారు. రాముని పుష్పమాలలతో అలంకరించారు. విలువైన వస్త్రములను రాముని చేత ధరింపజేసారు. శత్రుఘ్నుడు దగ్గర ఉండి రామునికి, లక్ష్మణునికి అలంకరణలు చేయించాడు. అంత:పురములో అత్తగార్లు ముగ్గురూ సీతకు మంగళ స్నానం చేయించి, జగన్మోహనంగా అలంకరించారు. తరువాత కౌసల్య వానర వీరుల భార్యలందరికీ మంచి మంచి వస్త్రములు, ఆభరణములు ఇచ్చి అలంకరింపజేసింది.

తరువాత శత్రుఘ్నుడు రథమును తీసుకొని వచ్చాడు. ఆ రథమునకు సుమంత్రుడు సారధిగా ఉన్నాడు.రాముడు ఆ రథమును ఎక్కాడు. రామునితో పాటు సుగ్రీవుడు, విభీషణుడు, అంగదుడు కూడా స్నానపానాదులు గావించి, అలంకరించుకొని వెళ్లారు. సుగ్రీవుని భార్యలు, సీతతో కలిసి అయోధ్యానగరము చూడవలెనని వెళ్లారు. అక్కడ అయోధ్యలో మంత్రులందరూ వసిష్ఠుని కలిసి పట్టాభిషేకమునకు చేయవలసిన ఏర్పాట్లు గురించి ఆలోచిస్తున్నారు. మంత్రులైన అశోకుడు, విజయుడు, సిద్ధార్థుడు నగరములో చేయవలసిన పనులు గురించి ఆలోచిస్తున్నారు. రామపట్టాభిషేకము అత్యంత వైభవంగా చేయవలెనని నిర్ణయించారు. తరువాత మంత్రులందరూ రాముని కలుసుకోడానికి రాముని వద్దకు బయలుదేరారు. రాముడు కూడా రథమునెక్కి అయోధ్యకు బయలుదేరాడు. భరతుడు రథం నడుపుతున్నాడు. శత్రుఘ్నుడు రామునికి గొడుగుపట్టాడు. లక్ష్మణుడు రాముని పక్కన నిలబడి వింజామరలు వీస్తున్నాడు. లంకాధీశుడు, రాక్షసరాజు విభీషణుడు మరొక పక్క నిలబడి రామునికి వింజామర వీస్తున్నాడు. ఆకాశంలో దేవతలు ఋషులు నిలబడి రాముని ఆశీర్వదిస్తున్నారు.

అమరనధ్ అమర్

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

సుగ్రీవుడు ఒక ఏనుగును ఎక్కి రాముని అనుసరించాడు. వానరులందరూ మనుషుల రూపంలో ఏనుగుల మీద బయలు దేరారు. దుందుభులు, శంఖములు ధ్వనిస్తూ ఉండగా రాముడు అయోధ్యా నగరమునకు బయలుదేరాడు. ముందు కాల్బలము నడుస్తూ ఉంది. వెనుక రాముని రథం వస్తూ ఉంది. అయోధ్య పురవీధులగుండా వెళుతుంటే అయోధ్య ప్రజలు రాముని నయనానందకరంగా చూస్తున్నారు. పౌరులందరూ జయజయ ధ్వానాలు చేస్తున్నారు. రాముని వెనుక పౌరులు కూడా నగరానికి బయలుదేరారు. తన చుట్టూ ఉన్న మంత్రులు, బ్రాహ్మణులతో రాముడు ఇంద్రుని వలె ప్రకాశించాడు. ముందు మంగళ వాద్యములు, తూర్యనాదములు, వెనుక వందిమాగధుల స్తోత్ర పాఠములు, ఆ వెనుక బ్రాహ్మణుల వేదఘోషలు మిన్నుముట్టగా రాముడు అయోధ్యానగర ప్రవేశము చేసాడు. అక్షతలు, బంగారము, గోవులు, వారి వెంట మనుషులు, కన్యలు, బ్రాహ్మణులు, వారి వెనుక పండ్లు,మధురమైన భక్ష్యములతో వాహకులు నడుస్తున్నారు.

రాముడు తన మంత్రులతో సుగ్రీవునితో తన స్నేహము గురించి హనుమంతుడు చేసిన సాహస కృత్యముల గురించి విపులంగా చెప్పాడు. వానరుల మహత్కార్యములను సాహస కృత్యములను విని అయోధ్యావాసులు ఆశ్చర్యపోయారు. రాముడు తనకు విభీషణునికి జరిగిన మైత్రి గురించి, విభీషణుడు తనకు చేసిన సాయము గురించి కూడా చెప్పాడు. అలా అన్ని విషయములను ముచ్చటించుకుంటూ రాముడు అయోధ్యానగరములోకి ప్రవేశించాడు. ముందుగా రాముడు తన తండ్రి దశరథుడు నివసించిన మందిరమును చేరుకున్నాడు. భరతునితో ఇలా అన్నాడు. "భరతా! నా నివాసమును సుగ్రీవుడు ఉండటానికి విడిదిగా ఇవ్వు." అని అన్నాడు. వెంటనే భరతుడు సుగ్రీవుని తీసుకొని పోయి రాముని నివాసములో ప్రవేశపెట్టాడు. సుగ్రీవుని నివాసములో శత్రుఘ్నుడు సకల సౌకర్యములు కల్పించాడు.

ఇంక పట్టాభిషేకమునకు కావలసిన ఏర్పాట్లు మొదలయ్యాయి. సుగ్రీవుడు నలుగురు వానరులను నాలుగు బంగారు కలశములతో సిద్ధం చేసాడు. "మీరు వెళ్లి నాలుగు సముద్రజలములను తెల్లవారేసరికి తీసుకొని రండి" అని ఆజ్ఞాపించాడు. ఆ వానరులు వెంటనే బంగారు కలశములతో ఆకాశములోకి ఎగిరారు. జాంబవంతుడు, వేగదర్శి,ఋషభుడు కలిసి ఐదువందల నదుల జలములను బంగారుకలశములలో సేకరించారు. సుషేణుడు తూర్పు సముద్రము నుండి జలమును తీసుకొని వచ్చాడు. ఋషభుడు దక్షిణ సముద్రము నుండి, గవయుడు పడమటి సముద్రమునుండి, నలుడు ఉత్తర సముద్రమునుండి జలములను తీసుకొని వచ్చారు. వానరులు తీసుకొని వచ్చిన జలకలశములను వరుసగా పెట్టారు. అభిషేక జలము సిద్ధంగా ఉందని వసిష్ఠునికి తెలిపారు. అప్పుడు వసిష్టుడు సీతా రాములను రత్నములు పొదిగిన పీఠము మీద కూర్చోపెట్టాడు. వసిష్టుడు, వామదేవుడు, జాబాలి, కాశ్యపుడు, కాత్యాయనుడు, సుయజ్ఞుడు, గౌతముడు, విజయుడు, అనే ఎనిమిది మంది మునులు రామునికి సముద్ర జలములు, నదీజలములతో అభిషేకము చేసారు.

అమరనధ్ అమర్

సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ముందుగా ఋత్త్విక్కుల చేత, తరువాత కన్యల చేత, మంత్రులచేతా, యోధులచేతా, దేవతలచేత, లోకపాలకుల చేతా, అభిషేకము చేయించారు. వీరంతా సముద్ర జలములతోనూ, నదీ జలములతోనూ, ఓషధులు కలిపిన జలములతోనూ రాముని అభిషేకించారు.

తరువాత వసిష్ఠుడు బ్రహ్మచేత నిర్మించబడిన రత్నఖచితమైన రాజ కిరీటమును సభామధ్యంలో ఒక రత్నపీఠము మీద ఉంచాడు. పూర్వము మనుచక్రవర్తి, తరువాత వంశ పరంపరగా చక్రవర్తులు ఆ కిరీటమును ధరిస్తూ వచ్చారు. తుదకు అది దశరథుని వద్దకు చేరింది. ఇప్పుడు రాముని శిరస్సును అలంకరించబోతూఉంది. తరువాత వసిష్ఠుడు ఆ రత్న కిరీటమును వేదోక్తముగా రాముని శిరస్సు మీద ఉంచాడు. రాముని శిరస్సు మీద ఉన్న ఆ కిరీటము శోభాయమానంగా ప్రకాశించింది. శత్రుఘ్నుడు రాజలాంఛనమైన ధవళ ఛత్రమును పట్టుకొని రాముని పక్కన నిలబడ్డాడు. వానర రాజు సుగ్రీవుడు తెల్లని వింజామరను పటుకున్నాడు. రాక్షసరాజు, లంకాధినేత అయిన విభీషణుడు మరొక వింజా మరనుపట్టుకున్నాడు. దేవేంద్రుని చేత ఆదేశింపబడిన వాయుదేవుడు రామునికి బాగా ప్రకాశిస్తున్న నూరు పద్మముల మాలను, ఒక ముక్తాహారమును కానుకగా ఇచ్చాడు. ఆ పట్టాభిషేక సమయమున దేవతలు, గంధర్వులు పాటలు పాడారు. అప్సరసలు నాట్యం చేసారు. రాముని పాలనలో భూమి సస్యశ్యామలంగా సంవత్సరానికి మూడు పంటలతో ఫల పుష్పములతో కూడిన వృక్షములతో శోభించింది. పట్టాభిషేక సమయమున రాముడు బ్రాహ్మణులకు లక్ష గోవులను, నూరు ఎద్దులను, లక్ష గుర్రములను, దానంగా ఇచ్చాడు. అంతే కాకుండా రాముడు బ్రాహ్మణులకు ముప్పది కోట్ల బంగారు నాణెములను, బంగారు ఆభరణములను, విలువైన వస్త్రములను దానంగా ఇచ్చాడు. మణిమాణిక్యములతో ప్రకాశిస్తున్న మాలను ఒక దానిని సుగ్రీవునికి బహుమానంగా ఇచ్చాడు రాముడు. రత్నఖచితములైన భుజకీర్తులను అంగదునికి బహుమానంగా ఇచ్చాడు. మణులు, ముత్యములతో కూడిన హారములను, దివ్యములైన వస్త్రములను సీతకు ఇచ్చాడు రాముడు.

సీత హనుమంతుని వంక చూచింది. హనుమకు ఏదైనా ఇవ్వాలని అనుకుంది. రాముడు ఇచ్చిన ముత్యాలహారమును తన చేతిలోకి తీసుకొంది సీత. రాముని వంక, సభలో ఉన్న వానరుల వంక చూచింది. సీత అభిప్రాయమును గ్రహించాడు రాముడు. "సీతా! ఈ హారము ఎవరికి ఇస్తే నీకు సంతోషము కలుగుతుందో, ఎవరంటే నీకు ఎక్కువ ఇష్టమో, ఎవరి యందు వినయము, పరాక్రమము, తేజస్సు, ధైర్యము, పౌరుషము ఉన్నాయో, అతనికి ఈ హారమును కానుకగా ఇవ్వు." అని అన్నాడు. వెంటనే సీత హనుమంతుని పిలిచి ఆ హారము హనుమకు కానుకగా ఇచ్చింది. తెల్లని ఆ హారమును ధరించిన హనుమంతుడు సూర్యుని కాంతికి మెరిసిపోతున్న హిమవత్పర్వత శిఖరము మాదిరి ప్రకాశిస్తున్నాడు. రాముడు తక్కిన వానర ప్రముఖులను, వానరులను సముచితరీతిలో సత్కరించాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ప్రత్యేకంగా మైందునికి, ద్వివిదునికి, నీలునికి అనేక విలువైన కానుకలు ఇచ్చాడురాముడు. తరువాత రాముడు విభీషణుని, సుగ్రీవుని, హనుమంతుని, జాంబవంతుని, వానర సేనానాయకులను వారి వారికి తగినట్టు బంగారు ఆభరణాలు, విలువైన వస్త్రములు ఇచ్చి సత్కరించాడు. తరువాత వానరులందరూ రాముని వద్ద సెలవు తీసుకొని కిష్కింధకు వెళ్లిపోయారు. వానర రాజు సుగ్రీవుడు రామపట్టాభిషేకమును కనులారా చూచి, భార్యలతో సహా కిష్కింధకు వెళ్లిపోయాడు. రాక్షస రాజు అయిన విభీషణుడు తన మంత్రులతో, తనతో వచ్చిన రాక్షస వీరులతో కలిసి లంకకు వెళ్లిపోయాడు. రాముడు అయోధ్యను జనరంజకంగా పరిపాలిస్తున్నాడు.

కొన్ని రోజులు గడిచిన తరువాత ఒక రోజు రాముడు లక్ష్మణుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "మన పూర్వపు రాజులు పాటించిన ఆచారము ప్రకారము చక్రవర్తితో పాటు యువరాజు ఉండి రాజ్యపాలనలో పాలు పంచుకోవడం సంప్రదాయం. కాబట్టి నిన్ను అయోధ్యకు యువరాజును చేస్తాను. నీవు కూడా యువరాజు పట్టాభిషేకము చేసుకొని నాకు రాజ్యపాలనలో సాయంగా ఉండు." అని అన్నాడు. కాని లక్ష్మణుడు అందుకు ఒప్పుకోలేదు. అప్పటిదాకా భరతుడు రాజ్యభారమును మోసాడు కాబట్టి భరతునికి యౌవరాజ్య పట్టాభిషేకము చేయడం యుక్తము అని అన్నాడు. లక్ష్మణుని మాట ప్రకారము రాముడు భరతుని యువరాజుగా అభిషేకించాడు. రాముడు తరువాత పౌండరీకములు, అశ్వమేధములు, వాజపేయము అనే యజ్ఞములను చేసాడు. రాముడు పదివేల సంవత్సరములు రాజ్యపాలన చేసాడు. లక్ష్మణుడు సదా రాముని పక్కనే ఉండి రామునికి అన్ని విధములా సహకరించాడు.

రాముని రాజ్యములో స్త్రీలు వైధవ్యమును పొందలేదు. అంటే వయసులో పెద్దవాళ్ల కన్నా ముందు చిన్న వాళ్లు చనిపోవడం లేదు. వయసులో ఉన్న వాళ్లు చిన్న వాళ్లకు ప్రేతకార్యములు చేసే అవసరం రావడం లేదు. వ్యాధులు ప్రబలడం లేదు. క్రూరమృగములు జానపదులను బాధించడం లేదు. దొంగతనాలు అసలే లేవు. ధర్మం రాజ్యం అంతటా వెల్లివిరుస్తోంది. రాముడు వేసే శిక్షలకు భయపడి ప్రజలు ఒకరిని ఒకరు కొట్టుకోవడం తిట్టుకోవడం, చంపుకోవడం మానేసారు. రామ రాజ్యంలో రోగములు గానీ, బాధలు కానీ లేవు. ప్రజలు రామ కథలను గానం చేసుకొనే వారు. రామరాజ్యం సర్వం రామమయంగా భాసిల్లింది. వృక్షములు ఫలపుష్పములతో కళకళలాడుతూ ఉన్నాయి. వర్షములు సకాలంలో కురుస్తున్నాయి. బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రులు తమ తమ కులములకు తగ్గ వృత్తులు చేసుకుంటూ సుఖంగా జీవిస్తున్నారు. ప్రజలలో సత్యవాక్పరిపాలన ఎక్కువ. ఎవరూ అబద్ధం ఆడటం లేదు. అబద్ధం ఆడే అవసరం కూడా రాలేదు. రామరాజ్యంలో ప్రజలందరూ ధర్మమునందు ఆసక్తి కలిగి, ఉత్తమ లక్షణములతో సుఖసంతోషాలతో జీవించారు. ఆ ప్రకారంగా రాముడు 10,000 సంవత్సరములు రాజ్యపాలన సాగించాడు.

భారతీయ-సనాతన-ధర్మం
SANATANA DHARMAM

అమరనధ్ అమర్

శ్రీమద్రామాయణము
యుద్ధకాండము

ఈ రామకథను వాల్మీకి పూర్వము ఆదికావ్యముగా రచించాడు. ఆదికావ్యమైన రామాయణము ధర్మములతో నిండి ఉంది. ఈ రామాయణ కావ్యమును చదివితే కీర్తివంతులు, ధనవంతులు, ఆయుష్మంతులు అవుతారు. రాజ్యలాభము కలుగుతుంది. ఈ ఆది కావ్యమును చదివినా, వినినా, వారికి సమస్తపాపముల నుండి విముక్తి లభిస్తుంది.

రామజననం నుండి, రామ పట్టాభిషేకము వరకు ఉన్న ఈరామాయణ మహా కావ్యము కల్పవృక్షము లాంటిది. పుత్రులు కావలసిన వారికి పుత్రులను, ధనము కావలసిన వారికి ధనమును, రాజ్యము కావలసిన వారికి రాజ్యమును లభింపజేస్తుంది. కౌసల్యా సుమిత్ర,కైకేయిలు వారి కడుపు చల్లగా, జీవించి ఉన్న పుత్రులతో కలకాలము జీవించారు కాబట్టి ఈ ఆది కావ్యమును చదివిన, విన్న స్త్రీలు కూడా, జీవించి ఉన్న పుత్రులుకలవారై ఆయుష్మంతులవుతారు. ఈ రామాయణమును చదివిన, విన్న పురుషులు కూడా దీర్ఘాయుష్మంతులు అవుతారు. ఈ ఆదికావ్యమును చదివినవారు, విన్న వారు కోపమును జయిస్తారు. వారి కష్టములు తీరుతాయి. దూరపు బంధువులను కలుసుకుంటారు. రాముని అనుగ్రహమునకు, సమస్త దేవతల అనుగ్రహమునకు పాత్రులవుతారు. ఈ రామాయణ కావ్యమును చదివిన ఇంట్లో దుష్టగ్రహబాధలు ఉండవు. ఈ రామాయణ కావ్యమును విన్న స్త్రీలు సంతానవతులౌతారు. ఈ రామాయణ గాధను విన్న వారు రోగములు లేకుండా దీర్ఘకాలము జీవిస్తారు. ఈ రామాయణ మహాకావ్యమును బ్రాహ్మణుల ముఖతా తలవంచి భక్తిశ్రద్ధలతో వినాలి. ఈ రామాయణ మహాకావ్యమును నిరంతరమూ వినువారికి ఐశ్వర్యము, పుత్రలాభము కలుగుతుంది. రామాయణ మహాకావ్యము పఠించడం వల్ల రాముడు సంతోషిస్తాడు. రాముడే విష్ణు స్వరూపుడు, లక్ష్మణుడే ఆదిశేషువు. ఈ రామాయణ మహాకావ్యమును అడిగిన వారికి భక్తిశ్రద్ధలతో చెప్పండి. మీకు సదా క్షేమం కలుగుతుంది. ఈ రామాయణమును వినినా, చదివినా పితృదేవతలు సంతోషిస్తారు. వాల్మీకి మహర్షి రచించిన ఈ రామాయణ మహా కావ్య సంహితను భక్తితో రాసేవారికి శాశ్వత స్వర్గలోక ప్రాప్తి కలుగుతుంది.

ఈ మహాకావ్యమును చదివిన వారికి, భక్తి శ్రద్ధలతో నియమపూర్వకంగా విన్నవారికి కుటుంబం వృద్ధి చెందుతుంది. ధన,ధాన్యములు వృద్ధి చెందుతాయి. ఉత్తమ స్త్రీలు భార్యలుగా దొరుకుతారు. వారికి సకల కార్యములు సిద్ధిస్తాయి. ఆయుష్షు వృద్ధి చెందుతుంది. ఆరోగ్యవంతులవుతారు. సోదర ప్రేమను పెంచుతుంది. మంచి బుద్ధిని కలిగిస్తుంది. తేజస్సును పెంచుతుంది. సకల శుభాలు చేకూరుస్తుంది.

శ్రీమద్రాయాయణము
యుద్ధకాండము నూట ఇరవై ఎనిమిదవ సర్గ సంపూర్ణము.
శ్రీమద్రామాయణము సర్వం సంపూర్ణము.
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ .

అమరనధ్ అమర్

SANATANA DHARMAM